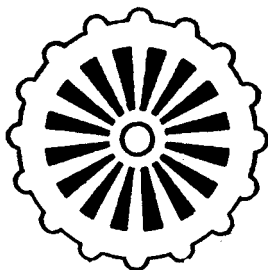

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා:14

සුත්‍රානුපිටකයෙහි

08 වන ග්‍රන්ථය

සංයුතනනිකාය

ද්විතීය භාගය

නිදහවගීය

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන කාරක සභායෙහි

සංයුතනනිකාය සංස්කෘතික මණ්ඩලය

පිහිටි කරුණ ලද

සිංහල පරිවර්තනයෙන් යුක්ත යි.

මු. ම. 2550

ක්‍රි. ම. 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 14

The Eighth Book in the
Suttanta-Pitaka

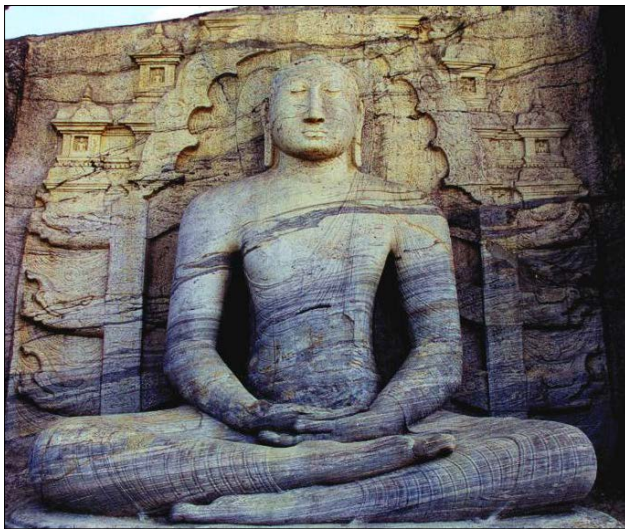
8

SAMYUTTANIKĀYA (II)

With the Sinhala translation by

**The Samyuttanikāya Editorial Board
of
The Tripitaka Translation Committee**

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!!

මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව,
 නිවනේ සැනසීම සොයන සෑම ලොවසියෙකුටම
 පරිහරණය කළහැකි ලෙස සැකසීමට නන් අයුරින් ආයතනවල දැක්වූ
 සෑම උතුමන්ටම පළමුව ස්තූතිය පුදකරන අතරම
 යමෙක් මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව පරිහරණයෙන්,
 යම් සත් කටයුත්තක් කරන්නේනම් එහි ද,
 නිවනේ සැනසීම ලබනම් එහි ද
 සියලු ආනිසංසයෝ මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව
 මේ අයුරින් සැකසීමට ආයතනවල දැක්වූ
 ඔවුන් සෑම දෙනාටම අනුමෝදන් වෙත්වා!!!
 නිවන් දකින තුරු අභිවුර්ධියක්ම වෙත්වා!!!
 පතනා බෝධියකින් වහා වහා නිවනේ සැනසීම ම අත්වේවා!!!

ඔබ සැමට යහපතක්ම වෙත්වා!!!

සැලකිය යුතුය :

මෙම පොතේහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත. එහි පටුන මත ඇති මාතෘකා මත click කිරීම මගින් ඊට අදාළ පිටුව වෙතට යොමුවේ.

නැවත පටුන වෙතට යොමුවීමට Table of Contents හෝ පිටු අංකය (11) සටහන් කර යොමු වන්න.

සුභානන්දිවකෙ
සංයුත්තනිකායො
දුතියො භාගො
නිදනවගෙහා

සුත්‍රානන්දිවකයෙහි
සංයුත්තනිකාය
ද්විතීය භාගය
නිදන වගීය

පටුන

CONTENTS

	පිටුව
සංයකාරකනිවේදනය	xi
සංකේතනිරූපණය — ABBREVIATIONS ...	xii
පාළිකේතිය — PĀLI ALPHABET	xiii
නිදනවග්ග-විග්ගසූචි	xvi
පෙළ හා පරිවර්තනය	2-441
ශාර්ථාදිපාදනුකකමණිකා	442
සඤ්ඤාතාමානුකකමණිකා	443
පදනුකකමණිකා	445
ඉද්ධි පත්‍රය	483

සංස්කාරක නිවේදනය

සංස්කෘත නිකායෙහි නිදහවර්තීය අවසන් කොට ඇති සංස්කෘත නවයෙකින් යුත් ද්විතීයභාගය බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටකග්‍රන්ථමාලා සංස්කෘතයෙන් තුදුස් (14) වැනි, සුත්‍රානුපිටකග්‍රන්ථ සංස්කෘතයෙන් අටවැනි ග්‍රන්ථය යි.

මේ භාගය සිංහලභාෂාවට පරිවර්තනය කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ ආදි මණ්ඩලය විසින් පවරණ ලද්දේ ආචාර්ය පණ්ඩිත පෙරේරාජේ සඳසූඤ්ඤා නායක සභිකයන් වහන්සේට ය. උන්වහන්සේ රෝගී වීමෙන් ඒ කාලීය පරීක්ෂණ නොවූ බැවින් ත්‍රිපිටක සංස්කාරක සභායෙහි සම්මතයෙන් සංස්කෘත නිකාය සංඝෝධක මණ්ඩලයට අයත් පණ්ඩිත භාෂාඥ බම්මේඤ්ඤ නායක සභිකයන් වහන්සේ, පණ්ඩිත චතුරභේදර අමරසිංහ නායක සභිකයන් වහන්සේ, පණ්ඩිත භලගම සරණසිංහර සභිකයන් වහන්සේ යන තෙවර්තීන් සිංහලයට අමුතුවෙන් පරිවර්තනය කොට පෙළ ද ලිපිදෙසාපහන කොට ලියා සුත්‍රසංස්කෘත ද දක්වමින් සකස් කරණ ලදි.

මුද්‍රණවස්ථාවෙහි දක්නා ලද සම්ප්‍රතිස්ථාන හා බර්වරොඩස්ථාන බර්වරොඩස්ථානවල ව ආචාර්යවරයාට පත් කිරීම ද, සුත්‍රප්‍රදේශ හසුළුවාලීම හඟවන අස්ථානපතික පෙරොලවූව සුක්කසථානයෙහි යෙදීම හා වාක්‍ය සම්බන්ධය අභිවර්ධනයට නිසිවන සේ දත හෙත පරිදි යෙදිය යුතු පෙරොලවූව අභි වරුදු [—] රේඛා අතර යෙදීම ද, ඇතැම් පාළු පදයන්ට යුක්තාර්ථ කථනය ද, දුර්ගම අර්ථයන් සුගම කොට අබොලිපි යෙදීම ද, විෂයානුරූප වන සේ ඇතැම් සුත්‍රානුපිටකයන් සකස් කිරීම ද මෙහි අප විසින් කරණ ලද සංස්කාරණයෝ වෙති.

පරිවර්තක සභිකයන් විසින් සම්පාදිත විෂයසූචි, භාෂාදිපාද-සඳසූඤ්ඤානාම - පදනුක්කමණිකා සහිත මේ පරීක්ෂණවර්ගයෙන් මුද්‍රණආරයෙන් ප්‍රසිද්ධියට පමුණුවාලීමෙන් ජනිතකුසලමිතිමයෙන් පරිවර්තන - සංඝෝධක - සංස්කාරණ කාලීයයන්හි නියුක්ත සහකාරී තෙරවරු ද, ලංකා රජය හා සංස්කෘතික කාන්තා සංගමයෙහි අධිකාරීහු ද, මුද්‍රණශිල්පීහු ද ප්‍රත්‍යායානුරූප සේ ලෝකික - ලොකොත්තර සුබලාභීහු වෙත්වා.

පරමාහාර වර්ජිතයන් සභිකයන්.

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන කාරක සභායෙහි ද
සංස්කාරක මණ්ඩලයෙහි ද සම්පාදක.

ත්‍රිපිටක කාන්තාලය, බර්වරොඩස් විද්‍යාලය.
දෙමටගොඩ, කොළඹ.

සංකේතකතීරූපණය

ABBREVIATIONS

සි. 1	—	‘පාලිමඩුල්ල’ මහා විහාර- සිහල තාලපණණපොත්කං
සි. 2	—	‘භාල්ල’ පරමානන්ද විහාර- සිහල තාලපණණපොත්කං
සිඞ්.	—	බණ්ඩරමුල්ලේ අමරසිහනේර සංඝෝධිත සිහලකතර-මුද්දිතපොත්කං
සයා.	—	සයාමකතර-මුද්දිතපොත්කං
මජ්ඣ.	—	මජ්ඣිමනිකායා-පිටික පොත්කං
PTS.	—	Pali Text Society-edition.

PALĪ ALPHABET

IN SINHALESE CHARACTERS.

VOWELS

ආ ආආ ඉ ඉඳි උ උඳු ටි ටිඳ

CONSONANTS

කka	ඛkha	ගga	ඝgha	ඞga
චca	ඡcha	ජja	ඣjha	ඤṇa
ටta	ඨtha	ඩda	ඬdha	ණṇa
තta	ථtha	දda	ධdha	නṇa
පpa	ඵpha	බba	භbha	මma
යya	රra	ලla	වva	සsa
හha	ලla	ආං m		

කka	කාkā	කිki	කීkī	කුku	කූkū	කෙke	කෝkō
ඛkha	ඛාkhā	ඛිkhi	ඛීkhī	ඛුkhu	ඛූkhū	ඛෙkhe	ඛෝkhō
ගga	=	=	=	=	=	=	=

Conjunct - Consonants

කකkka	කඳṇca	කිtvā	මම්mpha
කඛkkha	කඡ=ඡṇcha	ඳdda	මඞ=ඞmmba
කඝkgha	කඣ=ඣṇja	ඳධ=ඳddha	මභmbha
කිkri	කඣකṇjha	දdra	මමmma
කිkva	කඳකṇṇa	ඳධ=ඳdvā	මඞmha
කඝkghya	කඳකṇha	ධධdhva	යය=යyya
කඛkhhva	චචtṭa	නනnta	යයyha
ගගgga	චඞ=චtṭha	නිnthā	ලලlla
ගඝggha	ඬඬddā	නිṇḍa	ලඞlyā
ගුgra,	ඬඬddha	කිṇḍha	ලඞlha
ඞඞṇka	ණṇṭa	නනṇna,	චඞvha
ඞඞṇkha	ණණṇṇa	නනṇha	සසsma
ඞඞṇga	ණණṇṭha	පපppa	සසsva
ඞඞṇgha	ණ=ඞṇḍa	පඵppha	සසssa
චචcca	ණනṇha	බබbba	හහhma
චඡccha	නනṇta	බඞbbha	හහhva
ජජja	නිත්tha	මුbra	ලඞlha
ඡඡjjha	මුtra	මඞmpa	

ආ ආආ ඉ ඉඳි උ උඳු ටි ටිඳ

සංස්කෘතිකයෝ

නිදනවගන - විසයසූචි

විසයා

පිටුවකො

1. අභිසමයසංස්කෘතං

2-220

1. බ්‍රහ්මවග්‍යෝ

2-18

1. පරිච්ඡෙදපාද	සූත්‍රය	...	...	...	2
2. විභවිත	„	...	...	...	4
3. පරිපද	„	...	...	...	8
4. විපස්සි	„	...	...	...	14
5. සිව්	„	...	...	...	14
6. වෙසාහු	„	...	...	...	14
7. කතුසකි	„	...	...	...	16
8. කොතාගමන	„	...	...	...	16
9. කසප	„	...	...	...	16
10. ගොතම	„	...	...	...	16-18

බ්‍රහ්මවග්‍යෝ පඨමෝ.

2. ආභාරවග්‍යෝ

20-42

1. ආභාර	සූත්‍රය	...	...	...	20
2. මොලියඵග්ගුන	„	...	...	...	22
3. සමණව්‍යාගමණ	„	...	...	...	24
4. දුතිය සමණව්‍යාගමණ	„	...	...	...	26
5. කල්පානගොතන	„	...	...	...	28
6. ධම්මකපික	„	...	...	...	30
7. අවෙලකස්සප	„	...	...	...	30
8. තිබ්බරුක	„	...	...	...	36
9. ඛාලපණ්ඩිත	„	...	...	...	38
10. පච්චය (පච්චසුප්පත්ත)	...	...	...	...	40-42

ආභාරවග්‍යෝ දුතියෝ.

3. දසබලවග්‍යෝ

44-72

1. දසබල	සූත්‍රය	...	...	...	44
2. දුතියදසබල	„	...	...	...	44
3. උපනිස	„	...	...	...	46
4. අඤ්ඤාතිප්පිය	„	...	...	...	52
5. හුමිජ	„	...	...	...	58
6. උපමාණ	„	...	...	...	64
7. පච්චය	„	...	...	...	66
8. භික්ඛු	„	...	...	...	68
9. සමණව්‍යාගමණ	„	...	...	...	70
10. දුතිය සමණව්‍යාගමණ	„	...	...	...	72

දසබලවග්‍යෝ තිතියෝ

විසයා

පිටිවකා

4. කලාපවහනියවග්ගො

74-104

1. භූත	සුතතං	...	...	...	74
2. කලාප	"	...	...	...	78
3. ස්කන්ධවත්ති	"	...	...	...	88
4. දුතියස්කන්ධවත්ති	"	...	...	...	92
5. අවිජ්ජාපච්චය	"	...	...	...	94
6. දුතිය අවිජ්ජාපච්චය	"	...	...	...	98
7. තතුලා	"	...	...	...	100
8. චේතනා	"	...	...	...	102
9. දුතිය චේතනා	"	...	...	...	102
10. තතිය චේතනා	"	...	...	...	104

කලාපවහනියවග්ගො වතුපෙඨා.

5. ගහපනිවග්ගො

106-124

1. පඤ්චග්ගවෙර	සුතතං	...	...	...	106
2. දුතිය පඤ්චග්ගවෙර	"	...	...	...	110
3. දුක්ඛ	"	...	...	...	112
4. ලොක	"	...	...	...	114
5. සද්ධික	"	...	...	...	114
6. අඤ්ඤාතරමුඛණ	"	...	...	...	116
7. ජාත්‍රසෙසාණි	"	...	...	...	118
8. ලොකායතීක	"	...	...	...	118
9. පඨම අරියසාවක	"	...	...	...	120
10. දුතිය අරියසාවක	"	...	...	...	122-124

ගහපනිවග්ගො පඤ්චමො.

6. දුක්ඛවග්ගො

126-146

1. පරිච්ඡේදන	සුතතං	...	...	...	126
2. උපාදාන	"	...	...	...	134
3. සඤ්ඤාජන	"	...	...	...	134
4. දුතිය සඤ්ඤාජන	"	...	...	...	136
5. මහාරුක්ඛ	"	...	...	...	138
6. දුතිය මහාරුක්ඛ	"	...	...	...	138
7. තරුණරුක්ඛ	"	...	...	...	140
8. තාරුප	"	...	...	...	142
9. විඤ්ඤාණ	"	...	...	...	142
10. නිදාන [පරිච්චසමුපපාද]	"	...	...	...	144-146

දුක්ඛවග්ගො ජපෙඨා.

විෂයා

පිටිවකිකා

7. මහාවග්ගො

148-198

1. අසසුතවනතු	සුතතං	...	...	...	548
2. දුතියඅසසුතවනතු	"	...	...	...	150
3. පුතතමංස	"	...	...	...	152
4. අභිරාග	"	...	...	...	158
5. නගර	"	...	...	...	162
6. සමමසත	"	...	...	...	166
7. තලකලාප	"	...	...	...	176
8. කොසමි	"	...	...	...	180
9. උපසන්ති	"	...	...	...	186
10. සුසිම	"	...	...	...	188-198

මහාවග්ගො සන්තමො.

සමණ්ඛාහමණවග්ගො

200-202

1. ජරාමරණ	සුතතං	...	...	...	200
2. ජාති	"	...	...	...	200
3. භව	"	...	...	...	200
4. උපාද්‍ය	"	...	...	...	200
5. තණ්හා	"	...	...	...	200
5. වෙදනා	"	...	...	...	202
7. එසා	"	...	...	...	202
8. සලායතන	"	...	...	...	202
9. තාමරුප	"	...	...	...	202
10. විඤ්ඤාණ	"	...	...	...	202
11. සංඛාර	"	...	...	...	202

සමණ්ඛාහමණවග්ගො අට්ඨමො.

9. අනිකරපෙසයාලො

204-210

1. සඤ්චග්ගො

204-210

1. ජරාමරණ	සුතතං	...	...	...	204
2. ජාති	"	...	...	...	204
3. භව	"	...	...	...	204
4. උපාද්‍ය	"	...	...	...	204
5. තණ්හා	"	...	...	...	204
6. වෙදනා	"	...	...	...	206
7. එසා	"	...	...	...	206
8. සලායතන	"	...	...	...	206
9. තාමරුප	"	...	...	...	206
10. විඤ්ඤාණ	"	...	...	...	206
11. සංඛාර	"	...	...	...	206

විසයා	පිටුව	පිටුව
2. සිංහාවගෙයා		
1-11. ජරාමරණාදි සුත්තානි	...	208
8. භයානවගෙයා		
1-11. ජරාමරණාදි සුත්තානි	...	208
4. ජංගවගෙයා		
1-11. ජරාමරණාදි සුත්තානි	...	208
5. උග්ගොලුභිවගෙයා		
1-11. ජරාමරණාදි සුත්තානි	...	208
6. අප්පච්චානිවගෙයා		
1-11. ජරාමරණාදි සුත්තානි	...	208
7. ආනප්පවගෙයා		
1-11. ජරාමරණාදි සුත්තානි	...	208
8. විජිතවගෙයා		
1-11. ජරාමරණාදි සුත්තානි	...	210
9. සානච්චවගෙයා		
1-11. ජරාමරණාදි සුත්තානි	...	210
10. සතිවගෙයා		
1-11. ජරාමරණාදි සුත්තානි	...	210
11. සමප්පඤ්ඤවගෙයා		
1-11. ජරාමරණාදි සුත්තානි	...	210
12. අප්පමාදවගෙයා		
1-11. ජරාමරණාදි සුත්තානි	...	210

අනන්තරපෙය්‍යාලො නවමො.

සුත්තානා අනන්තරපෙය්‍යාලො නිවසීනා.

10. අභිසම්මවගෙයා	212-220
1. නබ්බිබා සුත්තං	212
2. පොකකරණී	212
3. සමොඤ්ජුදක	214
4. දුතිය සමොඤ්ජුදක	214
5. පඨවී	216
6. දුතියපඨවී	216
7. සමුද්ද	216
8. දුතියසමුද්ද	216
9. පබ්බතුපම	218
10. දුතියපබ්බතුපම	218
11. තතියපබ්බතුපම	220

අභිසම්මවගෙයා දසමො.

අභිසම්මසංසුත්තං සමන්තං.

විශයා

පිටපිඛනා

2. බාහුසංයුතනං

222-274

1. නානිත්තවග්ගො

222-232

1. බාහුතානතන	සුතනං	...	...	...	222
2. එසසතානතන	„	...	...	...	222
3. තො එසසතානතන	„	...	...	...	222
4. වෙදතානතන	„	...	...	...	224
5. තො වෙදතානතන	„	...	...	...	224
6. ඛාතිරධාතුතානතන	„	...	...	...	226
7. පරියෙසතා තානතන	„	...	...	...	226
8. තො පරියෙසතා තානතන	„	...	...	...	228
9. ලාභතානතන	„	...	...	...	230
10. තො ලාභතානතන	„	...	...	...	230-232

නානිත්තවග්ගො පඨමො.

2. සත්තධාතුවග්ගො

234-256

1. සත්තධාතු	සුතනං	...	...	...	234
2. සතිදුත	„	...	...	...	236
3. භිඤ්ඤාචසථ	„	...	...	...	238
4. භිතාභිමුතතීක	„	...	...	...	240
5. වඛකම	„	...	...	...	242
6. සභාථ	„	...	...	...	244
7. අසාදා	„	...	...	...	246
8. අසාදාමුලකතීකපඤ්ඤා	සුතනං	...	...	...	248
9. අතිරිකමුලකතීකවතුකක	„	...	...	...	252
10. අතොතතාපමුලකතීකතතත	„	...	...	...	254
11. අපපසුතමුලකතීකආය	„	...	...	...	256
12. කුසිතමුලකතීකෙක	„	...	...	...	256

සත්තධාතුවග්ගො දුතියො.

3. කමමපථවග්ගො

258-262

1. අසමාහිත	සුතනං	...	...	...	258
2. දුසසිල	„	...	...	...	258
3. පඤ්චසිකඛාපද	„	...	...	...	258
4. සත්තකමමපථ	„	...	...	...	260
5. දසකමමපථ	„	...	...	...	260
6. අට්ඨඛිතික	„	...	...	...	262
7. දසඛිතික	„	...	...	...	262

කමමපථවග්ගො තතියො.

විෂයා

පිට්ඨකා

4. චතුර්මාදවග්ගො				264-274
1. චතුර්මාද	සූතරං	...	...	264
2. පුබ්බ	"	...	...	264
3. අසාදපරිසෙසන	"	...	...	266
4. කොවෙදං	"	...	...	268
5. දුක්ඛ	"	...	...	270
6. අභිනන්දන	"	...	...	272
7. උපපාද	"	...	...	272
8. සමණව්‍යාගමණ	"	...	...	272
9. දුතිය සමණව්‍යාගමණ	"	...	...	274
10. තතිය සමණව්‍යාගමණ	"	...	...	274

චතුර්මාදවග්ගො චතුරෙස්ථා.

චතුර්මාදසංසූතරං සමන්තං.

3. අනම්මග්ගසංසූතරං 276-296

1. තිණකට්ඨවග්ගො				276-286
1. තිණකට්ඨ	සූතරං	...	...	276
2. පඨවී	"	...	...	276
3. අසු	"	...	...	278
4. මාතුථඤ්ඤ	"	...	...	280
5. පබ්බත	"	...	...	280
6. සාසප	"	...	...	282
7. සාවක	"	...	...	282
8. ගඛයා	"	...	...	284
9. දණ්ඩ	"	...	...	284
10. පුග්ගල	"	...	...	286

තිණකට්ඨවග්ගො පඨමො.

2. දුග්ගතවග්ගො				288-296
1. දුග්ගත	සූතරං	...	...	288
2. සුඛිත	"	...	...	288
3. තිංසමත්ත	"	...	...	288
4. මාතු	"	...	...	290
5. පිතු	"	...	...	290
6. භාතු	"	...	...	292
7. හඬිති	"	...	...	292
8. පුත්ත	"	...	...	292
9. ඩිතු	"	...	...	292
10. වෙපුලපබ්බත	"	...	...	292-296

දුග්ගතවග්ගො දුතියො.

අනම්මග්ග සංසූතරං තමන්තං.

විෂයයා

පිටිබිඳියා

4. කිසිසපසංසුතනං

298-342

1. කසපවග්ගො

298-342

1. සනතුට්ඨි	සුතනං	...	...	...	298
2. අනොතතාපි	„	...	...	...	300
3. චන්ද්‍රපම	„	...	...	...	302
4. කුලපග	„	...	...	...	306
5. ජණණ	„	...	...	...	308
6. ඕවාද	„	...	...	...	310
7. දුතිය ඕවාද	„	...	...	...	314
8. තතිය ඕවාද	„	...	...	...	318
9. ක්වාතාභිඤ්ඤා	„	...	...	...	320
10. භික්ඛුනුපස්සය	„	...	...	...	326
11. විවර	„	...	...	...	330
12. පරමවරණා	„	...	...	...	336
13. සද්ධම්මපඤ්චක	„	...	...	...	338-342

කසපවග්ගො පඨමො.

කිසිසපසංසුතනං සමත්තං.

5. ලාභසකිකාරසංසුතනං

344-372

1. දුරුණවග්ගො.

344-352

1. දුරුණ	සුතනං	...	...	...	344
2. බළිස	„	...	...	...	344
3. කුම්ම	„	...	...	...	346
4. දීඝලොමි එළක	„	...	...	...	346
5. මිලකක	„	...	...	...	348
6. අසනිවිචකක	„	...	...	...	348
7. දිඤ්චිසලල	„	...	...	...	348
8. සිහාල	„	...	...	...	350
9. වෙරමබ	„	...	...	...	348
10. සහාථ	„	...	...	...	352

දුරුණවග්ගො පඨමො.

2. පාඨිවග්ගො

354-356

1. සුවණණපාඨි	සුතනං	...	...	...	354
2. රුපියපාඨි	„	...	...	...	354
3-10. සුවණණනිකඛසුතනාදි අට්ඨකං	...	...	...	...	356

පාඨිවග්ගො දුතියො.

විෂයා

පිටුවකයා

3. මාතුශාමපණ්ණාසකො.

355-364

1. මාතුශාම	සුත්තං	...	...	...	358
2. ජනපදකල්‍යාණී	„	...	...	...	354
3. එකපුත්තක	„	...	...	...	354
4. එකධිතු	„	...	...	...	360
5. සමණත්‍රාගමණ	„	...	...	...	360
6. දුතියසමණත්‍රාගමණ	„	...	...	...	362
7. තතියසමණත්‍රාගමණ	„	...	...	...	362
8. ඡවං ඡිකුඤ්ඤි	„	...	...	...	362
9. වාලරජ්ජු	„	...	...	...	364
10. බිණාතව භික්ඛු	„	...	...	...	364

මාතුශාමපණ්ණාසකො තතියකො.

4. සංඛ්‍යාසූචිපණ්ණාසකො.

366-372

1. සංඛ්‍යාසූචි	සුත්තං	...	...	...	366
2. කුසලමුලසමුච්ඡේද	„	...	...	...	366
3. කුසලධම්මසමුච්ඡේද	„	...	...	...	366
4. සුක්කධම්මසමුච්ඡේද	„	...	...	...	366
5. අත්තවධ	„	...	...	...	366
6. දෙවදත්ත	„	...	...	...	368
7. මාතු	„	...	...	...	370
8-13 පිතුසුත්තයාදි ඡක්කං	„	...	...	...	370-372

සංඛ්‍යාසූචිපණ්ණාසකො චතුස්සකො.

ලාභසක්කාරසංඝුත්තං සමන්තං.

6. රාහුලසංඝුත්තං

374-388

1 පඨමො වග්ගො.

374-380

1. චක්ඛුආරාදි	සුත්තං	...	...	...	374
2. රූපාදි අරමමණ	„	...	...	...	376
3. විඤ්ඤාණ	„	...	...	...	176
4. සමථස්ස	„	...	...	...	376
5. චේදනා	„	...	...	...	378
6. සඤ්ඤා	„	...	...	...	678
7. සඤ්ඤාචතනා	„	...	...	...	378
8. තණ්හා	„	...	...	...	380
9. ධාතු	„	...	...	...	380
10. බණ්ඩ	„	...	...	...	380

වග්ගො පඨමො.

විෂය

පිටපතකා

දුතියයා වගෙහා.

382-388

1. වතුවුආරාදි	සුත්තං	...	...	...	382
2. රූපාදි ආරම්භ	"	...	...	...	382
3. විඤ්ඤාණ	"	...	...	...	382
4. සම්මයා	"	...	...	...	384
5. වෙදනා	"	...	...	...	384
6. සඤ්ඤා	"	...	...	...	384
7. සංඤ්චායනා	"	...	...	...	384
8. තණ්හා	"	...	...	...	384
9. ඛාදා	"	...	...	...	384
10. ඛනි	"	...	...	...	384
11. මානාභූතය	"	...	...	...	366
12. මානාපගත	"	...	...	...	386-388

වගෙහා දුතියයා.

7. ලංකිකණ්ඩසුත්තං

390-404

1. පඨමො වගෙහා.

390-396

1. අට්ඨිසංඛිලික	සුත්තං	...	...	...	390
2. මංසපෙසි	"	...	...	...	392
3. මංසපිණ්ඩ	"	...	...	...	392
4. නිවජ්චි	"	...	...	...	392
5. අසිලොම	"	...	...	...	394
6. තතතිලොම	"	...	...	...	394
7. උසුලොම	"	...	...	...	394
8. සුචිලොම	"	...	...	...	394
9. දුතියසුචිලොම	"	...	...	...	396
10. කුමහණ්ඩ	"	...	...	...	396

පඨමො වගෙහා.

දුතියයා වගෙහා.

398-404

1. ගුප්තප	සුත්තං	...	...	...	398
2. ගුප්තාදි	"	...	...	...	398
3. නිවජ්චිසී	"	...	...	...	398
4. මඛගුලිසී	"	...	...	...	398
5. ඛනිලිනී	"	...	...	...	398
6. අසිසක	"	...	...	...	398
7. භික්ඛු	"	...	...	...	398
8. භික්ඛුණී	"	...	...	...	398
9. සික්ඛමානා	"	...	...	...	402
10. සාමණේර	"	...	...	...	402
11. සාමණේරී	"	...	...	...	402-404

වගෙහා දුතියයා

ලංකිකණ්ඩසුත්තං අමතං.

විසයා

පිටපතකො

8. ඔපමමසංයුතතං

406-420

1. පඨමො වග්ගො

406-420

1. කුච	සුතතං	...	...	...	406
2. තඛ්ඛිඛා	"	...	...	...	406
3. කුල	"	...	...	...	408
4. ඔක්කාසන	"	...	...	...	408
5. සතඨි	"	...	...	...	410
6. ධනුක්කත	"	...	...	...	410
7. ආණ්	"	...	...	...	412
8. කලිඛිතරූපධාන	"	...	...	...	414
9. තාග	"	...	...	...	414
10. බිලාල	"	...	...	...	416
11. සිගාල	"	...	...	...	418
12. දුතියසිගාල	"	...	...	...	420

වග්ගො පඨමො.

ඔපමමසංයුතතං සමත්තං.

9. හික්ඛුසංයුතතං

422-440

1. පඨමො වග්ගො.

422-440

1. මොග්ගල්ලාන	සුතතං	...	...	...	422
2. සාරිපුත්ත	"	...	...	...	424
3. මහාතාග සුතතං	"	...	...	...	424
4. තවභික්ඛු	"	...	...	...	428
5. සුජාත	"	...	...	...	430
6. ලකුණ්ඨකහද්දිය	"	...	...	...	430
7. විසාඛපඤ්චාලිපුත්ත	"	...	...	...	432
8. තජ්ඣ	"	...	...	...	432
9. නිසා	"	...	...	...	434
10. ථෙරතාමක	"	...	...	...	434
11. මහාකපපික	"	...	...	...	438
12. සහායක	"	...	...	...	438-440

වග්ගො පඨමො.

හික්ඛුසංයුතතං සමත්තං.

නිදනාවග්ගො නිට්ඨිකො.

සුභානන්දපිටකේ
සංස්කෘතනිකායෝ
දුතියෝ භාගෝ

සුභනනපිටකේ

සංයුතනනිකායෝ

දුතියො භාගො

නිදනවගො

1. අභිසම්මසංයුතනං

1. බුද්ධවගො

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස

1. 1. 1.

පටිච්චසමුප්පාදසුභනං

1. එවං මේ සුභනං: එකං සමයං භගවා ඤාච්ඡජීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි 'භික්ඛවො'ති. 'හදනෙත'ති තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ඨස්සොසුං. භගවා¹ එතදවොච:

පටිච්චසමුප්පාදං වො භික්ඛවෙ, දෙසිස්සාමි. තං සුණංථ. සාබ්බකං මහසි කරොථ. භාසිස්සාමිති. 'එවං හනෙත'ති බො තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ඨස්සොසුං. භගවා¹ එතදවොච:

කතමො ච භික්ඛවෙ, පටිච්චසමුප්පාදො? අවිජ්ජාපට්ඨයා භික්ඛවෙ සඤ්ඤා. සඤ්ඤාපට්ඨයා විඤ්ඤාණං. විඤ්ඤාණපට්ඨයා තාමරුපං. තාමරුප-පට්ඨයා සළායතනං. සළායතනපට්ඨයා එස්සො. එස්සපට්ඨයා වෙදනා. වෙදනාපට්ඨයා තණ්හා. තණ්හාපට්ඨයා උපාදානං. උපාදානපට්ඨයා භවො. භවපට්ඨයා ජාති. ජාතිපට්ඨයා ජරාමරණං, සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සු-පායාසා සම්භවනති. එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති. අයං ථුළ්චති භික්ඛවෙ පටිච්චසමුප්පාදො.

1. පට්ඨස්සොසුමහතවා - සී 1, 2.

සමාජවාදී ජනපදයෙහි සංස්කෘතික කාය

ද්විතීය භාගය

නිදහස්වශීය

1. අභියෝගය සංස්කෘතිය

1. බුද්ධිමය

ඒ භාග්‍යවත් අගිත් සම්මාසම්බුද්ධරජානන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා.

1. 1. 1

පරිච්ඡේදයාද සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
සැවැත්තුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬුසිවුහුගේ අරමිහි
වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි'යි භික්ෂූන් ඇමතු
සේක. ඒ භික්ෂූහු 'පින්වතුන් වහන්සැ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
පිළිවදන් ඇත්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, තොපට පරිච්ඡේදයාදය දේශනා කරමි. එය අසවු.
මනා කොට මෙනෙහි කරවු. දේශනා කරමි. 'එසේ ය, වහන්සැ'යි
ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, පරිච්ඡේදයාදය කවරේ ද? මහණෙනි, අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන්
සංසාරයෝ වෙති. සංසාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාණය වේ. විඤ්ඤාණයෙන්
(තාමය ද, රූපය ද,) තාමරූපය ද වේ. තාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් (අභ්‍යා-
යතනාද) අභ්‍යායතනාදය ද වේ. අභ්‍යායතනප්‍රත්‍යයයෙන් සායනික වේ. සායනි-
ප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ. වේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූපය වේ. තාමරූප-
ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදානාද වේ. උපාදානප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ. භවප්‍රත්‍යය-
යෙන් ජාතිය වේ. ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ, සෝක පරිදේව දුකක
දෙමතස්ස උපායාසයෝ හටගනිති. මෙසේ මේ හුදු දුකකකකකයෙන්
උත්තරායන වේ. මහණෙනි, මේ (ප්‍රත්‍යයාකාරය) පරිච්ඡේදයාද යයි කියනු
ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අවිජ්ජාය තෙව අසෙසවිරුගතිරෙධං සඛ්ඛාරතිරෙධං. සඛ්ඛාරතිරෙධං විඤ්ඤාණතිරෙධං. විඤ්ඤාණතිරෙධං තාමරූපතිරෙධං. තාමරූපතිරෙධං සලායතනතිරෙධං. සලායතනතිරෙධං එස්සතිරෙධං. එස්සතිරෙධං වෙදනාතිරෙධං. වෙදනාතිරෙධං තණ්හාතිරෙධං. තණ්හාතිරෙධං උපාදානතිරෙධං. උපාදානතිරෙධං භවතිරෙධං. භවතිරෙධං ජාතී-
තිරෙධං. ජාතීතිරෙධං ජරාමරණං, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමතස්සපායාසා නිරුජ්ඣනති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛක්ඛස්ස තිරෙධං හොතිති.

*ඉදමවොච භගවා. අතනමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභි-
නඤ්ඤති.

1. 1. 2,

විභංගසුභතං

2. භාවජඨියං-1

පට්ඨවසමුප්පාදං වො භික්ඛවෙ, දෙසිස්සාමි. විභජ්ස්සාමි. තං සුණංථ. සාධුකං මනසි කඤ්ථං. භාසිස්සාමිති. එවං භනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ඨස්සොත්ථං. භගවා එතදවොච:

කතමො ච භික්ඛවෙ, පට්ඨවසමුප්පාදො? අවිජ්ජාපට්ඨයා භික්ඛවෙ, සඛ්ඛාරං. සඛ්ඛාරපට්ඨයා විඤ්ඤාණං. විඤ්ඤාණපට්ඨයා තාමරූපං. තාමරූපපට්ඨයා සලායතනං. සලායතනපට්ඨයා එස්සො. එස්සපට්ඨයා වෙදනා. වෙදනාපට්ඨයා තණ්හා. තණ්හාපට්ඨයා උපාදානං. උපාදානපට්ඨයා භවො. භවපට්ඨයා ජාතී. ජාතීපට්ඨයා ජරාමරණං, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමතස්සපායාසා සම්භවනති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛක්ඛස්ස සමුදයො හොති.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, ජරාමරණං? යා² තෙසං තෙසං සත්තානං තමහි තමහි සත්තනීතිකායෙ ජරා ජරණතා ඛණ්ඩිත්ථං. පාලිත්ථං. චලිතතචතා ආයුතො සංභාති ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකො, අයං වුට්ඨති ජරා.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, මරණං? යා² තෙසං තෙසං සත්තානං තමහි තමහි සත්තනීතිකායා වුත්ථි වචතතා හෙදො අනතරධානං ටෙච්චුමරණං කාල-
කිරියා ඛක්ඛානං හෙදො කලෙවරස්ස³ තිකෙඛපො ජීවිතීන්ද්‍රියස්ස උපවෙජ්ඣදො⁴. ඉදං වුට්ඨති මරණං. ඉති අයඤ්ච ජරා ඉදඤ්ච මරණං, ඉදං වුට්ඨති භික්ඛවෙ, ජරාමරණං.

කතමා ච භික්ඛවෙ, ජාතී? යා තෙසං තෙසං සත්තානං තමහි තමහි සත්තනීතිකායෙ ජාතී සඤ්ජාතී ඔක්ඛනතී තිබ්බතතී අභිතිබ්බතතී ඛක්ඛානං. පාදුභාවො ආයතනානං පටිලාභො, අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ, ජාතී.

කතමො ච භික්ඛවෙ, භවො? තයොමෙ භික්ඛවෙ, භවා: කාමභවො රූපභවො අරූපභවො. අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ, භවො.

* කඤ්චි න දිස්සති.

1. භාවජඨියං විහරති. - යො. 2. යං - සිවු, සී, 1, 2. 3. කලෙවරස්ස - සො, මජ්ඣ. 4. ජීවිතීන්ද්‍රියස්ස උපවෙජ්ඣදො, අයං පාදධා න දිස්සතො. - සිවු. මජ්ඣ. මජ්ඣං, සිවු. න දිස්සතො.

අවිද්‍යාවේ ම අශේෂවිරහ (අනුශ්‍ය සමුද්‍යාත) තම් වූ තිරෝධයෙන් සංඝකාරකිරෝධය වේ. සංඝකාරකිරෝධයෙන් විඥනකිරෝධය වේ. විඥන-කිරෝධයෙන් තාමරූපකිරෝධය වේ. තාමරූපකිරෝධයෙන් ශ්‍රවණතන-කිරෝධය වේ. ශ්‍රවණතනකිරෝධයෙන් ස්පර්ශකිරෝධය වේ. ස්පර්ශකිරෝධයෙන් වේදනාකිරෝධය වේ. වේදනාකිරෝධයෙන් තෘෂ්ණාකිරෝධය වේ. තෘෂ්ණා-කිරෝධයෙන් උපාදානකිරෝධය වේ. උපාදානකිරෝධයෙන් භවකිරෝධය වේ. භවකිරෝධයෙන් ජාතීකිරෝධය වේ. ජාතීකිරෝධයෙන් ජරාමරණ, සොක පරිදේව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසයෝ නිරුඳු වෙත්. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ තිරෝධය වෙයි. මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. සතුටු වූ ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දේශනාව පිළිගත්හ.

1. 1. 2.

විභවගසුත්‍රය

2. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, නොපට පරිච්ඡෙදප්‍රාප්ත දේශනා කරමි. බෙදා දක්වමි. එය අසවු. මනා කොට මෙනෙහි කරවු. කියමි. “එසේය වහන්සා”යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, පරිච්ඡෙදප්‍රාප්ත කවරේ ද? මහණෙනි, අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝකාරයෝ වෙති. සංඝකාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඥනය වේ. විඥනප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වේ. තාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් ශ්‍රවණතනය වේ. ශ්‍රවණතනප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පර්ශ වේ. ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ. වේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණාව වේ. තෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදානය වේ. උපාදානප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ. භව-ප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ. ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ, සොක පරිදේව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසයෝ භට්ඨාණීත්. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ භට්ඨාණීම වේ.

මහණෙනි, ජරාමරණ කවරේ ද? ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ ඒ සත්ත්වත්වයා-යෙහි යම් දිරිමෙක් දිරණබවෙක් දත් වැටීමක් කෙසෙ පැයීමක් ඇත රුද්‍රි වැටීමක් ආශ්‍ර පිරිහීමක් ඉදුරන්ගේ පැයීමක් වේ ද, මේ ජරා ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මරණය කවරේ ද? ඒ ඒ සත්ත්වත්වයායෙන් ඒ ඒ සත්ත්ව-යන්ගේ යම් වෙන් වීමක් වෙන් වන බවෙක් බිඳීමක් අතුරුදන් වීමක් මවු වූ මරණයෙක් කාලක්‍රියාවෙක් (සමුක්‍රීතිමරණයෙක්) සකාසයන්ගේ බිඳීමක් සිරුර හැර දමීමක් ජීවිතෝත්සයයාගේ සිඳි යෑමක් වේ ද, මේ මරණ ය යි කියනු ලැබේ. මෙසේ මේ ජරාව ද මේ මරණය ද යන මෙය, මහණෙනි, ජරාමරණ ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ජාතිය කවරේ ද? ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ ඒ සත්ත්වත්වයායෙහි භට්ඨාණීමෙක් පිරිපුන් භට්ඨාණීමෙක් කුසට බැස ගැනීමක් ඉපැදීමක් වෙසෙස් ඉපැදීමක් සකාසයන්ගේ පහළ වීමක් ආයතනයන්ගේ පිළි-ලැබීමක් වේ ද, මහණෙනි, මේ ජාතිය ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, භවය කවරේ ද? මහණෙනි, කාමභවය, රූපභවය, අරූප-භවය යි මේ භව තුනෙනි. මහණෙනි, මේ භව ය යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ උපාදතං? වතතාරිමානී භික්ඛවෙ, උපාදතානි: කාමුපාදතං දිට්ඨිපාදතං සීලබ්බතුපාදතං අත්තවාදුපාදතං. ඉදං වුච්චතී භික්ඛවෙ උපාදතං.

කතමා ව භික්ඛවෙ තණ්හා? ඡයිමෙ භික්ඛවෙ, තණ්හාකායා: රූපතණ්හා සඤ්ජතණ්හා ගණ්ඨතණ්හා රසතණ්හා ථේඨ්ඨිතණ්හා ධම්මතණ්හා. අයං වුච්චතී භික්ඛවෙ තණ්හා.

කතමා ව භික්ඛවෙ වෙදනා? ඡයිමෙ භික්ඛවෙ, වෙදනාකායා: චක්ඛු-සම්ප්පාදනං වෙදනා, සොතසම්ප්පාදනං වෙදනා, ඝාණ්ඨසම්ප්පාදනං වෙදනා, ජිව්හසම්ප්පාදනං වෙදනා, කායසම්ප්පාදනං වෙදනා, මනෝසම්ප්පාදනං වෙදනා. අයං වුච්චතී භික්ඛවෙ වෙදනා.

කතමො ව භික්ඛවෙ එසෙය්? ඡයිමෙ භික්ඛවෙ, එසෙය්කායා: චක්ඛු-සම්ප්පාදනං, සොතසම්ප්පාදනං, ඝාණ්ඨසම්ප්පාදනං, ජිව්හසම්ප්පාදනං, කාය-සම්ප්පාදනං, මනෝසම්ප්පාදනං. අයං වුච්චතී භික්ඛවෙ, එසෙය්.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ සලායතනං? වත්තායතනං සොතායතනං ඝාණ්ඨායතනං ජිව්හායතනං කායායතනං මනායතනං. ඉදං වුච්චතී භික්ඛවෙ, සලායතනං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ තාමරූපං? වෙදනා සඤ්ඤා වෙතනා එසෙය් මනසිකාරො, ඉදං වුච්චතී තාමං. වතතාරො ව මහාභුතා, චතුත්තං ව මහා-භුතානං උපාදයරූපං, ඉදං වුච්චතී රූපං. ඉති ඉදඤ්ච තාමං, ඉදඤ්ච රූපං, ඉදං වුච්චතී භික්ඛවෙ, තාමරූපං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණං? ඡයිමෙ භික්ඛවෙ, විඤ්ඤාණකායා: චක්ඛුවිඤ්ඤාණං සොතවිඤ්ඤාණං ඝාණ්ඨවිඤ්ඤාණං ජිව්හවිඤ්ඤාණං කාය-විඤ්ඤාණං මනෝවිඤ්ඤාණං. ඉදං වුච්චතී භික්ඛවෙ, විඤ්ඤාණං.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ සඤ්ඤා? තයොමෙ භික්ඛවෙ, සඤ්ඤා: කාය-සඤ්ඤා වච්ඡිකායො විත්තසඤ්ඤා. ඉමෙ වුච්චන්ති භික්ඛවෙ, සඤ්ඤා.

කතමා ව භික්ඛවෙ අවිජ්ජා? යං බො භික්ඛවෙ දුක්ඛෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරෝධෙ අඤ්ඤාණං, දුක්ඛනිරෝධගාමිනියා පටිපදාය අඤ්ඤාණං, අයං වුච්චතී භික්ඛවෙ, අවිජ්ජා.

ඉති බො භික්ඛවෙ අවිජ්ජාපච්චයා සඤ්ඤා, සඤ්ඤාපච්චයා විඤ්ඤාණං, -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛස්ස සමුදයො හොති.

අවිජ්ජාය ඤ්ච අසෙසවිරාගනිරෝධා සඤ්ඤාපච්චයා. සඤ්ඤා-නිරෝධා විඤ්ඤාණනිරෝධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛස්ස නිරෝධො හොති.

මහණෙනි, උපාදාන කවරේ ද? මහණෙනි, කාමඋපාදාන ය දිට්ඨි උපාදාන ය සීලබ්බතඋපාදාන ය අත්තවාදඋපාදාන ය යි මේ උපාදාන සතරෙකි. මහණෙනි, මේ උපාදාන ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, තෘෂ්ණාව කවරේ ද? මහණෙනි, රූපතෘෂ්ණාව භවද-
තෘෂ්ණාව ගක්ඛතෘෂ්ණාව රසතෘෂ්ණාව සප්තව්‍යායතෘෂ්ණාව ධර්ම-
තෘෂ්ණාව යි මේ තෘෂ්ණාරූප සයෙකි. මහණෙනි, මේ තෘෂ්ණා යයි
කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, වේදනාව කවරේ ද? ඇසෙහි (අරමුණ) ගැටීමෙන්
වන වේදනා ය, කණෙහි ගැටීමෙන් වන වේදනා ය, නැඟැසෙහි ගැටීමෙන්
වන වේදනා ය, දිවෙහි ගැටීමෙන් වන වේදනා ය, සිතෙහි ගැටීමෙන් වන
වේදනා ය යි මේ වේදනාරූප සයෙකි. මහණෙනි, මේ වේදනා ය යි
කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සප්ඨිය කවරේ ද? මහණෙනි, ඇසෙහි (අරමුණ) ගැටීම ය,
කණෙහි ගැටීම ය, නැඟැසෙහි ගැටීම ය, දිවෙහි ගැටීම ය, කයෙහි
ගැටීම ය, සිතෙහි ගැටීම ය යි මේ සප්ඨියරූප සයෙකි. මහණෙනි,
මේ සප්ඨිය ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ඡායාසතත කවරේ ද? ව්‍යාධිආයතනය, සොනආයතනය,
ඝාණආයතනය, ජීව්‍යාආයතනය, කායආයතනය, මනආයතනය,
මහණෙනි, මේ ඡායාසතත ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, තාමරූප කවරේ ද? වේදනා ය, සංඥා ය, චේතනා ය,
සප්ඨිය ය, මනසකාර ය යන මෙය තාම ය යි කියනු ලැබේ. සතර
මහාභුතයෝ ද සතර මහාභුතයන්ගේ උපාදායරූප ද යන මෙය
රූප ය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මෙසේ මේ තාමය ද මේ රූපය ද යන
මේ තාමරූප ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විඤ්ඤාණය කවරේ ද? මහණෙනි, ව්‍යඤ්ඤාණය,
සොඛවිඤ්ඤාණය, ඝාණවිඤ්ඤාණය, ජීව්‍යවිඤ්ඤාණය, කායවිඤ්ඤාණය,
මනෝවිඤ්ඤාණය ය, යි මේ විඤ්ඤාණ රූප සයෙකි. මහණෙනි, මෙය
විඤ්ඤාණය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සංසාරයෝ කවරහු ද? මහණෙනි, කායසංසාරය,
වාක්සංසාරය, චිත්තසංසාරය යි මේ සංසාර තුනෙකි. මහණෙනි,
මොහු සංසාරයෝ ය යි කියනු ලැබෙත්.

මහණෙනි, අවිද්‍යාව කවරේ ද? මහණෙනි, දුෂ්ඨසත්‍යයෙහි යම් නො
දැනීමක්, දුෂ්ඨමුදයසත්‍යයෙහි යම් නො දැනීමක්, දුෂ්ඨරොධ-
සත්‍යයෙහි යම් නො දැනීමක්, දුෂ්ඨරොධශාමිනීප්‍රතිපදසත්‍යයෙහි
යම් නො දැනීමක් වේ ද, මහණෙනි, මේ අවිද්‍යා ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මෙසේ අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයෙන් සංසාරයෝ භවගණිත්.
සංසාරප්‍රත්‍යයෙන් විඤ්ඤාණය වෙයි. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ
භවගැණීම වේ.

අවිද්‍යාවෙන් ම අශේෂචිරාත නම් වූ නිරොධයෙන් සංසාර-
නිරෝධය වේ. සංසාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤාණනිරෝධය වේ. ... මෙසේ
මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

1. 1. 3.

පටිපදාසුභං.

3. භාවනීයං-

මිත්ථාපටිපදාසුභං චෝ භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි සම්මාපටිපදාසුභං. තං
සුභංථ. සාධුකං මිත්ථි කරොථ. භාසිස්සාමිති. එවං භනෙතති බො තෙ
භික්ඛු හගවතො පට්ඨස්සොසුං. හගවා එතදවොච:

කතමා ච භික්ඛවෙ, මිත්ථාපටිපදා? අවිජ්ජාපට්ඨයා භික්ඛවෙ, සංඛාරා.
සංඛාරපට්ඨයා විඤ්ඤාණං -පෙ- එවමේතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස
සමුදයො භොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, මිත්ථාපටිපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ, සම්මාපටිපදා? අවිජ්ජාය තෙව අසෙසවිරුගතිරොධා
සංඛාරනිරොධො. සංඛාරනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො -පෙ- එවමේතස්ස
කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො භොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, සම්මා-
පටිපදාති.

1. 1. 4.

විපස්සිසුභං.

4. භාවනීයං-

විපස්සිස්ස භික්ඛවෙ, හගවතො අරහතො සම්මාසම්මුඛස්ස පුබ්බෙව
සමොධා අනභිසම්මුඛස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො එතදභොසි: “කිම්ථං¹
චතායං ලොකො ආපනෙතා ජායති ච ජීයති ච මීයති ච වචති ච උපපජ්ජති ච.
අථ ච පනීමස්ස දුක්ඛස්ස නිස්සරණං තපපජාතාති ජරාමරණස්ස. කුදස්සු²
තාම ඉමස්ස දුක්ඛස්ස නිස්සරණං පඤ්ඤාසිස්සාති ජරාමරණස්සා”ති.

අථ බො භික්ඛවෙ විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස එතදභොසි: “කිම්ථි නු බො
සති ජරාමරණං භොති? කිම්පට්ඨයා ජරාමරණ”න්ති? අථ බො භික්ඛවෙ,
විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසම්මො:
“ජාතියා බො සති ජරාමරණං භොති, ජාතිපට්ඨයා ජරාමරණ”න්ති.

අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස එතදභොසි: “කිම්ථි නු බො
සති ජාතී භොති? කිම්පට්ඨයා ජාතී”ති? අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සිස්ස බොධි-
සත්තස්ස යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසම්මො: “භවෙ බො සති
ජාතී භොති, භවපට්ඨයා ජාතී”ති.

අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සිස්ස බොධිසත්තස්ස එතදභොසි: “කිම්ථි නු බො
සති භවො භොති? කිම්පට්ඨයා භවො”ති? අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සිස්ස
බොධිසත්තස්ස යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසම්මො: “උපාදානෙ
බො සති භවො භොති, උපාදානපට්ඨයා³ භවො”ති.

1. කිම්ථං - සි. 1, 2. 2. කුදස්සු - සිමු, මජ්ඣං. 3. උපාදානපට්ඨයා - සි 2

1. 1. 3.

පටිපදා සූත්‍රය

3. කැවැත්නුවර—

මහණෙනි, නොපව මිථ්‍යාප්‍රතිපදාව ද, සමාස්තප්‍රතිපදාව ද දේශනා කිරීම. එය අසවු. මෑතවත් මෙතෙහි කරවු. කියන්නෙමි යි. වහන්ස, එසේ ය යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මිථ්‍යාප්‍රතිපදාව කවරේ ද? මහණෙනි, අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාරයෝ හටගනිත්. සංසාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ. මහණෙනි, මේ මිථ්‍යා-ප්‍රතිපදා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමාස්තප්‍රතිපදාව කවරේ ද? අවිද්‍යාවෙන් ම අතවශේෂ-විරහ නම් වූ නිරෝධයෙන් සංසාරනිරෝධය වේ. සංසාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤානනිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ. මහණෙනි, මේ සමාස්තප්‍රතිපදා යි කියනු ලැබේ.

1. 1. 4.

විපසයි සූත්‍රය

4. කැවැත්නුවර—

මහණෙනි, සම්මොඛියට පෙර බුදුබවට නො පැමිණි බෝසත් වූ ම භාග්‍යවත් අභිත් විපසයි සම්මොඛියබුදුරජානන් වහන්සේට මෙබඳු අදහසක් වී ය: “මේ ලෝවැසි තෙමේ දුක්පත් ම ය. උපදිමි. දිරිමි. මියෙමි වුත වෙමි. (තැවතත්) උපදිමි. එහෙත් මේ ජරාමරණ දුකෙහි නික්ම යෑම නො දනී. කවදා නම් මේ ජරාමරණ දුකෙහි නික්ම යාමෙන් පෙණෙන්නේ ද” යි.

ඉක්බිති විපසයි බෝධිසත්ත්වයන් වහන්සේට “කුමක් ඇති කල්හි ජරා-මරණ වේ ද? කිනම් ප්‍රත්‍යයයකින් ජරාමරණ වේ ද” යි මේ අදහස පහළ විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපසයි බෝධිසත්ත්වයන් වහන්සේට නුවණින් මෙතෙහි කිරීමෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “ඉපදීම ඇති කල්හි ජරාමරණ වෙයි. ඉපදීම ප්‍රත්‍යය-යෙන් ජරාමරණ වේ” යි අවබෝධ වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපසයි බෝධිසත්ත්වයන් වහන්සේට “කුමක් ඇති කල්හි ඉපැදීම වේ ද? කිනම් ප්‍රත්‍යයයකින් ඉපැදීම වේ ද” යි මේ අදහස වී ය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපසයි බෝධිසත්ත්වයන් වහන්සේට උපායමතසකාර-යෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “භවය ඇති කල්හි ඉපැදීම වෙයි. භවය ප්‍රත්‍යය කොට ඉපැදීම වේ” යි අවබෝධ වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපසයි බෝධිසත්ත්වයන් වහන්සේට “කුමක් ඇති කල්හි භවය වේ ද? කිනම් ප්‍රත්‍යයයකින් භවය වේ ද” යි මේ අදහස වී ය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපසයි බෝධිසත්ත්වයන් වහන්සේට උපායමතසකාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “උපාදාන ඇති කල්හි භවය වෙයි. උපාදානප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ” යි අවබෝධ වී ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියා බොධිසත්තායා ඵතදහොසි: “කිංචි නු බො සති උපාදානං හොති? කිංචෙවයා උපාදාන”නති. අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියා බොධිසත්තායා යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “තණ්හාය බො සති උපාදානං හොති. තණ්හාපච්චයා¹ උපාදාන”නති.

අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියා බොධිසත්තායා ඵතදහොසි: “කිංචි නු බො සති තණ්හා හොති? කිංචෙවයා තණ්හා”ති. අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියා බොධිසත්තායා යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “වෙදනාය බො සති තණ්හා හොති. වෙදනාපච්චයා² තණ්හා”ති.

අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියා බොධිසත්තායා ඵතදහොසි: “කිංචි නු බො සති වෙදනා හොති? කිංචෙවයා වෙදනා”ති. අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියා බොධිසත්තායා යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “ඵසො බො සති වෙදනා හොති. ඵසාපච්චයා³ වෙදනා”ති.

අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියා බොධිසත්තායා ඵතදහොසි: “කිංචි නු බො සති ඵසො හොති? කිංචෙවයා ඵසො”ති. අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියා බොධිසත්තායා යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “සලායතනෙ බො සති ඵසො හොති. සලායතනපච්චයා⁴ ඵසො”ති.

අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියා බොධිසත්තායා ඵතදහොසි: “කිංචි නු බො සති සලායතනං හොති? කිංචෙවයා සලායතන”නති. අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියා බොධිසත්තායා යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “තාමරුපෙ බො සති සලායතනං හොති. තාමරුපපච්චයා⁵ සලායතන”නති.

අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියා බොධිසත්තායා ඵතදහොසි: “කිංචි නු බො සති තාමරුපං හොති? කිංචෙවයා තාමරුප”නති. අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියා බොධිසත්තායා යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “විඤ්ඤාණෙ බො සති තාමරුපං හොති. විඤ්ඤාණපච්චයා තාමරුප”නති.

අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියා බොධිසත්තායා ඵතදහොසි: “කිංචි නු බො සති විඤ්ඤාණං හොති? කිංචෙවයා විඤ්ඤාණ”නති. අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියා බොධිසත්තායා යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “සඛ්ඛාරෙත්ථ⁶ බො සති විඤ්ඤාණං හොති. සඛ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණ”නති.

අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියා බොධිසත්තායා ඵතදහොසි: “කිංචි නු බො සති සඛ්ඛාරා හොනති. කිංචෙවයා සඛ්ඛාරාති? අථ බො භික්ඛවෙ, විපස්සියා බොධිසත්තායා යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “අවිජ්ජාය බො සති සඛ්ඛාරා හොනති. අවිජ්ජාපච්චයා සඛ්ඛාරා”ති.

1 තණ්හාපච්චයා, - සි 1, 2. 2. වෙදනාපච්චයා - සි 1, 2. 3. ඵසාපච්චයා - සි 1, 2. 4. සලායතනපච්චයා - සි 1, 2. 5. තාමරුපපච්චයා - සි 1, 2. 6. සඛ්ඛාර - සභා.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් ඇති කල්හි උපාදාන වේ ද? කිත්ති ප්‍රත්‍යයයෙකින් උපාදාන වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපායමනස්සාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “තෘණාව ඇති කල්හි උපාදාන වෙයි. තෘණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ” යි අවබෝධ වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් ඇති කල්හි තෘණාව වේ ද? කිත්ති ප්‍රත්‍යයයෙකින් තෘණාව වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපායමනස්සාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “වෙදනාව ඇති කල්හි තෘණාව වෙයි. වෙදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තෘණාව වේ” යි අවබෝධ වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් ඇති කල්හි වෙදනාව වේ ද? කිත්ති ප්‍රත්‍යයයෙකින් වෙදනාව වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපායමනස්සාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “ස්පර්ශ ඇති කල්හි වෙදනාව වෙයි. ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වෙදනාව වේ” යි අවබෝධ වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් ඇති කල්හි ස්පර්ශ වේ ද? කිත්ති ප්‍රත්‍යයයෙකින් ස්පර්ශ වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපායමනස්සාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “අඛායතනය ඇති කල්හි ස්පර්ශ වෙයි. අඛායතනප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පර්ශ වේ” යි අවබෝධ වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් ඇති කල්හි අඛායතනය වේ ද? කිත්ති ප්‍රත්‍යයයෙකින් අඛායතනය වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපායමනස්සාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “තාමරූප ඇති කල්හි අඛායතනය වෙයි. තාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් අඛායතනය වේ” යි අවබෝධ වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් ඇති කල්හි තාමරූප වේ ද? කිත්ති ප්‍රත්‍යයයෙකින් තාමරූප වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපායමනස්සාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “විඤ්ඤා ඇති කල්හි තාමරූප වෙයි. විඤ්ඤාප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වේ” යි අවබෝධ වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් ඇති කල්හි විඤ්ඤාණය වේ ද? කිත්ති ප්‍රත්‍යයයෙකින් විඤ්ඤාණය වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපායමනස්සාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “සංස්කාර ඇති කල්හි විඤ්ඤාණය වෙයි. සංස්කාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාණය වේ” යි අවබෝධ වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් ඇති කල්හි සංස්කාරයෝ වෙත් ද? කිත්ති ප්‍රත්‍යයයෙකින් සංස්කාරයෝ වෙත් ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපායමනස්සාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “අවිද්‍යාව ඇති කල්හි සංස්කාරයෝ වෙත්. අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙත්” යි අවබෝධ වී ය.

ඉති භිදං අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං -පෙ-ථවමේතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛතඛනස්ස සමුදයො හොති. “සමුදයො සමුදයො”ති ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස පුබ්බෙ අනනුස්සනෙසු ධම්මෙසු වක්ඛුං උදපාදි. ඤාණං උදපාදි. පඤ්ඤා උදපාදි. විජ්ජා උදපාදි. ආලොකො උදපාදි.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස ඵතදහොසි: “කිංචි නු ඛො අසති ජරාමරණං න හොති? කිංස නිරෝධා ජරාමරණනිරෝධො?”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස යොනිසො මහසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “ජාතියා ඛො අසති ජරාමරණං න හොති. ජාතීනිරෝධා ජරාමරණනිරෝධො”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස ඵතදහොසි: “කිංචි නු ඛො අසති ජාතී න හොති? කිංස නිරෝධා ජාතීනිරෝධො?”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස යොනිසො මහසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “භවෙ ඛො අසති ජාතී න හොති. භවනිරෝධා ජාතීනිරෝධො”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස ඵතදහොසි: “කිංචි නු ඛො අසති භවො න හොති? කිංස නිරෝධා භවනිරෝධො?”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස යොනිසො මහසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “උපාදතෙ ඛො අසති භවො න හොති. උපාදනනිරෝධා භවනිරෝධො”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස ඵතදහොසි: “කිංචි නු ඛො අසති උපාදතං න හොති? කිංස නිරෝධා උපාදනනිරෝධො?”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස යොනිසො මහසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “තණ්හාය ඛො අසති උපාදතං න හොති. තණ්හානිරෝධා උපාදනනිරෝධො”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස ඵතදහොසි: “කිංචි නු ඛො අසති තණ්හා න හොති? කිංස නිරෝධා තණ්හානිරෝධො?”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස යොනිසො මහසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “වෙදනාය ඛො අසති තණ්හා න හොති. වෙදනානිරෝධා තණ්හානිරෝධො”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස ඵතදහොසි: “කිංචි නු ඛො අසති වෙදනා න හොති? කිංස නිරෝධා වෙදනානිරෝධො?”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස යොනිසො මහසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “ඵසො ඛො අසති වෙදනා න හොති. ඵසානිරෝධා වෙදනා-නිරෝධො”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස ඵතදහොසි: “කිංචි නු ඛො අසති ඵසො න හොති? කිංස නිරෝධා ඵසානිරෝධො?”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ විපස්සස්ස ඛොධිසත්තස්ස යොනිසො මහසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “සලායතනෙ ඛො අසති ඵසො න හොති. සලායතනනිරෝධා ඵසානිරෝධො”ති.

මෙසේ මේ අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝකාරයෝ වෙත්. සංඝකාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඥානය වෙයි ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයෙහි හට ගැනීම වෙයි. මහණෙනි, විපස්සි බෝසතුන්ට “සමුදය ය, සමුදය ය”යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි දැනිය පහළ විය. නුවණ පහළ විය. ප්‍රඥාව පහළ විය. විද්‍යාව පහළ විය. ආලෝකය පහළ විය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට “කුමක් නැතිකල්හි ජර මරණ නොවේ ද? කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් ජරමරණනිරෝධය වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට උපායමතසකාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “ඉපැදීම නැති කල්හි ජරමරණ නොවේ. ඉපැදීම නිරුද්ධ වීමෙන් ජරමරණ නිරෝධය වේ” යි අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට “කුමක් නැති කල්හි ඉපැදීම නොවේ ද? කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් ඉපැදීම නිරුද්ධ වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට උපායමතසකාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “හවය නැති කල්හි ඉපැදීම නොවේ. හවය නිරුද්ධ වීමෙන් ඉපැදීම නිරුද්ධ වේ” යි අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට “කුමක් නැති කල්හි හවය නොවේ ද? කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් හවය නිරුද්ධ වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට උපායමතසකාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “උපාදාන නැති කල්හි හවය නොවේ. උපාදාන නිරුද්ධ වීමෙන් හවය නිරුද්ධ වේ” යි අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට “කුමක් නැති කල්හි උපාදාන නොවේ ද? කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් උපාදාන නිරුද්ධ වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට උපායමතසකාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “තණ්හාව නැති කල්හි උපාදාන නොවේ. තණ්හාව නිරුද්ධ වීමෙන් උපාදානනිරෝධය වේ” යි අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට “කුමක් නැති කල්හි තණ්හාව නොවේ ද? කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් තණ්හාව නිරුද්ධ වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට උපායමතසකාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “වේදනාව නැති කල්හි තණ්හාව නොවේ. වේදනාව නිරුද්ධ වීමෙන් තණ්හානිරෝධය වේ” යි අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට “කුමක් නැති කල්හි වේදනාව නොවේ ද? කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් වේදනානිරෝධය වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට උපායමතසකාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “ස්පශ්‍ය නැති කල්හි වේදනාව නොවේ. ස්පශ්‍ය නිරුද්ධ වීමෙන් වේදනානිරෝධය වේ” යි අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට “කුමක් නැති කල්හි ස්පශ්‍ය නොවේ ද? කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් ස්පශ්‍යනිරෝධය වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සි බෝසතුන්ට උපායමතසකාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “අඛායකතය නැති කල්හි ස්පශ්‍ය නොවේ. අඛායකතය නිරුද්ධ වීමෙන් ස්පශ්‍යනිරෝධය වේ” යි අවබෝධ විය.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං ඵතදහොසි: “කිංචි නු ඛො අසභි සමායතනං න හොති? කියං නිරොධා සමායතනනිරොධො?”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසම්මයො: “නාමරූපෙ ඛො අසභි සමායතනං න හොති. නාමරූපනිරොධා සමායතනනිරොධො”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං ඵතදහොසි: “කිංචි නු ඛො අසභි නාමරූපං න හොති? කියං නිරොධා නාමරූපනිරොධො?”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසම්මයො: “විඤ්ඤාණෙ ඛො අසභි නාමරූපං න හොති. විඤ්ඤාණනිරොධා නාමරූපනිරොධො”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං ඵතදහොසි: “කිංචි නු ඛො අසභි විඤ්ඤාණං න හොති? කියං නිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො?”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසම්මයො: “සඛ්ඛාරෙසු ඛො අසභි විඤ්ඤාණං න හොති. සඛ්ඛාර-නිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං ඵතදහොසි: “කිංචි නු ඛො අසභි සඛ්ඛාරා න හොනති? කියං නිරොධා සඛ්ඛාරනිරොධො?”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසම්මයො: “අවිජ්ජාය ඛො අසභි සඛ්ඛාරා න හොනති. අවිජ්ජා-නිරොධා සඛ්ඛාරනිරොධො”ති.

ඉති භිදං අවිජ්ජානිරොධා සඛ්ඛාරනිරොධො. සඛ්ඛාරනිරොධා විඤ්ඤාණ-නිරොධො -පෙ- ඵචමෙතං කෙවලං දුක්ඛකකිං නිරොධො හොති.

“නිරොධො නිරොධො”ති ඛො භික්ඛවෙ, විපස්සියං බොධිසත්තං පුබ්බෙ අනුසුත්තෙ ධම්මෙසු වක්ඛං උදපාදි. ඤාණං උදපාදි. පඤ්ඤා උදපාදි. විජ්ජා උදපාදි. ආලොකො උදපාදිති.

(සත්තනාමි බුද්ධානං ඵචං විජාරෙතබ්බො.)

1. 1. 5.

සිඛිසුභතං.

5. සිඛියං භික්ඛවෙ, භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධියං පුබ්බෙව සම්බොධා අනභිසම්බුද්ධියං බොධිසත්තං ඵච සතො ඵතදහොසි. -පෙ-

1. 1. 6.

වෙස්සභුසුභතං.

6. වෙස්සභුසුභතං භික්ඛවෙ, භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධියං පුබ්බෙව සම්බොධා අනභිසම්බුද්ධියං බොධිසත්තං ඵච සතො ඵතදහොසි. -පෙ-

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් තැනි කල්හි ඡායායතනය නො වේ ද? කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් ඡායායතනනිරෝධය වේ ද?” යි මේ අදහස වී ය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපාය ප්‍රඥයෙන් ද “තාමරුප තැනි කල්හි ඡායායතනය නො වේ. මතස්සාරයෙන් ද තාමරුප නිරුද්ධ වීමෙන් ඡායායතනනිරෝධය වේ ය” යි අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් තැනි කල්හි තාමරුප නො වේ ද? කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් තාමරුප නිරුද්ධ වේ ද?” යි මේ අදහස වී ය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපායමතස්සාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “විඤ්ඤාණය තැනි කල්හි තාමරුප නො වේ. විඤ්ඤාණය නිරුද්ධ වීමෙන් තාමරුපනිරෝධය වේ ය” යි අවබෝධ වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් තැනි කල්හි විඤ්ඤාණය නො වේ ද? කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් විඤ්ඤාණය නිරුද්ධ වේ ද?” යි මේ අදහස වී ය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපායමතස්සාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “සංස්සාර තැනි කල්හි විඤ්ඤාණය නො වේ. සංස්සාර නිරුද්ධ වීමෙන් විඤ්ඤාණනිරෝධය වේ ය” යි අවබෝධ වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට “කුමක් තැනි කල්හි සංස්සාර නො වේ ද? කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් සංස්සාර නිරුද්ධ වේ ද?” යි මේ අදහස වී ය. මහණෙනි, ඉක්බිති විපස්සී බෝසතුන්ට උපායමතස්සාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “අවිද්‍යාව තැනි කල්හි සංස්සාර නො වේ. අවිද්‍යාව නිරුද්ධ වීමෙන් සංස්සාරනිරෝධය වේ ය” යි අවබෝධ වී ය.

මෙසේ මේ අවිද්‍යාව නිරුද්ධ වීමෙන් සංස්සාරනිරෝධය වේ. සංස්සාර නිරුද්ධ වීමෙන් විඤ්ඤාණනිරෝධය වේ. - ... - මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

මහණෙනි, විපස්සී බෝසතුන්ට “නිරෝධය නිරෝධය” යි පෙර නො දැනුවරු දහම්හි දර්ශනය පහල වී ය. ඥානය පහල විය. ප්‍රඥාව පහල වී ය. විද්‍යාව පහල වී ය. ආලෝකය පහල වී ය.

(සත් බුදුවරයන් වහන්සේ පිළිබඳ ව ම මෙසේ විස්තර කටයුතු ය.)

1. 1. 5.

ශිඛිසුත්‍රය

5. මහණෙනි, සම්මොඛියට පෙර බුදුවරව නොපැමිණි, බෝසත් වූ ම භාග්‍යවත් අර්ථත් ශිඛි සම්මා සම්බුදුරජානන් වහන්සේට මෙබඳු අදහසක් වී ය: ...

1. 1. 6.

වෙස්සභු සුත්‍රය

6. මහණෙනි, සම්මොඛියට පෙර බුදුවරව නො පැමිණි බෝසත් වූ ම භාග්‍යවත් අර්ථත් වෙස්සභු සම්මා සම්බුදුරජානන් වහන්සේට මෙබඳු අදහසක් වී ය: ...

1. 1. 7.

කකුභකිසුතං.

7 කකුභකිසුතං භික්ඛවෙ, භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස පුබ්බෙව සම්මොධා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො එතදභොයි: - පෙ -

1. 1. 8.

භොනාගමනසුතං.

8. භොනාගමනස්ස¹ භික්ඛවෙ, භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස පුබ්බෙව සම්මොධා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො එතදභොයි: - පෙ -

1. 1. 9.

කසසප්පතං.

9. කසසප්පස්ස භික්ඛවෙ, භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස පුබ්බෙව සම්මොධා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො එතදභොයි: - පෙ -

[පෙය්‍යාලමුඛෙන නිද්දිට්ඨාති (5-9) ඉමානි සුතතනන්තානි විපස්සිසුතනා-ගතපාළිනායෙතෙව විතාරතො දට්ඨබ්බානි.]

1. 1. 10.

භොහමසුතං.

10. පුබ්බෙව මෙ භික්ඛවෙ, සම්මොධා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො එතදභොයි: “කිච්ඡං වතායං ලොකො ආපනේතා. ජායති ව, ජීයති ව, මීයති ව, වචති ව, උපපජ්ජති² ව. අථ ව පතිමස්ස දුක්ඛස්ස නිසාරණං තපපජාතාති ජරාමරණස්ස. කුදස්ස³ තාම ඉමස්ස දුක්ඛස්ස නිසාරණං පඤ්ඤාසිසස්සති ජරාමරණස්සා”ති

තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ, එතදභොයි: “කිමති නු බො සති ජරාමරණං භොති? කිමපච්චයා ජරාමරණං?”නති.⁴ තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ, යොනීසො මහසිකාරු අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “ජාතියා බො සති ජරාමරණං භොති. ජාතිපච්චයා ජරාමරණං”නති.

තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ, එතදභොයි: “කිමති නු බො සති ජාති භොති?” - පෙ - භවො - උපාද්‍යං - තණ්හා - වෙදනා - එසෙය්‍යා - සලායතනං - තාම රූපං - විඤ්ඤාණං - සංඛාරා භොනති? කිමපච්චයා සංඛාරා”ති? තස්ස මය්‍යං භික්ඛවෙ යොනීසො මහසිකාරු අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “අවිජ්ජාය බො සති සංඛාරා භොනති. අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා”ති.

ඉති හිදං⁵ අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා. සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං - පෙ - එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛඛස්ස සමුදයො භොති.

“සමුදයො සමුදයො”ති බො මෙ භික්ඛවෙ පුබ්බෙ අනනුස්සතෙසු ධම්මෙසු වක්ඛු උදපාදි. ඤාණං උදපාදි. පඤ්ඤා උදපාදි. විජ්ජා උදපාදි. ආලොකො උදපාදි.

1. කොණ්ඨගමනස්ස සි. මු. මජ්ඣං. “කොතකමුභි - කතකමුභි” - බොධිසංඝාත.

2. උපපජ්ජති 3. කුදස්ස - මජ්ඣං, සි. මු. 4. ජරාමරණං - සි. මු. 5. ඉතිහිදං භික්ඛවෙ - සි. මු, සි. 1, 2.

1. 1. 7.

කාතුසකි සූත්‍රය

7. මහණෙනි, සමොධියට පෙර බුදුබවට නො පැමිණි බෝසත් වූ ම භාග්‍යවත් අතීත් කාතුසද්¹ සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට මෙබඳු අදහසෙක් වී ය: ...

1. 1. 8.

කොනාගමන සූත්‍රය

8. මහණෙනි, සමොධියට පෙර බුදුබවට නො පැමිණි බෝසත් වූ ම භාග්‍යවත් අතීත් කොනාගමන සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට මෙබඳු අදහසෙක් වී ය: ...

1. 1. 9.

කය්‍යප සූත්‍රය

9. මහණෙනි, සමොධියට පෙර බුදුබවට නො පැමිණි බෝසත් වූ ම භාග්‍යවත් අතීත් කය්‍යප සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට මෙබඳු අදහසෙක් වී ය. ...

[පෙරාතලයෙන් සංකප්ප වූ (5 - 9) මේ සූත්‍රානුයෝ විපයසි සූත්‍රයෙහි ආ සැටියෙන් විස්තර විසින් දත යුතු වෙත්.]

1. 1. 10.

ගොතම සූත්‍රය

10. මහණෙනි, බුදු වීමට පෙර ම බුදු නො වූ බෝසත් වූ මට මේ සිත පහළ විය: “ඵකානායෙන් මේ ලෝකා, දුකට පැමිණියේ ය. උපදී, දිරයි. මියෙයි. ව්‍යුත වෙයි. නැවතත් උපදී. එහෙත් දිරීම මැරීම පිළිබඳ දුකින් තික්ම යැමක් නො දනී. කවර කලෙක තම් ජරාමරණ සංඛ්‍යාත මේ දුකින් තික්ම යැමෙක් පෙනේ දැ”යි.

මහණෙනි, ඵ මට “කුමක් ඇති කල්හි ජරාමරණ වේ ද? කිනම් ප්‍රත්‍යයයෙකින් ජරාමරණ වේ දැ?” යි මේ අදහස පහළ විය. මහණෙනි, ඵ මට උපාය මනසකාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “ඉපදීම ඇති කල්හි ජරාමරණ වෙයි. ඉපදීම-ප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ ය” යි අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඵ මට “කුමක් ඇති කල්හි ඉපදීම වේ ද? ... නවය - උපාද්‍යන - තෘණ්ණාව - වෙදනාව - සප්ථිය - ඡායායනන - නාමරූප - විඤ්ඤාය - සංසාරයෝ වෙද්ද? කිනම් ප්‍රත්‍යයයෙකින් සංසාරයෝ හටගනීද්දැ?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඵ මට උපායමනසකාරයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “අවිද්‍යාව ඇති කල්හි සංස්කාරයෝ වෙති. අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ හටගනී” යි අවබෝධ විය.

මෙසේ මේ අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙත්. සංස්කාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාය හටගනී. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

මහණෙනි, “සමුදය, සමුදය” යි පෙර නො ඇසුවිරු දහමිනි මට දැකිය පහළ විය. ඤානය පහළ විය. ප්‍රඥාව පහළ විය. විද්‍යාව පහළ විය. ආලෝකය පහළ විය.

1. කුකුළුන් - බොධිසංඝකාත.

තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ, එතදහොසි: “කිංචි නු ඛො අසති ජරමරණං න හොති? කිංචි නිරුධං ජරමරණනිරුධො?”ති. තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ, යොතිසො මතසිකාරු අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “ජාතියා ඛො අසති ජරමරණං න හොති. ජාතීනිරුධං ජරමරණනිරුධො”ති.

තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ, එතදහොසි: “කිංචි නු ඛො අසති ජාතී න හොති? -පෙ- භවො - උපාද්‍යං - තණ්හා - වෙදනා - ඵසො - සලායතනං - නාම-රූපං - විඤ්ඤාණං - සංඛාරු න හොනති? කිංචි නිරුධං සංඛාරනිරුධො?”ති. තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ, යොතිසො මතසිකාරු අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “අවිජ්ජාය ඛො අසති සංඛාරු න හොනති. අවිජ්ජානිරුධං සංඛාරනිරුධො”ති.

ඉති භිදං අවිජ්ජානිරුධං සංඛාරනිරුධො. සංඛාරනිරුධං විඤ්ඤාණනිරුධො -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛකිස්ස නිරුධො හොති.

“නිරුධො නිරුධො”ති ඛො මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අතනුස්සනෙසු ධමමෙසු වක්ඛුං උදපාදි. ඤ්ඤං උදපාදි. පඤ්ඤා උදපාදි. විජ්ජා උදපාදි. ආලොකො උදපාදිති.

බුද්ධවග්ගො පඨමො.

තස්ස අද්දං¹:

දෙහතා විහරිත පටිපදා ව²
 විපස්සි සිව් ව වෙස්සහු,
 කකුසන්ධො³ කොතාගමිනො ව⁴ කස්සපො
 (මහායසො සක්ඛමුනී ව) ගොතමොති⁵

1. තස්ස උදද්දං භවති - ස්‍යා. 2. විහරිතං පටිපදං - ස්‍යා. 3. කකුසන්ධො ව - භිමු.
 4. කොතාගමිනො - මජ්ඣං. 5. මහායසාමුනී ව නොතමොති - මජ්ඣං, ස්‍යා.

මහණෙනි, ඒ මට “කුමක් තැනි කල්හි ජරාමරණ නො වේ ද? කුමක් තිරුද්ධ වීමෙන් ජරාමරණනිරෝධය වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඒ මට නුවණින් මෙතෙහි කිරීමෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “ඉපැදීම තැනි කල්හි ජරාමරණ නො වේ. ඉපැදීම තිරුද්ධ වීමෙන් ජරාමරණනිරෝධය වේ” යි අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඒ මට “කුමක් තැනි කල්හි ඉපැදීම නො වේ ද? ... භවය - උපාද්‍යන - තෘෂ්ණාව - වේදනාව - සංසාරය - ශ්‍රමයතන - තෘමරූප - විඤ්ඤාන - සංසාරයෝ නො වෙද් ද? කුමක් තිරුද්ධ වීමෙන් සංසාරනිරෝධය වේ ද?” යි මේ අදහස විය. මහණෙනි, ඒ මට නුවණින් මෙතෙහි කිරීමෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද “අවිඤ්ඤා තැනි කල්හි සංසාරයෝ නො වෙත්. අවිඤ්ඤා තිරුද්ධ වීමෙන් සංසාරනිරෝධය වේ” යි අවබෝධ විය.

මෙසේ මේ අවිඤ්ඤා තිරුද්ධ වීමෙන් සංසාරනිරෝධය වේ. සංසාර තිරුද්ධ වීමෙන් විඤ්ඤානනිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

මහණෙනි, “නිරෝධය නිරෝධය” යි පෙර නො ඇසුවීරු දහමිනි මට දැනගත පහළ විය. ඥානය පහළ විය. ප්‍රඥාව පහළ විය. විඤ්ඤාව පහළ විය. ආලෝකය පහළ විය.

බුද්ධචර්යා පළමුවැනි යි

උඤ්ඤා:

දෙසනා, විභවන, පටිපදා, විපස්සි, සිඛි, වෙස්සහු, කකුසන්ධි, කොතාගමන, කසප, (මහායස සකාමුනි) ගොතම ය යි සුත්‍ර දශයෙනි.

2. ආහාරවග්ගො

1. 2. 1.

ආහාරසුභතං.

11. සාවකපීඨං-

වත්තාඤ්ඤෙ භික්ඛවෙ, ආහාර භුක්තං වා සත්තානං සීතියා සමභවෙ-
සිතං වා අනුග්ගහාය. කතමෙ වත්තාඤ්ඤා? කබලිඞ්කාඤ්ඤා¹ ආහාරෙ
ඔලාරිකො වා සුඛමො වා, එස්සො දුතියො, මනොසංඤ්චතතා තතියා,
විඤ්ඤාණං වතුථං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාඤ්ඤ ආහාර භුක්තං වා
සත්තානං සීතියා සමභවෙසිතං වා අනුග්ගහාය.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ,² වත්තාඤ්ඤ ආහාරා කිනන්දිතා? කිංසමුදයා?
කිඤ්ජාතිකා? කිම්පභවා? ඉමෙ වත්තාඤ්ඤ ආහාර තණ්හානිද්දතා, තණ්හා-
සමුදයා, තණ්හාජාතිකා, තණ්හාපභවා³

තණ්හා වායං භික්ඛවෙ, කිනන්දිතා? කිංසමුදයා? කිඤ්ජාතිකා? කිම්පභවා?
තණ්හා වෙදනානිද්දතා, වෙදනාසමුදයා, වෙදනාජාතිකා, වෙදනාපභවා.

වෙදනා වායං භික්ඛවෙ, කිනන්දිතා? කිංසමුදයා? කිඤ්ජාතිකා? කිම්පභවා?
වෙදනා එස්සනිද්දතා, එස්සසමුදයා, එස්සජාතිකා, එස්සපභවා.

එස්සො වායං භික්ඛවෙ, කිනන්දිතො? කිංසමුදයො? කිඤ්ජාතිකො?
කිම්පභවො? එස්සො සලායතනනිද්දතො, සලායතනසමුදයො, සලායතන-
ජාතිකො, සලායතනපභවො.

සලායතනඤ්චිදං භික්ඛවෙ, කිනන්දිතං? කිංසමුදයං? කිඤ්ජාතිකං?
කිම්පභවං? සලායතනං තාමරූපනිද්දතං, තාමරූපසමුදයං, තාමරූප-
ජාතිකං, තාමරූපපභවං.

තාමරූපඤ්චිදං භික්ඛවෙ, කිනන්දිතං? කිංසමුදයං? කිඤ්ජාතිකං?
කිම්පභවං? තාමරූපං විඤ්ඤාණනිද්දතං, විඤ්ඤාණසමුදයං, විඤ්ඤාණජාතිකං,
විඤ්ඤාණපභවං.

1. කබලිකාපරා - මජ්ඣං, සං. 2. ඉතම භික්ඛවෙ - මජ්ඣං. ඉතම ව භික්ඛවෙ - සං.
ඉතම - සිමු. 3. තණ්හාපභවා - සිමු.

2. ආහාරවගීය

1. 2. 1.

ආහාරසූත්‍රය

11. සැවැත්කුටර-

මහණෙනි, උපත් සතතියත්තේ පැවැත්ම පිණිසත්, උපදින්නා වූ සතතියත්තට අනුග්‍රහ පිණිසත් මේ ආහාර සතරෙහි: කවර සතරෙක් ද? යත්: දළ වූ හෝ සිසුම් වූ හෝ කබලිකාර (=පිටු කොට බුදින බත් ආදී) ආහාරය, ස්පර්ශය දෙවැන්න ය, මනෝසකෛවිකතාව තෙවැන්න ය, විඤ්ඤය සිටුවැන්න ය. මහණෙනි, මේ සතර ආහාරයෝ උපත් සතතියත්තේ පැවැත්ම පිණිසත් උපදින්නා වූ සතතියත්තට අනුග්‍රහ පිණිසත් වෙති.

මහණෙනි, මේ ආහාර සතර කුමක් නිදන (කරුණු) කොට, කුමක් හේතු කොට, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තෝ ද? මේ සතර ආහාරයෝ තෘණාව නිදන කොට, තෘණාව හේතු කොට, තෘණාව ජාති කොට, තෘණාව ප්‍රභව කොට ඇත්තෝ ය.

මහණෙනි, මේ තෘණාව කුමක් නිදන කොට, කුමක් හේතු කොට, කුමක් ජාති කොට, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තී ද? තෘණාව වේදනාව නිදන කොට, වේදනාව හේතු කොට, වේදනාව ජාති කොට, වේදනාව ප්‍රභව කොට ඇත්තී ය.

මහණෙනි, මේ වේදනාවක් කුමක් නිදන කොට, කුමක් හේතු කොට, කුමක් ජාති කොට, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තී ද? වේදනාව ස්පර්ශය නිදන කොට, ස්පර්ශය හේතු කොට, ස්පර්ශය ජාති කොට, ස්පර්ශය ප්‍රභව කොට ඇත්තී ය.

මහණෙනි, මේ ස්පර්ශය කුමක් කරුණු කොට, කුමක් හේතු කොට, කුමක් ජාති කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද? ස්පර්ශය ආර්ථකතය කරුණු කොට, ආර්ථකතය හේතු කොට, ආර්ථකතය ජාති කොට, ආර්ථකතය ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය.

මහණෙනි, මේ ආර්ථකතය කුමක් කරුණු කොට, කුමක් හේතු කොට, කුමක් ජාති කොට, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද? ආර්ථකතය තාමරූප කරුණු කොට, තාමරූප හේතු කොට, තාමරූප ජාති කොට, තාමරූප ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය.

මහණෙනි, මේ තාමරූප කුමක් කරුණු කොට, කුමක් හේතු කොට, කුමක් ජාති කොට, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද? තාමරූප විඤ්ඤය කරුණු කොට, විඤ්ඤය හේතු කොට, විඤ්ඤය ජාති කොට, විඤ්ඤය ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය.

විඤ්ඤාණඤ්චිදං භික්ඛවෙ, කිත්තිදුතං? කිංසමුදයං? කිඤ්ඤාතිකං? කිම්පහවං? විඤ්ඤාණං සංඛාරනිදුතං, සංඛාරසමුදයං, සංඛාරජාතිකං, සංඛාරපපහවං.

සංඛාරං වීමෙ භික්ඛවෙ, කිත්තිදුතං? කිංසමුදයං? කිඤ්ඤාතිකං? කිම්පහවං? සංඛාරං අවිජ්ජාතිදුතං, අවිජ්ජාසමුදයං, අවිජ්ජාජාතිකං, අවිජ්ජාපහවං.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ, අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරං. සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකනිකස්ස සමුදයො හොති.

අවිජ්ජාය කෙව අසෙසවිරහනිරුධං සංඛාරනිරුධං. සංඛාරනිරුධං විඤ්ඤාණනිරුධො - පෙ - එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකනිකස්ස නිරුධො හොතිති.

1. 2 2.

මොළියඨගුන¹සුත්තං

12. ඍචන්ද්‍රියං-

චත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, ආහාරා භූතානං වා සත්තානං ධීතියා, සම්භවෙසීතං වා අනුග්ගහාය. කතමෙ චත්තාරො? කඛලිඛිකාරො ආහාරො ඔදාරිකො වා සුමුමො වා, එස්සො, දුතියො, මනොසංකෘතනා තතීජා, විඤ්ඤාණං චතුත්ථං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, චත්තාරො ආහාරා භූතානං වා සත්තානං ධීතියා, සම්භවෙසීතං වා අනුග්ගහායාති.

එවං ථුතො ආයස්චා මොළියඨගුනො හභවන්තං එතදවොච: කො නු ඛො හන්තො විඤ්ඤාණාහාරං ආහාරෙතීති? නො කල්ලො පඤ්ඤාති හභවා අවොච: ආහාරෙතීති අහං න වදාමි. ආහාරෙතීති වාහං වදෙය්‍යං, තත්‍රස්ස කල්ලො පඤ්ඤා 'කො නු ඛො හන්තො, ආහාරෙතී'ති. එවඤ්චාහං න වදාමි. එවං මං අවදන්තං යො එවං පුච්චෙය්‍ය: 'කිස්ස නු ඛො හන්තො විඤ්ඤාණං-හාරො'ති, එස කල්ලො පඤ්ඤා. තත්‍ර කල්ලං වෙය්‍යාකරණං, විඤ්ඤාණාහාරො ආයතීං පුත්ඛභවාභිනිබ්බතතියා පච්චයො. තස්මි භූතෙ සති සලායතනං, සලායතනපච්චයා එස්සොති.

කො නු ඛො හන්තො, පුසතීති. නො කල්ලො පඤ්ඤාති හභවා අවොච. පුසතීති අහං න වදාමි. පුසතීති වාහං වදෙය්‍යං, තත්‍රස්ස කල්ලො පඤ්ඤා 'කො නු ඛො හන්තො, පුසතී'ති. එවං වාහං න වදාමි. එවං මං අවදන්තං යො එවං පුච්චෙය්‍ය 'කිම්පච්චයා නු ඛො හන්තො, එස්සො'ති, එස කල්ලො පඤ්ඤා. තත්‍ර කල්ලං වෙය්‍යාකරණං 'සලායතනපච්චයා එස්සො. එස්සපච්චයා වෙදනා'ති.

1. මොළියඨගුන - ඍජා. මොළියඨගුණ - සීවු.

මහණෙනි, මේ විඤ්ඤාන කුමක් කරුණු කොට, කුමක් හේතු කොට, කුමක් ජාති කොට, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද? විඤ්ඤාන සංස්කාරයන් කරුණු කොට, සංස්කාරයන් හේතු කොට, සංස්කාරයන් ජාති කොට, සංස්කාරයන් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය.

මහණෙනි, මේ සංස්කාරයෝ කුමක් කරුණු කොට, කුමක් හේතු කොට, කුමක් ජාති කොට, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තාහු ද? සංස්කාරයෝ අවිද්‍යාව කරුණු කොට, අවිද්‍යාව හේතු කොට, අවිද්‍යාව ජාති කොට, අවිද්‍යාව ප්‍රභව කොට ඇත්තාහු ය.

මහණෙනි, මෙසේ අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙත්. සංස්කාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

අවිද්‍යාවේ ම අනවශ්‍යමාර්ග සංඛ්‍යාත නිරෝධයෙන් සංස්කාර නිරෝධය වේ. සංස්කාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤානනිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

1. 2. 2.

මොළියඵග්ගන සුත්‍රය.

12. සැවැත්භූමර-

මහණෙනි, උපත් සත්ත්වයන්ගේ පැවැත්ම පිණිසත් උපදින්නා වූ සත්ත්වයන්ට අනුග්‍රහ පිණිසත් මේ ආහාර සහරෙකි. කවර සහරෙක් ද? දළ වූ හෝ සියුම් වූ හෝ කබලිකාර ආහාරය ය, ස්පර්ශ දෙවැන්න ය, මනෝසසංඛ්‍යාතාව තෙවැන්න ය, විඤ්ඤාන සිවුවැන්න ය. මහණෙනි, මේ ආහාර සහර උපත් සත්ත්වයන්ගේ පැවැත්ම පිණිසත් උපදින්නා වූ සත්ත්වයන්ට අනුග්‍රහය පිණිසත් වේ.

මෙසේ වදල කල ආයුෂමත් මොළියඵග්ගන සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “වහන්ස, කවරෙක් විඤ්ඤානාරය අනුභව කෙරේ ද” යි විචාරේ ය. “ප්‍රශ්නාන සුක්ක නො වේ ය” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදල සේක. ‘(පුද්ගලයෙක්) අනුභව කෙරේ ය’ යි මම නො කියමි. ඉදින් (පුද්ගලයෙක්) අනුභව කෙරේ ය යි මම කියන්නෙමි නම්, එහි ලා ‘වහන්ස, කවරෙක් අනුභව කෙරේ ද’ යි යන ප්‍රශ්නය සුක්ක වන්නේ ය. මම එසේ නො කියමි. එසේ නොකියන මාගෙන් යමෙක් ‘වහන්ස, විඤ්ඤාන කුමකට ආහාරය (ප්‍රත්‍යය) වේ ද’ යි මෙසේ විචාරන්නේ නම් මේ ප්‍රශ්නය සුක්ක ය. ‘විඤ්ඤානාරය (ප්‍රතිසන්ධිය) මතු ප්‍රතිඵලය (තාම උප) හටගැනීම පිණිස ප්‍රත්‍යය වෙයි. ඒ ප්‍රතිඵලවැනිකිබ්බත්ති සංඛ්‍යාත තාමරූප ඇති වූ කල්හි ඡායායතන වෙයි. ඡායායතනප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පර්ශ වේ ය’ යි එහි ලා විසඳීම හුදු ය.

වහන්ස, කවරෙක් ස්පර්ශ කෙරේ ද? මේ ප්‍රශ්නය සුක්ක නො වේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදල සේක (සත්ත්වයෙක් හෝ පුද්ගලයෙක්) ස්පර්ශ කෙරේ ය යි මම නො කියමි. ඉදින් ස්පර්ශ කෙරේ ය යි මම කියන්නෙමි නම්, එහි ලා ‘වහන්ස, කවරෙක් ස්පර්ශ කෙරේ ද’ යන මේ ප්‍රශ්නය සුක්ක වන්නේ ය. මම එසේ නො ම කියමි. එසේ නොකියන මාගෙන් යමෙක් “වහන්ස, කිනම් ප්‍රත්‍යයයකින් ස්පර්ශ වේ ද” යි මෙසේ විචාරන්නේ නම්, මේ ප්‍රශ්නය සුක්ක ය. එහි ලා “ඡායායතනප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පර්ශ වෙයි. ස්පර්ශ ප්‍රත්‍යයයෙන් වෙදනාව වේ ය” යි විසඳීම සුක්ක ය.

කො හු බො හනෙන, වෙදියනීති¹. තො කලො පඤ්ඤාති හගවා අවොව. වෙදියනීති අහං ත වදමි. වෙදියනීති වාහං වදෙය්‍යං, තත්‍රස්ස කලො පඤ්ඤා “කො හු බො හනෙන, වෙදියනී”ති. එවං වාහං ත වදමි. එවං මං අවදන්තං යො එවං පුච්ඡෙය්‍ය “කිම්පච්චයා හු බො හනෙන වෙදතා”ති, එස කලො පඤ්ඤා. තත්‍ර කල්‍යාණං වෙය්‍යාකරණං “ඵස්සපච්චයා වෙදතා. වෙදතාපච්චයා තණ්හා”ති.

කො හු බො [හනෙන, තණ්හියනීති². තො කලො පඤ්ඤාති හගවා අවොව. තණ්හියනීති අහං ත වදමි. තණ්හියනීති වාහං වදෙය්‍යං, තත්‍රස්ස කලො පඤ්ඤා “කො හු බො හනෙන, තණ්හියනී”ති. එවං වාහං ත වදමි. එවං මං අවදන්තං යො එවං පුච්ඡෙය්‍ය “කිම්පච්චයා හු බො හනෙන, තණ්හා”ති, එස කලො පඤ්ඤා. තත්‍ර කල්‍යාණං වෙය්‍යාකරණං “වෙදතාපච්චයා තණ්හා. තණ්හාපච්චයා උපාද්‍යන”තති.

කො හු බො හනෙන, උපාදියනීති. තො කලො පඤ්ඤාති හගවා අවොව. උපාදියනීති අහං ත වදමි. උපාදියනීති වාහං වදෙය්‍යං, තත්‍රස්ස කලො පඤ්ඤා “කො හු බො හනෙන, උපාදියනී”ති. එවං වාහං ත වදමි. එවං මං අවදන්තං යො එවං පුච්ඡෙය්‍ය “කිම්පච්චයා හු බො හනෙන, උපාද්‍යන”තති එස කලො පඤ්ඤා. තත්‍ර කල්‍යාණං වෙය්‍යාකරණං “තණ්හා-පච්චයා උපාද්‍යනං. උපාද්‍යනපච්චයා හවො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛ්ඛස්ස සමුදයො නොති.”

ජන්තං තෙව එග්ගුත, එස්සායතනාතං අසෙසවිරුහනිරුධා එස්ස-නිරුධො. එස්සනිරුධො වෙදතානිරුධො. වෙදතානිරුධා තණ්හානිරුධො. තණ්හානිරුධා උපාද්‍යනනිරුධො. උපාද්‍යනනිරුධා භවනිරුධො. භව-නිරුධා ජාතීනිරුධො. ජාතීනිරුධා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛ-දෙමතස්සපායාසා තිරුජ්ඣන්ති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛ්ඛස්ස නිරුධො නොති.

1. 2. 3.

සමණ්‍යාහමණසුත්තං.

13. සාමප්‍රසිද්ධං--

යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ජරාමරණං තපපජාතනති, ජරාමරණසමුදයං තපපජාතනති, ජරාමරණනිරුධං තපපජාතනති, ජරා-මරණනිරුධං භාමිතිං පටිපදං තපපජාතනති. ජාතීං -පෙ- භවං - උපාද්‍යනං - තණ්හං - වෙදනං - එස්සං - සලායතනං - තාමරූපං - විඤ්ඤාණං - සඬ්ඛාරෙ තපපජාතනති, සඬ්ඛාරසමුදයං තපපජාතනති, සඬ්ඛාරනිරුධං තපපජාතනති, සඬ්ඛාරනිරුධං භාමිතිං පටිපදං³ තපපජාතනති. ත මෙ තෙ භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙසු වා සමණසම්මතා. බ්‍රාහ්මණෙසු වා බ්‍රාහ්මණසම්මතා. ත ව පත තෙ අයසම්මතො සාමඤ්ඤත්ථං වා බ්‍රහ්මඤ්ඤත්ථං වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

1. වෙදියනීති - කප්ඵි. 2. තණ්හි - මර්හා. 3. ගාමිනීපටිපදං - සා.

“වහන්ස, කවරෙක් විදි ද?” ප්‍රශ්නය යුක්ත නො වේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. විදි ය යි මම නො කියමි. ඉදින් විදි ය යි මම කියන්නෙමි නම්, එහි ලා “වහන්ස, කවරෙක් විදි ද?” යන මේ ප්‍රශ්නය යුක්ත වන්නේ ය. මම එසේ නො ම කියමි. එසේ නො කියන මාගෙන් යමෙක් ‘වහන්ස, කිනම් ප්‍රත්‍යයයෙකින් වේදනාව වේ ද’ යි මෙසේ විචාරන්නේ නම්, මේ ප්‍රශ්නය යුක්ත ය. එහි ලා “ස්වභාවිකප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ. වේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තෘණාව වේ ය” යි විසඳීම යුක්ත ය.

වහන්ස, කවරෙක් තෘණාව කෙරේ ද? ප්‍රශ්නය යුක්ත නො වේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. තෘණාව කෙරේ ය යි මම නො කියමි. ඉදින් මම තෘණාව කෙරේ ය යි කියන්නෙමි නම්, එහි ලා ‘වහන්ස, කවරෙක් තෘණාව කෙරේ ද’ යන ප්‍රශ්නය යුක්ත වන්නේ ය. මම එසේ නො කියමි. එසේ නො කියන මාගෙන් යමෙක් ‘වහන්ස, කිනම් ප්‍රත්‍යයයෙකින් තෘණාව වේ ද’ යි මෙසේ විචාරන්නේ නම්, මේ ප්‍රශ්නය යුක්ත ය. එහි ලා ‘වේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තෘණාව වෙයි. තෘණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ ය’ යි විසඳීම යුක්ත ය.

වහන්ස, කවරෙක් උපාදාන කෙරේ (දැඩි කොට ගණී) ද? ප්‍රශ්නය යුක්ත නො වේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. උපාදාන කෙරේ ය යි මම නො කියමි. ඉදින් මම උපාදාන කෙරේ ය යි කියන්නෙමි නම්, එහි ලා “වහන්ස, කවරෙක් උපාදාන කෙරේ ද?” යන ප්‍රශ්නය යුක්ත වන්නේ ය. මම එසේ නො කියමි. එසේ නො කියන මාගෙන් යමෙක් ‘වහන්ස, කිනම් ප්‍රත්‍යයයෙකින් උපාදාන වේ ද’ යි මෙසේ විචාරන්නේ නම්, මේ ප්‍රශ්නය යුක්ත ය. එහි ලා ‘තෘණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ. උපාදානප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ ය යි විසඳීම යුක්ත ය. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ භට්ඨාණ්ඩම වේ.

එහෙත්, ස්වභාවික සයෙහි ම නිරවශේෂවිරාගනිරෝධයෙන් ස්වභාවිකරෝධය වේ ස්වභාවිකරෝධයෙන් වේදනානිරෝධය වේ. වේදනානිරෝධයෙන් තණ්හානිරෝධය වේ. තණ්හානිරෝධයෙන් උපාදානනිරෝධය වේ උපාදානනිරෝධයෙන් භවනිරෝධය වේ. භවනිරෝධයෙන් ජාතිනිරෝධය වේ. ජාතිනිරෝධයෙන් ජරාමරණසංසාරපද්ධතිය දුක්ඛදෙමනස්ස උපායසයෝ නිරුද්ධ වෙත්. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ ය යි වදාළ සේක.

1. 2. 3.

සමන්ත්‍රාගමන්ත්‍රාසුත්‍රය

13. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ජරාමරණ නො දනිත් ද, ඔහු තුමු ජරාමරණ සමුදය නො දනිත්. ජරාමරණනිරෝධය නො දනිත්. ජරාමරණනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව නො දනිත්. ජාතිය ... භවය - උපාදාන - තණ්හාව - වේදනාව - එසාය - සලායතන - තාමරූප - විඤ්ඤාණය - සංඛාර නො දනිද් ද, ඔහු සංඛාරසමුදය නො දනිත්. සංඛාරනිරෝධය නො දනිත්. සංඛාරනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව නො දනිත්. මහණෙනි, ඒ මේ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණසම්මත වූවෝත් බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහි බ්‍රාහ්මණසම්මත වූවෝත් නො වෙත්. ඒ අයුමත්හු (අයථිඵල සංඛාරය) ශ්‍රමණයන් පිළිබඳ අතීතත් බමුණත් පිළිබඳ අතීතත් මෙ ලෙවිනී දී ම තෙමේ විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පාමණ නො ද වෙසෙති.

යෙ ව ඛො කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ජරාමරණං පජානන්ති, ජරාමරණසමුදයං පජානන්ති. ජරාමරණනිරෝධං පජානන්ති. ජරාමරණනිරෝධගාමිනීං පටිපදං පජානන්ති. ජාතීං -පෙ- භවං -උපාදානං - තණ්හං - වෙදනං - ඵසං - සලායතනං - නාමරූපං - විඤ්ඤාණං - සංඛාරෙ පජානන්ති, සංඛාරසමුදයං පජානන්ති. සංඛාරනිරෝධං පජානන්ති. සංඛාරනිරෝධගාමිනීං පටිපදං පජානන්ති. තෙ ඛො මෙ භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙසු වෙව සමණසම්මතා. බ්‍රාහ්මණෙසු වා බ්‍රාහ්මණසම්මතා. තෙ ව පතායසමනෙතා සාමඤ්ඤඤාඤ්ඤා වුභවඤ්ඤාඤ්ඤා දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචරිකඤ්ඤා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

1. 2. 4.

දුතියසමණබ්‍රාහ්මණසුතතං

14 සාවඤ්ඤා-

යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙ ධම්මෙ තප්පජානන්ති, ඉමෙසං ධම්මානං සමුදයං තප්පජානන්ති. ඉමෙසං ධම්මානං නිරෝධං තප්පජානන්ති. ඉමෙසං ධම්මානං නිරෝධගාමිනීං පටිපදං තප්පජානන්ති. කතමෙ ධම්මෙ තප්පජානන්ති? කතමෙසං ධම්මානං සමුදයං තප්පජානන්ති? කතමෙසං ධම්මානං නිරෝධං තප්පජානන්ති? කතමෙසං ධම්මානං නිරෝධගාමිනීං පටිපදං තප්පජානන්ති? ජරාමරණං තප්පජානන්ති. ජරාමරණසමුදයං තප්පජානන්ති. ජරාමරණනිරෝධං තප්පජානන්ති. ජරාමරණනිරෝධගාමිනීං පටිපදං තප්පජානන්ති. ජාතීං -පෙ- භවං - උපාදානං - තණ්හං - වෙදනං - ඵසං - සලායතනං - නාමරූපං - විඤ්ඤාණං - සංඛාරෙ තප්පජානන්ති, සංඛාරසමුදයං තප්පජානන්ති, සංඛාරනිරෝධං තප්පජානන්ති. සංඛාරනිරෝධගාමිනීං පටිපදං තප්පජානන්ති.

ඉමෙ ධම්මෙ තප්පජානන්ති, ඉමෙසං ධම්මානං සමුදයං තප්පජානන්ති. ඉමෙසං ධම්මානං නිරෝධං තප්පජානන්ති. ඉමෙසං ධම්මානං නිරෝධගාමිනීං පටිපදං තප්පජානන්ති. න මෙ තෙ භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙසු වා සමණසම්මතා බ්‍රාහ්මණෙසු වා බ්‍රාහ්මණසම්මතා. න ව පත තෙ ආයසමනෙතා සාමඤ්ඤාඤ්ඤා වා වුභවඤ්ඤාඤ්ඤා දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචරිකඤ්ඤා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

යෙ ව ඛො කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ඉමෙ ධම්මෙ පජානන්ති, ඉමෙසං ධම්මානං සමුදයං පජානන්ති. ඉමෙසං ධම්මානං නිරෝධං පජානන්ති. ඉමෙසං ධම්මානං නිරෝධගාමිනීං පටිපදං පජානන්ති. කතමෙ ධම්මෙ පජානන්ති? කතමෙසං ධම්මානං සමුදයං පජානන්ති? කතමෙසං ධම්මානං නිරෝධං පජානන්ති? කතමෙසං ධම්මානං නිරෝධගාමිනීං පටිපදං පජානන්ති? ජරාමරණං පජානන්ති. ජරාමරණසමුදයං පජානන්ති. ජරාමරණනිරෝධං පජානන්ති. ජරාමරණනිරෝධගාමිනීං පටිපදං පජානන්ති. ජාතීං -පෙ- භවං - උපාදානං - තණ්හං - වෙදනං - ඵසං - සලායතනං - නාමරූපං - විඤ්ඤාණං - සංඛාරෙ පජානන්ති, සංඛාරසමුදයං පජානන්ති. සංඛාරනිරෝධං පජානන්ති. සංඛාරනිරෝධගාමිනීං පටිපදං පජානන්ති.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ජරාමරණ දනිද් ද, ඔහු ජරාමරණසමුදය දනිත්. ජරාමරණනිරෝධය දනිත්. ජරාමරණනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව දනිත්, ජාතිය - පෙ - භවය - උපාදාන - තණහාව - වෙදනාව - සංසාරය - භවයන්ත - නාමරූප - විඤ්ඤාන - සංසාරයන් දනිද් ද, ඔහු සංසාරසමුදය දනිත්. සංසාරනිරෝධය දනිත්. සංසාරනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපත්තිය දනිත්. මහණෙනි, ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහ්මණයෝ හෝ ශ්‍රමණයන් කෙරෙහිත් ශ්‍රමණ ය යි සම්මතයහ. බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහිත් බ්‍රාහ්මණ ය යි සම්මතයහ, ඒ ආයුෂ්මත්හු ද ආයුෂ්මත්උපාදාන ශ්‍රමණත්වය පිළිබඳ අතීතත් බ්‍රාහ්මණත්වය පිළිබඳ අතීතත් මේ අත්බැවිහි දී ම තෙමේ විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට (ඊට) පාමණ වෙසෙත්.

1. 2. 4.

දුතිය සමණබ්‍රාහ්මණ සූත්‍රය.

14 සැවැත්නුවර

මහණෙනි, යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ ධර්මයන් නො දනිද් ද, ඔහු තුමු මේ ධර්මයන්ගේ සමුදය නො දනිත්. මේ ධර්මයන්ගේ නිරෝධය නො දනිත්. මේ ධර්මයන්ගේ නිරෝධගාමිනී-ප්‍රතිපත්තිය නො දනිත්. කවර ධර්මයන් නො දනිද් ද? කවර ධර්මයන්ගේ සමුදය නො දනිද් ද? කවර ධර්මයන්ගේ නිරෝධය නො දනිද් ද? කවර ධර්මයන්ගේ නිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව නො දනිද් ද? ජරාමරණ නො දනිත්. ජරාමරණසමුදය නො දනිත්. ජරාමරණනිරෝධය නො දනිත්. ජරාමරණනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව නො දනිත්. ජාතිය භවය - උපාදාන - තණහාව - වෙදනාව - ඵසාය - සලායතන - නාමරූප - විඤ්ඤාණය - සංඛාර නො දනිද් ද? සංඛාරසමුදය නො දනිත්. සංඛාරනිරෝධය නො දනිත්. සංඛාරනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව නො දනිත්.

(යම් කෙනෙක්) මේ ධර්මයන් නො දනිද් ද, (ඔහුතුමු) මේ ධර්මයන්ගේ සමුදය නො දනිත්. මේ ධර්මයන්ගේ නිරෝධය නො දනිත්. මේ ධර්මයන්ගේ නිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව නො දනිත්. මහණෙනි, ඒ මේ ශ්‍රමණයෝත් බ්‍රාහ්මණයෝත් ශ්‍රමණයන් කෙරෙහිත් ශ්‍රමණයෝ ය යි සම්මත නො වෙයි. බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහිත් බ්‍රාහ්මණයෝ ය යි සම්මත නො වෙයි. ඒ ආයුෂ්මත්-හු ද ශ්‍රමණත්වය පිළිබඳ අතීත හෝ බ්‍රාහ්මණත්වය පිළිබඳ අතීත හෝ මේ අත්බැවිහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට (ඊට) පාමණ නො වෙසෙත්.

මහණෙනි, යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් හෝ මේ ධර්මයන් දනිද් ද, ඔහු මේ ධර්මයන්ගේ සමුදය දනිත්. මේ ධර්මයන්ගේ නිරෝධය දනිත්. මේ ධර්මයන්ගේ නිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව දනිත්. කවර ධර්මයන් දනිද් ද? කවර ධර්මයන්ගේ සමුදය දනිද් ද? කවර ධර්මයන්ගේ නිරෝධය දනිද් ද? කවර ධර්මයන්ගේ නිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව දනිද් ද? ජරාමරණ දනිත්. ජරාමරණසමුදය දනිත්. ජරාමරණ-නිරෝධය දනිත්. ජරාමරණනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව දනිත්. ජාතිය ... භවය - උපාදාන - තණහාව - වෙදනාව - ඵසාය - සලායතන - නාමරූප - විඤ්ඤාණය - සංඛාර දනිද් ද, සංඛාරසමුදය දනිත්. සංඛාරනිරෝධය දනිත්. සංඛාරනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව දනිත්.

ඉමෙ ධම්මෙ පජාතනති, ඉමෙසං ධම්මානං සමුදයං පජාතනති. ඉමෙසං ධම්මානං නිරෝධං පජාතනති. ඉමෙසං ධම්මානං නිරෝධගාමිනිං පටිපදං පජාතනති. තෙ ඛොමෙ භික්ඛවෙ සමිණා වා, බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙසු වෙව සමණසම්මතා, බ්‍රාහ්මණෙසු ච බ්‍රාහ්මණසම්මතා, තෙ ච පනායසමනො, සාමිඤ්ඤත්ඤච බ්‍රහ්මඤ්ඤත්ඤච දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචරිකත්වා උපසම්පජ්ජ මිහරන්ති.

1. 2. 6.

කම්මානගොභාසාසුත්තං.

15. සාමන්තියං-

අථ ඛො අයස්මා කම්මානගොභොතො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම් උපසඬකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො අයස්මා කම්මානගොභොතො භගවන්තං එතදවොච: “සම්මාදිට්ඨි සම්මාදිට්ඨි”ති භනෙත ට්‍රිච්චති, නිත්තාචතා හු ඛො භනෙත සම්මාදිට්ඨි භොතිති?

¹අයං නිසීදිතො ඛො’යං කම්මාන ලොකො යෙභුයෙසත අත්ථිතඤ්චෙව තත්ථිතඤ්ච. ලොකසමුදයඤ්ච ඛො කම්මාන යථාභූතං සම්මපපඤ්ඤාය පස්සතො යා ලොකෙ තත්ථිතා, සා ත භොති. ලොකනිරෝධං ඛො කම්මාන යථාභූතං සම්මපපඤ්ඤාය පස්සතො යා ලොකෙ අත්ථිතා, සා ත භොති. උපායුපාදානාභිනිවේසවිනිබ්භෝ² ඛො’යං කම්මාන ලොකො යෙභුයෙසත තඤ්ච උපායුපාදානං වෙතසො අධිට්ඨානං අභිනිවේසානුසයං ත උපෙති, ත උපාදියති, තාධිට්ඨාති ‘අත්තා මේ’ති. දුක්ඛමෙව උපපජ්ජමානං උපපජ්ජති, දුක්ඛං නිරුජ්ඣමානං නිරුජ්ඣතිති ත කඬ්ඛති. ත විචිකිට්ඨති. අපරපච්චයා ඤ්ණමෙවස්ස එත්ථ භොති. එත්තාචතා³ ඛො කම්මාන, සම්මාදිට්ඨි භොති.

සබ්බමත්ථිති ඛො කම්මාන, අයමෙකො අනොතා. සබ්බං තත්ථිති අයං දුතියො අනොතා. එතෙ තෙ කම්මාන උභො අනොත අනුපගමම මජ්ඣික තථාගතො ධම්මං දෙසෙති. අවිජ්ජාපච්චයා සඬාරු. සඬාරුපච්චයා විඤ්ඤාණං - පෙ - එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඬ්ඛාස්ස සමුදයො භොති. අවිජ්ජාය තෙව අසෙසවිරහනිරෝධා සඬාරුඤ්ඤාය. සඬාරුඤ්ඤාය විඤ්ඤාණනිරෝධො - පෙ - එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඬ්ඛාස්ස නිරෝධො භොතිති.

1. 2. 6

ධම්මකපිකාසුත්තං.

16. සාමන්තියං-

අථ ඛො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්ත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො සො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: ‘ධම්මකපිකො ධම්මකපිකො’ති භනෙත ට්‍රිච්චති, නිත්තාචතා හු ඛො භනෙත, ධම්මකපිකො භොති’ති?

1. කම්මායන - සී 1. 2. 2. දවය - මජ්ඣං, සඤා, 3. විචිකිට්ඨො - මජ්ඣං, සඤා, සිමු. 4. එත්තාචතා හු ඛො - සී, 1. 2.

(යම් කෙනෙක්) මේ ධර්මයන් දැනීද් ද, (ඔහු) මේ ධර්මයන්ගේ සමුදය දනිත්. මේ ධර්මයන්ගේ නිරෝධය දනිත්. මේ ධර්මයන්ගේ නිරෝධගාමිනි-ප්‍රතිපදාව දනිත්. මහණෙනි, ඒ මේ ශ්‍රමණයෝත් බ්‍රාහ්මණයෝත් ශ්‍රමණයන් කෙරෙහිත් ශ්‍රමණ ය යි සම්මතයක. බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහිත් බ්‍රාහ්මණ ය යි සම්මතයක. ඒ ආයුෂමත්භූත් ශ්‍රමණත්‍වය පිළිබඳ අර්ථයත් බ්‍රාහ්මණත්‍වය පිළිබඳ අර්ථයත් මේ අත්බවිනි ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වෙසෙත් ය යි වදාළ හේක.

1. 2. 6.

කම්මානගොතසූත්‍රය

15. සැවැත්භූමර-

ඉක්ඛිති ආයුෂමත් කම්මානගොතසූත්‍ර සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් කම්මානගොතසූත්‍ර සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. වහන්ස, සම්මාදිට්ඨි සම්මාදිට්ඨි ය යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් සම්මාදිට්ඨි ඇත්තේ වේ ද?

කම්මාන, මේ ලෝකයා අසතිත්‍වය (ශාශ්වතය) ද නාසතිත්‍වය (උච්චේදය) ද යන දෙකොටස බෙහෙවින් ඇසුරු කෙළේ වේ. කම්මාන, ලෝකසමුදයය තත් වූ පරිද්දෙන් මනා නුවණින් දක්නාහට, ලෝකයෙහි යම් නාසතිත්‍වයක් ඇද් ද, එය නො වේ. කම්මාන, ලෝකනිර්වේදය තත් වූ පරිද්දෙන් මනා නුවණින් දක්නාහට, ලෝකයෙහි යම් අසතිත්‍වයක් ඇද් ද, එය නො වේ. කම්මාන, මේ ලෝකයා නාසණ්දාසට්ඨකඛිංසාන උපාය උපාදාන අභිනිවේසයන්-ගෙන් බැඳුනේ සිත පිහිටන තැන වූ ඒ උපාය උපාදාන සඛිංසාන නාසණ්දාසට්ඨ අභිනිවේශානුශයයට බෙහෙවින් නො පැමිණේ. 'මාගේ ආත්මය'යි නො ගනී. නො ඉටයි. 'උපදින්නේ දුක ම උපදියි, නිරුද්ධ වන්නේ දුක ම නිරුද්ධ වේ ය'යි (සලකයි. අත්‍ය වූ සත්ත්වයෙක් කෝ පුද්ගලයෙක් ඇතැයි) යාක නො කෙරේ. විචිකිල්ලා නූපදවයි. මෙහි ලා ඔහුට පරප්‍රත්‍යයරහිත-භාවයෙන් ආත්මප්‍රත්‍යක්ෂඥනය ම වේ. කම්මාන, මෙනෙකින් ම සමන්දාසට්ඨ ඇත්තේ වෙයි.

කම්මාන, සියල්ල ඇතැයි යන මෙය එක් අත්‍යයෙකි. සියල්ල නැතැයි යන මෙය දෙවෙනි අත්‍යය යි. කම්මාන, ඒ මේ අත්‍ය දෙකට නො පැමිණ මැදුම්පිළිවෙතින් තථාත්‍ය තෙමේ දහම් දෙසයි. "අවිදු ප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාරයෝ වෙති. සංසාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤනය වෙයි. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ කටහැන් ම වෙයි. අවිදු වූයේ ම නිරවශේෂවිරාග-නිරෝධයෙන් සංසාරනිරෝධය වේ. සංසාරනිරෝධයෙන් විඤන-නිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ ය." කියා යි.

1. 2. 6.

ධම්මකපිකසූත්‍රය

16. සැවැත්භූමර-

ඉක්ඛිති එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ඒ මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: වහන්ස, ධම්මකපික ය, ධම්මකපික ය යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් ධම්මකපික වේ ද?

ජරාමරණස්ස වෙ භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගාය නිරෝධාය ධම්මං දෙසෙති,
ධම්මකපිකො භික්ඛුති අලං වචනාය.

ජරාමරණස්ස වෙ භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගාය නිරෝධාය පටිපනේනා
හොති, ධම්මානුධම්මපටිපනේනා භික්ඛුති අලං වචනාය.

ජරාමරණස්ස වෙ භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගා නිරෝධා අනුපාදා විමුක්තො
හොති, දිට්ඨධම්මනිබ්බාණපනේනා භික්ඛුති අලං වචනාය.

ජාතියා වෙ භික්ඛු - පෙ - භවස්ස වෙ භික්ඛු - උපාද්ගස්ස වෙ
භික්ඛු - තණ්හාය වෙ භික්ඛු - වෙදනාය වෙ භික්ඛු - ඵස්සස්ස වෙ භික්ඛු -
සලායතනස්ස වෙ භික්ඛු - තාමරූපස්ස වෙ භික්ඛු - විඤ්ඤාණස්ස වෙ භික්ඛු -
සංඛාරානං වෙ භික්ඛු - අවිජ්ජාය වෙ භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගාය නිරෝධාය
ධම්මං දෙසෙති, ධම්මකපිකො භික්ඛුති අලං වචනාය.

[ජාතියා වෙ භික්ඛු -පෙ-] අවිජ්ජාය වෙ භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගාය
නිරෝධාය පටිපනේනා හොති, ධම්මානුධම්මපටිපනේනා භික්ඛුති අලං වචනාය.

[ජාතියා වෙ භික්ඛු -පෙ-] අවිජ්ජාය වෙ භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගා නිරෝධා
අනුපාදා විමුක්තො හොති, දිට්ඨධම්මනිබ්බාණපනේනා භික්ඛුති අලං වචනායාති.

1. 2. 7.

අවෙලකක්ඛපසුතං

17. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤජගහෙ විහරති චෙඨථනො
කලඤ්ඤානිවාපෙ. අථ බො භගවා පුබ්බතභසමයං නිවාසෙත්වා පතතච්චර-
මාදය රාජගහං පිණ්ඩිය පාවිසී. අඤ්ඤා බො අවෙලො කක්ඛපෙ: ¹ භගවන්තං
දුරතොව ආගමිජ්ජන්තං. දිස්වාන යෙක භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්ත්වා
භගවතා සද්ධිං සමෙමාදී. සමෙමාදනීයං කථං සාරානීයං විකිසාරෙත්වා
එකමන්තං අට්ඨාසී. එකමන්තං ධීතො බො අවෙලො කක්ඛපො භගවන්තං
එතදවොච: පුච්ඡෙත්ත්වාම මයං භවන්තං ගොතමං කඤ්චිදෙව දෙසං, සචෙ
තො භවං ගොතමො ඔක්ඛාසං කරොති පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණායාති.

1. අවෙලකක්ඛපො - සී. 3

මහණ, ඉදින් මහණ තෙමේ ජරාමරණ පිළිබඳ ව කළකිරීම පිණිස නො ඇලීම පිණිස තැති කිරීම පිණිස දහම් දෙසා නම්, ඒ මහණ තෙමේ 'ධම්මපික' ය යි කීමට යුතු වෙයි.

මහණ තෙමේ ජරාමරණ දෙකේ කළකිරීම පිණිස තැති කිරීම පිණිස පිළිපත්තේ වේ නම්, ඒ මහණ තෙමේ 'ධමානුධම්ප්පතිපන්න' ය යි කීමට යුතු වෙයි.

ඉදින් මහණ තෙමේ ජරාමරණ පිළිබඳ ව කළකිරීමෙන් නො ඇලීමෙන් තැති කිරීමෙන් (කිසි ධර්මයක්) දැඩි ව නො ගෙන ඔදුනේ නම්, ඒ මහණ තෙමේ 'මේ අත්ඛැවිති ම නිවණට පැමිණියේ' ය යි කීමට යුතු වෙයි.

ඉදින් මහණ තෙමේ ඉපැදීම පිළිබඳ ව - ... - ඉදින් මහණ තෙමේ භවය පිළිබඳ ව - ඉදින් මහණ තෙමේ උපාදාන පිළිබඳ ව - ඉදින් මහණ තෙමේ තෘෂ්ණාව පිළිබඳ ව - ඉදින් මහණ තෙමේ වේදනාව පිළිබඳ ව - ඉදින් මහණ තෙමේ සංයාමය පිළිබඳ ව - ඉදින් මහණ තෙමේ අබ්බයතන පිළිබඳ ව - ඉදින් මහණ තෙමේ තාමරුප පිළිබඳ ව - ඉදින් මහණ තෙමේ විඤ්ඤාණය පිළිබඳ ව - ඉදින් මහණ තෙමේ සංඛාර පිළිබඳ ව - ඉදින් මහණ තෙමේ අවිද්‍යාව පිළිබඳ ව කළකිරීම පිණිස නො ඇලීම පිණිස තැති කිරීම පිණිස දහම් දෙසා නම්, ඒ මහණ තෙමේ 'ධම්මපික' ය යි කීමට යුතු වෙයි.

ඉදින් මහණ තෙමේ ජාතිය පිළිබඳ ව ... ඉදින් මහණ තෙමේ අවිද්‍යාව පිළිබඳ ව කළකිරීම පිණිස නො ඇලීම පිණිස තැති කිරීම පිණිස පිළිපත්තේ වේ නම්, ඒ මහණ තෙමේ 'ධමානුධම්ප්පතිපන්න' ය යි කීමට යුතු වෙයි.

ඉදින් මහණ තෙමේ ජාතිය පිළිබඳ ව ... ඉදින් මහණ තෙමේ අවිද්‍යාව පිළිබඳ ව කළකිරීමෙන් නො ඇලීමෙන් තැති කිරීමෙන් (කිසි ධර්මයක්) දැඩි ව නො ගෙන ඔදුනේ වේ නම්, ඒ මහණ තෙමේ 'මේ අත්ඛැවිති ම නිවණට පැමිණියේ' ය යි කීමට යුතු වෙයි.

1. 2. 7.

අවෙලක්ඛායප සූත්‍රය

17. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලංකනිවාප නම් චේච්චනාරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිටුරු ගෙන රජගහනුවරට පිටු පිණිස පිවිසි සේක. අවෙලක්ඛායප තෙමේ වැඩම කරන්නා වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුර දී ම දුටුයේ ය. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභියේ ය. ඵලභි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටු විය යුතු වූ ද, සිත් ඇලවිය යුතු වූ ද කථාව කොට තිමවා එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටියා වූ අවෙලක්ඛායප තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “ඉදින් භවත් ගෞතම තෙමේ ප්‍රඥායක් ප්‍රකාශ කිරීම පිණිස අපට අවකාශ කෙරේ නම්, අපි භවත් ගෞතමයන්ගෙන් කිසි යම් කරුණක් විචාරන්නෙමු” යි මෙය සැළ කෙළේ ය.

අකාලො බො තාව කස්සප, පඤ්ඤාසං. අනතරසරං පට්ඨංඛාති. දුතියංචි බො අවෙලො කස්සපො භගවතනං එතදවොච: පුච්ඡෙත්ඤාම මයං භවතනං ගොතමං කඤ්චිදෙව දෙසං, සචෙ නො භවං ගොතමො ඔකාසං කරොති පඤ්ඤාසං වෙය්‍යකරණායාති. අකාලො බො තාව කස්සප පඤ්ඤාසං, අනතරසරං පට්ඨංඛාති. තතියංචි බො අවෙලො කස්සපො භගවතනං එතදවොච: පුච්ඡෙත්ඤාම මයං භවතනං ගොතමං කඤ්චිදෙව දෙසං, සචෙ නො භවං ගොතමො ඔකාසං කරොති පඤ්ඤාසං වෙය්‍යකරණායාති. අකාලො බො තාව කස්සප පඤ්ඤාසං, අනතරසරං පට්ඨංඛාති.

එවං වුත්තෙ අවෙලකස්සපො භගවතනං එතදවොච: න බො පන මයං භවතනං ගොතමං ඛුද්දෙව පුච්ඡෙත්ඤාමාති.

පුච්ඡ කස්සප, යද්දකඛ්ඛිති.

කීනඤ්ච බො හො ගොතම, සයංකතං දුක්ඛනති? මා හෙවං කස්සපාති භගවා අවොච.

කිම්පන හො ගොතම, පරංකතං¹ දුක්ඛනති? මා හෙවං කස්සපාති භගවා අවොච.

කීනඤ්ච බො හො ගොතම, සයංකතඤ්ච පරකතඤ්ච දුක්ඛනති? මා හෙවං කස්සපාති භගවා අවොච.

කිම්පන හො ගොතම, අසයංකාරං අපරංකාරං² අබ්බිච්ඡමුප්පන්නං දුක්ඛනති? මා හෙවං කස්සපාති භගවා අවොච.

කීනඤ්ච බො හො ගොතම, තථී දුක්ඛනති. න බො කස්සප, තථී දුක්ඛං. අථී බො කස්සප, දුක්ඛනති.

තෙන හි භවං ගොතමො දුක්ඛං න ජාතාති න පස්සාතී? නබ්බාහං³ කස්සප, දුක්ඛං න ජාතාමි, න පස්සාමි. ජාතාමි බ්බාහං⁴ කස්සප, දුක්ඛං, පස්සාමි බ්බාහං කස්සප, දුක්ඛනති.

‘කීනඤ්ච බො හො ගොතම, සයංකතං දුක්ඛ’නති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘මා හෙවං කස්සපාති වදෙසි. ‘කිම්පන හො ගොතම පරංකතං දුක්ඛ’නති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘මා හෙවං කස්සපාති වදෙසි. ‘කීනඤ්ච බො හො ගොතම, සයංකතඤ්ච පරකතඤ්ච දුක්ඛ’නති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘මා හෙවං කස්සපාති වදෙසි. ‘කිම්පන හො ගොතම අසයංකාරං අපරංකාරං අබ්බිච්ඡමුප්පන්නං දුක්ඛ’නති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘මා හෙවං කස්සපාති වදෙසි. ‘කීනඤ්ච බො හො ගොතම තථී දුක්ඛ’නති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘න බො කස්සප තථී දුක්ඛං, අථී බො කස්සප දුක්ඛ’නති වදෙසි. ‘තෙන හි භවං ගොතමො දුක්ඛං න ජාතාති, න පස්සාතී’ති ඉති පුට්ඨො සමානො ‘න බ්බාහං කස්සප, දුක්ඛං න ජාතාමි, න පස්සාමි. ජාතාමි බ්බාහං කස්සප දුක්ඛං, පස්සාමි බ්බාහං කස්සප දුක්ඛ’නති වදෙසි. ‘ආචිකතඤ්ච⁵ මෙ භනෙත භගවා දුක්ඛං, දෙසෙත්ඤා⁶ මෙ භනෙත භගවා දුක්ඛ’නති.

1. පරංකතං - 2. අපරංකාරං 3. නබ්බාහං - සී. මු. සී. 1. 2 4. බ්බාහං - සී. මු. සී. 1. 2 5. ආචිකතඤ්ච ව - මජ්ඣිම, සෘ. 6. දෙසෙත්ඤා ව - මජ්ඣිම, සෘ.

“කාශපය, ඇතුළුගමට පිවිසියෝ වෙමු. (එහෙයින්) ප්‍රශ්නයට තව ම කල් නො වෙයි.” දෙවනු ව ද අවේලකාශප තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “ඉදින් භවත් ගෞතම තෙමේ ප්‍රශ්නයක් ප්‍රකාශ කිරීම පිණිස අපට අවකාශ කෙරේ නම්, අපි භවත් ගෞතමයන්ගෙන් කිසි යම් කරුණක් විචාරන්නෙමු” යි මෙය සැළ කෙළේ ය. “කාශපය, ඇතුළුගමට පිවිසියෝ වෙමු. (එහෙයින්) ප්‍රශ්නයට තව ම කල් නො වෙයි.” තෙවනු ව ද අවේලකාශප තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “ඉදින් භවත් ගෞතම තෙමේ ප්‍රශ්නයක් ප්‍රකාශ කිරීම පිණිස අපට අවකාශ කෙරේ නම්, අපි භවත් ගෞතමයන්ගෙන් කිසි යම් කරුණක් විචාරන්නෙමු” යි මෙය සැළ කෙළේ ය. “කාශපය, ඇතුළුගමට පිවිසියෝ වෙමු. (එහෙයින්) ප්‍රශ්නයට තව ම කල් නො වෙයි.”

මෙසේ වදාළ කල්හි අවේලකාශප තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “අපි භවත් ගෞතමයන්ගෙන් බොහෝ වූ යමක් ම විචාරණු කැමැත්තෝ නො වෙමු” යි මෙය කී ය.

“කාශපය, යමක් කැමැතියෙහි නම් එය විචාරව.”

“භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, දුක තමා විසින් කරණ ලද්දක් ද?” “කාශපය, එසේ නො කියව” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, දුක මෙරමා විසින් කරණ ලද්දක් ද?” “කාශපය, එසේ නො කියව” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, දුක තමා විසිනුත් මෙරමා විසිනුත් කරණ ලද්දක් ද?” “කාශපය, එසේ නො කියව” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, දුක තමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ ආකාශමකව (ඉබේ) හටගත්තක් ද?” “කාශපය, එසේ නො කියව” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

“භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, දුක තැත්තේ ද?” “කාශපය, දුක නො ම තැත්තේ ය. කාශපය, දුක ඇත්තේ ම ය.”

“එසේ නම් භවත් ගෞතම තෙමේ දුක නො දනී ද? නො දකී ද?” “කාශපය, මම දුක නො ම නො දනිමි. නො ම නො දකිමි. කාශපය, මම දුක දනිමි ම ය. කාශපය, මම දුක දකිමි ම ය.”

“භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, දුක තමා විසින් කරණ ලද්දක් ද” යි මෙසේ විචාරණ ලද්දෙහි ම “කාශපය, එසේ නො කියව” යි වදාරනෙහි ය. ‘භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, දුක මෙරමා විසින් කරණ ලද්දක් ද’ යි මෙසේ විචාරණ ලද්දෙහි ම “කාශපය එසේ නො කියව” යි වදාරනෙහි ය. ‘භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, දුක තමා විසිනුත් මෙරමා විසිනුත් කරණ ලද්දක් ද’ යි මෙසේ විචාරණ ලද්දෙහි ම “කාශපය, එසේ නො කියව” යි වදාරනෙහි ය. ‘භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, දුක තමා විසිනුත් මෙරමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තක් ද’ යි මෙසේ විචාරණ ලද්දෙහි ම “කාශපය, එසේ නො කියව” යි වදාරනෙහි ය. ‘භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, දුක තැත්තේ ද’ යි මෙසේ විචාරණ ලද්දෙහි ම “කාශපය, දුක නො ම තැත්තේ ය. කාශපය, දුක ඇත්තේ ම ය” යි වදාරනෙහි ය. “එසේ නම් භවත් ගෞතම තෙමේ දුක නො දනී ද? දුක නො දකී ද” යි මෙසේ විචාරණ ලද්දේ ම “කාශපය; මම දුක නො ම නො දනිමි. නො ම නො දකිමි. කාශපය, මම දුක දනිමි ම ය. කාශපය, මම දුක දකිමි ම ය” යි වදාරනෙහි ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට දුක කියන සේක්වූ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට දුක දේශනා කරණ සේක්වූ.”

“හො කුරොති සො පටිසංවේදියතී”¹ ති බො කස්සප, ආදිනො සතො “සං සතං දුක්ඛ”නති ඉති වදං සස්සතං එතං පරෙති. “අඤ්ඤා කුරොති අඤ්ඤා පටිසංවේදියතී”ති බො කස්සප, වේදනාභිතුනාස්ස සතො “පරංකතං දුක්ඛ”නති ඉති වදං උචේදං එතං පරෙති.

එතෙ තෙ කස්සප, උභො අනෙත අනුපගමම මජ්ඣිමනිකායා ධම්මං දෙසෙති: අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා, සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං -පෙ- එව-මෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකතානිස්ස සමුදයො හොති. අවිජ්ජායනෙව අසෙස-විරහනිරුධා සංඛාරනිරුධො, සංඛාරනිරුධා විඤ්ඤාණනිරුධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකතානිස්ස නිරුධො හොතිති.

එවං චූෂ්ණත අවෙලො කස්සපො භගවතං එතදවොච: අභිකක්ඛනං භනෙත, අභිකක්ඛනං භනෙත: සෙය්‍යථාපි භනෙත, නිකක්ඛුජ්ජනං වා උකක්ඛුජ්ජය්‍ය -පෙ- වක්ඛුමනෙතා රූපානි දක්ඛිනතීති. එවමෙවං භගවතා අතෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො, එසාහං භනෙත භගවතං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මස්ස භික්ඛුසංඝස්ස. ලහෙය්‍යාභර්තෘනෙත, භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, ලහෙය්‍යං උපසම්පදනති.

යො බො කස්සප, අඤ්ඤානිත්ථියපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිතයෙ ආකඛාති පබ්බජ්ජං. ආකඛාති උපසම්පදං, සො චත්තාරෙ මාසෙ පරිවසති. චතුත්තං මාසානං අවචයෙන පරිච්ඡත්තරිව්‍යාසං² ආරභාමිත්තා භික්ඛු. ආකඛමානා³ පබ්බාජෙත්තති උපසම්පාදෙනති භික්ඛුභාවාය, අපි ව මයා පුග්ගලොචනෙතා විදිතාති.

සවෙ භනෙත, අඤ්ඤානිත්ථියපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිතයෙ ආකඛාතා පබ්බජ්ජං, ආකඛාතා උපසම්පදං චත්තාරෙ මාසෙ පරිවසන්ති චතුත්තං මාසානං අවචයෙන පරිච්ඡත්තරිව්‍යාසෙ ආරභාමිත්තා භික්ඛු ආකඛමානා පබ්බාජෙත්තති උපසම්පාදෙනති භික්ඛුභාවාය, අහං චත්තාරි වස්සාති පරිව-සිස්සාමි, චතුත්තාස්ස වස්සානං අවචයෙන පරිච්ඡත්තරිව්‍යාසං ආරභාමිත්තා භික්ඛු පබ්බාජෙනතු උපසම්පාදෙනතු භික්ඛුභාවායාති.⁴

අලත්ථ බො අවෙලො⁵ කස්සපො භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං. අලත්ථ උපසම්පදං. අවිරූපසම්පන්නො ව පනායස්මා කස්සපො⁶ එකො චූපකට්ඨො අපාමනෙතා ආනාපි පභිතතො විහරනො න චිරස්සෙව යස්සන්තාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්ම-චරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජිතාසි. ඛිණ්ණ ජාති, චූසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කුරුණියං, තාපරං ඉන්ද්‍රිතායාති අබ්බඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරෙ ව පනායස්මා කස්සපො අරහතං අහොසිති.

1. පටිසංවේදියතී - සිමු, සි 1, 2. 2. පරිච්ඡත්තරිව්‍යාසං - ක දිස්සතෙ මරමමපොත්ථෙක
3. ආකඛමානා - ක දිස්සතෙයම්ම මරමමං පොත්ථෙක. 4. සවෙ භනෙත - පෙ- උපසම්පා-
දෙනතු භික්ඛුභාවායාති - ඉමස්ස වාසාඛණ්ඩස්ස මරමමපොත්ථෙක විඤ්ඤානා දිස්සතෙ.
5. අවෙලොකො කස්සපො - සි 1, 2. 6. අවෙලකස්සපො - සිමු.

කාශප, “හේ කෙරෙයි, හේ විදී ය”යි මූලදී ම මෙබඳු ලබ්ධි ඇති කල්හි (පසුව “දුක තමා විසින් ම කරණ ලද්දකා”යි මෙබඳු ලබ්ධි වෙයි. එබැවින්) “දුක තමා විසින් කරණ ලද”යි මෙසේ කියන්නේ තෙල ශාඛාදූෂිතයට පැමිණේ. කාශප, “අනෙකෙක් කෙරෙයි, අනෙකෙක් විදී ය”යි (මූලදී ම මෙබඳු ලබ්ධි ඇති කල්හි පසුව එයින් උපදතා උචේදදිට්ඨි සහගත) වෙදතාවෙන් පෙළුනු (“දුක මෙරමා විසින් කරණ ලද්දකා” යි මෙබඳු ලබ්ධි වෙයි එබැවින්) “දුක මෙරමා විසින් කරණ ලද” යි මෙසේ කියන්නේ තෙල උචේදදූෂිතයට පැමිණෙයි.

කාශප, තථාගත තෙමේ ඒ මේ දෙඅන්තයට නො පැමිණ මැදම්පිඳි-වෙනෙහි සිටියේ දැනම් දෙයයි: “අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාරයෝ වෙති. සංසාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාය වෙයි. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හට-ගැනීම වේ. අවිද්‍යාවේ ම නිරවශේෂවිරාගනිරෝධයෙන් සංසාරනිරෝ-ධය වේ. සංසාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤානිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ” ය යි.

මෙසේ වදාළ කල්හි අවෙලකාශප තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: “වහන්ස, ඉතා මැනවි. වහන්ස, ඉතා මැනවි. වහන්ස, යවතුරු වූවක් හෝ යම් හේ උවුතුරු කරන්නේ ද, ... ඇස් ඇත්තෝ රූප දක්නාහු ය යි එපරිද්දෙන් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් ක්‍රමයෙන් ධර්මය ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේ ය. වහන්ස, මේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධර්මය ද සංකයා ද සරණ යෙමි. වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි පැවිද්ද ලබමිවා, උපසප්පව ලබමිවා” යි.

කාශප, අත්තොටු වූ විරූ යමෙක් මෙසක්තෙහි පැවිද්ද කැමති වේ ද, උපසප්පව කැමති වේ ද, හෙ තෙමේ සිවුමසක් පිරිවෙසෙයි. සිවුමස ඇවෑමෙන් සතුටු කළ සිත් ඇති භික්ෂුහු කැමති වන්නාහු තම් වුසු පිරිවෙස් ඇත්තහු භික්ෂුකය පිණිස පැවිදි කෙරෙත්, උපසපත් කෙරෙත්. එහෙත් මා විසින් ප්‍රඥාලතානාතිය දන්නාලද්දේ ය.

වහන්ස, ඉදින් අත්තොටු වූ විරූවෝ මෙසක්තෙහි පැවිද්ද කැමැත්තාහු උපසප්පව කැමැත්තාහු සිවුමසක් පිරිවෙසෙද්ද, සිවුමස ඇවෑමෙන් සතුටු-කළ සිත් ඇති භික්ෂුහු කැමැත්තාහු තම් වුසු පිරිවෙස් ඇත්තවුන් භික්ෂුකය පිණිස පැවිදි කෙරෙද්ද, උපසපත් කෙරෙද්ද, මම සිවුමසක් පිරිවෙසෙත් නෙමි. සිවුමස ඇවෑමෙන් සතුටු සිත් ඇති භික්ෂුහු වුසු පිරිවෙස් ඇති මා භික්ෂුකය පිණිස පැවිදි කෙරෙත්වා, උපසපත් කෙරෙත්වා යි.

අවෙලකාශප තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි පැවිද්ද ලද්දේ ම ය. උපසප්පව ලද්දේ ම ය. උපසපත් වූ නොබෝකල් ඇති අවෙලකාශප ආයුෂ්මත් තෙමේ එකලා ව (ගණයා කෙරෙන්) වෙන් ව නොපමා ව කෙලෙස් තවත වියහි ඇති ව නිවන් පිණිස යෙදූ සිත් ඇති ව වෙසෙනුයේ නොබෝ කලෙකින් ම යමක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මැනවින් ම ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද්ද, මහබ්බාර කෙලවර වූ ඒ නිරාතාර වූ අභිත්තිය මෙ ලොව්හි දී ම තෙමේ ම විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ විසුයේ ය. ඉපැද්ම ක්ෂණ විය. බ්බාර වැස නිමවන ලදී. කටුසුතු කරණලදී. මේ අභිත්තිය පිණිස කටුසුතු අනෙකක් නැතැයි දූත ගත්තේ ය. ආයුෂ්මත් කාශප ස්වර්ගත් වහන්සේ රහතුන් අතුරෙන් එක්-තර කෙනෙක් වූහ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 2. 8.

නිබ්බරුකාසුභතං.

18. සාවතප්පියං.-

අථ බො නිබ්බරුකො¹ පරිබ්බජකො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්භි: භගවතා සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනීයං කථං සාරණීයං විනිසාරෙභි: එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො නිබ්බරුකො පරිබ්බජකො භගවන්තං එතදවොච:

කීනත්තු බො භො ගොතම, සයංකතං සුඛදුක්ඛන්ති? “මා හෙවං නිබ්බරුකාති” භගවා අවොච. කීම්පන භො ගොතම, පරංකතං සුඛදුක්ඛන්ති? “මා හෙවං නිබ්බරුකා”ති භගවා අවොච. කීනත්තු බො භො ගොතම, සයංකතඤ්ඤා පරංකතඤ්ඤා සුඛදුක්ඛන්ති? “මා හෙවං නිබ්බරුකා”ති භගවා අවොච. කීම්පන භො ගොතම, අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං සුඛදුක්ඛන්ති? “මා හෙවං නිබ්බරුකා”ති භගවා අවොච. කීනත්තු බො භො ගොතම, තඤ්ඤා සුඛදුක්ඛන්ති? න බො නිබ්බරුක තඤ්ඤා සුඛදුක්ඛං, අඤ්ඤා බො නිබ්බරුක, සුඛදුක්ඛන්ති. තෙන හි භවං ගොතමො සුඛදුක්ඛං න ජානාති, න පසානාති? තඛවාහං නිබ්බරුක, සුඛදුක්ඛං න ජානාමි, න පසානාමි. ජානාමි බො අහං නිබ්බරුක, සුඛදුක්ඛං. පසානාමි ඛවාහං නිබ්බරුක, සුඛදුක්ඛන්ති.

කීනත්තු බො භො ගොතම, “සයංකතං සුඛදුක්ඛන්ති” ඉති පුට්ඨො සමානො මා හෙවං නිබ්බරුකාති වදෙසි. “කීම්පන භො ගොතම, පරංකතං සුඛදුක්ඛන්ති” ඉති පුට්ඨො සමානො මා හෙවං නිබ්බරුකාති වදෙසි. “කීනත්තු බො භො ගොතම, සයංකතඤ්ඤා පරංකතඤ්ඤා සුඛදුක්ඛන්ති” ඉති පුට්ඨො සමානො මා හෙවං නිබ්බරුකාති වදෙසි. “කීම්පන භො ගොතම, අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං සුඛදුක්ඛන්ති” ඉති පුට්ඨො සමානො මා හෙවං නිබ්බරුකාති වදෙසි. “කීනත්තු බො භො ගොතම, තඤ්ඤා සුඛදුක්ඛන්ති” ඉති පුට්ඨො සමානො න බො නිබ්බරුක, තඤ්ඤා සුඛදුක්ඛං, අඤ්ඤා බො නිබ්බරුක, සුඛදුක්ඛන්ති වදෙසි. “තෙන හි භවං ගොතමො සුඛදුක්ඛං න ජානාති න පසානාති” ඉති පුට්ඨො සමානො ‘ත ඛවාහං නිබ්බරුක, සුඛදුක්ඛං න ජානාමි, න පසානාමි. ජානාමි ඛවාහං නිබ්බරුක, සුඛදුක්ඛං, පසානාමි ඛවාහං නිබ්බරුක, සුඛදුක්ඛං’න්ති වදෙසි. ආවිකකථා ව මෙ භවං ගොතමො සුඛදුක්ඛං. දෙසෙතු ව² මෙ භවං ගොතමො සුඛදුක්ඛන්ති.

“සා වෙදතා, සො වෙදියතී”ති බො නිබ්බරුක, ආදිතො සතො “සයංකතං සුඛදුක්ඛං”න්ති එවම්පහං³ න වදාමි. අඤ්ඤා වෙදතා “අඤ්ඤා වෙදියතී”ති බො නිබ්බරුක, වෙදනාභිතුන්නාසා සතො “පරංකතං සුඛදුක්ඛං”න්ති, එවම්පහං³ න වදාමි.

1. නිබ්බරුකො. ස්‍යා. 2. ච - ඛ දිසාතෙ සිමු - පොභ්‍යක 3. එවම්පහං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

නිමිට්තසූත්‍රය

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එතෙ තෙ තිබ්බරුක, උභො අනෙත අනුපගම මජ්ඣික තථාගතො ධම්මං දෙසෙති: “අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා. සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං. -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකකුක්ඛස්ස සමුදයො භොති. අවිජ්ජායතෙව අසෙසවිරහනිරුධො සංඛාරනිරුධො. සංඛාරනිරුධො විඤ්ඤාණනිරුධො. -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකකුක්ඛස්ස නිරුධො භොති”ති.

එවං චුතො තිබ්බරුකො පරිබ්බාජකො භගවතං එතදවොච: අභික්ඛන්තං භො භොතමි -පෙ- එසාහං¹ භවන්තං² ගොතමි සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතෙතො පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතන්ති.

1. 2. 9.

බාලපණ්ඩිතසුත්තං

19. සාවකපීඨං-

අවිජ්ජානීවරණස්ස භික්ඛවෙ, බාලස්ස තණ්හාය සම්පයුක්තස්ස³ එවමයං කායො සමුදගතො. ඉති අයඤ්ඤව කායො ඛනිඤ්ඤා ව තාමරුපං ඉතෙථං ආයං ආයං පටිච්ච එසො, සලෙවායතනාති යෙති පුට්ඨො බාලො සුඛදුක්ඛං පටිසංවෙදියති එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙත.

අවිජ්ජානීවරණස්ස භික්ඛවෙ, පණ්ඩිතස්ස තණ්හාය සම්පයුක්තස්ස එවමයං කායො සමුදගතො. ඉති අයඤ්ඤව කායො ඛනිඤ්ඤා ව තාමරුපං ඉතෙථං ආයං ආයං පටිච්ච එසො. සලෙවායතනාති යෙති පුට්ඨො පණ්ඩිතො සුඛදුක්ඛං පටිසංවෙදියති එතෙසං වා අඤ්ඤතරෙත.

තත්‍ර යි⁴ භික්ඛවෙ, කො විසෙසො කො අභිප්පායො⁵ කිං තාතාකරණං පණ්ඩිතස්ස බාලෙතාති?

භගවම්බුලකා නො භනෙත, ධම්මා, භගවනොතතිකා භගවම්පටිසරණා. සාධු වත භනෙත, භගවතාඤ්ඤව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අතො. භගවතො සුඤ්ඤා භික්ඛු ධාරෙස්සන්තීති. තෙත යි භික්ඛවෙ, පුණ්ණං සාධුතං මතසි කරොථ භාසිස්සාමිති. “එවමභනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පටිච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

යාය ව භික්ඛවෙ, අවිජ්ජාය නිවුතස්ස බාලස්ස යාය ව තණ්හාය සම්පයුක්තස්ස අයං කායො සමුදගතො, සා වෙච්ච අවිජ්ජා බාලස්ස අප්පතීනා. සා ව තණ්හා අප්පතීණා. තංකිස්ස හෙතු? ත යි භික්ඛවෙ,⁶ බාලො අවරි බ්‍රහ්මවරියං සම්මා දුක්ඛකකුක්ඛාය. තස්මා බාලො කායස්ස හෙදා කායුපගො භොති. සො කායුපගො සමානො ත පරිමුච්චති ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙති දුක්ඛෙති දෙමතස්සෙති උපායාසෙති. ත පරිමුච්චති දුක්ඛස්මාති වදාමි.

1. එසාහං භනෙත- සභා, සිවු. 2. භගවතං - කප්ඵි. 3. සංයුක්තස්ස - සභා.
4. තත්‍ර යි - ඉති නා දිස්සතෙ සභා, මජ්ඣ. 5. අභිප්පායො - මජ්ඣ. අභිප්පායො - සභා.
6. ත භික්ඛවෙ - මජ්ඣ.

තිබ්බරුක, තථාගත තෙමේ ඒ මේ අන්ත දෙකට නො පැමිණ මැදම් පිළිවෙතින් දහම් දෙසයි: “අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාරයෝ වෙත්. සංසාර-ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ. මේ අවිද්‍යාවේ ම නිරවශේෂ විද්‍යානිරෝධයෙන් සංසාර නිරෝධය වේ. සංසාර-නිරෝධයෙන් විඤ්ඤානිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ” යි.

මෙසේ වදාළ කල්හි තිබ්බරුක පිරිවැජ් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව ... ඒ චම් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේත් ධර්මයත් භික්ෂුසංඝයාත් ශරණ යම්. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමියෙන් ශරණ ගිය මා උපාසකයකු නොව දරණසේක්වා යි

1. 2. 9.

බාලපණ්ඩිත සූත්‍රය

19. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, අවිද්‍යානිවරණ ඇති තෘණාවෙන් යුක්ත වූ බාලයාගේ මේ කය මෙසේ හටගත්තේ ය. මෙසේ මේ කය ද බාහිර තාමරුප ද මේ දෙකක් දෙකක් හේතු කොට ස්පර්ශ වේ. ආයතනයෝ සයෙකි. මෙයින් හෝ මෙයින් එක්තරා එකකින් හෝ පහස්තාලද බාල තෙමේ සුවදක් විඳී.

මහණෙනි, අවිද්‍යානිවරණ ඇති තෘණාවෙන් යුක්ත වූ පණ්ඩිතයාගේ මේ කය මෙසේ හටගත්තේ ය මෙසේ මේ කය ද බාහිර තාමරුප ද මේ දෙකක් දෙකක් හේතු කොට ස්පර්ශ වේ. ආයතනයෝ සයෙකි. මෙයින් හෝ මෙයින් එක්තරා එකකින් හෝ පහස්තාලද පණ්ඩිත තෙමේ සුවදක් විඳී.

මහණෙනි, එහි ලා බාලයා සමග පණ්ඩිතයාගේ කවර වෙනසක් ද? කිනම් වැඩි ප්‍රයෝගයක් ද? කුමන වෙනසක් ද? යි.

වහන්ස, අපගේ ධර්මයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තායක කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිහිට කොට ඇත්තාහ. වහන්ස මේ දේශනාවෙහි අභිය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටහේවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් අසා භික්ෂුහු දරන්නාහු ය යි. මහණෙනි, එසේ තම් අසවු. මැනවින් මෙනෙහි කරවු. දේශනා කරන්නෙම්. වහන්ස, එසේ යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, යම් අවිද්‍යාවකින් වැසුනු යම් තෘණාවකින් යුක්ත වූ බාලයාගේ මේ කය හටගත්තේ ද, බාලයාගේ ඒ අවිද්‍යාවන් ප්‍රමුණු නුබුටා ය. ඒ තෘණාවන් කිසිණ නුබුටාය. කවර හෙයකින් යත්: මහණෙනි, බාලතෙමේ මැනවින් දුක් ගෙවීම පිණිස බලිතර නො කෙළේ ය. එහෙයින් බාලතෙමේ කය බිඳීමෙන් (අනෙක් පටිපත්ති) කයකට පැමිණියේ වේ. අත් කයකට පැමිණියේ ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් පරිදේවයෙන් දුකින් දෙමනසින් උපායාසයෙන් නො මිදෙයි. (සියලු) දුකින් නො මිදේ යි කියමි.

මහණෙනි, යම් අවිද්ධාවකින් වැසුනු යම් තෘෂණාවකින් යුක්ත වූ පණ්ඩිත-
යාගේ මේ කය හට ගත්තේ ද, ඒ පණ්ඩිතයාට අවිද්ධත් ප්‍රතිණ වුවා ය. ඒ
තෘෂණාවත් ක්ෂණ වුවා ය. කවරහෙයින් යත්: මහණෙනි, පණ්ඩිත තෙමේ
මැතැවින් දුක් ගෙවීම පිණිස බබසර කෙළේ ය. එහෙයින් පණ්ඩිත තෙමේ
කය බිඳීමෙන් (අතෙක්) කයකට තො පැමිණියේ වේ. හෙතෙමේ (අතෙක්)
කයකට තො පැමිණියේ ම ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් සෝකයෙන් පරිදේව-
යෙන් දුක්ඛයෙන් දොමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් මිදෙයි. (සියලු) දුකින් මිදේ
යයි කියමි.

මහණෙනි, යම් මේ බබසර විසීමෙන් වේ ද, මේ වතාහි බාලයා හා
පණ්ඩිතයාගේ වෙනසෙයි. මේ අධිකප්‍රයෝග යයි. මේ වෙනස යි.

1. 2. 10.

පට්ඨය (පට්ඨසුප්පාන) සූත්‍රය

20. සෑවෑන්නුවර—

මහණෙනි, කොපට පට්ඨවසමුප්පාදය ද පට්ඨවසමුප්පානා ධර්ම ද දේශනා
කරන්නෙමි. එය අසවු. මැතවින් මෙනෙහි කරවු. කියන්නෙමිසි. වහන්ස,
එසේ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ඒ භික්ෂුහු පිළිවදත් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, පට්ඨවසමුප්පාදය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ
උත්පාදයෙහි දු තථාගතයන්ගේ අනුත්පාදයෙහි දු ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් මරණය
වේ යන ඒ ප්‍රත්‍යයසම්භාවය ධර්මසිතිය (ප්‍රත්‍යයොත්පන්න කාරණය)
ධර්මිකාමය (ප්‍රත්‍යයසමුත්පන්නධර්මිකාමය) ඉදප්පට්ඨයතාව (මේ ප්‍රතීත්‍ය-
සමුත්පන්නභාවය) සිටියේ ම ය. (පවත්නේ ම ය) ඒ ඉදමුත්‍යයතාව තථාගත
තෙමේ අවබෝධ කෙරෙයි. අභිසම්ම කෙරෙයි. අවබෝධ කොට අභිසම්ම
කොට දක්වයි. දේශනා කරයි. පණවයි. පිහිටුවයි. විවරණ කරයි. බෙදයි.
ප්‍රකට කෙරෙයි. බලවු යි පවසයි. “මහණෙනි, ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ
වේ.” මහණෙනි, මෙසේ ‘ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ’ [ඥාන මෙහි යම්
ප්‍රත්‍යය සම්භාවයෙක්, යම් අමාභාසාවයෙක්, යම් අත්තාස සම්භාවයෙක්, යම්
ප්‍රත්‍යයොත්පන්නභාවයෙක් ඇද් ද, මේ ප්‍රතීත්‍යසමුත්පාදය යි කියනු ලැබේ.]

මහණෙනි, භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ ... මහණෙනි, උපාදාන-
ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ. ... මහණෙනි, තෘෂණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන
වේ ... මහණෙනි, වේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂණාව වේ ... මහණෙනි, ස්පර්ශ-
ප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ ... මහණෙනි, ශබ්දානුප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පර්ශ වේ...
මහණෙනි, තාමරුප්‍රත්‍යයයෙන් ශබ්දානුප්‍රත්‍යය වේ ... මහණෙනි, විඤ්ඤාන-
ප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරුප වේ...මහණෙනි, සංස්කාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ ...
මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ උත්පාදයෙහි දු තථාගතයන්ගේ අනුත්පාද-
යෙහි දු අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙති යන ඒ ප්‍රත්‍යයසම්භාවය
ධර්මසිතිය ධර්මිකාමය ඉදප්පට්ඨයතාව සිටියා ම ය. තථාගත තෙමේ එය
අවබෝධ කෙරෙයි. අභිසම්ම කෙරෙයි අවබෝධ කොට අභිසම්ම කොට
දක්වයි. දේශනා කරයි. පණවයි. පිහිටුවයි. විවරණ - විහරණ කෙරෙයි.
ප්‍රකට කෙරෙයි. බලවු යි දු පවසයි. “මහණෙනි, අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන්
සංස්කාරයෝ වෙති.” යන මෙහි යම් සම්භාවයෙක් අමාභාසාවයෙක්
අත්තාසාසම්භාවයෙක් ඉදමුත්‍යයයෙන් ඇද් ද, මහණෙනි, මේ පට්ඨව-
සමුප්පාද යයි කියනු ලැබේ.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ, පටිච්චසමුප්පත්තා ධම්මා? ජරාමරණං භික්ඛවෙ, අනිච්චං සංඛ්‍යතං පටිච්චසමුප්පත්තං, ඛයධම්මං වයධම්මං විරාගධම්මං නිරෝධධම්මං. ජාති භික්ඛවෙ, අනිච්චා සංඛ්‍යතා පටිච්චසමුප්පත්තා ඛයධම්මා වයධම්මා විරාගධම්මා නිරෝධධම්මා. භවෙ, භික්ඛවෙ, අනිච්චා සංඛ්‍යතො පටිච්චසමුප්පත්තො ඛයධම්මො වයධම්මො විරාගධම්මො නිරෝධධම්මො. උපාද්‍යනං භික්ඛවෙ - පෙ- තණ්හා භික්ඛවෙ - වෙදනා භික්ඛවෙ - ඵය්‍යො භික්ඛවෙ- සලායතනං භික්ඛවෙ- තාමරුපං භික්ඛවෙ- විඤ්ඤාණං භික්ඛවෙ- සංඛ්‍යාරා භික්ඛවෙ - අවිජ්ජා භික්ඛවෙ අනිච්චා සංඛ්‍යතා පටිච්චසමුප්පත්තා ඛයධම්මා වයධම්මා විරාගධම්මා නිරෝධධම්මා. ඉමෙ වුට්ඨන්ති භික්ඛවෙ, පටිච්චසමුප්පත්තා ධම්මා.

යතො ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස අයඤ්ච පටිච්චසමුප්පාදෙ ඉමෙ ව පටිච්චසමුප්පත්තා ධම්මා යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුද්ධිංඤ්ඤා¹ හොන්ති, සො චත² පුබ්බත්තං වා පටිඨාපිස්සති³: “අහොසිං නු ඛො අහං අතීතමධානං, ත නු ඛො අහොසිං අතීතමධානං, කිං නු ඛො අහොසිං අතීතමධානං, කපං නු ඛො අහොසිං අතීතමධානං, කිං හුත්වා කිං අහොසිං නු ඛො අහං අතීතමධානන්ති”; අපරන්තං වා උපධාපිස්සති: “භවිස්සාමි නු ඛො අහං අනාගතමධානං, ත නු ඛො භවිස්සාමි අනාගතමධානං, කිං නු ඛො භවිස්සාමි අනාගතමධානං, කපං නු ඛො භවිස්සාමි අනාගතමධානං, කිං හුත්වා කිං භවිස්සාමි නු ඛො අහං අනාගතමධානන්ති”; ඵතර්හි වා පච්චුප්පත්තං අධානං අජ්ඣිත්තා කපඛිකපී භවිස්සති: “අහං නු ඛොසමී, තො නු ඛොසමී කිං නු ඛොසමී, කපා නු ඛොසමී, අයං නු ඛො සත්තො කුතො⁴ අගතො, සො කුභිං භාමී භවිස්සති” ති තෙතං ණතං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු? තථා හි භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස අයඤ්ච පටිච්චසමුප්පාදෙ, ඉමෙ ව පටිච්චසමුප්පත්තා ධම්මා යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුද්ධිංඤ්ඤා.

ආහාරමග්ගො දුතියො.

තත්තුද්දනං:-

ආහාරථග්ගණා වෙව දො ව සමිණ්‍යාභ්‍යාණා,
කච්චාතගොත්තො ධම්මකපී අවෙලභිඛරුකෙන ව,
බාලපණ්ණිතතො වෙව දහමො පට්ඨයෙන වාති.

1 සුරද්දිංඤ්ඤා - සි 2 සුද්දිංඤ්ඤා - සි 1. 2. සො ව - සෘ. 3. උපධාපිස්සති - සෘ.
පටිඨාපිස්සති - මජ්ඣ. 4 කුතො නු ඛො - සිමු. 5 භවිස්සාමි - මජ්ඣ.

මහණෙනි, ප්‍රතීත්‍යසමුත්පන්නධම්මෝ කචරහ යත්: මහණෙනි, ජරා-
මරණ අනිත්‍ය ය. සංස්කෘත ය. භේදානුප්‍රත්‍යයයෙන් හටගත්තේ ය. ඝෂය
සටහාවය ඇත්තේ ය. ව්‍යයසටහාවය ඇත්තේ ය. විරාගසටහාවය
ඇත්තේ ය. නිරෝධසටහාවය ඇත්තේ ය. මහණෙනි, ඉපදීම අනිත්‍ය ය.
සංස්කෘත ය. ප්‍රතීත්‍යසමුත්පන්න ය. ඝෂයධම්ම ය. ව්‍යයධම්ම ය. විරාගධම්ම ය.
නිරෝධධම්ම ය. මහණෙනි, හවය අනිත්‍ය ය. සංස්කෘත ය.
ප්‍රතීත්‍යසමුත්පන්න ය. ඝෂයධම්ම ය. ව්‍යයධම්ම ය. විරාගධම්ම ය. නිරෝධධම්ම ය.
මහණෙනි, උපාදාන ... මහණෙනි, තෘෂණාව ... මහණෙනි, වෛදානාව ...
මහණෙනි, සප්පිය...මහණෙනි, අමායතන ... මහණෙනි, තාමරුප ...
මහණෙනි, විඤ්ඤා...මහණෙනි, සංස්කාරයෝ...මහණෙනි, අවිද්‍යාව අනිත්‍ය ය.
සංස්කෘත ය. ප්‍රතීත්‍යසමුත්පන්න ය ඝෂයධම්ම ය. ව්‍යයධම්ම ය. විරාගධම්ම ය.
නිරෝධධම්ම ය. මහණෙනි, මේ ප්‍රතීත්‍යසමුත්පන්නධම්මෝ යි කියනු ලැබෙත්.

මහණෙනි, යම් කලෙක ආයතීශ්‍රාවකයා විසින් මේ පටිච්චසමුප්පාදයත්
මේ පටිච්චසමුප්පන්න ධම්මෝත්ත තතු හේ සමාස්ප්‍රඥයෙන් මැනවින් දක්නා
ලද්දහු වෛද්ද, හෙ තෙමේ “අතීත කාලයෙහි මම චූයෙමි දෙ? අතීත
කාලයෙහි නො චූයෙමි දෙ? අතීත කාලයෙහි කචරෙක් චූයෙමි දෙ? අතීත
කාලයෙහි කෙසේ චූයෙමි දෙ? අතීත කාලයෙහි මම කචරෙක් ව කචරෙක්
චූයෙමි දෙ?” යි සුචාරතය කරාත් දුටුවේ ය - “මම අනාගත කාලයෙහි
වන්නෙමි දෙ? අනාගත කාලයෙහි නො වන්නෙමි දෙ? අනාගත කාලයෙහි
කචරෙක් වන්නෙමි දෙ? අනාගත කාලයෙහි කෙසේ වන්නෙමි දෙ? අනාගත
කාලයෙහි මම කචරෙක් ව කචරෙක් වන්නෙමි දෙ?” යි අපරාතනය
කරාත් දුටුවේ ය- දැන් චර්මාත කාලයෙහිත් “මම වෙමි දෙ? නො වෙමි
දෙ? කචරෙක් වෙමි දෙ? කෙසේ වෙමි දෙ? මේ සතතතෙමේ කොහි
සිට ආයේ දෙ? හෙ තෙමේ කොහි යන්නෙක් වන්නේ දෙ?” යි තමා පිළිබඳ
කෙසේ කෙසේ දැ යි පැවැති සැක ඇත්තේ වන්නේ ය - යන මේ කරුණ
විද්‍යමාන නො වේ. ඒ කචර හෙයින් යත්: මහණෙනි, ආයතී ශ්‍රාවකයා විසින්
මේ පටිච්චසමුප්පාදය ද, මේ පටිච්චසමුප්පන්න ධම්මෝ ද තතු හේ මනා
නුවණින් දක්නා ලද්දහු ය. එහෙයිනි.

ආහාරවර්ගීය දෙවැනි යි.

එහි උද්දනය:

ආහාර ය, එහෙයුණු ය, සමුච්ඡායාණ දෙක ය, කච්චානගොතන ය,
බට්ඨකච්චක ය, අප්පිලක ය, නිබ්බරුක ය, බාලපණ්ඩිත ය, දසවැනි ප්‍රත්‍යය සුත්‍රය
දැයි සුත්‍ර දශයෙකි.

3. දසබලවග්ගො.

1. 3. 1.

දසබලස්තනං

21. සාවනීයං-

දසබලසමන්තාගතො භික්ඛවෙ, තථාගතො චතුර්ථි ව වෙසාරජේඨි සමන්තාගතො ආසනං ණතං පටිජානාති. පරිසාසු සීගතාදං නදති. චුභවකතං පවතෙනති: ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ථංගමො.¹ ඉති වෙදනා, ඉති වෙදනාය සමුදයො, ඉති වෙදනාය අත්ථංගමො. ඉති සඤ්ඤා, ඉති සඤ්ඤාය සමුදයො, ඉති සඤ්ඤාය අත්ථංගමො. ඉති සංඛාර, ඉති සංඛාරතං සමුදයො, ඉති සංඛාරතං අත්ථංගමො. ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථංගමො. ඉති ඉමස්මිං සති ඉදං හොති. ඉමස්සපාද ඉදං උපපජ්ජති. ඉමස්මිං අසති ඉදං න හොති. ඉමස්ස නිරුධො ඉදං නිරුජ්ඣති.

යදිදං: අවිජ්ජාපච්චා සංඛාර, සංඛාරපච්චා විඤ්ඤාණං -පෙ- ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛස්ස සමුදයො හොති. අවිජ්ජායතෙව අසෙසවිරහනිරුධො සංඛාරනිරුධො. සංඛාරනිරුධො විඤ්ඤාණනිරුධො. -පෙ- ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛස්ස නිරුධො හොතිති

1. 3. 2.

දුතියදසබලස්තනං

22. සාවනීයං-

දසබලසමන්තාගතො භික්ඛවෙ, තථාගතො චතුර්ථි ව වෙසාරජේඨි සමන්තාගතො ආසනං ණතං පටිජානාති. පරිසාසු සීගතාදං නදති. චුභවකතං පවතෙනති: ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ථංගමො.¹ ඉති වෙදනා, ඉති වෙදනාය සමුදයො, ඉති වෙදනාය අත්ථංගමො. ඉති සඤ්ඤා, ඉති සඤ්ඤාය සමුදයො, ඉති සඤ්ඤාය අත්ථංගමො. ඉති සංඛාර, ඉති සංඛාරතං සමුදයො, ඉති සංඛාරතං අත්ථංගමො. ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථංගමො. ඉති ඉමස්මිං සති ඉදං හොති, ඉමස්සපාද ඉදං උපපජ්ජති. ඉමස්මිං අසති ඉදං න හොති, ඉමස්ස නිරුධො ඉදං නිරුජ්ඣති.

1. අත්ථංගමො - සි 1, 2.

3. දසබල වගීය.

1. 8. 1.

දසබල සූත්‍රය.

21. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, දසබලයෙන් සමන්විත වූ සිවුවැදූරුම් විසාරද බැවින් ද
 යුක්ත වූ තථාගත තෙමේ ශ්‍රේෂ්ඨස්ථානයට පැමිණෙයි. පිරිස්මැද සිංහතාද
 කෙරෙයි. බ්‍රහ්මචක්‍රය (=ධර්මචක්‍රය) පවත්වයි. (කෙසේ ද යත්:) මේ රූපය.
 රූපයේ හටගැනීම මෙසේ ය. රූපයාගේ නිරෝධය මෙසේ ය. මේ වේදනාව.
 වේදනාවේ හටගැනීම මෙසේ ය. වේදනාවේ නිරෝධය මෙසේ ය. මේ සංඥාව.
 සංඥාවේ හටගැනීම මෙසේ ය. සංඥාවේ නිරෝධය මෙසේ ය. මේ සංස්කාරය.
 සංස්කාරයන්ගේ හටගැනීම මෙසේ ය. සංස්කාරයන්ගේ නිරෝධය මෙසේ ය.
 මේ විඤ්ඤා. විඤ්ඤාගේ හටගැනීම මෙසේ ය. විඤ්ඤාගේ නිරෝධය මෙසේ ය.
 මෙසේ මෙය ආර්ය කල්හි මෙය වේ. මෙය ඉපදීමෙන් මෙය උපදී. මෙය තැනී
 කල්හි මෙය නො වේ. මෙය නිරුද්ධ වීමෙන් මෙය නිරුද්ධ වේ.

ඒ කෙසේය යත්: අවිදුප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙති. සංස්කාර-
 ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤා වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.
 අවිදු වගේ ම අසංවිතර්ගනිශ්චයෙන් සංස්කාරනිරෝධය වේ. සංස්කාර-
 නිරෝධයෙන් විඤ්ඤානිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

1. 8. 2.

දෙවැනි දසබල සූත්‍රය

22. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, දසබලයෙන් සමන්විත වූ සිවුවැදූරුම් විසාරද බැවින්
 යුක්ත වූ තථාගත තෙමේ ශ්‍රේෂ්ඨස්ථානයට පැමිණේ. පිරිස්මැද සිංහතාද
 කෙරෙයි. ධර්මචක්‍රය පවත්වයි. (කෙසේ ද යත්:) මේ රූපය. රූපයේ
 හටගැනීම මෙසේ ය. රූපයේ නිරෝධය මෙසේ ය. මේ වේදනාව.
 වේදනාවේ හටගැනීම මෙසේ ය. වේදනාවේ නිරෝධය මෙසේ ය. මේ සංඥාව.
 සංඥාවේ හටගැනීම මෙසේ ය. සංඥාවේ නිරෝධය මෙසේ ය. මේ සංස්කාරය.
 සංස්කාරයන්ගේ හටගැනීම මෙසේ ය. සංස්කාරයන්ගේ නිරෝධය මෙසේ ය.
 මේ විඤ්ඤා. විඤ්ඤාගේ හටගැනීම මෙසේ ය. විඤ්ඤාගේ නිරෝධය මෙසේ ය.
 මෙසේ මෙය ආර්ය කල්හි මෙය වෙයි. මෙය ඉපදීමෙන් මෙය උපදියි.
 මෙය තැනී කල්හි මෙය නො වේ. මෙය නිරුද්ධ වීමෙන් මෙය නිරුද්ධ වේ.

යදිදං: අවිජ්ජාපච්චයා සඤ්ඤා, සඤ්ඤාපච්චයා විඤ්ඤාණං, -පෙ- එවමෙ-
තස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛ්ඛස්ස සමුදයො හොති. අවිජ්ජායතෙව අසෙස-
විරුහනිරුධො සඤ්ඤාපච්චයො, සඤ්ඤාපච්චයො විඤ්ඤාණනිරුධො -පෙ-
එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛ්ඛස්ස නිරුධො හොති.

එවං ස්වාක්ඛාතො භික්ඛවෙ, මයා ධම්මො උත්තානො විවචො පකාසිතො
ජිත්තපිලොකිකො. එවං ස්වාක්ඛාතෙ ඛො භික්ඛවෙ, මයා ධම්මො උත්තානෙ
විවචෙ පකාසිතෙ ජිත්තපිලොකිකෙ අලමෙව සඤ්ඤා පබ්බජිතෙක කුලපුත්තෙක
විරියං¹ ආරභිතුං: කාමිං තවො ච තභාරා ච අධි ච අවසිස්සතු, සරීරෙ
උපසුස්සතු මංසලොකිතං, යං තං පුරිසත්ථාමෙත² පුරිසවිරියෙත පුරිස-
පරික්ඛමෙත පත්තබ්බං ත තං අපාපුණ්ණිචා විරියස්ස සණ්ඨාතං හවිස්සති

දුක්ඛං හි භික්ඛවෙ, කුසිතො විහරති වොකිණේණා පාපකෙහි
අකුසලෙහි ධම්මෙහි. මහත්තඤ්ච සදත්ථං පරිත්ථාපෙති. ආරභිවිරියො ච
ඛො භික්ඛවෙ සුඛං විහරති පවිවිත්තො පාපකෙහි අකුසලෙහි ධම්මෙහි.
මහත්තඤ්ච සදත්ථං පරිපුරෙති.

ත භික්ඛවෙ, නිත්තෙ අග්ගස්ස පතති හොති අග්ගෙත ච ඛො³ අග්ගස්ස
පතති හොති මණ්ඩපෙය්‍යදිදං භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මචරියං, සත්ථා⁴ සම්මුඛිකුතො.
තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, විරියං ආරභථ අප්පත්තස්ස පතතියා, අනගිගතස්ස
අගිගතො, අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය, "එවං තො අයං අමාකං පබ්බජ්ජා
අවිඤ්ඤා⁵ හවිස්සති, සථුරා සඋද්දයා, යෙසං⁶ මයං පරිභුක්ඤ්ජාමි විචර පිණ්ඩපාත
සෙතාසන ශිලාතප්පච්චය හෙසථ පරික්ඛාරං, තෙසං තෙ කාරු අමොසු
මහපථො හවිස්සන්ති මහාතිසංසා"ති එවං හි චො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං.
අත්තත්ථං වා හි භික්ඛවෙ සම්පස්සමානෙත අලමෙව අප්පමාදෙන සම්පාදෙත්තුං.
පරත්ථං වා හි භික්ඛවෙ සම්පස්සමානෙත අලමෙව අප්පමාදෙන සම්පාදෙත්තුං.
උභයත්ථං වා හි භික්ඛවෙ සම්පස්සමානෙත අලමෙව අප්පමාදෙන
සම්පාදෙත්තුන්ති.

1. 3. 3.

උපනිසයුතනං.

23. සාවඤ්ඤං-

ජාතතො අනං භික්ඛවෙ, පස්සතො ආසවානං බයං වද්දම්. තො
උජ්ජාතො තො අපස්සතො කිඤ්ච භික්ඛවෙ ජාතතො කිං පස්සතො
ආසවානං බයො හොති? "ඉති රූපං ඉති රූපස්ස සමුදයො ඉති රූපස්ස
අත්ථංගමො, ඉති වේදනා -පෙ- ඉති සඤ්ඤා -පෙ- ඉති සඤ්ඤා -පෙ- ඉති
විඤ්ඤාණං ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථංගමොති" එවං
ඛො භික්ඛවෙ ජාතතො එවං පස්සතො ආසවානං බයො හොති.

1. විරියං - මජ්ඣං. 2. පුරිසපාමික මජ්ඣං. 3. අංගුත්තර ව ජාත භික්ඛවෙ - මජ්ඣං.
4. සමුඛිකු - සීලං. 5. අවිඤ්ඤා අවිඤ්ඤා - සං. 6. යෙසං - මජ්ඣං.

කෙසේය යත්: අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝකාරයෝ වෙති. සංඝකාරප්‍රත්‍යය-
යෙන් විඥනය වේ, ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ. අවිද්‍යාවේ ම
නිරවශේෂවිරහනිරෝධයෙන් සංඝකාරනිරෝධය වේ සංඝකාරනිරෝධයෙන්
විඥනනිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

මහණෙනි, මෙසේ මා විසින් ධර්මය මනාකොට දේශනා කරණලද්දේ ය.
ප්‍රකට කරණලද්දේ ය. විවාත කරණලද්දේ ය. ප්‍රකාශ කරණලද්දේ ය. සුත්-
වැරහැලි ඇත්තේ ය, හෙවත් සුත්කසට ඇත්තේ ය. මහණෙනි, මෙසේ මා
විසින් මොහොවට දේශනා කරණලද ප්‍රකට කරණලද විවාත කරණලද
ප්‍රකාශ කරණලද සුත්වැරහැලි ඇති ධර්ම ඇති කල්හි නිදහසෙන් පාවිදි වූ
කුලපුත්‍ර විසින් “සිරුරෙහි සම ද තහර ද ඇට ද ඒකාන්තයෙන් ඉතිරි වේවා.
මස් ලේ විසල්වා. පුරුෂ ශක්තියෙන් පුරුෂවීර්‍යයෙන් පුරුෂපරාක්‍රමයෙන්
පාමණිය සුතු ඒ සමක් වේ නම් ඊට නොපාමණ වීර්‍යයාගේ සිටුවෙක්
(=තාවැත්තෙක්) නො වන්නේ ය” යි වැර අරඹන්නට හුදුසු ම ය.

මහණෙනි, කුසිත පුද්ගල තෙමේ පවිටු අකුසල් දහමින් ගාවසුනේ
දුක සේ වෙසෙයි. මහත් වූ ද යහපත් අතීත පිරිහෙයි. මහණෙනි,
ඇරඹූ වැර ඇති පුතුල් තෙමේ පවිටු අකුසල් දහමින් වෙන් වූයේ සුවසේ
වෙසෙයි. මහත් වූ ද යහපත් අතීත සම්පූර්ණ කෙරෙයි (රහත් බවට
පාමණෙයි)

මහණෙනි, හීන වූ ශ්‍රද්ධාදියෙන් අහු වූ රහත් බවට පාමණීමෙන් නො
වේ. අහු වූ ශ්‍රද්ධාදියෙන් අහු වූ රහත්බවට පාමණීම වේ මහණෙනි, මේ
බමසර පහත් මිහිරි පැතක් බදු ය. ශායානත් වහන්සේ හමු වූ සේක.
මහණෙනි, එහෙයින් නොපාමණී ධර්මයට පාමණීම පිණිස අවබෝධ නො
කළ ධර්ම අවබෝධ කිරීම පිණිස පසක් නොකළ ධර්මය පසක් කිරීම පිණිස
වැර අරඹවූ: “මෙසේ අපගේ පාවිද්ද නොසිත් වන්නේ ය. සඵල වන්නේ ය.
වැඩිම සහිත වන්නේ ය. අපි යම් කෙනකුත්ගේ සිවුරු පිණිස පාන භෝගසුත්
ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිසර වළඳමෝ නම් ඔවුන්ගේ ඒ සත්කාරයෝ අප
විෂයයෙහි මහත්පල මහානිසංය වන්නාහ” යි. මහණෙනි, නොපවිසින් මෙසේ
හික්මිය යුතු ය. මහණෙනි, ආත්මානීය අපේක්ෂා කරන්නහු විසින් ද නො
පමා ව සියලු කටයුතු සපයන්නට හුදුසු ම ය. පරානීය අපේක්ෂා කරන්නහු
විසින් නොපමා ව සියලු කටයුතු සපයන්නට හුදුසු ම ය. මහණෙනි,
උභයානීය අපේක්ෂා කරන්නහු විසින් නොපමා ව සියලු කටයුතු
සපයන්නට හුදුසු ම ය.

1. 3. 3.

උපනිස සුත්‍රය

23 සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, මම දත්තහුට දත්තහුට ආසුවක්‍ෂය කියමි. නොදත්තහුට
නොදත්තහුට නොවේ. මහණෙනි, කුච්ඡ් දත්තහුට කුමක් දත්තහුට
ආසුවක්‍ෂය වේ ද? “මේ රූපය. රූපයේ හටගැනීම මෙසේ ය. රූපයේ නිරෝ-
ධය මෙසේ ය. මේ වේදනා ය. ... මේ සංඥා ය. ... මේ සංඝකාර ය. ... මේ
විඥනය ය. විඥනයේ හටගැනීම මෙසේ ය. විඥනයේ නිරෝධය මෙසේ ය” යි
මහණෙනි මෙසේ දත්තහුට මෙසේ දත්තහුට ආසුවක්‍ෂය වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යමපිසං¹ කං භික්ඛවෙ, ඛයස්මිං ඛයෙ ඤාණං, තච්ච සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ ඛයෙ ඤාණස්ස උපනිසා? විමුක්ඛනිකිස්ස වචනීයං. විමුක්ඛනිකං² භික්ඛවෙ සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, විමුක්ඛනියා උපනිසා? විරාගොභියා වචනීයං. විරාගච්ඡතං³ භික්ඛවෙ සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, විරාගස්ස උපනිසා? නිබ්බිද්ධිස්ස වචනීයං. නිබ්බිද්ධච්ඡතං⁴ භික්ඛවෙ සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, නිබ්බිද්ධ උපනිසා? යථාභූතඤ්ඤාදස්සතනතීස්ස වචනීයං.

යථාභූතඤ්ඤාදස්සතච්ඡතං⁵ භික්ඛවෙ සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, යථාභූතඤ්ඤාදස්සතස්ස උපනිසා? සමාධිකිස්ස වචනීයං. සමාධිච්ඡතං භික්ඛවෙ සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, සමාධිස්ස උපනිසා? සුඛනතීස්ස වචනීයං. සුඛච්ඡතං භික්ඛවෙ සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, සුඛස්ස උපනිසා? පස්සඤ්ඤිකිස්ස වචනීයං. පස්සඤ්ඤිච්ඡතං භික්ඛවෙ සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, පස්සඤ්ඤා උපනිසා? පිතීකිස්ස වචනීයං. පිතීච්ඡතං භික්ඛවෙ සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ පිතියා උපනිසා? පාමුල්පනතීස්ස වචනීයං. පාමුල්පනං භික්ඛවෙ සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං.

කා ච භික්ඛවෙ, පාමුල්පස්ස උපනිසා? සඤ්ඤාකිස්ස වචනීයං. සඤ්ඤාච්ඡතං භික්ඛවෙ, සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, සඤ්ඤා උපනිසා? දුක්ඛනතීස්ස වචනීයං. දුක්ඛච්ඡතං භික්ඛවෙ, සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, දුක්ඛස්ස උපනිසා? ජාතීකිස්ස වචනීයං. ජාතීච්ඡතං භික්ඛවෙ, සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, ජාතීයා උපනිසා? භවොභියා වචනීයං. භවච්ඡතං භික්ඛවෙ, සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, භවස්ස උපනිසා? උපාදනතනතීස්ස වචනීයං. උපාදනච්ඡතං භික්ඛවෙ, සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, උපාදනස්ස උපනිසා? තණ්හාකිස්ස වචනීයං. තණ්හාච්ඡතං භික්ඛවෙ, සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, තණ්හාස්ස උපනිසා? වෙදනාකිස්ස වචනීයං. වෙදනාච්ඡතං භික්ඛවෙ, සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං. කා ච භික්ඛවෙ, වෙදනාස්ස උපනිසා? ඵයොගිකිස්ස වචනීයං. ඵයොගච්ඡතං භික්ඛවෙ, සඋපනිසං වදමි, තො අනුපනිසං.

1. යමපි - සෘ.
දමාහං - මජ්ඣ.

2. විමුක්ඛනිකං - මජ්ඣ.
5. දස්සනාමාහං - මජ්ඣ.

3. විරාගච්ඡතං - මජ්ඣ. 4. නිබ්බිද්ධ-

මහණෙනි, අභ්‍යවක්‍ෂය වූ කල්හි අභිත්ථලසංඛ්‍යාත ක්‍ෂයයෙහි යම් ඒ ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාඥතයෙක් වන්නේ ද, එය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, ක්‍ෂයඥතයෙහි ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? (අභිත්ථල) විමුක්තිය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම විමුක්තිය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, විමුක්තියට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? විරාගය (මාභීය) යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම විරාගය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, විරාගයට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? නිවේදය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, නිවේදය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි මම කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, නිවේදයට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? යථාභූත-ඥතදර්ශනය යි කිය යුතු වන්නේ ය.

මහණෙනි, යථාභූතඥතදර්ශනය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි මම කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, යථාභූතඥතදර්ශනයට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? සමාධිය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම සමාධිය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, සමාධියට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? සුඛය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම සුඛය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, සුඛයට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? පසංඛි ය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම පසංඛිය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, පසංඛියට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? ප්‍රීතිය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම ප්‍රීතිය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, ප්‍රීතියට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? ප්‍රාමොද්‍යය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම ප්‍රාමොද්‍යය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි.

මහණෙනි, ප්‍රාමොද්‍යයට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? ශ්‍රද්ධාව යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම ශ්‍රද්ධාව ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, ශ්‍රද්ධාවට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? දූෂ්ණය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම දූෂ්ණය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, දූෂ්ණයට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? ජාතිය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම ජාතිය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, ජාතියට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? භවය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම භවය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, භවයට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? උපාද්‍යනය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම උපාද්‍යනය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, උපාද්‍යනයට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? තෘෂ්ණාව යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම තෘෂ්ණාව ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, තෘෂ්ණාවට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? වේදනාව යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම වේදනාව ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, වේදනාවට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? සංඝර්ෂය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම සංඝර්ෂය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි.

කා ව භික්ඛවෙ, එසංසාර උපතීසා? සලායතනතනිකා වචනීයං. සලායතනවපතං භික්ඛවෙ, සඋපතීසං වදමි, තො අනුපතීසං. කා ව භික්ඛවෙ, සලායතනසං උපතීසා? නාමරූපතනිකා වචනීයං. නාමරූපවපතං භික්ඛවෙ, සඋපතීසං වදමි, තො අනුපතීසං. කා ව භික්ඛවෙ, නාමරූපසං උපතීසා? විඤ්ඤාණතනිකා වචනීයං. විඤ්ඤාණවපතං භික්ඛවෙ, සඋපතීසං වදමි, තො අනුපතීසං. කා ව භික්ඛවෙ, විඤ්ඤාණසං උපතීසා? සංඛාරාතිකා වචනීයං. සංඛාරෙවපතං භික්ඛවෙ, සඋපතීසං වදමි, තො අනුපතීසං. කා ව භික්ඛවෙ, සංඛාරාතං උපතීසා? අවිජ්ජාතිකා වචනීයං.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ, අවිජ්ජපතීසා සංඛාරා, සංඛාරූපතීසං විඤ්ඤාණං. විඤ්ඤාණූපතීසං නාමරූපං. නාමරූපූපතීසං සලායතනං. සලායතනූපතීසො එසංසාරං. එසංසාරතීසා වෙදනා, වෙදනූපතීසා තණ්හා, තණ්හූපතීසං උපාදානං. උපාදානූපතීසො භවො, භවූපතීසා ජාතී, ජාතූපතීසං දුක්ඛං. දුක්ඛූපතීසා සඤ්ඤා, සඤ්ඤූපතීසං පාමුජ්ජං. පාමුජ්ජපතීසා පිතී, පිතූපතීසා පසංදායී, පසංදායූපතීසං සුඛං. සුඛූපතීසො සමාධි, සමාධිූපතීසං යථාභුතඤ්ඤාදායකං. යථාභුතඤ්ඤාදායකූපතීසා නිබ්බිදා, නිබ්බිදූපතීසො විරාගො, විරාගූපතීසා විමුක්ති, විමුක්තූපතීසං ඛයෙ ඤ්ඤාණං.

සෙත්තපාපි භික්ඛවෙ, උපරි පබ්බතෙ ඵලලුඵ්ඝතකෙ දෙවෙ වසංනතනං උදකං යථානිත්තං පවතනමානං පබ්බතකඤ්ඤා පදරසාඛා පරිපුරෙති, පබ්බතකඤ්ඤා පදරසාඛා පරිපුරා කුසොඛො¹. පරිපුරෙන්නි, කුසොඛො පරිපුරා මහාසොඛො පරිපුරෙන්නි, මහාසොඛො පරිපුරා කුන්තදියො පරිපුරෙන්නි, කුන්තදියො පරිපුරායො මහාතදියො පරිපුරෙන්නි, මහාතදියො පරිපුරායො මහාසමුද්දං² පරිපුරෙන්නි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අවිජ්ජපතීසා සංඛාරා, සංඛාරූපතීසං විඤ්ඤාණං. විඤ්ඤාණූපතීසං නාමරූපං. නාමරූපූපතීසං සලායතනං. සලායතනූපතීසො එසංසාරං. එසංසාරතීසා වෙදනා, වෙදනූපතීසා තණ්හා, තණ්හූපතීසං උපාදානං. උපාදානූපතීසො භවො, භවූපතීසා ජාතී, ජාතූපතීසං දුක්ඛං. දුක්ඛූපතීසා සඤ්ඤා, සඤ්ඤූපතීසං පාමුජ්ජං. පාමුජ්ජපතීසා පිතී, පිතූපතීසා පසංදායී, පසංදායූපතීසං සුඛං. සුඛූපතීසො සමාධි, සමාධිූපතීසං යථාභුතඤ්ඤාදායකං. යථාභුතඤ්ඤාදායකූපතීසා නිබ්බිදා, නිබ්බිදූපතීසො විරාගො, විරාගූපතීසා විමුක්ති, විමුක්තූපතීසං ඛයෙ ඤ්ඤාණං.

1 කුසසුඛෙත - සා - සිමු, පි 1, 2. 2 මහාසමුද්දං සාගරං - පි 1, 2.

මහණෙනි, සපයීමට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? ශබ්දයතතය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම ශබ්දයතතය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, ශබ්දයතතයට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? තාමරුප යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම තාමරුප ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, තාමරුපයට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? විඤ්ඤය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, මම විඤ්ඤය ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, විඤ්ඤයට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? සංඝකාර ය යි කිය යුතු වන්නේ ය. මහණෙනි, සංඝකාර ද ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි කියමි. ප්‍රත්‍යය රහිත ය යි නො කියමි. මහණෙනි, සංඝකාරයන්ට ප්‍රත්‍යය කුමක් ද? අවිඤ්ඤ යි කිය යුතු වන්නේ ය.

මහණෙනි, මෙසේ සංඝකාරයෝ අවිඤ්ඤව ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තාහ. විඤ්ඤය සංඝකාර ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. තාමරුප විඤ්ඤය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ශබ්දයතත තාමරුප ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. සපයීම ශබ්දයතත ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. වෛදතාව සපයීම ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. තෘෂණාව වෛදතාව ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. උපාද්‍යත තෘෂණාව ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. භවය උපාද්‍යත ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ජාතිය භවය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. දුඛය ජාතිය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ශ්‍රද්ධාව දුඛය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ප්‍රමොද්‍යය ශ්‍රද්ධාව ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ප්‍රීතිය ප්‍රමොද්‍යය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. පසංඤ්ඤා ප්‍රීතිය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. සුඛය පසංඤ්ඤා ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. සමාධිය සුඛය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය සමාධිය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. නිවේදය යථාභූතඤ්ඤාදර්ශනය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. විරාගය නිවේදය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. විමුක්තිය විරාගය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාඤ්ඤා විමුක්තිය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය.

මහණෙනි, කඳුමුදුරක මහත් දියබිඳු ඇති වැස්ම වස්තා කල්හි ඒ දිය පහත් බිම අනුව පවත්නේ කඳු බෑවුම් පෑළිවිවර හා කුඩා දිය අගල් යම් සේ පුරවා ද, කඳුබෑවුම් පෑළිවිවර සහ කුඩා දිය අගල් පිරුණාහු කුඩා වළවල් පුරවත් ද, කුඩා වළවල් පිරුණාහු මහ වළවල් පුරවත් ද, මහවළවල් පිරුණාහු කුඩා ගඟනා පුරවත් ද, කුඩා ගඟනා පිරුණාහු මහාගඟනා පුරවත් ද, මහාගඟනා පිරුණාහු මහසමුද්‍රය පුරවත් ද,

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම සංඝකාරයෝ අවිඤ්ඤව ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තාහ. විඤ්ඤය සංඝකාර ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. තාමරුප විඤ්ඤය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ශබ්දයතත තාමරුප ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. සපයීම ශබ්දයතත ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. වෛදතාව සපයීම ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. තෘෂණාව වෛදතාව ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. උපාද්‍යත තෘෂණාව ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. භවය උපාද්‍යත ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ජාතිය භවය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. දුඛය ජාතිය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ශ්‍රද්ධාව දුඛය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ප්‍රමොද්‍යය ශ්‍රද්ධාව ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ප්‍රීතිය ප්‍රමොද්‍යය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. පසංඤ්ඤා ප්‍රීතිය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. සුඛය පසංඤ්ඤා ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. සමාධිය සුඛය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. යථාභූත-ඤ්ඤාදර්ශනය සමාධිය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. නිවේදය යථාභූතඤ්ඤා-දර්ශනය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. විරාගය නිවේදය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. විමුක්තිය විරාගය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය. ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා-ඤ්ඤා විමුක්තිය ප්‍රත්‍යය කොට ඇත්තේ ය.

1. 3. 4.

අඤ්ඤාතිථියසුභතං.

24. ණජගහෙ-

අථ බො ආයසමා සාපිපුණතා පුබ්බතහසමයං නිවාසෙත්වා පතන-
විවරමාදය ණජගහං පිණ්ඩාය පාවිසී. අථ බො ආයසමතො සාරිපුතතස්ස
එතදභොසි: අතිපපගො බො තාව රාජගහෙ පිණ්ඩාය වරිත්තුං, යනනුතාහං
යෙන අඤ්ඤාතිථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙත්තපසඛකමෙය්‍යනති.
අථ බො ආයසමා සාරිපුතතො යෙන අඤ්ඤාතිථියානං පරිබ්බාජකානං
ආරාමො තෙත්තපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා තෙති අඤ්ඤාතිථියෙති
පරිබ්බාජකෙති සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා
එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසීනතං බො ආයසමනතං සාරිපුතතං තෙ
අඤ්ඤාතිථියං පරිබ්බාජකා එතදවොචු:

සනතාට්ඨසො සාරිපුතත, එකෙ සමණ්‍යාභවණා කමමවාද සයංකතං
දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති. සනති පතාට්ඨසො සාරිපුතත, එකෙ සමණ්‍යාභවණා
කමමවාද පරංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති. සනතාට්ඨසො සාරිපුතත, එකෙ
සමණ්‍යාභවණා කමමවාද සයංකතඤ්ඤා පරංකතඤ්ඤා දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති.
සනති පතාට්ඨසො සාරිපුතත එකෙ සමණ්‍යාභවණා කමමවාද අසයංකාරං
අපරංකාරං අභිච්චසමුපපන්නං දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති. ඉධ පතාට්ඨසො
සාරිපුතත, සමණො ගොතමො කිංවාදී, කිමිකතායී? කථං බ්‍යාකරෙමානා ව
මයං චුතතවාදිතො චෙව සමණස්ස ගොතමස්ස අස්සාම? න ව සමණං
ගොතමං අභුතෙන අබ්‍යාචිකෙකිය්‍යාමි? ධම්මස්ස වානුධම්මං! බ්‍යාකරෙය්‍යාම
න ව කොචි සහධම්මකො වාදනුපාතො ගාරාහං ආගචෙජ්‍යාති?

පටිච්චසමුපපන්නං බො ආට්ඨසො දුක්ඛං චුතතා භගවතා. කිමපටිච්ච?
එස්සං පටිච්ච. ඉති වදං චුතතවාදී චෙව භගවතො අස්ස. න ව භගවනතං
අභුතෙන අබ්‍යාචිකෙකිය්‍යා ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙය්‍ය. න ව කොචි
සහධම්මකො වාදනුපාතො ගාරාහං ආගචෙජ්‍යාති.

තත්‍ර ආට්ඨසො යෙ තෙ සමණ්‍යාභවණා කමමවාද සයංකතං දුක්ඛං
පඤ්ඤාපෙනති, තදපි එස්සපච්චයා. යෙපි තෙ සමණ්‍යාභවණා කමමවාද
පරංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තදපි එස්සපච්චයා. යෙපි තෙ සමණ-
යාභවණා කමමවාද සයංකතඤ්ඤා පරංකතඤ්ඤා දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තදපි
එස්සපච්චයා. යෙපි තෙ සමණ්‍යාභවණා කමමවාද අසයංකාරං අපරංකාරං
අභිච්චසමුපපන්නං දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තදපි එස්සපච්චයා.

1. 3. 4.

අකුසල්කම්මසංයුතය

24. රජගහනුවර-

ඉක්බිති ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සම්මරයන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරව පා සිටුරු ගෙණ රජගහනුවරට පිඩු පිණිස පිවිසියේක. එකල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සම්මරයන් වහන්සේට, “රජගහ නුවර පිඩු පිණිස හැසිරීමට ඉතා අලුයම් මම අත්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම කරා එළඹෙන්නෙමි තම ඉතා යෙහෙකැ”යි මේ අදහස පහළ විය. ඉක්බිති ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සම්මරයන් වහන්සේ අත්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම කරා එළඹියහ. එළඹි ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ජන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කථා කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නා වූ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සම්මරයන් වහන්සේට ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ජේ මෙය කීවාහු ය:

ඇවැත්ති ශාරීපුත්‍රයෙනි, කම්මාදී වූ ඇතැම් මහණවලුණේ ඇත්තාහ. ඔහු දුක තමා විසින් කරණ ලද්දේ ය යි පණවත්. ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍රයෙනි, කම්මාදී වූ ඇතැම් මහණ වලුණේ ඇත්තාහ. ඔහු දුක මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ ය යි පණවත්. ඇවැත්ති ශාරීපුත්‍රයෙනි, කම්මාදී වූ ඇතැම් මහණ වලුණේ ඇත්තාහ. ඔහු දුක තමා විසින් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ ය යි පණවත්. ඇවැත්ති ශාරීපුත්‍රයෙනි, කම්මාදී වූ ඇතැම් මහණ වලුණේ ඇත්තාහ. ඔහු දුක තමා විසින් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ ඇකසම්කව (ඉබ්බ) හට ගත්තේ ය යි පණවත්. ඇවැත්ති ශාරීපුත්‍රයෙනි, මෙහි ලා මහණ ගොයුම් තෙමේ කිහිමි වාද ඇත්තේ ද, කුමක් කියන සුලු වූයේ ද, කෙසේ විසඳන්නා වූ අපි මහණ ගොයුම්හු විසින් කියන ලද්දක් කියන්නමෝ ද? මහණ ගොයුම්හට බොරුවෙන් තො ම අභිබවා කියන්නමෝ ද? දහමට ද අනුදහමක් පවසන්නමෝ ද? කරුණු සහිත කිසියම් වාදනුපාතයක් ගැරහිය යුතු තැනට තොම පැමිණෙන්නේ ද’යි.

ඇවැත්ති, දුක ප්‍රත්‍යයයෙන් හට ගත්තෙකැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදී. කුමක් ප්‍රත්‍යය කොට ද? සාධීය ප්‍රත්‍යය කොට ය. මෙසේ කියන්නේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කියන ලද්දක් කියන්නේ වන්නේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බොරුවෙන් තො ද අභිබවා කියන්නේ ය. දහමට ද අනුදහමක් පවසන්නේ ය. කරුණු සහිත කිසියම් වාදනුපාතයක් ගැරහිය යුතු තැනට තො ද පැමිණෙන්නේ ය.

ඇවැත්ති, කම්මාදී වූ යම් ඒ මහණ වලුණු කෙනෙක් දුක තමා විසින් කරණ ලද්දේ ය යි පණවත් ද, එ ද සාධීප්‍රත්‍යයෙනි. කම්මාදී වූ යම් ඒ මහණ වලුණු කෙනෙකුත් දුක මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ ය යි පණවද් ද, එ ද සාධීප්‍රත්‍යයෙනි. කම්මාදී වූ යම් ඒ මහණ වලුණු කෙනෙකුත් දුක තමා විසින් කරණ ලද්දේ ය යි පණවත් ද, එ ද සාධීප්‍රත්‍යයෙනි. කම්මාදී වූ යම් ඒ මහණ වලුණු කෙනෙකුත් දුක තමා විසින් කරණ ලද්දේ ඇකසම්කව හටගත්තේ ය යි පණවද් ද, එ ද සාධීප්‍රත්‍යයෙනි.

තත්‍ර ආවුසො යෙ තෙ සමණත්‍රාහමණා කම්මවාද සයංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවේදිස්සන්තීති¹ තෙතං ණං විජ්ජති. යෙපි තෙ සමණත්‍රාහමණා කම්මවාද පරංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවේදිස්සන්තීති තෙතං ණං විජ්ජති. යෙපි තෙ සමණත්‍රාහමණා කම්මවාද සයංකතංකද්ව පරංකතංකද්ව දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවේදිස්සන්තීති තෙතං ණං විජ්ජති. යෙපි තෙ සමණත්‍රාහමණා කම්මවාද අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසං-වේදිස්සන්තීති තෙතං ණං විජ්ජති.

අස්සොසි බො ආයස්මා ආනන්දෙ, ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස තෙහි අඤ්ඤතිජ්ඣයෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං ඉමං කථාසල්ලාපං. අථ බො ආයස්මා ආනන්දෙ රුජගහෙ පිණ්ඩාය වරිත්ථා පච්ජාහතතං පිණ්ඩපාතපටික්ඛන්තො යෙන හගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්චා හගවතතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසින්නො බො ආයස්මා ආනන්දෙ යාවතස්සො ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස තෙහි අඤ්ඤතිජ්ඣයෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං අහොසි කථාසල්ලාපො, තං සබ්බං හගවතො ආරොවෙසි

සාධු සාධු ආනන්ද, යථා තං සාරිපුත්තො ව² සම්මා බ්‍යාකරමානො බ්‍යාකරෙය්‍ය, පටිච්චසමුප්පන්නං බො ආනන්ද දුක්ඛං වුත්තං මයා, කිං පටිච්ච? එස්සං පටිච්ච. ඉති වදං වුත්තවාදී වෙච මෙ අස්ස. ත ව මං අනුතෙත අබ්‍යාචිකෙඛය්‍ය, ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙය්‍ය, ත ව කො චි සහධම්මිකො වාදනුසාතො ගාරස්සං ණං ආගචෙජ්ජය්‍ය.

තත්‍රා'නන්ද, යෙ තෙ සමණත්‍රාහමණා කම්මවාද සයංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, තදපි එස්සපච්චයා. යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ සමණත්‍රාහමණා කම්මවාද අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, තදපි එස්සපච්චයා.

තත්‍රා'නන්ද, යෙපි තෙ සමණත්‍රාහමණා කම්මවාද සයංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති. තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවේදිස්සන්තීති තෙතං ණං විජ්ජති. යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ සමණත්‍රාහමණා කම්මවාද අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එස්සා පටිසංවේදිස්සන්තීති තෙතං ණං විජ්ජති.

එකම්ඨාහං ආනන්ද, සමයං ඉධෙව රුජගහෙ විහරාමි චෙඨඨන්තො කලදකනිවාපෙ. අථබ්වාහං ආනන්ද, පුබ්බතහසමයං නිවාසෙත්වා පතන-විවරමාද්‍යං රුජගහං පිණ්ඩාය පාවිසිං. තස්ස මස්සං ආනන්ද එතදහොසි: “අතිප්පගො බො තාව රුජගහෙ පිණ්ඩාය වරිත්තුං, යනත්‍රුතාහං යෙන අඤ්ඤ-තිජ්ඣයාහං පරිබ්බාජකාහං ආරාමො තෙනුපසඬකමෙය්‍යන්ති. අථ බ්වාහං ආනන්ද, යෙන අඤ්ඤතිජ්ඣයාහං පරිබ්බාජකාහං ආරාමො තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්චා තෙහි අඤ්ඤතිජ්ඣයෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමෙමාදිං. සමෙමාදතීයං කථං සාරාණීයං³ විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසින්නං බො මං ආනන්ද, තෙ අඤ්ඤතිජ්ඣා පරිබ්බාජකා එතදවොවුං:

1. පටිසංවේදයන්ති, සෞ. 2. සාරිපුත්තො - මජ්ඣ. 3. සාරණීයං - මජ්ඣ.

ඇවැත්ති, එහි කම්මාදී වූ යම් ඒ මහණ බමුණු කෙනෙක් දුක තමා විසින් කරණ ලද්දේ යයි පණවද්ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් සපයියෙන් වෙන් ව (දුක්වෙදනා) විදින්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ. කම්මාදී වූ යම් ඒ මහණ බමුණු කෙනෙක් දුක මෙරමා විසින් කරණ ලද්ද යි පණවන් ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් සපයියෙන් වෙන් ව විදින්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ. කම්මාදී වූ යම් ඒ මහණ බමුණු කෙනෙක් දුක තමා විසිනුත් මෙරමා විසිනුත් කරණ ලද්ද යි පණවන් ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් සපයියෙන් වෙන් ව විදින්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ. කම්මාදී වූ යම් ඒ මහණ බමුණු කෙනෙකුත් දුක තමා විසිනුදු මෙරමා විසිනුදු නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හට ගත්තේ යයි පණවන් ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් සපයියෙන් වෙන් ව විදින්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ.

ආයුෂමත් ආනන්දසම්මත තෙමේ ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ජත් සමග ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍රසම්මතයන් වහන්සේගේ මේ කථාසල්ලාපය ඇසුරේ ම ය. ඉක්බිති ආයුෂමත් ආනන්දසම්මත තෙමේ රජගහනුවර පිඬු පිණිස හැසිරූ පසුබඩ පිණිස පාතයෙන් වැළකුණේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹීමේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ආනන්දසම්මත තෙමේ ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ජත් සමග ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍ර සම්මතයන් වහන්සේගේ යම් පමණ කථාසල්ලාපයක් වී ද, ඒ සියල්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැළ කෙළේ ය.

ආනන්ද, මැනවි. මැනවි. ශාරිපුත්‍ර තෙමේ ම පවසන්නේ මොනොවට පවසන්නේ ය. ආනන්ද, දුක ප්‍රත්‍යයෙන් හට ගත්තේ යයි මා විසින් කියන ලදී. කුමක් ප්‍රත්‍යය කොට ද? සපයිය ප්‍රත්‍යය කොට ය. මෙසේ කියන්නේ මා විසින් කියන ලද්දක් කියන්නේ වන්නේ ය. මා බොරුවෙන් නො ම අභිබවා කියන්නේ ය. දහමට ද අනුදහමක් පවසන්නේ ය. කරුණු සහිත කිසියම් වාදනුපාතයක් ගැරහිය යුතු තැනට නො ද පැමිණෙන්නේ ය.

ආනන්ද, එහි කම්මාදී වූ යම් ඒ මහණ බමුණු කෙනෙක් දුක තමා විසින් කරණ ලද්දේ යයි පණවද්ද, එ ද සපයිය ප්‍රත්‍යයයෙනි. යම් ඒ ... යම් ඒ කම්මාදී වූ මහණ බමුණු කෙනෙකුත් දුක තමා විසිනුදු මෙරමා විසිනුදු නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හට ගත්තේ යයි පණවද්ද, එ ද සපයිය ප්‍රත්‍යයයෙනි.

ආනන්ද, එහි කම්මාදී වූ යම් මහණ බමුණු කෙනෙකුත් දුක තමා විසින් කරණ ලද්දේ යයි පවසද්ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් සපයියෙන් වෙන් ව විදින්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ. යම් ඒ ... යම් ඒ යම් ඒ කම්මාදී වූ මහණ බමුණු කෙනෙකුත් දුක තමා විසිනුදු මෙරමා විසිනුදු නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හට ගත්තේ යයි පණවන් ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් සපයියෙන් වෙන් ව විදින්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ.

ආනන්ද, එක්කලෙක මම මේ රජගහනුවර ම කලන්දකතිවාප නම් වූ චේට්ඨනාග්‍රාමයෙහි වෙතෙමි. ආනන්ද, එකල්හි මම පෙරවැරැ හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන රජගහනුවරට පිඬු පිණිස පිරිවැජ්ජෙමි. ආනන්ද, ඒ මට රජගහනුවර පිඬු පිණිස හැසිරීමට කල් වැඩිය, මම අත්තොටු පිරිවැජ්ජන්නේ අරම කරා එළඹෙන්නෙමි නම් යෙනෙකා”යි මේ අදහස වී ය. ආනන්ද, එකල්හි මම අත්තොටු පිරිවැජ්ජන්නේ අරම වෙත එළඹෙමි. එළඹ ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ජත් සමග සතුටු වීමි. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කාට කොට තිබේවා එකත්පසෙක හිඳගත්තෙමි. ආනන්ද, එකත්පසෙක හිඳ ගත් මට ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ජේ මේය කිහි:

සත්තාට්ඨසො ගොතම, එකෙ සමණ්ණාහවණං කම්මවාද, සයංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති. සත්ති පතාට්ඨසො ගොතම, එකෙ සමණ්ණාහවණං කම්මවාද, පරංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, සත්තාට්ඨසො ගොතම, එකෙ සමණ්ණාහවණං කම්මවාද සයංකතඤ්ඤ පරංකතඤ්ඤ දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති. සත්ති පතාට්ඨසො ගොතම, එකෙ සමණ්ණාහවණං කම්මවාද අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්ච-සමුප්පන්නං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති. ඉධ තො ආයසමා ගොතමො කීං වාදී? කීම්මකතායී? කථං බ්‍යාකරෙය්‍යාම ව මයං වුත්තවාදිතො වෙව ආයසමතො ගොතමස්ස අස්සාම: ත ව ආයසමතං ගොතමං අභුතෙන අබ්‍යාචිකෙය්‍යාම, ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙය්‍යාම, ත ව කොචී සභධම්මිකො වාදනුපාතො ගාරහං ණං ආගචෙත්ථය්‍යාති.

එවං වුත්තාහං ආතඤ, තෙ අඤ්ඤතිත්ථයෙ පරිබ්බාජකෙ එතදවොචං: පරිච්චසමුප්පන්නං බො ආට්ඨසො දුක්ඛං වුත්තං මයා, කීං පරිච්ච? එය්‍යං පරිච්ච. ඉති වදං වුත්තවාදී වෙව මෙ අස්ස, ත ව මං අභුතෙන අබ්‍යාචිකෙය්‍යාම, ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙය්‍යාම, ත ව කොචී සභධම්මිකො වාදනුපාතො ගාරහං ණං ආගචෙත්ථය්‍යාති.¹

තත්තා'ට්ඨසො යෙ තෙ සමණ්ණාහවණං කම්මවාද, සයංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, තදපි එය්‍යපච්චයා, යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ සමණ්ණාහවණං කම්මවාද අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, තදපි එය්‍යපච්චයා.

තත්තා'ට්ඨසො යෙ තෙ සමණ්ණාහවණං කම්මවාද, සයංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එය්‍යා පරිසංවෙදිස්සන්තීති තෙනං ණං විජ්ජති. යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ සමණ්ණාහවණං කම්මවාද අසයංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං දුක්ඛං පඤ්ඤපෙනති, තෙ වත අඤ්ඤත්‍ර එය්‍යා පරිසංවෙදිස්සන්තීති තෙනං ණං විජ්ජති.

අච්ඡරියං භනෙත, අබ්‍යුත්තං භනෙත, යත්‍ර හි තාම එතෙන පදෙන සබ්බො අත්ථො වුත්තො භවිස්සති, සියා නු බො භනෙත එතෙවත්ථො විත්ථාරෙන වුච්ච-මානො ගම්භිරො වෙව අස්ස, ගම්භිරාචහාසො වාති. තෙනහාතඤ, තඤ්ඤෙ-වෙත්ථ පරිභාභුති.

සවෙ මං භනෙත එවං පුච්චෙය්‍යං, ජරාමරණං ආට්ඨසො ආතඤ, කීන්ති-දුක්ඛං කීංසමුදයං කීඤ්ජාතිකං කම්මභවන්ති: එවං පුට්ඨාහං² භනෙත එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං, ජරාමරණං බො ආට්ඨසො ජාතිතිදුක්ඛං, ජාතිසමුදයං, ජාති ජාතිකං, ජාතිප්පභවන්ති. එවං පුට්ඨාහං භනෙත, එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං.

1. ආගචෙත්ථ. 2. පුට්ඨාහං - භිච්ඡු.

සබේ මං හනෙන්න, එවං පුටේන්ද්‍රං ජාති පතාමුතො ආහන්ද, කිනතිදතා කිංසමුදයා කිඤ්ජාතීකා කිම්පභවාති, එවං පුටේයා'හං හනෙන්න එවං බයාකරොයං ජාති බො ආමුතො භවතිදතා, භවසමුදයා, භවජාතීකා, භවපාභවාති, එවං පුටේයා'හං හනෙන්න එවං බයාකරොයං.

සබ්බෙ මං භනෙත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං භවෙ පතාප්‍රිකො ආනන්ද, කිනතී-
දනො, කිංසමුදයො, කිංඤ්ජාතීකො, කිම්පහවොතී, එවං පුට්ඨො'හං භනෙත
එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං භවෙ ඛො ආප්‍රිකො උපාදනතිදනො උපාදනසමුදයො
උපාදනජාතීකො උපාදනපහවොතී. එවං පුට්ඨො'හං භනෙත එවං
බ්‍යාකරෙය්‍යං.

සඳු මං භනෙක එවං පුළුන්කුං. උපාදානං පනාප්පිභො -පෙ- තණ්හා-
පනාප්පිභො -පෙ- වෙදනා පනාප්පිභො -පෙ-

සචෙ මං හනෙත, එවං පුච්චෙය්දං එසොං පතාට්ඨො ආතඤ්ඤා කිනි-
දනො, කිංසමුදයො, කිංසුඤ්ඤා, කිංසමභවොති, එවං පුච්චො'හං හනෙත
එවං බ්‍යාකරෙය්දං, එසොං බො ආට්ඨො සලායතනකීදනො සලායතන-
සමුදයො සලායතනජාතිකො, සලායතනපභවො¹

ජනනං නේවි ආවුසො, එසායානතානං අසෙසවිරාගනිරොධා එසා-
නිරොධො. එසානිරොධා වෙදනානිරොධො. වෙදනානිරොධා තණ්හා-
නිරොධො. තණ්හානිරොධා. උපාදනනිරොධො උපාදනනිරොධා. භව-
නිරොධො භවනිරොධා ජාතීනිරොධො. ජාතීනිරොධා ජරාමරණං සොකපරි-
දේවදුක්ඛද්‍රේමනස්සුපායාසා තිරුජ්ඣනති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකම්-
මස්ස නිරොධො භොතිති. එවං පුට්ඨො'හං භනෙත එවං බ්‍යාකරෙය්‍යනති.

1. 8. 5.

අමිත් සුඛානං

25. **അവലോകനം:-**

අප බො ආයසමා භූමිඡ්ජා සායනකතමයං පතිසලාතා ථුට්ඨිතො
 යෙනායසමා ඝාටිපුතොතා තෙහුපසඛකමි. උපසඛකමිනි, අයසමා සාරි-
 පුතෙනත සද්ධිං සමොදදි. සමොදදනිං කථං සාරංගිං චිතිසාරෙනි,
 එකමනනං නිසීදි. එකමනනං නිසිනොතො බො අයසමා භූමිඡ්ජා අයසමනනං
 සාරිපුතනං එතදවොච:

1. සෞඛ්‍යනිප්පතවැනි - මිජස.,

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

වහන්ස, ඉදින් මා “ඇවැත්ති, ආතජ්ජයෙහි, ජාතිය කුමක් නිදන කොට ඇත්තේ ද? කුමක් සමුදය කොට ඇත්තේ ද? කුමක් ජාතිය කොට ඇත්තේ ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද”යි මෙසේ විචාරන්නාහු තම් වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ විසඳන්නෙමි. “ඇවැත්ති, ජාතිය භවය නිදන කොට ඇත්තේ ය. භවය සමුදය කොට ඇත්තේ ය. භවය ජාතී කොට ඇත්තේ ය. භවය ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය”යි. වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ විසඳන්නෙමි.

වහන්ස, ඉදින් මා “ඇවැත්ති ආතජ්ජයෙහි, භවය කුමක් නිදන කොට ඇත්තේ ද? කුමක් සමුදය කොට ඇත්තේ ද? කුමක් ජාතී කොට ඇත්තේ ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද” යි මෙසේ විචාරන්නාහු තම් වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ විසඳන්නෙමි. “ඇවැත්ති, භවය උපාදාන නිදන කොට ඇත්තේ ය. උපාදාන සමුදය කොට ඇත්තේ ය. උපාදාන ජාතී කොට ඇත්තේ ය. උපාදාන ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය”යි. වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ විසඳන්නෙමි.

වහන්ස, ඉදින් මා මෙසේ විචාරන්නාහු තම් “ඇවැත්ති, උපාදාන ... ඇවැත්ති, තෘෂ්ණාව ... ඇවැත්ති, වෙදතාව ...

වහන්ස, ඉදින් මා “ඇවැත්ති, ආතජ්ජයෙහි, ස්පර්ශය කුමක් නිදන කොට ඇත්තේ ද? කුමක් සමුදය කොට ඇත්තේ ද? කුමක් ජාතී කොට ඇත්තේ ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද”යි මෙසේ විචාරන්නාහු තම් වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ විසඳන්නෙමි. “ඇවැත්ති, ස්පර්ශය ශබ්දය නිදන කොට ඇත්තේ ය, ශබ්දය තසමුදය කොට ඇත්තේ ය, ශබ්දය ජාතී කොට ඇත්තේ ය, ශබ්දය ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය.

ඇවැත්ති, ස්පර්ශය තත සයෙහි ම නිරවශේෂවිරාගනිරෝධයෙන් ස්පර්ශ නිරෝධය වේ ස්පර්ශනිරෝධයෙන් වේදනානිරෝධය වේ. වේදනානිරෝධයෙන් තෘෂ්ණානිරෝධය වේ. තෘෂ්ණානිරෝධයෙන් උපාදානනිරෝධය වේ. උපාදානනිරෝධයෙන් භවනිරෝධය වේ. භවනිරෝධයෙන් ජාතීනිරෝධය වේ. ජාතීනිරෝධයෙන් ජරාමරණ සොකපරිදෙව දුක්ඛ දෙමනස්සුපායාසයෝ නිරුද්ධ වෙත්. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ ය”යි. වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ විසඳන්නෙමි.

1. 3. 5.

භූමිජසුත්‍රය

25. සැවැත්නුවර-

ඉක්බිති ආයුෂමත් භූමිජ ස්ථවිර තෙමේ සවත්කල පටිසල්ලානයෙන් තැඟි සිටියේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේ කරා එළඹියේය. එළඹ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රස්ථවිරයන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු වූ සිහි කටයුතු වූ කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් භූමිජ ස්ථවිර තෙමේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සන්නාට්ඨො සාරිපුත්ත එකෙ සමණ්ණාහුණං කම්මවාද සංකතං සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති. සන්නි පනාට්ඨො සාරිපුත්ත එකෙ සමණ්ණාහුණං කම්මවාද පරංකතං සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති. සන්නි පනාට්ඨො¹ සාරිපුත්ත එකෙ සමණ්ණාහුණං කම්මවාද සංකතඤ්ඤා පරංකතඤ්ඤා සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති. සන්නි පනාට්ඨො සාරිපුත්ත එකෙ සමණ්ණාහුණං කම්මවාද අසංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති.

ඉධ තො ආට්ඨො සාරිපුත්ත හගවා කිං වාදී? කිමකොයි? කථං ව්‍යාකරමානා ව මයං චුත්තවාදිනො වෙව හගවතො අස්සාම? න ව හගවන්නං අභුතෙන අබ්භාචිකෙඛය්‍යාමි? ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙය්‍යාමි? න ව කොචි සහධම්මිකො වාදනුපාතො ගාරය්‍යං ධානං ආගචේය්‍යාති?

පට්ච්චසමුප්පන්නං ඛො ආට්ඨො සුඛදුක්ඛං චුත්තං හගවතා. කිං පට්ච්ච? එස්සං පට්ච්ච. ඉති වදං චුත්තවාදී වෙව. හගවතො අස්ස, න ව හගවන්නං අභුතෙන අබ්භාචිකෙඛය්‍ය, ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙය්‍ය, න ව කොචි සහධම්මිකො වාදනුපාතො ගාරය්‍යං ධානං ආගචේය්‍ය.

තත්තා'ට්ඨො ඥෙ තෙ සමණ්ණාහුණං කම්මවාද සංකතං සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තදපි එස්සපච්චයා. යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ සමණ්ණාහුණං කම්මවාද අසංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තද'පි එස්සපච්චයා.

තත්තා'ට්ඨො යෙපි තෙ සමණ්ණාහුණං කම්මවාද සංකතං සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තෙ ච තෙ අඤ්ඤානු එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති. යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ සමණ්ණාහුණං කම්මවාද අසංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තෙ ච තෙ අඤ්ඤානු එස්සා පටිසංවෙදිස්සන්තීති තෙතං ධානං විජ්ජති.

අස්සොසි ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස ආයස්මතා භූමිජේත සද්ධිං ඉමං කථාසල්ලාපං. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන හගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ඤා හගවන්නං අභිවාදෙඤා එකමන්නං නිසීදි. එකමන්නං නිසිනො ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යාවතකො ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස ආයස්මතා භූමිජේත සද්ධිං අගොසි කථාසල්ලාපො, තං සබ්බං හගවතො ආරොවෙසි

සාධු සාධු ආනන්ද, යථා තං සාරිපුත්තො ව සම්මා ව්‍යාකරමානො ව්‍යාකරෙය්‍ය. පට්ච්චසමුප්පන්නං ඛො ආනන්ද සුඛදුක්ඛං චුත්තං මයා, කිං පට්ච්ච, එස්සං පට්ච්ච. ඉති වදං චුත්තවාදී වෙව මෙ අස්ස න ව මං අභුතෙන අබ්භාචිකෙඛය්‍ය, ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙය්‍ය, න ව කොචි සහධම්මිකො වාදනුපාතො ගාරය්‍යං ධානං ආගචේය්‍ය.

1. සන්නාට්ඨො මජ්ඣං, සං.

ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙනි, කම්මාදී වූ ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත්තාහ ඔහු සුවදුක් තමා විසින් කරණලද්දේ යයි පණවත්. ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙනි, කම්මාදී වූ ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත්තාහ ඔහු සුවදුක් මෙරමා විසින් කරණලද්දේ යයි පණවත්. ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙනි, කම්මාදී වූ ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත්තාහ ඔහු සුවදුක් තමා විසිනුදු මෙරමා විසිනුදු කරණලද්දේ යයි පණවත්. ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙනි, කම්මාදී වූ ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත්තාහ ඔහු සුවදුක් තමා විසිනුදු මෙරමා විසිනුදු තො කරණලද්දේ ඉබේ හටගත්තකැ යි පණවත්.

ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙනි, මෙහි ලා අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කීතම් වාද ඇති සේක් ද? කුමක් කියන සුලු සේක් ද? කෙසේ විසදන්නා වූ අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කියනලද්දක් කියන්නෝත් වන්නමෝ ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බොරුවෙන් තොද අභිබවා කියන්නමෝ ද? දහමට ද අනුදහමක් පවසන්නමෝ ද? කරුණු සහිත කිසියම් වාදනුපාතයෙක් ගැරහියයුතු තැනට තොද පැමිණෙන්නේ ද? සී.

ඇවැත්නි, සුවදුක් ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්තේ යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදී. කුමක් ප්‍රත්‍යය කොට ද? ස්පර්ශ ප්‍රත්‍යය කොට ය. මෙසේ කියන්නේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කියන ලද්දක් කියන්නේ වන්නේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බොරුවෙන් තොද අභිබවා කියන්නේ ය. දහමට ද අනුදහමක් පවසන්නේ ය. කරුණු සහිත කිසියම් වාදනුපාතයෙක් ගැරහියයුතු තැනට තොද පැමිණෙන්නේ ය.

ඇවැත්නි, එහි කම්මාදී වූ යම් ඒ මහණබමුණු කෙනෙක් සුවදුක් තමා විසින් කරණ ලද්දේ යයි පණවත් ද, එද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙනි, යම් ඒ ... යම් ඒ ... යම් ඒ කම්මාදී වූ මහණබමුණු කෙනෙකුත් සුවදුක් තමා විසිනුදු මෙරමා විසිනුදු තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ යයි පණවද් ද, එද ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙනි.

ඇවැත්නි, එහි කම්මාදී වූ යම් ඒ මහණ බමුණු කෙනෙකුත් සුවදුක් තමා විසින් කරණ ලද්දේ යයි පණවද් ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් ස්පර්ශයෙන් වෙන් ව විදින්නාහු ය යන මේ කරුණ විද්‍යමාන තො වන්නේ ය. යම් ඒ ... යම් ඒ ... යම් ඒ කම්මාදී වූ මහණබමුණු කෙනෙකුත් සුවදුක් තමා විසිනුදු මෙරමා විසිනුදු තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ යයි පණවද් ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් ස්පර්ශයෙන් වෙන්ව විදින්නාහු ය යන මේ කරුණ විද්‍යමාන තො වේ.

ආයුෂමත් ආනන්දස්ථිර තෙමේ ආයුෂමත් භූමිජ තෙරුන් සමග පැවැති ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේගේ මේ කථාසලාපය ඇසී ය. ඉක්බිති ආයුෂමත් ආනන්දස්ථිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වාද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ආනන්දස්ථිර තෙමේ ආයුෂමත් භූමිජ තෙරුන් සමග ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රස්ථිරයන් වහන්සේගේ යම් තාක් කථාසලාපයෙක් වී ද, ඒ සියල්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැල කෙළේ ය.

ආනන්ද, මැනවි, මැනවි, ශාරීපුත්‍රස්ථිර තෙමේ ම විසදන්නේ ඒ තත් වූ පරිදි මොනවට විසදන්නේ ය. ආනන්ද, සුවදුක් ප්‍රත්‍යයයෙන් හටගත්තේ යයි මා විසින් කියන ලදී. කුමක් ප්‍රත්‍යය කොට ද? ස්පර්ශ ප්‍රත්‍යය කොට ය. මෙසේ කියන්නේ මා විසින් කියනලද්දක් කියන ලද්දේත් වන්නේ ය. මට බොරුවෙන් තොද අභිබවා කියන්නේ ය. දහමට ද අනුදහමක් පවසන්නේ ය. කරුණු සහිත වූ කිසියම් වාදනුපාතයෙක් ගැරහියයුතු තැනට තොද පැමිණෙන්නේ ය.

තත්තානන්ද යෙ තෙ සම්මන්ත්‍රාභවණා කම්මවාද සංකතං සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තදපි එකපච්චයා. යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ සම්මන්ත්‍රාභවණා කම්මවාද අසංකාරං අපරංකාරං අභිච්ච-සමුප්පානං සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති තදපි එකපච්චයා.

තත්තානන්ද යෙ තෙ සම්මන්ත්‍රාභවණා කම්මවාද සංකතං සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති. තෙ චත අඤ්ඤත්‍ර එකං පටිසංවේදිකානන්ති තෙතං ධාතං විජ්ජති. යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ සම්මන්ත්‍රාභවණා කම්ම-වාද අසංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පානං සුඛදුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති. තෙ චත අඤ්ඤත්‍ර එකං පටිසංවේදිකානන්ති තෙතං ධාතං විජ්ජති.

කායෙ වා භානන්ද සති කායසංකේතනාහෙත්‍ර උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං, වාචාය¹ වා භානන්ද සති වච්චසංකේතනාහෙත්‍ර උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං, මනෙ වා භානන්ද සති මනොසංකේතනාහෙත්‍ර උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං අවිජ්ජාපච්චයා ව².

සාමං වා තං ආනන්ද කායසංකාරං අභිසංකාරොති යම්මච්චයාසං³ තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං, පරෙවාසං⁴ තං ආනන්ද කායසංකාරං අභිසංකාරොනති⁵ යම්මච්චයාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං, සම්පජානො වා තං ආනන්ද කායසංකාරං අභිසංකාරොති. යම්මච්චයාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං, අසම්පජානො වා තං ආනන්ද කායසංකාරං අභිසංකාරොති.

යං පච්චයාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං, සාමං වා තං ආනන්ද වච්චසංකාරං අභිසංකාරොති. යං පච්චයාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං⁶, පරෙවාසං තං ආනන්ද වච්චසංකාරං අභිසංකාරොනති. යං පච්ච-යාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං, සම්පජානො වා තං ආනන්ද -පෙ- අසම්පජානො වා තං ආනන්ද -පෙ- වච්චසංකාරං අභිසංකාරොති.

යං පච්චයාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං, සාමං වා තං ආනන්ද මනොසංකාරං අභිසංකාරොති, යං පච්චයාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. පරෙ වාසං තං ආනන්ද මනොසංකාරං අභිසංකාරොනති. යං පච්ච-යාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං, සම්පජානො වා තං ආනන්ද -පෙ- අසම්පජානො වා තං ආනන්ද මනොසංකාරං අභිසංකාරොති, යං පච්චයාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. ඉමෙසු ආනන්ද ඛමෙමසු අවිජ්ජා අනුපජ්ජිතා.

අවිජ්ජායනේව ආනන්ද අසෙසවිරාගනිරෝධා සො කායො න භොති. යං පච්චයාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. සා වාචා න භොති. යං පච්චයාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. සො මනො න භොති. යං පච්චයාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛං. ඛෙතනං තං⁷ න භොති. -පෙ- චන්ද්‍රි තං⁸ න භොති. -පෙ- ආයතනං තං⁹ න භොති — අභිකරණං තං¹⁰ න භොති යං පච්චයාසං තං උප්පජ්ජති අජ්ඣතනං සුඛදුක්ඛනති.

1. වාචායං සා; 2. අවිජ්ජාපච්චයාච - සී. මු සා; 3. යම්මච්චයාසං සා; 4. පරෙවාසං තං - සා; පරෙවාසං - මජ්ඣ, 5. අභිසංකාරොති - සා; 6. සුඛදුක්ඛං - පෙ- සී. මු. 7. ඛෙතනං වා සා; 8. චන්ද්‍රි වා, සා; 9. ආයතනං වා සා; 10. අභිකරණං වා - සා;

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ආනන්ද, එහි කමිවාදී වූ යම් ඒ මහණබමුණු කෙනෙක් සුවදුක් තමා විසින් කරණ ලද්දේ යයි පණවද් ද, එ ද ස්වභාවිකයෙකි. යම් ඒ ... යම් ඒ ... යම් ඒ කමිවාදී වූ මහණබමුණු කෙනෙකුත් සුවදුක් තමා විසින් මෙරමා විසින් තොකරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ යයි පණවද් ද, එය ද ස්වභාවිකයෙකි.

ආනන්ද, එහි කමිවාදී වූ යම් ඒ මහණබමුණු කෙනෙක් සුවදුක් තමා විසින් කරණ ලද්දේ යයි පණවද් ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් ස්වභාවයෙන් වෙන් ව විදින්නාහු ය යන මේ කරුණ විද්වත් නොවේ. යම් ඒ යම් ඒ යම් ඒ කමිවාදී වූ මහණබමුණු කෙනෙකුත් සුවදුක් තමා විසින් මෙරමා විසින් තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ යයි පණවද් ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් ස්වභාවයෙන් වෙන් ව විදින්නාහු ය යන මේ කරුණ විද්වත් නො වේ.

ආනන්ද, කය ඇති කල්හිත් කායසංකෘතියා භේදා කොට තමා පිළිබඳ සුවදුක් උපදී. ආනන්ද, වචනය ඇති කල්හිත් වච්ඡාසංකෘතියා භේදා කොට තමා පිළිබඳ සුවදුක් උපදී. ආනන්ද, සිත ඇති කල්හිත් මනෝසංකෘතියා භේදා කොට තමා පිළිබඳ සුවදුක් උපදී. අවිඤ්චාසංකෘතියා ද (සුවදුක්) උපදී.

යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ආනන්ද, තෙමේත් ඒ කායසංකාර රූස් කෙරෙයි. යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ආනන්ද, මෙරමාත් ඔහුගේ ඒ කායසංකාර රූස් කෙරෙත්. යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ආනන්ද, මනා දැනුම් ඇත්තේත් ඒ කායසංකාර රූස් කෙරෙයි. යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ සුවදුක් උපදී ද, ආනන්ද, මනා දැනුම් නැත්තේත් ඒ කායසංකාර රූස් කෙරේ.

යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ආනන්ද, තෙමේත් ඒ වාක්සංකාර රූස් කෙරෙයි. යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, මෙරමාත් ඔහුගේ ඒ වාක්සංකාර රූස් කෙරෙත්. යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ආනන්ද, මනා දැනුම් ඇත්තේත් ඒ ... ආනන්ද, මනා දැනුම් නැත්තේත් ඒ වාක්සංකාර රූස් කෙරෙයි.

යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ආනන්ද, තෙමේත් ඒ මනාසංකාර රූස් කෙරෙයි. යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ආනන්ද, මෙරමාත් ඔහුගේ ඒ මනාසංකාර රූස් කෙරෙත්. යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ආනන්ද, මනා දැනුම් ඇත්තේත් ඒ ... යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ආනන්ද, මනා දැනුම් නැත්තේත් ඒ මනාසංකාර රූස් කෙරෙයි. ආනන්ද, මේ ධර්මයන්හි අවිඤ්චා යුක්තවූවා ය.

යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ආනන්ද, අවිඤ්චාගේ ම නිරවශේෂ විරාගනිරෝධයෙන් ඒ කය නොවේ. යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ඒ වචනය නො වේ. යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ඒ සිත නො වේ. යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ඒ කෙත නො වේ. ... ඒ වාසනාව නො වේ. ඒ ආයතනය නො වේ. යම් ප්‍රත්‍යයකින් ඔහුට තමා පිළිබඳ ඒ සුවදුක් උපදී ද, ඒ අධිකරණය නො වේ.

1. 3. 6.

උපවාණසූතං

26. සාවකපීඨං-

අථ බො ආයස්මා උපවාණො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීන්තො බො ආයස්මා උපවාණො භගවන්තං එතදවොච:

සන්ති හි භනෙන්,¹ එකෙ සමණ්‍යාභවණා සංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති. සන්ති හි පත භනෙන්² එකෙ සමණ්‍යාභවණා පරංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති. සන්ති හි භනෙන් එකෙ සමණ්‍යාභවණා සංකතඤ්ඤා පරංකතඤ්ඤා දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති. සන්ති හි පත භනෙන් එකෙ සමණ්‍යාභවණා අසංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති.

ඉධ තො භනෙන් භගවා කිං වාදී? කිමකුඛාසී! කථං බ්‍යාකරමානා ව මයං චුත්තවාදිනො වෙච භගවතො අස්සාම? න ච භගවන්තං අභුතෙන අඛ්‍යාචිකෙඛය්‍යාම? ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙය්‍යාම? න ච කොචි සහධම්මිකො වාදනුපාතො ගාරය්‍යං ණං අභවේත්ඤ්‍යාති?

පට්ඨවසමුප්පන්නං බො උපවාණ දුක්ඛං චුත්තං මයා. කිං පට්ඨව? එස්සං පට්ඨව. ඉති වදං චුත්තවාදී වෙච මෙ අස්ස න ව මං අභුතෙන අඛ්‍යාචිකෙඛය්‍ය ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙය්‍ය න ච කොචි සහධම්මිකො වාදනුපාතො ගාරය්‍යං ණං අභවේත්ඤ්‍ය.

තත්‍ර උපවාණ යෙ තෙ සමණ්‍යාභවණා සංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තදපි එස්සපච්චයා. යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ සමණ්‍යාභවණා අසංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තදපි එස්සපච්චයා.

තත්‍ර උපවාණ³ යෙ තෙ සමණ්‍යාභවණා සංකතං දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තෙ වත අඤ්ඤාත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිය්‍යන්තී තෙතං ණං විජ්ජති. යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ -පෙ- යෙපි තෙ සමණ්‍යාභවණා අසංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං දුක්ඛං පඤ්ඤාපෙනති, තෙ වත අඤ්ඤාත්‍ර එස්සා පටිසංවෙදිය්‍යන්තී තෙතං ණං විජ්ජති.

1. සන්ති පත භනෙන් - මජ්ඣං - ස්‍යා

2. සන්ති පත භනෙන් - මජ්ඣං - ස්‍යා.

3. තත්‍රාපවාණ - ස්‍යා

1. 3. 6

උපවාණ සූත්‍රය

26. සැවැත්තුමර-

ඉක්බිති ආයුෂමත් උපවාණස්ථිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පභෙක හුන්නේය. එකත්පභෙක හුන් ආයුෂමත් උපවාණස්ථිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය:

වහන්ස, ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත්තාහ. (ඔහු) දුක තමා විසින්ම කරණ ලද්දකි පණවත්. වහන්ස, ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත්තාහ. (ඔහු) දුක මෙරමා විසින්ම කරණ ලද්දකි පණවත්. වහන්ස, ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත්තාහ. (ඔහු) දුක තමා විසිනුදු මෙරමා විසිනුදු කරණ ලද්දේ යයි පණවත්. වහන්ස, ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත්තාහ. (ඔහු) දුක තමා විසිනුදු මෙරමා විසිනුදු තොකරණ ලද්දේ හේතුප්‍රත්‍යය රහිතව (ඉබේ) හටගත්තේ යයි පණවත්,

වහන්ස, මෙහි ලා අපගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කිහිම වාද ඇති සේක් ද? කුමක් කියනසුලු සේක් ද? කෙසේ පවසන්නාවූ අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කියන ලද්ද අනුව කියන්නෝ වන්නමෝ ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බොරුවෙන් තොද අභිබවා කියන්නමෝ ද? දහමටද අනු-දහමක් පවසන්නමෝ ද? කරුණු සහිත වූ කිසියම් වාදනුපාතයක් ශාරභිය යුතු තැනට තො එන්නේ ද?

උපවාණ, දුක ප්‍රත්‍යයයෙන් හටගත්තකැයි මා විසින් කියන ලදී. කුමක් ප්‍රත්‍යය කොට ද? සපයිය ප්‍රත්‍යය කොටය මෙසේ කියන්නේ මා විසින් කියන ලද්ද අනුව කියන්නෙක් වන්නේ ය. බොරුවෙන් මා තොද අභිබවා කියන්නේ ය. දහමටද අනුදහමක් පවසන්නේ ය. කරුණු සහිත වූ කිසියම් වාදනුපාතයක් ශාරභිය යුතු තැනට තොද එන්නේ ය.

උපවාණ, එහි යම් ඒ මහණබමුණෝ දුක තමා විසින් කරණ ලද්දකි පණවද්ද, එද සපයීප්‍රත්‍යයයෙනි. යම් ඒ ... යම් ඒ යම් ඒ මහණබමුණු කෙනෙකුත් දුක තමා විසිනුදු මෙරමා විසිනුදු තොකරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ යයි පණවද්ද, එද සපයීප්‍රත්‍යයයෙනි.

උපවාණ, එහි යම් ඒ මහණබමුණෝ දුක තමා විසින් කරණ ලද්දේ යයි පණවද්ද, ඒකාන්තයෙන් ඔහු සපයියෙන් වෙන් ව (දුක) විඳින්නාහු ය යන මේ කරුණ විද්‍යමාන නොවේ. යම් ඒ ... යම් ඒ යම් ඒ මහණබමුණු කෙනෙකුත් දුක තමා විසිනුදු මෙරමා විසිනුදු තොකරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ යයි පණවද්ද, ඒකාන්තයෙන් ඔහු සපයියෙන් වෙන් ව (දුක) විඳින්නාහු ය යන මේ කරුණ විද්‍යමාන නොවේ

1. 8. 7

පච්චයසුතතං.

27. සාවජ්ජියං-

අවිජ්ජාපච්චයා භික්ඛවෙ සඛ්ඛාර, සඛ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං -පෙ-
ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛක්ඛස්ස සමුදයො ගොති.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, ජරාමරණං? යා තෙසං තෙසං සත්තානං තච්චි තච්චි සත්තනිකායෙ ජරා ජරණතා ඛණ්ඩිට්ඨං පාලිට්ඨං වලිහතවතා ආයුතො සංභානී ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකො, අයං චුට්ඨති ජරා. යා තෙසං තෙසං සත්තානං තච්චි තච්චි සත්තනිකායා චුති වචනතා හෙදෙ අනතරධානං මච්චුමරණං කාලකිරියා ඛණ්ඩානං හෙදෙ කලෙඛරස්ස! තිකෙඛපො ජීවිතින්ද්‍රියස්ස උපවෙජ්ජෙ, ඉදං චුට්ඨති මරණං. ඉති අයඤ්ච ජරා ඉදං ව මරණං ඉදං චුට්ඨති භික්ඛවෙ ජරාමරණං. ජාතිසමුදයා ජරාමරණසමුදයො, ජාතිනිරෝධා ජරාමරණනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඛිනිකො මග්ගො ජරාමරණ- නිරෝධගාමිනී පටිපදා. සෙය්‍යපීදං: සම්මාදිට්ඨි සම්මාසම්ඛාපො, සම්මාචාරා සම්මාකම්මනො සම්මාආජීවො සම්මාචාරායමො සම්මාසති සම්මාසමාධි.

කතමා ව භික්ඛවෙ, ජාතී? යා තෙසං තෙසං සත්තානං තච්චි තච්චි සත්තනිකායෙ ජාති සඤ්ජාති ඔක්කතති නිබ්බතති අභිනිබ්බතති ඛණ්ඩානං පාකුභාවො ආයතනානං පටිලාභො, අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ ජාති. භවසමුදයා ජාතිසමුදයො. භවනිරෝධා ජාතිනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඛිනිකො මග්ගො ජාතිනිරෝධගාමිනී පටිපදා. සෙය්‍යපීදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි.

කතමො ව භික්ඛවෙ, භවො -පෙ- කතමඤ්ච භික්ඛවෙ උපාදානං -පෙ- කතමා ව භික්ඛවෙ තණ්හා -පෙ- කතමා ව භික්ඛවෙ වෙදනා -පෙ- කතමො ව භික්ඛවෙ එස්සො -පෙ- කතමං ව භික්ඛවෙ සද්‍රායතනං -පෙ- කතමං ව භික්ඛවෙ තාමරුපං -පෙ- කතමං ව භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණං -පෙ- * කතමෙ ව භික්ඛවෙ සඛ්ඛාරා තයො මෙ භික්ඛවෙ, සඛ්ඛාරා: කායසඛ්ඛාරො වජිසඛ්ඛාරො විතතසඛ්ඛාරො, ඉමෙ චුට්ඨතන් භික්ඛවෙ, සඛ්ඛාරා. අවිජ්ජාසමුදයා සඛ්ඛාර- සමුදයො. අවිජ්ජානිරෝධා සඛ්ඛාරනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඛිනිකො මග්ගො සඛ්ඛාරනිරෝධගාමිනී පටිපදා. සෙය්‍යපීදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි.

යතො ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ඵලං පච්චයං? පජානාති, ඵලං පච්චයසමුදයං පජානාති, ඵලං පච්චයනිරෝධං පජානාති, ඵලං පච්චය- නිරෝධගාමිනීං පටිපදං පජානාති, අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ, අරියසාවකො දිට්ඨි- සම්පන්නො ඉතිපි, දස්සනසම්පන්නො ඉතිපි, ආගතො ඉමං සඤ්චමං ඉතිපි, පස්සති ඉමං සඤ්චමං ඉතිපි, සෙවෙත! ඤ්ඤෙත සමන්තාගතො ඉතිපි, සෙවාය! විජ්ජාය සමන්තාගතො ඉතිපි, ධම්මසොතං සමාපන්නො ඉතිපි, අරියො නිබ්බෙධිකපඤ්ඤා ඉතිපි, අමතඤ්ඤා ආතච්චි නිට්ඨති ඉතිපිති.

1. සලෙවරස්ස - මජ්ඣං, සා. 2. කතමා ව භික්ඛවෙ ජාති -පෙ- - මජ්ඣං - සා.

3. පච්චයං පත - සීවු. 4. සෙකෙඛත - මජ්ඣං - සා. 5. පෙතඤ්ඤා - මජ්ඣං - සා.

* "කතමො ව භික්ඛවෙ භවො -පෙ-" ඉතිදීප්ත පෙය්‍යාලමුඛෙත සම්ඛින්නො පච්චයවිභාගො චුද්ධවග්ගො විහිතසුතො චුත්තතානානුසාරතා වෙදිතඤ්ඤා. (පි. 4, 6.)

1. 3. 7

පච්චය සූත්‍රය

27. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංසකාරයෝ වෙති. සංසකාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

මහණෙනි, ජරාමරණ කවරේ ද යත්: ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ ඒ සත්ත්වනිකායෙහි යම් දිරිමෙක් දිරණ බවෙක් දත් වැටීමෙක් කෙස් පැසීමෙක් ඇඟ රැලි වැටීමෙක් ආයු පිරිහීමෙක් ඉඳුරත්ගේ පැසීමෙක් වේ ද, මේ ජරා ය යි කියනු ලැබේ. ඒ ඒ සත්ත්වනිකායෙන් ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ යම් වෙන් වීමෙක් වෙන් වන බවෙක් බිඳීමෙක් අතුරුදන් වීමෙක් මට්ටු නම් වූ මරණයෙක් සමූහිති මරණයෙක් සකාකියන්ගේ බිඳීමෙක් සිරුර හැර දැමීමෙක් ජිවිතිඤ්ඤායාගේ සිඳි යෑමෙක් වේ ද, මේ මරණ ය යි කියනු ලැබේ. මෙසේ මේ ජරාව ද මේ මරණය ද මහණෙනි, මේ ජරාමරණ ය යි කියනු ලැබේ. ජාතිසමුදයෙන් ජරාමරණ සමුදය වේ. ජාති නිරෝධයෙන් ජරාමරණ නිරෝධය වේ. මේ ආයතී අෂ්ටාංගිකමාගීය ම ජරාමරණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව ය. එනම්: සමාදිට්ඨිය, සමාසංඛ්‍යාපය, සමාචාරාචාරය, සමාකමහතය, සමාආර්ථය, සමාචාරාචාරය, සමාසතිය, සමාසමාධිය යි.

මහණෙනි, ජාතිය නම් කවර යත්: ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ ඒ සත්ත්වනිකායෙහි හටගැනීමෙක් පිරිපුන් හටගැනීමෙක් කුසට බැස ගැන්මෙක් ඉපැදීමෙක් වෙසෙස් ඉපැදීමෙක් සකාකියන්ගේ පහල වීමෙක් ආයතනයන්ගේ පිළි ලැබීමෙක් වේ ද, මහණෙනි, මේ ජාතිය යි කියනු ලැබේ. හවසමුදයෙන් ජාති සමුදය වේ. හව නිරෝධයෙන් ජාති නිරෝධය වේ. මේ ආයතී අෂ්ටාංගිකමාගීය ම ජාති නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව යි. එනම්: සමාදිට්ඨිය ... සමාසමාධිය යි.

මහණෙනි, භවය නම් කවර යත්: ... මහණෙනි, උපාදාන නම් කවර යත්: ... මහණෙනි, තෘෂ්ණා නම් කවර යත්: ... මහණෙනි, වෙදනා නම් කවර යත්: ... මහණෙනි, ස්පර්ශ නම් කවර යත්: ... මහණෙනි, අභ්‍යන්තර නම් කවර යත්: ... මහණෙනි, තාම රූප නම් කවර යත්: ... මහණෙනි, විඤ්ඤාන නම් කවර යත්: ... *මහණෙනි, සංසකාර නම් කවර යත්: මහණෙනි, මේ සංසකාර තුණකි: කායසංසකාරය, වාක්සංසකාරය, විතකසංසකාර ය යි. මහණෙනි, මේ සංසකාර ය යි කියනු ලැබේ. අවිද්‍යා සමුදයෙන් සංසකාර සමුදය වේ. අවිද්‍යා නිරෝධයෙන් සංසකාර නිරෝධය වේ. මේ ආයතී අෂ්ටාංගිකමාගීය ම සංසකාරනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව යි. එනම්: සමාදිට්ඨිය ... සමාසමාධිය යි.

මහණෙනි, යම් කලෙක ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ ප්‍රත්‍යය දනී ද, මෙසේ ප්‍රත්‍යයසමුදය දනී ද, මෙසේ ප්‍රත්‍යයනිරෝධය දනී ද, මෙසේ ප්‍රත්‍යය නිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව දනී ද, මහණෙනි, මේ ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මාගීද්‍රව්‍යයෙන් යුක්ත ය යි ද, මාගීද්‍රව්‍යයෙන් යුක්ත ය යි ද, මේ සද්භව පාමණිකයෙ ය යි ද, මේ සද්භව දකි ය යි ද, ශෛක්‍ෂාඤ්ඤායෙන් සමනාගත ය යි ද, ශෛක්‍ෂාච්ඡාදනාවෙන් සමනාගත ය යි ද, (මාගීද්‍රව්‍යාන) ධර්මප්‍රාප්ත පාමණිකයෙ ය යි ද, ආයතී වූ නිරෝධකප්‍රඥා ඇත්තේ ය යි ද නිවන් දෙරට හැනී සිටී ය යි ද කියනු ලැබෙයි.

* “මහණෙනි, භවය නම් කවර යත්...” ආදියෙහි ආයතීශ්‍රාවකයෙන් සංසකාර ප්‍රත්‍යය විභාගය බුද්ධචරිතයෙහි විභාග සූත්‍රයෙහි කී ළඟින් දක්නු ලැබේ. (පි. 5, 7)

1. 3. 8.

භික්ඛුස්ත්‍රිකං.

28. සාවජජීයං-

තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා එතදවොච:

ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ජරුමරණං පජාතාති, ජරුමරණසමුදයං පජාතාති, ජරුමරණනිරෝධං පජාතාති, ජරුමරණ නිරෝධභාමිනිං පටිපදං පජාතාති. ජාතිං පජාතාති -පෙ- භවං පජාතාති -පෙ- උපාදානං පජාතාති -පෙ- තණ්හං පජාතාති -පෙ- වෙදනං පජාතාති -පෙ- එසං පජාතාති -පෙ- සලායතනං පජාතාති -පෙ- තාමරූපං පජාතාති -පෙ- විඤ්ඤාණං පජාතාති -පෙ- සඛ්ඛාරෙ පජාතාති, සඛ්ඛාරසමුදයං පජාතාති, සඛ්ඛාර- නිරෝධං පජාතාති, සඛ්ඛාරනිරෝධභාමිනිං පටිපදං පජාතාති.

කතමං ච භික්ඛවෙ, ජරුමරණං? යා තෙසං තෙසං සත්තානං තච්ඡි තච්ඡි සත්තනීකායෙ ජරා ජරණතා ඛණ්ඩිච්චං පාලිච්චං. චලිතත්තා ආයුතො සංභානී ඉඤ්ඤානං පරිපාකො, අයං වුව්චති ජරා. යා තෙසං තෙසං සත්තානං තච්ඡා තච්ඡා සත්තනීකායා වුත්ථි වචිතතා භෙදෙ අනතරධානං මච්චුමරණං කාලකිරියා ඛතානං භෙදෙ කලෙඛරස්ස නිකෙඛපො, ඉදං වුව්චති මරණං. ඉති අයං ච ජරා ඉදං ච මරණං ඉදං වුව්චති භික්ඛවෙ ජරුමරණං. ජාතිසමුදයා ජරුමරණසමුදයො. ජාතීනිරෝධා ජරුමරණනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඛිකො මග්ගො ජරුමරණනිරෝධභාමිනී පටිපදා. සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

කතමා ච භික්ඛවෙ ජාතී -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ භවො -පෙ- කතමං ච භික්ඛවෙ උපාදානං -පෙ- කතමා ච භික්ඛවෙ තණ්හා -පෙ- කතමා ච භික්ඛවෙ වෙදනා -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ එසංසා -පෙ- කතමං ච භික්ඛවෙ සලායතනං -පෙ- කතමං ච භික්ඛවෙ තාමරූපං -පෙ- කතමං ච භික්ඛවෙ විඤ්ඤාණං -පෙ- කතමෙ ච භික්ඛවෙ සඛ්ඛාරා? තයො'මෙ භික්ඛවෙ, සඛ්ඛාරා: කායසඛ්ඛාරෙ වචිසඛ්ඛාරෙ චිත්තසඛ්ඛාරෙ. ඉමෙ වුව්චන්ති භික්ඛවෙ සඛ්ඛාර. අවිජ්ජාසමුදයා සඛ්ඛාරසමුදයො. අවිජ්ජානිරෝධා සඛ්ඛාරනිරෝධො. අයමෙව අරියො අට්ඨඛිකො මග්ගො සඛ්ඛාරනිරෝධ- භාමිනීපටිපදා. සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි.

1. 3. 8

හික්ඛු සුත්තය

28. සැවැත්භූවර-

එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි හික්ඛුන් ඇමතු සේක. 'වහන්සැ' යි ඒ හික්ඛුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්සුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ ජරාමරණ දනී. ජරාමරණ සමුදය දනී. ජරාමරණ නිරෝධය දනී. ජරාමරණ නිරෝධභාමිනී ප්‍රතිපදාව දනී. ජාතිය දනී ... භවය දනී ... උපාදාන දනී ... තෘෂ්ණාව දනී ... වේදනාව දනී ... සප්ඨය දනී ... ෂමායතන දනී ... තාමරූප දනී ... විඤ්ඤාන දනී ... සංසාරා දනී, සංසාරා සමුදයය දනී. සංසාරා නිරෝධය දනී. සංසාරානිරෝධභාමිනී ප්‍රතිපදාව දනී.

මහණෙනි, ජරාමරණ කවරේ ද යත්: ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ ඒ සත්ත්වනිකායෙහි දිරිමෙන් දිරාමිබවෙන් දත් වැටීමෙන් කෙස් පැසීමෙන් ඇඟ රැලි වැටීමෙන් ආයුපිරිහීමෙන් ඉඳුරන් මේරීමෙන් වේ ද, මේ ජරා ය යි කියනු ලැබේ. ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ ඒ සත්ත්වනිකායෙන් යම් වෙන් වීමෙන් වෙන්වන බවෙන් අතුරුදන් වීමෙන් මාත්‍රා නම් වූ මරණයෙන් කල්පය කිරීමෙන් සකකියන්ගේ බිඳීමෙන් සිරුර හැර දැමීමෙන් වේ ද, මේ මරණ ය යි කියනු ලැබේ. මෙසේ මේ ජරාව ද මේ මරණය ද මහණෙනි, මේ ජරා-මරණ ය යි කියනු ලැබේ. ජාතියමුදයෙන් ජරාමරණ සමුදයය වේ. ජාතියනිරෝධයෙන් ජරාමරණ නිරෝධය වේ. මේ ආයතීඤ්ඤාන මායා ම ජරාමරණ නිරෝධභාමිනීප්‍රතිපදාව යි. එනම්: සමාදිට්ඨි ... සමාසමාධි යි.

මහණෙනි, ජාතිය නම් කවර යත්: ... මහණෙනි, භවය නම් කවර යත් ... මහණෙනි, උපාදාන නම් කවර යත් ... මහණෙනි, තෘෂ්ණා නම් කවර යත් ... මහණෙනි, වේදනා නම් කවර යත් ... මහණෙනි, එසස නම් කවර යත් ... මහණෙනි, සමායතන නම් කවර යත් ... මහණෙනි, තාමරූප නම් කවර යත්: මහණෙනි, විඤ්ඤාන නම් කවර යත් ... මහණෙනි, සංසාරා නම් කවර යත්: මහණෙනි, සංසාරා තුණකි: කාය සංසාරය, වච්ඡිකාය, විත්තසංසාරය. මහණෙනි, මොහු සංසාරයේ යි කියනු ලැබෙත්. අවිඤ්ඤානසමුදයෙන් සංසාරා සමුදය වේ. අවිඤ්ඤානිරෝධයෙන් සංසාරා නිරෝධය වේ. මේ ආයතීඤ්ඤාන මායා ම සංසාරා නිරෝධ-භාමිනී ප්‍රතිපදාව යි. එනම්: සමාදිට්ඨි ... සමාසමාධි යි.

යතො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු එවං ජරාමරණං පජානාති, එවං ජරාමරණං සමුදයං පජානාති, එවං ජරාමරණනිරෝධං පජානාති, එවං ජරාමරණනිරෝධගාමිනීං පටිපදං පජානාති -පෙ- එවං ජාතීං පජානාති -පෙ- එවං භවං -පෙ- එවං උපාදානං -පෙ- එවං තණ්හං -පෙ- එවං වෙදනං -පෙ- එවං එසුං -පෙ- එවං සලායතනං -පෙ- එවං නාමරූපං -පෙ- එවං විඤ්ඤාණං -පෙ- එවං සඛ්ඛාරෙ පජානාති, එවං සඛ්ඛාරසමුදයං පජානාති, එවං සඛ්ඛාරනිරෝධං පජානාති, එවං සඛ්ඛාරනිරෝධගාමිනීං පටිපදං පජානාති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු දිට්ඨිසම්පන්නො ඉතිපි, දසුක්ක-සම්පන්නො ඉතිපි, ආගතො ඉමං සද්ධම්මං ඉතිපි, පසස්ස ඉමං සද්ධම්මං ඉතිපි, සෙබ්බෙත ඤ්ඤාණෙත සම්මනාගතො ඉතිපි, සෙබ්බාය විජ්ජාය සම්මනාගතො ඉතිපි, ධම්මසොතං සම්පන්නො ඉතිපි, අරියො නිබ්බට්ඨකපඤ්ඤා ඉතිපි, අමෙතථාරං ආභට්ඨති ධම්මං ඉතිපිති.

1. 8. 9.

සමණ්‍යාගමණසුත්තං

29. ඝාටිපට්ඨං-

තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ටස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ජරාමරණං න පරිජානන්ති, ජරාමරණං සමුදයං න පරිජානන්ති, ජරාමරණනිරෝධං න පරිජානන්ති ජරාමරණනිරෝධගාමිනීං පටිපදං න පරිජානන්ති, -පෙ- ජාතීං න පරිජානන්ති, -පෙ- භවං න පරිජානන්ති -පෙ- උපාදානං න පරිජානන්ති -පෙ- තණ්හං -පෙ- වෙදනං -පෙ- එසුං -පෙ- සලායතනං -පෙ- නාමරූපං -පෙ- විඤ්ඤාණං -පෙ- සඛ්ඛාරෙ න පරිජානන්ති, සඛ්ඛාරසමුදයං න පරිජානන්ති, සඛ්ඛාරනිරෝධං න පරිජානන්ති, සඛ්ඛාරනිරෝධගාමිනීං පටිපදං න පරිජානන්ති, තමෙතෙ භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙසු වා සමණසම්මතා, බ්‍රාහ්මණෙසු වා බ්‍රාහ්මණසම්මතා. ත ව පනෙතෙ ආයසම්මතා සාමඤ්ඤත්ථං වා බ්‍රහ්මඤ්ඤත්ථං වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්ථා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

යෙ ව ඛො කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ජරාමරණං පරිජානන්ති, ජරාමරණසමුදයං පරිජානන්ති, ජරාමරණනිරෝධං පරිජානන්ති, ජරාමරණනිරෝධගාමිනීං පටිපදං පරිජානන්ති -පෙ- ජාතීං පරිජානන්ති -පෙ- භවං -පෙ- උපාදානං -පෙ- තණ්හං -පෙ- වෙදනං -පෙ- එසුං -පෙ- සලායතනං -පෙ- නාමරූපං -පෙ- විඤ්ඤාණං -පෙ- සඛ්ඛාරෙ පරිජානන්ති, සඛ්ඛාරසමුදයං පරිජානන්ති, සඛ්ඛාරනිරෝධං පරිජානන්ති, සඛ්ඛාරනිරෝධගාමිනීං පටිපදං පරිජානන්ති. තෙ ඛොතෙ භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙසු වෙව සමණසම්මතා, බ්‍රාහ්මණෙසු ව බ්‍රාහ්මණ සම්මතා. තෙ ව පනායසම්මතා සාමඤ්ඤත්ථං ව බ්‍රහ්මඤ්ඤත්ථං ව දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්ථා උපසම්පජ්ජ විහරන්තිති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ තෙමේ මෙසේ ජරාමරණ දනී ද, මෙසේ ජරාමරණසමුදයය දනී ද, මෙසේ ජරාමරණනිරෝධය දනී ද, මෙසේ ජරාමරණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනී ද, ... මෙසේ ජාතිය දනී ද, ... මෙසේ භවය දනී ද, ... මෙසේ උපාදාන දනී ද, ... මෙසේ තෘෂ්ණාව ... මෙසේ වේදනාව ... මෙසේ සපයිය ... මෙසේ ශබ්දයතන ... මෙසේ තාමරූප ... මෙසේ විඤ්ඤාන ... මෙසේ සංස්කාර දනී ද, මෙසේ සංස්කාර සමුදය දනී ද, මෙසේ සංස්කාර නිරෝධය දනී ද, මෙසේ සංස්කාර නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනී ද, මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ දුෂ්ටසම්පන්න යි ද, දායිකසම්පන්න යි ද, මේ සඤ්ඤායාම පාමිණියේ යි ද, මේ සඤ්ඤායාම දක්කිය යි ද, ශෛක්‍ෂ-ඤ්ඤායාම සම්මානසම්පන්න යි ද, ශෛක්‍ෂ විද්‍යාවෙන් සම්මානසම්පන්න යි ද, ධර්මප්‍රේමසම්පන්න පාමිණියේ යි ද, ආර්ය වූ නිවේදිතප්‍රඥා ආත්මයා යි ද, නිවන් දෙරට හැපි යි වී යි ද කියනු ලැබේ.

1. 3. 9.

සමමානාගමන සුත්‍රය.

29. සැවැත්තුවර-

එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි භික්ෂූන් ඇමතූ සේක. 'වහන්සැ' යි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්සුභ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ජරාමරණ නොදනිත් ද, ජරාමරණ සමුදය නොදනිත් ද, ජරාමරණ නිරෝධය නොදනිත් ද, ජරාමරණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව නොදනිත් ද, ජාතිය නොදනිත් ද ... භවය නොදනිත් ද ... උපාදාන නොදනිත් ද ... තෘෂ්ණාව ... වේදනාව ... සපයිය ... ශබ්දයතන ... තාමරූප ... විඤ්ඤාන ... සංස්කාර නොදනිත් ද, සංස්කාර සමුදය නොදනිත් ද, සංස්කාර නිරෝධය නොදනිත් ද, සංස්කාර නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව නොදනිත් ද, මහණෙනි, මේ මහණෝ හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් අතර හෝ මහණෝ ය යි හෝ සමමත නොවෙති, බමුණන් අතර බමුණෝ ය යි හෝ සමමත නොවෙති. මේ ආයුෂ්මත්ත ප්‍රමණනිය පිළිබඳ අර්ථය හෝ ප්‍රාග්ධනනිය පිළිබඳ අර්ථය හෝ ලෙලොච්ඡි දී ම තෙමේ ම විශිෂ්ට ඤානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට එළඹ නොද වෙසෙත්.

මහණෙනි, යම් කිසි ප්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ජරාමරණ දනිත් ද, ජරාමරණ සමුදය දනිත් ද, ජරාමරණ නිරෝධය දනිත් ද, ජරාමරණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනිත් ද, ජාතිය දනිත් ද, භවය ... උපාදාන ... තෘෂ්ණාව ... වේදනාව ... සපයිය ... ශබ්දයතන ... තාමරූප ... විඤ්ඤාන ... සංස්කාර දනිත් ද, සංස්කාර සමුදය දනිත් ද, සංස්කාර නිරෝධය දනිත් ද, සංස්කාර නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනිත් ද; මහණෙනි, ඒ මේ මහණෝ ද බමුණෝ ද ප්‍රමණයන් කෙරෙහින් ප්‍රමණ ය යි සමමතය හ. ප්‍රාග්ධනයන් කෙරෙහින් ප්‍රාග්ධන ය යි සමමතය හ. ඒ ආයුෂ්මත්ත වතාහි ප්‍රමණනිය පිළිබඳ අර්ථයන් ප්‍රාග්ධනනිය පිළිබඳ අර්ථයන් මෙලෙච්ඡි දී ම විශිෂ්ට ඤානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට එළඹ වෙසෙති යි.

1 8. 10

දුර්විකසමනුශ්‍රායමනුසුභනං.

30. അവിഷ്കരണം-

නමු බොහෝ සමයේදී භික්ෂු ආගමනයකදී භික්ෂුවෙහි, හදනොගත් බොහෝ භික්ෂුවෙහි සමයෙහි පවතිනායුතුය. සමයේ එකදුවෙහි:

සෞඛ්‍ය කෙටි භික්ෂුවෙ. සමඟ වූ බ්‍රාහ්මණ වූ ජරාමරණ කප්පජානනාදී, ජරාමරණසමුදය කප්පජානනාදී, ජරාමරණනිරෝධ කප්පජානනාදී, ජරාමරණනිරෝධගමනී පටිපදා කප්පජානනාදී, තෙ වස ජරාමරණ සමනිකාවල සංසාරනිති තෙතං සංතං විජ්ජති.

[යෙ හි කෙවි භික්ඛුවෙ, සමණොවා බ්‍රාහ්මණොවා] ජාතීං තපප්පානන්ති -පෙ- භවං -පෙ- උපාදානං -පෙ- තණ්හං -පෙ- වෙදනං -පෙ- ඵසං -පෙ- සමුග්ගතනං -පෙ- තාමරුථං -පෙ- විසුද්ධං -පෙ- සඛ්ඛාරෙ තපප්පානන්ති, සඛ්ඛාරසමුදයං තපප්පානන්ති, සඛ්ඛාර- නිරෝධං තපප්පානන්ති, සඛ්ඛාරනිරෝධයාමිතිං පටිපදං තපප්පානන්ති, තෙ වත සඛ්ඛාරෙ සමතික්කමම ඤාණානිති තෙනං ථානං විජජති.

සෑම වර්ෂයකම මෙම ආයතනයේ සභාපතිතුමා විසින් සිංහලයේ සිටින සියලුම පිරිස්වලට මෙම සේවාව ප්‍රවේශයෙන් ලබාදීමට ආයතනයේ සභාපතිතුමා විසින් සැලැස්වී ඇත.

[සෛ ව බො කොළී භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මා] ජාතීං පජාතනානි -පෙ-
භවං -පෙ- උපාදානං -පෙ- නණ්ණං -පෙ- වෙදානං -පෙ- ඵසාං -පෙ-
සමුසායනං -පෙ- නාමරූපං -පෙ- විඤ්ඤාණං -පෙ- සඛ්ඛාරෙ පජාතනානි -
සඛ්ඛාරසමුදයං පජාතනානි, සඛ්ඛාරජීරේඛං පජාතනානි, සඛ්ඛාරජීරේඛයාමිතීං
පටිපදං පජාතනානි, තෙ වත සඛ්ඛාරෙ සමභික්ඛකමම සංසානානිති ආනමෙතං
විජ්ජාමිති.

දසබලවග්ගො නිකායය

အထွေထွေအားဖြင့်

දෙව් දහමලා උපතියා ව් අඤ්ඤාතිත්තිය භූමිජෝ,
උපමාණෝ පට්ටයෝ භීක්ඛු දෙව් ව් සමණඛාගමණාති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 3. 10.

දුතිය සමන්ත්තාභමණ සූත්‍රය

30. සැවැන් නුවර-

එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. 'වහන්සැ' යි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්සුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ජරාමරණ නො දනිත් ද, ජරාමරණ සමුදය නො දනිත් ද, ජරාමරණනිරෝධය නො දනිත් ද, ජරාමරණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව නො දනිත් ද; ඔහු ඒකාන්තයෙන් ජරාමරණ ඉක්ම සිටින්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ.

[මහණෙනි, යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ] ජාතිය නො දනිත් ද ... භවය ... උපාදාන ... තණ්හාව ... වේදනාව ... එසසය ... සලායතන ... තාමරුප ... විඤ්ඤාණය ... සංඛාර නො දනිත් ද, සංඛාරසමුදය නො දනිත් ද, සංඛාරනිරෝධය නො දනිත් ද, සංඛාරා නිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව නො දනිත් ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් සංස්කාරයන් ඉක්ම සිටින්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන නො වේ.

මහණෙනි, යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ජරා මරණ දනිත් ද, ජරාමරණ සමුදය දනිත් ද, ජරාමරණ නිරෝධය දනිත් ද, ජරාමරණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනිත් ද, ඔහු ඒකාන්තයෙන් ජරාමරණ ඉක්ම සිටින්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වේ.

[මහණෙනි, යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ] ජාතිය දනිත් ද ... භවය ... උපාදාන ... තණ්හාව ... වේදනාව ... එසසය ... සලායතන ... තාමරුප ... විඤ්ඤාණය ... සංඛාර දනිත් ද, සංඛාර සමුදය දනිත් ද, සංඛාර නිරෝධය දනිත් ද, සංඛාරනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව දනිත් ද; ඔහු ඒකාන්තයෙන් සංස්කාරයන් ඉක්ම සිටින්නාහු ය යන මේ කාරණය විද්‍යමාන වෙ යි.

දසබලවතිය තෙවැනි යි.

එහි උද්දානය:

දසබල සූත්‍ර දෙක ය, උපනිස, අඤ්ඤාතිභිය, භූමිජ, උපවාණ, පච්චය, භික්ඛු සූත්‍ර ද, සමණ බ්‍රාහ්මණ සූත්‍ර දෙකද යි සූත්‍ර දසයෙකි.

4. කළාරබන්ධියවගො

1. 4. 1.

භූතසූතනං.

31. සාවජ්ඣං-

තත්‍ර ඛො භගවා ආයසමන්තං සාජිපුතනං ආමනෙතසි. චුත්තමිදං සාරිපුතත, පාරායණේ¹ අජිතපඤ්ඤා:

“යෙ ව සඤ්ඤාතථමමාසෙ යෙ ව සෙඛා² පුඤ්ඤා ඉධ,
තෙසං මෙ නිපකො ඉරියං පුට්ඨො³ පමුඤ්ඤි මාරිසා”ති.

ඉමස්ස නු ඛො සාරිපුතත, සඤ්ඤාතත භාසිතස්ස කථං විජාරෙත අනෙථා දට්ඨබ්බොති. එවං චුත්තෙ ආයසමා සාරිපුතතො තුණ්හි අහොසි. දුතියමි ඛො භගවා ආයසමන්තං සාරිපුතතං ආමනෙතසි. -පෙ- දුතියමි ඛො ආයසමා සාරිපුතතො තුණ්හි අහොසි.

තතියමි ඛො භගව ආයසමන්තං සාරිපුතතං ආමනෙතසි. චුත්තමිදං සාරිපුතත පාරායණේ අජිතපඤ්ඤා:

“යෙ ව සඤ්ඤාතථමමාසෙ යෙ ව සෙඛා පුඤ්ඤා ඉධ,
තෙසං මෙ නිපකො ඉරියං පුට්ඨො පමුඤ්ඤි මාරිසා”ති.

ඉමස්ස නු ඛො සාරිපුතත සඤ්ඤාතත භාසිතස්ස කථං විජාරෙත අනෙථා දට්ඨබ්බොති. එවං චුත්තෙ තතියමි ඛො ආයසමා සාරිපුතතො තුණ්හි අහොසි.

භූතමිදන්ති සාරිපුතත පස්සයිති. භූතමිදන්ති භනෙත යථාභූතං සමමපඤ්ඤාය පස්සති.* භූතමිදන්ති යථාභූතං සමමපඤ්ඤාය දිස්වා භූතස්ස නිබ්බිදාය විරහාය නිරෝධාය පටිපනෙතො හොති. තදභාරසමභවන්ති යථාභූතං සමමපඤ්ඤාය පස්සති. තදභාරසමභවන්ති යථාභූතං සමමපඤ්ඤාය දිස්වා ආභාරසමභවස්ස නිබ්බිදාය විරහාය නිරෝධාය පටිපනෙතො හොති. තදභාරනිරෝධා - යං භූතං තං නිරෝධධම්මන්ති යථාභූතං සමමපඤ්ඤාය පස්සති. තදභාරනිරෝධා - යං භූතං තං නිරෝධධම්මන්ති යථාභූතං සමමපඤ්ඤාය දිස්වා නිරෝධධම්මස්ස නිබ්බිදාය විරහාය නිරෝධාය පටිපනෙතො හොති. එවං ඛො භනෙත, සෙඛො හොති.

1. පාරායණෙ - මජ්ඣිම, සං, P.T.S. 2 සඤ්ඤා - සිවු.

3. සෙඛා - මජ්ඣිම, සං. 4. පුට්ඨො ව - සං, පුට්ඨො 3ම - P.T.S.

* “සමමපඤ්ඤාය පස්සතොති - සහවිපස්සනාය මහපඤ්ඤාය සමම පස්සනාස්ස” ඉති අට්ඨකථාගතපාඨො විමෙසිතබ්බො.

4. කළාරබන්ධන වගීය

1. 4. 1

භූත සූත්‍රය

31. සැවැන්තුවර-

එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් ඇමතු සේක: ශාරීපුත්‍ර, මෙය පාරායණ වගීයෙහි අජිත්ප්‍රශ්නයෙහි කියන ලදී:

“මේ ශාසනයෙහි දත්තාලද දහම් ඇති යම් රහත්හු වෙද්ද, බොහෝ වූ යම් ශෛක්‍ෂයෝත් වෙද්ද, නිදුකාතත් වහන්ස, මා විසින් විචාරණ ලද නුවණැති ඔබ වහන්සේ ඔවුන්ගේ පිළිවෙත වදරණු මැනවැ” යි.

ශාරීපුත්‍ර, සැකෙවින් කියන ලද මෙහි විතර විසින් කෙසේ අරුත් දක්ක යුතු ද? මෙසේ වදල කල්හි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිර තෙමේ නිශ්ශබ්ද විය. දෙවනුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් ඇමතු සේක. ... දෙවනුව ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිර තෙමේ නිශ්ශබ්ද විය.

තෙවනුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් ඇමතු සේක: ශාරීපුත්‍ර, මෙය පාරායණ වගීයෙහි අජිත්ප්‍රශ්නයෙහි දී කියන ලදී:

“මේ ශාසනයෙහි දත්තා ලද දහම් ඇති යම් රහත්හු වෙද්ද, බොහෝ වූ යම් ශෛක්‍ෂයෝත් වෙද්ද, නිදුකාතත් වහන්ස, මා විසින් විචාරණ ලද නුවණැති ඔබ වහන්සේ ඔවුන්ගේ පැවැත්ම වදරණු මැනවැ” යි.

ශාරීපුත්‍ර, සැකෙවින් කියන ලද මෙහි අරුත් විතර විසින් කෙසේ දක්ක යුතු ද? මෙසේ වදල කල්හි තෙවනුව ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිර තෙමේ නිශ්ශබ්ද විය.

ශාරීපුත්‍ර, මේ භූතය (හටගත් බැවින් ‘භූත’ නම් වූ සකාකිපඤ්චකය) යි දක්නි යි වදල සේක. වහන්ස, මේ සකාකිපඤ්චක ය යි සමාන්තප්‍රඥවෙන් තතු සේ දකී. මේ සකාකිපඤ්චකය තතු සේ මනා නුවණින් දක සකාකිපඤ්චකය පිළිබඳ කලකිරීම පිණිස නො ඇලීම පිණිස නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. ඒ සකාකිපඤ්චකය ආහාරයෙන් හටගත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දකී. එය ආහාරයෙන් හටගත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දක ආහාරයෙන් හටගත් සකාකිපඤ්චකය පිළිබඳ කලකිරීම පිණිස නො ඇලීම පිණිස නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වේ. ඒ ආහාර නිරෝධයෙන්-යමක් හටගත්තේ ද එය නිරෝධය ස්වභාව කොට ඇත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දකී. ඒ ආහාර නිරෝධයන් - යමක් හටගත්තේ ද එය නිරෝධය ස්වභාව කොට ඇත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දක නිරෝධය ස්වභාව කොට ඇති සකාකිපඤ්චකය පිළිබඳ කලකිරීම පිණිස නො ඇලීම පිණිස නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. වහන්ස, මෙසේ ශෛක්‍ෂ වේ. (මෙයින් ශෛක්‍ෂයාගේ පිළිවෙත කියයි.)

කථකුට්ඨ හතෙන, සඬාතධම්මො හොති? භූතමිදන්ති හතෙන යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය පසාති. භූතමිදන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා භූතස්ස නිබ්බිදා විරූභා නිරෝධා අනුපාදා විමුක්තො හොති. තදභාරසම්භවන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය පසාති. තදභාරසම්භවන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා ආහාරසම්භවස්ස නිබ්බිදා විරූභා නිරෝධා අනුපාදා විමුක්තො හොති. තදභාරනිරෝධා - යං භූතං තං නිරෝධධම්මන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය පසාති. තදභාරනිරෝධා යං භූතං තං නිරෝධධම්මන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා නිරෝධධම්මස්ස නිබ්බිදා විරූභා නිරෝධා අනුපාදා විමුක්තො හොති. එවං ඛො හතෙන සඬාතධම්මො හොති.

ඉති ඛො හතෙන යං තං වුත්තං පාරයණේ අජිතපඤ්ඤා:

“සෙ ව සඬාතධම්මාසෙ යෙ ව සෙඛා පුට්ඨ ඉධ,
තෙසං මෙ නිපකො ඉරියං පුට්ඨො පමුද්ධි ටාරිසා”ති

ඉමස්ස ඛවාහං හතෙන සම්බුද්ධොත්ත හාසිතස්ස එවං විජාරෙත අත්ථං ආජාතාමිති.

සාධු, සාධු, සාරිපුත්ත. භූතමිදන්ති සාරිපුත්ත, යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය පසාති. භූතමිදන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා භූතස්ස නිබ්බිදා විරූභාය නිරෝධාය පටිපනො හොති. තදභාරසම්භවන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය පසාති. තදභාරසම්භවන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා ආහාරසම්භවස්ස නිබ්බිදා විරූභාය නිරෝධාය පටිපනො හොති. තදභාරනිරෝධා - යං භූතං තං නිරෝධධම්මන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය පසාති. තදභාරනිරෝධා - යං භූතං තං නිරෝධධම්මන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා නිරෝධධම්මස්ස නිබ්බිදා විරූභාය නිරෝධාය පටිපනො හොති. එවං ඛො සාරිපුත්ත සෙඛො හොති.

කථකුට්ඨ සාරිපුත්ත, සඬාතධම්මො හොති? භූතමිදන්ති සාරිපුත්ත, යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය පසාති. භූතමිදන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා භූතස්ස නිබ්බිදා විරූභා නිරෝධා අනුපාදා විමුක්තො හොති. තදභාර - සම්භවන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය පසාති. තදභාරසම්භවන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා ආහාරසම්භවස්ස නිබ්බිදා විරූභා නිරෝධා අනුපාදා විමුක්තො හොති. තදභාරනිරෝධා - යං භූතං තං නිරෝධධම්මන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය පසාති. තදභාරනිරෝධා - යං භූතං තං නිරෝධධම්මන්ති යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දිස්වා නිරෝධධම්මස්ස නිබ්බිදා විරූභා නිරෝධා අනුපාදා විමුක්තො හොති. එවං ඛො සාරිපුත්ත, සඬාතධම්මො හොති.

වහන්ස, කෙසේ නම් දන්තා ලද දහම් ඇත්තේ වේ ද? වහන්ස, මේ සකඛපඤ්ඤාකය යි තතු සේ මනා නුවණින් දකී. මේ සකඛපඤ්ඤාකය තතු සේ මනා නුවණින් දැක සකඛපඤ්ඤාකය පිළිබඳ කළකිරීමෙන් තොර ඇළීමෙන් නිරෝධයෙන් උපාදාන විසින් තොර ගෙණ මිදුනේ වේ. තෙල සකඛපඤ්ඤාකය ආහාරයෙන් හටගත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දකී. එය ආහාරයෙන් හටගත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දැක ආහාරයෙන් හටගත් පඤ්ඤාකය පිළිබඳ කළකිරීමෙන් තොර ඇළීමෙන් නිරෝධයෙන් උපාදාන විසින් තොර ගෙණ මිදුනේ වේ. ඒ ආහාර නිරෝධයෙන් - යමක් හටගත්තේ ද එය නිරෝධ ස්වභාව කොට ඇත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දකී. ඒ ආහාර නිරෝධයෙන් - යමක් හටගත්තේ ද එය නිරෝධ ස්වභාව කොට ඇත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දැක නිරෝධ ස්වභාව කොට ඇති සකඛපඤ්ඤාකය පිළිබඳ කළකිරීමෙන් තොර ඇළීමෙන් නිරෝධයෙන් උපාදාන විසින් තොර ගෙණ මිදුනේ වේ. වහන්ස, මෙසේ දන්තා ලද දහම් ඇත්තේ වේ. (මෙයින් රහත්වුණේ පිළිවෙත කියු.)

වහන්ස, මෙසේ පාරායණ වර්ගයෙහි අජිතප්‍රශ්නයෙහි ඒ යමක් කියන ලද්ද:

“මේ ශාසනයෙහි දන්තා ලද දහම් ඇති යම් රහත්වු වෙද්ද, බොහෝ වූ යම් ශෛක්‍ෂයෝත් වෙද්ද, නිද්‍රායාතත් වහන්ස, මා විසින් විවාරණ ලද නුවණැති බව වහන්සේ ඔවුන්ගේ පිළිවෙත වදාරණු මැනවැ” යි -

වහන්ස, සැකෙවින් කියන ලද මෙහි අරුත් විතර විසින් මෙසේ මම දකිමි යි.

ශාරීපුත්‍ර, මැනවි, මැනවි. ශාරීපුත්‍ර, මේ සකඛපඤ්ඤාකය ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දකී. මේ සකඛපඤ්ඤාකය තතු සේ මනා නුවණින් දැක සකඛපඤ්ඤාකය පිළිබඳ කළකිරීම පිණිස තොර ඇළීම පිණිස නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. එය ආහාරයෙන් හටගත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දකී. එය ආහාරයෙන් හටගත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දැක ආහාරයෙන් හටගත් සකඛපඤ්ඤාකය පිළිබඳ කළකිරීම පිණිස තොර ඇළීම පිණිස නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. ඒ ආහාර නිරෝධයෙන් - යමක් හටගත්තේ ද එය නිරෝධය ස්වභාව කොට ඇත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දකී. ඒ ආහාර නිරෝධයෙන් - යමක් හටගත්තේ ද එය නිරෝධය ස්වභාව කොට ඇත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දැක නිරෝධ ස්වභාව කොට ඇති සකඛපඤ්ඤාකය පිළිබඳ කළකිරීම පිණිස තොර ඇළීම පිණිස නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. ශාරීපුත්‍ර, මෙසේ ශෛක්‍ෂ වෙයි.

ශාරීපුත්‍ර, කෙසේ නම් සංඛ්‍යාතධර්ම ඇත්තේ වේ ද යත්: ශාරීපුත්‍ර, මේ සකඛපඤ්ඤාකය ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දකී. මේ සකඛපඤ්ඤාකය ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දැක සකඛපඤ්ඤාකය පිළිබඳ කළකිරීමෙන් තොර ඇළීමෙන් නිරෝධයෙන් උපාදාන විසින් තොර ගෙණ මිදුනේ වේ. එය ආහාරයෙන් හටගත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දකී. එය ආහාරයෙන් හටගත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දැක ආහාරයෙන් හටගත් සකඛපඤ්ඤාකය පිළිබඳ කළකිරීමෙන් තොර ඇළීමෙන් නිරෝධයෙන් උපාදාන විසින් තොර ගෙණ මිදුනේ වේ. ඒ ආහාර නිරෝධයෙන් - යමක් හටගත්තේ ද එය නිරෝධය ස්වභාව කොට ඇත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දකී. ඒ ආහාර නිරෝධයෙන් - යමක් හටගත්තේ ද එය නිරෝධය ස්වභාව කොට ඇත්තේ ය යි තතු සේ මනා නුවණින් දැක නිරෝධය ස්වභාව කොට ඇති සකඛපඤ්ඤාකය පිළිබඳ කළකිරීමෙන් තොර ඇළීමෙන් නිරෝධයෙන් උපාදාන විසින් තොර ගෙණ මිදුනේ වේ. ශාරීපුත්‍ර, මෙසේ සංඛ්‍යාතධර්ම ඇත්තේ වේ.

ඉති බො සාරිපුත්ත, යං තං වුත්තං පාරායණේ අර්තපඤ්ඤා:

“යෙ ච සඛිංතධම්මාසෙ යෙ ච සෙවා පුස්ස ඉධ,
තෙසං මෙ නිපකො ඉරියං පුට්ඨො පමුඤ්ඤි මාරිසා”ති.

ඉමස්ස බො සාරිපුත්ත, සඛිබ්බෙත්තන භාසිතස්ස එවං විජාරෙත අපොදට්ඨබ්බොති.

1. 4. 2.

කළාරසුත්තං

32. ඝාචජ්ඣියං-

අථ බො කළාරචතනිසො භික්ඛු යෙතායස්මා ඝාචිපුත්තො තෙනුප-සඛකම්. උපසඛකම්ඤා ආයසමතා සාරිපුත්තෙන තද්ධිං සචෙමාදි. සමෙමාදනියං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො කළාරචතනියො භික්ඛු ආයසමන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච:

මොඋයපඤ්ඤාණො ආවුසො සාරිපුත්ත, භික්ඛු සික්ඛං පච්චක්ඛාය භික්ඛායවත්තොති. තහ නුත සො ආයසමා ඉමස්මිං ධම්මවිතයෙ අස්සාසම්මුච්ඡාති. තෙන භායසමා සාරිපුත්තො ඉමස්මිං ධම්මවිතයෙ අස්සාසං පත්තොති. “ත ඛවාහං ආවුසො සඛිංතම්” ති. ආයතිථතාචුසොති? “ත ඛවාහං ආවුසො, විවිකිච්ඡාමි”ති.

අථ බො කළාරචතනියො භික්ඛු උට්ඨායාසනා යෙන භගවා තෙනුප-සඛකම්. උපසඛකම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො කළාරචතනියො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: ආයසමතා භන්න, සාරිපුත්තෙන අඤ්ඤා බ්‍යාකතා “බ්බිණො ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං තාපරං ඉත්තනායාති පජානාමි”ති.

අථ බො භගවා අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං ආමන්තෙසි: එහි චං භික්ඛු මම චචතෙන සාරිපුත්තං ආමන්තෙති “සත්ථා තං ආවුසො සාරිපුත්ත ආමන්තෙති”ති. එවං භන්නෙති බො සො භික්ඛු භගවතො පටිස්සුඤා යෙතායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා ආයසමන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච: “සත්ථා තා ආවුසො සාරිපුත්ත ආමන්තෙති”ති. එවමාචුසොති බො ආයසමා සාරිපුත්තො තස්ස භික්ඛුනො පටිස්සුඤා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං බො ආයසමන්තං සාරිපුත්තං භගවා එතදවොච:

ශාරීපුත්‍ර, මෙසේ පාරුෂණ වර්ගයෙහි අජිතප්‍රශ්නයෙහි දී ඒ යමක් කියන ලද ද:

“මේ ශාසනයෙහි දත්තා ලද දහම් ඇති යම් රහත්හුත් වෙද්ද, බොහෝ වූ යම් ශෛක්‍ෂයෝත් වෙද්ද, නිද්‍රාකාතත් වහන්ස, මා විසින් විවාරණ ලද නුවණැති ඔබ වහන්සේ ඔවුන්ගේ විහරණය වදාරණු මැනවැ” යි-

ශාරීපුත්‍ර, සැකෙවින් කියන ලද මෙහි අරුත් විහර විසින් මෙසේ දක්ක යුත්තේ යි.

1. 4. 2.

කළාර සූත්‍රය

32. ඇවැත්තුපර-

ඉක්බිති කළාරබන්ධනීය මහණ තෙමේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථිරයන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථිරයන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටු වී ය යුතු සිහි කට යුතු කපා කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් කළාරබන්ධනීය මහණ තෙමේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථිරයන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය.

ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍රයෙනි, මොළියඑහඟුණ මහණ තෙමේ ශික්‍ෂාව හැර දමා ගිහිබවට පෙරවුනේ ය. ඒ ආයුෂමත් තෙමේ ඵ්කාන්තයෙන් මෙසස්තෙහි පිහිටක් නොලැබී ය. එහෙත් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථිරයන් වහන්සේ මෙසස්තෙහි පිහිට ලැබූ සේක. “ඇවැත්ති, මම සැක නොමකරමි”. ඇවැත්ති, මතු පිළිසඳ කෙසේ ද? “ඇවැත්ති, මම විවිකිච්ඡා නොමකරමි”.

ඉක්බිති කළාරබන්ධනීය මහණ තෙමේ හුත්තේනෙන් තැගිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් කළාරබන්ධනීය මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථිරයන් වහන්සේ විසින් ‘ජාතිය ඝෂය වූවා ය. බබ්බර’ වැස නිමවන ලදී. කට යුතු කරණ ලදී. මේ රහත්බව පිණිස අනෙකක් තැනැ” යි මෙසේ රහත්බව පවසන ලද්දා” යි තෙල සැළ කෙළේ ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තර මහණකු ඇමතු සේක: මහණ, එව, තෙපි මාගේ වචනයෙන් “ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍රයෙනි, ශාක්‍ෂාත් වහන්සේ නොප අමතන සේකැ” යි සැරිසුත් අමතවුයි. ඒ මහණ තෙමේ වහන්ස, එසේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථිරයන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථිරයන් වහන්සේට “ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍ර යෙනි, ශාක්‍ෂාත් වහන්සේ නොප කැඳවන සේකැ” යි මෙය කී ය. ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථිර තෙමේ ඇවැත්ති, එසේ ය යි ඒ මහණහට පිළිතුරු දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථිරයන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සච්චං කිරි තයා සාරිපුත්ත, අඤ්ඤා බ්‍යාකතා “බිණා ජාති. වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං. කතං කරණීයං. තාපරං ඉත්තතායාති පජානාමි”ති? ත ඛො භනෙත, එතෙති පදෙති එතෙති බ්‍යඤ්ඤෙති. අනෙථ¹ ව වුත්තොති. යෙන කෙතච්චි සාරිපුත්ත, පරියායෙන කුලපුත්තො අඤ්ඤා බ්‍යාකරෙති, අථ ඛො බ්‍යාකතං බ්‍යාකතතො දට්ඨබ්බන්ති. තනු අහමි භනෙත, එවං වදාමි: “ත ඛො භනෙත, එතෙති පදෙති එතෙති බ්‍යඤ්ඤෙති අනෙථ ව වුත්තො”ති.

සච්චං සාරිපුත්ත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: කථං ජාතතා පන තයා අච්ඡාසො සාරිපුත්ත, කථං පස්සතා අඤ්ඤා බ්‍යාකතා “බිණා ජාති. වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං. කතං කරණීයං. තාපරං ඉත්තතායාති පජානාමි”ති එවං පුට්ඨො චංචං සාරිපුත්ත, කිනති බ්‍යාකරෙය්‍යාසීති?

සච්චං මං භනෙත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: කථං ජාතතා පන තයා අච්ඡාසො සාරිපුත්ත, කථං පස්සතා අඤ්ඤා බ්‍යාකතා, “බිණා ජාති. වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං. තාපරං ඉත්තතායාති පජානාමි”ති. එවං පුට්ඨො භම්භනෙත. එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං:

“යනතිදතාච්ඡාසො ජාති, තස්ස නිදනස්ස ඛො බිණයම් බිණමිති² විදිතං. බිණයම් බිණමිති විදිත්වා, බිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, තාපරං ඉත්තතායාති පජානාමි”ති. එවං පුට්ඨො භම්භනෙත, එවං බ්‍යාකරෙය්‍යන්ති.

සච්චං පන තං සාරිපුත්ත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: ජාති පනාච්ඡාසො සාරිපුත්ත, කිනතිදතො? කිංසමුදයො? කිඤ්ජාතිකො? කිම්පභවොති? එවං පුට්ඨො චංචං සාරිපුත්ත, කිනති බ්‍යාකරෙය්‍යාසීති?

සච්චං මං භනෙත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: ජාති පනාච්ඡාසො සාරිපුත්ත, කිනතිදතො? කිංසමුදයො? කිඤ්ජාතිකො? කිම්පභවොති? එවං පුට්ඨො භං භනෙත, එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං: “ජාති ඛො අච්ඡාසො, භවතිදතා, භවසමුදයා භවජාතිකා, භවප්පභවොති. එවං පුට්ඨො භං භනෙත එවං බ්‍යාකරෙය්‍යන්ති.

සච්චං පන තං සාරිපුත්ත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: භවො පනාච්ඡාසො සාරිපුත්ත, කිනතිදතො? කිංසමුදයො? කිඤ්ජාතිකො? කිම්පභවොති? එවං පුට්ඨො චංචං සාරිපුත්ත, කිනති බ්‍යාකරෙය්‍යාසීති?

සච්චං මං භනෙත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: භවො පනාච්ඡාසො සාරිපුත්ත, කිනතිදතො? කිංසමුදයො? කිඤ්ජාතිකො? කිම්පභවො? ති එවං පුට්ඨො භං භනෙත, එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං: භවො ඛො අච්ඡාසො උපාදනනිදනො, උපාදන-සමුදයො, උපාදනජාතිකො, උපාදනප්පභවොති. එවං පුට්ඨො භං භනෙත, එවං බ්‍යාකරෙය්‍යන්ති.

1 අනෙථ - මජ්ඣිම.

2 බිණාමිති - මජ්ඣිම.

ශාරීපුත්‍ර, තොප විසින් “ජාතිය ඝෂය වූවා ය, බඹසර වෑය නිමවන ලදී. කටයුතු කරණ ලදී. මේ රහත්බව පිණිස අනෙකක් තැනැයි මෙසේ දනිමි”යි රහත්බව පවසන ලද්දේ සැබෑ ද? වහන්ස, මේ පදවලින් මේ බැඤ්ඤාවලින් තොම කිමි. එහෙත් මා විසින් අභිය (=රහත්බව) කියන ලදී. ශාරීපුත්‍ර, කුලපුත්තෙමේ යම් කිසි ක්‍රමයකිනුදු රහත්බව පවසයි. වැලිදු පවසන ලද්ද පවසන ලද්ද වශයෙන් දැක්ක යුතු ය. වහන්ස, “මේ පදවලින් මේ බැඤ්ඤාවලින් තොම කිමි. එහෙත් මා විසින් අභිය කියන ලද්දේ ය” යි වහන්ස, මම ද මෙසේ තො කියමි ද?

ශාරීපුත්‍ර, ඉදින් “කෙසේ දත්තා වූ කෙසේ දත්තා වූ තොප විසින් ‘ජාතිය ඝෂය වූවා ය, බඹසර වෑය නිමවන ලදී, කටයුතු කරණ ලදී, මේ රහත්බව පිණිස අනෙකක් තැනැයි දනිමි’ යි රහත්බව පවසන ලද්ද” යි මෙසේ තොප විචාරන්නාහු තම ශාරීපුත්‍ර, එසේ විචාරණ ලද තෙපි කුමා යි ප්‍රකාශ කරව් ද?

වහන්ස, ඉදින් “ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, කෙසේ දත්තා වූ කෙසේ දත්තා වූ තොප විසින් ‘ජාතිය ඝෂය වූවා ය, බඹසර වෑය නිමවන ලදී, කටයුතු කරණ ලදී, මේ රහත්බව පිණිස අනෙකක් තැනැයි දනිමි’ යි රහත් බව පවසන ලද්ද” යි මෙසේ මා විචාරන්නාහු තම, වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නෙමි:

“ඇවැත්නි, ජාතිය යමක් නිදන කොට ඇත්නි ද, ඒ නිදනය ගෙවී යෑමෙන් ඝෂය වූ කල ඝෂය වී යයි දත්තා ලදී. ඝෂය වූ කල ඝෂය වූයේ යයි දන, ජාතිය ඝෂය වූවා, බඹසර වෑය නිමවන ලදී, කටයුතු කරණ ලදී, මේ රහත්බව පිණිස අනෙකක් තැනැ යි දනිමි” යි වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි.

ශාරීපුත්‍ර, ඉදින් “ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, ජාතිය කුමක් නිදන කොට ඇත්නි ද, කුමක් කරුණු කොට ඇත්නි ද, කුමක් ඉපැදීම කොට ඇත්නි ද, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්නි ද” යි මෙසේ තොප විචාරන්නාහු තම, ශාරීපුත්‍ර, එසේ විචාරණ ලද තෙපි කුමා යි පවසන්නහු ද?

වහන්ස, ඉදින් “ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, ජාතිය කුමක් නිදන කොට, කුමක් කරණ කොට, කුමක් ජාති කොට, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්නි ද යි මෙසේ මා විචාරන්නාහු තම, වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි: ඇවැත්නි, ජාතිය භවය නිදන කොට, භවය හටගැනීම කොට, භවය ඉපැදීම කොට, භවය ප්‍රභව කොට ඇත්නි ය යි වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි.

ශාරීපුත්‍ර, ඉදින් “ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, භවය කුමක් නිදන කොට කුමක් හටගැනීම කොට, කුමක් ඉපැදීම කොට, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද?” යි මෙසේ තොප විචාරන්නාහු තම, ශාරීපුත්‍ර, එසේ විචාරණ ලද තෙපි කුමා යි ප්‍රකාශ කරන්නහු ද?

වහන්ස, ඉදින් “ඇවැත්නි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, භවය කුමක් නිදන කොට ඇත්තේ ද, කුමක් හටගැනීම කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ඉපැදීම කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද” යි මෙසේ මා විචාරන්නාහු තම, වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි: ඇවැත්නි, භවය උපාදාන නිදන කොට ඇත්තේ ය, උපාදාන හටගැනීම කොට ඇත්තේ ය, උපාදාන ඉපැදීම කොට ඇත්තේ ය, උපාදාන ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය යි. වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි.

සචෙ පත තං සාරිපුත්ත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං උපාදනං පතාටුසො සාරිපුත්ත, කිනතිදතං? කිංසමුදයං? කිංඤ්ජාතිකං? කිම්පභවනති? එවං පුට්ඨො භං සාරිපුත්ත, කිනති බ්‍යාකරෙය්‍යාසීති.

සචෙ මං භනෙත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: “උපාදනං පතාටුසො සාරිපුත්ත, කිනතිදතං කිංසමුදයං? කිංඤ්ජාතිකං? කිම්පභවනති?” එවං පුට්ඨො භං භනෙත, එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං: උපාදනං බො ආටුසො තණ්හා නිදනං, තණ්හා සමුදයං, තණ්හා ජාතිකං, තණ්හා පභවනති. එවං පුට්ඨො භං භනෙත එවං බ්‍යාකරෙය්‍යනති.

සචෙ පත තං සාරිපුත්ත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: තණ්හා පතාටුසො සාරිපුත්ත කිනතිදතං? කිංසමුදයං? කිංජාතිකං? කිම්පභවනති? එවං පුට්ඨො භං සාරිපුත්ත, කිනති බ්‍යාකරෙය්‍යාසීති?

සචෙ මං භනෙත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: තණ්හා පතාටුසො සාරිපුත්ත, කිනතිදතං කිංසමුදයං කිංඤ්ජාතිකං කිම්පභවනති? එවං පුට්ඨො භං භනෙත එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං: තණ්හා බො ආටුසො වෙදනානිදනං, වෙදනාසමුදයං, වෙදනාජාතිකං, වෙදනාපභවනති. එවං පුට්ඨො භං භනෙත, එවං බ්‍යාකරෙය්‍යනති.

සචෙ පත තං සාරිපුත්ත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං, වෙදනා පතාටුසො සාරිපුත්ත, කිනතිදතං? කිංසමුදයං? කිංඤ්ජාතිකං? කිම්පභවනති? එවං පුට්ඨො භං සාරිපුත්ත, කිනති බ්‍යාකරෙය්‍යාසීති?

සචෙ මං භනෙත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: වෙදනා පතාටුසො සාරිපුත්ත, කිනතිදතං කිංසමුදයං කිංඤ්ජාතිකං කිම්පභවනති. එවං පුට්ඨො භං භනෙත එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං: වෙදනා බො ආටුසො එසුනිදනං එසුසමුදයං එසුජාතිකං එසුපභවනති. එවං පුට්ඨො භං භනෙත එවං බ්‍යාකරෙය්‍යනති.

සචෙ පත තං සාරිපුත්ත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: කථං ජාතතො පත තෙ ආටුසො සාරිපුත්ත, කථං පසුතො යා වෙදනාසු තඤ්ඤි සා ත උපට්ඨාසීති? එවං පුට්ඨො භං සාරිපුත්ත, කිනති බ්‍යාකරෙය්‍යාසීති?

සචෙ ම භනෙත එවං පුච්ඡෙය්‍යං: කථං ජාතතො පත තෙ ආටුසො සාරිපුත්ත, කථං පසුතො යා වෙදනාසු තඤ්ඤි සා ත උපට්ඨාසීති, එවං පුට්ඨො භං භනෙත, එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං: තිස්සො බො ඉමා ආටුසො වෙදනා, කතමා තිස්සො? සුඛා වෙදනා දුක්ඛා වෙදනා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා, ඉමා බො ආටුසො, තිස්සො වෙදනා අනිච්ඡා. යදනිච්චං තං දුක්ඛනති විදිතං. යා වෙදනාසු තඤ්ඤි සා ත උපට්ඨාසීති.¹ එවං පුට්ඨො භං භනෙත එවං බ්‍යාකරෙය්‍යනති.

1. යා වෙදනාසු ත සා තඤ්ඤි උපට්ඨාසීති - සිවු.

ශාරීපුත්‍ර, ඉදින් “ආචාරි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, උපාදානය කුමක් නිදන කොට ඇත්ද? කුමක් කාරණ කොට ඇත්ද? කුමක් ජාති කොට ඇත්ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්ද?” මෙසේ තොප විචාරන්නාහු නම් ශාරීපුත්‍රය, මෙසේ විචාරණ ලද තෙපි කුමාසි පවසන්නහු ද?

වහන්ස, ඉදින් “ආචාරි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, උපාදානය කුමක් නිදන කොට කුමක් කාරණ කොට කුමක් ජාති කොට කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්ද? වහන්ස, මෙසේ මා විචාරන්නාහු නම් එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි: ආචාරි, උපාදානය නණ්ණාච නිදන කොට ඇත. නණ්ණාච කාරණ කොට ඇත. නණ්ණාච ජාති කොට ඇත. නණ්ණාච ප්‍රභව කොට ඇතැයි. වහන්ස, මෙසේ විචාරණ ලද්දෙමි මෙසේ පවසන්නෙමි.

ශාරීපුත්‍ර, ඉදින් “ආචාරි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, තෘණාච කුමක් නිදන කොට ඇත් ද? කුමක් සමුදය කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද?” යි මෙසේ තොප විචාරන්නාහු නම්, ශාරීපුත්‍ර, මෙසේ විචාරණ ලද තෙපි කුමාසි පවසන්නහු ද?

වහන්ස, ඉදින් “ආචාරි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, තෘණාච කුමක් නිදන කොට ඇත් ද? කුමක් සමුදය කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද?” යි මෙසේ මා විචාරන්නාහු නම්, වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි, ආචාරි, තෘණාච වේදනාච නිදන කොට ඇත. වේදනාච සමුදය කොට ඇත. වේදනාච ජාති කොට ඇත. වේදනාච ප්‍රභව කොට ඇතැයි. වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි.

ශාරීපුත්‍ර, “ආචාරි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, වේදනාච කුමක් නිදන කොට ඇත් ද? කුමක් සමුදය කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද?” යි මෙසේ තොප විචාරන්නාහු නම්, ශාරීපුත්‍ර, මෙසේ විචාරණ ලද තෙපි කුමාසි ප්‍රකාශ කරන්නහු ද?

වහන්ස, ඉදින් “ආචාරි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, වේදනාච කුමක් නිදන කොට ඇත් ද? කුමක් සමුදය කොට ඇත් ද? කුමක් ජාති කොට ඇත් ද? කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත් ද?” යි මෙසේ මා විචාරන්නාහු නම්, වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි: ආචාරි, වේදනාච ස්පර්ශ නිදන කොට ඇත. ස්පර්ශ කාරණා කොට ඇත. ස්පර්ශ ජාති කොට ඇත්තී ය. ස්පර්ශ ප්‍රභව කොට ඇත්තී ය යි. වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි.

ශාරීපුත්‍ර, ඉදින් “ආචාරි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, කෙසේ දන්නා වූ කෙසේ දක්නා වූ තොපට වේදනාවන්හි යම් තෘණාවක් වේ නම් එය තො වැටහුනේ ද?” යි මෙසේ තොප විචාරන්නාහු නම්: ශාරීපුත්‍ර, මෙසේ විචාරණ ලද තෙපි කුමාසි පවසන්නහු ද?

වහන්ස, ඉදින් “ආචාරි, ශාරීපුත්‍රයෙහි, කෙසේ දන්නා වූ කෙසේ දක්නා වූ තොපට වේදනාවන්හි යම් තෘණාවක් වේ නම් එය තො වැටහුනේ ද?” යි මෙසේ මා විචාරන්නාහු නම්, වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි: ආචාරි, මේ වේදනා තුණෙකි. කටුර තුණෙක් ද අත්: සැප වේදනාව ය, දුක් වේදනාව ය, මැදගත් වේදනාව ය යි. ආචාරි, මේ වේදනාත්‍රිකාය අනිත්‍ය ය. යමක් අනිත්‍ය නම් ඒ දුකැයි දන්නා ලදී. (එහෙයින්) වේදනාවන්හි යම් තෘණායෙක් වේ නම් එය (මා ශ්‍රවණ) තො සිටියේ ය යි. වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි.

සාධු, සාධු, සාරිපුත්ත. අයමපි බො සාරිපුත්ත, පරියායො එතස්සෙව අත්ථස්ස සඞ්ඛිතෙතන වෙය්‍යාකරණාය:¹ යං කිංකුචි වෙදගිතං තං දුක්ඛස්මිනති.

සචෙ පන තං සාරිපුත්ත, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: කථං විමොක්ඛා පන තයා ආවුසො සාරිපුත්ත, අඤ්ඤා බ්‍යාකතා “බිණ්ණ ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, තාපරං ඉත්තතායාති පජාතාමි”ති. එවං පුට්ඨො ඤාමි සාරිපුත්ත කිනති බ්‍යාකරෙය්‍යාසිති? ²

සචෙ මං හතොන, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: කථං විමොක්ඛා පන තයා ආවුසො සාරිපුත්ත, අඤ්ඤා බ්‍යාකතා “බිණ්ණ ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, තාපරං ඉත්තතායාති පජාතාමි”ති එවං පුට්ඨොහං හතොන, එවං බ්‍යාකරෙය්‍යං: අජ්ඣත්තවිමොක්ඛා²බ්‍රහ්මං ආවුසො සබ්බුපාදුතකකියා³ තථා සතො විහරමි, යථා සතං විහරන්තං ආසවා තානුස්සවන්ති, අත්තානඤ්ච තාවජාතාමිති. එවං පුට්ඨොහං හතොන, එවං බ්‍යාකරෙය්‍යන්ති.

සාධු සාධු, සාරිපුත්ත. අයමපි බො සාරිපුත්ත, පරියායො එතස්සෙව අත්ථස්ස සඞ්ඛිතෙතන වෙය්‍යාකරණාය: “යෙ ආසවා සමණෙත වුත්තා, තෙස්වාහංත කඞ්ඛාමි. තෙ මෙ පභිණ්ණාති න විජිතිච්ඡාමි”ති. ඉදමචොව හගවා, ඉදං වච්ඡාත⁴ සුගතො උට්ඨායාසනා විහාරං පාවිසි.

තත්‍ර බො ආයස්වා සාරිපුත්තො අවිරපකකන්තස්ස හගවතො භික්ඛු ආමතොසි: පුබ්බෙ අප්පට්ඨංවිදිතං මං ආවුසො හගවා පඨමං පඤ්ඤං අපුච්ඡි. තස්ස මෙ අහොසි දුක්ඛාසිත්තතං. යතො ව බො මෙ ආවුසො හගවා පඨමං පඤ්ඤං අනුමොදි, තස්ස මය්‍යං ආවුසො එතදහොසි:

“දිවසඤ්චපි මං හගවා එතමත්ථං පුච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි, දිවසමපහං⁵ හගවතො එතමත්ථං බ්‍යාකරෙය්‍යං අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි.

රතතිඤ්චපි මං හගවා එතමත්ථං පුච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි, රතතිමපහං⁶ හගවතො එතමත්ථං බ්‍යාකරෙය්‍යං අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි.

රතතිඤ්චං වෙපි මං හගවා එතමත්ථං පුච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි, රතතිඤ්චමපහං හගවතො එතමත්ථං ව්‍යාකරෙය්‍යං අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි.

1. බ්‍යාකරණාය - සිවු.

2. අජ්ඣත්තං විමොක්ඛා - මජ්ඣං, සිවු, P.T.S. සි 1, 2. 3. කකියාය - සිවු.

4. වච්ඡා - සි 1, 2. 5. දිවසමපහං - මජ්ඣං. 6. රතතිමපහං - මජ්ඣං.

ශාරීපුත්‍ර, මෑතෑවි, මෑතෑවි. ශාරීපුත්‍ර, යම් කිසි වේදනාවක් වේ තම් ඒ දුකැයි යන මේ අරුත ම සැකෙවින් පැවසීමට මෙ ද තයෙකි.

ශාරීපුත්‍ර, ඉදින් “ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍රයෙනි, තොප විසින් ‘ජාතිය ඝෘය චූවා ය බඹසර වාස නිමවන ලදී. කට යුතු කරණ ලදී. මේ රහත්බව පිණිස අනෙකක් තැනැයි දනිමි’ යි කවර විමොක්ෂයකින් අර්හත්වය පවසන ලද්දේද” යි මෙසේ තොප විචාරත්තාහු තම්, ශාරීපුත්‍ර, එසේ විචාරණ ලද තෙපි කුමැයි පවසත්තහු ද?”

වහන්ස, ඉදින් “ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍රයෙනි, ‘ජාතිය ඝෘය චූවා ය. බඹසර වාස නිමවන ලදී, කට යුතු කරණ ලදී, මේ බව පිණිස අනෙකක් තැනැයි දනිමි’ යි කවර විමොක්ෂයකින් අභිත්තිය පවසන ලද්දේ ද?” යි මෙසේ මා විචාරත්තාහු තම්, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි: “ඇවැත්ති, යම් සේ සිහි ඇති ව වෙතෙක මට ආසුවයෝ තො පවතිද්ද, (ප්‍රඥව ප්‍රසන්න බැවින්) තමාට ද අවමන් තො කෙරෙමි ද, ඒ අජ්ඣත්ත-විමොක්ඛයෙන් (=අධ්‍යාත්මික සංස්කාරයන් පරිශ්‍රවණය කොට ලද අභිත්තියෙන් සියලු උපාදානයන් ඝෘය නිරිමේන් මම එසේ සිහි ඇති ව වෙතෙමි” යි. වහන්ස, එසේ විචාරණ ලද මම මෙසේ පවසන්නෙමි.

ශාරීපුත්‍ර, මෑතෑවි, මෑතෑවි. ශාරීපුත්‍ර, “යම් ආසුව කෙනෙක් බුද්ධිමත්වත් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද්දහු ද, මම ඔවුන් කෙරෙහි සැක තොකෙරෙමි. ඒ ආසුවයෝ මට ප්‍රතිණ චූවාහු ය යි විචිකිච්ඡා තො කෙරෙමි” යි යන මේ අරුත ම සැකෙවින් පැවසීමට මෙ ද තයෙකි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගතයන් වහන්සේ මෙය වදාළ හුතස්තෙන් තැගි වෙහෙරට පිවිසි සේක.

එහි දී ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සභිරයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩි නොබෝ වේලාවකින් භික්ෂූන් ඇමතුනා ඇවැත්ති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙර මවිසින් තො දන්තා ලද පළමු වන ප්‍රශ්නය මාගෙන් විතාළ සේක. ඒ මට ලැයිබවෙක් විය ඇවැත්ති, යම් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මවිසින් විසඳන ලද මාගේ පළමු වන ප්‍රශ්නය අනුමෝදන් වූ සේක් ද, ඇවැත්ති, ඒ මට මේ අදහස පහළ විය:

ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුළු දහවලක් ම වෙතස් වෙතස් පෙදෙන් වෙන් වෙන් තයින් මේ අරුත මගෙන් පුළුවියතා සේක් තම් මුළු දහවල ම වෙතස් වෙතස් පෙදෙන් වෙතස් වෙතස් තයින් මම මේ අරුත භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පවසන්නෙමි.

ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුළු රැයක් ම වෙතස් වෙතස් පෙදෙන් වෙතස් වෙතස් තයින් මේ අරුත මගෙන් පුළුවියතා සේක් තම් මුළු රැය ම වෙතස් වෙතස් පෙදෙන් වෙතස් වෙතස් තයින් මම මේ අරුත භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පවසන්නෙමි.

ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුළු රැදවලක් ම වෙතස් වෙතස් පෙදෙන් වෙතස් වෙතස් තයින් මේ අරුත මගෙන් පුළුවියතා සේක් තම් මුළු රැදවල ම වෙතස් වෙතස් පෙදෙන් වෙතස් වෙතස් තයින් මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ අරුත පවසන්නෙමි.

ඥා රතනිඤ්චානි වෙපි මං හගවා එතමන් පුච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පරියායෙහි, ඥා රතනිඤ්චානිපහං හගවතො එතමන් බ්‍යාකරෙය්‍යං අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පරියායෙහි

නිති රතනිඤ්චානි වෙපි මං හගවා -පෙ- වතනාරි රතනිඤ්චානි වෙපි මං හගවා -පෙ- පඤ්ච රතනිඤ්චානි වෙපි මං හගවා -පෙ- ඡ රතනිඤ්චානි වෙපි මං හගවා හගවා -පෙ- සත්ත රතනිඤ්චානි වෙපි මං හගවා එතමන් පුච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පරියායෙහි, සත්ත රතනිඤ්චානිපහං හගවතො එතමන් බ්‍යාකරෙය්‍යං අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පරියායෙහි.

අථ බො කලාරබ්‍හතියො භික්ඛු උට්ඨායාසනා යෙන හගවා තෙනුපසඛකම්. -පෙ- එකමන්තං නිසිනො බො කලාරබ්‍හතියො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච:

අයසමනා හනො, සාරිපුත්තො ඩිභතාදෙ තදිතො: “පුබ්බ අපච්චිසංචිදිතං මං ආට්‍රිසො, හගවා පඨමං පඤ්ඤං ආට්‍රච්ඡි.¹ තස්ස මෙ අහොසි දඤ්ඤාසිත්තං. යතො ව බො මෙ ආට්‍රිසො හගවා පඨමං පඤ්ඤං අනුමොදි තස්ස මය්‍යං ආට්‍රිසො එතදහොසි:

“දිවසඤ්චපි මං හගවා එතමන් පුච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පරියායෙහි, දිවසමපහං හගවතො එතමන් බ්‍යාකරෙය්‍යං අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පරියායෙහි.

රතනිඤ්චපි² මං හගවා එතමන් පුච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පරියායෙහි, රතනිමපහං හගවතො එතමන් බ්‍යාකරෙය්‍යං අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පරියායෙහි.

රතනිඤ්චං වෙපි මං හගවා -පෙ- ඥා රතනිඤ්චානි වෙපි මං හගවා -පෙ- නිඤ්ච රතනිඤ්චානි වෙපි මං හගවා -පෙ- වතනාරි රතනිඤ්චානි වෙපි මං හගවා -පෙ- පඤ්ච රතනිඤ්චානි වෙපි මං හගවා -පෙ- ඡ රතනිඤ්චානි වෙපි මං -පෙ- සත්ත රතනිඤ්චානි වෙපි මං හගවා එතමන් පුච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පරියායෙහි, සත්ත රතනිඤ්චානිපහං හගවතො එතමන් බ්‍යාකරෙය්‍යං අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පරියායෙහි”ති.

සා භික්ඛු සාරිපුත්තස්ස ධම්මධාතු සුපච්චිච්ඤා.³ යස්ස ධම්මධාතුයා සුපච්චිච්ඤාතො දිවසඤ්චපහං සාරිපුත්තං එතමන් පුච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පරියායෙහි. දිවසමපි⁴ මෙ සාරිපුත්තො එතමන් බ්‍යාකරෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පදෙහි අඤ්ඤාමඤ්ඤානි පරියායෙහි.

1. අට්‍රච්ඡි මඡ්ඤා, සා. 2. රතනිඤ්චපි - සි 1, 2. 3. සුපච්චිච්ඤා - සිමු.
4. දිවසං වෙපි *ව - සිමු, 5. රතනිඤ්චානි මපහං සිමු, PTS

ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙරැදවැලක් ම වෙනස් වෙනස් පෙදෙන් වෙනස් වෙනස් තසින් මේ අරුත මා පුළුවිස්තා සේක් නම් මුළු දෙරැදවැල ම වෙනස් වෙනස් පෙදෙන් වෙනස් වෙනස් තසින් මම මේ අරුත භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පවසන්නෙමි.

ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුන් රැදවැලක් ම මා ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිවු රැදවැලක් ම මා ... ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පස් රැදවැලක් ම මා ... ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරු රැදවැලක් ම මා ... ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සත් රැදවැලක් ම වෙනස් වෙනස් පෙදෙන් වෙනස් වෙනස් තසින් මේ අරුත මා පුළුවිස්තා සේක් නම් සත් රැදවැල ම වෙනස් වෙනස් පෙදෙන් වෙනස් වෙනස් තසින් මම මේ අරුත භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පවසන්නෙමි.

ඉක්බිති කළාරබ්‍හනිය මහණ තෙමේ හුතස්තෙන් නැගිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය එකත්පසෙක හුන් කළාරබ්‍හනිය මහණතෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය:

වහන්ස, ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේ විසින් (මෙසේ) සිංහනාද කරණ ලදී: “අවුත්තී, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (මා විසින්) පෙර තොරුන්තා ලද පළමු වත ප්‍රශ්නය මා පුළුවිස්තා සේක. ඒ මට ලැබිබවෙක් විය. අවුත්තී, යම් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාගේ පළමු වත ප්‍රශ්නය අනුමෝදන් වූ සේක් ද, ඒ මට මේ අදහස පහළ විය:

“ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුළු රැදවැලක් ම වෙනස් වෙනස් පෙදෙන් වෙනස් වෙනස් තසින් මේ අරුත මා පුළුවිස්තා සේක් නම්, මුළු රැදවැල ම වෙනස් වෙනස් පෙදෙන් වෙනස් වෙනස් තසින් මම මේ අරුත භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පවසන්නෙමි.

ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුළු රැයක් ම වෙනස් වෙනස් පෙදෙන් වෙනස් වෙනස් තසින් මේ අරුත මගෙන් පුළුවිස්තා සේක් නම් මුළු රැයම වෙනස් වෙනස් පෙදෙන් වෙනස් වෙනස් තසින් මම මේ අරුත භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පවසන්නෙමි.

ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුළු රැදවැලක් ම මා ... ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙරැදවැලක් ම මා ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුන් රැදවැලක් ම මා ... ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිවු රැදවැලක් ම මා ... පස් රැදවැලක් ම මා ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරු රැදවැලක් මා ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සත් රැදවැලක් ම වෙනස් වෙනස් පෙදෙන් වෙනස් වෙනස් තසින් මේ අරුත මා පුළුවිස්තා සේක් නම් සත් රැදවැල ම වෙනස් වෙනස් පෙදෙන් වෙනස් වෙනස් තසින් මම මේ අරුත භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පවසන්නෙමි” යි.

මහණ, ඉදින් මම මුළු දවැලකුත් එකිනෙකට වෙනස් පෙදෙන් එකිනෙක වෙනස් තසින් මේ අරුත ශාරිපුත්‍රයන් පුළුවිස්තෙමි නම් යම් ධර්මානුචක් (ශ්‍රාවක පාරමිඥනයක්) මැනවින් අවබෝධ කරණ ලද බැවින්, ශාරිපුත්‍ර තෙමේ මුළුදවස ම එකිනෙකට වෙනස් පෙදෙන් එකිනෙකට වෙනස් තසින් මේ අරුත මට පවසන්නේනේ ද ඒ. ධර්මානු සංඛ්‍යාත ප්‍රත්‍යයාකාරය දක්නට සමීච් ශ්‍රාවකපාරමිඥනය ශාරිපුත්‍රයන් විසින් මැනවින් අවබෝධ කරණ ලද්දේ ම ය.

රතනිං වෙපහං සාරිපුතං එතමන්ථං පුච්චෙය්‍යං අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙති අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි, රතනිමපි මෙ සාරිපුතො එතමන්ථං බ්‍යාකරෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙති අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි.

රතනිඤ්චං වෙපහං සාරිපුතං එතමන්ථං පුච්චෙය්‍යං අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙති අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි, රතනිඤ්චමපි මෙ සාරිපුතො එතමන්ථං බ්‍යාකරෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙති අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි.

ඥො රතනිඤ්චානි වෙපහං සාරිපුතං එතමන්ථං පුච්චෙය්‍යං අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙති අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි, ඥො රතනිඤ්චානිපි මෙ සාරිපුතො එතමන්ථං බ්‍යාකරෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙති අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි.

නිඤ්ච රතනිඤ්චානි වෙපහං සාරිපුතං -පෙ- වතොරි රතනිඤ්චානි වෙපහං සාරිපුතං -පෙ- පඤ්ච රතනිඤ්චානි වෙපහං සාරිපුතං -පෙ- ඡ රතනිඤ්චානි වෙපහං සාරිපුතං -පෙ- සත්ත රතනිඤ්චානි වෙපහං සාරිපුතං එතමන්ථං පුච්චෙය්‍යං අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙති අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි, සත්ත රතනිඤ්චානිපි මෙ සාරිපුතො එතමන්ථං බ්‍යාකරෙය්‍ය අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පදෙති අඤ්ඤාමඤ්ඤාති පරියායෙහි.

1. 4. 3.

ඤ්ඤාමඤ්ඤාති.

33. භාවනාසං-

චතුරතොජ්ඣං වො භික්ඛවෙ, ඤ්ඤාමඤ්ඤාති දෙසිංසාමි. තං සුඤ්ඤං -පෙ- කතමානි භික්ඛවෙ, චතුරතොජ්ඣං ඤ්ඤාමඤ්ඤාති?

ඡරමරණෙ ඤ්ඤං, ඡරමරණසමුදයෙ ඤ්ඤං, ඡරමරණනිරෝධෙ ඤ්ඤං, ඡරමරණනිරෝධගාමිනියා පටිපද්දා ඤ්ඤං.

ඡාතියා ඤ්ඤං, ඡාති සමුදයෙ ඤ්ඤං, ඡාතීනිරෝධෙ ඤ්ඤං, ඡාතීනිරෝධගාමිනියා පටිපද්දා ඤ්ඤං.

භවෙ ඤ්ඤං, භවසමුදයෙ ඤ්ඤං, භවනිරෝධෙ ඤ්ඤං, භවනිරෝධගාමිනියා පටිපද්දා ඤ්ඤං.

උපාද්ධෙ ඤ්ඤං -පෙ- තණ්හාය ඤ්ඤං -පෙ- වෙදනාය ඤ්ඤං -පෙ- එසෙස ඤ්ඤං -පෙ- සලායතනෙ ඤ්ඤං -පෙ- තාමරාපෙ ඤ්ඤං -පෙ- විඤ්ඤාතෙ ඤ්ඤං -පෙ- සංඛාරොප්ප ඤ්ඤං, සංඛාරසමුදයෙ ඤ්ඤං, සංඛාරනිරෝධෙ ඤ්ඤං, සංඛාරනිරෝධගාමිනියා පටිපද්දා ඤ්ඤං. ඉමානි වුවවන්ති භික්ඛවෙ චතුරතොජ්ඣං ඤ්ඤාමඤ්ඤාති.*

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, ඡරමරණං? යා තෙසං තෙසං සත්තාතං තච්චි තච්චි සත්තනිකායෙ ඡර ඡරණතා ඛණ්ඩිච්චං පාලිච්චං චලිතතච්චා ආයුතො සංභානි ඉන්ද්‍රියාතං පරිපාකො, අයං වුවච්චි ඡර යා තෙසං තෙසං සත්තාතං තච්චා තච්චා සත්තනිකායා වුච්චි වච්චතා හෙදෙ අනතරධාතං මච්චමරණං කාලභිරියා ඛණ්ඩාතං හෙදෙ කලෙඛරසා නිකොපො ඉදං වුවච්චි මරණං. ඉති අයඤ්ච ඡර, ඉදඤ්ච මරණං, ඉදං වුවච්චි භික්ඛවෙ ඡරමරණං.

* ඡරමරණාදීනං එකාද්දානං පච්චයානං එකාද්දානං වතොරි වතොරි කතං, චතුරතොජ්ඣං ඤ්ඤාමඤ්ඤාති දැක්වෙමි.

ඉදින් මම මුළු රැයකුදු වෙතස් වෙතස් පෙදෙත් වෙතස් වෙතස් තයිත් ශාරීපුත්‍රයන් මේ අරුත පුළුවන්තෙමි තම ශාරීපුත්‍ර තෙමේ මුළු රැය ම වෙතස් වෙතස් පෙදෙත් වෙතස් වෙතස් තයිත් මේ අරුත මට පවසන්නේය.

ඉදින් මම මුළු රැයවලකුදු වෙතස් වෙතස් පෙදෙත් වෙතස් වෙතස් තයිත් මේ අරුත ශාරීපුත්‍රයන් පුළුවන් තෙමි තම ශාරීපුත්‍ර තෙමේ මුළු රැයවල ම වෙතස් වෙතස් පෙදෙත් වෙතස් වෙතස් තයිත් මේ අරුත මට පවසන්නේය.

ඉදින් මම දෙ රැයවලකුදු වෙතස් වෙතස් පෙදෙත් වෙතස් වෙතස් තයිත් මේ අරුත ශාරීපුත්‍රයන් පුළුවන්තෙමි තම ශාරීපුත්‍ර තෙමේ දෙ රැයවල ම වෙතස් වෙතස් පෙදෙත් වෙතස් වෙතස් තයිත් මේ අරුත මට පවසන්නේය.

ඉදින් මම තුන් රැයවලකුදු ශාරීපුත්‍රයන් ... ඉදින් මම සිවු රැයවලකුදු ශාරීපුත්‍රයන් ... ඉදින් මම පස් රැයවලකුදු ශාරීපුත්‍රයන්ගෙන් ... ඉදින් මම සරරැයවලකුදු ශාරීපුත්‍රයන්ගෙන් ඉදින් මම සත් රැයවලකුදු වෙතස් වෙතස් පෙදෙත් වෙතස් වෙතස් තයිත් මේ අරුත ශාරීපුත්‍රයන්ගෙන් පුළුවන්තෙමි තම ශාරීපුත්‍ර තෙමේ සත්රැයවල ම වෙතස් වෙතස් පෙදෙත් වෙතස් වෙතස් තයිත් මේ අරුත මට පවසන්නේය.

1. 4. 3.

සංක්‍රාන්තිකායෙහි ඉතිහාසය

33. ශාරීපුත්‍රයාගේ-

මහණෙනි, නොපට සිටිසාළුන් ක්‍රවණවත් දේශනා කරන්නෙමි. එය අසා ... මහණෙනි, සිටිසාළුන් ක්‍රවණවත් කවර සත්:

ජරාමරණ දත්තා ක්‍රවණය, ජරාමරණ භටගැණීම දත්තා ක්‍රවණය, ජරාමරණ තැවැත්ම දත්තා ක්‍රවණය, ජරාමරණ තැවැත්මේ පිළිවෙත දත්තා ක්‍රවණය

ඉපැදීම දත්තා ක්‍රවණය, ඉපැදීම භටගැණීම දත්තා ක්‍රවණය, ඉපැදීමේ තැවැත්ම දත්තා ක්‍රවණය, ඉපැදීමේ තැවැත්මේ පිළිවෙත දත්තා ක්‍රවණය.

භවය දත්තා ක්‍රවණය, භවයේ භටගැණීම දත්තා ක්‍රවණය, භවයේ තැවැත්ම දත්තා ක්‍රවණය, භවය තැවැත්මේ පිළිවෙත දත්තා ක්‍රවණය.

උපාදාන දත්තා ක්‍රවණය. ... තාමණාව දත්තා ක්‍රවණය. ... වෙදනාව දත්තා ක්‍රවණය ... සන්ධි දත්තා ක්‍රවණය ... මායායතන දත්තා ක්‍රවණය ... තාමරාප දත්තා ක්‍රවණය ... මිශ්‍රණ දත්තා ක්‍රවණය ... සංඝකාර දත්තා ක්‍රවණය, සංඝකාර භටගැණීම දත්තා ක්‍රවණය, සංඝකාර තැවැත්ම දත්තා ක්‍රවණය. සංඝකාර තැවැත්මේ පිළිවෙත දත්තා ක්‍රවණය. මහණෙනි, මේ සිටිසාළුන් ක්‍රවණවත් ය යි* කියනු ලැබේ

මහණෙනි, ජරාමරණ තම කවර? ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ ඒ සත්ත්වකායෙහි යම් දිරිමෙන් දිරණබවෙන් දත් වැටීමෙන් කෙස් පැසීමෙන් ඇත රැළි වැටීමෙන් අසු පිරිහීමෙන් ඉඳුරත් පැසීමෙන් වේ ද, මේ ජරා යයි කියනු ලැබේ. ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ඒ ඒ සත්ත්වකායෙන් වෙන් වීමෙන් වෙන් වන බවෙන් බිඳීමෙන් අකුරුදත් වීමෙන් මවු තම වූ මරණයෙන් කාලක්‍රියාවෙන් සකාසියන්ගේ බිඳීමෙන් සිරුර හැර දැමීමෙන් වේ ද, මේ මරණය යි කියනු ලැබේ. මෙසේම ජරාව ද, මේ මරණය ද, මහණෙනි, මේ ජරාමරණය යි කියනු ලැබේ

* ජරාමරණාදි එක් එක් ප්‍රත්‍යයෙහි සතර බැගින් පහත එකොළොස් ප්‍රත්‍යයෙහි සිටිසාළුන් ක්‍රවණවත් දක්වනේය.

ජාතිසමුදයං ජරුමරණසමුදයො, ජාතීතිරොධං ජරුමරණතිරොධො.
අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො ජරුමරණතිරොධගාමිනී පටිපදා.
සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨී -පෙ- සමමාසමාධි.

යතො ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ඵලං ජරුමරණං පජාතාති, ඵලං
ජරුමරණසමුදයං පජාතාති, ඵලං ජරුමරණතිරොධං පජාතාති, ඵලං
ජරුමරණතිරොධගාමිනීං පටිපදං පජාතාති, ඉදමස්ස ධම්මෙ ඤාණං. සො
ඉමිතා ධම්මෙත දිට්ඨෙත විදිතෙත අකාලිකෙත පනෙතන පරියොගාලෝභන
අතීතාතාගතෙ තයං තෙති.¹

යෙ ඛො කෙවි අතීතමඤ්ඤානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ජරුමරණං
අබ්‍හඤ්ඤංසු, ජරුමරණසමුදයං අබ්‍හඤ්ඤංසු, ජරුමරණතිරොධං අබ්‍හඤ්ඤංසු,
ජරුමරණතිරොධගාමිනීං පටිපදං අබ්‍හඤ්ඤංසු, සබ්බෙ තෙ ඵලමෙව
අබ්‍හඤ්ඤංසු, සෙය්‍යථාපහං² ඵතරති. යෙපි භි කෙවි අතාගතමඤ්ඤානං සමණා
වා බ්‍රාහ්මණා වා ජරුමරණං අභිජාතීස්සන්ති, ජරුමරණසමුදයං අභිජාතීස්සන්ති,
ජරුමරණතිරොධං අභිජාතීස්සන්ති, ජරුමරණතිරොධගාමිනීං පටිපදං
අභිජාතීස්සන්ති, සබ්බෙ තෙ ඵලමෙව අභිජාතීස්සන්ති, සෙය්‍යථාපහං
ඵතරති. ඉදමස්ස අනියෙ ඤාණං.

යතො ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකස්ස ඉමානි ඤාණානි පරිසුද්ධානි
හොන්ති පරියොද්ධානි ධම්මෙ ඤාණඤ්ඤා අනියෙ ඤාණඤ්ඤා, අයං ට්‍රිවච්ඡි
භික්ඛවෙ අරියසාවකො දිට්ඨිසම්පන්නො ඉතිපි, දස්සනසම්පන්නො ඉතිපි,
ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමං ඉතිපි, පස්සති ඉමං සඤ්ඤාමං ඉතිපි, සෙවෙත
ඤාණෙත සමන්තාගතො ඉතිපි, සෙව්‍යස විජ්ජාය සමන්තාගතො ඉතිපි,
ධම්මසොතං සම්පන්නො ඉතිපි, අරියො නිබ්බේධිකපඤ්ඤා ඉතිපි,
අමතඤ්ඤා ආනව්ව තිට්ඨති ඉතිපිති.

කතමා ව භික්ඛවෙ, ජාතී? යා තෙසං තෙසං සත්තාතං -පෙ- කතමො ව
භික්ඛවෙ හවො: -පෙ- කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ උපාද්ධං -පෙ- කතමා ව
භික්ඛවෙ, තණ්හා -පෙ- කතමා ව භික්ඛවෙ වෙදනා -පෙ- කතමො ව
භික්ඛවෙ, ඵස්සො -පෙ- කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සලායතනං -පෙ- කතමඤ්ඤා
භික්ඛවෙ තාමරුපං -පෙ- කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, විඤ්ඤාණං -පෙ- කතමෙ
ව භික්ඛවෙ, සඤ්ඤා? තයොමෙ භික්ඛවෙ, සඤ්ඤා, කායසඤ්ඤා වචී-
සඤ්ඤා විතතසඤ්ඤා, ඉමෙ ට්‍රිවච්ඡන්ති භික්ඛවෙ සඤ්ඤා.

අවිජ්ජාසමුදයං සඤ්ඤාරසමුදයො, අවිජ්ජාතිරොධං සඤ්ඤාරතිරොධො.
අයමෙව අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො සඤ්ඤාරතිරොධගාමිනී පටිපදා.
සෙය්‍යපීදං: සමමාදිට්ඨී -පෙ- සමමාසමාධි.

යතො ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකො ඵලං සඤ්ඤාරෙ පජාතාති, ඵලං
සඤ්ඤාරසමුදයං පජාතාති, ඵලං සඤ්ඤාරතිරොධං පජාතාති, ඵලං සඤ්ඤාර-
තිරොධගාමිනීං පටිපදං පජාතාති, ඉදමස්ස ධම්මෙ ඤාණං. සො ඉමිතා
ධම්මෙත දිට්ඨෙත විදිතෙත අකාලිකෙත පනෙතන පරියොගාලෝභන
අතීතාතාගතෙ තයං තෙති.¹

1. අතීතාතාගතෙත යං භොති - මජ්ඣං.

2. සෙය්‍යථාපහං - මජ්ඣං.

ජාතිය හටගැනීමෙන් ජරුමරණ හටගැනීම වේ. ජාතිය තැවැත්මෙන් ජරුමරණ තැවැත්ම වේ. මේ අර්ථවග්ගිමය ම ජරුමරණ තැවැත්මේ පිළිවෙත යි. එනම්: සම්මාද්ධියි ... සම්මාසම්මායි යි.

මහණෙනි, යම් කලෙක ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ ජරුමරණ දනී ද, මෙසේ ජරුමරණසමුදය දනී ද, මෙසේ ජරුමරණනිරෝධය දනී ද, මෙසේ ජරුමරණනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනී ද, මේ ඔහුගේ (පිටුසක්) දහම්හි නුවණ ය. හෙතෙමේ දක්තා ලද දත්තා ලද කල් නො යවා විපාක දෙන පාමිණෙත ලද බැසගන්නා ලද මේ මාගීඥතයෙන් (මතු ඇතිවන ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂ ඥානයෙන්) අනිත්‍යයෙහිත් අනාගතයෙහිත් දහම් තය පවුණුවයි.

අතීත කාලයෙහි යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ජරුමරණ දත්තාහු ද, ජරුමරණසමුදය දත්තාහු ද, ජරුමරණනිරෝධය දත්තාහු ද, ජරුමරණනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දත්තාහු ද, ඒ සියල්ලෝ දුන් මම යම් සේ දනිමි තම් එසේ ම දත්තාහු ය. අනාගත කාලයෙහි යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ජරුමරණ දුත ගත්තාහු ද, ජරුමරණ සමුදයය දුත ගත්තාහු ද, ජරුමරණ නිරෝධය දුත ගත්තාහු ද, ජරුමරණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දුත ගත්තාහු ද, ඒ සියල්ලෝ දුන් මම යම් සේ දනිමි තම් එසේ ම දුත ගත්තාහු ය. මේ ඔහුගේ අනිවයෙහි (ධර්මඥානානුගමනයෙහි ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා) ඥානය යි.

මහණෙනි, යම් කලෙක පටන් ආයතීශ්‍රාවකයාගේ මාගීඥතයත් ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාඥානයත් යන මේ දෙතුවණ පිරිසිදු වූයේ ඉතා පිරිසිදු වූයේ වේ ද, මහණෙනි, මේ ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ දෘඪපිටපන්නා ය යි ද, දඨිත-සම්පන්නා ය යි ද, මේ සඤ්චිතයට පාමිණියේ ය යි ද, මේ සඤ්චිතය දක්කිය යි ද, ශෛක්‍ෂාඥතයෙන් සම්මානාගත ය යි ද, ශෛක්‍ෂාපිද්ධයෙන් සම්මානාගත ය යි ද, ධර්මප්‍රොතයට පාමිණියේ ය යි ද, ආයතී වූ තිරේඛිකප්‍රඥ ඇත්තේ ය යි ද, අමාදෙරට හැපි සිටි ය යි ද කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ජාතිය තම් කවර යත්: ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ යම් ... මහණෙනි, භවය තම් කවර යත්: ... මහණෙනි, උපාදාන තම් කවර යත්: ... මහණෙනි, තෘෂ්ණා තම් කවර යත්: ... මහණෙනි, වේදනාව තම් කවර යත්: ... මහණෙනි, ස්පර්ශීය තම් කවර යත්: ... මහණෙනි, ඡායාගත තම් කවර යත්: මහණෙනි, තාමරුප තම් කවර යත්: ... මහණෙනි, විඥානය තම් කවර යත්: ... මහණෙනි, සංස්කාර තම් කවර යත්: මහණෙනි, මේ සංස්කාර භූණෙකි. කායසංස්කාර ය, වාක්සංස්කාර ය, විතත-සංස්කාර ය යි. මහණෙනි, මොහු සංස්කාරයෝ ය යි කියනු ලැබෙත්.

අවිද්‍යාසමුදයෙන් සංස්කාරසමුදයය වේ. අවිද්‍යානිරෝධයෙන් සංස්කාර නිරෝධය වේ. මේ අර්ථවග්ගිමය ම සංස්කාර නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව යි එනම්: සම්මාද්ධියි ... සම්මාසම්මායි යි.

මහණෙනි, යම් කලෙක ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ සංස්කාර දනී ද, මෙසේ සංස්කාර සමුදය දනී ද, මෙසේ සංස්කාරනිරෝධය දනී ද, මෙසේ සංස්කාරනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දනී ද, මේ ඔහුගේ මාගීඥත ය යි. හෙතෙමේ දක්තා ලද දත්තා ලද අකාලික වූ පාමිණෙත ලද බැස ගන්නා ලද මේ මාගීඥතයෙන් අනිත්‍යයෙහිත් අනාගතයෙහිත් තය පවුණුවයි.

යෙ ඛො කෙච් අනිතමධානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා සඛ්ඛාරෙ අබ්‍හඤ්ඤංසු, සඛ්ඛාරසමුදයං අබ්‍හඤ්ඤංසු, සඛ්ඛාරනිරෝධං අබ්‍හඤ්ඤංසු, සඛ්ඛාරනිරෝධභෟමිනිං පටිපදං අබ්‍හඤ්ඤංසු, සබ්බෙ තෙ එවමෙව අබ්‍හඤ්ඤංසු, සෙය්‍යථාපහං එතරහි. යෙපි හි කෙච් අනාගතමධානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා සඛ්ඛාරෙ අභිජානිස්සන්ති, සඛ්ඛාරසමුදයං අභිජානිස්සන්ති, සඛ්ඛාරනිරෝධං අභිජා නිස්සන්ති, සඛ්ඛාරනිරෝධභෟමිනිං පටිපදං අභිජානිස්සන්ති, සබ්බෙ තෙ එවමෙව අභිජානිස්සන්ති, සෙය්‍යථාපහං එතරහි. ඉදමස්ස අනුයෙ ඤ්ණං.

ගතො ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස ඉමානි ඥා ඤ්ණානි පරිසුද්ධානි භොන්ති පරියොදානානි ධම්මෙ ඤ්ණං ව අනුයෙ ඤ්ණං ව. අයං වුව්චති භික්ඛවෙ, අරියසාවකො දිට්ඨිසම්පන්නො ඉතිපි, දස්සනසම්පන්නො ඉතිපි, ආගතො ඉමං සද්ධම්මං ඉතිපි, පස්සති ඉමං සද්ධම්මං ඉතිපි, සෙබ්බෙත ඤ්ණේත සමන්තාගතො ඉතිපි, සෙබ්බාය විජ්ජාය සමන්තාගතො ඉතිපි, ධම්මසොතං සමාපන්නො ඉතිපි, අරියො නිබ්බේධිකපඤ්ඤා ඉතිපි, අමතආරං ආහව්ව තිට්ඨති ඉතිපිති.

1. 4. 4.

දුතියඤ්ණවස්සු සුතතං.

34. ඤාච්ඡයිං--

සත්තසත්තරි වො භික්ඛවෙ ඤ්ණවස්සුනි දෙසිස්සාමි. තං සුණාථ -පෙ- කතමානි භික්ඛවෙ සත්ත සත්තරි ඤ්ණවස්සුනි?

ජාතිපච්චයා ජරාමරණන්ති ඤ්ණං, අසති ජාතියා තප්ථි ජරාමරණන්ති ඤ්ණං, අනිතමපි අධානං ජාතිපච්චයා ජරාමරණන්ති ඤ්ණං, අසති ජාතියා තප්ථි ජරාමරණන්ති ඤ්ණං, අනාගතමපි අධානං ජාතිපච්චයා ජරාමරණන්ති ඤ්ණං, අසති ජාතියා තප්ථි ජරාමරණන්ති ඤ්ණං, ගම්පස්ස තං ධම්මට්ඨිති ඤ්ණං. තමපි බයධම්මං වයධම්මං විරාගධම්මං නිරෝධධම්මන්ති ඤ්ණං.

භවපච්චයා ජාතීති ඤ්ණං -පෙ- උපාදුතපච්චයා භවොති ඤ්ණං -පෙ- තණ්හාපච්චයා උපාදුතන්ති ඤ්ණං -පෙ- වෙදනා පච්චයා තණ්හාති ඤ්ණං -පෙ- එස්සපච්චයා වෙදනාති ඤ්ණං -පෙ- සලායතන පච්චයා එස්සොති ඤ්ණං -පෙ- තාමරුපපච්චයා සලායතනන්ති ඤ්ණං -පෙ- විඤ්ඤාණපච්චයා තාමරුපන්ති ඤ්ණං -පෙ- සඛ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණන්ති ඤ්ණං -පෙ-

මහණෙනි, අනිත්තාලයෙහිත් යම් නිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ සංඝකාර දත්තානු ද සංඝකාර සමුදයය දත්තානු ද සංඝකාරනිරෝධය දත්තානු ද සංඝකාරනිරෝධයාමිනිප්‍රතිපදාව දත්තානු ද ඒ සියල්ලෝ දුන් මම යම් සේ (දනිමි) ද එසේම දත්තානු ය. අනාගත කාලයෙහිත් යම් නිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ සංඝකාරයන් දත්තානු ද සංඝකාරසමුදය දත්තානු ද සංඝකාරනිරෝධය දත්තානු ද සංඝකාරනිරෝධයාමිනි ප්‍රතිපදාව දත්තානු ද, ඒ සියල්ලෝ දුන් මම යම් සේ (දනිමි) ද, එසේම දත්තානු ය. මේ ඔහුගේ අනියෙහි (ප්‍රත්‍යාවේෂා)ඥාන ය යි.

මහණෙනි, යම් කලෙක ආර්යී ප්‍රාචක්‍යයෝ මාර්ගඥානයන් ප්‍රත්‍යාවේෂා-ඥානයන් මේ දෙනුවන පිරිසිදු වූයේ ඉතා පිරිසිදු වූයේ වේ ද, මහණෙනි, මේ ආර්යීප්‍රාචක්‍ය තෙමේ දෘඪිතච්ඡායා ය යි ද, දෘඪිතච්ඡායා ය යි ද, මේ සඬුමියට පැමිණියේ ය යි ද, මේ සඬුමිය දකි ය යි ද, ශෛක්‍ෂාඥානයෙන් සමනාගත ය යි ද, ශෛක්‍ෂාවිද්‍යාවෙන් සමනාගත ය යි ද, බමුණුතනව පැමිණියේ ය යි ද, ආර්යී වූ නිරේධිකප්‍රඥ ඇත්තේ ය යි ද, අමාදෙරට හැපි සිටි ය යි ද කියනු ලැබේ.

1. 4. 4.

දුතියඤ්ඤාවංශ ඉත්‍රය

34. හැටැත්තුවර-

මහණෙනි, තොපට සත්සැත්තෑ තුවණ දේශනා කරන්නෙමි. එය අසවු ... මහණෙනි, සත්සැත්තෑ තුවණ කවර යත්:

ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ ය යි දත්තා තුවණ ය, ජාතිය නැති කළහි ජරාමරණ නැතැයි දත්තා තුවණ ය, අනිත්තාලයෙහි ද ජාති-ප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වී ය යි දත්තා තුවණ ය, ජාතිය නැති කළහි ජරාමරණ නැතැයි දත්තා තුවණ ය, අනාගත කාලයෙහි ද ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වන්නේ ය යි දත්තා තුවණ ය, ජාතිය නැති කළහි ජරාමරණ නැතැයි දත්තා තුවණ ය, යම් ඒ (යපොක්‍ෂා) ප්‍රත්‍යයාකාර ඥානයක් වන්නේ නම් එ ද ක්‍ෂයසංඛ්‍යාව ඇත්තේ ය, ව්‍යයසංඛ්‍යාව ඇත්තේ ය, විරාග සංඛ්‍යාව ඇත්තේ ය, නිරෝධසංඛ්‍යාව ඇත්තේ ය යි දත්තා තුවණ ය.

භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ ය යි දත්තා තුවණ ය ... උපාදන ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ ය යි. දත්තා තුවණ ය ... තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදන වේ ය යි දත්තා තුවණ ය...වේදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණාව වේ ය යි දත්තා තුවණ ය ... සංඝිප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ ය යි දත්තා තුවණ ය ... භවයසත්‍යප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝිය වේ ය යි දත්තා තුවණ ය ... තාමරුප-ප්‍රත්‍යයයෙන් භවයසත්‍ය වේ ය යි දත්තා තුවණ ය ... විඤ්ඤාප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරුප වේ ය යි දත්තා තුවණ ය ... සංඝකාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤා වේ ය යි දත්තා තුවණ ය ...

අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරාති සද්දං, අසති අවිජ්ජාය නපථි සංඛාරාති සද්දං, අනීතමපි අද්ධානං අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරාති සද්දං, අසති අවිජ්ජාය නපථි සංඛාරාති සද්දං, අනාගතමපි අද්ධානං අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරාති සද්දං, අසති අවිජ්ජාය නපථි සංඛාරාති සද්දං, යමපි යනං ධම්මච්චිති සද්දං නමපි ධ්මධම්මං වයධම්මං විරුහධම්මං නිරෝධධම්මනති සද්දං. ඉමානි වුවනති භික්ඛවෙ සත්තසත්තරි සද්දංවජ්ජනීති. *

1. 4. 5

අවිජ්ජාදිපච්චයා දෙසනා සුත්තං

35. සංවජ්ජිකං-

අවිජ්ජාපච්චයා භික්ඛවෙ, සංඛාරා, සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං -පෙ-ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛන්ධස්ස සමුදයො භොතිති.

ඵවං වුත්තෙ අඤ්ඤාතරේ භික්ඛු, හගවනතං ඵතදවොච. කතමං නු ඛො හනෙත, ජරුමරණං? කස්ස ච පනිදං ජරුමරණනති? නො කලො පඤ්ඤාති හගවා අවොච. “කතමං ජරුමරණං? කස්ස ච පනිදං ජරුමරණනති?” ඉති වා භික්ඛු යො වදෙය්, “අඤ්ඤා ජරුමරණං අඤ්ඤාස්ස ච පනිදං ජරුමරණනති” ඉති වා භික්ඛු යො වදෙය්, උභයමෙතං ඵකථං. ඛාඤ්ඤාතමෙව නාතං.

“තං ජිවං, තං සරීරනති” වා භික්ඛු දිට්ඨියා සති මුහම්මරියවාසො න භොති. “අඤ්ඤා ජිවං, අඤ්ඤා සරීරනති” වා භික්ඛු දිට්ඨියා සති මුහම්මරියවාසො න භොති. ඵතෙ තෙ භික්ඛු උභො අනෙත අනුපගම්ම මජ්ඣෙක තථාගතො ධම්මං දෙසෙති ජාතිපච්චයා ජරුමරණනති.

කතමා නු ඛො හනෙත, ජාති? කස්ස ච පනායං ජාතිති? නො කලො පඤ්ඤාති හගවා අවොච “කතමා ජාති? කස්ස ච පනායං ජාතිති?” ඉති වා භික්ඛු යො වදෙය්, “අඤ්ඤා ජාති, අඤ්ඤාස්ස ච පනායං ජාතිති” ඉති වා භික්ඛු යො වදෙය්, උභයමෙතං ඵකථං, ඛාඤ්ඤාතමෙව නාතං.

“තං ජිවං, තං සරීරනති” වා භික්ඛු දිට්ඨියා සති මුහම්මරියවාසො න භොති. “අඤ්ඤා ජිවං, අඤ්ඤා සරීරනති” වා භික්ඛු දිට්ඨියා සති මුහම්මරියවාසො න භොති. ඵතෙ තෙ භික්ඛු උභො අනෙත අනුපගම්ම මජ්ඣෙක තථාගතො ධම්මං දෙසෙති හම්මපච්චයා ජාතිති.

* ජාතිපච්චයාදිනං ඵකාදසත්තං පච්චයානං ඵකසමිං සත්ත සත්ත කාමා, සත්තසත්තරි සද්දංවජ්ජනි දට්ඨකානි

අවිදුප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙති යි දන්තා නුවණ ය, අවිදු ව තැති කල්හි සංස්කාර තැනැ යි දන්තා නුවණ ය, අභිකායාලයෙහිත් අවිදුප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වූහ යි දන්තා නුවණ ය, අවිදු ව තැති කල්හි සංස්කාර තැනැ යි දන්තා නුවණ ය, අනාගතකාලයෙහිත් අවිදු ප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වන්නාහ යි දන්තා නුවණ ය, අවිදු ව තැති කල්හි සංස්කාර තැනැ යි දන්තා නුවණ ය, යම් ඒ ප්‍රත්‍යයකාරඥතායක් වන්නේ නම් එය ක්‍ෂය ස්වභාව ඇත්තේ ය, ව්‍යයස්වභාව ඇත්තේ ය, විරාග ස්වභාව ඇත්තේ ය, නිරෝධ ස්වභාව ඇත්තේ ය යි දන්තා නුවණ ය. මහණෙනි, මේ සත්සාත්තානුවණ ය යි කියනු ලැබෙයි.*

1 4. 5

අවිජ්ජාදිපච්චය දේශනා සූත්‍රය.

35. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, අවිදුප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙති සංස්කාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හට ගැත්ම වෙයි.

මෙසේ වදාළ කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: වහන්ස, ජරාමරණ කවරේ ද? මේ ජරාමරණ කවරකුගේ ද? ප්‍රශ්නය නො යෙදේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. මහණ, යමෙක් “ජරාමරණ කවරේ ද? මේ ජරාමරණ කවරකුගේ ද?” යි මෙසේ හෝ කියන්නේ ද, මහණ, යමෙක් “ජරාමරණ අනෙකක මේ ජරාමරණ අනෙකකුගේ ය” යි මෙසේ හෝ කියන්නේ ද, මේ දෙක ම ඒකාභී ය. ව්‍යඤ්ඤා ම වෙනස් ය.

මහණ, “එය ජීව ය, එය ශරීර ය” යි (උච්චේද) දෘෂ්ටි හෝ ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරිය (ආයථිමාථි වාසය) නො වේ. මහණ, “ජීවය අනෙකක, ශරීරය අනෙකක” යි (ශාංඛ්‍ය) දෘෂ්ටි හෝ ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරිය වාසය නො වේ. මහණ ඒ මේ අනතදෙකට නො පැමිණ තර්කානුකූල නෙමේ “ජාතීප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ” යි මෘදුමපිළිවෙතින් දහම් දෙසයි.

වහන්ස, “ජාතිය කවරක් ද? මේ ජාතිය කවරකුගේ ද?” ප්‍රශ්නය නො යෙදේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. මහණ, යමෙක් “ජාතිය කවරක් ද? මේ ජාතිය කවරකුගේ ද” යි මෙසේ හෝ කියන්නේ ද, මහණ, යමෙක් “ජාතිය අනෙකක, මේ ජාතිය අනෙකකුගේ ය” යි මෙසේ හෝ කියන්නේ ද, මේ දෙක ම ඒකාභී ය. ව්‍යඤ්ඤා ම වෙනස් ය.

මහණ, “ඒ ජීවය, ඒ ශරීරය” යි කියා හෝ දෘෂ්ටි ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරිය වාසය නො වේ. මහණ, “ජීවය අනෙකක ශරීරය අනෙකක” යි කියා හෝ දෘෂ්ටි ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරිය වාසය නො වේ. මහණ, මේ අනත දෙකට නො පැමිණ තර්කානුකූල නෙමේ “භව ප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ” යි මෘදුම පිළිවෙතින් දහම් දෙසයි.

* ජාති ආදි එක් ප්‍රත්‍යයයෙහි සඟක් සඟක් බැහිරි ගෙන ඵලසාංශ්‍රාස් ප්‍රත්‍යයයෙහි ඥානවිඤ්ඤා සත් සත්කැව දහසුතු.

කතමො හු ඛො හනෙත, හවො? කස්ස ව පතායං හවොති? නො කලො පඤ්ඤාති හගවා අවොව. “කතමො හවො, කස්ස ව පතායං හවොති” ඉති වා භික්ඛු, යො වදෙය්‍ය, “අඤ්ඤස්ස හවො” අඤ්ඤස්ස පතායං හවොති” ඉති වා භික්ඛු, යො වදෙය්‍ය, උභයමෙතං එකත්ථං, බ්‍යඤ්ඤතමෙව තාතං.

“තං ජීවං, තං සරීරනති” වා භික්ඛු දිට්ඨියා සති චුභවචරියවාසො ත හොති. “අඤ්ඤං ජීවං, අඤ්ඤං සරීරනති” වා භික්ඛු, දිට්ඨියා සති චුභවචරියවාසො ත හොති. එතෙ තෙ භික්ඛු උභො අනෙත අනුපගම්ම මජ්ඣිම නිකායෙ ධම්මං දෙසෙති. උපාදානපච්චයා හවොති -පෙ- තණ්හාපච්චයා උපාදානනති -පෙ- වෙදනා පච්චයා තණ්හාති -පෙ- එසාපච්චයා වෙදනාති -පෙ- සලාසතනපච්චයා එසෙසාති -පෙ- තාමරුප පච්චයා සලාසතනනති -පෙ- විඤ්ඤාණ පච්චයා තාමරුපනති -පෙ- සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණනති.

කතමෙ හු ඛො හනෙත, සංඛාරා? කස්ස ව පනිමෙ සංඛාරාති? නො කලො පඤ්ඤාති හගවා අවොව. “කතමෙ සංඛාරා, කස්ස ව පනිමෙ සංඛාරාති” ඉති වා භික්ඛු, යො වදෙය්‍ය, “අඤ්ඤං සංඛාරා, අඤ්ඤස්ස පනිමෙ සංඛාරාති” ඉති වා භික්ඛු, යො වදෙය්‍ය, උභයමෙතං එකත්ථං, බ්‍යඤ්ඤතමෙව තාතං.

“තං ජීවං, තං සරීරනති” වා භික්ඛු, දිට්ඨියා සති චුභවචරියවාසො ත හොති. “අඤ්ඤං ජීවං, අඤ්ඤං සරීරනති” වා භික්ඛු, දිට්ඨියා සති චුභව-චරියවාසො ත හොති. එතෙ තෙ භික්ඛු, උභො අනෙත අනුපගම්ම මජ්ඣිම නිකායෙ ධම්මං දෙසෙති: අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරාති.

අවිජ්ජායනෙව භික්ඛු, අසෙසවිරාගනිරෝධා යාතිස්ස තාති විසුකායි-තාති¹ විසෙවිතාති විපට්ඨිතාති කාති වි කාති වි “කතමඤ්ඤ ජරාමරණං? කස්ස ව පනිදං ජරාමරණං? ඉති වා, අඤ්ඤං ජරාමරණං, අඤ්ඤස්ස ව පනිදං ජරාමරණං ඉති වා, තං ජීවං තං සරීරං ඉති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉති වා” සංඛානිස්ස තාති පභිණාති හවන්ති උච්ඡින්නා-මුලාති තාලාවච්ඡිකතාති අතභාවකතාති ආයතිං අනුපාදාමිමාති.

අවිජ්ජායනෙව භික්ඛු අසෙසවිරාගනිරෝධා යාතිස්ස තාති විසුකායිතාති විසෙවිතාති විපට්ඨිතාති කාති වි කාති වි “කතමා ජාති? කස්ස ව පතායං ජාති? ඉති වා, අඤ්ඤං ජාති අඤ්ඤස්ස ව පතායං ජාති ඉති වා, තං ජීවං තං සරීරං ඉති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉති වා” සංඛානිස්ස තාති පභිණාති හවන්ති උච්ඡින්නාමුලාති තාලාවච්ඡිකතාති අතභාවකතාති ආයතිං අනුපාදාමිමාති.

1. සුකායිතාති භි. මු.

වහන්ස, භවය කවරේ ද? මේ භවය කවරකුගේ ද? ප්‍රශ්නය නො යෙදේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. මහණ, යමෙක් “භවය කවරේ ද, මේ භවය කවරකුගේ ද” යි මෙසේ හෝ කියන්නේ ද, මහණ, යමෙක් “භවය අනෙකක, මේ භවය අනෙකකුගේ ය” යි මෙසේ හෝ කියන්නේ ද, මේ දෙක ම ඒකාභී ය. ව්‍යඤ්ඤන ම වෙනස් ය.

මහණ, “එය ජීවය, එය ශරීර ය” යි කියා හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මවරියවාසය නො වේ. මහණ, “ජීවය අනෙකක, ශරීරය අනෙකක” යි කියා හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මවරිය වාසය නො වේ. මහණ, ඒ මේ අන්ත දෙකට නො පැමිණ තථාගත තෙමේ උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ ය යි මැදුම් පිළිවෙතින් දහම් දෙසයි ... තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ ය යි ... වේදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණාව වේ ය යි ... ස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ ය යි ... ශ්‍රවණප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පර්ශ වේ ය යි ... තාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන් ශ්‍රවණ වේ ය යි ... විඤ්ඤ ප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වේ ය යි ... සංස්කාර-ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤ වේ ය යි මැදුම් පිළිවෙතින් දහම් දෙසයි.

වහන්ස, සංස්කාරයෝ කවරහු ද? මේ සංස්කාර කවරකු ගේ ද? ප්‍රශ්නය නො යෙදේ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. මහණ, යමෙක් “සංස්කාරයෝ කවරහු ද, මේ සංස්කාර කවරකුගේ ද” යි මෙසේ හෝ කියන්නේ ද, මහණ යමෙක් “සංස්කාර අනෙකක, මේ සංස්කාර අනෙකකුගේ ය” යි මෙසේ හෝ කියන්නේ ද, මේ දෙක ම ඒකාභී ය. ව්‍යඤ්ඤන ම වෙනස් ය.

මහණ “එය ජීවය, එය ශරීර ය” යි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මවරියවාසය නො වේ. මහණ, “ජීවය අනෙකක, ශරීරය අනෙකක” යි හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මවරියවාසය නො වේ. මහණ, ඒ මේ අන්ත දෙකට නො පැමිණ තථාගත තෙමේ අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙත් ය යි මැදුම් පිළිවෙතින් දහම් දෙසයි.

මහණ, “ජරාමරණ කවරේ ද? මේ ජරාමරණ කවරකුගේ ද” යි හෝ “ජරාමරණ අනෙකක, මේ ජරාමරණ අනෙකකුගේ ය” යි හෝ “එය ජීවය, එය ශරීරය” යි හෝ “ජීවය අනෙකක, ශරීරය අනෙකක” යි හෝ ඔහුට යම් ඒ (සමන්දාෂට්ඨව) හුල් වැනි, විරුද්ධ පාවතුම් ඇති, ඔබ්බොබ සැලක පාවතුම් ඇති කිසියම් කිසියම් ඕපාදානවිභව වෙද්ද, ඔහුගේ ඒ සියලු දෘෂ්ටිහු අවිද්‍යාවේ ම තීරවශේෂ විරාග නිරෝධයෙන් ප්‍රතිණ වූවාහු සිඳින ලද මුල් ඇත්තාහු මුද්‍රිතයන් තල්ගසක් මෙන් කරණ ලද්දහු පිළිවෙළින් අභාවයට පමුණුවන ලද්දහු මතු නුපදනා සබ්බාව ඇත්තාහු වෙත්.

මහණ, “ජාතිය කවරක් ද? මේ ජාතිය කවරකු ගේ ද” යි හෝ “ජාතිය අනෙකක, මේ ජාතිය අනෙකකුගේ ය” යි හෝ “එය ජීවය, එය ශරීර ය” යි හෝ “ජීවය අනෙකක, ශරීරය අනෙකක” යි හෝ ඔහුට යම් ඒ (සමන්දාෂට්ඨව) හුල් වැනි, විරුද්ධ පාවතුම් ඇති, ඔබ්බොබ සැලක පාවතුම් ඇති කිසියම් කිසියම් මිථ්‍යා දෘෂ්ටිහු වෙද්ද, ඔහුගේ ඒ සියලු දෘෂ්ටිහු අවිද්‍යාවේ ම තීරවශේෂ විරාග නිරෝධයෙන් ප්‍රතිණ වූවාහු සිඳින ලද මුල් ඇත්තාහු මුද්‍රිතයන් තල්ගසක් මෙන් කරණ ලද්දහු පිළිවෙළින් අභාවයට පමුණුවන ලද්දහු මතු නුපදනා සබ්බාව ඇත්තාහු වෙත්.

අවිජ්ජායතො භික්ඛු අසෙසවිරුගතිරොධං යාති'ස්ස තාති විසුකාසිතාති විසෙවිතාති විපථඤ්ඤාති කාතිවි කාතිවි, "කතමො භවො, කස්ස ච පනායං භවො ඉති වා, අඤ්ඤා භවො අඤ්ඤාස්ස ච පනායං භවො ඉති වා, තං ජීවං තං සරීරං ඉති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉති වා" සබ්බාති'ස්ස තාති පභිතාති භවන්ති උච්ඡින්නාමුලාති තාලාවඤ්ඤාති අතභාවකතාති අයතිං අනුපපාදධම්මාති.

අවිජ්ජායතො භික්ඛු අසෙසවිරුගතිරොධං යාති'ස්ස තාති විසුකාසිතාති විසෙවිතාති විපථඤ්ඤාති කාතිවි කාතිවි, "කතමං උපාදානං -පෙ- කතමා තණ්හා -පෙ- කතමා වෙදනා -පෙ- කතමො ඵස්සො -පෙ- කතමං සලායතනං -පෙ- කතමං තාමරූපං -පෙ- කතමං විඤ්ඤාණං -පෙ- අවිජ්ජායතො භික්ඛු අසෙසවිරුගතිරොධං යාති'ස්ස තාති විසුකාසිතාති විසෙවිතාති විපථඤ්ඤාති කාතිවි කාතිවි, "කතමෙ සඛ්ඛාරා, කස්ස ච පනිමෙ සඛ්ඛාරා ඉති වා, අඤ්ඤා සඛ්ඛාරා, අඤ්ඤාස්ස ච පනිමෙ සඛ්ඛාරා ඉති වා, තං ජීවං තං සරීරං ඉති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉති වා" සබ්බාති'ස්ස තාති පභිතාති භවන්ති උච්ඡින්නාමුලාති තාලාවඤ්ඤාති අතභාවකතාති අයතිං අනුපපාදධම්මාති.

1. 4. 6.

දුතියඅවිජ්ජාපච්චයසුත්තං

36. ඝාච්ඡායං-

තත්ථ ඛො භගවා -පෙ- අවිජ්ජාපච්චයා භික්ඛවෙ සඛ්ඛාරා, සඛ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං -පෙ- ඵචමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛන්ධස්ස සමුදයො භොති.

කතමං ජරාමරණං, කස්ස ච පනිදං ජරාමරණං ඉති වා භික්ඛවෙ, යො වදෙය්‍ය, අඤ්ඤං ජරාමරණං අඤ්ඤාස්ස ච පනිදං ජරාමරණං ඉති වා භික්ඛවෙ, යො වදෙය්‍ය, උභයමෙතං ඵකන්ථං. බ්‍යඤ්ඤාමෙව නාතං.

තං ජීවං තං සරීරං ඉති වා භික්ඛවෙ දිට්ඨියා සති බ්‍රහ්මචරියවාසො න භොති. අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉති වා භික්ඛවෙ දිට්ඨියා සති බ්‍රහ්මචරිය-වාසො න භොති. ඵතෙ තෙ භික්ඛවෙ උභො අතො අනුපගමම මජ්ඣිමනිකාපාඨගතො ධම්මං දෙසෙති: ජාතිපච්චයා ජරාමරණන්ති -පෙ-

කතමා ජාති -පෙ- කතමො භවො -පෙ- කතමං උපාදානං -පෙ- කතමා තණ්හා -පෙ- කතමා වෙදනා -පෙ- කතමො ඵස්සො -පෙ- කතමං සලායතනං -පෙ-, කතමං තාමරූපං -පෙ- කතමං විඤ්ඤාණං -පෙ- කතමෙ සඛ්ඛාරා, කස්ස ච පනිමෙ සඛ්ඛාරා ඉති වා භික්ඛවෙ යො වදෙය්‍ය, අඤ්ඤා සඛ්ඛාරා, අඤ්ඤාස්ස ච පනිමෙ සඛ්ඛාරා ඉති වා භික්ඛවෙ යො වදෙය්‍ය, උභයමෙතං ඵකන්ථං. බ්‍යඤ්ඤාමෙව නාතං.

මහණ, අවිද්ඤාවෙන් ම නිරවශේෂවිරහනිරෝධයෙන් “භවය කවරේ ද, මේ භවය කවරකුගේ දැයි හෝ, භවය අනෙකක, මේ භවය අනෙකකුගේ යයි හෝ, එය ම ජීවය එය ම ශරීරය යි හෝ, ජීවය අනෙකක, ශරීරය අනෙකකැයි” හෝ ඔහුට යම් ඒ (සමන්දෂ්ටියට) හුල් වැනි විරුද්ධ පාවෘතූම් ඇති ඔබ්බොබ සාලෝක පාවෘතූම් ඇති කිසියම් කිසියම් මිථ්‍යාදෂ්ටිහු වෙද්ද; ඔහුගේ ඒ සියලු දෂ්ටිහු ප්‍රතිණ වූවාහු සිඳින ලද මුල් ඇත්තාහු හිස්සුන් තල්ගසක් මෙන් කරණ ලද්දහු තාවත නො හටගත්තා බවට පමුණුවන ලද්දහු මතු නූපදනා සවභාව ඇත්තාහු වෙත්.

මහණ, අවිද්ඤාවෙන් ම නිරවශේෂ විරහනිරෝධයෙන් ඔහුට (සමන්දෂ්ටියට) හුල් වැනි විරුද්ධ පාවෘතූම් ඇති ඔබ්බොබ සාලෝක පාවෘතූම් ඇති යම් ඒ කිසියම් කිසියම් මිථ්‍යාදෂ්ටිහු වෙද්ද, උපාදත කවරේ ද, ... තෘෂ්ණාව කවර, ... වේදනාව කවර, ... ස්පර්ශ කවරේ ද, ... ඡායායතන කවරේ ද, ... තාමරූප කවරේ ද, ... විඤනය කවරේ ද, ... මහණ, අවිද්ඤාවෙන් ම නිරවශේෂවිරහනිරෝධයෙන් ඔහුට “සංස්කාරයෝ කවරහු ද, මේ සංස්කාර කවරකුගේ දැයි හෝ, සංස්කාර අනෙකක, මේ සංස්කාර අනෙකකුගේ යයි හෝ, එය ම ජීවය, එය ම ශරීරය යි හෝ ජීවය අනෙකක, ශරීරය අනෙකකැයි” යි හෝ (සමන්දෂ්ටියට) හුල් වැනි විරුද්ධ පාවෘතූම් ඇති ඔබ්බොබ සාලෝක පාවෘතූම් ඇති යම් කිසියම් කිසියම් මිථ්‍යාදෂ්ටිහු වෙත් ද, ඔහුගේ ඒ සියලු මිථ්‍යාදෂ්ටිහු ප්‍රතිණ වූවාහු මුළුසුන් කරණ ලද්දහු හිස් සුන් තල් ගසක් මෙන් කරණ ලද්දහු තාවත නො හටගත්තා බවට පමුණුවන ලද්දහු මතු නූපදනා සවභාව ඇත්තාහු වෙත්.

1. 4. 6

දෙවැනි අවිජ්ජාපච්චය සූත්‍රය

36. සැවැත්නුවර-

එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මහණෙනි, අවිද්ඤාප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙත්. සංස්කාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤන වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ යයි වදාළ සේක.

මහණෙනි, යමෙක් “ජරාමරණ කවරේ ද, මේ ජරාමරණ කවරකුගේ ද” යි හෝ කියන්නේ ද, මහණෙනි, යමෙක් “ජරාමරණ අනෙකක, මේ ජරාමරණ අනෙකකුගේ ය” යි හෝ කියන්නේ ද, මේ දෙක ම ඒකානීය ව්‍යඤ්ඤා ම වෙතස් ය.

මහණෙනි, “එය ජීවය, එය ශරීරය” යි හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි (මග්ග) චුඤ්චරියවාසය නො වේ. මහණෙනි “ජීවය අනෙකක, ශරීරය අනෙකකැයි” යි හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි චුඤ්චරියවාසය නො වේ. මහණෙනි, ඒ මේ අනන්‍ය දෙකට නො පැමිණ තථාගත තෙමේ ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ යයි මැදුම් පිළිවෙතින් දහම් දෙසයි

ජාතිය කවර භවය කවරේ ද උපාදත කවරේ ද ... තෘෂ්ණාව කවර ... වේදනාව කවර ... ස්පර්ශ කවරේ ද ... ඡායායතන කවරේ ද ... තාමරූප කවරේ ද ... විඤනය කවරේ ද ... මහණෙනි, යමෙක් සංස්කාරයෝ කවරහු ද, මේ සංස්කාර කවරකුගේ දැයි හෝ කියන්නේ ද මහණෙනි, යමෙක් සංස්කාර අනෙකක, මේ සංස්කාර අනෙකකුගේ යයි හෝ කියන්නේ ද මේ දෙක ම ඒකානීය ව්‍යඤ්ඤා ම වෙතස් ය.

“තං ජ්වං තං සරිරං” ඉති වා භික්ඛවෙ, දිට්ඨියා සති බ්‍රහ්මචරියවාසො න භොති. “අඤ්ඤං ජ්වං අඤ්ඤං සරිරං” ඉති වා භික්ඛවෙ දිට්ඨියා සති බ්‍රහ්මචරිය-වාසො න භොති. එතෙ තෙ භික්ඛවෙ උභො අනෙත අනුපගමම මජ්ඣෙක තපාගතො ධම්මං දෙසෙති: අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා. -පෙ-

අවිජ්ජායනෙව භික්ඛවෙ, අසෙසවිරුගතිරොධා යානියා තාති විසුකාසි-තාති විසෙවිතාති විපථජ්ඣිතාති කාතිවි කාතිවි, “කතමං ජරාමරණං කයා ව පතිදං ජරාමරණං ඉති වා, අඤ්ඤං ජරාමරණං අඤ්ඤායා ව පතිදං ජරාමරණං ඉති වා, තං ජ්වං තං සරිරං ඉති වා, අඤ්ඤං ජ්වං අඤ්ඤං සරිරං ඉති වා” සංඛානියා තාති පභිණාති භවන්ති උච්ඡින්නාමුලාති තාලාවජ්ඣකතාති අතභාවකතාති¹ ආයතිං අනුපාදධම්මානීති.

අවිජ්ජායනෙව භික්ඛවෙ, අසෙසවිරුගතිරොධා යානියා තාති විසුකාසි-තාති විසෙවිතාති විපථජ්ඣිතාති කාතිවි කාතිවි, “කතමා ජාති -පෙ- කතමො භවො -පෙ- කතමං උපාද්ධං -පෙ- කතමා තණ්හා -පෙ- කතමා වෙදනා -පෙ- කතමො එසො -පෙ- කතමං සලායතනං -පෙ- කතමං නාමරූපං -පෙ- කතමං විඤ්ඤාණං -පෙ- කතමෙ සංඛාරා, කයා ව පතිමෙ සංඛාරා ඉති වා, අඤ්ඤා සංඛාරා, අඤ්ඤායා ව පතිමෙ සංඛාරා ඉති වා, තං ජ්වං තං සරිරං ඉති වා, අඤ්ඤං ජ්වං අඤ්ඤං සරිරං ඉති වා” සංඛානියා තාති පභිණාති භවන්ති උච්ඡින්නාමුලාති තාලාවජ්ඣකතාති අතභාවකතාති¹ ආයතිං අනුපාදධම්මානීති.

1. 4. 7

නිකුමහසුතං.

37. සාමප්පිං-

තායං භික්ඛවෙ, කායො කුම්භාකං. තාපි² අඤ්ඤාසං. පුරුණමිදං භික්ඛවෙ කමමං අභිසංඛිතං අභිසංඤ්චිතයිතං වෙදයිතං³ දට්ඨබ්බං.

තත්‍ර ඛො භික්ඛවෙ, සුභවා අරියසාවකො පටිච්චගමනපාදඤ්ඤාව සාධුකං යොතිසො මතසිකරොති: “ඉති ඉමසමීං සති ඉදං භොති, ඉමසුපපාදා ඉදං උපපජ්ජති, ඉමසමීං අසති ඉදං න භොති, ඉමසානිරොධො ඉදං නිරුජ්ඣති, යදිදං අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා, සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං -පෙ- එවමෙතසා කෙවලසා දුක්ඛකඛනියා සමුදයො භොති. අවිජ්ජායනෙව අසෙසවිරුග-නිරොධො සංඛාරනිරොධො. සංඛාරනිරොධො විඤ්ඤාණනිරොධො -පෙ- එවමෙතසා කෙවලසා දුක්ඛකඛනියා නිරොධො භොතිති.

1. අතභාවං කතාති - මජ්ඣං, සං. - සිමු

2. කපි - මජ්ඣං, PTS. 3. වෙදනියං - මජ්ඣං, සං., PTS.

මහණෙනි, “එය ජීවය, එය ශරීරය” යි හෝ දෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරියවාසය නො වේ. මහණෙනි, “ජීවය අනෙකක, ශරීරය අනෙකක” යි හෝ දෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මචරියවාසය නො වේ. මහණෙනි, ඒ මේ අත්ත දෙකට නොපැමිණ තථාගත තෙමේ අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙති යි මැදුම් පිළිවෙතින් දහම් දෙසයි. ...

මහණෙනි, අවිද්‍යාවේ ම නිරවශේෂවිරුගනිරෝධයෙන් ඔහුට “ජරාමරණ කවරේ ද, මේ ජරාමරණ කවරකුගේ දැයි හෝ, ජරාමරණ අනෙකක, මේ ජරාමරණ අනෙකකුගේ යයි හෝ, එය ජීවය, එය ශරීරය යි හෝ, ජීවය අනෙකක, ශරීරය අනෙකක යි” හෝ (සම්මන්දෂ්ටියට) හුල් වැනි විරුද්ධ පැවැත්වුම් ඇති සැලක පැවැත්වුම් ඇති යම් ඒ කිසියම් කිසියම් මිථ්‍යාදෂ්ටි වෙද් ද ඔහුගේ ඒ සියලු දෂ්ටිහු ප්‍රතිණ වූවාහු මූලසුත් කරණ ලද්දහු හිස් සුත් තල්ගසක් මෙන් කරණ ලද්දහු නැවත නො හටගන්නා බවට පමුණුවන ලද්දහු මතු නුපදනා ස්වභාව ඇත්තාහු වෙත්.

මහණෙනි, අවිද්‍යාවේ ම නිරවශේෂවිරුග නිරෝධයෙන් ඔහුට “ජාතිය කවර ... භවය කවරේ ද ... උපාදාන කවරේ ද ... තෘෂ්ණාව කවර ... වේදනාව කවර ... ස්පර්ශ කවරේ ද ... ෂබ්දායතන කවරේ ද ... තාම රූප කවරේ ද ... විඤ්ඤාන කවරේ ද ... සංස්කාරයෝ කවරහු ද, මේ සංස්කාර කවරකුගේ දැයි හෝ, සංස්කාර අනෙකක, මේ සංස්කාර අනෙකකුගේ යයි හෝ, එය ජීවය, එය ශරීරය යි හෝ, ජීවය අනෙකක, ශරීරය අනෙකක යි” හෝ (සම්මන්දෂ්ටියට) හුල් වැනි විරුද්ධ පැවැත්වුම් ඇති ඔබ්බොබ සැලක පැවැත්වුම් ඇති යම් ඒ කිසියම් මිථ්‍යාදෂ්ටි වෙත් ද, ඔහුගේ ඒ සියලු දෂ්ටිහු ප්‍රතිණ වූවාහු මූලසුත් කරණ ලද්දහු හිස්සුත් තල්ගසක් මෙන් කරණ ලද්දහු නැවත නො හටගන්නා බවට පමුණුවන ලද්දහු මතු නුපදනා ස්වභාව ඇත්තාහු වෙත්.

1. 4. 7

නතුරු සූත්‍රය

37. සැවැත්භූමි-

මහණෙනි, මේ කඥ නොපමේ නො වේ. අනුත්තේ ද නො වේ. මහණෙනි, මේ පුරුණ කමීයෙකි. ප්‍රත්‍යයයෙන් කරණ ලද්දේ ය. වේතනාව මූල් කොට ඇත්තේ ය. වේදනාවට වස්තු වූයේ යයි දතයුතු යි.

මහණෙනි, ශ්‍රාවණ අයභිභූත තෙමේ “අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙති. සංස්කාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ. ... මෙසේ මේ හුදුසුත් රැස් හට ගැනීම වේ. අවිද්‍යාවේ ම නිරවශේෂ විරුගනිරෝධයෙන් සංස්කාරනිරෝධය වේ. සංස්කාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤානනිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදුසුත් රැස් නිරෝධය වේය යන යමක් ඇද්ද, මෙසේ මෙය ඇති කල්හි මෙය වෙයි. මෙය ඉපදීමෙන් මෙය උපද්. මෙය නැති කල්හි මෙය නො වේ. මෙය නිරුද්ධවීමෙන් මෙය නිරුද්ධ වේ ය” යි පටිච්ඡ-සමුප්පාදය ම මනා කොට නුවණින් මෙනෙහි කෙරෙයි

1. 4. 8.

වේගනාසුභතං

38. සාවජජීයං-

යඤ්ච භීතතිවෙ, වෙතෙහී යඤ්ච පකපෙපති, යඤ්ච අනුසෙති, ආරම්මණ-
මෙතං භොති විඤ්ඤාණස්ස ධීතියා. ආරම්මණෙ සති පතිට්ඨා විඤ්ඤාණස්ස
භොති. තස්මිං පතිට්ඨිතෙ විඤ්ඤාණෙ විරුද්ධො ආයතීං පුතඛ්ඛවාහි-
නිබ්බතති භොති. ආයතීං පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බතතියා සති ආයතීං ජාති ජරා
මරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා සම්භවනති. එවමෙතස්ස
කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති.

නො වෙ භීතතිවෙ, වෙතෙහී, නො වෙ¹ පකපෙපති, අථ වෙ අනුසෙති,
ආරම්මණමෙතං භොති විඤ්ඤාණස්ස ධීතියා. ආරම්මණෙ සති පතිට්ඨා
විඤ්ඤාණස්ස භොති. තස්මිං පතිට්ඨිතෙ විඤ්ඤාණෙ විරුද්ධො ආයතීං
පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බතති භොති. ආයතීං පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බතතියා සති ආයතීං
ජාතිජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා සම්භවනති. එවමෙ-
තස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති.

යතො ව බො භීතතිවෙ, නො වෙව වෙතෙහී, නො ව පකපෙපති, නො
ව අනුසෙති, ආරම්මණමෙතං න භොති විඤ්ඤාණස්ස ධීතියා. ආරම්මණෙ
අසති පතිට්ඨා විඤ්ඤාණස්ස න භොති. තදපපතිට්ඨිතෙ විඤ්ඤාණෙ අවිරුද්ධො
ආයතීං පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බතති න භොති. ආයතීං පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බතතියා
අසති ආයතීං ජාතිජරාමරණං සොකපරිදෙව දුක්ඛදොමනස්සුපායාසා
නිරුජ්ඣති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛන්ධස්ස නිරෝධො භොතීති.

1. 4. 9.

දුතීය වේගනා සුභතං

39. සාවජජීයං.

යඤ්ච භීතතිවෙ, වෙතෙහී, යඤ්ච පකපෙපති, යඤ්ච අනුසෙති, ආරම්මණ-
මෙතං භොති විඤ්ඤාණස්ස ධීතියා. ආරම්මණෙ සති පතිට්ඨා විඤ්ඤාණස්ස
භොති. තස්මිං පතිට්ඨිතෙ විඤ්ඤාණෙ විරුද්ධො නාමරූපස්ස අවක්ඛනාති
භොති. නාමරූපපච්චයා සලායතනං, සලායතනපච්චයා එසො, එස්ස-
පච්චයා වෙදනා-පෙ- තණ්හා-පෙ- උපාදානං-පෙ- භවො-පෙ- ජාති-පෙ-
ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා සම්භවනති. එවමෙතස්ස
කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති.

නො වෙ භීතතිවෙ, වෙතෙහී, නො වෙ පකපෙපති, අථ වෙ අනුසෙති,
ආරම්මණමෙතං භොති විඤ්ඤාණස්ස ධීතියා. ආරම්මණෙ සති පතිට්ඨා
විඤ්ඤාණස්ස භොති. තස්මිං පතිට්ඨිතෙ විඤ්ඤාණෙ විරුද්ධො නාමරූපස්ස
අවක්ඛනාති භොති. නාමරූපපච්චයා සලායතනං-පෙ- එවමෙතස්ස
කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති.

1. නො ව- සි මු- සා,

1. 4. 8.

වේතනාසූත්‍රය

38. සෑවෑන්තුවර-

මහණෙනි, යමකුත් සිතයි ද, යමකුත් කල්පනා කෙරේ ද, යමකුත් පවත්වා ද, මෙය විඥනයේ පැවැත්මට අරමුණ වේ. අරමුණ ඇතිකල්හි විඥනයේ පිහිටීම වේ. ඒ විඥනය පිහිටි කල්හි, වැඩුනු කල්හි මතු පුනභිවය හටගැනීම වේ. මතු පුනභිවය හට ගැනීම ඇති කල්හි මතු ජාති ජරා මරණ සෝක පරිදේව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසයෝ හටගනීත්. මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ හට ගැනීම වේ.

මහණෙනි, ඉදිත් නො සිතා ද, ඉදිත් කල්පනා නො කෙරේ ද, එහෙත් අනුසයනය කෙරේ ද, මෙය විඥනයේ පැවැත්මට අරමුණ වේ. අරමුණ ඇති කල්හි විඥනයේ පිහිටීම වේ. ඒ විඥනය පිහිටි කල්හි වැඩුනු කල්හි මතු පුනභිවය හටගැනීම වේ. මතු පුනභිවය හටගැනීම ඇති කල්හි මතු ජාති ජරා මරණ සෝක පරිදේව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසයෝ හටගනීත්. මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ හට ගැනීම වේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක නො ද සිතා ද, නො ද කල්පනා කෙරේ ද, නො ද පවත්වා ද, මෙය විඥනයේ පැවැත්මට අරමුණ නො වේ. අරමුණ නැති කල්හි විඥනයේ පිහිටීම නො වේ. ඒ විඥනය නො පිහිටි කල්හි නො වැඩුනු කල්හි මතු පුනභිවය හට ගැනීම නොවේ. මතු පුනභිවය හටගැනීම නැති කල්හි මතු ජාති ජරා මරණ සෝක පරිදේව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසයෝ නිරුද්ධ වෙත්. මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ නිරෝධය වේ.

1. 4. 9.

දෙවැනි වේතනා සූත්‍රය

39. සෑවෑන්තුවර-

මහණෙනි, යමකුත් සිතා ද, යමකුත් කල්පනා කෙරේ ද, යමකුත් තැවත තැවත පවත්වා ද, මෙය විඥනයේ පැවැත්මට අරමුණ වේ. අරමුණ ඇති කල්හි විඥනයේ පිහිටීම වේ. ඒ විඥනය පිහිටි කල්හි වැඩුනු කල්හි තාමරූපයේ බැස ගැනීම වේ. තාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් ඡායායතන වේ. ඡායායතනප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පෘෂ්‍ය වේ ස්පෘෂ්‍යප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ ... තෘෂ්ණාව ... උපාදාන ... භවය ... ජාතිය ... ජරා මරණ සෝක පරිදේව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසයෝ හට ගනීත්. මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ හට ගැනීම වේ.

මහණෙනි, ඉදිත් නො සිතා ද, ඉදිත් කල්පනා නො කෙරේ ද, එහෙත් තැවත තැවත පවත්වා ද, මෙය විඥනයේ පැවැත්මට අරමුණ වේ. අරමුණ ඇති කල්හි විඥනයේ පිහිටීම වේ. ඒ විඥනය පිහිටි කල්හි වැඩුනු කල්හි තාමරූපයේ බැස ගැනීම වේ. තාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන් ඡායායතන වේ. මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ හට ගැනීම වේ.

යතො ව බො භික්ඛවෙ, නො වෙව වෙතෙහි, නො ව පකපොති, නො ව අනුසෙති, ආරම්මණමෙතං න හොති විඤ්ඤාණස්ස ධීතියා. ආරම්මණෙ අසති පඨිට්ඨා විඤ්ඤාණස්ස න හොති. තදප්පතිට්ඨිතෙ විඤ්ඤාණෙ අවිරුලො නාම-රූපස්ස අවකක්ඛන්ති න හොති. නාමරූපනිරෝධා සලායතන නිරෝධො -පෙ-ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තියා නිරෝධො හොතීති.

1. 4. 10.

තනියවෙගනාසුතං.

40. සාමන්තියං:-

යඤ්ච භික්ඛවෙ, වෙතෙහි, යඤ්ච පකපොති, යඤ්ච අනුසෙති, ආරම්මණ-මෙතං හොති විඤ්ඤාණස්ස ධීතියා. ආරම්මණෙ සති පඨිට්ඨා විඤ්ඤාණස්ස හොති. තස්මිං පඨිට්ඨිතෙ විඤ්ඤාණෙ විරුලො තති හොති. තතියා සති ආගතීගති හොති. ආගතීගතියා සති චුතුපපානො හොති. චුතුපපානෙ සති ආයතීං ජාතිජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා සම්භවන්ති. ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තියා සමුදයො හොති.

නො වෙ භික්ඛවෙ, වෙතෙහි, නො වෙ පකපොති, අථ වෙ අනුසෙති ආරම්මණමෙතං හොති විඤ්ඤාණස්ස ධීතියා. ආරම්මණෙ සති පඨිට්ඨා විඤ්ඤාණස්ස හොති. තස්මිං පඨිට්ඨිතෙ විඤ්ඤාණෙ විරුලො තති හොති. තතියා සති ආගතීගති හොති. ආගතීගතියා සති චුතුපපානො හොති. චුතුපපානෙ සති ආයතීං ජාතිජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛ-දොමනස්සුපායාසා සම්භවන්ති. ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තියා සමුදයො හොති.

යතො ව බො භික්ඛවෙ, නො වෙව වෙතෙහි, නො ව පකපොති, නො ව අනුසෙති, ආරම්මණමෙතං න හොති විඤ්ඤාණස්ස ධීතියා. ආරම්මණෙ අසති පඨිට්ඨා විඤ්ඤාණස්ස න හොති. තදප්පතිට්ඨිතෙ විඤ්ඤාණෙ අවිරුලො තති න හොති. තතියා අසති ආගතීගති න හොති. ආගතීගතියා අසති චුතුපපානො න හොති. චුතුපපානෙ අසති ආයතීං ජාතිජරාමරණං සොක-පරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තියා නිරෝධො හොතීති.

කලාරචතනියවගෙහා චතුසොඨා

තනු, ඥානං:

භූතමිදං කලාරඤ්ච දුට්ඨෙ ව ඤාණවජ්ඣති,
අවිජ්ජාපට්ඨයා ව දො නතුම්භ වෙතතා තයොති.

මහණෙනි, යම් කලෙක නොද සිතාද, නොද කල්පනා කෙරේද, නොද පවත්වාද, මෙය විඥනයේ පැවැත්මට අරමුණ නොවේ. අරමුණ නැති කල්හි විඥනයේ පිහිටීම නොවේ. ඒ විඥනය නොපිහිටි කල්හි නො වැඩුනු කල්හි නාමරූපයේ බැස ගැණීම නොවේ. නාමරූප නිරෝධයෙන් අබ්බයතන නිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

1. 4. 10.

තෙවැනි වෙතනා සූත්‍රය

40. සැවැත්තුපර-

මහණෙනි, යමකුත් සිතාද, යමකුත් කල්පනා කෙරේද, යමකුත් නැවැත නැවැත පවත්වාද, මෙය විඥනයේ පැවැත්මට අරමුණ වේ. අරමුණ ඇති කල්හි විඥනයේ පිහිටීම වේ. ඒ විඥනය පිහිටි කල්හි වැඩුනු කල්හි තෘෂ්ණාව වේ. තෘෂ්ණාව ඇති කල්හි කමාදී අරමුණෙහි විඥනය පැවැත්ම වේ. අරමුණෙහි විඥනයේ පැවැත්ම ඇති කල්හි ව්‍යුතිය හා උපපත්තිය වේ. ව්‍යුතිඋපපත්ති ඇති කල්හි මත්තෙහි ජාතිජරාමරණසංසාරදෙවදුක්ඛදෙමතස්ස උපායාසයෝ හට ගණිත්. මෙසේ මේ හුදු දුක් ඛයේ හට ගැනීම වේ.

මහණෙනි, ඉදින් නොසිතාද, ඉදින් කල්පනා නොකෙරේද, එහෙත් අනුසන්ධි කෙරේද, මෙය විඥනයෙන් පැවැත්මට අරමුණ වේ. අරමුණ ඇති කල්හි විඥනයේ පිහිටීම වේ. ඒ විඥනය පිහිටි කල්හි වැඩුනු කල්හි තෘෂ්ණා තතිය වේ. තෘෂ්ණාව ඇති කල්හි (කමාදී අරමුණු වල විඥනයේ පැවැත්ම) ආගතිය, (කමී හෝ කමීනිමිති හෝ ගතීනිමිති එළඹ සිටි කාල ගතිය (ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන් විඥනයෙන් ගමන) වේ. ආගතියෙහි ඇති කල්හි වූතිය හා උපපත්තිය වේ. වූති උපපත්ති ඇති කල්හි මතු ජාතිජරාමරණසංසාරදෙවදුක්ඛදෙමතස්ස උපායාසයෝ හට ගණිත්. මෙසේ මේ හුදු දුක් ඛයේ හට ගැණීම වේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක නොද සිතාද, නොද කල්පනා කෙරේද, නොද පවත්වාද, මෙය විඥනයේ පැවැත්මට අරමුණ නොවේ. අරමුණ නැති කල්හි විඥනයේ පිහිටීම නොවේ. ඒ විඥනය නොපිහිටි කල්හි නො වැඩුනු කල්හි තෘෂ්ණාව නොවේ. තෘෂ්ණාව නැති කල්හි කමාදී ආගතිය නොවේ. ආගතිය නැති කල්හි ව්‍යුතිය හා උපපත්තිය නොවේ. ව්‍යුති උපපත්ති නැති කල්හි මතු ජාතිජරාමරණසංසාරදෙවදුක්ඛදෙමතස්ස උපායාසයෝ නිරුද්ධ වෙත්. මෙසේ මේ හුදු දුක් ඛයේ නිරෝධය වේයි.

කළාරඛතතිය වර්ගය සිවුවැනි යි.

එහි උද්දනය:

භූතසූත්‍රය, කළාරඛතතිය සූත්‍රය, ඤාණවත්තු සූත්‍ර දෙකය, අවිජ්ජාපච්චය සූත්‍ර දෙකය, තතුමහ සූත්‍රය, වෙතනා සූත්‍ර භූණය යි සූත්‍ර දශයෙකි.

5. ගහපතිවග්ගො.

1. 6. 1.

පඤ්චනසචෙරසුත්තං.

41. සංවසථීයං--

අථ ඛො අනාඨපිණ්ඩිත්තො ගහපති යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො අනාඨපිණ්ඩිකං ගහපතිං හගවා එතදවොච:

යතො ඛො ගහපති, අරියසාවකස්ස පඤ්ච හයාති වෙරාති වූපසන්නානි හොනති, චතුභි ව සොතාපත්තියඛෙහති සමන්තාගතො හොති, අරියො වස්ස ඤ්ඤො පඤ්ඤො සුද්ධො හොති සුප්පට්ඨිඤ්ඤො, සො අකඤ්ඤාමානො අත්තතාව අත්තාතං ඛ්‍යාකරෙය්‍ය: “විණ්ණීරයොලති විණ්ණීරච්ඡාත-යොතිජො¹ විණ්ණපෙත්තිවිසයො විණ්ණපායදුග්ගනිවිතිපාතො, සොතාපනො-හවස්සී අවිතිපාතධිවෙමා නියතො සලොඛාධිපරායණො”ති.

කතමාති පඤ්ච හයාති වෙරාති වූපසන්නානි හොනති?

යං ගහපති, පාණතිපාති පාණතිපාතපච්චයා දිට්ඨධම්මකම්පි හයං වෙරං පසවති, සම්පරාසිකම්පි හයං වෙරං පසවති, වෙතසිකම්පි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදයති,² පාණතිපාතා පටිච්ඡිතස්ස එවං තං හයං වෙරං වූපසන්නං හොති.

යං ගහපති, අදින්නාදුසි අදින්නාදුතපච්චයා දිට්ඨධම්මකම්පි හයං වෙරං පසවති, සම්පරාසිකම්පි හයං වෙරං පසවති, වෙතසිකම්පි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදයති, අදින්නාදුතා පටිච්ඡිතස්ස එවං තං හයං වෙරං වූපසන්නං හොති.

යං ගහපති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරී කාමෙසු මිච්ඡාචාරපච්චයා දිට්ඨ-ධම්මකම්පි හයං වෙරං පසවති, සම්පරාසිකම්පි හයං වෙරං පසවති, වෙතසිකම්පි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටිසංවෙදයති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිච්ඡිතස්ස එවං තං හයං වෙරං වූපසන්නං හොති.

යං ගහපති, මුසාවාදී මුසාවාදපච්චයා දිට්ඨධම්මකම්පි හයං වෙරං පසවති, සම්පරාසිකම්පි හයං වෙරං පසවති, වෙතසිකම්පි දුක්ඛං දෙමනස්සං පටි-සංවෙදයති, මුසාවාදා පටිච්ඡිතස්ස එවං තං හයං වෙරං වූපසන්නං හොති.

1. සොති - මජ්ඣ. 2. පටිසංවෙදයති - සි.මු. P.T.S.

5. ගහපති වගීය.

1. 5. 1.

පක්ෂවහයවෙරසුත්‍රය.

41. සැවැත්නුවර-

එකල්හි අනේපිඩු ගැහැවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැද එකත් පසෙක හුන්නේ ය. එකත් පසෙක හුන් අනේපිඩු ගැහැවිහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

ගැහැවිය, යම් කළෙක ආයතීශ්‍රාවකයාගේ පස්වැදුරුම් හය හා වෙර වෙනතාවෝ සංසිද්ධානු වෙද්ද, සිවුවැදුරුම් සොතාපත්ති අභිගයෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද, ආයතී (නිර්දේශ) වූ ත්‍යාය (ප්‍රතිත්‍ය සමූතපාදය) විදර්ශිතා) ප්‍රඥයෙන් මනා ව දක්නා ලද්දේ මැනවින් අවබෝධ කරණ ලද්දේ වේ ද, හෙතෙමේ කාමැති වන්නේ නම් “ක්ෂය වූ නිරය ඇත්තෙම් ක්ෂය වූ නිරව්‍යාන යොති ඇත්තෙම් ක්ෂය වූ ප්‍රෙතවිෂය ඇත්තෙම් ක්ෂය වූ අපාය දුතීති විනිපාත ඇත්තෙම් වෙමි. සෝවන් වූයෙම් විවසට පතිතවත සවහාව තැත්තෙම් නියත වූයෙම් සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇත්තෙම් වෙමි” යි තෙමේ ම තමා ප්‍රකාශ කරන්නේ ය.

කවර පස්වැදුරුම් හය වෙර වෙනතාවෝ සංසිද්ධානු වෙන් ද යත්:

ගැහැවිය, පරපණ තසත සුලු පුද්ගල තෙමේ පරපණ නැසීම් ප්‍රත්‍යයෙන් මෙලෙවිතින් යම් බියක් හා වෙරක් රැස් කෙරේ ද, පරලෙවිතින් යම් බියක් හා වෙරක් රැස් කෙරේ ද, වෛතසික වූත් යම් දුක්කන් හා දෙමිතසක් විඳී ද, පණ්ඩාසිත් දුරා වූවහුට මෙසේ ඒ බිය හා වෙර සංසිද්ධතේ වේ.

ගැහැවිය, නුදුන් දෙය ගන්තාසුලු පුගුල් තෙමේ නුදුන් දෙය ගැණිම් හෙතුයෙන් මෙලෙවිතින් යම් බියක් හා වෙරක් රැස් කෙරේ ද, පරලෙවිතින් යම් බියක් හා වෙරක් රැස් කෙරේ ද, වෛතසික වූත් යම් දුක්කන් දෙමිතසක් විඳී ද, නුදුන් දෙය ගැත්තෙන් වෙන්වූ ඔහුට මෙසේ ඒ හය හා වෙර සංසිද්ධතේ වේ.

ගැහැවිය, කාමයෙහි වරදවා හැසිරෙණසුලු පුගුල් තෙමේ කාමයෙහි වරදවා හැසිරීම් පසයෙන් මෙලෙවිතින් යම් බියක් හා වෙරක් රැස් කෙරේ ද, පරලෙවිතින් යම් බියක් හා වෙරක් රැස් කෙරේ ද, වෛතසික වූත් යම් දුක්කන් දෙමිතසක් විඳී ද, කාමයෙහි වරදවා හැසිරීමෙන් වෙන් වූවහුට මෙසේ ඒ බිය හා වෙර සංසිද්ධතේ වේ.

ගැහැවිය, මුසවා බෙණෙතසුලු පුගුල් තෙමේ මුසවා පසයෙන් මෙලෙවිතින් යම් බියක් හා වෙරක් රැස් කෙරේ ද, පරලෙවිතින් යම් බියක් හා වෙරක් රැස් කෙරේ ද, වෛතසික වූත් යම් දුක්කන් දෙමිතසක් විඳී ද, මුසවායෙන් වෙන් වූවහුට මෙසේ ඒ බිය හා වෙර සංසිද්ධතේ වේ.

යං ගහපති, පුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාසී සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාන-
පච්චයා දට්ඨධම්මකම්පි හයං චෙරං පනවති, සම්පරාසිකම්පි හයං චෙරං පනවති,
චේතසිකම්පි දුක්ඛං ද්වේෂකස්සං පටිසංවේදයති, සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා
පටිච්චතස්ස එවං තං හයං චෙරං වූපසන්නං භොති.

ඉමාති පඤ්ච භයාති චෙරති වූපසන්නාති භොතති.

කතමෙහි චතුති සොභාපතනියඛෙහති සමන්නාගතො භොති?

ඉධ ගහපති, අරියසාවකො බුද්ධෝ අවේච්චපසාදෙන සමන්නාගතො
භොති: “ඉතිපි සො හගවා අරහං, සම්මාසල්ලුද්ධො, විජ්ජාචරණසම්පන්නො,
සුගතො, ලොකවිදු, අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරථි, සත්ථා දෙවමනුස්සාතං,
බුද්ධො, හගවා”ති.

ධම්මෙ අවේච්චපසාදෙන සමන්නාගතො භොති: “සාවකානො හගවතා
ධම්මො, සන්දිට්ඨිකො, අකාලිකො, එහිපස්සිකො, ඔපතසිකො, පච්චතං
වේදිතඛෙබ්බො විඤ්ඤාති”ති.

සඛෙස අවේච්චපසාදෙන සමන්නාගතො භොති: “සුපට්ඨනො¹
හගවතො සාවකසඛෙසා, උජ්ජ්වට්ඨනො හගවතො සාවකසඛෙසා, ඤාය-
පට්ඨනො හගවතො සාවකසඛෙසා, සාමීථිපට්ඨනො හගවතො
සාවකසඛෙසා, යද්දං වහාරී පුරිසපුනාති අට්ඨ පුරිසපුගාලා එස හගවතො
සාවකසඛෙසා, - අාහුතෙය්‍යො, පාහුතෙය්‍යො, දඬුතෙය්‍යො, අඤ්ඤාලි-
කරණීයො, අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛතං ලොකස්සා”ති.

අරියකතෙහති සිලෙහි සමන්නාගතො භොති: අබ්භේධති අච්ඡිද්දෙහි
අසබ්බෙහි අකම්මාතෙහි භුජ්ජෙහි විඤ්ඤාපසංකප්පෙහි² අපරාමච්චෙහි
සමාධිසංවත්තතිකෙහි.

ඉමෙහි චතුති සොභාපතනියඛෙහති සමන්නාගතො භොති.

කතමො වස්ස අරියො ඤායො පඤ්ඤාය සුද්ධො භොති සුපට්ඨිද්ධො¹

ඉධ ගහපති, අරියසාවකො පටිච්චසම්මුථාද ඤෙඤාචසාධුකං යොතිසො
මකසි කප්පති: “ඉති ඉමස්මිං සති ඉදං භොති, ඉමස්සුප්පහදාඉදං උපපජ්ජති,
ඉමස්මිං අසති ඉදං ත භොති, ඉමස්ස නිරෝධා ඉදං නිරුජ්ජති, යද්දං
අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා, සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපච්චයා
නාමරූපං - පෙ- එවමේතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛස්ස සම්මුදයො භොති,
අවිජ්ජායත්තෙව අනෙසව්‍රාගනිරෝධා සංඛාරනිරෝධො, සංඛාර නිරෝධා
විඤ්ඤාණනිරෝධො - පෙ- එවමේතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛස්ස නිරෝධො
භොති. අගමස්ස අරියො ඤායො පඤ්ඤාය සුද්ධො භොති සුපට්ඨිද්ධො -

1. සුපට්ඨනො - මජ්ඣං.

2. විඤ්ඤාපසංකප්පෙ - යො PTS

භාග්‍යවිත, මිදයට හා පමාවට කරුණු වූ රහමෙර පාතය කරණසුලු පුභුල් තෙමේ මිදපමාවට කරුණු වූ රහමෙර පාතය නිරීම් පසයෙන් මෙලෙවිනිත් යම් බියක් හා වෙරක් රැස් කෙරේ ද, පරලෙවිනිත් යම් බියක් හා වෙරක් රැස් කෙරේ ද, වෛතසික වූත් යම් දුක්කයක් දෙමනසක් විදී ද, මිදයට හා පමාවට කරුණු වූ රහමෙර පාතයෙන් වෙන් වුවහුට මෙසේ ඒ බිය හා වෙර සංසිදුනේ වේ.

මේ පස්වැදූරුම් බිය හා වෙර සංසිදුනාහු වෙත්.

කවර සිවුවැදූරුම් සෝවත් අභිගයන්ගෙන් යුක්තවූයේ වේ ද යත්:

භාග්‍යවිත, මෙහි ආය්‍යීශ්‍රාවක තෙමේ “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ මේ කරුණෙහුද අභිත්ත, සමසක්සම්බුද්ධිය, විද්‍යාවරණසම්පන්නතාය, සුභතාය, ලොකවිදු හ, නිරුත්තරපුරිසදම්මසාරපි හ, දෙව් මිනිසුන්ට ශාස්තෘ හ බුද්ධිය හ, භාග්‍යවත් හ” යි බුදුරජානන් වහන්සේ කෙරෙහි ගුණ දැන පැහැදීමෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි.

“භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් (දෙසු) ධර්ම-සාධනාය, සන්ධිකාය, අකාලිකාය, එහිපසිකාය, මපතසිකාය, නුවණැත්තන් විසින් තමනමා කෙරෙහි ලා දත යුත්තේ ය” යි ධර්ම කෙරෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ වේ.

“භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ පුප්ඵපන්නාය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ උප්පට්ඨපන්නාය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ ඤායපට්ඨපන්නාය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝ තෙමේ සාමිපිපට්ඨපන්නාය, යම් මේ පුරුෂයෙකු සතරෙක් ආර්යපුද්ගලයෝ අවදෙතෙක් වෙද් ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මේ ශ්‍රාවක සංඝ තෙමේ-ආහුතෙය්‍යාය, පාහුතෙය්‍යාය, දක්ඛිණෙය්‍යාය, අඤ්ඤාලිකාරණීයාය, ලෝචැස්සට නිරුත්තරපුරිසායෙහි” යි සංඝයා කෙරෙහි අවලප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි.

කඩ තො වූ සිදුරු තො වූ සබර තො වූ කල්මාෂ තො වූ නිදහස් වූ නුවණැත්තන් විසින් පසස්තාලද තෘෂණදෂ්ටින් අපරමාෂට වූ සමාධිය පිණිස පවත්නා වූ ආය්‍යීකානත ශීලයෙන් යුක්ත වූයේ වේ. මේ සිවුවැදූරුම් සෝතාපත්ති අභිගයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි.

නිදේෂ වූ කවර ත්‍යාගයෙක් ඔහු විසින් විදර්ශනාප්‍රඥාවෙන් මානාවින් දක්නා ලද්දේ අවබෝධ කරණ ලද්දේ වේ ද?

භාග්‍යවිත, මෙහි ආය්‍යීශ්‍රාවක තෙමේ “අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාරයෙන් වෙන්. සංසාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤා වේ. විඤ්ඤාප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරුප වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ හටගැනීම වේ. අවිද්‍යාවෙන් ම නිරවශෙෂ විරුග්භේදයෙන් සංසාරනිරෝධය වේ. සංසාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤා-නිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ නිරෝධය වේ ය යන මේ යමක් ඇද් ද, මෙසේ මෙය ඇති කල්හි මෙය වෙයි. මෙය ඉපදීමෙන් මෙය උපදී. මෙය නැති කල්හි මෙය නො වෙයි මෙය නිරුද්ධ වීමෙන් මෙය නිරුද්ධ ය” යි පටිච්චසමුප්පාදය ම මනා කොට නුවණින් මෙනෙහි කෙරෙයි. නිදේෂ වූ මේ ත්‍යාග ඔහු විසින් විදර්ශනාප්‍රඥාවෙන් මානාවින් දක්නා ලද්දේ මානාවින් අවබෝධ කරණ ලද්දේ වෙයි.

යතො ඛො භග්‍යනී, අරියසාවකස්ස ඉමානි පඤ්ච භයානි වෙරානි චූපසන්නානි හොනති, ඉමෙහි චතුභි සොතාපතනියඛෙගහි සමන්නාගතො හොති, අයමස්ස¹ අරියො ඤයො පඤ්ඤාය සුද්ධො හොති සුප්පට්ඨිඥො, සො අකඛ්ඛිමානො අත්තතාව අත්තානං ඛ්‍යාකරොය්‍ය. ඛිණ්ණිරයොමහි ඛිණ්ණිරච්ඡන්දයොනියො ඛිණ්ණපෙතතිවියො ඛිණ්ණාපායදුග්ගතිවිනිපාතො, සොතාපන්නොභමයම් අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොඛිපරායණොති.

1. 6. 2

දුතිය පඤ්චභයංචරසුක්තං

42. ඝාච්ඡජීයං-

අථ ඛො සම්ඛහුලා භික්ඛු යෙහ භගවා තෙනුපසංඛාමි. උපසංඛාමිඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා ඵකමන්තං නිසිදංසු ඵකමන්තං නිසින්නො ඛො තෙ භික්ඛු භගවා ඵකදවොච

යතො ච ඛො භික්ඛවො අරියසාවකස්ස පඤ්ච භයානි වෙරානි චූපසන්නානි හොනති. චතුභි ච සොතාපතනියඛෙගහි සමන්නාගතො හොති. අරියො වස්ස ඤයො පඤ්ඤාය සුද්ධො හොති සුප්පට්ඨිඥො, සො අකඛ්ඛිමානො අත්තතාව අත්තානං ඛ්‍යාකරොය්‍ය. ඛිණ්ණිරයොමහි -පෙ- අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොඛිපරායණොති.

කතවානි පඤ්ච භයානි වෙරානි චූපසන්නානි හොනති?

යං භික්ඛවො,* පාණ්ඩිපානී -පෙ- [භයං වෙරං පසවති -පෙ-] අදින්නාදායී -පෙ- කාමෙසු මිච්ඡාවාරී -පෙ- මුක්ඛාවාදී -පෙ- යං භික්ඛවො සුරාමෙරයමඤ්ඤාපච්ඡාදායී -පෙ- [භයං වෙරං පසවති -පෙ- දුක්ඛං දෙමහස්සං වෙදයති, සුරාමෙරයමඤ්ඤාපච්ඡාදායී පටිවිරතස්ස ඵලං තං භයං වෙරං චූපසන්නං හොති]

ඉමානි පඤ්ච භයානි වෙරානි චූපසන්නානි හොනති.

කතමෙහි චතුභි සොතාපතනියඛෙගහි සමන්නාගතො හොති?

ඉධ භික්ඛවො, අරියසාවකො බුඤ්ඤා [අවෙච්චපසාදෙන සමන්නාගතො හොති.] -පෙ- ධම්මෙ -පෙ- සම්මාන [අවෙච්චපසාදෙන සමන්නාගතො හොති.] -පෙ- අරියකන්නෙහි සිලෙහි සමන්නාගතො හොති -පෙ- ඉමෙහි චතුභි සොතාපතනියඛෙගහි සමන්නාගතො හොති.

කතමො වස්ස අරියො ඤයො පඤ්ඤාය සුද්ධො හොති සුප්පට්ඨිඥො?

ඉධ භික්ඛවො, අරියසාවකො පටිච්චසංඛ්‍යාදා ඤ්ඤාව ඥායුකායොනියො මහති කරොති -පෙ- අයමස්ස අරියො ඤයො පඤ්ඤාය සුද්ධො හොති සුප්පට්ඨිඥො

1. අයමස්ස - මජ්ඣ., PTS 1, 2

* ඝායකවර්ග සංග්‍රහ. විජයානන්ද. - සිද්ධ., PTS. 6 1, 2.

භූතාපිය, යම් කලෙක ආයතීශ්‍රාවකයාගේ මේ පස් වැදූරුම් බිය හා වෙරයෝ සංසිද්ධතාහු වෙද්ද ද, මේ සිවුවැදූරුම් සොතාපතතිඅභිගයන්ගෙන් යුක්තවූයේ වේ ද, නිර්දේශ වූ මේ ත්‍යාග ඔහු විසින් විදහිතා ප්‍රඥවෙන් මනාව දක්නා ලද්දේ මැනවින් අවබෝධ කරණ ලද්දේ වේ ද, හෙතෙමේ කැමැති වන්නේ තම් “ඤාය වූ නිරය ඇත්තෙමි ඤාය වූ නිරසත්යෝති ඇත්තෙමි ඤාය වූ ප්‍රේත විෂය ඇත්තෙමි ඤාය වූ අපාය දුර්ගති විනිපාත ඇත්තෙමි වෙමි. සෝවත් වුයෙමි විවසව පතිතවත සවහාව තැත්තෙමි නියත වුයෙමි සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇත්තෙමි වෙමි”යි තෙමේ ම තමා ප්‍රකාශ කරන්නේ ය.

1. 5. 2

දෙවැනි පක්ෂවතාවෙර සූත්‍රය

42. සැවැත්තුවර-

එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැද එකත්පසෙක හුත්ත. එකත්පසෙක හුත් ඒ භික්ෂුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක:

මහණෙනි, යම්කලෙක ආයතීශ්‍රාවකයාගේ පස් වැදූරුම් බිය හා වෙර සංසිද්ධතාහු වෙද්ද, සිවුවැදූරුම් සොතාපතතිඅභිගයන්ගෙන් යුක්තවූයේ වේ ද, ඔහු විසින් නිර්දේශ වූ ත්‍යාගය හුවණින් මනා කොට දක්නා ලද්දේ මැනවින් අවබෝධ කරණ ලද්දේ වේ ද, හෙතෙමේ කැමැති වන්නේ තම් “ඤාය වූ නිරය ඇත්තෙමි . විවසව පතිතවත සවහාව තැත්තෙමි නියත වුයෙමි සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇත්තෙමි වෙමි”යි තෙමේ ම තමා ප්‍රකාශ කරන්නේ ය.

තවර පස්වැදූරුම් බිය හා වෙර සංසිද්ධතාහු වෙද්ද යත්:

මහණෙනි, පරපණතසතා සුලු පුද්ගල තෙමේ යම් ... භයක් හා වෙරක් රැස්කෙරේද ... නුදුන් දෙය ගන්න පුද්ගල තෙමේ ... කාමයෙහි වරදවා හැසිරෙන පුද්ගල තෙමේ මුසවා බෙණෙනසුලු පුද්ගල තෙමේ ... මහණෙනි, මදයට හා පමාවට කරුණු වූ රහමෙර පාතය කරණසුලු පුද්ගල තෙමේ ... යම් භයක් හා වෙරක් රැස්කෙරේද ... දුකක් දෙමිතසක් විදිද, මදපමා කරුණු වූ රහමෙර පාතයෙන් වෙන් වූ වහුට මෙසේ ඒ බිය හා වෙර සංසිද්ධතෝ වේ.

මේ පස්වැදූරුම් වෙර හා බිය සංසිද්ධතාහු වෙත්.

කවර සොතාපතතිඅභිග සතරකින් යුක්තවූයේ වේ ද යත්:

මහණෙනි, මෙහි ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ බුදුරජානන් වහන්සේ කෙරෙහි අවල ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි . ධර්මය කෙරෙහි ... සම්මතය කෙරෙහි අවල ප්‍රසාදයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි . ආයතීකාතනගිරියෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි . මේ සෝවත් අභිග සතරින් යුක්ත වූයේ වෙයි.

ඔහු විසින් නිදේශ වූ කවර ත්‍යාගයක් හුවණින් මනා කොට දක්නා ලද්දේ මැනවින් අවබෝධ කරණ ලද්දේ වේ ද?

මහණෙනි, මෙහි ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ පටිච්චසමුප්පාදය ම මැනවින් හුවණින් මෙතෙහි කෙරෙයි ... ඔහු විසින් මේ නිදේශ වූ ත්‍යාග හුවණින් මනා කොට දක්නා ලද්දේ මැනවින් අවබෝධ කරණ ලද්දේ වෙයි.

ගතො ව බො භික්ඛවෙ, අරියසංවකස්ස ඉමාති පඤ්ච භයාති වෙරුති වුපසනනාති හොතති, ඉඤ්චි වතුති සොත්තපතනියබ්බොති සමනනාගතො හොති, අගමස්ස අරියො ඤ්ඤො පඤ්ඤාය පුද්ධො හොති සුපපට්ඨිඤ්ඤො, සො අකඛ්ඛමානො අතතතාව අතතාතං බ්‍යාකරෙය්‍ය: “බිණ්ණිරයොමති, බිණ්ණිරච්ඡාතයොතියො, බිණ්ණපෙතතිවිසයො, බිණ්ණාපායදුග්ගතිවිතිපාතො සොත්තපනෙතාහමම් අවිතිපාතධම්මො නිගතො සම්බොධිපරායණො”ති.

1. 5. 3.

දුක්ඛසුභං

43. ඝාච්ඡජියං-

දුක්ඛස්ස භික්ඛවෙ, සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච¹ දෙසිය්‍යාමි. තං සුඤ්ඤං -පෙ-

කතමො ව භික්ඛවෙ දුක්ඛස්ස සමුදයො? වක්ඛුඤ්ච පට්ඨව රූපෙ ව උපපජ්ජති වක්ඛුච්ඡිඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සඛගති ඵසෙය්‍යා. ඵස්සපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. අයං බො භික්ඛවෙ දුක්ඛස්ස සමුදයො

සොත්තඤ්ච පට්ඨව සද්දෙ ව -පෙ- ඝාතඤ්ච පට්ඨව ගඤ්ච ව -පෙ- ජීවහඤ්ච පට්ඨව රසෙ ව -පෙ- කායඤ්ච පට්ඨව ථොට්ඨබ්බෙ ව -පෙ- මනඤ්ච පට්ඨව ධම්මෙ ව උපපජ්ජති මනොච්ඡිඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සඛගති ඵසෙය්‍යා. ඵස්සපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. අයං බො භික්ඛවෙ දුක්ඛස්ස සමුදයො.

කතමො ව භික්ඛවෙ, දුක්ඛස්ස අත්ථගමො? වක්ඛුඤ්ච පට්ඨව රූපෙ ව උපපජ්ජති වක්ඛුච්ඡිඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සඛගති ඵසෙය්‍යා. ඵස්සපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. තස්සායෙව තණ්හාය අසෙසවිරුගතිරොධා උපාදන- නිරොධො. උපාදනනිරොධා භවනිරොධො. භවනිරොධා ජාතිනිරොධො. ජාතිනිරොධා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමතසුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. ඵචමේතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛක්ඛස්ස නිරොධො හොති. අයං බො භික්ඛවෙ දුක්ඛස්ස අත්ථගමො.

සොත්තඤ්ච පට්ඨව සද්දෙ ව උපපජ්ජති සොත්තච්ඡිඤ්ඤාණං -පෙ- ඝාතඤ්ච පට්ඨව ගඤ්ච ව උපපජ්ජති ඝාතච්ඡිඤ්ඤාණං -පෙ- ජීවහඤ්ච පට්ඨව රසෙ ව -පෙ- කායඤ්ච පට්ඨව ථොට්ඨබ්බෙ ව -පෙ- මනඤ්ච පට්ඨව ධම්මෙ ව උපපජ්ජති මනො ච්ඡිඤ්ඤාණං. තිණ්ණං සඛගති ඵසෙය්‍යා. ඵස්සපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. තස්සායෙව තණ්හාය අසෙසවිරුගතිරොධා උපාදන- නිරොධො. උපාදනනිරොධා භවනිරොධො. භවනිරොධා ජාතිනිරොධො. ජාතිනිරොධා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමතසුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. ඵචමේතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛක්ඛස්ස නිරොධො හොති. අයං බො භික්ඛවෙ, දුක්ඛස්ස අත්ථගමොති.

1. අත්ථගමං- ඔ 1, 2

මහණෙනි, යම් කලෙක ආයතීශ්‍රාවකයාගේ මේ පස්වැදූරුම් බිය හා චෙර සංසිද්ධතාහු වෙද්ද, මේ සෝවන් අභිසමයයෙන් යුක්ත වූයේ වේද. ඔහු විසින් මේ නිදේශ වූ ත්‍යාග හුවමාරු මතා සොට දක්නා ලද්දේ මානවත් අවබෝධ කරණ ලද්දේ වේද, හෙතෙමේ කාමාභි චන්තේ නම් "සමිණ වූ තීරය ඇත්තෙමි සමිණ වූ තීරවන්ත යෝනි ඇත්තෙමි සමිණ වූ ප්‍රේතවිෂය ඇත්තෙමි, සමිණ වූ අපාය දුර්ග්ගි විනිපාත ඇත්තෙමි සෝවන් වූයෙමි විවස ව පතිත වන සාමානික තැන්තෙමි නිගත වූයෙමි සමෙධානිය පිහිට සොට ඇත්තෙමි වෙමි" යි තෙමේ ම තමා ප්‍රකාශ කරන්නේ ය.

1. 5. 3

දුක්ඛ සුත්‍රය

43. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, දුක් භවගැන්ම ද තැනිවීම ද දෙයනා කරන්නෙමි. එය අහවු.

මහණෙනි, දුක් භවගැන්ම කවරේ ද යත්: ඇසත් රූපත් නිසා වක්‍රවිඤ්ඤාණය උපදී. මේ දහම් තුණේ එක්වීම සපයිය යි. සපයීප්‍රත්‍යයෙන් වෙදනාව වේ. වෙදනාප්‍රත්‍යයෙන් තාමණාව වේ. මහණෙනි, මේ දුක් භවගැන්මයි.

සාත්ත භවගැන්ම නිසා ... තැනැත්තාගේ ගතත් නිසා ... දිවත් රසත් නිසා ... කාත් ස්ප්‍රභවයත් නිසා ... සිතත් දහමුත් නිසා මනෝවිඤ්ඤාණය උපදී. ඒ දහම් තුණේ එක්වීම සපයිය යි. සපයීප්‍රත්‍යයෙන් වෙදනාව වේ. වෙදනාප්‍රත්‍යයෙන් තාමණාව වේ. මහණෙනි, මේ දුක් භවගැන්මයි.

මහණෙනි, දුක් තැනිවීම කවරේ ද යත්: ඇසත් රූපත් නිසා වක්‍රවිඤ්ඤාණය උපදී. ඒ දහම් තුණේ එක්වීම සපයිය යි. සපයීප්‍රත්‍යයෙන් වෙදනාව වේ. වෙදනාප්‍රත්‍යයෙන් තාමණාව වේ. ඒ තාමණාවේ ම නිරවශේෂ විරුහතිරෝධයෙන් උපාදානතිරෝධය වේ. උපාදානතිරෝධයෙන් භවතිරෝධය වේ. භවතිරෝධයෙන් ජාතිතිරෝධය වේ. ජාතිතිරෝධයෙන් ජරාමරණ සොකපරිද්දේ දුක්ඛදෙමනස්ස උපායාසයෝ නිරුද්ධ වෙත්. මෙසේ මේ හුදු දුක් රැහේ තිරෝධය වේ. මහණෙනි, මේ දුක් තැනිවීම යි.

සාත්ත භවගැන්ම නිසා සොකවිඤ්ඤාණය උපදී ... තැනැත්තාගේ ගතත් නිසා සාත්තවිඤ්ඤාණය උපදී ... දිවත් රසත් නිසා ... කාත් ස්ප්‍රභවයත් නිසා ... සිතත් දහමුත් නිසා මනෝවිඤ්ඤාණය උපදී. ඒ දහම් තුණේ එක්වීම සපයිය යි. සපයීප්‍රත්‍යයෙන් වෙදනාව වේ. වෙදනාප්‍රත්‍යයෙන් තාමණාව වේ. ඒ තාමණාවේ ම නිරවශේෂ විරුහතිරෝධයෙන් උපාදානතිරෝධය වේ. උපාදානතිරෝධයෙන් භවතිරෝධය වේ. භවතිරෝධයෙන් ජාතිතිරෝධය වේ. ජාතිතිරෝධයෙන් ජරාමරණ සොකපරිද්දේ දුක්ඛදෙමනස්ස උපායාසයෝ නිරුද්ධ වෙත්. මෙසේ මේ හුදු දුක් රැහේ තිරෝධය වේ. මහණෙනි, මේ දුක් තැනිවීම යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 5. 4.

ලොකසුතනං.

44. සාවජ්ඣයං-

ලොකස්ස භික්ඛවෙ සමුදයං ව අත්ථබ්බමං ව දෙසිස්සාමි තං සුණාථ -පෙ-

කතමො ව භික්ඛවෙ, ලොකස්ස සමුදයො? වක්ඛුඤ්ඤා පටිච්ච රූපෙ ව උපපජ්ඣති වක්ඛුච්ඡාදාණං. තිණ්ණං සබ්බන්ති ඵස්සො. ඵස්සපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. තණ්හාපච්චයා උපාදානං. උපාදානපච්චයා භවො භවපච්චයා ජාති. ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසා සම්භවන්ති. අයං ඛො භික්ඛවෙ, ලොකස්ස සමුදයො.

සොතඤ්ඤා පටිච්ච සද්දෙ ව -පෙ- සාතඤ්ඤා පටිච්ච ගන්ඤා ව -පෙ- ජීවහඤ්ඤා පටිච්ච රසෙ ව -පෙ- කායඤ්ඤා පටිච්ච ථොට්ඨබ්බෙ ව -පෙ- මනඤ්ඤා පටිච්ච ධර්මෙ ව උපපජ්ඣති මනොච්ඡාදාණං. තිණ්ණං සබ්බන්ති ඵස්සො. ඵස්සපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. තණ්හාපච්චයා උපාදානං. උපාදානපච්චයා භවො භවපච්චයා ජාති. ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසා සම්භවන්ති. අයං ඛො භික්ඛවෙ ලොකස්ස සමුදයො.

කතමො ව භික්ඛවෙ, ලොකස්ස අත්ථබ්බමො? වක්ඛුඤ්ඤා පටිච්ච රූපෙ ව උපපජ්ඣති වක්ඛුච්ඡාදාණං. තිණ්ණං සබ්බන්ති ඵස්සො. ඵස්සපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. තණ්හායෙව තණ්හාය අසෙසවිරුගතිරොධො උපාදානතිරොධො. උපාදානතිරොධො භවතිරොධො -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකනිකාස්ස තිරොධො හොති. අයං ඛො භික්ඛවෙ ලොකස්ස අත්ථබ්බමො.

සොතඤ්ඤා පටිච්ච සද්දෙ ව -පෙ- සාතඤ්ඤා පටිච්ච ගන්ඤා ව -පෙ- ජීවහඤ්ඤා පටිච්ච රසෙ ව -පෙ- කායඤ්ඤා පටිච්ච ථොට්ඨබ්බෙ ව -පෙ- මනඤ්ඤා පටිච්ච ධර්මෙ ව උපපජ්ඣති මනොච්ඡාදාණං. තිණ්ණං සබ්බන්ති ඵස්සො. ඵස්සපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. තණ්හායෙව තණ්හාය අසෙසවිරුගතිරොධො උපාදානතිරොධො. උපාදානතිරොධො භවතිරොධො -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකනිකාස්ස තිරොධො හොති. අයං ඛො භික්ඛවෙ ලොකස්ස අත්ථබ්බමො.

1. 5. 5.

ඤ්ඤාසුතනං.

45. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤ්ඤානෙ විහරති ගිඤ්ජායා-වසථෙ

අථ ඛො භගවා රතොගතො පටිසල්ලිතො ඉමං ධම්මපරියායං අභාසි:

1. 5. 4.

ලෝක සුත්‍රය

44. සැවැත් නුවර-

මහණෙනි, ලෝකයේ (පඤ්ඤාසංකල්පයේ) හටගැනීමත් නැතිවීමත් දේශනා කරන්නෙමි එය අසවු.

මහණෙනි, පඤ්ඤාසංකල්පයේ ලෝකයේ හටගැනීම කවරේ ද යත්: ඇසත් රූපත් නිසා ව්‍යුහගතවන උපදී. ඒ තුණේ එක්වීම සංසාරය යි. සංසාරප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ. වේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තෘණාව වේ. තෘණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ. උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ. භව-ප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ. ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ සොක පරිදේව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසයෝ හටගනිත්. මහණෙනි, මේ ලෝකයේ හට ගැනීම යි.

කණත් ශබ්දත් නිසා නැඟැයත් ගදත් නිසා ... දිවත් රසත් නිසා ... කයත් සප්තව්‍යාත් නිසා ... සිතත් දහමුත් නිසා මනෝවිඤ්ඤාණය උපදී ඒ තුණේ එක්වීම සංසාරය යි. සංසාරප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ. වේදනා-ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘණාව වේ ... ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ සොක පරිදේව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසයෝ හටගනිත්. මහණෙනි, මේ ලෝකයේ හටගැනීම යි.

මහණෙනි, ලෝකයේ නැතිවීම කවරේ ද යත්: ඇසත් රූපත් නිසා ව්‍යුහගතවන උපදී. ඒ තුණේ එක්වීම සංසාරය යි. සංසාරප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ. වේදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘණාව වේ. ඒ තෘණාවේ ම නිරවශේෂ විරාගනිරෝධයෙන් උපාදානනිරෝධය වේ. උපාදානනිරෝධයෙන් භවනිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ නිරෝධය වේ. මහණෙනි මේ ලෝකයේ නැතිවීම යි.

කණත් ශබ්දත් නිසා ... නැඟැයත් ගදත් නිසා ... දිවත් රසත් නිසා ... කයත් සප්තව්‍යාත් නිසා ... සිතත් දහමුත් නිසා මනෝවිඤ්ඤාණය උපදී. ඒ තුණේ එක්වීම සංසාරය යි. සංසාරප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ. වේදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තෘණාව වේ ඒ තෘණාවේ ම නිරවශේෂ විරාගනිරෝධයෙන් උපාදානනිරෝධය වේ. උපාදානනිරෝධයෙන් භවනිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ නිරෝධය වේ මහණෙනි, මේ ලෝකයේ නැතිවීම යි.

1. 5. 5

ඤාතික සුත්‍රය

45. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඤාතික ගමහි ගාබොලින් කළු පහයෙහි වසන සේක.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එකලාව විවෙකී ව වැඩහුන් සේක් මේ දහම් ක්‍රමය වදාළ සේක:

වකුඤ්ඤා පටිච්ච රූපෙ ව උපපජ්ජති වකුඤ්ඤායුණං. තිණණං සංඛගති එසෙය්‍යා. එසංපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. තණ්හාපච්චයා උපාදානං -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො නොති.

සොතඤ්ඤා පටිච්ච සද්දෙ ව -පෙ- සාතඤ්ඤා පටිච්ච ගතෙච ව -පෙ- ජීව්හඤ්ඤා පටිච්ච රසෙ ව -පෙ- කායඤ්ඤා පටිච්ච ථොට්ඨබ්බෙ ව -පෙ- මනඤ්ඤා පටිච්ච ධම්මෙ ව උපපජ්ජති මනෝවිඤ්ඤායුණං. තිණණං සංඛගති එසෙය්‍යා. එසංපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. තණ්හාපච්චයා උපාදානං-පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො නොති.

වකුඤ්ඤා පටිච්ච රූපෙ ව උපපජ්ජති වකුඤ්ඤායුණං. තිණණං සංඛගති එසෙය්‍යා. එසංපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. තණ්හායෙව තණ්හාය අසෙසවීරාගනිරෝධා උපාදානනිරෝධො. උපාදානනිරෝධා භවනිරෝධො-පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරෝධො නොති.

සොතඤ්ඤා පටිච්ච සද්දෙ ව -පෙ- සාතඤ්ඤා පටිච්ච ගතෙච ව -පෙ- ජීව්හඤ්ඤා පටිච්ච රසෙ ව -පෙ- කායඤ්ඤා පටිච්ච ථොට්ඨබ්බෙ ව -පෙ- මනඤ්ඤා පටිච්ච ධම්මෙ ව උපපජ්ජති මනෝවිඤ්ඤායුණං. තිණණං සංඛගති එසෙය්‍යා. එසංපච්චයා වෙදනා. වෙදනාපච්චයා තණ්හා. තණ්හායෙව තණ්හාය අසෙසවීරාගනිරෝධා උපාදානනිරෝධො. උපාදානනිරෝධා භවනිරෝධො-පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරෝධො නොති.

තෙන ඛො පන සමයෙන අඤ්ඤාතරො භික්ඛු භගවතො උපසස්සති¹ සීතො භොති. අද්දසා ඛො භගවා² තං භික්ඛුං උපසස්සතිං සීතං. දිස්වාත තං භික්ඛුං එතදවොච: අයස්සාසි තො නිං භික්ඛු ඉමං ධම්මපරියායනති? එවමනෙතති. උග්ගණ්හාති නිං භික්ඛු ඉමං ධම්මපරියායං. පරියාපුණාති නිං භික්ඛු ඉමං ධම්මපරියායං. ධාරෙති නිං භික්ඛු ඉමං ධම්මපරියායං. අත්ථංඝීතොයං භික්ඛු ධම්මපරියායො, අදිබ්බච්චරියකොති.

1. 5. 6

අඤ්ඤාතර මුහුමණ්ණුතං

46. සාවකපීඨය:-

අප ඛො අඤ්ඤාතරෙ මුහුමණො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්භි, උපසඬකම්භිභි භගවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදනිඃ කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසීනො ඛො සො මුහුමණො භගවතං එතදවොච:

කිනත්තු ඛො භො භොතම සො කරුති, සො පටිසංවෙදයතිති? “සො කරුති සො පටිසංවෙදයති”ති ඛො මුහුමණ, අයමෙකො අනෙතා.

කිං පන භො භොතම අඤ්ඤා කරුති, අඤ්ඤා පටිසංවෙදයතිති? “අඤ්ඤා කරුති අඤ්ඤා පටිසංවෙදයති” ති ඛො මුහුමණ, අයං දුතියො අනෙතා.

1 උපසස්සති - මිත්තං, සා.

ඇසත් රූපත් නිසා වක්‍රවිඤ්ඤාණය උපදී. ඒ තුණේ එක්වීම ස්වයං සි. ස්වයංප්‍රත්‍යයෙන් වේදනාව වේ. වේදනා ප්‍රත්‍යයෙන් තෘෂණාව වේ. තෘෂණාප්‍රත්‍යයෙන් උපාදාන වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හට ගැනීම වේ.

කණත් ශබ්දත් නිසා ... තැඟැයත් ගඳත් නිසා ... දිවත් රසත් නිසා ... කයත් සප්තව්‍යත් නිසා ... සිතත් දහමුත් නිසා මනෝවිඤ්ඤාණය උපදී. ඒ තුණ එක් වීම ස්වයං සි. ස්වයංප්‍රත්‍යයෙන් වේදනාව වේ. වේදනා ප්‍රත්‍යයෙන් තෘෂණාව වේ. තෘෂණා ප්‍රත්‍යයෙන් උපාදාන වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හට ගැනීම වේ.

ඇසත් රූපත් නිසා වක්‍රවිඤ්ඤාණය උපදී. ඒ තුණ එක්වීම ස්වයං සි. ස්වයංප්‍රත්‍යයෙන් වේදනාව වේ. වේදනා ප්‍රත්‍යයෙන් තෘෂණාව වේ. ඒ තෘෂණාවේ ම නිරවශේෂ විරාග නිරෝධයෙන් උපාදානනිරෝධය වේ. උපාදාන නිරෝධයෙන් භවනිරෝධය වේ. මෙසේ මේ හුදු දුක් ඛයේ නිරෝධය වේ.

කණත් ශබ්දත් නිසා ... තැඟැයත් ගඳත් නිසා ... දිවත් රසත් නිසා ... කයත් සප්තව්‍යත් නිසා ... සිතත් දහමුත් නිසා මනෝවිඤ්ඤාණය උපදී. ඒ තුණ එක්වීම ස්වයං සි. ස්වයංප්‍රත්‍යයෙන් වේදනාව වේ. වේදනා ප්‍රත්‍යයෙන් තෘෂණාව වේ. ඒ තෘෂණාවේ ම නිරවශේෂ විරාගනිරෝධයෙන් උපාදාන නිරෝධය වේ. උපාදාන නිරෝධයෙන් භව නිරෝධය වේ .. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ සි (වදල සේක.)

එකල්හි එක්තරු මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ උපග්‍රැහිණියෙහි (=දේශනාව ඇසෙන තත්ත්වය) සිටියේ වෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපග්‍රැහිණියෙහි සිටි ඒ මහණ දුටුසේක. දැක ඒ මහණහට මෙය වදල සේක: මහණ, තෙපි මේ ධර්මය ඇසුවහ ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණ, තෙපි මේ ධර්මය උගනිවු. මහණ, තෙපි මේ ධර්මය පිරිවහවු. මහණ, තෙපි මේ ධර්මය දරවු. මහණ, මේ ධර්මය අම්බසිතය, මහබ්බසරට මුල් වූයේ ය.

1. 5. 6

අඤ්ඤාතරමාගණ හුත්‍රය

46. සැවැත්නුවර-

ඉක්බිති එක්තරු බමුණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිණේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වූයේ ය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කළා කොට නිව්වා එකත්පසෙක හුන්වේ ය. එකත්පසෙක හුන් ඒ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය:

භවත් ගෞතමයෙනි, කිමෙක් ද, හෙ තෙමේ කෙරේ ද, හෙ තෙමේ විදි ද? බමුණ, “හෙ තෙමේ කෙරෙයි. හෙ තෙමේ විදි” යනු මේ එක් අන්තයෙනි. (=කෙළවරෙනි.)

භවත් ගෞතමයෙනි, කිමෙක් ද අතෙකෙක් කෙරේ ද, අතෙකෙක් විදි ද? බමුණ, “අතෙකෙක් කෙරෙයි. අතෙකෙක් විදි” යනු දෙවන අන්තයයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එතෙ තෙ බ්‍රාහ්මණ උභො අනෙත අනුපගමම මජ්ඣික තථාගතො ධම්මං දෙසෙති. “අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා, සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං -පෙ- ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛණස්ස සමුදයොභොති. අවිජ්ජායනෙව අසෙසවිරාගනිරොධා සංඛාරනිරොධො. සංඛාරනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො -පෙ- ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛණස්ස නිරොධො භොති”ති.

එවං චූතෙත සො බ්‍රාහ්මණො භගවතං එතදවොච: අභික්ඛන්තං හො ගොතමි -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

1. 5. 7.

ජාණ්ණසොණී සුතං.

47. සාවඤ්ඤං-

අථ ඛො ජාණ්ණසොණාණී බ්‍රාහ්මණො යෙත භගවා තෙනුපසඤ්ඤමි උපසඤ්ඤමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො ජාණ්ණසොණාණී බ්‍රාහ්මණො භගවතං එතදවොච:

කීනත්තු ඛො භො ගොතමි සඤ්ඤමෙතිති? “සඤ්ඤමෙති”ති ඛො බ්‍රාහ්මණ අයමෙකො අනෙතා.

කිං පත භො ගොතමි සඤ්ඤං තප්පිති? “සඤ්ඤං තප්පි”ති ඛො බ්‍රාහ්මණ අයං දුතියො අනෙතා.

එතෙ තෙ බ්‍රාහ්මණ උභො අනෙත අනුපගමම මජ්ඣික තථාගතො ධම්මං දෙසෙති: “අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා, සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං -පෙ- ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛණස්ස සමුදයො භොති. අවිජ්ජායනෙව අසෙසවිරාගනිරොධා සංඛාරනිරොධො. සංඛාරනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො -පෙ- ඵවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛණස්ස නිරොධො භොති”ති.

එවං චූතෙත ජාණ්ණසොණාණී බ්‍රාහ්මණො භගවතං එතදවොච අභික්ඛන්තං හො ගොතමි, -පෙ- [උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු] අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

1. 5. 8.

ලොකායතිකසුතං.

48. සාවඤ්ඤං-

අථ ඛො ලොකායතිකො බ්‍රාහ්මණො යෙත භගවා [තෙනුපසඤ්ඤමි උපසඤ්ඤමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි.] -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො ලොකායතිකො බ්‍රාහ්මණො භගවතං එතදවොච:

බමුණ, ඒ මේ අනත දෙකට නොපැමිණ තථාගත තෙමේ “අවිදු-ප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාරයෝ වෙති. සංසාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ. මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ හටගැනීම වේ. අවිදුාවේ ම නිරවශේෂවිරුහ-නිරෝධයෙන් සංසාරනිරෝධය වේ. සංසාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤාන නිරෝධය වේ.... මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ නිරෝධය වේ” යයි මැදුම් පිළිවෙතින් දහම් දෙසයි.

මෙසේ වදාළ කල්හි ඒ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භවත් ගෞතමයෙනි ඉතා මැනව. ... භවත් ගෞතම තෙමේ මා අද පටන් දිවි හිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා”යි මෙය සැළ කෙළේ ය.

1. 5. 7.

ජාණ්ණසොණ්සුත්‍රය

47. සැවැත්තුවර-

එකල්හි ජාණ්ණසොණ් බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. ... එකත්-පසෙක හුන් ජාණ්ණසොණ් බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය:

භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, සියල්ල ඇත්තේ ද? බමුණ, “සියල්ල ඇත්තේ ය” යනු මේ එක් අනතයෙකි.

භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, සියල්ල නැත්තේ ද? බමුණ, “සියල්ල නැත්තේ ය” යනු මේ දෙවන අනත ය යි.

බමුණ, ඒ මේ (ශාශ්වත - උච්චේද) අනත දෙකට නොපැමිණ තථාගත තෙමේ “අවිදුප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාරයෝ වෙති. සංසාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ හටගැනීම වේ. අවිදුාවේ ම නිරවශේෂවිරුහනිරෝධයෙන් සංසාරනිරෝධය වේ. සංසාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤාන නිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ නිරෝධය වේ ය” යි මැදුම් පිළිවෙතින් දහම් දෙසයි.

මෙසේ වදාළ කල්හි ජාණ්ණසොණ් බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනව, ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා”යි මෙය සැළ කෙළේ ය.

1. 5. 8.

ලෝකායතිකසුත්‍රය.

48. සැවැත්තුවර-

ඉක්බිති ලෝකායතික බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. ... එකත්පසෙක හුන් ලෝකායතික (විතණ්ඩවාදයෙහි පුහුණු වූ) බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය:

කිනත්‍රු බො හො ගොතම, සබ්බමඤ්චිති? 'සබ්බමඤ්චිති' බො බ්‍රාහ්මණ ජේට්ඨමේතං ලොකායතං.

කිං පත හො ගොතම, සබ්බං තඤ්චිති? 'සබ්බං තඤ්චිති' බො බ්‍රාහ්මණ දුතියමේතං ලොකායතං.

කිනත්‍රු බො හො ගොතම, සබ්බමේකතතනති? 'සබ්බමේකතතනති' බො බ්‍රාහ්මණ තතියමේතං ලොකායතං.

කිං පත හො ගොතම, සබ්බං පුට්ඨතතනති? 'සබ්බං පුට්ඨතතනති' බො බ්‍රාහ්මණ චතුස්ථමේතං ලොකායතං.

එතෙ තෙ බ්‍රාහ්මණ උභො අනෙත අනුපගමම මජ්ඣික තථාගතො ධම්මං දෙනෙති: "අවිජ්ජාපච්චයා සඛ්ඛාර, සඛ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං -පෙ- එවමේතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති. අවිජ්ජායතෙව අසෙසවිරුහතිරොධො සඛ්ඛාරනිරුධො, සඛ්ඛාරනිරුධො විඤ්ඤාණනිරුධො -පෙ- එවමේතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරුධො හොති"ති.

එවං වුතෙත ලොකායතීකො බ්‍රාහ්මණො ගගවතතං එතදවොච: අභික්ඛන්තං හො ගොතම -පෙ- [උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙත්තු] අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

1. 5. 9

පඨම අජියඝාචකසුත්තං.

49. ඝාචකජීයං-

ත භික්ඛවෙ සුතවතො අරියසංවකස්ස එවං හොති: "කිනත්‍රු බො කිසම්මං සති කිං හොති, කියුසුප්පාදා කිං උප්පජ්ජති, [කිසම්මං සති සඛ්ඛාර හොනති, කිසම්මං සති විඤ්ඤාණං හොති, කිසම්මං සති තාමරුපං හොති, කිසම්මං සති සද්‍රායතනං හොති,]* කිසම්මං සති එසොසා හොති, කිසම්මං සති වෙදනා හොති, කිසම්මං සති තණ්හා හොති, කිසම්මං සති උපාදානං හොති, කිසම්මං සති භවො හොති, කිසම්මං සති ජාති හොති, කිසම්මං සති ජරාමරණං හොති"ති,

අථ බො භික්ඛවෙ සුතවතො අරියසංවකස්ස අපරප්පච්චයා ඤාණඤ්ඤෙවෙත්ත හොති: "ඉමස්මිං සති ඉදං හොති, ඉමස්සුප්පාදා ඉදං උප්පජ්ජති. [අවිජ්ජාය සති සඛ්ඛාරා හොනති. සඛ්ඛාරෙසු සති විඤ්ඤාණං හොති.]* විඤ්ඤාණෙ සති තාමරුපං හොති. -පෙ- ජාතියා සති ජරාමරණං හොති"ති. සො එවං පජානාති "එවං අයං ලොකො සමුදයති"ති.

* [-] ඉමෙහි සකඛිපතෙහි අනතරිත පාඨා සංමුප්පාදකෙ ව ලිඛිතභිහලපොත්තෙසු ව න දිශ්‍යතෙ.

භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, සියල්ල ඇත්තේ ද? බමුණ, 'සියල්ල ඇත්තේ ය' යන මෙය පළමුවන ලෝකායත ය යි.

භවත් ගෞතමයෙනි, සියල්ල තැත්තේ ද? බමුණ, 'සියල්ල තැත්තේ ය' යන මෙය දෙවැනි ලෝකායත ය යි.

භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, සියල්ල ඒකස්වභාව ඇත්තේ ද? බමුණ, 'සියල්ල ඒකස්වභාව ඇත්තේ ය' යන මෙය තෙවැනි ලෝකායත ය යි.

භවත් ගෞතමයෙනි, කිම, සියල්ල තාතාස්වභාව ඇත්තේ ද? බමුණ, 'සියල්ල තාතාස්වභාව ඇත්තේ ය' යන මෙය සිවුවැනි ලෝකායත ය යි.

බමුණ, ඒ මේ අනන්ත දෙකට නොපැමිණ, තථාගත තෙමේ "අවිදු-ප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාරයෝ වෙති. සංසාරප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ භවගැඹීම වේ. අවිදුබව ම නිරවශේෂවිරහ-නිරෝධයෙන් සංසාරනිරෝධය වේ. සංසාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤාණ නිරෝධය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක් රැසේ නිරෝධය වේ ය" යි මැදුම් පිළිවෙතින් දහම් දෙසයි.

මෙසේ වදාළ කල්හි ලෝකායතීක බමුණු තෙමේ භාෂාවනුත් වහන්සේට "භවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනවි. ... මා අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා" යි මෙය සැළ කෙළේ ය.

1. 5. 9

පඨම අවිසංඝාතක සූත්‍රය

49. සැවැත්භූමර-

මහණෙනි, ශ්‍රාවතවන් ආයතීශ්‍රාවකයාහට "කිම, කුමක් ඇති කල්හි කීමෙක් වේ ද, කුමක් ඉපදීමෙන් කීමෙක් උපදී ද, කුමක් ඇති කල්හි සංසාරයෝ වෙත් ද, කුමක් ඇති කල්හි විඤ්ඤාන වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි තාමරූප වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි භවයතන වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ස්වයීය වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි වේදනාව වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි තාමණාව වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි උපාදාන වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි භවය වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ජාතිය වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ජරාමරණ වේ ද" යි මෙබඳු සිතෙක් නො වේ.

වැලිදු මහණෙනි, ශ්‍රාවතවන් ආයතීශ්‍රාවකයාහට "මෙය ඇති කල්හි මේ වෙයි. මෙය ඉපදීමෙන් මෙය උපදී. අවිදුබව ඇති කල්හි සංසාරයෝ වෙති. සංසාර ඇති කල්හි විඤ්ඤාන වේ. විඤ්ඤාන ඇති කල්හි තාමරූප වේ ... ජාතිය ඇති කල්හි ජරාමරණ වෙයි" යන මෙහි ලා පරප්‍රත්‍යය රහිත (අනුත්තර පිහිටක් නැතිව) ම දැනීම වෙයි. හෙතෙමේ "මේ ලෝකය මෙලෙසින් උපදී" ය යි මෙසේ දැනගනී.

ත භික්ඛවෙ, සුතචතො අරියසාවකස්ස එවං හොති: “කිං නු ඛො කිසම් අසති කිං ත හොති, කිසං නිරොධා කිං නිරුජ්ඣති, කිසම් අසති සඛ්ඛාරා ත හොනති, කිසම් අසති විඤ්ඤාණං ත හොති, කිසම් අසති නාමරූපං ත හොති, කිසම් අසති සලායතනං ත හොති, කිසම් අසති එසෙසා ත හොති, කිසම් අසති වෙදනා ත හොති, කිසම් අසති තණ්හා ත හොති, කිසම් අසති උපාද්‍යං ත හොති, කිසම් අසති භවො ත හොති, කිසම් අසති ජාති ත හොති, කිසම් අසති ජරාමරණං ත හොති”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, සුතචතො අරියසාවකස්ස අපරප්පච්චයා ඤාණමෙ-වෙත්ථ හොති: “ඉමස්මිං අසති ඉදං ත හොති. ඉමස්ස නිරොධා ඉදං නිරුජ්ඣති. අවිජ්ජාය අසති සඛ්ඛාරා ත හොනති. සඛ්ඛාරෙසු අසති විඤ්ඤාණං ත හොති. විඤ්ඤාණෙ අසති නාමරූපං ත හොති. නාමරූපෙ අසති සලායතනං ත හොති. -පෙ- එසෙසා ත හොති. -පෙ- වෙදනා ත හොති. -පෙ- තණ්හා ත හොති. -පෙ- උපාද්‍යං ත හොති. -පෙ- භවො ත හොති. -පෙ- ජාති ත හොති. ජාතියා අසති ජරාමරණං ත හොති”ති. සො එවං පජානාති “එවං අයං ලොකො නිරුජ්ඣති”ති.

යතො ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකො එවං ලොකස්ස සමුදයං ච අත්ථිමිතිං ච යථාභූතං පජානාති. අයං වූච්චති භික්ඛවෙ, අරියසාවකො දිට්ඨිසම්පන්නො ඉතිපි -පෙ- අමතඤ්චාරං ආභව්ව තිට්ඨති ඉතිපිති.

1. 5. 10

දුතිය අරියසාවකසුතනං.

50. ඝාචන්දියං-

ත භික්ඛවෙ, සුතචතො අරියසාවකස්ස එවං හොති: “කිනනු ඛො කිසම් සති කිං හොති, කිසුප්පාදා කිං උප්පජ්ජති, කිසම් සති සඛ්ඛාරා හොනති, කිසම් සති විඤ්ඤාණං හොති, කිසම් සති නාමරූපං හොති, කිසම් සති සලායතනං හොති, කිසම් සති එසෙසා හොති, කිසම් සති වෙදනා හොති, කිසම් සති තණ්හා හොති, කිසම් සති උපාද්‍යං හොති, කිසම් සති භවො හොති, කිසම් සති ජාති හොති, කිසම් සති ජරාමරණං හොති”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, සුතචතො අරියසාවකස්ස අපරප්පච්චයා ඤාණමෙවෙත්ථ හොති: “ඉමස්මිං සති ඉදං හොති. ඉමස්සුප්පාදා ඉදං උප්පජ්ජති. අවිජ්ජාය සති සඛ්ඛාරා හොනති. සඛ්ඛාරෙසු සති විඤ්ඤාණං හොති. විඤ්ඤාණෙ සති නාමරූපං හොති. නාමරූපෙ සති සලායතනං හොති. සලායතනෙ සති එසෙසා හොති. එසෙස සති වෙදනා හොති. වෙදනාය සති තණ්හා හොති. තණ්හාය සති උපාද්‍යං හොති. උපාද්‍යෙ සති භවො හොති. භවෙ සති ජාති හොති. ජාතියා සති ජරාමරණං හොති”ති. සො එවං පජානාති: “එවමයං ලොකො සමුදයති”ති.

මහණෙනි, ශ්‍රාවණවත් ආයතීශ්‍රාවකයාහට “කිම, කුමක් තැනි කල්හි කීමෙන් නො වේ ද, කුමක් නිරුද්ධීම්මෙන් කීමෙන් නිරුද්ධීම්ම වේ ද, කුමක් තැනි කල්හි සංසකාරයෝ නො වෙද් ද, කුමක් තැනි කල්හි විඤ්ඤාන නො වේ ද, කුමක් තැනි කල්හි තාමරුප නො වේ ද, කුමක් තැනි කල්හි ඡායායතන නො වේ ද, කුමක් තැනි කල්හි ස්පර්ශ නො වේ ද, කුමක් තැනි කල්හි වේදනාව නො වේ ද, කුමක් තැනි කල්හි තාමණාව නො වේ ද, කුමක් තැනි කල්හි උපාදාන නො වේ ද, කුමක් තැනි කල්හි භවය නො වේ ද, කුමක් තැනි කල්හි ජාතිය නො වේ ද, කුමක් තැනි කල්හි ජරාමරණ නො වේ ද”යි මෙබඳු සිතෙක් නො වෙයි.

වැලිඳු මහණෙනි, ශ්‍රාවණවත් ආයතීශ්‍රාවකයාහට “මෙය තැනි කල්හි මෙය නො වෙයි. මෙය නිරුද්ධීම්මෙන් මෙය නිරුද්ධීම්ම වේ. අවිඤ්ඤාව තැනි කල්හි සංසකාරයෝ නො වෙති. සංසකාර තැනි කල්හි විඤ්ඤාන නො වේ. විඤ්ඤාන තැනි කල්හි තාමරුප නො වේ. තාමරුප තැනි කල්හි ඡායායතන නො වේ... ස්පර්ශ නො වේ. ... වේදනාව නො වේ. ... තාමණාව නො වේ. ... උපාදාන නො වේ. ... භවය නො වේ. ... ජාතිය නො වේ. ජාතිය තැනි කල්හි ජරාමරණ නො වේ” යි යන මෙහි ලා පරප්‍රත්‍යය රහිතව ම දැනීම වෙයි. හෙතෙමේ “මේ ලෝකය මෙසේ නිරුද්ධීම්ම වේය”යි මෙසේ දැන ගනී.

මහණෙනි, යම් කලෙක ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ ලෝකයේ හටගැනීමත් තැනිම්මත් තතුයේ දැනගනී ද, මහණෙනි, මේ ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ දිට්ඨිසම්මතකය යයි ද, ... අමාදෙරට හැපි සිටි යයි ද කියනු ලැබේ.

1. 5 10

දෙවැනි අවසන්චක සුත්‍රය.

50. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, ශ්‍රාවණවත් ආයතීශ්‍රාවකයාහට “කිම, කුමක් ඇති කල්හි කීමෙන් වේ ද, කුමක් ඉපදීමෙන් කීමෙන් උපදී ද, කුමක් ඇති කල්හි සංසකාරයෝ වෙත් ද, කුමක් ඇති කල්හි විඤ්ඤාන වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි තාමරුප වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ඡායායතන වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ස්පර්ශ වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි වේදනාව වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි තාමණාව වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි උපාදාන වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි භවය වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ජාතිය වේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ජරාමරණ වේ ද”යි මෙබඳු සිතෙක් නො වේ.

වැලිඳු මහණෙනි, ශ්‍රාවණවත් ආයතීශ්‍රාවකයාහට “මෙය ඇති කල්හි මෙය වේ. මෙය ඉපදීමෙන් මෙය උපදී. අවිඤ්ඤාව ඇති කල්හි සංසකාරයෝ වෙති. සංසකාර ඇති කල්හි විඤ්ඤාන වේ. විඤ්ඤාන ඇති කල්හි තාමරුප වේ. තාමරුප ඇති කල්හි ඡායායතන වේ. ඡායායතන ඇති කල්හි ස්පර්ශ වේ. ස්පර්ශ ඇති කල්හි වේදනාව වේ. වේදනාව ඇති කල්හි තාමණාව වේ. තාමණාව ඇති කල්හි උපාදාන වේ. උපාදාන ඇති කල්හි භවය වේ. භවය ඇති කල්හි ජාතිය වේ. ජාතිය ඇති කල්හි ජරාමරණ වෙයි” යන මෙහි ලා පරප්‍රත්‍යය රහිතව ම දැනීම වෙයි. හෙතෙමේ “මේ ලෝකය මෙලෙසින් හටගනී ය”යි මෙසේ දැන ගනී.

ත භික්ඛවෙ, සුතවතො අරියසාවකස්ස එවං තොති: “කිනන්තු ඛො කිසමිං අසති කිං ත හොති, කිසස නිරොධා කිං නිරුජ්ඣති, කිසමිං අසති සඛ්ඛාරා ත හොනති, කිසමිං අසති විඤ්ඤාණං ත හොති -පෙ- කිසමිං අසති ජරාමරණං ත හොති”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, සුතවතො අරියසාවකස්ස අපරපච්චයා ඤාණ-මෙවෙත්ථ හොති: “ඉමසමිං අසති ඉදං ත හොති. ඉමස්ස නිරොධා ඉදං නිරුජ්ඣති. අවිජ්ජාය අසති සඛ්ඛාරා ත හොනති. සඛ්ඛාරෙසු අසති විඤ්ඤාණං ත හොති. විඤ්ඤාණෙ අසති තාමරුපං ත හොති -පෙ- ජාතියා අසති ජරාමරණං ත හොති”ති. සො එවං පජාතාති: “එවමයං ලොකො නිරුජ්ඣති”ති.

යතො ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකො එවං ලොකස්ස සමුදයඤ්ච අත්ථගමඤ්ච යථාභූතං පජාතාති. අයං වුව්චති භික්ඛවෙ, අරියසාවකො දිට්ඨි-සම්පන්නො ඉතිපි, දස්සනසම්පන්නො ඉතිපි, අංගතො ඉමං සඤ්චමං ඉතිපි, පස්සති ඉමං සඤ්චමං ඉතිපි, සෙවෙත ඤාණෙන සමන්නාගතො ඉතිපි, සෙවංග විජ්ජාය සමන්නාගතො ඉතිපි, ධම්මසොතං සමාපන්නො ඉතිපි, අරියො නිබ්බට්ඨිකපඤ්ඤා ඉතිපි, අමතඤ්ඤා අභව්ව තිට්ඨති ඉතිපිති

භගවතීවග්ගො පඤ්චමො.

නිසසුඤ්ඤා:

ඤේ පඤ්ච වෙරහයා වුත්තා දුක්ඛං ලොකො ව ඤාතිකං
අඤ්ඤාතරං ජාණ්ට්ඨියොණි ව ලොකායතිකෙන අට්ඨමං
ඤේ අරියසාවකා වුත්තා වග්ගො තෙන පටුවන්ති,

මහණෙනි, ශ්‍රාවණින් ආයතීශ්‍රාවකයාහට “කීමෙක් ද, කුමක් නැති කල්හි කීමෙක් නො වේ ද, කුමක් නිරුද්ධවීමෙන් කීමෙක් නිරුද්ධ වේ ද, කුමක් නැති කල්හි සංඝකාරයෝ නො වෙත් ද, කුමක් නැති කල්හි විඥනය නො වේ ද, කුමක් නැති කල්හි ජරාමරණ නො වේ ද”යි මෙබඳු සිතෙක් නො වේ.

මහණෙනි, වැලිදු ශ්‍රාවණින් ආයතීශ්‍රාවකයාහට “මෙය නැති කල්හි මෙය නො වේ. මෙය නිරුද්ධ වීමෙන් මෙය නිරුද්ධ වේ. අවිද්‍යාව නැති කල්හි සංඝකාරයෝ නො වෙත්. සංඝකාර නැති කල්හි විඥනය නො වේ. විඥනය නැති කල්හි තාමරූප නො වේ ... ජාතිය නැති කල්හි ජරාමරණ නො වේ”යි යන මෙහි ලා පරප්‍රත්‍යය රහිත ව ම දැනීම වෙයි. හෙතෙමේ “මේ ලෝකය මෙලෙසින් නිරුද්ධ වේ ය” යි මෙසේ දැන ගනී.

මහණෙනි, යම් කලෙක ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ ලෝකයේ හටගැනී-මත් නැතිවීමත් තතු සේ දැන ගනී ද, මහණෙනි, මේ ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ දෘටිසම්පන්නයයි ද, දඤ්ඤිකසම්පන්න යයි ද, මේ සඤ්ඤායට පැමිණියේ යයි ද, මේ සඤ්ඤාය දක්නට යයි ද, ශෛක්‍ෂාඥනයෙන් සමනාගත යයි ද, ශෛක්‍ෂාවිද්‍යාවෙන් සමනාගත ය යි ද, ධර්මප්‍රාප්තියට පැමිණියේ ය යි ද, ආයතී වූ නිවේධිකප්‍රඥ ඇත්තේ ය යි ද, අමාදෙරට හැපි සිටී ය යි ද කියනු ලැබේ.

ගහපති වර්ග පස්වැනි යි.

එහි උඥනය:

පඤ්චවෙරහය සුත්‍ර දෙකක් කියන ලදී. දුක්ඛ, ලෝක, ඤාතික, අඤ්ඤාතර, ජාණ්ණසොණී සුත්‍ර ද, අවචානි ලොකායතික සුත්‍රය ද, අරියසාවක සුත්‍ර දෙක ද කියන ලදහ. එයින් වර්ග කියනු ලැබේ.

6. දුක්ඛවග්ගො

1. 6. 1

පරිච්ඡේදනං

51. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගචා ආවසන්තං වහරති ජේතවනෙ අනාඨිකං ආරාමෙ. තත්ත ඛො¹ හගචා භික්ඛු ආමනෙති භික්ඛවොති. හදනොති තෙ භික්ඛු හගචතො පච්චස්සොසුං. හගචා එතදවොච:

කීත්තාවතා: හු ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු පරිච්ඡේදනං පරිච්ඡේදනං සබ්බසො සමමා දුක්ඛකකයායාති? “හගචං මූලිකා තො හනො, ධම්මා. හගචං තෙතතිකා, හගචං පටිසරණං. සාධු වත හනො හගචනං එව පටිහාතු එතස්ස භාසිතස්ස අපො. හගචතො සුත්වා භික්ඛු ධාරෙස්සන්ති”ති.

තෙන හි භික්ඛවෙ,² සුඤ්ඤං මතසි කරොථ. භාසිතස්මිති

එවං හනොති ඛො තෙ භික්ඛු හගචතො පච්චස්සොසුං. හගචා එතදවොච:

ඉමං භික්ඛවෙ, භික්ඛු පරිච්ඡේදනං පරිච්ඡේදනං: “යං ඛො ඉදං අනෙකවිධං. තාතපසකාරකං³ දුක්ඛං ලොකෙ උපපජ්ජති ජරාමරණං. ඉදං හු ඛො දුක්ඛං කිත්තිදුකං, කිංසමුදයං, කිංසප්පාතිකං, කිංසභවං. කිංසමිං සති ජරාමරණං භොති. කිංසමිං අසති ජරාමරණං ත භොති”ති.

සො පරිච්ඡේදනං එවං පජානාති: “යං ඛො ඉදං අනෙකවිධං තාතපසකාරකං දුක්ඛං ලොකෙ උපපජ්ජති ජරාමරණං, ඉදං ඛො දුක්ඛං ජාතිතිදුකං ජාතිසමුදයං ජාතිජාතිකං ජාතිපභවං. ජාතියා සති ජරාමරණං භොති. ජාතියා අසති ජරාමරණං ත භොති”ති.

සො ජරාමරණං පජානාති. ජරාමරණසමුදයං පජානාති. ජරාමරණනිරෝධං පජානාති. යං ච ජරාමරණනිරෝධසාරූපයාමිති පටිපද්ධතං ච පජානාති. තථා පටිපනො ව භොති අනුබලවාරි.

අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු සබ්බසො සමමා දුක්ඛකකයාය පටිපනො භොති⁴ ජරාමරණනිරෝධාය.

අථාපරං පරිච්ඡේදනං පරිච්ඡේදනං: “ජාතිපතායං කිත්තිදුකා, කිංසමුදයා, කිංසප්පාතිකා, කිංසභවා, කිංසමිං සති ජාති භොති, කිංසමිං අසති ජාති ත භොති”ති.*

1. ‘ඛො’ ඉති කථි - PTS. 2. සික්ඛවෙ තා - PTS, 3. තාතපසකාර - සිමු.
4. ‘භොති’ ඉති සබ්බසො කථි. * ජාතිවාරො ත දිස්සන්ත - PTS.

6. දුකාවගීය

1. 6. 1

පරිමිමංගන සූත්‍රය

51. මා විසින් මෙසේ අතලු උදි: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර සම්පයෙහි ජේතවන තම් වූ අනේපිඬු සිවුහුගේ අරමිහි වැඩ වෙසෙන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි යි හිඤ්ඤත් ඇමතු සේක. වහන්සා යි ඒ හිඤ්ඤා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මහණ තෙමේ හැම අයුරින් මැනැවින් දුක් දුරු කිරීම පිණිස පිරික්සන්නේ කෙතෙකින් පිරික්සද? “වහන්ස, අපගේ ධර්මයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙතා කොට ඇත්තාහ භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මැනැවි, මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටහේවා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් අසා හිඤ්ඤා දරන්නාහ” යි. ඇත්තාහ භාග්‍යවතුන් වහන්ස,

“මහණෙනි, එසේ තම් අසවු. මැනැවින් මෙනෙහි කරවු. කියන්නෙමි” යි. “වහන්ස, එසේ ය” යි ඒ හිඤ්ඤා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ පිරික්සන්නේ “තත් වැදූරුම් තත් අයුරු දුක් වූ යම් මේ ජරාමරණ ලෝකයෙහි උපදී ද, මේ දුක කීමෙන් නිදහ කොට ඇත්තේ ද, කුමක් සමුදය කොට ඇත්තේ ද, කීමෙන් ජාති කොට ඇත්තේ ද, කුමක් පහව කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ජරාමරණ වේ ද, කුමක් තැති කල්හි ජරාමරණ නො වේ ද” යි පිරික්සයි.

හෙතෙමේ පිරික්සන්නේ “තත් වැදූරුම් තත් අයුරු දුක් වූ යම් මේ ජරාමරණ ලෝකී උපදී ද, මේ දුක ජාතිය නිදහ කොට ඇත්තේ ය. ජාතිය ජාති කොට ඇත්තේ ය. ජාතිය පහව කොට ඇත්තේ ය. ජාතිය ඇති කල්හි ජරාමරණ වෙයි. ජාතිය තැති කල්හි ජරාමරණ නො වේ” යයි මෙසේ දත ගණී.

හෙතෙමේ ජරාමරණත් දත ගණී. ජරාමරණ සමුදයයත් දත ගණී. ජරාමරණ නිරෝධයත් දත ගණී. ජරාමරණ නිරෝධයට සරුප් ව යතසුප්‍රිය යම් ප්‍රතිපදාවක් වේ තම් එය ද දත ගණී. එසේ පිළිපත්තේ නිවණට අනුකූල වූ පිළිවෙතෙහි හැසිරෙන්නේ ද වෙයි.

මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ හැම අයුරින් මැනැවින් දුක් කෂය කිරීම පිණිස ජරාමරණ නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වේ ය යි කියනු ලැබේ.

යළි මතු ද පිරික්සන්නේ “මේ ජාතිය කුමක් නිදහ කොට ඇත්තේ ද, කීමෙන් සමුදය කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ජාති කොට ඇත්තේ ද, කුමක් පහව කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ජාතිය වේ ද, කුමක් තැති කල්හි ජාතිය නො වේ ද යි” පිරික්සයි.

සො පරිච්ඡිංසමානො ඵලං පජානාති: “ජාති භවතිද්දතා, භවසමුදයා, භවජාතිකා, භවපහභවා. භවෙ සති ජාති භොති. භවෙ අසති ජාති ත භොති”ති.

සො ජාතං ව පජානාති. ජාතිසමුදයං ව පජානාති. ජාතිනිරුධං ව පජානාති. යා ව ජාතිනිරුධසාරූපභාමිනී පටිපදා, තං ව පජානාති. තථා පටිපනො ව භොති අනුධම්මවාරී.

අයං වුළුවති භික්ඛවෙ, භික්ඛු සබ්බසො දුක්ඛක්ඛයාය පටිපනො භොති¹ ජාතිනිරුධාය.

අථාපරං පරිච්ඡිංසමානො පරිච්ඡිංසති: “භවො පතායං කින්නිද්දතො, කිංසමුදයො, කිංසජාතිකො, කිම්පහවො, කිංසමිං සති භවො භොති, කිංසමිං අසති භවො ත භොති”ති.

සො පරිච්ඡිංසමානො ඵලං පජානාති: භවො උපාදතනීද්දතො. උපාදත-සමුදයො, උපාදතජාතිකො, උපාදතපහවො. උපාදතෙ සති භවො භොති. උපාදතෙ අසති භවො ත භොතිති.

සො භවං ව පජානාති. භවසමුදයං ව පජානාති. භවනිරුධං ව පජානාති. යා ව භවනිරුධසාරූපභාමිනී පටිපදා, තං ව පජානාති. තථා පටිපනො ව භොති අනුධම්මවාරී.

අයං වුළුවති භික්ඛවෙ, භික්ඛු සබ්බසො දුක්ඛක්ඛයාය පටිපනො භොති භවනිරුධාය.

අථාපරං පරිච්ඡිංසමානො පරිච්ඡිංසති: උපාදතං පතිදං කින්නිද්දතං -පෙ- තණ්හා පතායං කින්නිද්දතා -පෙ- වෙදතා පතායං කින්නිද්දතා -පෙ- ඵසෙසා පතායං කින්නිද්දතො -පෙ- සළායතනං පතිදං කින්නිද්දතං -පෙ- තාමරූපං පතිදං කින්නිද්දතං -පෙ- විඤ්ඤණං පතිදං කින්නිද්දතං -පෙ- සඤ්ඤා පතිමෙ කින්නිද්දතා, කිංසමුදයා, කිංසජාතිකා, කිම්පහවා, කිංසමිං සති සඤ්ඤා භොනති, කිංසමිං අසති සඤ්ඤා ත භොනති”ති. සො පරිච්ඡිංසමානො ඵලං පජානාති: “සඤ්ඤා අවිජ්ජානිද්දතා, අවිජ්ජාසමුදයා, අජ්ජාජාතිකා, අවිජ්ජාපහවා. අවිජ්ජාය සති සඤ්ඤා භොනති. අවිජ්ජාය අසති සඤ්ඤා ත භොනතිති. සො සඤ්ඤා රෙ ව පජානාති. සඤ්ඤාසමුදයං ව පජානාති. සඤ්ඤා නිරුධං ව පජානාති. යා ව සඤ්ඤානිරුධසාරූපභාමිනී පටිපදා, තං ව පජානාති. තථා පටිපනො ව භොති අනුධම්මවාරී.

අයං වුළුවති භික්ඛවෙ, භික්ඛු සබ්බසො සමමා දුක්ඛක්ඛයාය පටිපනො භොති සඤ්ඤානිරුධාය.

1. ‘භොති’ ඉති කප්ථි-මජ්ඣං, සෘ, PTS. ඩ

හෙතෙමේ පිරික්සන්නේ “ජාතිය භවය නිදහ කොට ඇත්තේ ය. භවය සමුදය කොට ඇත්තේ ය. භවය ජාති කොට ඇත්තේ ය. භවය පහව කොට ඇත්තේ ය. භවය ඇති කල්හි ජාතිය වේ. භවය තැනි කල්හි ජාතිය නො වේ” ය යි මෙසේ දැන ගනී.

හෙතෙමේ ජාතියත් දැන ගනී. ජාතියමුදයත් දැන ගනී. ජාති-නිරෝධයත් දැන ගනී. ජාතිනිරෝධයට සරුප් ව යහසුලු යම් ප්‍රතිපදාවක් වේ නම් එයත් දැන ගනී. එසේ පිළිපන්නේ නිවනට අනුකූල පිළිවෙතෙහි හැසිරෙන්නේ ද වේ.

මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ හැම අයුරින් මැනැවින් දුක් ගෙවීම පිණිස ජාතිනිරෝධය පිණිස පිළිපන්නේ වේ යයි කියනු ලැබේ.

යළි මතු ද පිරික්සන්නේ “මේ භවය වතාහි කීමෙන් නිදහ කොට ඇත්තේ ද, කුමක් සමුදය කොට ඇත්තේ ද, කීමෙන් ජාති කොට ඇත්තේ ද, කුමක් පහව කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ඇති කල්හි භවය වේ ද, කුමක් තැනි කල්හි භවය නො වේ ද” යි පිරික්සයි.

හෙතෙමේ පිරික්සන්නේ “භවය උපාදාන නිදහ කොට ඇත්තේ ය. උපාදාන සමුදය කොට ඇත්තේ ය. උපාදාන ජාති කොට ඇත්තේ ය. උපාදාන පහව කොට ඇත්තේ ය. උපාදාන ඇති කල්හි භවය වේ. උපාදාන තැනි කල්හි භවය නො වේ” ය යි මෙසේ දැන ගනී.

හෙතෙමේ භවයත් දැන ගනී. භවසමුදයත් දැන ගනී. භවනිරෝධයත් දැන ගනී. භවනිරෝධයට සරුප් ව යහසුලු යම් ප්‍රතිපදාවක් වේ නම් එයත් දැන ගනී. එසේ පිළිපන්නේ නිවනට අනුකූල පිළිවෙතෙහි පිළිපන්නේ ද වේ.

මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ හැම අයුරින් මැනැවින් දුක් ක්‍ෂය කිරීම පිණිස භවනිරෝධය පිණිස පිළිපන්නේ වේ යයි කියනු ලැබේ.

යළි මතු ද පිරික්සන්නේ “මේ උපාදාන කුමක් නිදහ කොට ඇත්තේ ද ... මේ තෘණොව කුමක් නිදහ කොට ඇත්තේ ද ... මේ වේදනාව කුමක් නිදහ කොට ඇත්තේ ද ... මේ සසරීය කුමක් නිදහ කොට ඇත්තේ ද ... මේ ෂ්වායතන කුමක් නිදහ කොට ඇත්තේ ද ... මේ තාමරුප කුමක් නිදහ කොට ඇත්තේ ද ... මේ විඤ්ඤාන කුමක් නිදහ කොට ඇත්තේ ද ... මේ සංසාරයෝ කීමෙන් නිදහ කොට ඇත්තාහු ද, කුමක් සමුදය කොට ඇත්තාහු ද, කීමෙන් ජාති කොට ඇත්තාහු ද, කුමක් පහව කොට ඇත්තාහු ද, කුමක් ඇති කල්හි සංසාරයෝ වෙත් ද, කුමක් තැනි කල්හි සංසාරයෝ නො වෙද්ද” යි පිරික්සයි. හෙතෙමේ පිරික්සන්නේ සංසාරයෝ අවිඤ්ඤා නිදහ කොට ඇතියහ. අවිඤ්ඤා සමුදය කොට ඇතියහ. අවිඤ්ඤා ජාති කොට ඇතියහ. අවිඤ්ඤා පහව කොට ඇතියහ. අවිඤ්ඤා ඇති කල්හි සංසාරයෝ වෙත්. අවිඤ්ඤා තැනි කල්හි සංසාරයෝ නො වෙති” යි මෙසේ දැන ගනී. හෙතෙමේ සංසාරයනුත් දැන ගනී. සංසාරසමුදයත් දැන ගනී. සංසාරනිරෝධයත් දැන ගනී. සංසාරනිරෝධයට සරුප් ව යහසුලු යම් ප්‍රතිපදාවක් වේ නම් එයත් දැන ගනී. එසේ පිළිපන්නේ නිවනට අනුකූල පිළිවෙතෙහි හැසිරෙන්නේ ද වේ.

මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ හැම ලෙසින් මැනැවින් දුක් ගෙවීම පිණිස සංසාරනිරෝධය පිණිස පිළිපන්නේ වේ යයි කියනු ලැබේ.

අවිජ්ජාගතොයං භික්ඛවෙ, පුරිසපුග්ගලො පුඤ්ඤං වෙ සංඛාරං අභිසංඛාරොති, පුඤ්ඤපභං ගොති විඤ්ඤණං. අපුඤ්ඤං වෙ සංඛාරං අභිසංඛාරොති, අපුඤ්ඤපභං ගොති විඤ්ඤණං. ආතෙඤ්ජං වෙ සංඛාරං අභිසංඛාරොති, ආතෙඤ්ජපභං ගොති විඤ්ඤණං.

යතො බො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අවිජ්ජා පභිණා ගොති විජ්ජා උප්පන්නා, සො අවිජ්ජාවිරාගා විජ්ජ්ජපාදා නෙව පුඤ්ඤභිසංඛාරං අභිසංඛාරොති. ත අපුඤ්ඤාසංඛාරං අභිසංඛාරොති. ත ආතෙඤ්ජාභිසංඛාරං අභිසංඛාරොති අතභිසංඛාරොනෙතො අතභිසංඤ්චතයනෙතො ත කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. අනුපාදියං ත පරිත්තස්සති. අපරිත්තස්සං පච්චත්තං. යෙව¹ පරිතිබ්බයති. 'බිණා ජති. වුසිතං බුහව්වරියං, කතං කරණීයං තාපරං ඉත්තතායා'ති පජානාති.

සො සුඛං වෙ වෙදනං වෙදියති, සා අනිව්වාති පජානාති. අතජේඤ්ඤා-සිතාති² පජානාති. අතභිතඤ්ඤාති³ පජානාති. දුක්ඛං වෙ වෙදනං වෙදියති, සා අනිව්වාති පජානාති. අතජේඤ්ඤාසිතාති² පජානාති. අතභිතඤ්ඤාති³ පජානාති. අදුක්ඛමසුඛං වෙ වෙදනං වෙදියති, සා අනිව්වාති පජානාති. අතජේඤ්ඤාසිතාති² පජානාති. අතභිතඤ්ඤාති පජානාති

සො සුඛං වෙ වෙදනං වෙදියති, විසංඤ්ඤානෙතො තං⁴ වෙදනං වෙදියති. දුක්ඛං වෙ වෙදනං වෙදියති, විසංඤ්ඤානෙතො තං වෙදනං වෙදියති. අදුක්ඛමසුඛං වෙ වෙදනං වෙදියති, විසංඤ්ඤානෙතො තං වෙදනං වෙදියති.

සො කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදයමානො⁵ කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදයාමීති⁶ පජානාති. ජ්විතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදයමානො ජ්විතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදයාමීති පජානාති. කායස්ස හෙද උද්ධං ජ්විතපරියාදනා ඉධෙව සබ්බවෙදසිතාති අතභිතඤ්ඤාති සිති භවිස්සන්ති. සරිරාති අවසිස්සන්තීති පජානාති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො කුම්භකාරපාකා උණං කුම්භං උද්ධරිතා සමෙ භූමිභාගෙ පතිවිසෙය්‍ය,⁷ තත්‍ර යායං උසමා සා තතේව වුප්පමෙය්‍ය. කපල්ලාති අවසිස්සෙය්‍යං. එවමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛු කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමානො [කායපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති.] ජ්විතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියමානො ජ්විතපරියන්තිකං වෙදනං වෙදියාමීති පජානාති. කායස්ස හෙද උද්ධං ජ්විතපරියාදනා ඉධෙව සබ්බවෙදසිතාති අතභිතඤ්ඤාති සිති භවිස්සන්ති, සරිරාති අවසිස්සන්තීති පජානාති.

1. පච්චත්තං - මජ්ඣ. 2. න අතජේඤ්ඤා - සිවු. 3. න අතභිතඤ්ඤා - සිවු.
4. විසංයුක්තො තං - සිවු 5 වෙදියමානො - සිවු, PTS, 6 වෙදියාමි - සිවු,
7. පරිවිසෙය්‍යං - මජ්ඣ, පභිබ්බෙපය්‍යං-සා, PTS

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, අවිද්‍යාවෙන් යුක්ත මේ පුද්ගල තෙමේ ඉදින් කුශලසංසකාර රැස් කෙරේ නම් (කම්) ජ්‍යෙතය කුශලසහගත වේ. ඉදින් අකුශලසංසකාර රැස් කෙරේ නම් (කම්) විජ්‍යතය අකුශලසහගත වේ. ඉදින් අරූපාවචර-කුශලසංසකාර රැස් කරන්නේ නම් විජ්‍යතය අරූපාවචරකුශලසහගත වේ.

මහණෙනි, යම්කලෙක පටන් මහණහුගේ අවිද්‍යාව ප්‍රතිණවුවා වේ ද, (එකල අභිත්මාගී) විද්‍යාව උපන්නී වෙයි. හෙතෙමේ අවිද්‍යාව තොරවීමෙන් මාභිඤ්ඤාසංඛ්‍යාත විද්‍යාව ඉපදීමෙන් කුශලසංසකාර නො ම රැස් කෙරෙයි. අකුශලසංසකාර නො ම රැස් කෙරෙයි. අරූපාවචරකුශලසංසකාර නො ම රැස් කෙරෙයි. කම් රැස් නො කරන්නේ සිත නො මෙහෙයවන්නේ ලෝක-යෙහි කිසිවක් (තෘණොදි යෙන්) උපාදානය නො කරයි. උපාදාන නො කරන්නේ (තණ්හාපරිතයානා භයපරිතයානා වසයෙන්) නො තැනී ගණී නො තැනී ගන්නේ තෙමේ ම පිරිනිවේ. 'ජාතිය ඤාය වූවා ය. ඛම්සර වාස නිමවන ලදී. කට යුතු කරණ ලදී. මේ රහත් බැව් පිණිස අතෙකක් නැතැ' යි දැන ගණී.

හෙතෙමේ ඉදින් සුඛවේදනාවක් විඳි නම් එය අතීතය ය යි දැන ගණී. (තෘණොවෙන්) නො බැසගන්නා ලද යි දැන ගණී. (අතීතඤ්ඤා විසින්) නො පිළිගන්නා ලද යි දැන ගණී. ඉදින් දුක් වේදනාවක් විඳි නම් එය අතීතය ය යි දැන ගණී. (තෘණොවෙන්) නො බැස ගන්නා ලද යි දැන ගණී. නො පිළි-ගන්නා ලද යි දැන ගණී. ඉදින් තො දුක් නො සුව වේදනාවක් විඳි නම් එය අතීතය ය යි දැන ගණී. නො බැස ගන්නා ලද යි දැන ගණී. නො පිළිගන්නා ලද යි දැන ගණී.

හෙතෙමේ ඉදින් සුඛ වේදනාවක් විඳි නම් නො බැලුනේ ඒ වේදනාව විඳි. ඉදින් දුක් වේදනාවක් විඳි නම් නො බැලුනේ ඒ වේදනාව විඳි. ඉදින් මාදහත් වේදනාවක් විඳි නම් නො බැලුනේ ඒ වේදනාව විඳි.

හෙතෙමේ කය හිමි කොට ඇති (පඤ්ඤාධාරික) වේදනාව විඳින්නේ කය හිමි කොට ඇති වේදනාව විඳිමි යි දැන ගණී. දිවි හිමි කොට ඇති (මනොධාරික) වේදනාව විඳින්නේ දිවිහිමි කොට ඇති වේදනාව විඳිමි යි දැන ගණී. කය බිඳීමෙන් දිවි කෙළවර වන්නට පෙරාතුව මෙලෙවිහි දී ම සියලු වේදනාවෝ නො පිළිගන්නා ලද්දහු සිහිල් වන්නාහු (නොපවත්නා ස්වභාව ඇත්තාහු) ය. බාතුශරීරයෝ ශේෂ වන්නාහ යි දැන ගණී.

මහණෙනි, යම්සේ පුරුෂයෙක් උණුසුම් කළයක් කුඹල් උදුනෙන් තගා සමබ්බේක තබා ද, එහි යම් ඒ උණුසුමක් වේ ද, එය එහි ම සංසිඳෙන්නේ ය. කබල් ශේෂ වන්නේ ය. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මහණ තෙමේ කය හිමි කොට ඇති වේදනාව විඳින්නේ කය හිමි කොට ඇති වේදනාව විඳිමි යි, දිවි හිමි කොට ඇති වේදනාව විඳින්නේ දිවි හිමි කොට ඇති වේදනාව විඳිමි යි දැන ගණී. කය බිඳීමෙන් දිවි කෙළවර වීමට පෙරාතුව මෙලෙවිහි දී ම සියලු ම වේදනාවෝ නො පිළිගන්නා ලද්දහු සිහිල් වන්නාහ. බාතුශරීරයෝ ශේෂ වන්නාහ යි දැන ගණී.

තං කීං මඤ්ඤාථ භික්ඛවෙ, අපි නු ඛො ඛිණ්ණසවො භික්ඛු පුඤ්ඤාති-සඛාරං වා අභිසම්බරෙය්‍ය, අපුඤ්ඤාතිසම්බාරං වා අභිසම්බරෙය්‍ය, ආනෙඤ්ජාතිසම්බාරං වා අභිසම්බරෙය්‍යාති?

‘නො හෙතං හනෙත.’

සම්බසො වා පන සම්බාරෙපු අසති සම්බාරතිරොධා අපි නු ඛො විඤ්ඤාණං පඤ්ඤායෙථාති?

‘නො හෙතං හනෙත.’

සම්බසො වා පන විඤ්ඤාණෙ අසති විඤ්ඤාණතිරොධා අපි නු ඛො තාමරුපං පඤ්ඤායෙථාති?

‘නො හෙතං හනෙත.’

සම්බසො වා පන තාමරුපෙ අසති තාමරුපතිරොධා අපි නු ඛො සලායතනං පඤ්ඤායෙථාති?

‘නො හෙතං හනෙත.’

සම්බසො වා පන සලායතනෙ අසති සලායතනතිරොධා අපි නු ඛො ඵය්‍යො පඤ්ඤායෙථාති,

‘නො හෙතං හනෙත.’

සම්බසො වා පන ඵය්‍යො අසති ඵය්‍යතිරොධා අපි නු ඛො වෙදනා පඤ්ඤායෙථාති?

‘නො හෙතං හනෙත.’

සම්බසො වා පන වෙදනාය අසති වෙදනාතිරොධා අපි නු ඛො තණ්හා පඤ්ඤායෙථාති?

‘නො හෙතං හනෙත.’

සම්බසො වා පන තණ්හාය අසති තණ්හාතිරොධා අපි නු ඛො උපාදානං පඤ්ඤායෙථාති?

‘නො හෙතං හනෙත.’

සම්බසො වා පන උපාදානෙ අසති උපාදානතිරොධා අපි නු ඛො හවෙ පඤ්ඤායෙථාති?

‘නො හෙතං හනෙත.’

සම්බසො වා පන හවෙ අසති හවතිරොධා අපි නු ඛො ජාඨි පඤ්ඤායෙථාති?

‘නො හෙතං හනෙත.’

සම්බසො වා පන ජාඨියා අසති ජාතිතිරොධා අපි නු ඛො ජරාමරණං පඤ්ඤායෙථාති?

‘නො හෙතං හනෙත.’

සාධු සාධු ඛො¹ භික්ඛවෙ, ඵචමෙවෙතං² භික්ඛවෙ, හෙතං අඤ්ඤාථා සද්දහථ ඵචමෙවෙතං³ භික්ඛවෙ, අධිමුච්චථ නික්ඛායා ඵත්ථ භොථ නිබ්බිවිතිච්ඡා. ඵසෙවනො දුක්ඛස්සාති

1. ‘ඛො’ ඉති භස්සි - මජ්ඣ., සෘ., PTS. 2. ඵචමෙතං - මජ්ඣ.

3. සද්දහථ ඤමං - මජ්ඣ., PTS. සද්දහථ උචමෙතං - සෘ.

මහණෙනි, ඒ කුමැයි හඟිනු ද? රහත් මහණ තෙමේ කුශලසංසකාර හෝ රුක් කරන්නේ ද? අකුශලසංසකාර හෝ රුක් කරන්නේ ද? අරුපාවචර සංසකාර හෝ රුක් කරන්නේ ද?

‘වහන්ස, මෙය තො වේ ම ය.’

තැම අයුරින් සංසකාර තැති කල්හි සඛාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤයක් පැණේ ද?

‘වහන්ස, මෙය තො වේ ම ය.’

සථිප්පකාරයෙන් විඤ්ඤය තැති කල්හි විඤ්ඤනිරෝධයෙන් තාමරූප පැණේ ද?

‘වහන්ස, මෙය තො වේ ම ය.’

සථිප්පකාරයෙන් තාමරූප තැති කල්හි තාමරූපනිරෝධයෙන් ඡායායතන පැණේ ද?

‘වහන්ස, මෙය තො වේ ම ය.’

නිරවශේෂයෙන් ඡායායතන තැති කල්හි ඡායායතනනිරෝධයෙන් ස්වභාවය පැණේ ද?

‘වහන්ස, මෙය තො වේ ම ය.’

නිරවශේෂයෙන් ම ස්වභාවය තැති කල්හි ස්වභාවනිරෝධයෙන් වේදනාව පැණේ ද?

‘වහන්ස, මෙය තො වේ ම ය.’

නිරවශේෂයෙන් ම වේදනාව තැති කල්හි වේදනානිරෝධයෙන් තණ්හාව පැණේ ද?

‘වහන්ස, මෙය තො වේ ම ය.’

නිරවශේෂයෙන් ම තාණ්හාව තැති කල්හි තාණ්හානිරෝධයෙන් උපාදාන පැණේ ද?

‘වහන්ස, මෙය තො වේ ම ය.’

නිරවශේෂයෙන් ම උපාදාන තැති කල්හි උපාදානනිරෝධයෙන් භවය පැණේ ද?

‘වහන්ස, මෙය තො වේ ම ය.’

නිරවශේෂයෙන් ම භවය තැති කල්හි භවනිරෝධයෙන් ජාතිය පැණේ ද?

‘වහන්ස, මෙය තො වේ ම ය.’

නිරවශේෂයෙන් ම ජාතිය තැති කල්හි ජාතිනිරෝධයෙන් ජරාමර්ණ පැණේ ද?

‘වහන්ස, මෙය තො වේ ම ය.’

මහණෙනි, මැනවි, මැනවි. මහණෙනි, මෙය මෙසේ ම ය. මෙය අත් අයුරැසින් තො වේ. මහණෙනි, මෙය මෙසේ ම යයි අදහසු නිශ්චයට පැමිණෙයි. මෙහි සාක තැත්තෝ පහ වූ විවිචිත්ත අත්තෝ වූ මෙය ම දුක් කෙළවර (නිවන) වේ.

1. 6. 2.

උපාදනසුත්තං

52. සාවඤ්චියං-

උපාදනීයෙසු භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු අසාදනුපසිසිතො විහරතො තණ්හා පවසිති තණ්හාපච්චයා උපාදනං. උපාදනපච්චයා භවො. භවපච්චයා ජාති. ජාතීපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදේවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා සම්මවන්ති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛඤ්ඤා සමුදයො ගොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, දසන්තං වා කට්ඨවාහානං චීසාය වා කට්ඨවාහානං නිසාය වා කට්ඨවාහානං වන්තාරීසාය වා කට්ඨවාහානං මහාඅග්ගිකකඤ්ඤා ජලෙය්‍ය¹, තත්‍ර පුරිසො කාලෙත කාලං සුක්ඛාති වෙව තිණාති පක්ඛිපෙය්‍ය, සුක්ඛාති ව ගොමියාති පක්ඛිපෙය්‍ය, සුක්ඛාති ව කට්ඨාති පක්ඛිපෙය්‍ය, එවං² හි සො භික්ඛවෙ මහාඅග්ගිකකඤ්ඤා තදුභාරො තදුපාදතො චිරං දීඝමෙධානං ජලෙය්‍ය

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, උපාදනීයෙසු ධම්මෙසු අසාදනුපසිසිතො විහරතො තණ්හා පවසිති තණ්හාපච්චයා උපාදනං -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛඤ්ඤා සමුදයො ගොති.

උපාදනීයෙසු භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු ආදීතවානුපසිසිතො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති. තණ්හානිරොධා උපාදනනිරොධො. උපාදනනිරොධො -පෙ- ජරාමරණං සොකපරිදේවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා නිරුජ්ඣති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛඤ්ඤා නිරොධො ගොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, දසන්තං වා කට්ඨවාහානං චීසාය වා කට්ඨවාහානං නිසාය වා කට්ඨවාහානං වන්තාරීසාය වා කට්ඨවාහානං මහාඅග්ගිකකඤ්ඤා ජලෙය්‍ය, තත්‍ර පුරිසො ත කාලෙත කාලං සුක්ඛාති වෙව තිණාති පක්ඛිපෙය්‍ය, ත සුක්ඛාති ව ගොමියාති පක්ඛිපෙය්‍ය, ත සුක්ඛාති ව කට්ඨාති පක්ඛිපෙය්‍ය, එවං හි සො භික්ඛවෙ මහාඅග්ගිකකඤ්ඤා පුරිමස්ස ව උපාදනස්ස පරිසාදනා අඤ්ඤාස්ස ව අනුපහාරා අභාභාරො නිබ්බායෙය්‍ය.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, උපාදනීයෙසු ධම්මෙසු ආදීතවානුපසිසිතො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති තණ්හානිරොධා උපාදනනිරොධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛඤ්ඤා නිරොධො ගොති.

1. 6 3

සඤ්ඤාජනිකසුත්තං

53. සාවඤ්චියං-

සඤ්ඤාජනීයෙසු භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු අසාදනුපසිසිතො විහරතො තණ්හා පවසිති. තණ්හාපච්චයා උපාදනං -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකඛඤ්ඤා සමුදයො ගොති.

1. ජලෙය්‍ය - PTS.

2. එවඤ්ඤා - ස්‍යා, PTS.

1. 6. 2.

උපාදාන සූත්‍රය

52. සැවැන්තුවර-

මහණෙනි, උපාදානයන්ට ප්‍රත්‍යය වූ ධර්මයන් විෂයෙහි ආස්වාදය අනුව බලමින් වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව වෙසෙසින් වැඩේ. තෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ. උපාදානප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ. භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ. ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ සෝක පරිදේව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසයෝ භටගණීන්. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ භටගණීම්ම වේ.

මහණෙනි, යම්සේ දරගැල් දසයක හෝ දරගැල් විස්සක හෝ දරගැල් තිසෙක හෝ දරගැල් සාමුසෙක හෝ මහගිතිකදෙක් යම්සේ දිලෙන්නේ ද, පුරුෂයෙක් කලින් කල එහි විශලිතණත් බහා ලත්තේ ද, විශලි ගොමත් බහා ලත්තේ ද, විශලි දරන් බහා ලත්තේ ද, මහණෙනි, මෙසේ ඒ මහගිතිකද ඒ ආහාර ඇත්තේ උපාදාන ඇත්තේ ඉතා දිගු කලක් දිලෙන්නේ ය.

මහණෙනි, එසෙසින් ම උපාදානීය ධර්මයන්හි ආස්වාදය නැවත නැවත දක්මින් වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව වැඩේ. තෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ භටගණීම්ම වේ.

මහණෙනි, උපාදානීය ධර්මයන්හි දෙම නැවත නැවත දක්මින් වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව නිරුද්ධ වෙයි. තෘෂ්ණානිරෝධයෙන් උපාදාන නිරෝධය වේ. උපාදානනිරෝධයෙන් ... ජරාමරණ සෝක පරිදේව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසයෝ නිරුද්ධ වෙත්. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

මහණෙනි, දරගැල් දසයක හෝ දරගැල් විස්සක හෝ දරගැල් තිසෙක හෝ දරගැල් සාමුසෙක හෝ මහගිතිකදෙක් යම්සේ දිලෙන්නේ ද, පුරුෂයෙක් කලින් කල විශලි තණත් එහි තො ලත්තේ ද, විශලි ගොමත් එහි තො ලත්තේ ද, විශලි දරන් එහි තො ලත්තේ ද, මහණෙනි, මෙසේ ඒ මහගිතිකද පළමු දර දැවීමෙන් අනෙක් දර තො ගැණීමෙන් ප්‍රත්‍යය රහිත වූයේ නිවෙන්නේ ය.

මහණෙනි, එසෙසින් ම උපාදානීය ධර්මයන්හි දෙම නැවත නැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව නිරුද්ධ වේ. තෘෂ්ණානිරෝධයෙන් උපාදානනිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

1. 6. 3.

සංයෝජනසූත්‍රය

53. සැවැන්තුවර-

මහණෙනි, සංයෝජනයන්ට ප්‍රත්‍යය වූ ධර්මයන්හි ආස්වාදය නැවත නැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව වැඩෙයි. තෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ භටගණීම්ම වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සෙය්‍යථාපි භික්‍ෂුවෙ, තෙලං ව පටිච්ච වට්ඨිං ව පටිච්ච තෙලප්පදීපො ක්‍ෂායෙය්‍ය, තනු පුරිසො කාලෙත කාලං තෙලං ආසිඤ්ඤාය්‍ය,¹ වට්ඨිං උපසංහරෙය්‍ය,² එවං හි සො භික්‍ෂුවෙ තෙලප්පදීපො තද්‍යභාරො තදුපාදතො විරං දීඝමඤ්ඤානං ජලෙය්‍ය.

එවමෙව ඛො භික්‍ෂුවෙ, සඤ්ඤාප්තියෙසු ධම්මෙසු අය්‍යාදනුපසයිනො විහරතො තණ්හා පට්ඨස්සිති. තණ්හාපට්ඨයා උපාදානං -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛස්ස සමුදයො හොති.

සඤ්ඤාප්තියෙසු භික්‍ෂුවෙ, ධම්මෙසු ආදීතවානුපසයිනො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති. තණ්හානිරෝධා උපාදානනිරෝධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛස්ස නිරෝධො හොති.

සෙය්‍යථාපි භික්‍ෂුවෙ, තෙලං ව පටිච්ච වට්ඨිං ව පටිච්ච තෙලප්පදීපො ක්‍ෂායෙය්‍ය, තනු පුරිසො න කාලෙත කාලං තෙලං ආසිඤ්ඤාය්‍ය, ත වට්ඨිං ව.³ උපසංහරෙය්‍ය, එවං හි සො භික්‍ෂුවෙ තෙලප්පදීපො පුරිමස්ස ව උපාදානස්ස පරියාදනා අඤ්ඤාය්‍ය ව අනුපහාරා අතාභාරො නිබ්බායෙය්‍ය.

එවමෙව ඛො භික්‍ෂුවෙ, සඤ්ඤාප්තියෙසු ධම්මෙසු ආදීතවානුපසයිනො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති. තණ්හානිරෝධා උපාදානනිරෝධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛස්ස නිරෝධො හොති.

1. 6. 4

දුතිය සඤ්ඤාප්තියුතනං

54. සාධකයං-

සෙය්‍යථාපි භික්‍ෂුවෙ, තෙලං ව පටිච්ච වට්ඨිං ව පටිච්ච තෙලප්පදීපො ක්‍ෂායෙය්‍ය, තනු පුරිසො කාලෙත කාලං තෙලං ආසිඤ්ඤාය්‍ය, වට්ඨිං ව උපසංහරෙය්‍ය, එවං හි සො භික්‍ෂුවෙ තෙලප්පදීපො තද්‍යභාරො තදුපාදතො විරං දීඝමඤ්ඤානං ජලෙය්‍ය.

එවමෙව ඛො භික්‍ෂුවෙ, සඤ්ඤාප්තියෙසු ධම්මෙසු අය්‍යාදනුපසයිනො විහරතො තණ්හා පට්ඨස්සිති. තණ්හාපට්ඨයා උපාදානං -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛස්ස සමුදයො හොති.

සෙය්‍යථාපි භික්‍ෂුවෙ, තෙලං ව පටිච්ච වට්ඨිං ව පටිච්ච තෙලප්පදීපො ක්‍ෂායෙය්‍ය, තනු පුරිසො න කාලෙත කාලං තෙලං ආසිඤ්ඤාය්‍ය, ත වට්ඨිං ව උපසංහරෙය්‍ය, එවං හි සො භික්‍ෂුවෙ තෙලප්පදීපො පුරිමස්ස ව උපාදානස්ස පරියාදනා අඤ්ඤාය්‍ය ව අනුපහාරා⁴ අතාභාරො නිබ්බායෙය්‍ය.

එවමෙව ඛො භික්‍ෂුවෙ, සඤ්ඤාප්තියෙසු ධම්මෙසු ආදීතවානුපසයිනො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති. තණ්හානිරෝධා උපාදානනිරෝධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකක්ඛස්ස නිරෝධො හොති.

1. අසිඤ්ඤාය්‍ය - සිමු. 2. උපසංහරෙය්‍ය - සිමු, සි 1, 3. ව, ඉති නන්ති - සනා, මජ්ඣ. 4. අනුපහාරා - PTS.

මහණෙනි, යම්කෙසේ තෙලත් නිසා වැටියත් නිසා තෙල්පහතෙක් දුල් වෙත්තේ ද, පුරුෂයෙක් කලින් කල එහි තෙල් බහන්නේ ද, වැටිය සකස් කරන්නේ ද, මහණෙනි, මෙසේ ඒ තෙල්පහත ඒ ආහාර ඇත්තේ ඒ උපාදාන ඇත්තේ බොහෝ දිගුකලක් දිලෙන්නේ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම සංයෝජනීය ධර්මයන්හි ආඥාදාය තැවත තැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව වැඩේ. තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

මහණෙනි, සංයෝජනීය ධර්මයන්හි දෙශය තැවත තැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව නිරුද්ධ වේ. තෘෂ්ණා නිරෝධයෙන් උපාදාන නිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

මහණෙනි, යම්කෙසේ තෙලත් නිසා වැටියත් නිසා තෙල්පහතෙක් දුල්-වෙත්තේ ද, පුරුෂ තෙමේ කලින් කල එහි තෙල් තො බහන්නේ ද, වැටියත් තො සකස් කරන්නේ ද, මහණෙනි, මෙසේ ඒ තෙල්පහත පළමු තෙල් දැවීමේනුත් අනෙක් තෙලක් තො ගැනීමේනුත් ප්‍රත්‍යය රහිත වූයේ නිවෙන්නේ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම සංයෝජනීය ධර්මයන්හි දෙශය තැවත තැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව නිරුද්ධ වෙයි. තෘෂ්ණා නිරෝධයෙන් උපාදාන නිරෝධය වෙයි ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

1. 6. 4

දුතිය සංයෝජනසුත්‍රය

54. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, තෙලත් නිසා වැටියත් නිසා තෙල්පහතෙක් යම්කෙසේ දුල්-වෙත්තේ ද, පුරුෂයෙක් කලින් කල එහි තෙල් බහන්නේ ද, වැටිය සකස් කරන්නේ ද, මහණෙනි, මෙසේ ඒ තෙල්පහත ඒ ආහාර ඇත්තේ ඒ උපාදාන ඇත්තේ බොහෝ දිගුකලක් දිලෙන්නේ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම සංයෝජනීය ධර්මයන්හි ආඥාදාය තැවත තැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව වැඩෙයි. තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

මහණෙනි, තෙලත් නිසා වැටියත් නිසා යම්කෙසේ තෙල්පහතෙක් දුල්වෙත්තේ ද, පුරුෂයෙක් කලින් කල එහි තෙල් තො බහන්නේ තම් වැටියත් තො සකස් කරන්නේ තම්, මහණෙනි, මෙසේ ඒ තෙල්පහත පළමු තෙල් දවා ලීමේනුත් අනෙක් තෙලක් තො ගැනීමේනුත් ප්‍රත්‍යය රහිත වූයේ නිවෙන්නේ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම සංයෝජනීය ධර්මයන්හි දෙශය තැවත තැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව නිරුද්ධ වෙයි. තෘෂ්ණා නිරෝධයෙන් උපාදාන නිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වෙයි.

1. 6. 5

මහාරුක්ඛසුත්තං

55. සාවකස්සිං-

උපාදනීයෙසු භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු අසාදනුපසසිනො විහරතො තණ්හා පවඛස්ති. තණ්හාපව්වයා උපාදනං -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාරුක්ඛො, තස්ස යාති වෙව මූලානි අධොගමානි, යාති ච තිරිඨංගමානි, සබ්බානි තානි උද්ධං ඔජං අභිහරන්ති. එවං හි සො භික්ඛවෙ මහාරුක්ඛො තදහාරො තදුපාදනො විරං දීඝමඤ්ඤානං තිට්ඨෙය්‍ය.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, උපාදනීයෙසු ධම්මෙසු අසාදනුපසසිනො විහරතො තණ්හා පවඛස්ති. තණ්හාපව්වයා උපාදනං -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති.

උපාදනීයෙසු භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු ආදීතවානුපසසිනො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති. තණ්හානිරෝධා උපාදනනිරෝධො. උපාදනනිරෝධො භව-නිරෝධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරෝධො හොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාරුක්ඛො, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය කුද්දල-පිටකං ආදය. තො තං රුක්ඛං මූලෙ ජිඤ්ඤාය. මූලෙ ඡෙත්වා¹ පලිබ්ඤ්ඤාය² පලිබ්ඤ්ඤා මූලානි උද්ධරෙය්‍ය අත්තමනො උසිරතාලමත්තානිපි.³ සො තං රුක්ඛං ඛණ්ඩාඛණ්ඩිකං ජිඤ්ඤාය. ඛණ්ඩාඛණ්ඩිකං ජිඤ්ඤා ඵාලෙය්‍ය. ඵාලෙත්වා සකලිකං සකලිකං කරෙය්‍ය. සකලිකං සකලිකං කරිත්වා වාතාතපෙ විසොසෙය්‍ය, වාතාතපෙ විසොසෙත්වා අග්ගිතා ඛහෙය්‍ය. අග්ගිතා ඛහෙත්වා මසිං කරෙය්‍ය. මසිං කරිත්වා මහාවාතෙ වා ඔසුතෙය්‍ය. තදියා වා සිඝසොතාය පවාහෙය්‍ය. එවං හි සො භික්ඛවෙ මහාරුක්ඛො උච්ඡින්නමූලො අස්ස තාලාවච්ඡුක්ඛනො අත්තාවක්ඛනො⁴ ආයතීං අනුපාදාධමෙවො.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, උපාදනීයෙසු ධම්මෙසු ආදීතවානුපසසිනො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති. තණ්හානිරෝධා උපාදනනිරෝධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරෝධො හොතිති.

1. 6. 6

දුතීය මහාරුක්ඛසුත්තං

56. සාවකස්සිං-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාරුක්ඛො, තස්ස යාති වෙව මූලානි අධොගමානි, යාති ච තිරිඨංගමානි, සබ්බානි තානි උද්ධං ඔජං අභිහරන්ති. එවං හි සො භික්ඛවෙ මහාරුක්ඛො තදහාරො තදුපාදනො විරං දීඝමඤ්ඤානං තිට්ඨෙය්‍ය.

1. මූලං ජිඤ්ඤා - ඡෙත්තං, මූලෙක ඡෙත්වා - PTS. 2. පලි - PTS.

3. උසිරතාල - සිමු. 4. අත්තාවාසනා - PTS, සිමු. ඡෙත්තං, අත්තාවාගතො - ස්‍යා.

1. 6. 5.

මහාරූක්ඛසූත්‍රය

55. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, උපාදනීය ධර්මයන්හි ආඤාදය තැවත තැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව වැඩෙයි. තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදන වෙයි ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ භට්ඨාණීම වේ.

මහණෙනි, යම්කේ මහරූකෙක් වේ ද, එහි යටට බස්තා යම් මූලින් වේ ද, සරසට යන යම් මූලින් වේ ද, ඒ සියල්ල ඔප්පු උඩට ගෙන යයි. මහණෙනි, මෙසේ ඒ මහරූක ඒ ආහාර ඇත්තේ ඒ උපාදන ඇත්තේ බොහෝ දිගුකලක් පවත්නේ ය.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම උපාදනීය ධර්මයන්හි ආඤාදය තැවත තැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව වැඩේ. තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදන වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ භට්ඨාණීම වේ.

මහණෙනි, උපාදනීය ධර්මයන්හි දෙශය තැවත තැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව තීරුණු වේ. තෘෂ්ණා නිරෝධයෙන් උපාදන නිරෝධය වේ. උපාදන නිරෝධයෙන් භවනිරෝධය වේ. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

මහණෙනි, යම්කේ මහරූකෙක් වේ ද, එකල්හි පුරුෂයෙක් උදුල්ලක් හා පායක් ගෙන එන්නේ ය. හෙතෙමේ ඒ රූක මූල සිඳින්නේ ය. මූල සිඳි හාත්පස සාරන්නේ ය. හාත්පස සාරූ යටත්පිරිසෙයින් සුවදහොට මූල් පමණ වූත් මූල් උදුරන්නේ ය. හෙතෙමේ ඒ රූක කඩ කඩ කොට සිඳින්නේ ය. කඩ කඩ කොට සිඳි පලන්නේ ය. පලා කැබැලි කැබැලි කරන්නේ ය. කැබැලි කැබැලි කොට අවුසුලගෙහි විසලන්නේ ය. අවුසුලගෙහි විසලා ගින්නෙන් දවන්නේ ය. ගින්නෙන් දවා හළු කරන්නේ ය. හළු කොට මහසුලගෙහි හෝ පොලා හරින්නේ ය. සැබපහර ඇති ගහෙහි හෝ පා කොට හරින්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ ඒ මහරූක උසුන් මූල් ඇත්තේ හිස් සුත් තල්ගසක් මෙන් කරණ ලද්දේ, හෝ වැඩෙන බවට පවුණුවන ලද්දේ මතු නූපදතා සභාව ඇත්තේ වන්නේ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම උපාදනීය ධර්මයන්හි දෙශය තැවත තැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව තීරුණු වේ. තෘෂ්ණා නිරෝධයෙන් උපාදන නිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ යි

1. 6. 6.

දුතිය මහාරූක්ඛසූත්‍රය

56 සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, යම්කේ මහරූකෙක් වේ ද, එහි යටට බස්තා යම් මූලින් වේ ද, සරසට යන යම් මූලින් වේ ද, ඒ සියල්ල නිජාව උඩට ගෙන යේ. මහණෙනි, මෙසේ ඒ මහරූක ඒ ආහාර ඇත්තේ ඒ උපාදන ඇත්තේ බොහෝ දිගුකලක් සිටුවේ ය

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, උපාදනීයෙසු ධම්මෙසු අස්සාදනුපස්සිතො විහරතො තණ්හා පවබ්භිති. තණ්හාපච්චයා උපාදනං -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාරුක්ඛො, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය කුඤ්ඤ-පිටකං ආදය. සො තං රුක්ඛං මූලෙ ඡිඤ්ඤෙය්‍ය මූලෙ ඡේත්වා පලිබ්භෙය්‍ය. පලිබ්භේත්වා මූලානි උඤ්ඤෙය්‍ය -පෙ- තදීයා වා සිඝ්ඝොතාය පවාහෙය්‍ය. එවං හි සො භික්ඛවෙ මහාරුක්ඛො උච්ඡින්නාමූලො අස්ස තාලාවජ්ඣිකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුපාදාමිමෙව.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, උපාදනීයෙසු ධම්මෙසු ආදීතවානුපස්සිතො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති. තණ්හානිරෝධා උපාදනනිරෝධො -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරෝධො නොතිති.

1. 6. 7

තරුණරුක්ඛස්තනං

57 සාවකජීයං-

සඤ්ඤාප්තීයෙසු භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු අස්සාදනුපස්සිතො විහරතො තණ්හා පවබ්භිති. තණ්හාපච්චයා උපාදනං -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, තරුණෙ රුක්ඛො, තස්ස පුරිසො කාලෙන කාලං මූලානි පලිසන්ථෙය්‍ය.¹ කාලෙන කාලං පංසුං දදෙය්‍ය. කාලෙන කාලං උදකං දදෙය්‍ය. එවං හි සො භික්ඛවෙ තරුණෙ, රුක්ඛො තද්භාරො තදුපාදතො වුද්ධිං වීරාලනිං වෙපුලං ආපජේය්‍ය.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, සඤ්ඤාප්තීයෙසු ධම්මෙසු අස්සාදනුපස්සිතො විහරතො තණ්හා පවබ්භිති. තණ්හාපච්චයා උපාදනං -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති.

සඤ්ඤාප්තීයෙසු භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු ආදීතවානුපස්සිතො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති. තණ්හානිරෝධා උපාදනනිරෝධො -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරෝධො නොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, තරුණෙ රුක්ඛො, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය කුඤ්ඤපිටකං ආදය. සො තං රුක්ඛං මූලෙ ඡිඤ්ඤෙය්‍ය මූලෙ ඡේත්වා පලිබ්භෙය්‍ය. පලිබ්භේත්වා මූලානි උඤ්ඤෙය්‍ය අනතමසො උසිරතාලමන්තානිපි. සො තං රුක්ඛං බණ්ඩාබණ්ඩිකං ඡිඤ්ඤෙය්‍ය. බණ්ඩාබණ්ඩිකං ඡේත්වා එංලෙය්‍ය. එංලෙත්වා සකලිකං සකලිකං කරෙය්‍ය. සකලිකං සකලිකං කරිත්වා වාතාතපෙ වීසොසෙය්‍ය. වාතාතපෙ වීසොසෙත්වා අග්ගිතා ධුහෙය්‍ය. අග්ගිතා ධුහෙත්වා මසිං කරෙය්‍ය. මසිං කරිත්වා මහාවාතෙ වා ඔපුතෙය්‍ය, තදීයා වා සිඝ්ඝොතාය පවාහෙය්‍ය. එවං හි සො භික්ඛවෙ තරුණෙ රුක්ඛො උච්ඡින්නාමූලො අස්ස තාලාවජ්ඣිකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුපාදාමිමෙව.

1. පලිමජජය - මජ්ඣිම, පලිසජජය - සං, PTS. පලිසජජය - සි 1 සි 2.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, උපාදානීය ධර්මයන්හි ආස්වාදය අනුව තැවත තැවත දක්නා-
සුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව වැඩේ. තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන
වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

මහණෙනි, යම්කෙසේ මහරුකෙක් වේ ද, එකල්හි පුරුෂයෙක් උදල්ලක්
හා පාසක් ගෙන එන්නේ ය. හෙතෙමේ ඒ රුක මුල් සිඳින්නේ ය. මුල්
සිඳි හාත්පස සාරන්නේ ය. හාත්පස සාරා මුල් උදුරන්නේ ය ... සැබවහර
ඇති ගහෙහි හෝ පා කොට හරින්නේ ය මහණෙනි, මෙසේ ඒ මහරුක
උසුන් මුල් ඇත්තේ මුදුන සුන් තලක් මෙන් කරණ ලද්දේ තැවත නො
වැඩෙන බවට පත් කරණ ලද්දේ මතු නො හටගන්නා ස්වභාව ඇත්තේ
වන්නේ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම උපාදානීය ධර්මයන්හි දෛශ දක්නාසුලු ව
වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව නිරුද්ධ වෙයි තෘෂ්ණා නිරෝධයෙන් උපාදාන
නිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ යි.

1 6. 7

තරුණරුකබුහුය

67. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සංයෝජනීය ධර්මයන්හි ආස්වාදය තැවත තැවත දක්මින්
වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව වැඩේ. තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන වේ ...
මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

මහණෙනි, යම්කෙසේ තරුණ රුකෙක් වේ ද, පුරුෂයෙක් කලින් කල
එහි මුල් සුද්ද කරන්නේ ද, කලින් කල පත් පොහොර දෙන්නේ ද, කලින්
කල ජලය දෙන්නේ ද, මහණෙනි, මෙසේ ඒ තරුණ රුක ඒ ආහාර ඇත්තේ
ඒ උපාදාන ඇත්තේ වැඩීමට හටගත් මුල් ඇති බවට මහත් බවට
පැමිණෙන්නේ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම සංයෝජනීය ධර්මයන්හි ආස්වාදය තැවත තැවත
දක්මින් වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව වැඩේ. තෘෂ්ණා ප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදාන
වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

මහණෙනි, සංයෝජනීය ධර්මයන්හි ආදීතවය තැවත තැවත දක්නා-
සුලු ව වෙසෙන්නහුගේ තෘෂ්ණාව නිරුද්ධ වේ. තණහා නිරෝධයෙන්
උපාදාන නිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

මහණෙනි, යම්කෙසේ තරුණ රුකෙක් වේ ද, එකල්හි පුරුෂයෙක්
උදල්ලක් හා පාසක් ගෙන එන්නේ ය. හෙතෙමේ ඒ රුක මුල් සිඳින්නේ ය.
මුල් සිඳි හාත්පස සාරන්නේ ය. හාත්පස සාරා යටත්පිරිසෙයින්
සුවදහොට මුල් පමණ වූ ද මුල් උදුරන්නේ ය. හෙතෙමේ ඒ රුක
කඩ කඩ කොට සිඳින්නේ ය. කඩ කඩ කොට සිඳි පලන්නේ ය. පලා
කැබැලි කැබැලි කරන්නේ ය. කැබැලි කැබැලි කොට අවු සුලගෙහි වියලන්-
තේ ය. අවු සුලගෙහි වියලා ගින්නෙන් දවන්නේ ය. ගින්නෙන් දවා හළු
කරන්නේ ය හළු කොට මහාසුලගෙහි හෝ පොලා හරින්නේ ය. සැබවහර
ඇති ගහෙහි හෝ පා කොට හරින්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ ඒ තරුණ
රුක උසුන් මුල් ඇත්තේ හිස්සුන් තල්ලකක් මෙන් කරණ ලද්දේ තැවත
නො වැඩෙන බවට පමුණුවන ලද්දේ මතු නුපදනා ස්වභාව ඇත්තේ
වන්නේ ය.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, සඤ්ඤාප්තියෙසු ධම්මෙසු ආදීතවානුපස්සිතො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති. තණ්හානිරොධා උපාදතනිරොධො -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො භොතිති.

1 6 8

නාමරූපසුභතං

58. ඡාට්ඨියං-

සඤ්ඤාප්තියෙසු භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු අස්සාදනුපස්සිතො විහරතො නාමරූපස්ස අවකක්ඛන්ති භොති. නාමරූපපච්චයා සලායතනං -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාරුකෙඛා, තස්ස යාති වෙව මූලාති අධොගමාති, යාති ච තිරිසංගමාති, සබ්බාති තාති උද්ධං ඔජං අභිගරන්ති. එවං හි සො භික්ඛවෙ මහාරුකෙඛා තද්භාරො තදුපාදතො විරං දීඝමඤ්ඤානං තිට්ඨෙය්‍ය.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, සඤ්ඤාප්තියෙසු ධම්මෙසු අස්සාදනුපස්සිතො විහරතො නාමරූපස්ස අවකක්ඛන්ති භොති. නාමරූපපච්චයා සලායතනං -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති.

සඤ්ඤාප්තියෙසු භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු ආදීතවානුපස්සිතො විහරතො නාමරූපස්ස අවකක්ඛන්ති ත භොති. නාමරූපනිරොධා සලායතනනිරොධො -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො භොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාරුකෙඛා, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය කුඤ්ඤ-පිට්ඨං ආදාය -පෙ- ආයතීං අනුපපාදධම්මො.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, සඤ්ඤාප්තියෙසු ධම්මෙසු ආදීතවානුපස්සිතො විහරතො නාමරූපස්ස අවකක්ඛන්ති ත භොති. නාමරූපනිරොධා සලායතනනිරොධො -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො භොතිති.

1 6 9

විඤ්ඤාණසුභතං

59. ඡාට්ඨියං-

සඤ්ඤාප්තියෙසු භික්ඛවෙ, ධම්මෙසු අස්සාදනුපස්සිතො විහරතො විඤ්ඤාණස්ස අවකක්ඛන්ති භොති. විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාරුකෙඛා, තස්ස යාති වෙව මූලාති [අධොගමාති] -පෙ- [දීඝමඤ්ඤානං තිට්ඨෙය්‍ය.]

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, සඤ්ඤාප්තියෙසු ධම්මෙසු අස්සාදනුපස්සිතො විහරතො විඤ්ඤාණස්ස අවකක්ඛන්ති භොති. විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති.

මහණෙනි, එසෙයින් ම සංයෝජනීය ධර්මයන්හි ආදිතවය තැවත තැවත දක්නාසුලු ව වසන්තසුගේ තෘණොව නිරුඳු වේ තෘණො නිරෝධයෙන් උපාදාන නිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ යි.

1. 6 8.

තාමරූපසුත්තය.

58. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සංයෝජනීය ධර්මයන්හි ආඝාදය තැවත තැවත දක්මින් වෙසෙන්නහුට තාමරූපයන්ගේ බැසගැනීම වේ. තාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් ඡායායතන වේ මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

මහණෙනි, යම්කෙසේ මහරුකෙක් වේ ද, එහි යට බස්තා යම් මූලත් වේ ද, සරස යන යම් මූලත් වේ ද, ඒ සියල්ල ඔපාව උඩට ගෙන යේ. මහණෙනි, මෙසේ ඒ මහරුක ඒ ආහාර ඇත්තේ ඒ උපාදාන ඇත්තේ බොහෝ දිගුකලක් සිටුවේ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම සංයෝජනීය ධර්මයන්හි ආඝාදය තැවත තැවත දක්මින් වෙසෙන්නහුට තාමරූපයන්ගේ පහළවීම වේ. තාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් ඡායායතන වේ. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

මහණෙනි, සංයෝජනීය ධර්මයන්හි ආදිතවය තැවත තැවත දක්මින් වෙසෙන්නහුට තාමරූපයන්ගේ පහළවීම නො වේ. තාමරූප නිරෝධයෙන් ඡායායතන නිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

මහණෙනි, යම්කෙසේ මහරුකෙක් වේ ද, එකල්හි උදල්ලක් හා පැසක් ගෙන පුරුෂයෙක් එන්නේ ය ... මත්තෙහි නූපදතා සබ්බාව ඇත්තේ වේ.

මහණෙනි, එසෙයින් ම සංයෝජනීය ධර්මයන්හි දෛශ්‍ය තැවත තැවත දක්මින් වෙසෙන්නහුට තාමරූපයන්ගේ බැසගැනීම නො වේ. තාමරූප නිරෝධයෙන් සලායතන නිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ යි.

1. 6 9.

විඤ්ඤාණසුත්තය.

59. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සංයෝජනීය ධර්මයන්හි ආඝාදය තැවත තැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුට විඤ්ඤාණයාගේ බැසගැනීම වේ. විඤ්ඤාණ ප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

මහණෙනි, යම්කෙසේ මහරුකෙක් වේ ද, එහි යට බස්තා යම් මූලත් වේ ද, ... [බොහෝ දිගුකලක් සිටුවේ ය.]

මහණෙනි, එසෙයින් ම සංයෝජනීය ධර්මයන්හි ආඝාදය තැවත තැවත දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහුට විඤ්ඤාණයාගේ පහළවීම වේ. විඤ්ඤාණ ප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සඤ්ඤාජනීයෙසු භික්ඛවො, ධම්මෙසු ආදීතවානුපසයිතො විහරතො විඤ්ඤාණස්ස අවකක්ඛන්ති ත හොති. විඤ්ඤාණනිරොධා¹ තාමරූපනිරොධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තිස්ස නිරොධො හොති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවො, මහාරුකෙඛා, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය -පෙ- ආයතිං අනුපපාදධම්මො.

එවමෙව ඛො භික්ඛවො, සඤ්ඤාජනීයෙසු ධම්මෙසු ආදීතවානුපසයිතො විහරතො විඤ්ඤාණස්ස අවකක්ඛන්ති ත හොති විඤ්ඤාණනිරොධා¹ තාමරූප- නිරොධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තිස්ස නිරොධො හොතිති.

1 6. 10

නිදන [පටිච්චසමුප්පාද] සුතතං.

60. එකං සමයං භගවා කුරුසු විහරති කම්මාස්සදම්මං² තාම කුරුතං නිගමො. අථ ඛො ආයසමා ආනන්දෙ, යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්භි භගවන්තං අභිවාදෙභි ඵකමන්තං නිසිදි. ඵකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයසමා ආනන්දෙ භගවන්තං ඵතදවොච: අච්ඡරියං භනෙන්, අබ්බුතං භනෙන් යාව ගම්හිරො වායං භනෙන්, පටිච්චසමුප්පාදො ගම්හිරාවහාසො ව, අථ ව පත මෙ උත්තාතකුත්තාතකො විඨ බායතිති.

මා හෙවං ආනන්ද, මා හෙවං ආනන්ද, ගම්හිරො වායං ආනන්ද, පටිච්චසමුප්පාදො ගම්හිරාවහාසො ව ඵතස්ස ආනන්ද, ධම්මස්ස අඤ්ඤාණො අනනුබොධා අපථිවෙධා එවමයං පජා තන්තාකුලකජාතා ගුලාගුණීයා³ ජායා මුඤ්ඤබ්බඤ්ඤා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං සංසාරං තාතිවන්ති.

උපාදනීයෙසු ආනන්ද, ධම්මෙසු අස්සාදනුපසයිතො විහරතො තණ්හා පවඛස්ති. තණ්හාපච්චයා උපාදනං. උපාදනපච්චයා භවො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තිස්ස සමුදයො හොති.

සෙය්‍යථාපි ආනන්ද, මහාරුකෙඛා, තස්ස යාති වෙච මූලානි අධොගමාති, යාති ව තිරියංගමාති. සබ්බානි තානි උද්ධං ඔජං අභිහරන්ති. එවං හි සො ආනන්ද මහාරුකෙඛා තදහාරො තදුපාදායො චිරං දීඝමද්ධාතං භිට්ඨෙය්‍ය.

එවමෙව ඛො ආනන්ද, උපාදනීයෙසු ධම්මෙසු අස්සාදනුපසයිතො විහරතො තණ්හා පවඛස්ති. තණ්හාපච්චයා උපාදනං. උපාදනපච්චයා භවො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තිස්ස සමුදයො හොති.

උපාදනීයෙසු ආනන්ද, ධම්මෙසු ආදීතවානුපසයිතො විහරතො තණ්හා නිරුජ්ඣති. තණ්හානිරොධො උපාදනනිරොධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්තිස්ස නිරොධො හොති.

1. විඤ්ඤාණස්ස නිරොධා-මජ්ඣං, PTS. 2. කම්මාසදම්මං මජ්ඣං, කම්මාසදම්මං, PTS
3. කුලාගුණීයා-මජ්ඣං, ගුලිගුණීයා - සං, ගුලිගුණීයා - PTS

සෙය්‍යථාපි ආනන්ද, මහාරුකෙඛා, අථ පුරිතො ආගච්ඡෙය්‍ය කුඤ්ඤපිටකං ආදය. සො තං රුකං චූලෙ ඡිකුකුසා' චූලෙ ඡේතා පලිඛණෙය්‍ය. පලිඛණීතා චූලාති උඤ්ඤෙය්‍ය. අනතමසො උසිරතාලමතතාතිපි. සො තා රුකං ඛණ්ඩාඛණ්ඩකං ඡිකුකුසා, ඛණ්ඩාඛණ්ඩකං ඡේතා ථාලෙය්‍ය ථාලෙතා සකලිකං සකලිකං කරෙය්‍ය. සකලිකං සකලිකං කරිතා වාතාතපෙ විසොසෙය්‍ය. වාතාතපෙ විසොසෙතා අගභිතා ඛගෙය්‍ය. අගභිතා ඛගෙතා මසිං කරෙය්‍ය. මසිං කරිතා මහාවාතෙ වා චූළකෙය්‍ය. තදියා වා සිසකොතාය පවාසෙය්‍ය. එවං හි සො ආනන්ද මහාරුකෙඛා උච්ඡින්නචූලො අස්ස තාලාවච්ඡිකතො අනවහාවිකතො අයතිං අනුපපාදධමෙව.

එවමෙව ඛො ආනන්ද, උපාදනීයෙසු ඛමෙමසු ආදීතවානුපස්සිතො විහරතො තණ්හා නිරුප්ඛිති. තණ්හානිරොධා උපාදනනිරොධො. උපාදන- නිරොධා භවනිරොධො. භවනිරොධා ජාතීනිරොධො. ජාතීනිරොධා ජරා- මරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමතස්සුපායාසා නිරුප්ඛිතති. එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො භොතිති.

දුක්ඛවග්ගො ජපමා.

තත්‍රැඤ්ඤා:

පරිච්ඡිංසනුපාදනං ඤෙ ව සඤ්ඤාදුජතාති ව
මහාරුකෙඛත ඤෙ වුතතා තරුණෙන ව සත්තමං
තාමරුපඤ්ඤා විඤ්ඤාණං නිදහෙන ව තෙ දසාති.

ආතත, යම්කෙ මහරාකෙක් වේ ද, පුරාණයෙක් උදල්ලක් හා පාසක් ගෙණ එහි එන්නේ ය. හෙතෙමේ ඒ රාක මුල් සිඳින්නේ ය. මුල් සිඳි භාත්පස කැන්නේ ය. භාත්පස කෑන යටත් පිරිසෙයින් සුවදහොට මුල් පමණවූ ද මුල් උදුරන්නේ ය. හෙතෙමේ ඒ රාක කඩ කඩ කොට සිඳින්නේ ය. කඩ කඩ කොට සිඳි පලන්නේ ය. පලා කැබැලි කැබැලි කරන්නේ ය. කැබැලි කැබැලි කොට අවුසුලුණෙහි වියලන්නේ ය. අවුසුලුණෙහි වියලා ගින්නෙන් දවන්නේ ය. ගින්නෙන් දවා හඵ කරන්නේ ය. හඵ කොට මහසුලුණෙහි හෝ පොලා හරින්නේ ය. සෑම පහර ඇති ගහෙහි හෝ පා කොට හරින්නේ ය. ආතත, මෙසේ ඒ මහරාක උසුන් මුල් ඇත්තේ හිස්සුන් තලක් මෙන් කරණ ලද්දේ තාවත නො හටගන්නා බවට පමුණුවන ලද්දේ මහු නුපදනා ස්වභාව ඇත්තේ වන්නේ ය.

ආතත, එසෙයින් ම උපාදානීය ධර්මයෙහි ආදීතවය නැවත නැවත දැකීමින් වෙසෙන්නසුයේ තෘණොව නිරුද්ධ වේ. තෘණොනිශේධයෙන් උපාදානනිරෝධය වේ. උපාදානනිරෝධයෙන් භවනිශේධය වේ. භවනිශේධයෙන් ජාතීනිශේධය වේ. ජාතීනිශේධයෙන් ජරමරණ හෝත පරිදේව දුක්ඛ දෙමනස්ස උපායාසයෝ නිරුද්ධ වෙත්. මෙසේ මේ හු; දුක්ඛයේ නිශේධය වේ සි.

දුක්ඛවර්ගය සවැනි සි

එහි උද්භවය:

පරිච්ඡේදන උපාදාන සුත්‍ර දෙක ය, සංයෝජන සුත්‍ර දෙක ය, මහාරාකක සුත්‍ර දෙක ය, සත්වත තරුණ රාකක සුත්‍රය, තාමරාළ, විඤ්ඤාණ, නිදන සුත්‍රය සි සුත්‍ර දසයෙකි.

7. මහාවග්ගො

1. 7. 1

අසුතවිනිසුතනං.

61. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං ගගවා ඝාචන්ද්‍රියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. භත්‍ර -පෙ- අවොච:

අසුතවා භික්ඛවෙ පුට්ඨජ්ඣනො ඉමෙයම් වාතුමමහාභුතිකයම්.¹ කායයම් නිබ්බිඤ්ඤාය'පි විරජේයාය'පි විමුච්චෙයාය'පි. තං කිස්ස හෙතු: දිස්සති භික්ඛවෙ, ඉමස්ස වාතුමමහාභුතිකස්ස කායස්ස ආවයො'පි අපවයො'පි ආදනමපි නිකේපභමපි² තස්මා තත්‍රාසුතවා පුට්ඨජ්ඣනො නිබ්බිඤ්ඤාය'පි විරජේයාය'පි විමුච්චෙයාය'පි.

යං ව බො එතං භික්ඛවෙ, චුළුවති විතතං ඉතිපි මනො ඉතිපි විඤ්ඤාණං ඉතිපි, තත්‍රාසුතවා පුට්ඨජ්ඣනො තාලං නිබ්බිඤ්ඤාණං තාලං විරජ්ඣතුං තාලං විමුච්චිතුං. තං කිස්ස හෙතු? දීඝරතතං හෙතං භික්ඛවෙ, අසුතවනො පුට්ඨජ්ඣනයං අජේඛාසිතං මමාසිතං පරාමධං එතං මම එකොගමෙම එකො මෙ අතතාති. තස්මා තත්‍රාසුතවා පුට්ඨජ්ඣනො තාලං නිබ්බිඤ්ඤාණං තාලං විරජ්ඣතුං තාලං විමුච්චිතුං.

වරං භික්ඛවෙ, අසුතවා පුට්ඨජ්ඣනො ඉමං වාතුමමහාභුතිකං කායං අතතතො උපගවේයාය, තතෙව විතතං. තං කිස්ස හෙතු: දිස්සතායං භික්ඛවෙ, වාතුමමහාභුතිකො කායො එකමපි වස්සං කිට්ඨමානො, දොපි වස්සාති කිට්ඨමානො, තිණ්ඨිපි වස්සාති කිට්ඨමානො, වතනාරිපි වස්සාති කිට්ඨමානො, පඤ්ඤපි වස්සාති කිට්ඨමානො, දහපි වස්සාති කිට්ඨමානො, විසතිපි වස්සාති කිට්ඨමානො, තිංසමපි වස්සාති කිට්ඨමානො, වතනාරිකමපි වස්සාති කිට්ඨමානො, පඤ්ඤාසමපි වස්සාති කිට්ඨමානො, වස්සසතමපි කිට්ඨමානො භියොසා පි කිට්ඨමානො. යඤ්ච බො එතං භික්ඛවෙ චුළුවති විතතං ඉතිපි මනො ඉතිපි විඤ්ඤාණං ඉතිපි. තං රතතියා ව දිවසස්ස ව අඤ්ඤාදෙව උපපජ්ඣති අඤ්ඤාං නිරුජ්ඣති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මකකථො අරඤ්ඤා පවනෙ³ වරමානො සාබං ගණහාති.⁴ තං මුඤ්චිතා අඤ්ඤාං ගණහාති: තං මුඤ්චිතා අඤ්ඤාං ගණහාති: එවමෙව බො භික්ඛවෙ යද්දං චුළුවති විතතං ඉතිපි මනො ඉතිපි විඤ්ඤාණං ඉතිපි. තං රතතියා ව දිවසස්ස ව අඤ්ඤාදෙව උපපජ්ඣති, අඤ්ඤාං නිරුජ්ඣති.

1. වාතුමමහාභුතිකයම් - මජ්ඣ., PTS. 2. නිකේපමපි - සිවු, සි 2

3. අරඤ්ඤාපවන - සිවු, සි 1, 2, අරඤ්ඤා ව බ්‍රහ්මවන - ස්‍යා.

4. ගණහාති - මජ්ඣ.

මහාවග්ගිය

1. 7. 1.

අසසුතවහනු පුත්‍රය

61. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භෑවැන්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වෙසෙන සේක. එහි දී ... වදාළ සේක:

මහණෙනි, නුගත් පුත්‍රයන් තෙමේ සතර මහාභූතයන්ගෙන් හටගත් මේ සිරුරෙහි උකටලී වන්නේත් වෙයි. නො ඇලෙන්නේත් වෙයි. මිඳෙනු කැමැත්තේත් වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සතර මහා-භූතයන්ගෙන් හටගත් මේ ශරීරයෙහි වැඩීමත් පිරිහීමත් හටගැනීමත් බිඳීමත් පෙනෙයි. එහෙයින් නුගත් පුත්‍රයන් තෙමේ එහි ලා උකටලී වන්නේත් වෙයි. නො ඇලෙන්නේත් වෙයි. මිඳෙනු කැමැත්තේත් වෙයි.

මහණෙනි, මේ යමක් සිත යයි ද මතය යයි ද විඤ්ඤාණ යයි ද කියනු ලැබේ ද, එහි ලා නුගත් පුත්‍රයන් තෙමේ කළකිරෙන්නට නො සමත් ය, නො ඇලෙන්නට නො සමත් ය, මිඳෙන්නට නො සමත් ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, නුගත් පුත්‍රයන්හු විසින් බොහෝ කලක් මුළුල්ලෙහි 'මෙය මාගේ ය, මේ මම වෙමි, මේ මාගේ ආත්ම ය'යි (තාමකාදියෙන්) බැස ගන්නා ලදී. මමකිය කරණ ලදී. පරාමර්ථය කරණ ලදී. එහෙයින් එහිලා නුගත් පුත්‍රයන් තෙමේ උකටලී වන්නට නො සමත් ය. නො ඇලෙන්නට නො සමත් ය. මිඳෙන්නට නො සමත් ය.

මහණෙනි, ඇසු පිරු තැන් තැනි පුත්‍රයන් තෙමේ සතරමහාභූතයන්ගෙන් හටගත් ශරීරය ආත්ම යයි ගත්තේ නම් උතුම්. සිත (ඵලෙස ගැණීම) නො ම මැනවි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සතර මහා-භූතයන්ගෙන් හටගත් මේ ශරීරය එක් වසක් සිටුවෙන් ම, දෙවසක් සිටුවෙන් ම, තෙවසක් සිටුවෙන් ම, සිවුවසක් සිටුවෙන් ම, පස්වසක් සිටුවෙන් ම, දසවසක් සිටුවෙන් ම, විසිවසක් සිටුවෙන් ම, තිස්වසක් සිටුවෙන් ම, සතළිස් වසක් සිටුවෙන් ම, පහස් වසක් සිටුවෙන් ම, සියවසක් සිටුවෙන් ම, ඉන් වැඩියක් කල් සිටුවෙන් ම පැණේ. මහණෙනි, යමක් මේ සිත යයි මතය යයි විඤ්ඤාණ යයි කියනු ලැබේ ද, ඒ සිත රැ ද දහවල් ද අනෙකක් ම උපදී. අනෙකක් ම නිරුද්ධ වේ.

මහණෙනි, වදුරෙක් මහවෙතෙහි හැසිරෙණ්ණයේ යම්සේ අත්තක් එල්බ ගණී ද, එය මුද අතිකක් එල්බ ගණී ද, එය මුද අතිකක් එල්බ ගණී ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මේ යමක් සිත යයි මතය යයි විඤ්ඤාණ යයි කියනු ලැබේ ද, ඒ (සිත) රැ ද දහවල් ද අනෙකක් ම උපදී. අනෙකක් ම නිරුද්ධ වේ. (සිත අරමුණක් පාසා වෙනස්වන බව කීපුරේ ය.)

තනු භික්‍ෂුවෙ පුතවා අරියසාවකො පටිච්චසමුප්පාදං යෙව සාධුකං යොනිසො මතසි කුරෙති: ඉති ඉමෙයම් සති ඉදං හොති. ඉමෙයුප්පාදා ඉදං උපපජ්ජති. ඉමෙයම් අසති ඉදං ත හොති. ඉමෙයා තුරොධා ඉදං නිරුජ්ඣති: යදිදං අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරා සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං -පෙ- ඵලමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකනකිස්ස සමුදයො හොති.

අවිජ්ජායකෙව අසෙසමාරාගනිරොධා සංඛාරනිරොධො විඤ්ඤාණනිරොධො -පෙ- ඵලමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකනකිස්ස නිරොධො හොති.

ඵලං පස්සං භික්‍ෂුවෙ, පුතවා අරියසාවකො රූපස්මිම්පි නිබ්බිජ්ජති. වේදනායපි නිබ්බිජ්ජති. සඤ්ඤායපි නිබ්බිජ්ජති. සංඛාරෙසුපි නිබ්බිජ්ජති. විඤ්ඤාණස්මිම්පි නිබ්බිජ්ජති. නිබ්බිජ්ජං විරජ්ජති. විරුගා විමුච්චති. විමුක්තස්මිම්පි විමුක්තමිති ඤ්ඤාණං හොති. ඩිණං ජාති. වුසිතං චුභවවරියං. 'කතං කරණීයං තාපරං ඉත්තතායාති පජාතාති'ති.

1. 7. 2

දුතිය අසක්‍රමනානුකූලය

62 කාදිකම්මං-

අසක්‍රමනා භික්‍ෂුවෙ, පුත්‍රජ්ජනො ඉමෙයම් වාතුමමභාගුතිකස්මිම් කායස්මිම් නිබ්බිජ්ජෙය්‍යපි විරජ්ජෙය්‍යපි විමුච්චෙය්‍යපි තං කිස්ස හෙතු: දිස්සති භික්‍ෂුවෙ ඉමෙයා වාතුමමභාගුතිකස්ස කායස්ස අවයොපි අපවයොපි අදුතමපි නිකේඛපතමපි. තස්මා තත්‍රාස්සතවා පුත්‍රජ්ජනො නිබ්බිජ්ජෙය්‍යපි විරජ්ජෙය්‍යපි විමුච්චෙය්‍යපි.

යඤ්ච ඛො එතං භික්‍ෂුවෙ වුච්චති විතතං ඉතිපි මනො ඉතිපි විඤ්ඤාණං ඉතිපි තත්‍රාස්සතවා පුත්‍රජ්ජනො තාලං නිබ්බිජ්ජිතුං තාලං විරජ්ජිතුං තාලං විමුච්චිතුං. තං කිස්ස හෙතු: දීඝරතතං හෙතං භික්‍ෂුවෙ, අසක්‍රමනො පුත්‍රජ්ජනස්ස අපේක්ඛාසිතං ලම්භිතං පරාමධං "එතං මම එසොහමෙයම් එසො මෙ අතතා"ති. තස්මා තත්‍රාස්සතවා පුත්‍රජ්ජනො තාලං නිබ්බිජ්ජිතුං තාලං විරජ්ජිතුං තාලං විමුච්චිතුං.

වරං¹ භික්‍ෂුවෙ, අසක්‍රමනා පුත්‍රජ්ජනො ඉමං වාතුමමභාගුතිකං කායං අතතතො උපගවේරියා, ත කෙව විතතං. තං කිස්ස හෙතු: දිස්සතායං භික්‍ෂුවෙ, වාතුමමභාගුතිකො කායො එකමපි වස්සං තිට්ඨමානො, දොපි වස්සාති තිට්ඨමානො, තිණ්ඨි -පෙ- වතතාරිපි පෙ-පඤ්චපි -පෙ- දුසපි -පෙ- විසතිපි -පෙ- තිංසමපි -පෙ- වතතාරිසමපි -පෙ- පඤ්ඤාසමපි -පෙ- වස්සාසතමපි තිට්ඨමානො. භියෙසාපි තිට්ඨමානො, යඤ්ච ඛො එතං භික්‍ෂුවෙ වුච්චති විතතං ඉතිපි මනො ඉතිපි විඤ්ඤාණං ඉතිපි, තං රතතියා ව දිවසස්ස ව අඤ්ඤාදෙව උපපජ්ජති. අඤ්ඤං නිරුජ්ඣති

1. වරංපි - සා

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, එහි ලා ඇසු පිරු තැන් ඇති ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ පටිච්ච-සමුප්පාදය ම මනා කොට නුවණින් මෙනෙහි කෙරේ ද, මෙසේ මේ හේතුව ඇති කල්හි මේ එලය වෙයි. මෙය ඇතිවීමෙන් මෙය උපදී. මෙය තැති කල්හි යමෙය නො වෙයි. මේ හේතුව නිරුඳ්‍රාවීමෙන් මේ එලය නිරුඳ්‍ර වේ. ඒ නම් අවිඤ්චාප්‍රත්‍යයයෙන් සංස්කාරයෝ වෙති. සංස්කාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාණය වේ. මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හටගැනීම වේ.

අවිඤ්චා ම නිරවශේෂයෙන් නිරුඳ්‍ර කීරීමෙන් සංස්කාරනිරෝධය වේ. සංස්කාරනිරෝධයෙන් විඤ්ඤාණනිරෝධය වේ මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ.

මහණෙනි, ශ්‍රාවණයෙන් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ දක්නේ රූපයෙහි ද කලකිරෙයි. වේදනාවෙහි ද කලකිරෙයි. සංඥාවෙහි ද කලකිරෙයි. සංස්කාරකයන්හි ද කලකිරෙයි. විඤ්ඤාණයෙහි ද කලකිරෙයි. කලකිරෙණ්‍යයේ නො ඇල්. නො ඇලෙනුයේ මිදෙයි. මිදුනු කල්හි මිදුනේ යයි දැනීම වෙයි. ඉපදීම ඝණ වී ය. මහබ්බසර වාස නිව්වන උදී. කටයුත්ත කරණ උදී. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැන ගනියි.

1. 7. 2.

දුතිය අසත්‍යභවතා සූත්‍රය.

62. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, නුගත් පුහුදුන් තෙමේ සතර මහාභ්‍යාසයන්ගෙන් හටගත් මේ සිරුරෙහි කලකිරෙන්නේත් නො ඇලෙන්නේත් මිදෙනු කැමැත්තේත් වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සතර මහාභ්‍යාසයන්ගෙන් හටගත් මේ සිරුරෙහි වැඩීමත් පිරිහීමත් හටගැනීමත් බිඳීමත් පෙනෙයි. එහෙයින් නුගත් පුහුදුන් තෙමේ එහි කලකිරෙන්නේත් නො ඇලෙන්නේත් මිදෙනු කැමැත්තේත් වෙයි.

මහණෙනි, මේ යමක් සිත යයි ද, මතය ය යි ද, විඤ්ඤාණය යයි ද කියනු ලැබේ ද, එහි නුගත් පුහුදුන් තෙමේ කලකිරෙන්නට නො සමත් ය. නො ඇලෙන්නට නො සමත් ය. මිදෙනු කැමැති වන්නට නො සමත් ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, නුගත් පුහුදුන්හු විසින් දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි (මේ සිත) 'මෙය මාගේ ය. මේ මම වෙමි. මේ මාගේ ආත්මය' යි (තෘෂ්ණාවෙන්) බැස ගත්තා ලද්දේ ය. මමෙය කරණ ලද්දේ ය. දූෂ්ටයෙන් පරාමසීතය කරණ ලද්දේ ය. එහෙයින් එහි පුහුදුන් තෙමේ කලකිරෙන්නට නො සමත් ය. නො ඇලෙන්නට නො සමත් ය. මිදෙනු කැමැති වන්නට නො සමත් ය.

මහණෙනි, නුගත් පුහුදුන් තෙමේ සතර මහාභ්‍යාසයන්ගෙන් හටගත් මේ කය ආත්ම වශයෙන් ගත්තේ තම් මැනවි. සිත (ආත්ම වශයෙන් ගත්තේ තම්) නො ම මැනවි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, වාතුවමහාභ්‍යාසය මේ කය එක්වසකුත් සිටුවනේ දෙවසකුත් සිටුවනේ තෙවසකුත් සිටුවසකුත් පස්වසකුත් දසවසකුත් විසිවසකුත් ... තිස් වසකුත් ... සෑමස් වසකුත් ... පණස් වසකුත් සියවසකුත් සිටුවනේ වැඩියකුත් සිටුවනේ දක්නා ලැබේ. මහණෙනි, මේ යමක් සිත යයි ද, මතය ය යි ද, විඤ්ඤාණය යයි ද, කියනු ලැබේ තම් එය රූපයෙහි ද අභවල්හි ද, අනෙකක් ම උපදී. අනෙකක් ම නිරුඳ්‍ර වේ.

තත්‍ර භික්ඛවෙ, සුතචා අරියසාවකො පටිච්චසමුප්පාදං යෙව සාධුකං යොනිසො මතසි කුරෙති: ඉති ඉමසමිං සති ඉදං හොති: ඉමසසුප්පාද ඉදං උපපජ්ඣති, ඉමසමිං අසති ඉදං ත හොති, ඉමසස නිරුද්ධා ඉදං නිරුද්ධකිං. සුඛවෙදනීයං භික්ඛවෙ, එසං පටිච්ච උපපජ්ඣති සුඛා වෙදනා. තසෙව සුඛ-වෙදනීයසං එසංසං නිරුද්ධා යං තජ්ඣං වෙදසිතං සුඛවෙදනීයං එසං පටිච්ච උපපන්නා සුඛා වෙදනා සා නිරුද්ධකි. සා වූපසමමති.¹ දුක්ඛවෙදනීයං භික්ඛවෙ, එසං පටිච්ච උපපජ්ඣති දුක්ඛා වෙදනා², තසෙව දුක්ඛවෙදනීයසං නිරුද්ධා යං තජ්ඣං වෙදසිතං දුක්ඛවෙදනීයං එසං පටිච්ච උපපන්නා දුක්ඛා වෙදනා, සා නිරුද්ධකි. සා වූපසමමති. අදුක්ඛමසුඛවෙදනීයං භික්ඛවෙ, එසං පටිච්ච උපපජ්ඣති අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා, තසෙව අදුක්ඛමසුඛවෙද-නීයසං එසංසං නිරුද්ධා යං තජ්ඣං වෙදසිතං අදුක්ඛමසුඛවෙදනීයං එසං පටිච්ච උපපන්නා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා සා නිරුද්ධකි. සා වූපසමමති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, දභින්නං කට්ඨානං සඛ්ඛට්ඨසමොධානා³ උසාව ජායති, තෙජෝ අභිතිබ්බත්ථාති. තෙසං යෙව දභින්නං කට්ඨානං තානාහාවා විනිකෙඛපා⁴ යා තජ්ඣං උසාවා සා නිරුද්ධකි. සා වූපසමමති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, සුඛවෙදනීයං එසං පටිච්ච උපපජ්ඣති සුඛා වෙදනා⁵, තසෙව සුඛවෙදනීයසං එසංසං නිරුද්ධා යං තජ්ඣං වෙදසිතං සුඛවෙදනීයං එසං පටිච්ච උපපන්නා සුඛා වෙදනා, සා නිරුද්ධකි. සා වූපසමමති. දුක්ඛවෙදනීයං එසං පටිච්ච -පෙ- අදුක්ඛමසුඛවෙදනීයං එසං පටිච්ච උපපන්නා අදුක්ඛම-සුඛා වෙදනා, සා නිරුද්ධකි. සා වූපසමමති.

එව. පසං භික්ඛවෙ, සුතචා අරියසාවකො එසෙපි තිබ්බිඤ්ඤා වෙදනායපි තිබ්බිඤ්ඤා. සඤ්ඤායපි තිබ්බිඤ්ඤා. සඛ්ඛාරෙසුපි තිබ්බිඤ්ඤා. විඤ්ඤාණයමපි තිබ්බිඤ්ඤා. තිබ්බිඤ්ඤා විරජ්ඣති. විරාගා විමුච්චති. විමුච්චනසමිං විමුච්චනමති ඤ්ඤාණං හොති. 'ඛිණං ජාති. වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං. කතං කරණීයං. තාපරං ඉත්තනායා'ති පජානාති.

1. 7. 3.

සුත්තමංසසුත්තනං

63 සාවකපීඨයං-

චත්තාරෙ මෙ භික්ඛවෙ, අභාරා භුත්තං වා සත්තං ධීතියා සමභාවෙසිතං වා අනුග්ගහාය. කතමෙ චත්තාරෙ? කඛ්චිකාරෙ අභාරෙ මලාර්කො වා සුඛමො වා, එසෙයා දුතියො, මනොසඤ්ඤචත්තා තතියා, විඤ්ඤාණං චතුත්ථං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, චත්තාරෙ අභාරා භුත්තං වා සත්තං ධීතියා සමභාවෙසිතං වා අනුග්ගහාය.

1. වූපසමමති. සා. 2. දුක්ඛවෙදනා - මජ්ඣ., PTS. 3. සඛ්ඛට්ඨසමොධානා-සා.

4. තානාසන විනිකෙඛපා - සා, මජ්ඣ. 5. සුඛවෙදනා-මජ්ඣ., PTS.

මහණෙනි, එහි ශ්‍රාවණින් ආයාශ්‍රාවක තෙමේ “මෙසේ මෙය ඇති කල්හි මෙය වෙයි මෙය හටගැනීමෙන් මෙය උපදී. මෙය තැනී කල්හි මෙය නො වේ මෙය නිරුද්ධවීමෙන් මෙය නිරුද්ධ වේ” යයි මනා කොට නුවණින් මෙනෙහි කෙරෙයි. මහණෙනි, සුඛවේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ සංයාමය නිසා සුඛවේදනාව උපදී සුඛවේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ ඒ සංයාමයේ ම නිරෝධයෙන් ඊට අනුරූප වූ යම් වේදනාවක් වේ නම් සුඛ වේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ සංයාමය නිසා උපන් ඒ සුඛවේදනාව නිරුද්ධ වේ. එය සන්සිඳේ. මහණෙනි, දුක් වේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ සංයාමය නිසා දුක් වේදනාව උපදී. දුක් වේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ ඒ සංයාමයේ ම නිරෝධයෙන් ඊට අනුරූප වූ යම් වේදනාවක් වේ නම් දුක් වේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ සංයාමය නිසා උපන් ඒ දුක් වේදනාව නිරුද්ධ වේ. එය සන්සිඳේ. මහණෙනි, මැදහත් වේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ සංයාමය නිසා මැදහත් වේදනාව උපදී. මැදහත් වේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ ඒ සංයාමයේ ම නිරෝධයෙන් ඊට අනුරූප වූ යම් වේදනාවක් වේ නම් මැදහත් වේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ සංයාමය නිසා උපන් ඒ මැදහත් වේදනාව නිරුද්ධ වේ. එය සන්සිඳේ.

මහණෙනි, යම්සේ දඬු දෙකක් ගැටුම හා එක්වීමෙන් උණුසුම උපදී ද, උණුසුම හටගනී ද, ඒ දඬු දෙක ම වෙන්වීමෙන් බැහැර ලීමෙන් එයින් හටගත් යම් උණුසුමක් වේ නම් එය නිරුද්ධ වේ. එය සන්සිඳේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම සුඛවේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ සංයාමය නිසා සුඛ වේදනාව උපදී. සුඛවේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ ඒ සංයාමයේ ම නිරෝධයෙන් එයට අනුරූප වූ යම් වේදනාවක් වේ නම් සුඛවේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ සංයාමය නිසා උපන් ඒ සුඛවේදනාව නිරුද්ධ වේ. එය සන්සිඳේ. දුක් වේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ සංයාමය නිසා මහණෙනි, මැදහත් වේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ සංයාමය නිසා මැදහත් වේදනාව උපදී. මැදහත් වේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ ඒ සංයාමයේ ම නිරෝධයෙන් ඊට අනුරූප වූ යම් වේදනාවක් වේ නම් මැදහත් වේදනාවට ප්‍රත්‍යය වූ සංයාමය නිසා උපන් ඒ මැදහත් වේදනාව නිරුද්ධ වේ. එය සන්සිඳේ.

මහණෙනි, මෙසේ දක්නා ශ්‍රාවණින් ආයාශ්‍රාවක තෙමේ සංයාමයෙහි ද කළකිරෙයි. වේදනාවෙහි ද කළකිරෙයි. සංඥාවෙහි ද කළකිරෙයි. සංසාරයන්හි ද කළකිරෙයි. විඤ්ඤායෙහි ද කළකිරෙයි. කළකිරෙන්නේ නො ඇලෙයි. නො ඇලීමෙන් මිදෙයි. මිදුනු කල්හි මිදුනේ යයි දැනීම වෙයි. ‘ජාතිය ඤාය වුවා ය. බබ්බර වැස නිමවන ලදී. කටසුතු කරණ ලදී. මේ බැව් ප්‍රණීය අතෙකක් නැතැ’යි දැන ගනී.

1 7. 8

සුතනමංස සූත්‍රය

63 සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, උපන් සත්ත්වයන්ගේ පැවැත්ම පිණිස ද ඉපදීම අපේක්ෂා කරණ සත්ත්වයන්ට අනුග්‍රහ පිණිස ද මේ ආහාර සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්. ඖදරික වූ හෝ සුමුම වූ හෝ කබලිකාර ආහාර ය, දෙවෙනි වූ සංයාමාහාර ය, තෙවෙනි වූ මනෝසංඥාතකාහාර ය, සිවුවැනි වූ විඤ්ඤාහාර ය යි. මහණෙනි, මේ සිවු ආහාර උපන් සත්ත්වයන්ගේ සම්භව පිණිසත් ඉපදීම අපේක්ෂා කරන්නාවූන්ට අනුග්‍රහ පිණිසත් වේ.

කථාංකුච භික්ඛවෙ, කඛලීකාරො ආභාරො දට්ඨබ්බො? සෙය්ථාපි භික්ඛවෙ, දො ජයමපභිකා¹ පරිත්තං සමබලං ආදාය කන්තාරමෙය්‍යං පටිපජ්ජෙය්‍යං, තෙසමෙය්‍ය ඵකපුත්තකො පියො මනාපො. අථ ඛො තෙසං භික්ඛවෙ, දභ්ඪ නං ජයමපභිකාතං කන්තාරගතාතං යා පරිත්තා සමබලමෙය්‍යා, සා පරිත්තං පරියාදාතං ගවෙජ්ජය්‍ය. සියා ව ඤාසං කන්තාරාවසෙසො අනිත්තිණ්ණො.² අථ ඛො තෙසං භික්ඛවෙ, දභ්ඪතං ජයමපභිකාතං ඵවමෙය්‍යං අමනාකං ඛො යා පරිත්තා සමබලමෙය්‍යා, සා පරිත්තං පරියාදිත්තා අජී වායං කන්තාරාවසෙසො අනිත්තිණ්ණො. යනාහුත මයං ඉමං ඵකපුත්තකං පියං මනාපං වගිනා වලච්ඡරාභි භොණ්ඩිකාභි කරනා පුත්තමංසාති බාදනා දොපිමං³ කන්තාරාවසෙසං නිත්තරෙය්‍යාම, මා සබ්බවතයො විතසිමානාහි. අථ ඛො තෙ භික්ඛවෙ, දො ජයමපභිකාතං ඵකපුත්තකං පියං මනාපං වගිනා වලච්ඡරාභි භොණ්ඩිකාභි කරනා පුත්තමංසාති බාදනා ඵවං තං⁴ කන්තාරාවසෙසං නිත්තරෙය්‍යං. තෙ පුත්තමංසාති වෙව බාදෙය්‍යං, උරෙ ව පඨිපිංසෙය්‍යං.⁵ 'කහං ඵකපුත්තක, කහං ඵකපුත්තකා'හි.

තං කීං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, අපි හු තෙ දවාය වා ආභාරං ආභරෙය්‍යං,⁶ මදාය වා ආභාරං ආභරෙය්‍යං,⁷ මණ්ඩනාය වා ආභාරං ආභරෙය්‍යං,⁸ විභුසනාය වා ආභාරං ආභරෙය්‍යං. තො භෙත්වානෙත. තහු තෙ භික්ඛවෙ, යාවදොව කන්තාරස්ස නිත්තරණ්ඩාය ආභාරං ආභරෙය්‍යන්ති? ඵවමානෙත. ඵවමෙව ඛාහං භික්ඛවෙ, කඛලීකාරො ආභාරො දට්ඨබ්බොති වදාමි.

කඛලීකාරෙ භික්ඛවෙ ආභාරෙ පරිඤ්ඤාතෙ පඤ්ඤාකාමගුණීකො රාගො පරිඤ්ඤාතො භොති. පඤ්ඤාකාමගුණීකෙ රාගෙ පරිඤ්ඤාතෙ තජී තං සඤ්ඤාජනං, යෙන සඤ්ඤාජනෙන සංයුතො අරියසාවකො උත ඉමං ලොකං ආගවෙජ්ජය්‍ය.

කථාංකුච භික්ඛවෙ, ඵස්සාභාරො දට්ඨබ්බො? සෙය්ථාපි භික්ඛවෙ, ගාථි නිව්චමා කුඛබ්බොව නිස්සාය තිට්ඨෙය්‍ය, යෙ කුඛබ්බනිස්සිතා පාණො තෙ තං බාදෙය්‍යං. රුකබ්බොව නිස්සාය තිට්ඨෙය්‍ය, යෙ රුකබ්බනිස්සිතා පාණො තෙ තං බාදෙය්‍යං. උදකබ්බොව නිස්සාය තිට්ඨෙය්‍ය, යෙ උදකබ්බනිස්සිතා පාණො තෙ තං බාදෙය්‍යං. ආකාසබ්බොව නිස්සාය තිට්ඨෙය්‍ය, යෙ ආකාසනිස්සිතා පාණො තෙ තං බාදෙය්‍යං. යඤ්ඤාදොව හි සා භික්ඛවෙ ගාථි නිව්චමා නිස්සාය තිට්ඨෙය්‍ය, යෙ තනනිස්සිතා තනනිස්සිතා පාණො⁹ තෙ තං බාදෙය්‍යං. ඵවමෙව ඛාහං භික්ඛවෙ ඵස්සාභාරො දට්ඨබ්බොති වදාමි.

ඵස්සෙ භික්ඛවෙ, ආභාරෙ පරිඤ්ඤාතෙ තියො වෙදනා පරිඤ්ඤාතා භොනති. තිසු වෙදනාසු පරිඤ්ඤාතාසු අරියසාවකස්ස තජී කිඤ්චි උත්තරිං⁸ කරණීයනති වදාමි.

1. ජයමපභිකා - ස්‍යා

2. අනිත්තිණ්ණො - මජ්ඣං, අනිත්තිණ්ණො - PTS

3. දොපිමං - ස්‍යා

4. ඵවං තං - මජ්ඣං, PTS.

5. පටිපිංසෙය්‍යං - මජ්ඣං.

6. ආභාරෙය්‍යං මජ්ඣං.

7. යෙ තනනිස්සිතා පාණො - මජ්ඣං.

8. උත්තරි මජ්ඣං - ස්‍යා.

මහණෙනි, කබලිකාර ආහාරය කෙසේ දහසුත්තේ ද යත්: මහණෙනි, යම් සේ අභිසම්මන්ත්රණයේදී මෙද වූ මාග්ගිකකාරණයක් ගෙන කතරමහට පිළිපත්තානු ද, ඔවුන්ට ප්‍රිය මනාප වූ එක් පුතෙක් වන්නේ ය. මහණෙනි, එකල්හි කතරමහට පිළිපත් ඒ දෙව්ගල්ලන්ගේ මෙද වූ යම් මාග්ගිකකාරණයක් වී නම් එය ගෙවීමට ක්‍රියාවට යන්නේ ය. ඔවුන් විසින් තරණය නොකරණ ලද කතරමංජේෂ්මයෙක් ද වන්නේ ය. මහණෙනි, එකල්හි ඒ දෙව්ගල්ලන්ට මෙබඳු අදහසෙක් වන්නේ ය 'අපගේ මෙද වූ යම් මහවිඤ්ඤාණයක් වී නම් එය ගෙවුනේ ය. අවසන් වූයේ ය. තරණය නො කරණ ලද ඉතිරි වූ මේ කතරමහෙක් ද ඇත. අපි ප්‍රිය මනාප වූ මේ එකම පුතු නසා ඝනවිසුත් කවුමසුත් වෙත් කොට පුතුමස් කමින් අපි දෙදෙන ම ඉතිරි කතරමහ එතර කරන්නමෝ නම් යෙහෙකි. (එකල්හි) අපි සිංහල කිදෙන ම නො වැනසෙන්නමෝ' යි. මහණෙනි, ඉක්බිති ඒ දෙව්ගල්ලෝ ප්‍රියමනාප වූ ඒ එක් පුතු නසා ඝනවිසුත් කවුමසුත් වෙත් කොට පුතුමස් කමින් මෙසේ ඒ ඉතිරි කතරමහ තරණය කරන්නාහ. ඔහු පුතුමස් ද කන්නාහු ය. එක ම පුත කොහි ද? 'එක ම පුත කොහි ද' යි ලෙහි ද පහර දෙන්නාහු ය.

මහණෙනි, ඒ ක්‍රියාව හඟිනු ද? ඔහු ක්‍රියා පිණිස හෝ ආහාර ගන්නාහු ද? මෙය පිණිස හෝ ආහාර ගන්නාහු ද? අලංකාරය පිණිස හෝ ආහාර ගන්නාහු ද? සාරසිම පිණිස හෝ ආහාර ගන්නාහු ද? වහන්ස, මේ නො-වේ ම ය. මහණෙනි, ඔහු කතරමහ හරණය කිරීම පිණිස ම ආහාර ගන්නාහු නො වෙද්ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, කබලිකාර ආහාරය මෙසේ ම දහසුතු යයි මම කියමි.

මහණෙනි, කබලිකාර ආහාරය පිරිසිදු දත් කල්හි පඤ්චකාමගුණික රුහය පිරිසිදු දත්තේ වෙයි. පඤ්චකාම ගුණිකරාගය පිරිසිදු දත් කල්හි යම් සංයෝජනයකින් යුක්ත වූ ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ නැවත මෙලොවට එන්නේ නම් ඒ සංයෝජනය නැත්තේ ය.

මහණෙනි, ස්වභාවික කෙසේ දහසුත්තේ ද යත්: මහණෙනි, යම් සේ උදුලසම් ඇති දෙනෙක් ඉදින් බිත්තියක් ඇසුරු කොට සිටින්නී නම් බිත්තිය ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙද්ද, ඔහු ඇය කන්නාහු ය ඉදින් රුකක් ඇසුරු කොට සිටින්නී නම් රුක ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙද්ද, ඔහු ඇය කන්නාහු ය. ඉදින් ජලයක් ඇසුරු කොට සිටින්නී නම් ජලය ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙද්ද, ඔහු ඇය කන්නාහු ය. ඉදින් අහස ඇසුරු කොට සිටින්නී නම් අහස ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙද්ද, ඔහු ඇය කන්නාහු ය. මහණෙනි, උදුලසම් ඇති ඒ දෙන යමක් යමක් ම ඇසුරු කොට සිටින්නී නම් ඒ ඇසුරු කළ ඒ ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙද්ද, ඔහු ඇය කන්නාහු ය. මහණෙනි, ස්වභාවික මෙසෙයින් ම දහසුත්තේ යයි මම කියමි.

මහණෙනි, ස්වභාවික 'පරිඤ්ඤා කල්හි වේදනාත්‍රය පරිඤ්ඤා වේ. වේදනාත්‍රය පරිඤ්ඤා කල්හි ආයතීශ්‍රාවකයාට මත්තෙහි කටයුතු කිසිවක් නැතැයි කියමි.

කප්පු භික්ෂුවෙ, මනෝසංකල්පනානාමො දට්ඨබ්බො? සෙය්‍යථාපි භික්ෂුවෙ, අභිගාරකාසු සාධිකපොරිසා පුණ්ණා අභිගාරනං විතච්චිකානං විතග්ගිමානං. අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය ජිවිතුකාමො අමරිතුකාමො සුඛකාමො දුක්ඛපට්ඨකාමො.¹ තමෙතං ථෙව ඛලුට්ඨෙනා පුරිසා තාතාඛාසාසු ගහෙය්‍යානං අභිගාරකාසු උපකස්සෙය්‍යං. අථ ඛො භික්ෂුවෙ තස්ස පුරිසස්ස ආරකාවස්ස වෙතතා ආරකා පඤ්ඤා ආරකා පඤ්ඤි. තං කිස්ස හෙතු: භිදිතං හි² භික්ෂුවෙ, තස්ස පුරිසස්ස හොති: ඉමෙසුඛාහං අභිගාරකාසු පපථිස්සාමි, තතොතිදුතං මරණං වා නිගච්ඡාමි, මරණමත්තං වා දුක්ඛන්ති. එවමෙව ඛවාහං භික්ෂුවෙ මනෝසංකල්පනානාමො දට්ඨබ්බොති වදාමි.

මනෝසංකල්පනානාම භික්ෂුවෙ, ආහාරෙ පරිඤ්ඤාතෙ තිස්සො තණ්හා පරිඤ්ඤාතා හොන්ති. තිස්ස තණ්හාසු පරිඤ්ඤාතාසු අරියසාවකස්ස තඤ්ච කිඤ්ච උපහරිං කරණීයන්ති වදාමි.

කප්පු භික්ෂුවෙ, විඤ්ඤාණානාමො දට්ඨබ්බො? සෙය්‍යථාපි භික්ෂුවෙ වොරං ආගුචාරිං ගහෙය්‍යා රක්ඛෙය්‍ය දුස්සෙය්‍යං, අයං තෙ දෙව වොරො ආගුචාරි, ඉමෙස්ස යං ඉච්ඡිති තං දණ්ඩං පණෙහිති. තමෙතං රාජා එවං වදෙය්‍ය: ගච්ඡථ, හො, ඉමං පුරිසං පුබ්බතභ්‍යමයං සතතිසතෙන හතථාති. තමෙතං පුබ්බතභ්‍යමයං සතතිසතෙන හතෙය්‍යං. අථ රාජා මජ්ඣන්තිකං සමයං එවං වදෙය්‍ය: අමො කථං සො පුරිසොති. තථෙව දෙව ජිවිතීති. තමෙතං රාජා එවං වදෙය්‍ය: ගච්ඡථ හො, තං පුරිසං මජ්ඣන්තිකසමයං සතතිසතෙන හතථාති. තමෙතං මජ්ඣන්තිකසමයං සතතිසතෙන හතෙය්‍යං. අථ රාජා සායනභ්‍යමයං එවං වදෙය්‍ය: අමො කථං සො පුරිසොති. තථෙව දෙව ජිවිතීති. තමෙතං රාජා එවං වදෙය්‍ය: ගච්ඡථ හො තං පුරිසං සායනභ්‍යමයං සතතිසතෙන හතථාති. තමෙතං සායනභ්‍යමයං සතතිසතෙන හතෙය්‍යං. තං කිං මඤ්ඤාප්ථ භික්ෂුවෙ, අපි නු සො පුරිසො දිවසං තිති සතතිසතෙහි භඤ්ඤාමානො තතොතිදුතං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙය්‍යථාති.³ එකිස්සාපි භික්ෂුවෙ, සතතිසතෙහි භඤ්ඤාමානො තතොතිදුතං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙය්‍යථ. කො පන වාදො තිති සතතිසතෙහි භඤ්ඤාමානොති. එවමෙව ඛවාහං භික්ෂුවෙ, විඤ්ඤාණානාමො දට්ඨබ්බොති වදාමි.

විඤ්ඤාණෙ භික්ෂුවෙ, ආහාරෙ පරිඤ්ඤාතෙ තාමරුපං පරිඤ්ඤාතං හොති. තාමරුපෙ පරිඤ්ඤාතෙ අරියසාවකස්ස තඤ්ච කිඤ්ච උපහරිං කරණීයන්ති වදාමි

1. දුක්ඛපට්ඨකාමො - මජ්ඣ. 2. එවං හි - මජ්ඣ., PTS

3. පටිසංවෙදෙය්‍යථ - සීචු, මජ්ඣ., PTS. සී 1, 2

මහණෙනි, මනෝසංකේඛතනාහාරය කෙසේ දත යුත්තේද යත්: මහණෙනි, යම්සේ පුරුෂප්‍රමාණයට අභික වූ පහ වූ ගිනිසිළු ඇති, පහ වූ දුම් ඇති, අඟුරෙන් පිරුණු අඟුරුවලක් වේද, එකල්හි ජීවත්වනු කැමැති නොමැරෙණු කැමැති සුව කැමැති දුකට පිළිකුල් කරණ පුරුෂයෙක් එන් නේ ය. බලවත් පුරුෂයෝ දෙදෙනෙක් ඒ මොහු වෙත වෙත අතින් ගෙන ඒ අඟුරුවල කරා අදහානු ය. මහණෙනි, එකල්හි ඒ පුරුෂයාගේ සිතිවිල්ල, දුර ම වන්නේ ය. පැතුම දුර ම වන්නේ ය. අපේක්ෂාව දුර ම වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයක යත්: මහණෙනි, “මේ මේ අඟුරුවලට වැටෙන්නෙමි නමි ඒ හේතුවෙන් මරණයට හෝ මරණය පමණ දුකට හෝ පැමිණෙන්නෙමි”යි ඒ පුරුෂයා විසින් දන්තා ලද්දේ ම වෙයි. එහෙයෙනි. මහණෙනි, මනෝසංකේඛතනාහාරය මෙසේ ම දතයුත්තේ ය යි මම කියමි.

මහණෙනි, මනෝසංකේඛතනාහාරය පරිඥත කල්හි තෘෂණාත්‍රය පරිඥත වේ තෘෂණාත්‍රය පරිඥත කල්හි ආයඝ්‍රාවකයාට මත්තෙහි කටයුතු කිසිවක් තැනැ යි කියමි.

මහණෙනි, විඤ්ඤානාහාරය කෙසේ දතයුත්තේද යත්: මහණෙනි, යම්සේ වරදකරු වූ සොරකු ගෙන “දේවයන් වහන්ස, මේ ඔබට වරද කරණ සොරෙකි. යමක් කැමැත්තෙහි නමි ඒ දඬුවම මොහුට පණවනු මැනවැ” යි රජහට දක්වන්නාහුද, රජ තෙමේ ඒ මොහුට “පින්වත්නි, යවු, පෙරවරු අඬයට සියයකින් මේ පුරුෂයා පෙළවු” යි මෙසේ කියන්නේ ය. පෙරවරු අඬයට සියයකින් ඒ මොහු පෙළන්නාහු ය. - ඉක්බිති රජ තෙමේ මද්දහතෙහි ‘එම්බල, ඒ පුරුෂ තෙමේ කෙසේද’ යි මෙසේ කියන්නේ ය. ‘දේවයන් වහන්ස, එසේ ම ජීවත් වේ’ යයි. රජ තෙමේ, ඒ මොහුට පින්වත්නි, යවු, මද්දහතෙහි අඬයට සියයකින් ඒ පුරුෂයා පෙළවු ය යි මෙසේ කියන්නේ ය. ඒ මොහු මද්දහතෙහි අඬයට සියයකින් පෙළන්නාහු ය. ඉක්බිති රජ තෙමේ සවස්හි එම්බල, ඒ පුරුෂ තෙමේ කෙසේද’ යි මෙසේ කියන්නේ ය. ‘දේවයන් වහන්ස, එසේ ම වේ’ ය යි. රජ තෙමේ, ඒ මොහුට එම්බල, පින්වත්නි, යවු, සවස්හි ඒ පුරුෂයා අඬයට සියයකින් පෙළවු ය යි මෙසේ කියන්නේ ය. ඒ මොහු සවස්හි අඬයට සියයකින් පෙළන්නාහු ය. මහණෙනි, ඒ කිමැ යි ගනිනු ද? ඒ පුරුෂ තෙමේ දවල් කාලයෙහි අඬයට තුන්සියයකින් පෙළනු ලබන්නේ ඒ හේතුවෙන් දුකක් දෙමිතසක් විඳින්නේ ද? යත්: මහණෙනි, එක් අඬයටියකිනුදු පෙළනු ලබන්නේ ඒ හේතු කොට දුකක් දෙමිතසක් විඳින්නේ ය. අඬයට තුන්සියයකින් පෙළනු ලබන්නේ කියනු ම කවරේ ද? මහණෙනි, විඤ්ඤානාහාරය මෙසේ ම දතයුත්තේ ය යි මම කියමි.

මහණෙනි, විඤ්ඤානාහාරය පරිඥත කල්හි තාමරූප පරිඥත වේ. තාමරූප පරිඥත කල්හි ආයඝ්‍රාවකයාට මත්තෙහි කටයුතු කිසිවක් තැනැ යි කියමි.

1. 7. 4

අප්පිතිගසුතතං.

64. ඝාමප්පිතං-

වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ, ආභාරා භුත්තානං වා සත්තානං සිතියා සමභවෙසීතං වා අනුග්ගහාය. කතමෙ වත්තාරො? කබ්ලිකාරො¹ ආභාරෙ ඔදාරිකො වා සුමුමො වා, එසො දුතියො, මනොසංකෙච්ඡතතා තතියා, විඤ්ඤාණං වතුන්. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො අභාරා භුත්තානං වා සත්තානං සිතියා සමභවෙසීතං වා අනුග්ගහාය.

කබ්ලිකාරෙ වෙ භික්ඛවෙ, ආභාරෙ අප්පි රාගො අප්පි තඤ්ඤා අප්පි තණ්හා. පතිට්ඨිතං තත් විඤ්ඤාණං විරුල්ලං. යත් පතිට්ඨිතං විඤ්ඤාණං විරුල්ලං අප්පි තත් තාමරුපස්ස අවකක්ඛන්ති. යත් අප්පි තාමරුපස්ස අවකක්ඛන්ති, අප්පි තත් සංඛාරානං වුද්ධි. යත් අප්පි සංඛාරානං වුද්ධි, අප්පි තත් ආයතීං පුතඛතවාහිනිබ්බතති. යත් අප්පි ආයතීං පුතඛතවාහිනිබ්බතති, අප්පි තත් ආයතීං ජාතිජරාමරණං. යත් අප්පි ආයතීං ජාතිජරාමරණං, සසොකං තං භික්ඛවෙ සදරං² සඋපායාසන්ති වදුමි.

එසො වෙ භික්ඛවෙ, ආභාරෙ -පෙ- මනොසංකෙච්ඡතතාය වෙ භික්ඛවෙ ආභාරෙ -පෙ- විඤ්ඤාණෙ වෙ භික්ඛවෙ, ආභාරෙ අප්පි රාගො අප්පි තඤ්ඤා අප්පි තණ්හා. පතිට්ඨිතං තත් විඤ්ඤාණං විරුල්ලං. යත් පතිට්ඨිතං විඤ්ඤාණං විරුල්ලං, අප්පි තත් තාමරුපස්ස අවකක්ඛන්ති. යත් අප්පි තාමරුපස්ස අවකක්ඛන්ති, අප්පි තත් සංඛාරානං වුද්ධි. යත් අප්පි සංඛාරානං වුද්ධි, අප්පි තත් ආයතීං පුතඛතවාහිනිබ්බතති. යත් අප්පි ආයතීං පුතඛතවාහිනිබ්බතති, අප්පි තත් ආයතීං ජාතිජරාමරණං, යත් අප්පි ආයතීං ජාතිජරාමරණං, සසොකං තං භික්ඛවෙ සදරං සඋපායාසන්ති වදුමි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, රජකො වා විත්තකාරො³ වා සති රජතාය වා ලාඛාය වා හජ්ජිඤ්ඤා වා නිලීයා වා මඤ්ඤ්ඤාය⁴ වා සුමට්ඨො වා⁵ එලකෙ වා භිත්තියා වා දුස්සපටෙ 'වා ඉත්ථි රූපං වා පුරිසරූපං වා අභිනිමිතේසය්‍ය සබ්බභගපච්චභගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, කබ්ලිකාරෙ වෙ ආභාරෙ අප්පි රාගො අප්පි තඤ්ඤා අප්පි තණ්හා: පතිට්ඨිතං තත් විඤ්ඤාණං විරුල්ලං. යත් පතිට්ඨිතං විඤ්ඤාණං විරුල්ලං, අප්පි තත් තාමරුපස්ස අවකක්ඛන්ති. යත් අප්පි තාමරුපස්ස අවකක්ඛන්ති, අප්පි තත් සංඛාරානං වුද්ධි. යත් අප්පි සංඛාරානං වුද්ධි, අප්පි තත් ආයතීං පුතඛතවාහිනිබ්බතති. යත් අප්පි ආයතීං පුතඛතවාහිනිබ්බතති, අප්පි තත් ආයතීං ජාතිජරාමරණං. යත් අප්පි ආයතීං ජාතිජරාමරණං සසොකං තං භික්ඛවෙ සදරං සඋපායාසන්ති වදුමි.

1 කබ්ලිකාරො - සිවු, PTS. 2. සරජං - සිවු, සා. 3. විත්තකාරකො - මජ්ඣං සා.

4. මඤ්ඤ්ඤාය - සිවු. මඤ්ඤ්ඤාය - PTS 5. සුමට්ඨො වා - මජ්ඣං;

6: දුස්සපටෙව - මජ්ඣං, PTS

1. 7. 4

අනුමතසංස්කෘතිය.

64. සැමැත්තුවර-

මහණෙනි, උපන් සත්ත්වයන්ගේ පැවැත්ම පිණිස හා ඉපදීම අපේක්ෂා කරණ සත්ත්වයන්ට අනුග්‍රහ පිණිස ද මේ ආහාර සතරෙකි. කවර සතරක් ද? යන්: ඔපදර්ශන වූ හෝ සුමුම වූ හෝ කබලිකාර ආහාර ය, දෙවෙනි වූ එසාහාර ය, තෙවෙනි වූ මනෝසසේඛිතතාහාර ය, සිවුවැනි වූ විඤ්ඤාණාහාර ය යි. මහණෙනි, උපන් සත්ත්වයන්ගේ පැවැත්ම පිණිසත් ඉපදීම අපේක්ෂා කරණ සත්ත්වයන්ට අනුග්‍රහ පිණිසත් මේ ආහාර සතර වේ.

මහණෙනි, ඉදින් කබලිකාර ආහාරයෙහි රුගය ඇත්තේ නම් ඇල්ම ඇත්තේ නම් එහි තෘණාච ඇත්තේ නම් විඤ්ඤාණය පිහිටියේ ද වැඩුනේ ද වේ. යම් තෘණක විඤ්ඤාණය පිහිටියේ ද, වැඩුනේ ද, එහි තාමරූපයාගේ බැස ගැන්ම ඇත්තේ ය. යම් තෘණක තාමරූපයාගේ බැස ගැන්ම ඇත්තේ ද, එහි සංස්කාරයන්ගේ වැඩීම ඇත්තේ ය. යම් තෘණක සංස්කාරයන්ගේ වැඩීම ඇත්තේ ද, එහි මතු තැවත හටගැනීම ඇත්තේ ය. යම් තෘණක මතු තැවත හටගැනීම ඇත්තේ ද, එහි මතු ජාතිජරාමරණ ඇත්තේ ය. යම් තෘණක මතු ජාතිජරාමරණ ඇත්තේ ද, මහණෙනි, එය ශෝකසහිත ය. (කෙලෙස්) පිඩාසහිත ය. දැඩි ආයාසසහිත ය යි කියමි.

මහණෙනි, ඉදින් සප්ථාහාරයෙහි ... මහණෙනි, ඉදින් මනෝසසේඛිතතාහාරයෙහි ... මහණෙනි, ඉදින් විඤ්ඤාණාහාරයෙහි රුගය ඇත්තේ නම් ඇල්ම ඇත්තේ නම් තෘණාච ඇත්තේ නම් එහි විඤ්ඤාණය පිහිටියේ ද වැඩුනේ ද වෙයි. යම් තෘණක විඤ්ඤාණය පිහිටියේත් වැඩුනේත් වේ ද, එහි තාමරූපයේ බැස ගැන්ම ඇත්තේ ය. යම් තෘණක තාමරූපයේ බැස ගැන්ම ඇත්තේ ද, එහි සංස්කාරයන්ගේ වැඩීම ඇත්තේ ය. යම් තෘණක සංස්කාරයන්ගේ වැඩීම ඇත්තේ ද, එහි මතු තැවත ඉපදීම ඇත්තේ ය. යම් තෘණක මතු තැවත ඉපදීම ඇත්තේ ද, එහි මතු ජාතිජරාමරණ ඇත්තේ ය. යම් තෘණක මතු ජාතිජරාමරණ ඇත්තේ ද, මහණෙනි, එය ශෝකසහිත ය. පිඩාසහිත ය. දැඩි ආයාස සහිත ය යි කියමි.

මහණෙනි, යම්යේ රදවෙස් හෝ සිත්තරෙස් හෝ රදන් හෝ ලාකඛ හෝ කහපාට හෝ නිල්පාට හෝ මදරියපාට හෝ ඇති කල්හි මෑතවින් මට වූ පුරාවෙක හෝ ඕනෙක හෝ රෙදිපටෙක හෝ සියලු අභ්‍යසන ඇති ඉතිරි රුවක් හෝ පුරුෂ රුවක් හෝ වෙනත් ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම ඉදින් කබලිකාර ආහාරයෙහි රුගය ඇත්තේ නම් ඇල්ම ඇත්තේ නම් තෘණාච ඇත්තේ නම් එහි විඤ්ඤාණය පිහිටියේ ද වැඩුනේ ද වේ. යම් තෘණක විඤ්ඤාණය පිහිටියේත් වැඩුනේත් වේ නම් එහි තාමරූපයේ බැස ගැන්ම ඇත්තේ ය. යම් තෘණක තාමරූපයේ බැස ගැන්ම ඇත්තේ නම් එහි සංස්කාරයන්ගේ වැඩීම ඇත්තේ ය. යම් තෘණක සංස්කාරයන්ගේ වැඩීම ඇත්තේ නම් එහි මතු තැවත ඉපදීම ඇත්තේ ය. යම් තෘණක මතු තැවත ඉපදීම ඇත්තේ නම් එහි මතු ජාතිජරාමරණ ඇත්තේ ය. යම් තෘණක මතු ජාතිජරාමරණ ඇත්තේ නම් මහණෙනි, එය ශෝක සහිත ය. පිඩා සහිත ය. දැඩි ආයාස සහිත ය යි කියමි.

එසෙසු වෙ භික්ඛවෙ, ආභාරෙ -පෙ- මනොසංකෘතකාය වෙ භික්ඛවෙ ආභාරෙ -පෙ- විඤ්ඤාණෙ වෙ භික්ඛවෙ ආභාරෙ අපි රාගො අපි නඤ්ඤාණං, පඨිට්ඨිතං තස් විඤ්ඤාණං විරුද්ධං, යත් පඨිට්ඨිතං විඤ්ඤාණං විරුද්ධං අපි තස් තාමරුපස්ස අවක්ඛන්ති. යත් අපි තාමරුපස්ස අවක්ඛන්ති, අපි තස් සංඛාරානං වුද්ධි. යත් අපි සංඛාරානං වුද්ධි, අපි තස් ආයතිං පුතඛ්ඛවාහිතිබ්බන්ති. යත් අපි ආයතිං පුතඛ්ඛවාහිතිබ්බන්ති, අපි තස් ආයතිං ජාතිජරාමරණං. යත් අපි ආයතිං ජාතිජරාමරණං, සසොකං තං භික්ඛවෙ අදරං අනුපායාසන්ති වද්ධිමි.

කබලිකාරෙ වෙ භික්ඛවෙ ආභාරෙ තපි රාගො තපි නඤ්ඤාණං, අප්පතිට්ඨිතං තස් විඤ්ඤාණං අවිරුද්ධං, යත් අප්පතිට්ඨිතං විඤ්ඤාණං අවිරුද්ධං, තපි තස් තාමරුපස්ස අවක්ඛන්ති. යත් තපි තාමරුපස්ස අවක්ඛන්ති, තපි තස් සංඛාරානං වුද්ධි. යත් තපි සංඛාරානං වුද්ධි, තපි තස් ආයතිං පුතඛ්ඛවාහිතිබ්බන්ති. යත් තපි ආයතිං පුතඛ්ඛවාහිතිබ්බන්ති, තපි තස් ආයතිං ජාතිජරාමරණං. යත් තපි ආයතිං ජාතිජරාමරණං, අසොකං තං භික්ඛවෙ අදරං අනුපායාසන්ති වද්ධිමි.

එසෙසු වෙ භික්ඛවෙ ආභාරෙ -පෙ- [අනුපායාසන්ති] වද්ධිමි. මනොසංකෘතකාය වෙ භික්ඛවෙ ආභාරෙ -පෙ- [අනුපායාසන්ති] වද්ධිමි. විඤ්ඤාණෙ වෙ භික්ඛවෙ ආභාරෙ තපි රාගො තපි නඤ්ඤාණං, අප්පතිට්ඨිතං තස් විඤ්ඤාණං අවිරුද්ධං, යත් අප්පතිට්ඨිතං විඤ්ඤාණං අවිරුද්ධං, තපි තස් තාමරුපස්ස අවක්ඛන්ති. යත් තපි තාමරුපස්ස අවක්ඛන්ති, තපි තස් සංඛාරානං වුද්ධි. යත් තපි සංඛාරානං වුද්ධි, තපි තස් ආයතිං පුතඛ්ඛවාහිතිබ්බන්ති. යත් තපි ආයතිං පුතඛ්ඛවාහිතිබ්බන්ති, තපි තස් ආයතිං ජාතිජරාමරණං. යත් තපි ආයතිං ජාතිජරාමරණං, අසොකං තං භික්ඛවෙ අදරං අනුපායාසන්ති වද්ධිමි.

සෙය්‍යපාපි භික්ඛවෙ, කුටාගාරං වා කුටාගාරසාලා වා උත්තරාය වා දක්ඛිණාය වා පාචිනාය වා වාතපානා¹ පුරියෙ උග්ගච්ඡන්තෙ වාතපානෙකුරසම් පච්ඨිත්වා සායං පඨිට්ඨිතාති. පච්ඡිමාය භන්තෙ භික්ඛන්ති. පච්ඡිමා වෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛා නායං, සායං පඨිට්ඨිතාති? පඨිට්ඨිතං භන්තෙති පඨිට්ඨිතං වෙ භික්ඛවෙ, නායං, සායං පඨිට්ඨිතාති? අප්පතිට්ඨිතං භන්තෙති ආපො වෙ භික්ඛවෙ, නායං සායං, පඨිට්ඨිතාති? අප්පතිට්ඨිතං භන්තෙති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, කබලිකාරෙ වෙ ආභාරෙ තපි රාගො තපි නඤ්ඤාණං -පෙ- [අනුපායාසන්ති] වද්ධිමි. එසෙසු වෙ භික්ඛවෙ ආභාරෙ -පෙ- [අනුපායාසන්ති] වද්ධිමි. මනොසංකෘතකාය වෙ භික්ඛවෙ ආභාරෙ -පෙ- [අනුපායාසන්ති] වද්ධිමි.

1. පාචිකව.තප.කා - සිද්ධි, සා.

මහණෙනි, ඉදින් එසාභාරයෙහි... මහණෙනි, ඉදින් මනෝසංකෘතතා-
භාරයෙහි ... මහණෙනි, ඉදින් විඤ්ඤාණාභාරයෙහි රාගය ඇත්තේ නම් ඇල්ම
ඇත්තේ නම් තණ්හාව ඇත්තේ නම් එහි විඤ්ඤාණය පිහිටියේ ද වැඩුනේ ද
වෙයි. යම් තානෙක විඤ්ඤාණය පිහිටියේත් වැඩුනේත් වේ නම් එහි
තාමරූපයේ බැස ගැන්ම ඇත්තේ ය. යම් තානෙක තාමරූපයේ බැස ගැන්ම
ඇත්තේ නම් එහි සංසාරයන්ගේ වැඩීම ඇත්තේ ය. යම් තානෙක
සංසාරයන්ගේ වැඩීම ඇත්තේ නම් එහි මතු තැවත ඉපදීම ඇත්තේ ය.
යම් තානෙක මතු තැවත ඉපදීම ඇත්තේ ද, එහි මතු ජාතිජරාමරණ
ඇත්තේ ය. යම් තානෙක මතු ජාතිජරාමරණ ඇත්තේ ද, මහණෙනි, එය
ශෝක සතිත ය. පිඩා සතිත ය. දුඃඛ ආයාස සතිත ය යි කියමි.

මහණෙනි, ඉදින් කබලිකාර ආභාරයෙහි රාගය තැත්තේ නම් ඇල්ම
තැත්තේ නම් තණ්හාව තැත්තේ නම් එහි විඤ්ඤාණය නො පිහිටියේ ද
නො වැඩුනේ ද වේ. යම් තානෙක විඤ්ඤාණය නො පිහිටියේත් නො වැඩු-
නේත් වේ නම් එහි තාමරූපයේ බැස ගැන්ම තැත්තේ ය. යම් තානෙක
තාමරූපයේ බැස ගැන්ම තැත්තේ නම් එහි සංසාරයන්ගේ වැඩීම
තැත්තේ ය. යම් තානෙක සංසාරයන්ගේ වැඩීම තැත්තේ නම් එහි මතු
තැවත ඉපදීම තැත්තේ ය. යම් තානෙක මතු තැවත ඉපදීම තැත්තේ ද,
එහි මතු ජාතිජරාමරණ තැත්තේ ය. යම් තානෙක මතු ජාතිජරාමරණ
තැත්තේ නම් මහණෙනි, එය ශෝක රතිත ය. පිඩා රතිත ය. දුඃඛ ආයාස
රතිත ය යි කියමි.

මහණෙනි, ඉදින් එසාභාරයෙහි [දුඃඛ ආයාස රතිත ය යි] කියමි.
මහණෙනි, ඉදින් මනෝසංකෘතතාභාරයෙහි [දුඃඛ ආයාස රතිත ය යි]
කියමි. මහණෙනි, ඉදින් විඤ්ඤාණාභාරයෙහි රාගය තැත්තේ නම් ඇල්ම
තැත්තේ නම් තණ්හාව තැත්තේ නම් එහි විඤ්ඤාණය නො පිහිටියේ ද
නො වැඩුනේ ද වෙයි. යම් තානෙක විඤ්ඤාණය නො පිහිටියේත් නො
වැඩුනේත් වේ නම් එහි තාමරූපයේ බැස ගැන්ම තැත්තේ ය. යම්
තානෙක තාමරූපයේ බැස ගැන්ම තැත්තේ නම් එහි සංසාරයන්ගේ
වැඩීම තැත්තේ ය. යම් තානෙක සංසාරයන්ගේ වැඩීම තැත්තේ නම්
එහි මතු තැවත ඉපදීම තැත්තේ ය. යම් තානෙක මතු තැවත ඉපදීම
තැත්තේ නම් එහි මතු ජාතිජරාමරණ තැත්තේ ය. යම් තානෙක මතු
ජාතිජරාමරණ තැත්තේ නම් මහණෙනි, එය ශෝක රතිත ය. පිඩා
රතිත ය. දුඃඛ ආයාස රතිත ය යි කියමි.

මහණෙනි, යම් යේ කුළුගෙයක් හෝ කුළුගෙයක් හෝ වේ ද, එහි
උතුරැදිග හෝ දකුණුදිග හෝ පෙරදිග හෝ වාකච්ඡිව වෙද්ද, නිරූ තහිත
කල්හි වාකච්ඡිවෙන් රැස් පිටිස කොහි පිහිටියේ වන්නේ ද? වහන්ස, බටහිර
බිතෙහි ය. මහණෙනි, බටහිරතිත නො වන්නේ නම් කොහි පිහිටියේ
වන්නේ ද? වහන්ස, පොළොවෙහි ය. මහණෙනි, ඉදින් පොළොව නො-
වන්නේ නම් කොහි පිහිටියේ වන්නේ ද? වහන්ස, දිගෙහි ය. මහණෙනි,
ඉදින් දිග නොවන්නේ නම් කොහි පිහිටියේ වන්නේ ද? වහන්ස, නො
පිහිටියේ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම ඉදින් කබලිකාර ආභාරයෙහි රාගය තැත්තේ
නම් ඇල්ම තැත්තේ නම් තණ්හාව තැත්තේ නම්... [දුඃඛ ආයාස රතිත ය යි]
කියමි. මහණෙනි, ඉදින් සප්ථාභාරයෙහි ... [දුඃඛ ආයාස රතිත ය යි] කියමි.
මහණෙනි, ඉදින් මනෝසංකෘතතාභාරයෙහි ... [දුඃඛ ආයාස රතිත ය යි]
කියමි.

විඤ්ඤාණේ වෙ භික්ඛවෙ, අභාරෙ තඤ්ඤි රුගො තඤ්ඤි තඤ්ඤි තඤ්ඤා අපපතිට්ඨිතං තඤ්ඤි විඤ්ඤාණං අවිරුද්ධං යඤ්ඤි අපපතිට්ඨිතං විඤ්ඤාණං අවිරුද්ධං, තඤ්ඤි තඤ්ඤි නාමරූපස්ස අවක්ඛන්ති. යඤ්ඤි තඤ්ඤි නාමරූපස්ස අවක්ඛන්ති, තඤ්ඤි තඤ්ඤි සංඛාරානං වුද්ධි. යඤ්ඤි තඤ්ඤි සංඛාරානං වුද්ධි, තඤ්ඤි තඤ්ඤි අයතීං පුතඛ්ඛවාහිනිබ්බන්ති. යඤ්ඤි තඤ්ඤි අයතීං පුතඛ්ඛවාහි- නිබ්බන්ති, තඤ්ඤි තඤ්ඤි අයතීං ජාතිජරාමරණං. යඤ්ඤි තඤ්ඤි අයතීං ජාතිජරා- මරණං, අසොකං තං භික්ඛවෙ අදරං අනුපායාසන්ති වදාමිති.

1. 7. 5

නිශ්චයනං.

65. සාමන්තියං-

පුබ්බෙව ථෙ¹ භික්ඛවෙ සමොධා අතභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො එතදහොසි: “කිව්ඡ² වතායං ලොකො ආපනෙතා ජායති ව ජියතී ව මියති ව වචති ව උපපජ්ජති ව³. අථ ව පතිමස්ස දුක්ඛස්ස නිස්සරණං ත පජානාති ජරාමරණස්ස. භුද්ධස්ස නාම ඉමස්ස දුක්ඛස්ස නිස්සරණං පඤ්ඤාසිත්තති ජරාමරණස්ස”ති. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ, එතදහොසි: “කිම්හි නු බො සති ජරාමරණං හොති, කිංපච්චයා ජරාමරණන්ති.” තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ, යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “ජාතියා බො සති ජරාමරණං හොති. ජාතිපච්චයා ජරාමරණ”න්ති.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ, එතදහොසි: “කිම්හි නු බො සති ජාතී හොති -පෙ- භවො හොති -පෙ- උපාදානං හොති -පෙ- තණ්හා හොති -පෙ- වේදනා හොති -පෙ- එසෙසා හොති -පෙ- සලායතනං හොති -පෙ- ජීවිති නු බො සති නාමරූපං හොති, කිම්පච්චයා නාමරූප”න්ති. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ, යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “විඤ්ඤාණේ බො සති නාමරූපං හොති. විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූප”න්ති.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ, එතදහොසි: “කිම්හි නු බො සති විඤ්ඤාණං හොති, කිම්පච්චයා විඤ්ඤාණ”න්ති. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ, යොනිසො මනසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසමයො: “නාමරූපෙ බො සති විඤ්ඤාණං හොති, නාමරූප- පච්චයා විඤ්ඤාණ”න්ති.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ, එතදහොසි: “පච්චුද්ධත්තති බො ඉදං විඤ්ඤාණං, නාමරූපමතා ත පරං⁴ ගච්ඡති. එතතාවතා ජායෙථ වා ජියෙථ වා මියෙථ වා වචෙථ වා උපපජ්ජෙථ වා යදිදං නාමරූපපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණ- පච්චයා නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සලායතනං, සලායතනපච්චයා එසෙසා -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛත්තනිස්ස සමුදයො හොති”ති. -

1. පුබ්බෙව ථෙ - මජ්ඣ. 2. කිව්ඡ - මජ්ඣ. 3. උපපජ්ජති ව - සිඬු.

4. නාමරූප - සිඬු, PTS.

මහණෙනි, ඉදින් විඤ්ඤාණාභාරයෙහි රාගය තැත්තේ තම් ඇල්ම තැත්තේ තම් තණ්හාව තැත්තේ තම් එහි විඤ්ඤාණය නොපිහිටියේ නොවැඩුනේ වේ. යම් තැනෙක විඤ්ඤාණය නොපිහිටියේ නොවැඩුනේ වේ තම් එහි තාමරූපයාගේ බැස ගැන්ම තැත්තේ ය. යම් තැනෙක තාමරූපයාගේ බැස ගැන්ම තැත්තේ තම් එහි සංසකාරයන්ගේ වැඩීම තැත්තේ ය. යම් තැනෙක සංසකාරයන්ගේ වැඩීම තැත්තේ තම් එහි මතු තැවත ඉපදීම තැත්තේ ය. යම් තැනෙක මතු තැවත ඉපදීම තැත්තේ තම් එහි මතු ජාතිජරාමරණ තැත්තේ ය. යම් තැනෙක මතු ජාතිජරාමරණ තැත්තේ තම් මහණෙනි, එය ශෝක රහිත ය. පිඩා රහිත ය. දුඃභි ආයාස රහිත ය යි කියමි යි.

1 7 5

නගර සුත්‍රය.

65 සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සමෝධිසෙන් පෙර බුදු නො වූ බෝසත් වූ ම මට මේ සිත විය: “මේ ලෝකයා ඒකාන්තයෙන් දුකට පැමිණියේ ය. උපදී. දිරයි. මියෙයි. ව්‍යුත ද වෙයි. (අත් හවයකට ද) පැමිණෙයි. එහෙත් මේ ජරාමරණ දුක දුරලීම නො දනී. කවදා තම් මේ ජරාමරණදුකේ දුරලීම පෙනෙන්නේ ද” යි. මහණෙනි, ඒ මට “කුමක් ඇති කල්හි ජරාමරණ වේ ද, කවර ප්‍රත්‍යයකින් ජරාමරණ වේ ද” යි. මේ සිත පහල විය. මහණෙනි, ඒ මට නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් “ජාතිය ඇති කල්හි ජරාමරණ වෙයි. ජාති ප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ ය” යි ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඒ මට “කුමක් ඇති කල්හි ජාතිය වේ ද හවය වේ ද ... උපාදත වේ ද ... තණ්හාව වේ ද වේදනාව වේ ද ... ස්පර්ශය වේ ද ... සලායතන වේ ද ... කුමක් ඇති කල්හි තාමරූප වේ ද කවර ප්‍රත්‍යයකින් තාමරූප වේ ද” යි. මේ සිත පහල විය. මහණෙනි, ඒ මට නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් “විඤ්ඤාණය ඇති කල්හි තාමරූප වෙයි. විඤ්ඤාණප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වේ ය” යි ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඒ මට “කුමක් ඇති කල්හි විඤ්ඤාණය වේ ද, කවර ප්‍රත්‍යයකින් විඤ්ඤාණය වේ ද” යි. මේ සිත විය. මහණෙනි, ඒ මට නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් “තාමරූප ඇති කල්හි විඤ්ඤාණය වෙයි. තාමරූප ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාණය වේ ය” යි ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඒ මට “මේ විඤ්ඤාණය වූ කල් එහි තවතියි. තාමරූප දෙකෙන් ඔබ්බට නො යේ. මේ ක්‍රමයෙන් උපදින්නේ හෝ වෙයි. දිරන්නේ හෝ වෙයි. මියෙන්නේ හෝ වෙයි. ව්‍යුත වන්නේ හෝ වෙයි. (අත් හවයකට) පැමිණෙන්නේ හෝ වෙයි. එතම්: තාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාණය වේ. විඤ්ඤාණප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වේ. තාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් ඡායායතන වේ. ඡායායතනප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පර්ශය වේ. ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ හට ගැනීම වේ” යි මේ සිත පහල විය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

“සමුදයො සමුදයො” ති ඛො මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනුසුතෙසු ඛමෙමසු එකමුං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි.

තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ, එතදහොසි: “කිමති නු ඛො අසති ජරාමරණං ත හොති, කිස්ස නිරොධා ජරාමරණනිරොධො”ති. තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ, යොනිසො මතසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසම්මයො: “ජාතියා ඛො අසති ජරාමරණං ත හොති, ජාතීනිරොධා ජරාමරණනිරොධො”ති.

තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ, එතදහොසි “කිමති නු ඛො අසති ජාති ත හොති -පෙ- භවො ත හොති -පෙ- උපාද්‍යතං ත හොති -පෙ- තණ්හා ත හොති -පෙ- වෙදනා ත හොති -පෙ- එසො ත හොති -පෙ- සලායතනං ත හොති -පෙ- තාමරුපං ත හොති, කිස්ස නිරොධා තාමරුපනිරොධො”ති? තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ, යොනිසො මතසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසම්මයො: “විඤ්ඤාණෙ ඛො අසති තාමරුපං ත හොති. විඤ්ඤාණනිරොධා තාමරුප නිරොධො”ති.

තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ, එතදහොසි: “කිමති නු ඛො අසති විඤ්ඤාණං ත හොති, කිස්ස නිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො”ති තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ, යොනිසො මතසිකාරා අනු පඤ්ඤාය අභිසම්මයො: “තාමරුපෙ ඛො අසති විඤ්ඤාණං ත හොති, තාමරුපනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො”ති.

තස්ස මග්ගං භික්ඛවෙ, එතදහොසි: “අගිගතො ඛො මායං මග්ගො බොධාය යද්දං තාමරුපනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො විඤ්ඤාණනිරොධො තාමරුපනිරොධො තාමරුපනිරොධො සලායතනනිරොධො සලායතන- නිරොධො එසානිරොධො -පෙ- එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකතකස්ස නිරොධො හොති”ති

“නිරොධො නිරොධො”ති ඛො මෙ භික්ඛවෙ පුබ්බෙ අනුසුතෙසු ඛමෙමසු එකමුං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලොකො උදපාදි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො අරඤ්ඤා පවතෙ වරමානො පසොය්‍ය පුරාණං මග්ගං පුරාණඤ්ජං පුබ්බකෙහි මනුස්සෙහි අනුයාතං. සො තමනුගවේසය, තමනුගවේසනො පසොය්‍ය පුරාණං තගරං, පුරාණං රාජධානිං පුබ්බකෙහි මනුස්සෙහි අජ්ඣාටුන්ථං¹ ආරාමසම්පන්නං වතසම්පන්නං පොකුරණීසම්පන්නං උද්දපං² රමණීයං. අථ ඛො සො භික්ඛවෙ, පුරිසො රඤ්ඤා වා රාජමහාමත්තස්ස වා ආරොවේසය: “යගෙස භනෙත, ජාතෙය්‍යාපි අහං අද්දසං අරඤ්ඤා පවතෙ වරමානො පුරාණං මග්ගං පුරාණඤ්ජං පුබ්බකෙහි මනුස්සෙහි අනුයාතං. තමනුගවේසං. තමනුගවේසනො අද්දසං පුරාණං තගරං, පුරාණං රාජධානිං පුබ්බකෙහි මනුස්සෙහි අජ්ඣාටුන්ථං ආරාමසම්පන්නං වතසම්පන්නං පොකුරණීසම්පන්නං උද්දපං² රමණීයං. තමනුගවේසනො තගරං මාපෙතිති.

1. අජ්ඣාටුන්ථං - චේත.

2. උද්දපවින්නං - මිත්තං, සා, PTS, සී 1, 2.

මහණෙනි, “සමුදය සමුදය” යි පෙර නො ආයු විරු දහම්හි මට නුවණැය පහළ විය. ඥානය පහළ විය. ප්‍රඥාව පහළ විය. විද්‍යාව පහළ විය. ආලෝකය පහළ විය.

මහණෙනි, ඒ මට “කුමක් නැති කල්හි ජාතිය නො වේ ද, කුමක් නිරුද්ධ වීමෙන් ජරාමරණනිරෝධය වේ ද” යි. මේ සිත විය. මහණෙනි, ඒ මට නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් ‘ජාතිය නැති කල්හි ජරාමරණ නො වේ. ජාතියිරෝධයෙන් ජරාමරණනිරෝධය වේ ය’ යි ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඒ මට “කුමක් නැති කල්හි ජාතිය නො වේ ද ... භවය නො වේ ද ... උපාද්‍ය නො වේ ද ... තණතාව නො වේ ද ... වෙදනාව නො වේ ද ... සංඝීය නො වේ ද ... ඡායාසත නො වේ ද ... තාමරුප නො වේ ද ... කුමක නිරෝධයෙන් තාමරුප නිරෝධය වේ ද” යි. මේ සිත විය. මහණෙනි, ඒ මට නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් “විඤ්ඤාණය නැති කල්හි තාමරුප නො වේ. විඤ්ඤාණනිරෝධයෙන් තාමරුපනිරෝධය වේ ය” යි ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඒ මට “කුමක් නැති කල්හි විඤ්ඤාණය නො වේ ද, කුමක නිරෝධයෙන් විඤ්ඤාණනිරෝධය වේ ද” යි. මේ සිත විය. මහණෙනි, ඒ මට නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් ‘තාමරුප නැති කල්හි විඤ්ඤාණය නො වේ. තාමරුපනිරෝධයෙන් විඤ්ඤාණනිරෝධය වේ ය’ යි ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ විය.

මහණෙනි, ඒ මට “තාමරුපනිරෝධයෙන් විඤ්ඤාණනිරෝධය වේ. විඤ්ඤාණනිරෝධයෙන් තාමරුපනිරෝධය වේ. තාමරුපනිරෝධයෙන් සත්‍යයතනනිරෝධය වේ. සත්‍යයතනනිරෝධයෙන් ඵය්‍යනිරෝධය වේ ... මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ ය” යි මේ යමෙක් වේ ද, සමෝධිත පිණිස වූ මේ මාගීය මා විසින් අවබෝධ කරණ ලද්දේ ම ය යි මේ සිත පහළ විය.

මහණෙනි, “නිරෝධය නිරෝධය” යි පෙර නො ආයු විරු දහම්හි මට නුවණැය පහළ විය. ඥානය පහළ විය. ප්‍රඥාව පහළ විය. විද්‍යාව පහළ විය. ආලෝකය පහළ විය.

මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් අරණෙහි මහවෙනෙහි හැසිරෙන්නේ පෙර වුසු මිනිසුන් විසින් අනුගමනය කරණ ලද පැරණි මහක්, පැරණි මාවතක් දක්නේ ද, හෙතෙමේ එය අනු ව යන්නේ ය. එය අනු ව යන්නේ පෙර මිනිසුන් වුසු මල් උයනින් යුත්, වත උයනින් යුත්, පොකුණින් යුත් පවුරු ඇති සිත්කලු වූ පැරණි නුවරක්, පැරණි රාජධානියක් දක්නේ ය. මහණෙනි, ඉක්බිති ඒ පුරිස් තෙමේ රජුට හෝ රජමහආලිහට හෝ “පින්වත් හිමියනි, දන්තෙහි ය. මම අරණෙහි මහවෙනෙහි හැසිරෙන්නෙමි පෙර වුසු මිනිසුන් විසින් අනුගමනය කරණ ලද පැරණි මහක් පැරණි මාවතක් දක්කෙමි. එය අනුගමනය කෙළෙමි. එය අනුගමනය කරන්නෙමි පෙර මිනිසුන් වුසු, මල් උයනින් යුත් වත උයනින් යුත් පොකුණින් යුත්, පවුරු සහිත වූ සිත්කලු පැරණි නුවරක් පැරණි රාජධානියක් දක්කෙමි. හිමියනි, එය තගරයක් කරණු මැනවැ” යි සැළ කරන්නේ ය.

අථ ඛො භික්ඛවෙ, රාජා වා රුජමහාමනෙතා වා තං තගරං මාපෙය්‍ය, තදස්ස තගරං අපරෙත සමයෙන ඉඳංඤ්ඤව ජීතඤ්ඤ ඛාහුජ්ඤ්ඤං.¹ ආකිණ්ණමිත්‍රස්සං වුද්ධිං වෙපුලුප්පත්තං. එවමෙව ඛවාහං භික්ඛවෙ අද්දසං පුරාණං මග්ගං පුරාණඤ්ඤසං පුබ්බකෙහි සම්මාසම්බුද්ධෙහි අනුයාතං.

කතමො ව සො භික්ඛවෙ, පුරාණමග්ගො පුරාණඤ්ඤසො පුබ්බකෙහි සම්මාසම්බුද්ධෙහි අනුයාතො? අගමෙව අරියො අට්ඨඛිකො මග්ගො. සෙය්‍යපීදං: සම්මාද්ධිං -පෙ- සම්මාසමාහි. අයං ඛො සො භික්ඛවෙ පුරාණමග්ගො පුරාණඤ්ඤසො පුබ්බකෙහි සම්මාසම්බුද්ධෙහි අනුයාතො.

තමනුගච්ඡිං, තමනුගච්ඡන්තො ජරාමරණං අබ්භඤ්ඤසිං, ජරාමරණ සමුදයං අබ්භඤ්ඤසිං, ජරාමරණනිරෝධං අබ්භඤ්ඤසිං, ජරාමරණනිරෝධ ගාමනීපට්ඨදං අබ්භඤ්ඤසිං. තමනුගච්ඡිං, තමනුගච්ඡන්තො ජාතීං අබ්භඤ්ඤසිං -පෙ- භවං අබ්භඤ්ඤසිං -පෙ- උපාද්‍යතං අබ්භඤ්ඤසිං -පෙ- තණ්හං අබ්භඤ්ඤසිං -පෙ- වෙදනං අබ්භඤ්ඤසිං -පෙ- එස්සං අබ්භඤ්ඤසිං -පෙ- සලායතනං අබ්භඤ්ඤසිං -පෙ- නාමරූපං අබ්භඤ්ඤසිං -පෙ- විඤ්ඤාණං අබ්භඤ්ඤසිං -පෙ- විඤ්ඤාණනිරෝධගාමනීපට්ඨදං අබ්භඤ්ඤසිං, තමනුගච්ඡිං. තමනුගච්ඡන්තො සංඛාරෙ අබ්භඤ්ඤසිං, සංඛාරසමුදයං අබ්භඤ්ඤසිං, සංඛාරනිරෝධං අබ්භඤ්ඤසිං, සංඛාරනිරෝධගාමනීපට්ඨදං අබ්භඤ්ඤසිං.

තදභිඤ්ඤ ආවික්ඛිං භික්ඛුහං භික්ඛුනීහං උපාසකානං උපාසිකානං. තසිදං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මචරියං ඉඳංඤ්ඤව ජීතඤ්ඤ විජාරිකං ඛාහුජ්ඤ්ඤං.¹ පුත්‍රභූතං යාවදෙව මනුස්සෙහි සුප්පකාසිතන්ති.

1. 7. 6.

සම්මසන්ධසුත්තං*

66. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා කුරුක්ඛු විහරති කම්මාසදම්මං. තාම කුරුක්ඛං නිගමො. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පට්ඨසෙසාසුං. භගවා එතදවොච:

සමමසථ තො තුලො භික්ඛවෙ අනතරා සමමසතන්ති?² එවං වුතෙන අඤ්ඤතරො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: අහං ඛො භනෙත, සමමසාමි අනතරා සමමසතන්ති. යථා කථං පත සං භික්ඛු සමමසසි අනතරා සමමසතන්ති? අථ ඛො සො භික්ඛු ව්‍යාකාසි. යථා සො භික්ඛු ව්‍යාකාසි, ත සො භික්ඛු භගවතො විතතං ආරාධෙසි.

1. බහුජ්ඤ්ඤං - PTS., බහුජ්ඤ්ඤං - ස්‍යා.

* සම්මස සුත්තං - මජ්ඣ. 2. අනතරං සම්මතෙති - මජ්ඣ., PTS.

මහණෙනි, ඉක්බිති රජ හෝ රජමහඥාමති හෝ එය තහරයක් කරන්නේය. ඒ නුවර පසුකලෙක සමාඥ වූයේ ද, සියලු සමාඥ පිරිසෙන් ද, බොහෝ දෙනා විසින් ද තුන වූයේ නොහොත් බොහෝ දෙනාට හිත වූයේ ද, මිනිසුන් විසින් ගැවසී ගත්තේ ද, වැඩිමට විප්ලවයට පැමිණියේ ද වන්නේ ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම මම පෙර වුසු සම්මාසම්බුදුවරයන් විසින් අනුගමනය කරන ලද පැරණි මහ, පැරණි මාවත දක්වමි.

මහණෙනි, පෙර වුසු සම්මාසම්බුදුවරයන් විසින් අනුගමනය කරන ලද පැරණි මහ, පැරණි මාවත කවරේ ද යත්: මේ අර්ථයට මහ ම ය. එනම්: සමාදිට්ඨි ... සමාසමාසි යි. මහණෙනි, ඒ මේ පැරණි මහ, පැරණි මාවත පෙර වුසු සම්මාසම්බුදුවරයන් විසින් අනුගමනය කරන ලද්දේ ය.

(මම) එය අනුගමනය කෙළෙමි. එය අනුගමනය කරණුයෙමි ජරාමරණ දුක ගත්තෙමි. ජරාමරණ සමුදය දුක ගත්තෙමි. ජරාමරණනිරෝධය දුක ගත්තෙමි. ජරාමරණ නිරෝධගාමිනී පටිපදාව දුක ගත්තෙමි. එය අනුගමනය කෙළෙමි. එය අනුගමනය කරණුයෙමි ජාතිය දුක ගත්තෙමි ගවය දුක ගත්තෙමි ... උපාදාන දුක ගත්තෙමි ... තණ්හාව දුක ගත්තෙමි වේදනාව දුක ගත්තෙමි ... එසසය දුක ගත්තෙමි ... සලායතන දුක ගත්තෙමි ... නාමරූප දුක ගත්තෙමි ... විඤ්ඤාණය දුක ගත්තෙමි ... විඤ්ඤාණනිරෝධගාමිනී පටිපදාව දුකගත්තෙමි. එය අනුගමනය කෙළෙමි. එය අනුගමනය කරණුයෙමි සංඛාර දුක ගත්තෙමි. සංඛාරසමුදය දුක ගත්තෙමි. සංඛාරනිරෝධය දුක ගත්තෙමි. සංඛාරනිරෝධගාමිනී පටිපදාව දුක ගත්තෙමි.

එය මාතවින් දුක ගෙන මහඤ්ඤත්ව ද මෙහෙණත්ව ද උච්ඡන්ධ ද උච්චිකන්ධ ද ප්‍රකාශ කෙළෙමි. මහණෙනි, ඒ මේ බඩසර සමාඥ වූයේ ද, සියල්ලෙන් පිරිසෙන් ද පැතුරුණේ ද, බොහෝ දෙනා විසින් ද තුන වූයේ ද, ගැම අසුරින් පුලුල් බවට පැමිණියේ ද, ඇති තාක් නුවණැති මිනිසුන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ ද වේ යි.

1. 7. 6.

සමමයනසුත්‍රය.

66. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඤාණ දනව්වෙහි කල්මාසදම්‍ය තම් කුරුත්තේ නියමගම්හි වැඩ වසන සේක එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණෙනි” යි හිසුනුන් ඇඟිතු සේක. ඒ හිසුනු “පිත්චතුන් වහන්සැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්වුන. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, තෙපි අභ්‍යන්තරප්‍රත්‍යය සමමයීතය කරන්නහු ද යි මෙසේ වදාළ කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, මම අභ්‍යන්තරප්‍රත්‍යය සමමයීතය කෙරෙමි” යි මෙය සැළ කෙළේ ය. මහණ, තෙපි ඒ කෙසේ තම් අභ්‍යන්තරප්‍රත්‍යය සමමයීතය කරවු ද යි. එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ ප්‍රකාශ කෙළේ ය. යම් සේ ඒ මහණ පැවසී ද, ඒ මහණ පොමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිත සතුටු කො කෙළේ ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එවං වුද්ධෙත අයස්මා ආනිජෙද්ද, හගචනතං එතදවොච: “එතස්ස හගචා කාලො, එතස්ස සුගත කාලො, යං හගචා අනතරා සම්මසනං භාසෙය්‍ය, හගචතො සුඤ්ඤා භික්ඛු ධාරෙස්සන්ති”¹ති. තෙනභානද්ද සුඤ්ඤා, සාධුකං මතසිකරොථ, භාසිස්සාමිති. එවං හනෙනති ඛො සෙ භික්ඛු හගචතො පච්චස්සොස්සං. හගචා එතදවොච:

ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සම්මසමානො සම්මසති අනතරා සම්මසනං. යං ඛො ඉදං අතෙකවිධං තාතප්පකාරකං දුක්ඛං ලොකෙ උපපජ්ජති ජරාමරණං ඉදං භු ඛො! දුක්ඛං කින්නිදනං කිංසමුදයං කිස්සාතිකං කිම්පහවං, කිස්මිං සති ජරාමරණං නොති, කිස්මිං අසති ජරාමරණං න නොතිති. සො සම්මසමානො එවං පජානාති: යං ඛො ඉදං අතෙකවිධං තාතප්පකාරකං දුක්ඛං ලොකෙ උපපජ්ජති ජරාමරණං, ඉදං ඛො දුක්ඛං උපධිනිදනං උපධිසමුදයං උපධිජාතිකං උපධිපහවං, උපධිස්මිං සති ජරාමරණං නොති, උපධිස්මිං අසති ජරාමරණං න නොතිති. සො ජරාමරණඤ්ඤා පජානාති, ජරාමරණසමුදයඤ්ඤා පජානාති, ජරාමරණනිරෝධඤ්ඤා පජානාති. යා ව ජරාමරණනිරෝධසාරූපගාමිනී පටිපද්ද, තඤ්ඤා පජානාති. තථා පටිපන්නො ව නොති අනුධම්මචාරී. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු සබ්බසො සම්මා දුක්ඛක්ඛයාය පටිපන්නො ජරාමරණනිරෝධාය.

අථාපරං සම්මසමානො සම්මසති අනතරා සම්මසනං. උපධි පතායං කින්නිදනො කිංසමුදයො කිස්සාතිකො කිම්පහවො, කිස්මිං සති උපධි නොති, කිස්මිං අසති උපධි න නොතිති. සො සම්මසමානො එවං පජානාති උපධි තණ්හානිදනො තණ්හාසමුදයො තණ්හාජාතිකො තණ්හාපහවො, තණ්හාය සති උපධි නොති, තණ්හාය අසති උපධි න නොතිති. සො උපධිඤ්ඤා පජානාති, උපධිසමුදයඤ්ඤා පජානාති, උපධිනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, යා ව උපධිනිරෝධසාරූපගාමිනී පටිපද්ද, තඤ්ඤා පජානාති. තථා පටිපන්නො ව නොති අනුධම්මචාරී. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු සබ්බසො සම්මා දුක්ඛක්ඛයාය පටිපන්නො උපධිනිරෝධාය.

අථාපරං සම්මසමානො සම්මසති අනතරා සම්මසනං, තණ්හා පතායං කන්ථ උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, කන්ථ නිවිසමානා නිවිසතිති. සො සම්මසමානො එවං පජානාති.² යං ඛො කිස්සුඤ්ඤා ලොකෙ³ පියරූපං සාතරූපං, එතෙසා තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, එතෙ නිවිසමානා නිවිසති. කිස්සුඤ්ඤා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං? චක්ඛුං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, එතෙසා තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, එතෙ නිවිසමානා නිවිසති.

1. ඉදං ඛො - මජ්ඣ., PTS.

2. පානාති - මජ්ඣ., සෘ.

3. යං ඛො ලොකෙ - මජ්ඣ., සෘ.

මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂමත් අනිද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කළහ: “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් අභ්‍යන්තරප්‍රත්‍යය සම්මතයක් වදාරණ සේක් නම්: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මේ ඊට කාලය යි. පුග්‍රහයන් වහන්ස, මේ ඊට කාලය යි. ‘භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් අසා තිබුණු දරන්තාන’ යි. ආතද, එසේ නම් අසවු, මැනවින් මෙනෙහි කරවු. කියන්නෙමි යි. වහන්ස, එසේ ය යි ඒ තිබුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ සම්මතය කරන්නේ තත් වැදූරැම් වූ තත් අයුරැ වූ යම් ඒ ජරාමරණ දුකෙක් ලොව උපදී ද, මේ දුක කුමක් නිදන කොට ඇත්තේ ද, කුමක් හටගැනීම කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ජාති කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ඇති කල්හි ජරාමරණ වේ ද, කුමක් තැති කල්හි ජරාමරණ නො වේ ද යි අභ්‍යන්තර ප්‍රත්‍යයය සම්මතය කෙරෙයි. හෙතෙමේ සම්මතය කරන්නේ තත් වැදූරැම් වූ තත් අයුරැ වූ යම් මේ ජරාමරණ දුකෙක් ලොව උපදී ද, මේ දුක උපධි නිදන කොට ඇත්තේ ය. උපධි සමුදයය කොට ඇත්තේ ය. උපධි ජාති කොට ඇත්තේ ය. උපධි ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය. උපධි ඇති කල්හි ජරාමරණ වෙයි. උපධි තැති කල්හි ජරාමරණ නො වේ ය යි මෙසේ දැන ගනී. හෙතෙමේ ජරාමරණත් දැන ගනී. ජරාමරණ සමුදයත් දැන ගනී. ජරාමරණනිරෝධයත් දැන ගනී. ජරාමරණ නිරෝධයට සරුප් ව යතසුලු යම් ප්‍රතිපදාවක් වේ නම් එයත් දැන ගනී. එසේ පිළිපත්තේ දහම් අනු ව හැසිරෙණ සුලු වූයේ ද වේ. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ සඵප්‍රකාරයෙන් මැනවින් දුක් ගෙවීම පිණිස ජරාමරණ නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ ය යි කියනු ලැබේ.

යළි මතු ද සම්මතය කරන්නේ මේ උපධිය කුමක් නිදන කොට ඇත්තේ ද, කුමක් සමුදයය කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ජාති කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ද, කුමක් ඇති කල්හි උපධි වේ ද, කුමක් තැති කල්හි උපධි නො වේ ද යි අභ්‍යන්තරප්‍රත්‍යය සම්මතය කෙරෙයි. හෙතෙමේ සම්මතය කරන්නේ ‘උපධිය තෘණාව නිදන කොට ඇත්තේ ය. තෘණාව සමුදය කොට ඇත්තේ ය. තෘණාව ජාති කොට ඇත්තේ ය. තෘණාව ප්‍රභව කොට ඇත්තේ ය. තෘණාව ඇති කල්හි උපධි වෙයි. තෘණාව තැති කල්හි උපධි නො වේ ය යි මෙසේ දැන ගනී. හෙතෙමේ උපධියත් දැන ගනී. උපධිසමුදයයත් දැන ගනී. උපධිනිරෝධයත් දැන ගනී. උපධිනිරෝධයට සරුප් ව යතසුලු යම් පිළිවෙතක් වේ නම් එයත් දැන ගනී. එසේ පිළිපත්තේ දහම් අනු ව හැසිරෙන්නේ ද වේ. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ සඵප්‍රකාරයෙන් මැනවින් දුක් ගෙවීම පිණිස උපධිනිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ ය යි කියනු ලැබේ.

යළි මතු ද සම්මතය කරන්නේ මේ තෘණාව කොහි උපදනේ උපදී ද, කොහි පවත්නේ පවතී ද යි. අභ්‍යන්තරප්‍රත්‍යය සම්මතය කෙරෙයි. හෙතෙමේ සම්මතය කරන්නේ ‘ලොව පියසැහැවි ඇති මිහිරිසැහැවි ඇති යම් කිසිවෙක් වේ ද, මෙහි මේ තෘණාව උපදනේ උපදී. මෙහි පුතපුතා පාවතුම් විසින් පිහිටනුයේ පිහිටයි. ලොව කිමෙක් පියසැහැවි ඇත්තේ ද, මිහිරිසැහැවි ඇත්තේ ද? ලොව ඇස පියසැහැවි ඇත්තෙකි. මිහිරිසැහැවි ඇත්තෙකි. මෙහි මේ තෘණාව උපදනේ උපදී. මෙහි පිහිටනුයේ පිහිටයි

සොතං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං -පෙ- කාණං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං -පෙ- ජීව්‍යා ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං -පෙ- කායො ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං -පෙ- මනෝ ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, එතෙතා තණ්හා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජති, එත්ත නිව්‍යමානා නිව්‍යති.

යෙ හි කෙ වී භික්ඛවෙ, අතීතමඤ්ඤාතං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, තං නිව්‍යතො අද්දකඤ්ඤා, සුඛතො අද්දකඤ්ඤා, අතතතො අද්දකඤ්ඤා, ආරොග්‍යතො අද්දකඤ්ඤා, ඛෙමතො අද්දකඤ්ඤා, තෙ තණ්හං වඩ්ඤ්සුං. යෙ තණ්හං වඩ්ඤ්සුං, තෙ උපධිං වඩ්ඤ්සුං. යෙ උපධිං වඩ්ඤ්සුං, තෙ දුක්ඛං වඩ්ඤ්සුං. යෙ දුක්ඛං වඩ්ඤ්සුං, තෙ ත පරිච්ඡෙදිංසු ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමතස්සෙහි උපායාසෙහි, ත පරිච්ඡෙදිංසු දුක්ඛස්මාති වදමි.

යෙපි හි කෙ වී¹ භික්ඛවෙ, අතාගතමඤ්ඤාතං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, තං නිව්‍යතො දක්ඛිනාති², සුඛතො දක්ඛිනාති. අතතතො දක්ඛිනාති; ආරොග්‍යතො දක්ඛිනාති, ඛෙමතො දක්ඛිනාති, තෙ තණ්හං වඩ්ඤ්සුං. යෙ තණ්හං වඩ්ඤ්සුං, තෙ දුක්ඛං වඩ්ඤ්සුං. යෙ දුක්ඛං වඩ්ඤ්සුං, තෙ ත පරිච්ඡෙදිංසු ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමතස්සෙහි උපායාසෙහි. ත පරිච්ඡෙදිංසු දුක්ඛස්මාති වදමි.

යෙපි හි කෙ වී භික්ඛවෙ, එතරහි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, තං නිව්‍යතො පස්සනාති, සුඛතො පස්සනාති, අතතතො පස්සනාති, ආරොග්‍යතො පස්සනාති, ඛෙමතො පස්සනාති, තෙ තණ්හං වඩ්ඤ්සුං, යෙ තණ්හං වඩ්ඤ්සුං, තෙ උපධිං වඩ්ඤ්සුං. යෙ උපධිං වඩ්ඤ්සුං, තෙ දුක්ඛං වඩ්ඤ්සුං. යෙ දුක්ඛං වඩ්ඤ්සුං, තෙ ත පරිච්ඡෙදිංසු ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමතස්සෙහි උපායාසෙහි. ත පරිච්ඡෙදිංසු දුක්ඛස්මාති වදමි.

සෙය්‍යපාපි භික්ඛවෙ, ආපාතීයකංසො⁴ වණ්ණසම්පන්නො ගඤ්ඤා සම්පන්නො රහස්සම්පන්නො, සො ව ඛො විසෙත සංඝට්ඨො. අප්පුරියො ආභවෙත්ඨං සම්මානිතතො සම්මපරෙතො කීලනො තසිතො පිපාසිතො. තමෙන. එවං විදෙය්‍යස්ස: “අයං තෙ අමොහා පුරිස, ආපාතීයකංසො වණ්ණසම්පන්නො ගඤ්ඤා සම්පන්නො රහස්සම්පන්නො, සො ව ඛො විසෙත සංඝට්ඨො, සවෙ ආකඤ්ඤා පිච්ඡං පිච්ඡො හි ඛො තං ජාදියස්සි, වණ්ණණතපි ගඤ්ඤාතපි රහස්සපි. පිඤ්ඤා⁵ ව පත තතොතිදුතං මරණං වා නිගච්ඡති මරණමත්තං වා දුක්ඛං”නති. සො තං පාතීයකංසං සහසා අපට්ඨිකා පිච්ඡො, ත පට්ඨිකාපේයං සො තතොතිදුතං මරණං වා නිගච්ඡෙත්ඨං, මරණමත්තං වා දුක්ඛං.

1. යෙ හි කෙ වී - සිවු. 2. දක්ඛිනාති - මජ්ඣ. සං. 3. වඩ්ඤ්සුං - මජ්ඣ.

4. ආපාතීයකංසො - සං, PTS 5. පිච්ඡං - සිවු, පිච්ඡො - සි 2.

6. ජාදෙය්‍යස්සි, සිවු, මජ්ඣ. 7. පිච්ඡො - සිවු. මජ්ඣ, සං, සි 2.

ලොවිහි කණපියසාභාවි ඇත්තෙකි. මිහිරිසාභාවි ඇත්තෙකි ලොව නැගෑ පියසාභාවි ඇත්තෙකි. මිහිරිසාභාවි ඇත්තෙකි ලොව දිව පියසාභාවි ඇත්තෙකි. මිහිරිසාභාවි ඇත්තෙකි. ... ලොව කය පියසාභාවි ඇත්තෙකි. මිහිරිසාභාවි ඇත්තෙකි. ... ලොව සිත පියසාභාවි ඇත්තෙකි. මිහිරිසාභාවි ඇත්තෙකි. මෙහි මේ තෘෂණාව උපදනේ උපදී. මෙහි පිහිටනුයේ පිහිටයි.

මහණෙනි, අනිත්තාලයෙහි යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ ඔවුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් පියසාභාවි මිහිරිසාභාවි ඇත්තේ තම් එය නිත්‍යවශයෙන් දක්කානු ද, සුඛවශයෙන් දක්කානු ද, ආත්ම වශයෙන් දක්කානු ද, නිරෝග්‍යාව වශයෙන් දක්කානු ද, නිර්ගතවශයෙන් දක්කානු ද, ඔහු තෘෂණාව වැඩුන. යම් කෙනෙක් තෘෂණාව වැඩුනු ද ඔහු උපධි (=පඤ්චස්කන්ධය) වැඩුන. යම් කෙනෙක් උපධි වැඩුනු ද, ඔහු දුක් වැඩුන. යම් කෙනෙක් දුක් වැඩුනු ද, ඔහු ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් පරිදේවයෙන් දුක්ඛයෙන් දොමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් නො මිදුනහ. (සියලු) දුකෙන් නො මිදුනහ යි කියමි.

මහණෙනි, අනාගතකාලයෙහි යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ ඔවුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් පියසාභාවි මිහිරිසාභාවි ඇත්තේ තම් එය නිත්‍ය වශයෙන් දක්කානු ද, සුඛ වශයෙන් දක්කානු ද, ආත්ම වශයෙන් දක්කානු ද, ආරෝග්‍ය වශයෙන් දක්කානු ද, නිඵ්ග වශයෙන් දක්කානු ද, ඔහු තෘෂණාව වඩන්තානු ය. යම් කෙනෙක් තෘෂණාව වඩන්තානු ද, ඔහු උපධි වඩන්තානු ය. යම් කෙනෙක් උපධි වඩන්තානු ද, ඔහු දුක් වඩන්තානු ය. යම් කෙනෙක් දුක් වඩන්තානු ද, ඔහු ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් පරිදේවයෙන් දුක්ඛයෙන් දොමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් නො මිදෙන්නානු ය. සියලු දුකෙන් නො මිදෙන්නානු ය යි කියමි!

මහණෙනි, දුකුදු යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ ඔවුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් සංඥාභාවි මිහිරිසාභාවි ඇත්තේ තම් එය නිත්‍ය වශයෙන් දකිත් ද, සුඛ වශයෙන් දකිත් ද, ආත්ම වශයෙන් දකිත් ද, ආරෝග්‍ය වශයෙන් දකිත් ද, ක්‍ෂේම වශයෙන් දකිත් ද, ඔහු තෘෂණාව වඩත්. යම් කෙනෙක් තෘෂණාව වඩද්ද, ඔහු උපධි වඩත්. යම් කෙනෙක් උපධි වඩද්ද, ඔහු දුක් වඩත්. යම් කෙනෙක් දුක් වඩද්ද, ඔහු ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් පරිදේවයෙන් දුක්ඛයෙන් දොමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් නො මිදෙත්. සියලු දුකෙන් නො මිදෙති යි කියමි.

මහණෙනි, යම් සේ පාඨායෙන් සුත් සුවදිත් සුත් රසවත් වූ ඔබමෙක් වේ ද, හෙ ද විසෙත් මුසු වූයේ ය. එකල්හි හිමෙන් තැවුනු හිමෙන් පෙළුනු කුලාන්ත වූ හටගත් පවත් ඇති බොහු කාමාභි වූ පුරුෂයෙක් එන්නේ ය. ඒ මොහුට මෙසේ කියන්නානු ය: එම්බල පුරුෂය, තොපගේ මේ ඔබම (රා බදුන) වණ්චන් ය, සුවදවන් ය, රසවන් ය, හෙ ද විසෙත් මුසු ය. ඉදින් කැමැත්තෙහි තම් බොව්. බොත්තනුව එය පාඨායෙන් ද සුවදිත් ද රසයෙන් ද රැස්තේ ය. එහෙත් ඒ ඒ හේතුවෙන් මරණයට හෝ මරණය පමණ දුකට හෝ පාමිණෙහි ය. හෙතෙමේ ඒ ඔබම වහා නො විමසා බොත්තේ ය. නො බැහැර ලන්නේ ය. හෙතෙමේ ඒ හේතුවෙන් මරණයට හෝ මරණය පමණ දුකට හෝ පාමිණෙන්නේ ය.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ භි කෙ වී අනිතමඤ්ඤානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, තං නිව්චතො අඤ්ඤානං, සුඛතො අඤ්ඤානං, අතතතො අඤ්ඤානං, ආරොග්‍යතො අඤ්ඤානං, ඛෙමතො අඤ්ඤානං. තෙ තණ්හං වඩෙස්සුං. යෙ තණ්හං -පෙ- යෙ දුක්ඛං වඩෙස්සුං. තෙ ත පරිච්ඡෙදිංසු ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි. ත පරිච්ඡෙදිංසු දුක්ඛස්මාති වදාමි.

යෙ භි කෙ වී භික්ඛවෙ, අනාගතමඤ්ඤානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, තං නිව්චතො දක්ඛිනානි, සුඛතො -පෙ- අතතතො -පෙ- ආරොග්‍යතො -පෙ- ඛෙමතො දක්ඛිනානි, තෙ තණ්හං වඩෙස්සන්ති. යෙ තණ්හං -පෙ- යෙ දුක්ඛං වඩෙස්සන්ති. තෙ -පෙ- ත පරිච්ඡෙදිස්සන්ති දුක්ඛස්මාති වදාමි.

යෙ භි කෙ වී භික්ඛවෙ, එතරහි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, තං නිව්චතො පස්සන්ති, සුඛතො පස්සන්ති, අතතතො පස්සන්ති, ආරොග්‍යතො පස්සන්ති, ඛෙමතො පස්සන්ති. තෙ තණ්හං වඩෙස්සන්ති. යෙ තණ්හං [වඩෙස්සන්ති.] -පෙ- තෙ ත පරිච්ඡෙදිනානි ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි. ත පරිච්ඡෙදිනානි දුක්ඛස්මාති වදාමි.

යෙ ව ඛො කෙ වී භික්ඛවෙ, අනිතමඤ්ඤානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, තං අනිව්චතො අඤ්ඤානං, දුක්ඛතො අඤ්ඤානං, අතතතො අඤ්ඤානං, රොගතො අඤ්ඤානං, භයතො අඤ්ඤානං. තෙ තණ්හං පජ්ඣංසු. යෙ තණ්හං පජ්ඣංසු, තෙ උපධිං පජ්ඣංසු. යෙ උපධිං පජ්ඣංසු, තෙ දුක්ඛං පජ්ඣංසු. යෙ දුක්ඛං පජ්ඣංසු, තෙ පරිච්ඡෙදිංසු ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි. පරිච්ඡෙදිංසු දුක්ඛස්මාති වදාමි.

යෙපි භි කෙ වී භික්ඛවෙ, අනාගතමඤ්ඤානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, තං අනිව්චතො දක්ඛිනානි, දුක්ඛතො දක්ඛිනානි, අතතතො දක්ඛිනානි, රොගතො දක්ඛිනානි, භයතො දක්ඛිනානි. තෙ තණ්හං පජ්ඣස්සන්ති. යෙ තණ්හං පජ්ඣස්සන්ති, යෙ -පෙ- පරිච්ඡෙදිස්සන්ති¹ දුක්ඛස්මාති වදාමි.

යෙපි භි කෙ වී භික්ඛවෙ, එතරහි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, තං අනිව්චතො පස්සන්ති, දුක්ඛතො පස්සන්ති, අතතතො පස්සන්ති, රොගතො පස්සන්ති, භයතො පස්සන්ති. තෙ තණ්හං පජ්ඣන්ති. යෙ තණ්හං පජ්ඣන්ති, තෙ උපධිං පජ්ඣන්ති. යෙ උපධිං පජ්ඣන්ති, තෙ දුක්ඛං පජ්ඣන්ති. යෙ දුක්ඛං පජ්ඣන්ති, තෙ පරිච්ඡෙදිනානි ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි, පරිච්ඡෙදිනානි දුක්ඛස්මාති වදාමි.

1. පරිච්ඡෙදිනානි - සීල. සෘ.

මහණෙනි, එතෙසින් ම අතීතකාලයෙහි යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් ප්‍රියස්වභාව මධුරස්වභාව ඇත්තේ නම් එය නිත්‍යවශයෙන් දුටුහු ද, සුඛ වශයෙන් දුටුහු ද, ආත්ම වශයෙන් දුටුහු ද, ආරෝග්‍ය වශයෙන් දුටුහු ද, ක්‍ෂෙම වශයෙන් දුටුහු ද, ඔහු තෘෂ්ණාව වැඩුණු යම් කෙනෙක් තෘෂ්ණාව යම් කෙනෙක් දුක වැඩුණු ද, ඔහු ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් සොකයෙන් පරිදේවයෙන් දුක්ඛයෙන් දොමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් තො මිදුනහ. දුකින් තො මිදුනහ යි කියමි.

මහණෙනි, අනාගත කාලයෙහි යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් ප්‍රියස්වභාව මධුරස්වභාව ඇත්තේ නම් එය නිත්‍ය වශයෙන් දක්නාහු ද, සුඛ වශයෙන් ... ආත්ම වශයෙන් ... ආරෝග්‍ය වශයෙන් .. ක්‍ෂෙම වශයෙන් දක්නාහු ද, ඔහු තෘෂ්ණාව වඩන්නාහු ය යම් කෙනෙක් තෘෂ්ණාව ... යම් කෙනෙක් දුක වඩන්නාහු ද, ඔහු ... (සියලු) දුකින් තො මිදෙන්නාහ යි කියමි.

මහණෙනි, දන් යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් පියසැහැවි මිහිරිසැහැවි ඇත්තේ ද, එය නිත්‍ය වශයෙන් දකිද්ද, සුඛ වශයෙන් දකිද්ද, ආත්ම වශයෙන් දකිද්ද, ආරෝග්‍ය වශයෙන් දකිද්ද, ක්‍ෂෙම වශයෙන් දකිද්ද, ඔහු තෘෂ්ණාව වඩන්. යම් කෙනෙක් තෘෂ්ණාව [වඩන් ද,] ... ඔහු ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් සොකයෙන් පරිදේවයෙන් දුක්ඛයෙන් දොමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් තො මිදෙත්. දුකින් තො මිදෙති යි කියමි.

මහණෙනි, අතීත කාලයෙහි යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් ප්‍රියස්වභාව මධුරස්වභාව ඇත්තේ නම් එය අතීත වශයෙන් දුටුහු ද, දුක් වශයෙන් දුටුහු ද, අනාත්ම වශයෙන් දුටුහු ද, රෝග වශයෙන් දුටුහු ද, හය වශයෙන් දුටුහු ද, ඔහු තෘෂ්ණාව හලහ. යම් කෙනෙක් තෘෂ්ණාව හලහු ද, ඔහු උපටි හලහ. යම් කෙනෙක් උපටි හලහු ද, ඔහු දුක හලහ. යම් කෙනෙක් දුක හලහු ද, ඔහු ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් සෝකයෙන් පරිදේවයෙන් දුක්ඛයෙන් දොමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් මිදුනහ (සියලු) දුකින් මිදුනහ යි කියමි.

මහණෙනි, අනාගත කාලයෙහිද යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් ප්‍රියස්වභාව මධුරස්වභාව ඇත්තේ නම් එය අතීත වශයෙන් දක්නාහු ද, දුක් වශයෙන් දක්නාහු ද, අනාත්ම වශයෙන් දක්නාහු ද, රෝග වශයෙන් දක්නාහු ද, හය වශයෙන් දක්නාහු ද, ඔහු තෘෂ්ණාව දුරු කරන්නාහ. යම් කෙනෙක් තෘෂ්ණාව දුරු කරන්නාහු ද, ඔහු දුකෙන් මිදෙන්නාහ යි කියමි.

මහණෙනි, දැනුදු යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් පියසැහැවි මිහිරිසැහැවි ඇත්තේ ද, එය අතීත වශයෙන් දකිත් ද, දුක් වශයෙන් දකිද් ද, අනාත්ම වශයෙන් දකිත් ද, රෝග වශයෙන් දකිත් ද, ඕන වශයෙන් දකිත් ද, ඔහු තෘෂ්ණාව දුරු කෙරෙත්. යම් කෙනෙක් තෘෂ්ණාව දුරු කෙරෙත් ද, ඔහු උපටි දුරු කෙරෙත්. යම් කෙනෙක් උපටි දුරු කෙරෙත් ද, ඔහු දුක දුරු කෙරෙත්. යම් කෙනෙක් දුක දුරු කෙරෙත් ද, ඔහු ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් සෝකයෙන් පරිදේවයෙන් දුක්ඛයෙන් දොමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් මිදෙත්. දුකෙන් මිදෙති යි කියමි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ආපානීයකංසො වණණසම්පන්නො ගනිසම්පන්නො රසසම්පන්නො, සො ච බො විසෙත සංසට්ඨො. අථ පුරිසො ආගවෙජ්‍යසම්මාභිතතො සම්මපරෙතො කීලනො තපිතො පිපාසිතො. තමෙතං එවං විදෙය්‍යං: “අයං තෙ අමො පුරිස, ආපානීයකංසො වණණසම්පන්නො ගනිසම්පන්නො රසසම්පන්නො, සො ච බො විසෙත සංසට්ඨො සචෙ ආකඛාසි පිච, පිචතො හි බො තං ඡාදිස්සති වණණසම්පති ගකොතපි රසෙතපි. පිඤ්ච පත තතොතිදුතං මරණං වා නිගවජ්ඣ, මරණමතතං වා දුක්ඛ”න්ති. අථ බො භික්ඛවෙ, තස්ස පුරිසස්ස එවමස්ස: “සකකා බො මෙ අයං සුරාපිපාසිතා පානීයෙත වා විතෙතුං, දඬිමණ්ඩකෙත වා විතෙතුං, මන්ද්‍රොණිකාය¹ වා විතෙතුං, ලොණසොඵිරකෙත වා විතෙතුං. ත තෙච්චාහං තාං පිචෙය්‍යං, යං මම අස්ස දීඝරතතං අභිතාය දුක්ඛාය”ති. සො තං ආපානීයකංසං පටිච්චාං ත පිචෙය්‍ය, පටිනිස්සර්ජෙය්‍ය. සො තතොතිදුතං ත මරණං වා නිගවෙජ්‍ය, මරණමතතං වා දුක්ඛං.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, යෙ හි කෙ වී අනිතමධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, තං අනිච්චතො අද්දකඛුං, දුක්ඛතො අද්දකඛුං, අතතතතො අද්දකඛුං, රොගතො අද්දකඛුං, භයතො අද්දකඛුං. තෙ තණ්හං පජ්ඣංසු. යෙ තණ්හං පජ්ඣංසු. තෙ උපධිං පජ්ඣංසු යෙ උපධිං පජ්ඣංසු, තෙ දුක්ඛං පජ්ඣංසු. යෙ දුක්ඛං පජ්ඣංසු, තෙ පරිච්ඡෙදංසු ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි පරිච්ඡෙදංසු දුක්ඛසමාති වදාමි.

යෙපි හි කෙ වී භික්ඛවෙ, අතාගතමධානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, තං අනිච්චතො දුක්ඛිනාති -පෙ- තෙ පරිච්ඡෙදංසු ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි, පරිච්ඡෙදංසු දුක්ඛසමාති වදාමි.

යෙපි හි කෙවී භික්ඛවෙ, එතරහි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා යං ලොකෙ පියරූපං සාතරූපං, තං අනිච්චතො පස්සන්ති, දුක්ඛතො පස්සන්ති, අතතතතො පස්සන්ති, රොගතො පස්සන්ති, භයතො පස්සන්ති තෙ තණ්හං පජ්ඣන්ති. යෙ තණ්හං පජ්ඣන්ති, තෙ උපධිං පජ්ඣන්ති. යෙ උපධිං පජ්ඣන්ති, තෙ දුක්ඛං පජ්ඣන්ති. යෙ දුක්ඛං පජ්ඣන්ති, තෙ පරිච්ඡෙදන්ති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි. පරිච්ඡෙදන්ති දුක්ඛසමාති වදාමි.

1. භට්ටලොභිකාය - මජ්ඣං, භට්ටලොභිකාය - ස්‍යා, PTS.

මහණෙනි, යම් සේ පාඨායෙහි යුත් සුවදවත් රසවත් ඔබ්බෙන් වේ ද, හෙ ද විසෙත් මුසු වූයේ ය. එකල්හි හිමෙන් තැවුනු හිමෙන් පෙළුනු ක්‍රාන්ත වූ හටගත් පවස් ඇති බොහු කාමති පුරුෂයෙක් එන්නේ ය. ඒ මොහුට මෙසේ කියන්නාහු ය: “එම්බල, පුරුෂය, තොපගේ මේ ඔබ්බ වණ්ණ-වත් ය, සුගතවත් ය, රසවත් ය, හෙ ද විසෙත් මුසු ය, ඉදින් කාමාත්තෙහි තම් බොව. බොත්තනුට එය පාඨායෙකුළු සුවදිනුළු රසිනුළු රුක්කේ ය. පාතය කොට (සිවියේ) ඒ හේතුවෙන් මරණයට හෝ මරණය පමණ දුකට හෝ පාමිණෙහි” යි. මහණෙනි, එකල්හි ඒ පුරිස්සට මෙසේ අදහස් වන්නේ ය: “මාගේ මේ සුරූපවස පාතින් හෝ දුරු කළ හෙයි. දීපෙරළි-දියෙන් හෝ දුරු කළ හෙයි. පුණ්ණසහිත අත්සුණු දියෙන් හෝ දුරු කළ හෙයි. පුණ්ණසාහි දියෙන් හෝ දුරු කළ හෙයි. යමෙක් මට දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි අභිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ තම් එය මම තො ම බොත්තෙමි” යි. හෙතෙමේ ඒ ඔබ්බ විමසා තො බොත්තේ ය, බාහැර ලන්නේ ය. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන මරණයට හෝ මරණය පමණ දුකට හෝ තො පාමිණෙන්නේ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම අතීත කාලයෙහි යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් ප්‍රියස්වභාව මධුරස්වභාව ඇත්තේ ද, එය අතීතය වශයෙන් දක්කානු ද, දුක් වශයෙන් දක්කානු ද, අතාත්ම වශයෙන් දක්කානු ද, රෝග වශයෙන් දක්කානු ද, බිය වශයෙන් දක්කානු ද, ඔහු තෘෂ්ණාව දුරු කළහ. යම් කෙනෙක් තෘෂ්ණාව දුරු කළානු ද, ඔහු උපධි දුරු කළහ. යම් කෙනෙක් උපධි දුරු කළානු ද, ඔහු දුක දුරු කළානු ය. යම් කෙනෙක් දුක දුරු කළානු ද, ඔහු ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් සෝකයෙන් පරිදේවයෙන් දුකෙන් දෙමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් මිදුනානු ය. දුකෙන් මිදුනානු ය යි කියමි.

මහණෙනි, අතාගත කාලයෙහි දු යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් පියස්සාහි මිහිරිසාහි ඇත්තේ ද එය අතීතය වශයෙන් දක්කානු ද ඔහු ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් සෝකයෙන් පරිදේවයෙන් දුකකයෙන් දෙමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් මිදෙන්නානු ය. දුකෙන් මිදෙන්නානු ය යි කියමි.

මහණෙනි, දැනුදු යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලොව යමෙක් ප්‍රියස්වභාව මධුර ස්වභාව ඇත්තේ ද එය අතීතය වශයෙන් දකිද්ද, දුක් වශයෙන් දකිද්ද, අතාත්ම වශයෙන් දකිද්ද, රෝග වශයෙන් දකිද්ද, හය වශයෙන් දකිද්ද, ඔහු තෘෂ්ණාව දුරු කෙරෙත්. යම් කෙනෙක් තෘෂ්ණාව දුරු කෙරෙද්ද, ඔහු උපධි දුරු කෙරෙත්. යම් කෙනෙක් උපධි දුරු කෙරෙද්ද, ඔහු දුක දුරු කෙරෙත්. යම් කෙනෙක් දුක දුරු කෙරෙද්ද, ඔහු ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් සෝකයෙන් පරිදේවයෙන් දුකකයෙන් දෙමනස්සයෙන් උපායාසයෙන් මිදෙත්. දුකෙන් මිදෙති යි කියමි යි.

1. 7. 7.

නළකලාපසුත්තං.

67. එකං සමයං ආයස්මා ව සාරිපුත්තො ආයස්මා ව මහාකොට්ඨිතො බොධිසම්මයං විහරන්ති ඉසිපතනං මිහදායෙ අථ බො ආයස්මා මහා-කොට්ඨිතො සායණනසමයං පඨිසල්ලාණං වුට්ඨිතො යෙතායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසංකම්. උපසංකම්චා ආයස්මතා සාරිපුත්තෙන සද්ධිං සමොදාදි. සමොදාදනීයං කථං සාරාණීයං විසිසාරෙත්වා එකමන්තං තිසිදි.

එකමන්තං තිසිහොනා බො ආයස්මා මහාකොට්ඨිතො ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච: “කිනත්තු බො ආවුසො සාරිපුත්ත, සයංකතං ජරාමරණං, පරකතං¹ ජරාමරණං, සයංකතඤ්ච පරකතඤ්ච ජරාමරණං, උදත්ත අසයංකාරං අපරංකාරං අබිච්චසමුප්පන්නං ජරාමරණං”නති?

න බො ආවුසො කොට්ඨිත, සයංකතං ජරාමරණං. න පරකතං ජරාමරණං. න සයංකතඤ්ච පරකතඤ්ච ජරාමරණං. නාපි අසයංකාරං. අපරංකාරං අබිච්ච සමුප්පන්නං ජරාමරණං. අපි ව ජාතිපච්චයා ජරාමරණනති.

කිනත්තු බො ආවුසො සාරිපුත්ත, සයංකතා ජාති, පරකතා¹ ජාති, සයංකතා ව පරකතා ව ජාති, උදත්ත අසයංකාරා² අපරංකාරා² අබිච්ච-සමුප්පන්නා ජාතී?

න බො ආවුසො කොට්ඨිත. සයංකතා ජාති. න පරකතා ජාති, න සයංකතා ව පරකතා ව ජාති. නාපි අසයංකාරා² අපරංකාරා² අබිච්චසමුප්පන්නා ජාති. අපි ව භවපච්චයා ජාතීති.

කිනත්තු බො ආවුසො සාරිපුත්ත, සයංකතො භවො, පරකතො භවො, සයංකතො ව පරකතො ව භවො, උදත්ත අසයංකාරො අපරංකාරො අබිච්ච-සමුප්පන්නො භවොති?

න බො ආවුසො කොට්ඨිත, සයංකතො භවො න පරකතො භවො. න සයංකතො ව පරකතො ව භවො. නාපි අසයංකාරො අපරංකාරො අබිච්චසමුප්පන්නො භවො අපි ව උපාදනපච්චයා භවොති.

1 ජරංකතං - ඡෙස්. PTS.

2. කාරං - සු. 2.

1 7. 7.

නලකලාපසුත්‍රය.

67. එක්කලෙක ආයුෂමත් ශාරිපුත්ත තෙරණුවෝත් ආයුෂමත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝත් බරණැස සම්පයෙහි ඉසිපතන තම් වූ ඔව්වෙනෙහි වැඩවෙසෙත්. එකල්හි ආයුෂමත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝත් සවන්වේලෙහි පලසමවතින් තැහි සිටි තේක් ආයුෂමත් ශාරිපුත්ත තෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂමත් ශාරිපුත්ත තෙරුන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කට යුතු කථාව කොට තිමවා එකත්පසෙක වැඩ හුන්හ.

එකත්පසෙක වැඩ හුන් ආයුෂමත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝත් ආයුෂමත් ශාරිපුත්ත තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “ඇවැත්නි ශාරිපුත්තයෙනි, කීමෙක් ද, ජරාමරණ තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, ජරාමරණ මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, ජරාමරණ තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් වේ ද, නොහොත් ජරාමරණ තමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ ආකාශමික ව - ඉබේ හටගත්තේ ද” යි.

ඇවැත්නි කොට්ඨිතයෙනි, ජරාමරණ තමා විසින් කරණ ලද්දේ නො වේ. ජරාමරණ මෙරමා විසිනුත් කරණ ලද්දේ නො වේ. ජරාමරණ තමා විසිනුත් කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් කරණ ලද්දේ නො වේ. ජරාමරණ තමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේත් නො වේ. වැලි දු ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ යි.

ඇවැත්නි ශාරිපුත්තයෙනි, කීමෙක් ද, ජාතිය තමා විසින් කරණ ලද ද, ජාතිය මෙරමා විසින් කරණ ලද ද, ජාතිය තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් වේ ද, නොහොත් ජාතිය තමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ ද යි.

ඇවැත්නි කොට්ඨිතයෙනි, ජාතිය තමා විසින් කරණ ලද්දේ නො වේ. ජාතිය මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ නො වේ. ජාතිය තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් නො වේ. ජාතිය තමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ ද නො වේ. වැලි දු භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ යි.

ඇවැත්නි ශාරිපුත්තයෙනි, කීමෙක් ද, භවය තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, භවය මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, භවය තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් වේ ද, නොහොත් භවය තමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ ද යි.

ඇවැත්නි කොට්ඨිතයෙනි, භවය තමා විසින් කරණ ලද්දේ නො වේ. භවය මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ නො වේ. භවය තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් නො වේ. භවය තමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් නො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ ද නො වේ. වැලි දු උපාදාන ප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ යි.

කිනත්‍රු ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත, සංකතං උපාදානං -පෙ- සංකතා තණ්හා -පෙ- සංකතා වෙදනා -පෙ- සංකතො ඵය්සා -පෙ- සංකතං සමායතනං -පෙ- සංකතං තාමරුපං, පරකතං තාමරුපං, සංකතඤ්ච පරකතඤ්ච තාමරුපං, උදත්‍ර අසංකාරං අපරංකාරං අභිච්ච-සමුප්පන්නං තාමරුපනති?

ත ඛො ආවුසො කොට්ඨිත, සංකතං තාමරුපං. ත පරකතං තාමරුපං. ත සංකතඤ්ච පරකතඤ්ච තාමරුපං. තාපි අසංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං තාමරුපං. අපි ච විඤ්ඤාණපච්චයා තාමරුපනති.

කිනත්‍රු ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත, සංකතං විඤ්ඤාණං, පරකතං විඤ්ඤාණං, සංකතඤ්ච පරකතඤ්ච විඤ්ඤාණං, උදත්‍ර අසංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණනති?

ත ඛො ආවුසො කොට්ඨිත, සංකතං විඤ්ඤාණං. පරකතං විඤ්ඤාණං, ත සංකතඤ්ච පරකතඤ්ච විඤ්ඤාණං. තාපි අසංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං අපි ච තාමරුපපච්චයා විඤ්ඤාණනති.

ඉදතෙව ඛො මයං ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං ඵලං ආඡානාමි:
“ත ඛො ආවුසො කොට්ඨිත, සංකතං තාමරුපං, ත පරකතං තාමරුපං, ත සංකතඤ්ච පරකතඤ්ච තාමරුපං, තාපි අසංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං තාමරුපං. අපි ච විඤ්ඤාණපච්චයා තාමරුප”නති.

ඉදතෙව ච පත මයං ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං ඵලං ආඡානාමි:
“ත ඛො ආවුසො කොට්ඨිත, සංකතං විඤ්ඤාණං, ත පරකතං විඤ්ඤාණං, ත සංකතඤ්ච පරකතඤ්ච විඤ්ඤාණං, තාපි අසංකාරං අපරංකාරං අභිච්චසමුප්පන්නං විඤ්ඤාණං. අපි ච තාමරුපපච්චයා විඤ්ඤාණ”නති.

අථා කථමපනාවුසො සාරිපුත්ත, ඉමස්ස භාසිතස්ස අනෙං දට්ඨබ්බොති?
තෙත භාවුසො උපමං තෙ කරියාමි. උපමායපිධෙකච්චෙ විඤ්ඤා පුරිසා භාසිතස්ස අනං ආඡානනති.

ඇවැත්නි ශාරීපුත්‍රයෙනි, කීමෙක් ද, උපාදාන තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද ... තෘෂ්ණාව තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද ... වෙදනාව තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද ... සායය තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද ... ඡායා තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද ... තාමරූප තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, තාමරූප මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, තාමරූප තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් චේ ද, තොහොත් තාමරූප තමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ ද යි?

ඇවැත්නි කොට්ඨිකයෙනි, තාමරූප තමා විසින් කරණ ලද්දේ තො චේ. තාමරූප මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ තො චේ. තාමරූප තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් තො චේ. තාමරූප තමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේත් තො චේ. වැලි දු විඤ්ඤානසංයමානං තාමරූප චේ යි.

ඇවැත්නි ශාරීපුත්‍රයෙනි, කීමෙක් ද, විඤ්ඤාණය තමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, විඤ්ඤාණය මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ ද, විඤ්ඤාණය තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් චේ ද, තොහොත් විඤ්ඤාණය තමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ ද යි?

ඇවැත්නි කොට්ඨිකයෙනි, විඤ්ඤාණය තමා විසින් කරණ ලද්දේ තො චේ. විඤ්ඤාණය මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ තො චේ. විඤ්ඤාණය තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් තො චේ. විඤ්ඤාණය තමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ ද තො චේ. වැලි දු තාමරූපසංයමානං විඤ්ඤාණය චේ යි.

දන් වූ කළි අපි අයුෂමත් සාරිපුත්තෙරොත්තේ භාෂිතය මෙසේ දකිමු: “ඇවැත්නි, කොට්ඨිකයෙනි, තාමරූප තමා විසින් කරණ ලද්දේ තො චේ. තාමරූප මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ තො චේ. තාමරූප තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් තො චේ. තාමරූප තමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේ ද තො චේ. වැලි දු විඤ්ඤානසංයමානං තාමරූප චේ” යි.

දන් වූ කළි අපි අයුෂමත් සාරිපුත්තෙරොත්තේ භාෂිතය මෙසේ දකිමු. “ඇවැත්නි කොට්ඨිකයෙනි, විඤ්ඤාණය තමා විසින් කරණ ලද්දේ තො චේ. විඤ්ඤාණය මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේ තො චේ. විඤ්ඤාණය තමා විසින් කරණ ලද්දේත් මෙරමා විසින් කරණ ලද්දේත් තො චේ. විඤ්ඤාණය තමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ මෙරමා විසිනුත් තො කරණ ලද්දේ ඉබේ හටගත්තේත් තො චේ. වැලි දු තාමරූපසංයමානං විඤ්ඤාණය චේ” යි.

ඇවැත්නි ශාරීපුත්‍රයෙනි, කෙසේ නම් මේ භාෂිතයේ අභිප්‍රාය දත යුතු ද? ඇවැත්නි, එසේ නම් නොපට උපමාවක් කරන්නෙමි. මෙහි ඇතැම් ක්‍රමවේදයන් පුරාණයේ උපමාවෙන් ද භාෂිතයේ අර්ථය දැන ගනිමු.

සෙය්‍යථාපි අට්ඨසො, ඥෙ තලකලාපියො අඤ්ඤමඤ්ඤං නිස්සාය තිට්ඨෙය්‍යං, එවමෙව ඛො ආට්ඨසො, තාමරුපපච්චයා විඤ්ඤණං, විඤ්ඤණ-පච්චයා තාමරුපං, තාමරුපපච්චයා සලායතනං, සලායතනපච්චයා එස්සො -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති. තාසඤ්ඤෙ ආට්ඨසො, තලකලාපිනං එකං අපකඤ්ඤාය, එකා පපතෙය්‍ය, අපරඤ්ඤෙ අපකඤ්ඤාය, අපරා පපතෙය්‍ය. එවමෙව ඛො ආට්ඨසො, තාමරුපනිරොධා විඤ්ඤණනිරොධො, විඤ්ඤණනිරොධා තාමරුපනිරොධො, තාමරුපනිරොධා සලායතනනිරොධො, සලායතනනිරොධා එස්සනිරොධො -පෙ- එවමෙනස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො භොතිති.

අවජරියං ආට්ඨසො සාරිපුත්ත, අබ්බුතං ආට්ඨසො සාරිපුත්ත, යාව සුභාසිතඤ්ඤිදං ආයසමතා සාරිපුත්තෙන. ඉදං ව පත මයං ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස සුභාසිතං ඉදෙති ඡතනිංසාය වද්දාමි අනුමොදම.

ජරාමරණස්ස වෙ ආට්ඨසො, භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගාය නිරොධාය ධම්මං දෙසෙති, 'ධම්මකපිකො භික්ඛු'ති අලං වචතාය. ජරාමරණස්ස වෙ ආට්ඨසො, භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගාය නිරොධාය පටිපනො භොති, 'ධම්මානුධම්ම-පටිපනො භික්ඛු'ති අලං වචතාය. ජරාමරණස්ස වෙ ආට්ඨසො, භික්ඛු නිබ්බිද්ද විරාගා නිරොධා අනුපාදා විමුත්තො භොති, 'දිට්ඨධම්මනිබ්බාතපතො භික්ඛු'ති අලං වචතාය.

ජාතියා වෙ ආට්ඨසො, භික්ඛු -පෙ- භවස්ස වෙ -පෙ- උපාදායස්ස වෙ -පෙ- තණ්හාය වෙ -පෙ- වෙදනාය වෙ -පෙ- එස්සස්ස වෙ -පෙ- සලායතනස්ස වෙ -පෙ- තාමරුපස්ස වෙ -පෙ- විඤ්ඤණස්ස වෙ -පෙ- සඞ්ඛාරානං වෙ [නිබ්බිද්දා] -පෙ- 'දිට්ඨධම්මනිබ්බාතපතො භික්ඛු'ති අලං වචතාය.

අවිජ්ජාය වෙ ආට්ඨසො, භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගාය නිරොධාය ධම්මං දෙසෙති, 'ධම්මකපිකො භික්ඛු'ති අලං වචතාය. අවිජ්ජාය වෙ ආට්ඨසො, භික්ඛු නිබ්බිද්දය විරාගාය නිරොධාය පටිපනො භොති, 'ධම්මානුධම්ම-පටිපනො භික්ඛු'ති අලං වචතාය. අවිජ්ජාය වෙ ආට්ඨසො, භික්ඛු නිබ්බිද්ද විරාගා නිරොධා අනුපාදා විමුත්තො භොති, 'දිට්ඨධම්මනිබ්බාතපතො භික්ඛු'ති අලං වචතායාති.

1. 7. 8.

කොසමඛිපුත්තං.

68. එකං සමයං ආයසමා ව මුසිලො ආයසමා ව සවිට්ඨො¹ ආයසමා ව නාරදො ආයසමා ව ආනිඤ්ඤ, කොසමඛියං විහරන්ති කොසිත්ථායමෙ.

අථ ඛො ආයසමා සවිට්ඨො ආයසමන්තං ඛො මුසිලං එතදවොච: "අඤ්ඤත්තෙව ආට්ඨසො මුසිල, සඤ්ඤා අඤ්ඤත්තු රුචියා අඤ්ඤත්තු අනුස්සවා අඤ්ඤත්තු ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤත්තු දිට්ඨිනිජ්ඣානකනන්තියා අත්ථායසම-තො මුසිලස්ස පච්චත්තමෙව ඤ්ඤාණං ජාතිපච්චයා ජරාමරණන්ති? අඤ්ඤත්තෙව ආට්ඨසො සවිට්ඨ සඤ්ඤා අඤ්ඤත්තු රුචියා අඤ්ඤත්තු අනුස්සවා අඤ්ඤත්තු ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤත්තු දිට්ඨිනිජ්ඣානකනන්තියා අහමෙතං ජානාමි අහමෙතං පස්සාමි ජාතිපච්චයා ජරාමරණ"න්ති.

1. පටිට්ඨො - මජ්ඣිම, සෘ.

ඇවැත්ති, යම් සේ නළකලප් දෙකෙක් ඔවුනොවුන් ඇසුරු කොට සිටුනේ ද, ඇවැත්ති, එසෙයින් ම තාමරුප්ප්‍රත්‍යයෙන් විඤ්ඤාණය වේ. විඤ්ඤාණප්‍රත්‍යයෙන් තාමරුප් වේ. තාමරුප්ප්‍රත්‍යයෙන් සලායතන වේ. සලායතන ප්‍රත්‍යයෙන් සප්තිය වේ මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ භට්ඨාණ්ඩ වේ. ඇවැත්ති, ඒ නළකලප් දෙකින් එකක් ඉවත් කරන්නේ නම් එකෙක් වැටෙන්නේ ය. අනෙක ඉවත් කරන්නේ නම් අනෙක වැටෙන්නේ ය. ඇවැත්ති, එසෙයින් ම තාමරුප්ප්‍රත්‍යයෙන් විඤ්ඤාණ-නිරෝධය වේ. විඤ්ඤාණනිරෝධයෙන් තාමරුප්ප්‍රත්‍යයෙන් විඤ්ඤාණ-නිරෝධයෙන් සලායතනනිරෝධය වේ. සලායතනනිරෝධයෙන් එසා-නිරෝධය වේ මෙසේ මේ හුදු දුක්ඛයේ නිරෝධය වේ යි.

ඇවැත්ති ශාරීප්‍රත්‍යයෙහි, ආශ්වයෑයෙහි. ඇවැත්ති ශාරීප්‍රත්‍යයෙහි, අද්භූතයෙහි. ආයුෂමත් ශාරීප්‍රත්‍යයන් විසින් මෙය සුභාෂිත (මෑතාවන් කියන ලද) ම ය. අපි ආයුෂමත් ශාරීප්‍රත්‍යයන්ගේ සුභාෂිතය මේ සතිස්කරුණින්* අනුමොදන් වමිහ

ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ තෙමේ ජරාමරණයේ නිවේදය විරාගය නිරෝධය පිණිස දහම් දෙසා ද, (තෙතෙමේ) “ධම්මපික මහණෙකා” යි කියන්නට සුදුසු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ තෙමේ ජරාමරණයෙහි නිවේදය විරාගය නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වේ ද, හේ “දහම් අනුදහම් පිළිවෙත්හි පිළිපත් මහණෙකා” යි කියන්නට සුදුසු ය. ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ ගෙමේ ජරා-මරණයෙහි නිවේදයෙන් විරාගයෙන් නිරෝධයෙන් උපාදාන රහිත ව මිදුනේ වේ ද, හේ “දිවුදුමයෙහි නිවන් පෑමිණි මහණෙකා” යි කියන්නට සුදුසු ය.

ඇවැත්ති, මහණ තෙමේ ඉදින් ජාතියේ ... ඉදින් භවයේ ... ඉදින් උපාදානයේ ... ඉදින් තෘණ්ණාවේ ... ඉදින් වෙදනාවේ ... ඉදින් එසායේ ... ඉදින් සලායතනයේ ... ඉදින් තාමරුප්ප්‍රත්‍යයේ ... ඉදින් විඤ්ඤාණයේ ... ඉදින් සංඛාරයන්ගේ [නිවේදයෙන්] ... “දිවුදුමයෙහි නිවන් පෑමිණි මහණෙකා” යි කියන්නට සුදුසු ය.

ඇවැත්ති, ඉදින් මහණ තෙමේ අවිඤ්ඤාවේ නිවේදය විරාගය නිරෝධය පිණිස දහම් දෙසා ද, “ධම්මපික මහණෙකා” යි කියන්නට සුදුසු ය, ඇවැත්ති, මහණ තෙමේ ඉදින් අවිඤ්ඤාවේ නිවේදය විරාගය නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වේ ද, “දහම් අනුදහම් පිළිවෙත්හි පිළිපත් මහණෙකා” යි කියන්නට සුදුසු ය. ඇවැත්ති, මහණ තෙමේ ඉදින් අවිඤ්ඤාවේ නිවේදයෙන් විරාගයෙන් නිරෝධයෙන් උපාදාන රහිත ව මිදුනේ වේ ද, “දිවුදුමයෙහි නිවන් පෑමිණි මහණෙකා” යි කියන්නට සුදුසු ය යි.

1. 7. 8.

කොයමිසුත්‍රය

68. එක්කලෙක ආයුෂමත් මුසිල තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් සවිට්ඨ තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් නාරද තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් ආනඤ්ඤ තෙරණුවෝ ද කොයමානුවර සම්පයෙහි සෝඛිතාමයෙහි වැඩවෙසෙති.

එකල්හි ආයුෂමත් සවිට්ඨ තෙරණුවෝ ආයුෂමත් මුසිල තෙරාන්ට මෙය කීහ: ඇවැත්ති මුසිලයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම, රුචියෙන් තොර ව ම, පරමාරාධකයෙන් තොර ව ම, ආකාරවිකල්පයෙන් තොර ව ම, දූෂ්ටයට අනු ව වැටහීමෙන් තොර ව ම ජාතිප්‍රත්‍යයෙන් ජරාමරණ වේ ය යි ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාවෙන් තමා කෙරෙහි ම වූ දැනීමෙන් ආයුෂමත් මුසිලයට ඇත්තේ ද? ඇවැත්ති සවිට්ඨයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රුචියෙන් තොර ව ම අනුශ්‍රැතියෙන් තොර ව ම ආකාර-විකල්පයෙන් තොර ව ම දූෂ්ටයට අනු ව වැටහීමෙන් තොර ව ම ‘ජාතිප්‍රත්‍යයෙන් ජරාමරණ වේ ය’ යන මෙය මම දනිමි. මෙය මම දනිමි.

*ජරාමරණාදි දෙපළාත් පද - ධම්මපික මහණ, පිළිපත්මහණ, නිවන් පෑමිණි මහණ යන තුන් පදයන් හා යෙදීමෙන් සාරුණි සහසෙන් වේ.

අඤ්ඤාත්‍රෙව ආට්‍රිසො මුසීල සඬාය අඤ්ඤාත්‍ර රුචියා අඤ්ඤාත්‍ර අනුසායා අඤ්ඤාත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤාත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිතියා, අත්ථායසමතො මුසීලසාය පච්චතතමෙව ඤාණං භවපච්චයා ජාතීති -පෙ- උපාදාතපච්චයා භවොති -පෙ- තණහාපච්චයා උපාදාතනනි -පෙ- වෙදනාපච්චයා තණහාති -පෙ- එසායපච්චයා වෙදනාති -පෙ- සලායතතපච්චයා එසොසාති -පෙ- තාමරුපපච්චයා සලායතතනනි -පෙ- විඤ්ඤාණපච්චයා තාමරුපනනි -පෙ- සඬායරපච්චයා විඤ්ඤාණනනි -පෙ- අවිජ්ජාපච්චයා සඬායරුති? අඤ්ඤාත්‍රෙව ආට්‍රිසො සවිට්ඨ, සඬාය අඤ්ඤාත්‍ර රුචියා අඤ්ඤාත්‍ර අනුසායා අඤ්ඤාත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤාත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිතියා අභමෙතං ජාතාමි, අභමෙතං පසාමි අවිජ්ජාපච්චයා සඬායරුති.

අඤ්ඤාත්‍රෙව ආට්‍රිසො මුසීල, සඬාය -පෙ- අඤ්ඤාත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣා- තකකනනිතියා, අත්ථායසමතො මුසීලසාය පච්චතතමෙව ඤාණං ජාතීතිරොධා ජරාමරණනිරොධොති? අඤ්ඤාත්‍රෙව ආට්‍රිසො සවිට්ඨ, සඬාය අඤ්ඤාත්‍ර රුචියා, අඤ්ඤාත්‍ර අනුසායා අඤ්ඤාත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤාත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිතියා අභමෙතං ජාතාමි, අභමෙතං පසාමි, ජාතී- තිරොධා ජරාමරණනිරොධොති අඤ්ඤාත්‍රෙව ආට්‍රිසො මුසීල, සඬාය අඤ්ඤාත්‍ර රුචියා අඤ්ඤාත්‍ර අනුසායා අඤ්ඤාත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤාත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිතියා අත්ථායසමතො මුසීලසාය පච්චතතමෙව ඤාණං භවතිරොධා ජාතීතිරොධොති. -පෙ- උපාදාතතිරොධා භවතිරොධොති -පෙ- තණහාතිරොධා උපාදාතතිරොධොති -පෙ- වෙදනාතිරොධා තණහා- තිරොධොති -පෙ- එසායතිරොධා වෙදනාතිරොධොති -පෙ- සලායතතතිරොධා එසායතිරොධොති -පෙ- තාමරුපතිරොධා සලායතතතිරොධොති -පෙ- විඤ්ඤාණතිරොධා තාමරුපතිරොධොති -පෙ- සඬායරතිරොධා විඤ්ඤාණ- තිරොධොති -පෙ- අවිජ්ජාතිරොධා සඬායරතිරොධොති? අඤ්ඤාත්‍රෙව ආට්‍රිසො සවිට්ඨ, සඬාය අඤ්ඤාත්‍ර රුචියා අඤ්ඤාත්‍ර අනුසායා අඤ්ඤාත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤාත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිතියා අභමෙතං ජාතාමි, අභමෙතං පසාමි අවිජ්ජාතිරොධා සඬායරතිරොධොති.

අඤ්ඤාත්‍රෙව ආට්‍රිසො මුසීල, සඬාය අඤ්ඤාත්‍ර රුචියා අඤ්ඤාත්‍ර අනුසායා අඤ්ඤාත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤාත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිතියා අත්ථායසමතො මුසීලසාය පච්චතතමෙව ඤාණං භවතිරොධො තිබ්බාණනනි? අඤ්ඤාත්‍රෙව ආට්‍රිසො සවිට්ඨ, සඬාය අඤ්ඤාත්‍ර රුචියා අඤ්ඤාත්‍ර අනුසායා අඤ්ඤාත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤාත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිතියා අභමෙතං ජාතාමි, අභමෙතං පසාමි භවතිරොධො තිබ්බාණනනි. තෙත භායසා මුසීලො අරභං ඕණාසවොති. එවං වුතෙත අයසා මුසීලො තුණ්ඨි අභොසි.

ඇවැත්ති මුසිලයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම අනුග්‍රාහීයෙන් තොර ව ම අකාරපරිච්ඡිතකීයෙන් තොර ව ම දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකතනීයෙන් තොර ව ම භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ ය යි ... උපාදතප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ ය යි ... තණ්හාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාදත වේ ය යි ... වෙදනාප්‍රත්‍යයයෙන් තෘෂ්ණාව වේ ය යි ... එසසප්‍රත්‍යයයෙන් වෙදනාව වේ ය යි ... සලායතනප්‍රත්‍යයයෙන් එසසය වේ ය යි ... තාමරුප ප්‍රත්‍යයයෙන් සලායතන වේ ය යි ... විඤ්ඤාණ ප්‍රත්‍යයෙන් තාමරුප වේ ය යි සඛාර ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාණය වේ ය යි ... අවිදුප්‍රත්‍යයයෙන් සඛාර වේ ය යි තමන් ම ඇති කර ගත් දැනීමක් ආයුෂමත් මුසිලභව ඇත්තේ ද? ඇවැත්ති සවිට්ඨයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුග්‍රාහීයෙන් තොර ව ම අකාර සාල කීමෙන් තොර ව ම දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකතනීයෙන් තොර ව ම 'අවිදුප්‍රත්‍යය-යෙන් සංසාර වේ ය' යන මෙය මම දකිමි, මෙය මම දකිමි.

ඇවැත්ති මුසිලයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම ... දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකතනී-යෙන් තොර ව ම ජාතීතිරෝධයෙන් ජරාමරණතිරෝධය වේ ය යි තමන් ම ඇති කර ගත් දැනීමක් ආයුෂමත් මුසිලභව ඇත්තේ ද? ඇවැත්ති සවිට්ඨයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුග්‍රාහීයෙන් තොර ව ම අකාර සාලකීමෙන් තොර ව ම දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකතනීයෙන් තොර ව ම 'ජාතීතිරෝධයෙන් ජරාමරණතිරෝධය වේ ය' යන මෙය මම දකිමි, මෙය මම දකිමි. ඇවැත්ති, මුසිලයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුග්‍රාහීයෙන් තොර ව ම අකාර පරිච්ඡිතකීයෙන් තොර ව ම දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකතනීයෙන් තොර ව ම භවතිරෝධයෙන් ජාතී-තිරෝධය වේ ය යි...උපාදතතිරෝධයෙන් භවතිරෝධය වේ ය යි ... තණ්හා-තිරෝධයෙන් උපාදතතිරෝධය වේ ය යි ... වෙදනාතිරෝධයෙන් තණ්හා-තිරෝධය වේ ය යි ... එසසතිරෝධයෙන් වෙදනාතිරෝධය වේ ය යි ... සලායතනතිරෝධයෙන් එසසතිරෝධය වේ ය යි ... තාමරුපතිරෝධයෙන් සලායතනතිරෝධය වේ ය යි ... විඤ්ඤාණතිරෝධයෙන් තාමරුපතිරෝධය වේ ය යි ... සඛාරතිරෝධයෙන් විඤ්ඤාණතිරෝධය වේ ය යි ... අවිජ්ජා-තිරෝධයෙන් සඛාරතිරෝධය වේ ය යි තමන් ම ඇති කර ගත් දැනීමක් ආයුෂමත් මුසිලභව ඇත්තේ ද? ඇවැත්ති සවිට්ඨයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුග්‍රාහීයෙන් තොර ව ම අකාර-පරිච්ඡිතකීයෙන් තොර ව ම දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකතනීයෙන් තොර ව ම 'අවිජ්ජා-තිරෝධයෙන් සඛාරතිරෝධය වේ ය' යන මෙය මම දකිමි, මෙය මම දකිමි.

ඇවැත්ති මුසිලයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුග්‍රාහීයෙන් තොර ව ම අකාර පරිච්ඡිතකීයෙන් තොර ව ම දිට්ඨිනිජ්ඣා-තකකතනීයෙන් තොර ව ම භවතිරෝධය නිවණ ය යි තමන් ම ඇති කර ගත් දැනීමක් ආයුෂමත් මුසිල තෙරුන්ට ඇත්තේ ද? ඇවැත්ති සවිට්ඨයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුග්‍රාහීයෙන් තොර ව ම අකාරපරිච්ඡිතකීයෙන් තොර ව ම දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකතනීයෙන් තොර ව ම භවතිරෝධය නිවැණය යි මෙය මම දකිමි, මෙය මම දකිමි. එසේ තම ආයුෂමත් මුසිල තෙරණුවෝ කෘතියුත වූ රහත් කෙනෙකි යි. මෙසේ කි කල්හි ආයුෂමත් මුසිල තෙරණුවෝ නිශශබ්ද වූහ.

අථ ඛො ආයස්මා තාරදො ආයස්මනතං සවිට්ඨං එතදවොච: සංඛාද්විසො සවිට්ඨ, අභමෙතං පඤ්ඤං ලභෙය්‍යං, මමෙතං¹ පඤ්ඤං පුට්ඨ. අහං තෙ එතං පඤ්ඤං ව්‍යාකරිස්සාමිති. ලභතායස්මා² තාරදො එතං පඤ්ඤං. පුට්ඨාමහං ආයස්මනතං තාරදං එතං පඤ්ඤං. ඛ්‍යාකරොතු ච මෙ ආයස්මා තාරදො එතං පඤ්ඤං.

අඤ්ඤත්‍රෙව ආද්විසො තාරද, සද්ධාය අඤ්ඤත්‍ර රුචියා අඤ්ඤත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිතියා අත්ථායස්මතො තාරදස්ස පච්චතතමෙව ඤාණං ජාතිපච්චයා ජරාමරණනති? අඤ්ඤත්‍රෙව ආද්විසො සවිට්ඨ, සද්ධාය අඤ්ඤත්‍ර රුචියා අඤ්ඤත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිතියා අභමෙතං ජාතාමි, අභමෙතං පස්සාමි ජාතිපච්චයා ජරාමරණනති. අඤ්ඤත්‍රෙව ආද්විසො තාරද, සද්ධාය අඤ්ඤත්‍ර රුචියා අඤ්ඤත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිතියා අත්ථායස්මතො තාරදස්ස පච්චතතමෙව ඤාණං භවපච්චයා ජාතීති -පෙ- අවිජ්ජාපච්චයා සඛ්ඛාරාති? අඤ්ඤත්‍රෙව ආද්විසො සවිට්ඨ, සද්ධාය අඤ්ඤත්‍ර රුචියා අඤ්ඤත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිතියා අභමෙතං ජාතාමි, අභමෙතං පස්සාමි, අවිජ්ජාපච්චයා සඛ්ඛාරාති.

අඤ්ඤත්‍රෙව ආද්විසො තාරද, සද්ධාය අඤ්ඤත්‍ර රුචියා අඤ්ඤත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිතියා අත්ථායස්මතො තාරදස්ස පච්චතතමෙව ඤාණං ජාතිනිරොධා ජරාමරණනිරොධොති? අඤ්ඤත්‍රෙව ආද්විසො සවිට්ඨ, සද්ධාය අඤ්ඤත්‍ර රුචියා අඤ්ඤත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිතියා අභමෙතං ජාතාමි, අභමෙතං පස්සාමි ජාතිනිරොධා ජරාමරණනිරොධොති. අඤ්ඤත්‍රෙව ආද්විසො තාරද, සද්ධාය අඤ්ඤත්‍ර රුචියා අඤ්ඤත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිතියා අත්ථායස්මතො තාරදස්ස පච්චතතමෙව ඤාණං භවනිරොධා ජාතිනිරොධොති -පෙ- අවිජ්ජා-නිරොධා සඛ්ඛාරනිරොධොති? අඤ්ඤත්‍රෙව ආද්විසො සවිට්ඨ, සද්ධාය අඤ්ඤත්‍ර රුචියා අඤ්ඤත්‍ර අනුස්සවා අඤ්ඤත්‍ර ආකාරපරිචිතකකා අඤ්ඤත්‍ර දිට්ඨිනිජ්ඣා-තකකනනිතියා අභමෙතං ජාතාමි, අභමෙතං පස්සාමි අවිජ්ජා නිරොධා සඛ්ඛාරනිරොධොති.

1. මමෙවං - ස්‍යා. 2. ලභති ආයස්මා - ස්‍යා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉක්බිති ආයුෂමත් තාරද තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සවිට්ඨ තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “ඇවැත්නි සවිට්ඨයෙනි, මම මේ පෑණය ලබන්නෙමි තම මෑතවි. මාගෙන් මේ පෑණය විවාරණු මෑතවි. මම ඔබට මේ පෑණය විසඳන්නෙමි” යි. ආයුෂමත් තාරද තෙරණුවෝ මේ පෑණය ලබන්වා, ආයුෂමත් තාරද තෙරැත්තෙන් මම මේ පෑණය විවාරම්. ආයුෂමත් තාරද තෙරණුවෝ මේ පෑණය මට විසඳන්වා.

ඇවැත්නි තාරදයෙනි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුශ්‍රැතියෙන් තොර ව ම ආකාරපරිච්ඡිකකියෙන් තොර ව ම දිට්ඨිතිර්කි-තකකිනිකියෙන් තොර ව ම ‘ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ ය’ යන නමින් ම ඇති කර ගත් දැනීමක් ආයුෂමත් තාරද තෙරැත්තට ඇත්තේ ද? ඇවැත්නි, සවිට්ඨයෙනි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුශ්‍රැතියෙන් තොර ව ම ආකාරපරිච්ඡිකකියෙන් තොර ව ම දිට්ඨිතිර්කි-තකකිනිකියෙන් තොර ව ම ‘ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ ය, යන මෙය මම දනිමි. මෙය මම දනිමි. ඇවැත්නි තාරදයෙනි, ශ්‍රද්ධාවෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුශ්‍රැතියෙන් තොර ව ම ආකාරපරිච්ඡිකකියෙන් තොර ව ම දිට්ඨිතිර්කිතකකිනිකියෙන් තොර ව ම භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ ය යි අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාර වේ ය යි නමින් ම ඇති කර ගත් දැනීමක් ආයුෂමත් තාරදනට ඇත්තේ ද? ඇවැත්නි සවිට්ඨයෙනි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුශ්‍රැතියෙන් තොර ව ම ආකාරපරිච්ඡිකකියෙන් තොර ව ම දිට්ඨිතිර්කිතකකිනිකියෙන් තොර ව ම ‘අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංසාර වේ ය’ යි මම මෙය දනිමි, මම මෙය දනිමි.

ඇවැත්නි තාරදයෙනි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුශ්‍රැතියෙන් තොර ව ම ආකාරපරිච්ඡිකකියෙන් තොර ව ම දිට්ඨිතිර්කි-තකකිනිකියෙන් තොර ව ම ‘ජාතීතිරෝධයෙන් ජරාමරණනිරෝධය වේ ය’ යි නමින් ම ඇති කර ගත් දැනීමක් ආයුෂමත් තාරදනට ඇත්තේ ද? ඇවැත්නි සවිට්ඨයෙනි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුශ්‍රැතියෙන් තොර ව ම ආකාරපරිච්ඡිකකියෙන් තොර ව ම දිට්ඨිතිර්කිතකකිනිකියෙන් තොර ව ම ‘ජාතීතිරෝධයෙන් ජරාමරණනිරෝධය වේ ය’ යන මෙය මම දනිමි, මෙය මම දනිමි. ඇවැත්නි තාරදයෙනි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රිසියෙන් තොර ව ම අනුශ්‍රැතියෙන් තොර ව ම ආකාරපරිච්ඡිකකියෙන් තොර ව ම දිට්ඨිතිර්කිතකකිනිකියෙන් තොර ව ම ‘භවතිරෝධයෙන් ජාතීතිරෝධය වේ ය’ යි ... ‘අවිද්‍යාතිරෝධයෙන් සංසාර-නිරෝධය වේ ය’ යි නමින් විසින් ම ඇති කර ගත් දැනීමක් ආයුෂමත් තාරද තෙරැත්තට ඇත්තේ ද? ඇවැත්නි සවිට්ඨයෙනි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම රූපියෙන් තොර ව ම අනුශ්‍රැතියෙන් තොර ව ම ආකාරපරිච්ඡිකකියෙන් තොර ව ම දිට්ඨිතිර්කිතකකිනිකියෙන් තොර ව ම ‘අවිද්‍යාතිරෝධයෙන් සංසාරනිරෝධය වේ ය’ යන මෙය මම දනිමි, මෙය මම දනිමි.

අඤ්ඤානුව ආවුසො තාරද, සද්ධාය අඤ්ඤානු රුචියා අඤ්ඤානු අනුස්සවා අඤ්ඤානු ආකාරපරිච්ඡිතකකා අඤ්ඤානු දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිඤා අභයායසමනො තාරදස්ස පච්චතතමෙව ඤ්ඤාණං භවතිරොධො නිබ්බාණනනි? අඤ්ඤානුව ආවුසො සම්මා, සද්ධාය අඤ්ඤානු රුචියා අඤ්ඤානු අනුස්සවා අඤ්ඤානු ආකාරපරිච්ඡිතකකා අඤ්ඤානු දිට්ඨිනිජ්ඣාතකකනනිඤා අභමෙතං ජාතාමි, අභමෙතං පස්සාමි භවතිරොධො නිබ්බාණනනි.

තෙන භායසමා තාරදෙ අරහං ඛිණ්ණසමොති? භවතිරොධො නිබ්බාණනනි බො මෙ ආවුසො සම්මපසඤ්ඤාය සුද්ධං, ත වමති අරහං ඛිණ්ණසමො, සෙය්‍යථාපි ආවුසො, කතතාරමග්ගෙ උදපාතො, තත්‍ර තෙවස්ස රජ්ජු ත උදකවාරකො. අථ පුරිසො ආගචෙජ්ජය්‍ය ඝමමාභිතතෙනා සම්මපරෙතො කිලනෙනා තසිතො පිපාසිතො. සො තං උදපාතං ඔලොකෙය්‍ය, තස්ස උදකනනි ති බො ඤ්ඤාණං අස්ස, ත ව ඤායෙන පුසිත්වා විහරෙය්‍ය. එවමෙව බො ආවුසො, භවතිරොධො නිබ්බාණනනි යථාභූතං සම්මපසඤ්ඤාය සුද්ධං, ත වමති අරහං ඛිණ්ණසමොති. එවං චුතෙන ආයස්මා ආතඤ්ඤ ආයසමනං සම්මං එතදවොච: එවංවාදී තිං ආවුසො සම්මා, ආයසමනං තාරදං කිං වදෙසිති? එවංවාදහං ආවුසො ආතඤ්ඤ, ආයසමනං තාරදං ත කිඤ්චි වදම් අඤ්ඤානු කල්‍යාණා, අඤ්ඤානු කුසලාති.

1 7. 9.

උපයහනිසුතං

69. සාවජජීයං--

මහාසමුද්දෙ භික්ඛවෙ, උපයනෙනා මහාතද්දෙයො උපයාපෙති. මහාතද්දෙයො උපයනනිඤා කුතනද්දෙයො උපයාපෙනති. කුතනද්දෙයො උපයාපෙනනිඤා මහාසොබ්බෙ උපයාපෙනති. මහාසොබ්බා උපයනනා කුසොබ්බෙ¹ උපයාපෙනති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, අවිජ්ජා උපයනනි සඬ්ඛාරෙ උපයාපෙති. සඬ්ඛාරා උපයනනා විඤ්ඤාණං උපයාපෙනති. විඤ්ඤාණං උපයනනං තාමරුපං උපයාපෙති. තාමරුපං උපයනනං සළායතනං උපයාපෙති. සළායතනං උපයනනං එස්සං උපයාපෙති. එස්සො උපයනෙනා වෙදනං උපයාපෙති. වෙදනා උපයනනි තණ්හං උපයාපෙති. තණ්හා උපයනනි උපාදානං උපයාපෙති. උපාදානං උපයනනං භවං උපයාපෙති. භවො උපයනෙනා ජාතීං උපයාපෙති. ජාතී උපයනනි ජරාමරණං උපයාපෙති.

මහාසමුද්දෙ භික්ඛවෙ, අපයනෙනා මහාතද්දෙයො අපයාපෙති. මහාතද්දෙයො අපයනනිඤා කුතනද්දෙයො අපයාපෙනති. කුතනද්දෙයො අපයනනිඤා මහා-සොබ්බෙ අපයාපෙනති. මහාසොබ්බා අපයනනා කුසොබ්බෙ අපයාපෙනති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, අවිජ්ජා අපයනනි සඬ්ඛාරෙ අපයාපෙති. සඬ්ඛාරා අපයනනා විඤ්ඤාණං අපයාපෙනති. විඤ්ඤාණං අපයනනං තාමරුපං අපයාපෙති. තාමරුපං අපයනනං සළායතනං අපයාපෙති. සළායතනං අපයනනං එස්සං අපයාපෙති. එස්සො අපයනෙනා වෙදනං අපයාපෙති. වෙදනා අපයනනි තණ්හං අපයාපෙති. තණ්හා අපයනනි උපාදානං අපයා-පෙති. උපාදානං අපයනනං භවං අපයාපෙති. භාවො අපයනෙනා ජාතීං අපයාපෙති. ජාතී අපයනනි ජරාමරණං අපයාපෙති.

1. කුසොබ්බෙ - මජ්ඣිම, කුසසුබ්බෙ - සිමු.

ඇවැත්ති තාරදයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම ඊසියෙන් තොර ව ම අනුශ්‍රැතියෙන් තොර ව ම ආකාරපරිච්ඡිකකීයෙන් තොර ව ම දිට්ඨිනික්ඛා-තකඛන්තකීයෙන් තොර ව ම භවතිරොධය නිවණ ය යි තමන් විසින් ම ඇති කර ගත් දැනීමක් ආයුෂමත් තාරදභව ඇත්තේ ද? ඇවැත්ති සවිට්ඨයෙහි, ඇදහීමෙන් තොර ව ම ඊසියෙන් තොර ව ම අනුශ්‍රැතියෙන් තොර ව ම ආකාරපරිච්ඡිකකීයෙන් තොර ව ම දිට්ඨිනික්ඛාතකඛන්තකීයෙන් තොර ව ම 'භවතිරොධය නිවණ' ය යන මෙය මම දනිමි. මෙය මම දනිමි.

එසේ නම් ආයුෂමත් තාරද තෙරණුවෝ ඤීණාසුව වූ රහත් කෙනෙකි යි. ඇවැත්ති, භවතිරොධය නිවණ ය යි මවිසින් සමාස් ප්‍රඥාවෙන් මෑතවත් දක්නා ලදී. ඤීණාසුව වූ රහතෙක් තො ද වෙමි. ඇවැත්ති, යම් සේ කතරමහෙක ලීඳෙක් වේ ද, එහි රැහැණෙක් තොම වන්නේ ය. බදුතෙක් තොම වන්නේ ය. එකල්හි හිමෙන් තැටුනු හිමෙන් පෙරළු කලාන්ත වූ හටගත් පවස් ඇති බොහු කෑමැති පුරුෂයෙක් එන්නේ ය. හෙතෙමෝ ඒ ලීඳ බලන්නේ ය. ඔහුට ජලය ය යි දැනීම වන්නේ ය. කයින් පැහැය තො ද වෙසෙන්නේ ය. ඇවැත්ති, එසෙයින් ම භවතිරොධය නිවණ ය යි මතා නුවණින් තතු සේ දක්නා ලදී. ඤීණාසුව වූ රහතෙක් තො ද වෙමි. මෙසේ කී ධල ආයුෂමත් ආතඤ්ඤා තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සවිට්ඨ තෙරුන්ට "ඇවැත්ති සවිට්ඨයෙහි, මෙසේ කියන ඔබ ආයුෂමත් තාරද තෙරුන්ට කුමක් කියයි ද" යි මෙය කීහ. ඇවැත්ති ආතඤ්ඤෙහි, මෙසේ කියන මම ආයුෂමත් තාරද තෙරුන්ට යහපතින් තොර කුසලින් තොර කිසිවක් තො කියමි යි.

1. 7. 9.

උපසන්නිසුත්‍රය

69. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, මහමුහුද ගලන්නේ මහාගඹයාවන් පුරවයි. මහාගඹයා ගලන්නාහු කුඩා ගඹයාවන් පුරවත්. කුඩා ගඹයා ගලන්නාහු මහහෙස් පුරවත්. මහහෙස් ගලන්නාහු කුඩා හෙස් පුරවත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම අවිද්‍යාව වැඩෙන්නී සංසාර වඩයි. සංසාරයෝ වැඩෙන්නාහු විඤ්ඤාණය වඩත් විඤ්ඤාණය වැඩෙන්නේ තාමරුප වඩයි. තාමරුප වැඩෙන්නේ සළායතන වඩයි. සළායතන වැඩෙන්නේ එසසය වඩයි. එසසය වැඩෙන්නේ වේදනාව වඩයි. වේදනාව වැඩෙන්නී තණ්හාව වඩයි. තණ්හාව වැඩෙන්නී උපාදාන වඩයි. උපාදාන වැඩෙන්නේ භවය වඩයි. භවය වැඩෙන්නේ ජාතිය වඩයි. ජාතිය වැඩෙන්නී ජරාමරණ වඩයි.

මහණෙනි, මහමුහුද බැස යන්නේ මහාගඹයා බස්වයි. මහාගඹයා බැස යන්නාහු කුඩා ගඹයා බස්වත්. කුඩා ගඹයා බැස යන්නාහු මහහෙස් බස්වත්. මහහෙස් බැස යන්නාහු කුඩා හෙස් බස්වත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම අවිද්‍යාව පහ ව යන්නී සංසාර පහ කෙරෙයි. සංසාරයෝ පහ ව යන්නාහු විඤ්ඤාණය පහ කෙරෙත් විඤ්ඤාණය පහ ව යන්නේ තාමරුප පහ කෙරෙයි. තාමරුප පහ ව යන්නේ ශ්වායතන පහ කෙරෙයි. ශ්වායතන පහ ව යන්නේ සප්ඨිය පහ කෙරෙයි. සප්ඨිය පහ ව යන්නේ වේදනාව පහ කෙරෙයි. වේදනාව පහ ව යන්නී තණ්හාව පහ කෙරෙයි. තණ්හාව පහ ව යන්නී උපාදාන පහ කෙරෙයි. උපාදාන පහ ව යන්නේ භවය පහ කෙරෙයි. භවය පහ ව යන්නේ ජාතිය පහ කෙරෙයි. ජාතිය පහ ව යන්නී ජරාමරණ පහ කෙරේ යි.

1. 7. 10

සුසීමසුත්තං¹

70. එවා මෙ සුත්තං: එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති වෙළඳවනෙ කලඤ්ඤා නිවාසෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන හගවා සක්කතො හොති ගරුකතො මානිකො පූජකො අපචිතො ලාභී විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසන-ගිලානපච්චය²හෙසජ්ජපරික්ඛාරානං. භික්ඛුසංඝොපි සක්කතො හොති ගරුකතො මානිකො පූජකො අපචිතො ලාභී විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසන-ගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරානං. අඤ්ඤාතිත්තියං පන පරිබ්බාජකා අසක්කතා හොන්ති අගරුකතා අමානිතා අපූජතා අනපචිතා න ලාභිනො³ විවරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරානං.

තෙන ඛො පන සමයෙන සුසීමො පරිබ්බාජකො රාජගහෙ පච්චසති මහතියා පරිබ්බාජකපරිසාර සද්ධිං. අථ ඛො සුසීමස්ස පරිබ්බාජකස්ස පරිසා සුසීමං පරිබ්බාජකං එතදවොචු: එහි ත්වං ආවුසො සුසීම, සමග්ගෙ ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වර. ත්වං ධම්මං පරියාපුණ්ණිකා අමොච වාචෙය්‍යාසි. තං මයං ධම්මං පරියාපුණ්ණිකා ගිහිනං භාසිස්සාම. එවං මයමපි සක්කතා භවිස්සාම ගරුකතා මානිකා පූජතා අපචිතා ලාභිනො විවරපිණ්ඩපාත-සෙතාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරානන්ති. එවමාවුසොති ඛො සුසීමො පරිබ්බාජකො සකාය පරිසාර පටිසදුකා⁴ යෙනායස්මා ආනිජ්ජෙ තෙනුප-සඬකම්. උපසඬකම්නි ආයස්මතා ආතඤ්ඤා සද්ධිං සමොදාදි. සමොදාදතියං කථං සාරාණීයං චිතියාරෙකා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනොන්තා ඛො සුසීමො පරිබ්බාජකො ආයස්මන්තං ආතඤ්ඤං එතදවොච: ඉච්ඡාමහං ආවුසො ආතඤ්ඤා ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ බ්‍රහ්මචරියං වරිතුන්ති.

අථ ඛො ආයස්මා ආතඤ්ඤා සුසීමං පරිබ්බාජකං ආදය යෙන හගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්නි හගවන්තං අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසීදි එකමන්තං නිසිනොන්තා ඛො ආයස්මා ආතඤ්ඤා හගවන්තං එතදවොච: අයං හන්තො සුසීමො පරිබ්බාජකො එවමාහ: “ඉච්ඡාමහං ආවුසො ආතඤ්ඤා ඉමස්මිං ධම්මචිතයෙ බ්‍රහ්මචරියං වරිතු”න්ති. තෙන භාතඤ්ඤා සුසීමං පරිබ්බාජෙථාති. අලන්ථ ඛො සුසීමො පරිබ්බාජකො හගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, අලන්ථ උපසම්පදං.⁵

තෙන ඛො පන සමයෙන සම්බුද්ධො භික්ඛුහි හගවතො සන්තිකෙ අඤ්ඤා ව්‍යාසනා හොති “බිණ්ණං ජාති ට්‍රිසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං තාපරං ඉත්ථත්තායාති පජාතාමා”ති. අස්සොසි ඛො ආයස්මා සුසීමො සම්බුද්ධොති තීර භික්ඛුහි හගවතො සන්තිකෙ අඤ්ඤා ව්‍යාසනා. “බිණ්ණං ජාති ට්‍රිසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණීයං තාපරං ඉත්ථත්තායාති පජාතාමා”ති.

1. සුසීම - මජ්ඣං, ස්‍යා. 2. ගිලානපච්චය - මජ්ඣං, සිවු. 3. අලංභිතා - ස්‍යා.
4. පටිසදුකා - මජ්ඣං, පටිසදුකා - PTS. 5. අලංභිතා - සිවු, ස්‍යා.

1. 7. 10.

සුසීමසුත්‍රය

70. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලංකනිවාස නම් වූ චෙට්ඨනාගමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සත්කාර කරණ ලද සේක් ගරුකාර කරණ ලද සේක් බුහුමන් කරණ ලද සේක් පුදන ලද සේක් යටත් පහත් පැවතුම් දක්වන ලද සේක් සිවුරු පිඬු සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිසර ලබනසුලු සේක් වෙති. බික්සහන ද සත්කාර කරණ ලද්දේ ගරුකාර කරණ ලද්දේ බුහුමන් කරණ ලද්දේ පුදන ලද්දේ යටත් පහත් පැවතුම් දක්වන ලද්දේ සිවුරු පිඬු සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිසර ලබනසුලු වෙයි. අත්තොවු පිරිවැජ්ජෝ වහාහි සත්කාර නො කරණ ලද්දහු ගරුකාර නො කරණ ලද්දහු බුහුමන් නො කරණ ලද්දහු නො පුදන ලද්දහු යටත් පහත් පැවතුම් නො දක්වන ලද්දහු සිවුරු පිඬු සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිසර නො ලබන්නෝ වෙති.

එකල්හි සුසීම පිරිවැජ් නෙමේ මහත් පිරිවැජ් පිරිස සමග රජගහ නුවර වෙසෙයි ඉක්බිති සුසීම පිරිවැජ්ජායේ පිරිස සුසීම පිරිවැජ්ජාව මෙය කීහ: ඇවැත්නි, සුසීමයෙනි, එනු මැනව, ඔබ මහණ ගොයුම් කෙරෙහි බබ්සර හැසිරෙණු මැනව. ඔබ දහම් පිරිවහා අපට කියවනු මැනව. අපි ඒ දහම පිරිවහා ගිහියනට කියන්නෙමු. මෙසේ අපි දු සත්කාර කරණ ලද්දමෝ ගරුකාර කරණ ලද්දමෝ බුහුමන් කරණ ලද්දමෝ පුදන ලද්දමෝ යටත් පහත් පැවතුම් දක්වන ලද්දමෝ සිවුරු පිඬු සෙනසුන් බෙහෙත් පිරිසර ලබන සුල්ලමෝ වන්නෙමු යි. ඇවැත්නි, එසේ ය යි සුසීම පිරිවැජ් නෙමේ සිය පිරිසට පිළිතුරු දී ආයුෂමත් අනාද තෙරුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් අනාද තෙරුන් සමග සතුටු වී ය. සතුටු විය යුතු සිහි කට යුතු කථාව කොට තිමිම, එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් සුසීම පිරිවැජ් නෙමේ ආයුෂමත් අනාද තෙරුන්ට “ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, මේ සත්තෙහි බබ්සර හැසිරෙන්නට මම කැමැත්තෙමි” යි මෙය කී ය.

එකල්හි ආයුෂමත් අනාද තෙරණුවෝ සුසීම පිරිවැජ්ජා කැදවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹුනහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්න. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ‘වහන්ස, මේ සුසීම පිරිවැජ් නෙමේ ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, මේ සත්තෙහි බබ්සර හැසිරෙන්නට මම කැමැත්තෙමි යි මෙසේ කීය’ යි මෙය සැළකළහ. ආනන්ද, එසේ තම සුසීම පාවිදි කරවු යි. සුසීම පිරිවැජ් නෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි පාවිදිද ලදී. උපසපුව ලදී.

එකල්හි බොහෝ භික්ෂූන් විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි “ජාතිය ඝෟය වූවා ය, බබ්සර වැස තිමවන ලදී. කට යුතු කරණ ලදී. මේ බැව් පිණිස අනෙකෙක් තැනැයි දන්න” යි අභිත්තය ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේ වෙයි. ආයුෂමත් සුසීම නෙමේ බොහෝ භික්ෂූන් විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි “ජාතිය ඝෟය වූවා ය, බබ්සර වැස තිමවන ලදී. කට යුතු කරණ ලදී. මේ බැව් පිණිස අනෙකෙක් තැනැයි දනුමහ” යි අභිත්තය ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේ ය යි ඇසී ය.

අපි බො ආයස්මා සුසීමො යෙන හෙ භික්ඛු තෙනුපඤ්ඤාමි. උපසංඝින-
මුඛා තෙති භික්ඛුති සද්ධිං සමමාදි. සමමාදනීයං කථං සාරාණීයං
චිතිසාරෙණා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො බො ආයස්මා සුසීමො
හෙ භික්ඛු එතදවොච: සචං කිර ආයස්මන්තෙති භගවතො සනාතිකො
අඤ්ඤා බ්‍යාකතා “බිණ්ණ ජාති වුසිතං චුභවවරියං කතං කරණීයං තාපරං
ඉත්තනායාති පජානාමා”ති. එවමාට්‍රියොති.

අපි හු තුමො¹ ආයස්මන්තො එවං ජාතන්තා එවං පස්සන්තා අනෙක-
විතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තොථ? එකොපි හුඛා බහුධා හොථ. බහුධාපි හුඛා
එකො හොථ. ආචිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඛිං තිරොපාකාරං තිරො-
පබ්බතං අසජ්ජමානා ගච්ඡ පසෙය්ථාපි ආකාසෙ. පඨවියාපි උමුච්ජ-
තිමුච්ජං² කරොථ සෙය්ථාපි උදකෙ. උදකෙපි අභෙජ්ජමානො³ ගච්ඡ
සෙය්ථාපි පඨවියං. ආකාසෙපි පලලඤ්ඤාන කමථ සෙය්ථාපි පකම් සකුණො.
ඉතෙපි වජ්ඣමසුරියෙ එවමෙතිද්ධිකෙ එවමෙතානුභාවෙ පාණීනා පරාමසථ⁴
පරිමජ්ජථ. යාව චුභවලොකාපි කායෙන වසං වතෙතථාති? නො හෙතං
ආට්‍රියො.

අපි හු තුමො ආයස්මන්තො එවං ජාතන්තා එවං පස්සන්තා දිඛිබ්‍ය
සොකධාතුයා විසුඛාය අභික්ඛන්තමානුසකාය⁵ උභො සද්දෙ සුණාථ
දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව, යෙ දුරෙ සන්තිකෙ වාති? නො හෙතං ආට්‍රියො.

අපි හු තුමො ආයස්මන්තො, එවං ජාතන්තා එවං පස්සන්තා පරස්සන්තා-
නං පරපුඤ්ජානං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාථ?⁶ සරාගං වා චිත්තං
සරාගං චිත්තන්ති පජානාථ, චිත්තරාගං වා චිත්තං චිත්තරාගං චිත්තන්ති
පජානාථ, සද්දෙසං වා චිත්තං සද්දෙසං චිත්තන්ති පජානාථ, චිත්තදෙසං වා
චිත්තං චිත්තදෙසං චිත්තන්ති පජානාථ, සමොභං වා චිත්තං සමොභං
චිත්තන්ති පජානාථ, චිත්තමොභං වා චිත්තං චිත්තමොභං චිත්තන්ති පජානාථ,
සබ්බිත්තං වා චිත්තං සබ්බිත්තං චිත්තන්ති පජානාථ, විකම්පිතං වා චිත්තං
විකම්පිතං චිත්තන්ති පජානාථ, මහග්ගනං වා චිත්තං මහග්ගනං චිත්තන්ති
පජානාථ, අමහග්ගනං වා චිත්තං අමහග්ගනං චිත්තන්ති පජානාථ, සථිතතරං
වා චිත්තං සථිතතරං චිත්තන්ති පජානාථ, අනුත්තරං වා චිත්තං අනුත්තරං
චිත්තන්ති පජානාථ, සමාහිතං වා චිත්තං සමාහිතං චිත්තන්ති පජානාථ,
අසමාහිතං වා චිත්තං අසමාහිතං චිත්තන්ති පජානාථ, විමුත්තං වා චිත්තං
විමුත්තං චිත්තන්ති පජානාථ, අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති
පජානාථාති? නො හෙතං ආට්‍රියො.

1. අපි පත තුමො - මජ්ඣං, PTS. 2. නිමුච්ජ - සෘ, PTS.

3. අභිජ්ජමානො - සෘ, PTS, මජ්ඣං. අභෙජ්ජමානො - සීවු.

4. පරිමසථ - මජ්ඣං, සෘ, PTS. 5. මානුසිකාය - මජ්ඣං, සෘ.

6. ජානාථ - සීවු, සෘ.

ඉක්කිති ආයුෂමත් සුසීම තෙමේ ඒ භික්ෂුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ භික්ෂුන් සමග සතුටු වී ය. සතුටු විය යුතු සිහි කට යුතු කථාව කොට තිමවා එකත්පසෙක හුන්තේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් සුසීම තෙමේ ඒ භික්ෂුන්ට ආයුෂමතුන් විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි “ජාතිය ඤාය වූවා ය. බහිසර වැස නිමවන ලදි. කට යුතු කරණ ලදි. මේ බැව් පිණිස අතෙකෙක් තැනැති දනුමහ” යි අභිත්තිය ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේ සැබෑ දෑය මෙ ය කී ය. ඇවැත්නි, එසේ ය යි.

ආයුෂමත්නී, මෙසේ දන්තා වූ මෙසේ දක්තා වූ තෙපි තත්වදූරුම් සෘද්ධි කොටස් විඳිවු ද? (කෙසේ ද යත්:) එකෙක් වීන් බොහෝ අයුරු වවු ද, බොහෝ අයුරු වීන් එකෙක් වවු ද, පැණෙන බවත් නො පැණෙන බවත් කරවු ද, අභසෙහි මෙන් බිතු සරස පටුරු සරස නො ගැටෙමින් යවු ද, දියෙහි මෙන් පොළොවෙහින් කිඹුදිම් මතුච්ඡි කරවු ද, පොළොවෙහි මෙන් නො බිඳෙන දියෙහින් යවු ද, පියාපත් ඇති පක්ෂියකු මෙන් අභසෙහින් පළුහින් ගැසිරෙවු ද, මෙසේ මහත් සෘද්ධි ඇති මහත් ආනුභාව ඇති මේ සදහිඳු දෙදෙනත් අතින් පරමශීතය කරවු ද, පිරිමදි වු ද, බහුලොව තෙත් කසින් වශයෙහි පවත්වවු ද යි? ඇවැත්නි, මෙය නො වේ ම ය.

ආයුෂමත්නි, මෙසේ දන්තා මෙසේ දක්තා තෙපි පිරිසිදු වූ මිනිස් බැව් ඉක්ම පැවති දිව්‍යමය වූ ශ්‍රොත්‍රධාතුවෙන් දෙවියන් පිළිබඳ වූත් මිනිසුන් පිළිබඳ වූත් දුර වූත් ලග වූත් දෙවදූරුම් ශබ්ද අසවු ද යි? ඇවැත්නි, මේ නො වේ ම ය.

ආයුෂමත්නි, තෙපි මෙසේ දන්තාහු මෙසේ දක්තාහු තම සිහින් අත් සතුන්ගේ අත්පුතුලන්ගේ සිත පිරිසිදු දනිවු ද? (කෙසේ ද යත්:) සරාග සිතත් සරාග සිත ය යි දනිවු ද, විතරාග සිතත් විතරාග සිත ය යි දනිවු ද, සදෙස සිතත් සදෙස සිත ය යි දනිවු ද, විතදෙස සිතත් විතදෙස සිත ය යි දනිවු ද, සමෝග සිතත් සමෝග සිත ය යි දනිවු ද, විතමෝග සිතත් විතමෝග සිත ය යි දනිවු ද, සංඛිතත සිතත් සංඛිතත සිත ය යි දනිවු ද, විකඛිතත සිතත් විකඛිතත සිත ය යි දනිවු ද, මහග්ගත සිතත් මහග්ගත සිත ය යි දනිවු ද, අමහග්ගත සිතත් අමහග්ගත සිත ය යි දනිවු ද, සඋතතර සිතත් සඋතතර සිත ය යි දනිවු ද, අනුතතර සිතත් අනුතතර සිත ය යි දනිවු ද, සමාහිත සිතත් සමාහිත සිත ය යි දනිවු ද, අසමාහිත සිතත් අසමාහිත සිත ය යි දනිවු ද, විමුත්ත සිතත් විමුත්ත සිත ය යි දනිවු ද, අවිමුත්ත සිතත් අවිමුත්ත සිත ය යි දනිවු ද යි? ඇවැත්නි, මෙය නො වේ ම ය

අපි නු තුමො ආයසමනො, එවං ජාතනා එවං පස්සනා අනෙක-
 විහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරථා¹ සෙය්‍යපීදං. එකමපි ජාතිං දොපි ජාතියො
 නියොසාපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්ඤාපි ජාතියො දසපි ජාතියො
 විසමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චතතාරිකමපි ජාතියො පඤ්ඤාසමපි
 ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි, අනෙකෙපි
 සංවට්ඨකපෙස අනෙකෙපි විවට්ඨකපෙස අනෙකෙපි සංවට්ඨවිවට්ඨකපෙස,
 'අමුත්‍රාසිං එවනාමො එවංභොනො එවංචණො එවමානාරො එවං
 සුඛදුක්ඛපට්ඨසංවේදී එවමාසුපරියනො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උදපාදිං.²
 තත්‍රාපාසිං එවනාමො එවංභොනො එවංචණො එවමානාරො එවං
 සුඛදුක්ඛපට්ඨසංවේදී එවමාසුපරියනො, සො තතො චුතො ඉධුපපනො'ති.
 ඉති සාකාරං සඋද්දොසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරථාති?
 නො හෙතං ආවුසො.

අපි නු තුමො ආයසමනො, එවං ජාතනා එවං පස්සනා දිබ්බෙත
 වක්ඛනා විසුද්ධොත අතික්කන්තමානුසකෙත සතොත පස්සථ වචමානෙ
 උපපජ්ජමානෙ.³ තිනෙ පණීතෙ සුවණොණ දුබ්බණොණ සුගතෙ දුගතෙ
 යථාකමුඛපගෙ සතොත පජානාථා? ඉමෙ චත භොනො සත්තා කාය-
 දුච්චරිතෙත සමන්තාගතා වච්ඡවරිතෙත සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙත
 සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා
 තෙ කායස්ස හෙද පරමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපනා.
 ඉමෙ වා පත භොනො සත්තා කායසුවරිතෙත සමන්තාගතා වච්ඡවරිතෙත
 සමන්තාගතා මනොසුවරිතෙත සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා
 සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමරණං
 සුගතියි සග්ගං ලොකං උපපනාති. ඉති දිබ්බෙත වක්ඛනා විසුද්ධොත
 අතික්කන්තමානුසකෙත සතොත පස්සථ වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ.⁴ තිනෙ
 පණීතෙ සුවණොණ දුබ්බණොණ සුගතෙ දුගතෙ යථාකමුඛපගෙ සතොත
 පජානාථාති? නො හෙතං ආවුසො.

අපි නු තුමො ආයසමනො, එවං ජාතනා එවං පස්සනා යෙ තෙ
 සත්තා විමොක්ඛා අතික්කමම රූපෙ ආරුප්පා, තෙ කායෙත චුඤ්චි:
 විහරථාති? නො හෙතං ආවුසො. එත්ථදුති ආයසමනො, ඉදංඤා
 වෙය්‍යාකරණං ඉමෙසඤ්ඤා ධම්මානං අසමාපතති. ඉදං නො ආවුසො
 කථන්ති? පඤ්ඤාවිමුත්තා බො මයං ආවුසො සුචිමාති. ත ඛවාහං ඉමස්ස
 ආයසමනානං සංඛින්නෙන භාසිතස්ස වින්දරෙන අත්ථං ආජානාමි. සාවු
 මෙ ආයසමනො තථා භාසනං, යථාහං ඉමස්ස ආයසමනානං
 සංඛින්නෙන භාසිතස්ස වින්දරෙන අත්ථං ආජානෙය්‍යන්ති. ආජානෙය්‍යාසි
 වා නිං ආවුසො සුචිම, ත වා³ නිං ආජානෙය්‍යාසි. අථ බො පඤ්ඤාවිමුත්තා
 මයන්ති.

1. උපපාදිං - සිවු, සි 1, 2.

2. උපපජ්ජමානෙ - චජ්ජ, සා, PTS.

3. මා වා - සිවු.

ආයුෂමත්ති, තෙපි මෙසේ දන්තානු මෙසේ දක්තානු තත් අයුරු වූ පෙර විසූ කදපිට්‍රිවෙල සිහි කරවූ ද? කෙසේ ද යත්: එක් ජාතියකුත්, ජාති දෙකකුත්, ජාති තුනකුත්, ජාති සතරකුත්, ජාති පහකුත්, ජාති දසයකුත්, ජාති විස්සකුත්, ජාති තිසකුත්, ජාති සෘෂ්ටිකුත්, ජාති පණ්ණකුත්, ජාති සියකුත්, ජාති දහසකුත්, ජාති ලක්ෂයකුත්, නොයෙක් වෘතසෙන කල්පයනුත්, නොයෙක් වෘතසෙන කල්පයනුත්, නොයෙක් වෘතසෙන වෘතසෙන කල්පයනුත් (සිහි කරවූ ද?) 'අසුචල් තෘත මෙබඳු තම් ඇත්තෙම්, මෙබඳු ගොත්‍ර ඇත්තෙම්, මෙබඳු වණ් ඇත්තෙම්, මෙසේ සුවදක් විදිතසුලු වූයෙම්, මෙසේ ආයු කෙලවර කොට ඇත්තෙම් වීම්. ඒ මම එයින් ව්‍යුත වූයෙම් අසුචල් තෘත පහල වූයෙම්. එහි දු මෙබඳු තම් ඇත්තෙම්, මෙබඳු ගෝත්‍ර ඇත්තෙම්, මෙබඳු වණ් ඇත්තෙම්, මෙබඳු ආහාර ඇත්තෙම්, මෙසේ සුවදක් විදිතසුලු වූයෙම් මෙසේ ආයු කෙලවර කොට ඇත්තෙම් වීම්. ඒ මම එයින් ව්‍යුත වූයෙම් මෙහි උපන්මි' යි මෙසේ ආකාර සහිත උදෙස සහිත තත් අයුරු වූ පෙර විසූ කදපිට්‍රිවෙල සිහි කරවූ ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නො වේ ම ය.'

ආයුෂමත්ති, තෙපි මෙසේ දන්තානු මෙසේ දක්තානු පිරිසිදු වූ මිනිසා සඳහාම පවත්නා දිවැසින් ව්‍යුත වන්නා වූ ද උපදින්නා වූ ද සත්ත්වයන් දකිවූ ද? හිත වූ ද ප්‍රණීත වූ ද සුවණ් වූ ද දුෂ්ණ් වූ ද යහපත් ගති ඇත්තා වූ ද තපුරු ගති ඇත්තා වූ ද කම් වූ පරිදි පෑමිණියා වූ ද සත්ත්වයන් දකි වූ ද, "මේ පින්වත් සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් යුක්තයහ. වෘත්තදුශ්චරිතයෙන් යුක්තයහ. මනෝ දුශ්චරිතයෙන් යුක්තයහ. ආයුෂයන්ට උපවාද කරන්නහු ය. මිහදිවු ගත්තහ. මිහදිවුකම් සමාදන් වුවහු. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ තපුරු ගති ඇති විවස ව පතිත වන නිරයට පෑමිණියහ මේ පින්වත් සත්ත්වයෝ කායසුවරිතයෙන් යුක්තයහ. වෘත්තසුවරිතයෙන් යුක්තයහ. මනෝසුවරිතයෙන් යුක්තයහ. ආයුෂයන්ට උපවාද නො කරන්නහු ය. සමසන්දුෂ්ටි ගත්තහ. සමසන්දුෂ්ටිකම් සමාදන් වුවහු ය. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු මතා ගති ඇති යවහිලෝකයට පෑමිණියහ" යි මෙසේ විගුණ වූ මිනිසා සඳහාම සිටි දිවැසින් ව්‍යුත වන්නා වූ ද උපදින්නා වූ ද සත්ත්වයන් දකිවූ ද, හිත වූ ද ප්‍රණීත වූ ද සුවණ් වූ ද දුෂ්ණ් වූ ද මතා ගති ඇත්තා වූ ද තපුරු ගති ඇත්තා වූ ද කම් වූ පරිදි පෑමිණියා වූ ද සත්ත්වයන් දකිවූ ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නො වේ ම ය.'

ආයුෂමත්ති, තෙපි මෙසේ දන්තානු මෙසේ දක්තානු රූපයන් ඉක්ම සිටි යම් ඒ ශාන්ත අරූප විමෝක්ෂයෝ වෙත් තම් ඔවුන් කයින් පාහැස වෙසෙවූ ද? 'ඇවැත්ති, මෙය නො වේ ම ය.' ආයුෂමත්ති, දැන් මෙහි මේ ප්‍රකාශය ද මේ ධර්මයන්ට නො පෑමිණීම ය. ඇවැත්ති, මෙය කෙසේ වේ ද? 'ඇවැත් සුසීම, අපි (ගුණ විදගීකෘතෝ විදගීතා) ප්‍රඥයෙන් ම මිදුනමෝ වම්හ' යි. ආයුෂමතුත් විසින් සැකෙවින් කියන ලද මෙහි අරුත විතර විසින් මම නො ම දකිමි. යම් සේ ආයුෂමතුත් විසින් සැකෙවින් කියන ලද මෙහි අරුත විතර විසින් මම දැන ගතහෙමි ද, ආයුෂමත්තු මට එසේ කියත්ව යි අයදිමි. 'ඇවැත් සුසීම, තෝ දැන ගත්තෙහි හෝ නො දැන ගත්තෙහි හෝ (වේවා.) අපි වූ කලි ප්‍රඥමාත්‍රයෙන් ම මිදුනමෝ වම්හ' යි.

අථ ඛො ආයස්මා සුසීමො උට්ඨායාසතා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්.
උපසඛකම්භිා භගවතනං අභිවාදෙභිා එකමනනං නිසීදි. එකමනනං
නිසිනෙතා ඛො ආයස්මා සුසීමො යාවතකො තෙහි භික්ඛුති සද්ධිං අනොසි
කථාසල්ලාපො, තං සබ්බං භගවතො ආරොවෙසි.

“පුබ්බෙ ඛො සුසීම, ධම්මට්ඨිතිඤ්ඤං, පච්ඡා නිබ්බාණේ ඤාණන්ති.”

ත ඛවාහං භනෙත, ඉමස්ස භගවතා සබ්බිකෙතත භාසිතස්ස විජ්ජාරෙන
අත්ථං ආජාතාමි. සාධු මෙ භනෙත, භගවා තථා භාසතු, යථාහං ඉමස්ස
භගවතා¹ සබ්බිකෙතත භාසිතස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථං ආජාතෙය්‍යන්ති.

“ආජාතෙය්‍යාසි වා භිං සුසීම, ත වා භිං ආජාතෙය්‍යාසි, අථ ඛො
ධම්මට්ඨිති ඤාණං පුබ්බෙ, පච්ඡා නිබ්බාණේ ඤාණං.”

තඛඛිම්මඤ්ඤාසි සුසීම, රූපං නිව්වං වා අනිව්වං වාති? ‘අනිව්වං භනෙත.’
යං පතානිව්වං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? ‘දුක්ඛං භනෙත.’ යං පතානිව්වං
දුක්ඛං විපරිත්තමධම්මං කල්ලං නු තං සමනුපසයිතුං, “එතං මම, එසො’භමෙසී,
එසො මෙ අත්තා”ති? ‘තො භෙතං භනෙත.’ වෙදතා නිව්වං වා අනිව්වං වාති?
‘අනිව්වං භනෙත’-පෙ-සඤ්ඤා නිව්වං වා අනිව්වං වා ති? ‘අනිව්වං භනෙත’-පෙ-
සඤ්ඤා නිව්වං වා අනිව්වං වා ති? ‘අනිව්වං භනෙත’ -පෙ- විඤ්ඤාණං
නිව්වං වා අනිව්වං වාති? ‘අනිව්වං භනෙත’ යං පතානිව්වං දුක්ඛං වා තං
සුඛං වාති? ‘දුක්ඛං භනෙත.’ යං පතානිව්වං දුක්ඛං විපරිත්තමධම්මං කල්ලං
නු තං සමනුපසයිතුං “එතං මම එසො’භමෙසී, එසො මෙ අත්තාති?” ‘තො
භෙතං භනෙත.’

තස්මාතිහ සුසීම, යං කිඤ්චි රූපං අනිත්තානගතපච්චුප්පන්නං අජ්ඣන්තං
වා ඛතිඤ්ඤා වා ඔදාරිකං වා සුමුමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දුරේ
සන්තිකෙ වා, සබ්බං රූපං “තෙතං මම, තෙසො’භමෙසී, ත මෙසො අත්තා”ති
එවමෙතං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං. යා කාචි වෙදතා අනිත්තානගත
පච්චුප්පන්නා -පෙ- යා කාචි සඤ්ඤා -පෙ- යෙ කෙචි සඤ්ඤා රා
අනිත්තානගතපච්චුප්පන්නා අජ්ඣන්තං වා ඛතිඤ්ඤා වා ඔදාරිකං වා සුමුමං වා
හීනං වා පණීතං වා යෙ දුරේ සන්තිකෙ වා, සබ්බං සඤ්ඤා රා “තෙතං මම,
තෙසො’භමෙසී, ත මෙසො අත්තා”ති එවමෙතං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤාය
දට්ඨබ්බං. යං කිඤ්චි විඤ්ඤාණං අනිත්තානගතපච්චුප්පන්නං අජ්ඣන්තං වා
ඛතිඤ්ඤා වා ඔදාරිකං වා සුමුමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දුරේ
සන්තිකෙ වා, සබ්බං විඤ්ඤාණං “තෙතං මම, තෙසො’භමෙසී, ත මෙසො
අත්තා”ති එවමෙතං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං.

එවං පස්සං සුසීම සුතවා අරියසාවකො රූපස්මිපි නිබ්බිඤ්ඤා, වෙදතායපි
නිබ්බිඤ්ඤා, සඤ්ඤායපි නිබ්බිඤ්ඤා, සඤ්ඤායපි නිබ්බිඤ්ඤා, විඤ්ඤායපි
නිබ්බිඤ්ඤා. නිබ්බිඤ්ඤා විරජ්ජති, විරාගා විමුච්චති. විමුච්චතස්මිං විමුච්චතස්මිං
ඤ්ඤාණං භොති. ‘බිණ්ණා ජාති, චුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, තාපරං
ඉත්ථත්තායා’ති පජාතාති.

1. භගවතො -

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සුසීම තෙමේ හුන්කෙන් තැනිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්තේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් සුසීම තෙමේ ඒ හිඤ්ඤත් සමග යම් පමණ කථාසල්ලාපයෙක් වී ද, ඒ සියල්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැළකෙළේ ය.

“සුසීම, පළමු ම විදහිතාඥතය වේ. පසු ව මාගීඥතය උපදී.”

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මෙහි අරුත විතර විසින් මම නොම දනිමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මෙහි අරුත විතර විසින් මම යම් කෙරෙහි දැන ගත හෙමි ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට එසේ වදාරණ සේක්වායි අයදිමි.

“සුසීම, හෝ දැන ගන්නෙහි හෝ නොදැන ගන්නෙහි හෝ (වේවා.) විදසුන් කුවණ වූ කලී පළමු ම උපදී. මහනුවණ පසු ව උපදී.

සුසීම, ඒ කීමැයි හඟිනි ද, රූපය නිත්‍ය හෝ අනිත්‍ය හෝ වේ ද? ‘වහන්ස, අනිත්‍ය ය.’ යමක් අනිත්‍ය නම් ඒ දුක් හෝ සැප හෝ වේ ද? ‘වහන්ස, දුක් ය.’ යමක් අනිත්‍ය නම් දුක් නම් පෙරලෙන සුලු නම් එය “මෙය මාගේ ය. මේ මම වෙමි. මේ මාගේ ආත්මය” යි දක්නට සුදුසු වේ ද? ‘වහන්ස, මෙය නොවේ ම ය.’ වෙදනාව නිත්‍ය හෝ අනිත්‍ය හෝ වේ ද? ‘වහන්ස, අනිත්‍ය ය.’ ... සංඥාව නිත්‍ය හෝ අනිත්‍ය හෝ ද? ‘වහන්ස, අනිත්‍ය ය’ ... සංස්කාරයෝ නිත්‍ය හෝ අනිත්‍ය හෝ වෙත් ද? ‘වහන්ස, අනිත්‍ය’ ... විඤ්ඤාය, නිත්‍ය හෝ අනිත්‍ය හෝ වේ ද? ‘වහන්ස, අනිත්‍ය ය.’ යමක් අනිත්‍ය නම් එය දුක් හෝ සැප හෝ වේ ද? ‘වහන්ස, දුක් ය.’ යමක් අනිත්‍ය නම් දුක් නම් පෙරලෙන සුලු නම්, “එය මෙය මාගේ ය, මේ මම වෙමි, මේ මාගේ ආත්මය” යි දක්නට සුදුසු ද? ‘වහන්ස, මෙය නොවේ ම ය.’

සුසීම, එහෙයින් මෙහි ආධ්‍යාත්මික වූ හෝ බාහිර වූ හෝ, ඖදරික වූ හෝ සුක්කම වූ හෝ, හීන වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ, දුර වූ හෝ ලඟ වූ හෝ, අනිත්‍යාතාගතපව්වුපානන යම් කිසි රූපයෙක් වේ නම් ඒ සියලු රූපය “මෙය මාගේ නොවේ. මේ මම නොවෙමි. මේ මාගේ ආත්මය නොවේ ය” යි මෙසේ මෙය තතු සේ මනා නුවණින් දක්ක යුතු යි. අනිත්‍යාතාගත-පව්වුපානන වූ යම් කිසි වෙදනාවක් වේ ද ... යම් කිසි සංඥාවක් වේ ද ... ආධ්‍යාත්මික වූ හෝ බාහිර වූ හෝ, ඖදරික වූ හෝ සුක්කම වූ හෝ, හීන වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ, දුර වූ හෝ ලඟ වූ හෝ, අනිත්‍යාතාගතපව්වුපානන යම් කිසි සංස්කාරයෝ වෙත් නම් ඒ සියලු සංස්කාරයෝ “මෙය මාගේ නොවේ. මේ මම නොවෙමි. මේ මාගේ ආත්මය නොවේ ය” යි මෙසේ තතු සේ මනා නුවණින් දක්ක යුතු යි. ආධ්‍යාත්මික වූ හෝ බාහිර වූ හෝ, ඖදරික වූ හෝ සුක්කම වූ හෝ, හීන වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ, දුර වූ හෝ ලඟ වූ හෝ යම් කිසි අනිත්‍යාතාගතපව්වුපානන විඤ්ඤාණයෙක් වේ නම් ඒ සියලු විඤ්ඤාණය “මෙය මාගේ නොවේ. මේ මම නොවෙමි. මේ මාගේ ආත්මය නොවේ ය” යි මෙසේ මෙය තතු සේ මනා නුවණින් දක්ක යුතු යි.

සුසීම, ශ්‍රාවණින් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ මෙසේ දක්නේ රූපයෙහි ද කලකිරෙයි. වෙදනාවෙහි ද කලකිරෙයි. සංඥාවෙහි ද කලකිරෙයි. සංස්කාර-යන්හි ද කලකිරෙයි. විඤ්ඤායෙහි ද කලකිරෙයි. කලකිරෙණ්ණයේ නොඇලෙයි. නොඇල්මෙන් මිදෙයි. මිදුනු කල්හි මිදුනේ ය යි දැන්ම වෙයි. ‘ජාතිය ඝෂය වූවා ය. බඹසර වැස නිමවන ලදී. කවි යුතු කරණ ලදී මේ බැව් පිණිස අනෙකෙක් තැනැ’ යි දැන ගනිමි.

ජාතිපච්චයා ජරාමරණනති සුසීම, පසසයිති? 'එවං හනෙන්' හවපච්චයා ජාතීති සුසීම, පසසයිති? 'එවං හනෙන්.' උපාදහපච්චයා හචොති සුසීම, පසසයිති? 'එවං හනෙන්.' තණ්හාපච්චයා උපාදහනති සුසීම, පසසයිති? 'එවං හනෙන්.' වෙදනාපච්චයා තණ්හාති -පෙ- එසාපච්චයා වෙදනාති -පෙ- සළායතනපච්චයා එසොති පෙ තාමරූපපච්චයා සළායතනනති -පෙ- විඤ්ඤාණපච්චයා තාමරූපනති -පෙ- සංඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණනති -පෙ- අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරාති සුසීම, පසසයිති? 'එවං හනෙන්'

ජාතීතිරොධා ජරාමරණතිරොධොති සුසීම, පසසයිති? 'එවං හනෙන්.' හවතිරොධා ජාතීතිරොධොති සුසීම, පසසයිති? 'එවං හනෙන්.' උපාදහ- නිරොධා හවතිරොධොති -පෙ- තණ්හාතිරොධා උපාදහතිරොධොති -පෙ- වෙදනාතිරොධා තණ්හාතිරොධොති -පෙ- එසාතිරොධා වෙදනාතිරොධොති -පෙ- සළායතනතිරොධා එසාතිරොධොති -පෙ- තාමරූපතිරොධා සළායතනතිරොධොති -පෙ- විඤ්ඤාණතිරොධා තාමරූපතිරොධොති -පෙ- සංඛාරතිරොධා විඤ්ඤාණතිරොධොති -පෙ- අවිජ්ජාතිරොධා සංඛාර- තිරොධොති සුසීම, පසසයිති? 'එවං හනෙන්'

අපි නු තිං සුසීම, එවං ජාතනො එවං පසානො අතෙකච්ඡිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුහොසි? - එකොපි නුචා ඛනුධා හොසි, ඛනුධාපි නුචා එකො හොසි, ආච්ඡාචං තිඤ්භාචං, තිරොකුඛ්ඛං තිඤ්පාකාරං තිඤ්පඛනං අසජ්ජමානො හවජ්ජි සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පඨවියමපි උමමුජ්ජනිමුජ්ජං කඤ්ඤි සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභෙජ්ජමානෙ ගවජ්ජි සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙපි පලලභේකත කමසි සෙය්‍යථාපි පකඨි සකුණො, ඉමෙපි චජ්ජිම සුරියෙ එවමෙතිද්ධිකෙ එවමමහානුභාවෙ පාණිතා පරමසසි පරිමජ්ජි, යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන චසං වතෙනයිති? 'නො හෙනං හනෙන්.'

අපි නු තිං සුසීම, එවං ජාතනො එවං පසානො දිබ්බාය සොත ධාතුයා විසුඛාය අතික්කන්තමානුසකාය උභො සඥෙ සුණ්ඤ්ඤා දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව යෙ දුරෙ සන්නිකෙ වාති? 'නො හෙනං හනෙන්'

අපි නු තිං සුසීම, එවං ජාතනො එවං පසානො පරසත්තාතං පරපුඤ්ජාතං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජාතාසි: සරුභං වා විතතං සරුභං විතතනති පජාතාසි -පෙ- අවිමුත්තං වා විතතං අවිමුත්තං විතතනති පජාතාසිති? 'නො හෙනං හනෙන්'

අපි නු තිං සුසීම, එවං ජාතනො එවං පසානො අතෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරසි: සෙය්‍යපිදං- එකමපි ජාතීං - පෙ ඉති සාකාරං සඋද්දෙයං අතෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරයිති? 'නො හෙනං හනෙන්.'

සුසීම, ජාතිප්‍රත්‍යයයෙන් ජරාමරණ වේ ය යි දකිති ද? 'වහන්ස, එසේ ය.' සුසීම, භවප්‍රත්‍යයයෙන් ජාතිය වේ ය යි දකිති ද? 'වහන්ස, එසේ ය.' සුසීම, උපාද්‍යනප්‍රත්‍යයයෙන් භවය වේ ය යි දකිති ද? 'වහන්ස, එසේ ය.' සුසීම, තණ්හාප්‍රත්‍යයයෙන් උපාද්‍යන වේ ය යි දකිති ද? 'වහන්ස, එසේ ය.' වේදනා ප්‍රත්‍යයයෙන් තාණ්හාව වේ ය යි ... ස්පෘශ්‍යප්‍රත්‍යයයෙන් වේදනාව වේ ය යි ... අඛණ්ඩ ප්‍රත්‍යයයෙන් ස්පෘශ්‍ය වේ ය යි ... තාමරූපප්‍රත්‍යයයෙන් අඛණ්ඩතාව වේ ය යි ... විඤ්ඤානප්‍රත්‍යයයෙන් තාමරූප වේ ය යි ... සංඝකාර-ප්‍රත්‍යයයෙන් විඤ්ඤාන වේ ය යි. ... සුසීම, අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයයෙන් සංඝකාර වේ ය යි දකිති ද? 'වහන්ස, එසේ ය.'

සුසීම, ජාතිනිරෝධයෙන් ජරාමරණ නිරෝධය වේ ය යි දකිති ද? 'වහන්ස, එසේ ය.' සුසීම, භවනිරෝධයෙන් ජාතිනිරෝධය වේ ය යි දකිති ද? 'වහන්ස, එසේ ය.' ... උපාද්‍යන නිරෝධයෙන් භවනිරෝධය වේ ය යි ... තාණ්හා නිරෝධයෙන් උපාද්‍යන නිරෝධය වේ ය යි ... වේදනා නිරෝධයෙන් තාණ්හා නිරෝධය වේ ය යි ... පෘථි නිරෝධයෙන් වේදනා නිරෝධය වේ ය යි ... අඛණ්ඩ නිරෝධයෙන් ස්පෘශ්‍යනිරෝධය වේ ය යි ... තාමරූප නිරෝධයෙන් අඛණ්ඩතා නිරෝධය වේ ය යි ... විඤ්ඤාන නිරෝධයෙන් තාමරූප නිරෝධය වේ ය යි ... සංඝකාර නිරෝධයෙන් විඤ්ඤාන නිරෝධය වේ ය යි ... සුසීම, අවිද්‍යා නිරෝධයෙන් සංඝකාර නිරෝධය වේ ය යි දකිති ද? 'වහන්ස, එසේ ය.'

සුසීම, තෝ මෙසේ දත්තෙහි මෙසේ දක්තෙහි තත් අයුරු වූ සාද්ධි කොටස් විදිති ද? (එනම්:) එකෙක් වී බොහෝ අයුරුත් වෙති ද, බොහෝ අයුරු වී එකෙකුත් වෙති ද, පැණෙන බවත් නො පැණෙන බවත් (කෙරෙහි ද), අනසෙහි මෙන් බිතුසරස, පවුරාසරස, පවුසරස නො ගැටෙමින් යෙහි ද, දිශෙහි මෙන් පොළොවෙහිත් මතුම් කිමිදුම් කෙරෙහි ද, පොළොවෙහි මෙන් නො බිදෙන දිශෙහිත් යෙහි ද, පියාපත් ඇති පක්ෂියෙකු මෙන් අනසෙහිත් පලහින් යෙහි ද, මෙබඳු මහත් සාද්ධි ඇති මෙබඳු මහත් අනුභාව ඇති මේ සඳහරු දෙදෙනත් අතින් පරාමගීතය කෙරෙහි ද, පිරිමදිති ද, බබළුව තෙක් දු කයින් වශයෙහි පවත්වති ද? 'වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.'

සුසීම, තෝ මෙසේ දත්තෙහි මෙසේ දක්තෙහි පිරිසිදු වූ මනිස් බැව් ඉක්ම සිටි ද්වයමය වූ ශ්‍රෝත්‍රධාතුවෙන් දෙවියන් පිළිබඳ වූත් මනිසුන් පිළිබඳ වූත් දුර වූත් ලභ වූත් දෙවැදූරුම් ශබ්ද අසති ද? 'වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.'

සුසීම, තෝ මෙසේ දත්තෙහි මෙසේ දක්තෙහි තම සිතීන් අත් සතුන්ගේ අත් පුශුලන්ගේ සිත පිරිසිදු දැනිති ද? සරණ වූ හෝ සිත සරණසිත ය යි දැනිති ද විමුක්ත වූ හෝ සිත විමුක්ත සිත ය යි දැනිති ද? 'වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.'

සුසීම, තෝ මෙසේ දත්තෙහි මෙසේ දක්තෙහි තත් අයුරු වූ පෙර විසූ කදපිළිවෙළ සිහි කෙරෙහි ද? කෙසේ ද යත්: එක් ජාතියකුත් ... මෙසේ ආකාර සහිත උද්දෙස සහිත තත් අයුරු වූ පෙර විසූ කදපිළිවෙළ සිහි කෙරෙහි ද? 'වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.'

අපි නු නිං සුසීම, එවං ජාතනො ඵලං පසානො දිබ්බික වකචුතා විසුඤ්චන අභිකානන්තානුසංකෙත සතෙත පසංසි චචමානෙ උපපජ්-
මානෙ -පෙ- යථා කම්මපගෙ සතෙත පජාතාසීති? 'නො හෙතං භනෙත.'

අපි නු නිං සුසීම, එවං ජාතනො ඵලං පසානො යෙ තෙ සන්තා විමොක්ඛා අභිකාමම රූපෙ ආරූපා තෙ කායෙත චුසිතා විහරසීති? 'නො හෙතං භනෙත.'

එතදුති සුසීම, ඉදංඤ්ච වෙය්‍යාකරණං ඉමෙසඤ්ච ධම්මානං අසමාපතති. ඉදං තො සුසීම, කථන්ති?

අථ බො ආයස්මා සුසීමො භගවතො පාදෙසු සිරිසා නිපතීනා භගවන්තං එතදවොච: "අවට්ඨො මං භතෙත, අවට්ඨමා යථාබාලං යථාමුලුහං යථා අකුසලං, යො'හං¹ එවං සාක්ඛාතො ධම්මවිතයෙ ධම්මජෙත්තකො පබ්බජිතො. තස්ස මෙ භතෙත, භගවා අවට්ඨං අවට්ඨතො පභිගණ්ණානු ආයතීං සංවරායා"ති.

තග්ග නිං සුසීම, අවට්ඨො අවට්ඨමා යථාබාලං යථාමුලුහං යථා අකුසලං, යො නිං එවං සාක්ඛාතො ධම්මවිතයෙ ධම්මජෙත්තකො පබ්බජිතො. සෙය්‍යථාපි සුසීම, වොරං ආගුචාරිං භගෙතො රඤ්ඤාදුදය්‍යෙය්‍යං 'අයං තෙ දෙව වොරො ආගුචාරි. ඉමස්ස යං ඉච්ඡති තං දණ්ඩං පණෙති'ති. තමෙතං රාජා එවං වදෙය්‍ය: "භව්ඡ්ථ හො ඉමං පුරිසං දලුහාය රජ්ජයා පච්ඡාඛාතං ගාලුඛකිකං ඛනිතා බුරමුණ්ඩකං² කරිතා බරස්සරෙත පණවෙත රථියාය රථියං සිඛ්ඝාටකෙත සිඛ්ඝාටකං පරිණෙතා දකඛිණෙත ආරෙත තික්ඛාමෙතා දකඛිණතො තගරස්ස සීසං ජිඤ්ඤා"ති. තමෙතං රඤ්ඤාදු පුරිසා දලුහාය රජ්ජයා පච්ඡාඛාතං ගාලුඛකිකං ඛනිතා බුරමුණ්ඩකං කරිතා බරස්සරෙත පණවෙත රථියාය රථියං සිඛ්ඝාටකෙත සිඛ්ඝාටකං පරිණෙතා දකඛිණෙත ආරෙත තික්ඛාමෙතා දකඛිණතො තගරස්ස සීසං ජිඤ්ඤාය්‍යං.

තං කීං මඤ්ඤාසි සුසීම අපි නු සො පුරිසො තතොනිදුතං දුක්ඛං දොමනස්සා³ පටිසංවෙදයෙථාති? 'එවං භනෙත.'

යඤ්ඤා සො සුසීම, පුරිසො තතො නිදුතං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසං-
වෙදයෙථ,⁴ යා ව එවං සාක්ඛාතො ධම්මවිතයෙ ධම්මජෙත්තකස්ස පබ්බජ්ජා, අයං තතො දුක්ඛවිපාකතරා ව කට්ඨකවිපාකතරා ව. අපි ව විනිපාකාය සංවත්තති. යතො ව බො නිං සුසීම, අවට්ඨං අවට්ඨතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරොසි, තං තෙ මයං පභිගණ්ණාමි. ටුඤ්ඤාසි සුසීම, අරියස්ස විතයෙ යො අවට්ඨං අවට්ඨතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරොසි, ආයතිඤ්ච සංවරං ආපජ්ජතිති.

මහාවග්ගො සත්තමො

තනුඤ්ඤානං:

ඥො අසසුතවතා වුතතා පුතතමංසෙත වාපරං,
අත්ථාරාගො ව තගරං සමමසනකළකලාපිතං,
කොසච්චි උපයන්ති ව දසමො වුතෙතා සුසීමෙතාති.*

1. යවාහං - මජ්ඣ. 2. බුරමුණ්ඩං - මජ්ඣං සො, PTS. 3. දුක්ඛදොමනස්සං - සො.

4. පටිසංවෙදිසංයමං - මජ්ඣං, සීමු, PTS. 5. යා ව - සො.

* "මිකසාපො අකරණිපුත්තො සාලං නගරෙන සමමසා,
නළකලාපං උදපාතං යමුද්දො සුසීමෙත වා"ති.
ඉති ලිඛිත පොඤ්ඤාසංකප්පං.

සුසීම, තෝ මෙසේ දන්තෙහි මෙසේ දක්තෙහි පිරිසිදු වූ මිනිසාගේ ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යුත්ත වන්නා වූ ද උපදින්නා වූ ද සත්ත්වයන් දකිනි ද... කම් වූ පරිදි පැමිණි සත්ත්වයන් දකිනි ද? 'වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.'

සුසීම, තෝ මෙසේ දන්තෙහි මෙසේ දක්තෙහි රූපයන් ඉක්මවා සිටි යම් ඒ ශාන්ත අරූප විමොක්ඛයෝ වෙත් නම් ඔවුන් කයින් පාහැස වෙසෙති ද? 'වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය.'

සුසීම, දැන් මෙහි මේ ප්‍රකාශය ද මේ බිම්මෙන්ට නො පැමිණීම ය. සුසීම, මෙය කෙසේ වේ ද?

එකල්හි ආයුෂමත් සුසීම තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාලන හිසින් වැටී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙලේ ය: වහන්ස, "යම්බදු මම මෙසේ ස්වාකතාන වූ ශාසනයෙහි දහම්සොරෙකු ව පැවිදි වූයෙම් ද, බාලයකු මෙන් මෝඛයෙකු මෙන් අදක්ඛයකු මෙන් වරද ඒ මා ඉක්ම ගියේ ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මාගේ වරද ආයතී සංවරය පිණිස වරද වශයෙන් පිළිගන්නා සේක් වා" යි.

සුසීම, යම්බදු තෝ මෙසේ ස්වාකතාන වූ ශාසනයෙහි දහම්සොරෙකු ව පැවිදි වූයෙම් ද, බාලයකු මෙන් මෝඛයෙකු මෙන් අදක්ඛයකු මෙන් වරද ඒකාන්තයෙන් තා ඉක්ම ගියේ ය.

සුසීම, යම් සේ අපරධකාරී සොරකු ගෙන "දේවයන් වහන්ස, මේ ඔබ වහන්සේට අපරධ කළ සොරෙකි. මොහුට යම් දණ්ඩනයක් රිසියෙහි නම් පණවනු මැනවැ" යි රජුට දක්වන්නාහු ද, රජු තෙමේ ඒ ඔහුට මෙසේ කියන්නේ ය: "පිත්වත්ති, යවු. මේ පුරුෂයා දැඩි රැහැණින් පිරිතල හයා දැඩි බැම්මෙන් බැඳ සූරයෙන් හිස මුඩු කොට රළු හඬාහි පණබෙරින් විදියෙන් විදියට සිටුමංසලින් සිටුමංසලට පමුණුවා දකුණු දෙරින් නික්මවා නුවර දකුණු පසෙහි දී හිස ගතා ලවු" යි. රාජපුරුෂයෝ ඒ ඔහු දැඩි රැහැණින් පිරිතල හයා දැඩි බැම්මෙන් බැඳ සූරයෙන් හිස මුඩු කොට රළුහඬ ඇති පණබෙරින් විදියෙන් විදියට සිටුමංසලින් සිටුමංසලට පමුණුවා දකුණු දෙරින් නික්මවා නුවර දකුණු පසෙහි දී හිස සිදින්නාහු ය.

සුසීම, ඒ කිමැයි හඟිනි ද, ඒ පුරුෂ තෙමේ ඒ හේතු කොට දුකක් දෙමිතසක් විදින්නේ දැයි? 'වහන්ස, එසේ ය.'

සුසීම, ඒ පුරුෂ තෙමේ ඒ හේතුවෙන් යම්බදු දුකක් දෙමිතසක් විදින්නේ ද, මෙසේ ස්වාකතාන වූ ශාසනයෙහි දහම්සොරකුගේ යම් පැවිද්දක් වේ ද, මේ පැවිද්ද ඒ දුකට වඩා අභියසින් දුක්විපාක ඇත්තේ ද, අභියසින් කටුක විපාක ඇත්තේ ද වෙයි. වැලිදු නිරය පිණිස ද පවතී. සුසීම, යම් හෙයකින් තෝ වරද වරද වශයෙන් දුක දහම් වූ පරිදි පිළියම් කෙරෙහි ද, තාගේ ඒ වරද අපි පිළිගනුමිග සුසීම, යමෙක් වරද වරද වශයෙන් දුක දහම් වූ පරිදි පිළියම් කෙරේ නම් ආයතී සංවරයටත් පැමිණේ නම් ආයතීවිනයෙහි මේ වැඩිමෙක් ම ය.

මහාවග්ගිය සන් වැනි යි.

එහි උද්දාය:

අයුත්තවනතු සුත්‍ර දෙක ද, පුත්තමංස, අභිරුග, තගර, සමමසන, හලකලාපි, කොසව්ඨි, උපයන්ති, සුසීම, සුත්‍ර දෑ යි සුත්‍ර දශයෙකි.

8. සමණව්‍යාභමණවගෙහා

1 8. 1.

ජග්ගමරණසුතං.

71. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාටකීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ තත්‍ර බො භගවා -පෙ- එතදවොච:

යෙ හි කෙ වී භික්ඛවෙ, සමණා වාමුභමණා වා ජරාමරණං තප්පජාතනනී, ජරමරණසමුදයං තප්පජාතනනී, ජරාමරණනිරෝධං තප්පජාතනනී, ජරාමරණනිරෝධගාමිනී පටිපදං තප්පජාතනනී. තමෙනෙ භික්ඛවෙ, සමණා වා මුභමණා වා සමණෙසු වා සමණ සමමතා, මුභමණෙසු වා මුභමණසමමතා, ත ව පත තෙ ආයස්සවනෙතා සාමඤ්ඤාථං වා මුභමඤ්ඤාථං වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සවජිකස්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

යෙ ච බො කෙවී භික්ඛවෙ, සමණා වා මුභමණා වා ජරාමරණං පජාතනනී, ජරාමරණසමුදයං පජාතනනී, ජරාමරණනිරෝධං පජාතනනී, ජරාමරණනිරෝධගාමිනී පටිපදං පජාතනනී. තෙ බොමෙ භික්ඛවෙ, සමණා වා මුභමණා වා සමණෙසු වෙව සමණසමමතා, මුභමණෙසු ව මුභමණසමමතා. තෙ ව පතායස්සවනෙතා සාමඤ්ඤාථං වා මුභමඤ්ඤාථං වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සවජිකස්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

1 8. 2.

ජාතිසුතං.

72. [යෙ හි කෙවී -පෙ-] ජාතීං තප්පජාතනනී -පෙ- [යෙ ච බො කෙවී -පෙ- ජාතීං පජාතනනී -පෙ-]

1 8. 3.

භවස්සුතං.

73 [යෙ හි කෙවී -පෙ-] භවා තප්පජාතනනී -පෙ- [යෙ ච බො කෙවී -පෙ- භවා පජාතනනී -පෙ-]

1 8. 4.

උපාදනිසුතං.

74 [යෙ හි කෙවී -පෙ-] උපාදනං තප්පජාතනනී -පෙ- [යෙ ච බො කෙවී -පෙ- උපාදනං පජාතනනී -පෙ-]

1 8. 5.

තණ්හාසුතං.

75. [යෙ හි කෙවී -පෙ-] තණ්හං තප්පජාතනනී -පෙ- [යෙ ච බො කෙවී -පෙ- තණ්හං පජාතනනී -පෙ-]

8. සමණව්‍යාභමණවගීය

1 8. 1

ජරාමරණ සූත්‍රය

71. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිවුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ජරාමරණ නො දනිත් ද, ජරාමරණ සමුදය නො දනිත් ද, ජරාමරණ නිරෝධය නො දනිත් ද, ජරාමරණ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව නො දනිත් ද, මහණෙනි, ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ ව්‍යාභමණයෝ හෝ ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි දු ශ්‍රමණයෝ ය යි සම්මත නො වෙති. ව්‍යාභමණයන් කෙරෙහි දු ව්‍යාභමණයෝ ය යි සම්මත නො වෙති. ඒ ආයුෂ්මත්හු මහණ දමෙහි ඵලය හෝ බමුණු දමෙහි ඵලය හෝ මේ අත්බැවිහි තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත පසක් කොට ඊට පැමිණ වාසය නො කෙරෙති.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ජරාමරණ දනිත් ද, ජරාමරණසමුදය දනිත් ද, ජරාමරණනිරෝධය දනිත් ද, ජරාමරණනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව දනිත් ද, මහණෙනි, ඒ මහණෝ හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් කෙරෙහි දු මහණෝ ය යි සම්මත වෙති. බමුණන් කෙරෙහි දු බමුණෝ ය යි සම්මත වෙති. ඒ ආයුෂ්මත්හු මහණදමේ ඵලයත් බමුණු දමෙහි ඵලයත් මේ අත්බැවිහි තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත පසක් කොට ඊට පැමිණ වෙසෙති යි.

1. 8. 2.

ජාතී සූත්‍රය

72. යම් කිසි ... කෙනෙක් ජාතීය නො දනිද්ද ... යම් කිසි ... කෙනෙක් ජාතීය දනිත්ද.

1. 8. 3

භව සූත්‍රය

73. යම් කිසි ... කෙනෙක් භවය නො දනිද්ද ... යම් කිසි ... කෙනෙක් භවය දනිද්ද ...

1 8 4

උපාදාහ සූත්‍රය

74. යම් කිසි ... කෙනෙක් උපාදාහය නො දනිද්ද ... යම් කිසි ... කෙනෙක් උපාදාහය දනිද්ද ...

1 8. 5

තණ්හාසූත්‍රය

75. යම් කිසි ... කෙනෙක් තණ්හාව නො දනිද්ද ... යම් කිසි ... කෙනෙක් තණ්හාව දනිද්ද ...

1. 8. 6.

වේදනාසුභතං

76. [යෙ හි කෙවි -පෙ-] වේදනං තපපජාතනති -පෙ- [යෙ ච බො කෙවි -පෙ- වේදනං පජාතනති -පෙ-]

1. 8. 7.

ඵස්සසුභතං

77. [යෙ හි කෙවි -පෙ-] ඵස්සං තපපජාතනති -පෙ- [යෙ ච බො කෙවි -පෙ- ඵස්සං පජාතනති -පෙ-]

1. 8. 8.

සලායතනසුභතං

78. [යෙ හි කෙවි -පෙ-] සලායතනං තපපජාතනති -පෙ- [යෙ ච බො කෙවි -පෙ- සලායතනං පජාතනති -පෙ-]

1. 8. 9.

තාමරුපසුභතං

79. [යෙ හි කෙවි -පෙ-] තාමරුපං තපපජාතනති -පෙ- [යෙ ච බො කෙවි -පෙ- තාමරුපං පජාතනති -පෙ-]

1. 8. 10.

විඤ්ඤාණසුභතං

80. [යෙ හි කෙවි -පෙ-] විඤ්ඤාණං තපපජාතනති -පෙ- [යෙ ච බො කෙවි -පෙ- විඤ්ඤාණං පජාතනති -පෙ-]

1. 8. 11.

සඛ්ඛාරසුභතං

81. [යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා, බ්‍රාහ්මණා වා] සඛ්ඛාරෙ තපපජාතනති, සඛ්ඛාරසමුදයං තපපජාතනති, සඛ්ඛාරනිරෝධං තපපජාතනති, සඛ්ඛාරනිරෝධගාමිනිං පච්චදං තපපජාතනති -පෙ- [ත ච පත තෙ ආයසමනෙතා සාමඤ්ඤාභං වා, බ්‍රහ්මඤ්ඤාභං වා, දිට්ඨෙව ධම්මෙ] සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

[යෙ ච බො කෙවි භික්ඛවෙ සමණා වා, බ්‍රාහ්මණා වා, සඛ්ඛාරෙ පජාතනති -පෙ- තෙ ච පතායසමනෙතා සාමඤ්ඤාභාසාදි බ්‍රහ්මඤ්ඤාභාසාදි දිට්ඨෙව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්තීති]

සමණබ්‍රහ්මණවග්ගො අධ්ධිමො.

තත්ත්වඥානං:

පච්චයෙකාදස චූතතා වතුසච්චිගජ්ජතා,
සමණබ්‍රාහ්මණවග්ගො අභිසම්මෙයහවතධ්ධිමො, 1

1 නිදසන හවගි අධ්ධිමං සි. - ඡෙසං. නිදසං - සො. අධ්ධිමං - සො, PTS

1. 8. 6

වේදනා සූත්‍රය

76. යම් කිසි ... කෙනෙක් වේදනාව නො දනිද්ද ... යම් කිසි ... කෙනෙක් වේදනාව දනිද්ද ...

1. 8. 7

ඵසා සූත්‍රය

77. යම් කිසි ... කෙනෙක් ඵසාය නො දනිද්ද ... යම් කිසි ... කෙනෙක් ඵසාය දනිද්ද ...

1. 8. 8

සලායතන සූත්‍රය

78. යම් කිසි ... කෙනෙක් සලායතන නො දනිද්ද ... යම් කිසි ... කෙනෙක් සලායතන දනිද්ද ...

1. 8. 9

තාමරූප සූත්‍රය

79. යම් කිසි .. කෙනෙක් තාමරූප නො දනිද්ද ... යම් කිසි කෙනෙක් තාමරූප දනිද්ද ...

1. 8. 10

විඤ්ඤාණ සූත්‍රය

80. යම් කිසි ... කෙනෙක් විඤ්ඤාණය නො දනිද්ද ... යම් කිසි ... කෙනෙක් විඤ්ඤාණය දනිද්ද ...

1. 8. 11

සඛ්ඛාර සූත්‍රය

81. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ සඛ්ඛාර නො දනිද්ද, සඛ්ඛාරසමුදය නො දනිද්ද, සඛ්ඛාරනිරෝධය නො දනිද්ද ... සඛ්ඛාරනිරෝධාමිති ප්‍රතිපදාව නො දනිද්ද ... ඒ ආයුෂමත්ත මහණදමිති ඵලය හෝ බමුණුදමිති ඵලය හෝ මේ අත්බැවිති තෙමේ ම විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත පසක් කොට ඊට පෑමිණ වාසය නො කෙරෙති.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණකෙනෙක් හෝ බමුණුකෙනෙක් හෝ සඛ්ඛාර දනිද්ද, ... ඒ ආයුෂමත්ත මහණදමිති ඵලයත් බමුණුදමිති ඵලයත් මේ අත්බැවිති තෙමේ ම විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත පසක් කොට ඊට පෑමිණ වෙසෙති යි.

සමණ්‍යාහමණවතීය අට්ඨානි යි.

එහි උද්දනය:

සිවුසත් බෙදීමෙන් (ජරාමරණාදි) පට්ඨය සූත්‍ර එකොළොහෙක් වදුරණ ලදි. අභිසම්මසංයුක්තයෙහි සමණ්‍යාහමණවතීය අට්ඨාන්ත වන්නේ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, 8වූ අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

9. අනුතරපෙය්‍යාලො

1. සඤ්චගෙනා

1. 9. 1. 1

ජරුමරණසුභතං

82. ඝාචන්ද්‍රියං-

ජරුමරණං භික්ඛවෙ, අජාතතා අපසස්සතා යථාභූතං ජරුමරණෙ
යථාභූතංඤ්ඤාය සන්තා පරියෙසිතබ්බොති. ජරුමරණසමුදයං අජාතතා
අපසස්සතා යථාභූතං ජරුමරණසමුදයෙ යථාභූතංඤ්ඤාය සන්තා පරියෙසි-
තබ්බොති. ජරුමරණනිරෝධං අජාතතා අපසස්සතා යථාභූතං ජරුමරණනිරෝධෙ
යථාභූතංඤ්ඤාය සන්තා පරියෙසිතබ්බොති. ජරුමරණනිරෝධගාමිනිං පටිපදං
අජාතතා අපසස්සතා යථාභූතං ජරුමරණනිරෝධගාමිනිසා පටිපදාය යථාභූතං-
ඤ්ඤාය සන්තා පරියෙසිතබ්බොති.

(සමබ්බසං පෙය්‍යාලො ඵලං වින්ධායෙතබ්බොති)

1. 9. 1. 2

ජාතිසුභතං

83. ජාතීං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසස්සතා යථාභූතං -පෙ- [යථාභූතං-
ඤ්ඤාය] සන්තා පරියෙසිතබ්බොති

1. 9. 1. 3

භවසුභතං

84. භවං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසස්සතා යථාභූතං -පෙ- [යථාභූතං-
ඤ්ඤාය] සන්තා පරියෙසිතබ්බොති.

1. 9. 1. 4

උපාදනසුභතං

85. උපාදනං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසස්සතා යථාභූතං -පෙ- [යථාභූතං-
ඤ්ඤාය] සන්තා පරියෙසිතබ්බොති.

1. 9. 1. 5

තණ්හාසුභතං

86. තණ්හං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසස්සතා යථාභූතං -පෙ- [යථාභූතං-
ඤ්ඤාය] සන්තා පරියෙසිතබ්බොති.

9. අනුකර්මයෝගය

1. සමුදාය වර්ගය

1. 9. 1. 1

පරාමරණ සූත්‍රය

82. සංවිකල්පවර-

මහණෙනි, පරාමරණ තවු සේ නො දන්නු විසින් නො දක්නු විසින් පරාමරණයෙහි තවු සේ දැනීම පිණිස (මානිශ්‍යතද්‍රව්‍ය) ශාස්තෘවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ ය. පරාමරණයෙහි තවු සේ නො දන්නු විසින් නො දක්නු විසින් පරාමරණයෙහි තවු සේ දැනීම පිණිස ශාස්තෘවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ ය. පරාමරණ නිරෝධය තවු සේ නො දන්නු විසින් නො දක්නු විසින් පරාමරණ නිරෝධයෙහි තවු සේ දැනීම පිණිස ශාස්තෘවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ ය. පරාමරණ නිරෝධනාමිනීප්‍රතිපදාව තවු සේ නො දන්නු විසින් නො දක්නු විසින් පරාමරණනිරෝධනාමිනීප්‍රතිපදාවෙහි තවු සේ දැනීම පිණිස ශාස්තෘවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ ය.

(සියල්ල පිළිබඳ පෙය්‍යාලය මෙසේ විස්තර කට යුතු.)

1. 9. 1. 2

ජාතී සූත්‍රය

83. මහණෙනි, ජාතිය තවු සේ නො දන්නු විසින් නො දක්නු විසින් ... තවු සේ දැනීම පිණිස ශාස්තෘවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ ය.

1. 9. 1. 3

භව සූත්‍රය

84. මහණෙනි, භවය තවු සේ නො දන්නු විසින් නො දක්නු විසින් ... තවු සේ දැනීම පිණිස ශාස්තෘවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ ය.

1. 9. 1. 4

උපාදාන සූත්‍රය

85. මහණෙනි, උපාදාන තවු සේ නො දන්නු විසින් නො දක්නු විසින් ... තවු සේ දැනීම පිණිස ශාස්තෘවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ ය.

1. 9. 1. 5

තණ්හා සූත්‍රය

86. මහණෙනි, තණ්හාව තවු සේ නො දන්නු විසින් නො දක්නු විසින් ... තවු සේ දැනීම පිණිස ශාස්තෘවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ ය.

1. 9. 1. 6

වෙදනාසුභතං.

87. වෙදනං භික්ඛවෙ අජාතතා අපස්සතා යථාභුතං -පෙ- [යථාභුතං-
ඤ්ඤාය] සන්ථා පරියෙසිතබ්බොති.

1. 9. 1. 7

ඵස්සසුභතං.

88. ඵස්සං භික්ඛවෙ අජාතතා අපස්සතා යථාභුතං -පෙ- [යථාභුතං-
ඤ්ඤාය] සන්ථා පරියෙසිතබ්බොති.

1. 9. 1. 8

සලායතනසුභතං.

89 සලායතනං භික්ඛවෙ අජාතතා අපස්සතා යථාභුතං-පෙ-[යථාභුතං-
ඤ්ඤාය] සන්ථා පරියෙසිතබ්බොති.

1. 9. 1. 9

නාමරූපසුභතං.

90. නාමරූපං භික්ඛවෙ අජාතතා අපස්සතා යථාභුතං-පෙ-[යථාභුතං-
ඤ්ඤාය] සන්ථා පරියෙසිතබ්බොති.

1. 9. 1. 10

විඤ්ඤාණසුභතං.

91. විඤ්ඤාණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපස්සතා යථාභුතං-පෙ-[යථාභුතං-
ඤ්ඤාය] සන්ථා පරියෙසිතබ්බොති.

සංඛාරසුභතං.

1. 9. 1. 11.

92. සංඛාරෙ භික්ඛවෙ, අජාතතා අපස්සතා යථාභුතං සංඛාරෙසු
යථාභුතංඤ්ඤාය සන්ථා පරියෙසිතබ්බො. සංඛාරසමුදයං අජාතතා
අපස්සතා යථාභුතං සංඛාරසමුදයෙ යථාභුතංඤ්ඤාය සන්ථා පරියෙසිතබ්බො.
සංඛාරනිරෝධං අජාතතා අපස්සතා යථාභුතං සංඛාරනිරෝධෙ යථාභුතං-
ඤ්ඤාය සන්ථා පරියෙසිතබ්බො. සංඛාරනිරෝධගාමිනී පටිපදා අජාතතා
අපස්සතා යථාභුතං සංඛාරනිරෝධගාමිනීය පටිපදා යථාභුතංඤ්ඤාය
සන්ථා පරියෙසිතබ්බොති.

(සබ්බෙසං චතුසම්භිකං භාතබ්බං.)

1. 9. 1. 6

වේදනා සුත්‍රය

87. මහණෙනි, වේදනාව තතු සේ නො දන්නහු විසින් නො දක්නහු විසින් ... තතු සේ දැනීම පිණිස ශාඤ්ඤාවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ යි.

1. 9. 1. 7

ඵසා සුත්‍රය

88. මහණෙනි, ඵසාය තතු සේ නො දන්නහු විසින් නො දක්නහු විසින් ... තතු සේ දැනීම පිණිස ශාඤ්ඤාවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ යි.

1. 9. 1. 8

සලායත සුත්‍රය

89. මහණෙනි, සලායතන තතු සේ නො දන්නහු විසින් නො දක්නහු විසින් ... තතු සේ දැනීම පිණිස ශාඤ්ඤාවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ යි.

1. 9. 1. 9

තාමරූප සුත්‍රය

90. මහණෙනි, තාමරූප තතු සේ නො දන්නහු විසින් නො දක්නහු විසින් ... තතු සේ දැනීම පිණිස ශාඤ්ඤාවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ යි.

1. 9. 1. 10

විඤ්ඤාණ සුත්‍රය

91. මහණෙනි, විඤ්ඤාණය තතු සේ නො දන්නහු විසින් නො දක්නහු විසින් ... තතු සේ දැනීම පිණිස ශාඤ්ඤාවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ යි.

1. 9. 1. 11

සංඛාර සුත්‍රය

92. මහණෙනි, සංඛාරයක් තතු සේ නො දන්නහු විසින් නො දක්නහු විසින් සංඛාරයන්හි තතු සේ දැනීම පිණිස ශාඤ්ඤාවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ ය. සංඛාරයනුදය තතු සේ නො දන්නහු විසින් නො දක්නහු විසින් සංඛාරයනුදයෙහි තතු සේ දැනීම පිණිස ශාඤ්ඤාවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ ය. සංඛාර නිරෝධය තතු සේ නො දන්නහු විසින් නො දක්නහු විසින් සංඛාර නිරෝධයෙහි තතු සේ දැනීම පිණිස ශාඤ්ඤාවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ ය. සංඛාර නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව තතු සේ නො දන්නහු විසින් නො දක්නහු විසින් සංඛාරනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවෙහි තතු සේ දැනීම පිණිස ශාඤ්ඤාවරයෙක් සෙවිය යුත්තේ යි

(සියල්ල වතුසාහසයෙන් යුක්ත කට යුතු යි.)

2 සික්ඛාචග්ගො**1. 9. 2. 1 - 11.****ජරාමරණාදිසුභතානි**

93 - 103. ජරාමරණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසාතතා යථාභූතං
ජරාමරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය සික්ඛා කරණීයාති. (පෙය්‍යාලො.)

(වතුසච්චිකං කාතබ්බං.)

3. යොග්ගචග්ගො**1. 9. 3. 1-11.****ජරාමරණාදිසුභතානි**

104 - 114. [ජරාමරණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසාතතා යථාභූතං
ජරාමරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය] යොග්ගො කරණීයොති.

4. ජන්දවග්ගො**1. 9. 4. 1-11.****ජරාමරණාදිසුභතානි**

115 - 125. [ජරාමරණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසාතතා යථාභූතං
ජරාමරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය] ජන්දො කරණීයොති.

5. උසොකාලුභිචග්ගො**1. 9. 5. 1-11.****ජරාමරණාදිසුභතානි**

126 - 136. [ජරාමරණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසාතතා යථාභූතං
ජරාමරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය] උසොකාලුභි කරණීයාති.

6. අප්පට්ඨානි චග්ගො**1. 9. 6. 1-11.****ජරාමරණාදිසුභතානි**

137 - 147. [ජරාමරණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසාතතා යථාභූතං
ජරාමරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය] අප්පට්ඨානි කරණීයාති.

7. ආනප්පචග්ගො**1. 9. 7. 1-11.****ජරාමරණාදිසුභතානි**

148 - 158. [ජරාමරණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසාතතා යථාභූතං
ජරාමරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය] ආනප්පං කරණීයොති.

2. සිකඛා වගීය

1. 9. 2. 1-11

ජරාමරණාදි සූත්‍ර

93-103 මහණෙනි, ජරාමරණ තතූ ඥේ තො දත්තනු විසින් තො දත්තනු විසින් ජරාමරණයෙහි තතූ ඥේ දුතීම පිණිස (ත්‍රිවිධ) ශික්ෂාව කට යුතු යි. (පෙය්‍යාල යි.)

(චතුස්සත්තයෙන් යුක්ත කට යුතු යි.)

3. යෝග වගීය

1 9. 3. 1-11

ජරාමරණාදි සූත්‍ර

104-114. [මහණෙනි, ජරාමරණ තතූ ඥේ තො දත්තනු විසින් තො දත්තනු විසින් ජරාමරණයෙහි තතූ ඥේ දුතීම පිණිස] යෙදීම කට යුතු යි

4. ජඤ වගීය

1. 9. 4. 1-11

ජරාමරණාදි සූත්‍ර

115-125. [මහණෙනි, ජරාමරණ තතූ ඥේ තො දත්තනු විසින් තො දත්තනු විසින් ජරාමරණයෙහි තතූ ඥේ දුතීම පිණිස] කභතුකමයතා කුස-ලච්ඡදය කට යුතු යි.

5. උසෙසාලුභි වගීය

1. 9. 5. 1-11

ජරාමරණාදි සූත්‍ර

126-136. [මහණෙනි, ජරාමරණ තතූ ඥේ තො දත්තනු විසින් තො දත්තනු විසින් ජරාමරණයෙහි තතූ ඥේ දුතීම පිණිස] අබිමාත්‍ර වියඝීය කට යුතු යි.

6. අප්පට්ඨානි වගීය

1. 9. 6 1-11

ජරාමරණාදි සූත්‍ර

137-147. මහණෙනි, ජරාමරණ තතූ ඥේ තො දත්තනු විසින් තො දත්තනු විසින් ජරාමරණයෙහි තතූ ඥේ දුතීම පිණිස] තො පටු ඛත්තා වියඝීය කට යුතු යි.

7. ආතප්ප වගීය

1. 9. 7. 1-11

ජරාමරණාදි සූත්‍ර

148-158. [මහණෙනි, ජරාමරණ තතූ ඥේ තො දත්තනු විසින් තො දත්තනු විසින් ජරාමරණයෙහි තතූ ඥේ දුතීම පිණිස] කෙලෙස් තච්ඡා වියඝීය කට යුතු යි.

8. විජිවගෙහා

1. 9. 8. 1-11.

ජග්ගමරණාදිසුත්තානි

159 - 169. [ජරාමරණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසාදතා යථාභූතං ජරා-
මරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය] විජිවං කරණීයන්ති.

9. ඝාතචම්බගෙහා

1. 9. 9. 1-11.

ජග්ගමරණාදිසුත්තානි

170 - 180. [ජරාමරණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසාදතා යථාභූතං ජරා-
මරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය] ඝාතචම්බං කරණීයන්ති.

10. සභිවගෙහා

1. 9. 10. 1-11.

ජග්ගමරණාදිසුත්තානි

181 - 191. [ජරාමරණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසාදතා යථාභූතං ජරා-
මරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය] සභි කරණීයන්ති.

11. සම්පජ්ඣඤ්ඤාගෙහා

1. 9. 11. 1-11.

ජග්ගමරණාදිසුත්තානි

192 - 202. [ජරාමරණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසාදතා යථාභූතං ජරා-
මරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය] සම්පජ්ඣඤ්ඤා කරණීයන්ති.

12. අපසමාදවගෙහා

1. 9. 12. 1-11

ජග්ගමරණාදිසුත්තානි

203 - 213. [ජරාමරණං භික්ඛවෙ අජාතතා අපසාදතා යථාභූතං ජරා-
මරණෙ යථාභූතංඤ්ඤාය] අපසමාදෙ කරණීයෙති.

අනන්තරපෙය්‍යාලො නිවම්මො.

තත්ත්ව විග්‍රහදායක:

සත්ථා සිත්ඛා ව යොගො ව ජ්‍යෙෂ්ඨ උසොංඤ්ඤා පඤ්ඤා,
අප්පට්ඨානී අනප්පට්ඨානී විජිවං සාතචම්බවිච්ඡි.
සති ව සම්පජ්ඣඤ්ඤා අපසමාදෙත ආදායති.*

සුත්තනිකා අනන්තරපෙය්‍යාලො නිවම්මො.

වග්ගා තෙ ආදාය සොන්ති සුත්තා ආනන්ද සතානි ව,
වතුසඤ්ඤා තෙ වුත්තා පෙය්‍යාලෙ අනන්තරමි යෙති

* තෙසු ආදායසුපි විග්‍රහසු එකාදස එකාදස සුත්තනිකා හවන්ති. තෙ ජරාමරණ ජාති හව උපාදාන තණ්හා වෙදනා එසං සමායතන නාමරූප විඤ්ඤාණ සංඛාර නාමෙහෙව ගහෙතබ්බො. “පච්චයෙකාදස වුත්තා වතු-
සඤ්ඤානි” ඉති සබ්බස්මි යථාරූපං උදායනං කාතබ්බන්ති.

8. විජිත වර්ගය

1. 9. 8. 1-11

ජරාමරණාදි සූත්‍ර

159-169. [මහණෙනි, ජරාමරණ තතුවුණේ නොදන්නහු විසින් නොදක්නහු විසින් ජරාමරණයෙහි තතුවුණේ දැනීම පිණිස විශේෂ කටයුතු යි.]

9. භාගවට වර්ගය

1. 9. 9. 1-11

ජරාමරණාදි සූත්‍ර

170-180 [මහණෙනි, ජරාමරණ තතුවුණේ නොදන්නහු විසින් නොදක්නහු විසින් ජරාමරණයෙහි තතුවුණේ දැනීම පිණිස සත්තනුසාර කටයුතු යි.]

10. සභී වර්ගය

1. 9. 10. 1-11

ජරාමරණාදි සූත්‍ර

181-191. [මහණෙනි, ජරාමරණ තතුවුණේ නොදන්නහු විසින් නොදක්නහු විසින් ජරාමරණයෙහි තතුවුණේ දැනීම පිණිස (වතුසුඤ්ඤාපරිශ්‍රාභක) සිහිය කටයුතු යි.]

11. සමපජ්ඣාදි වර්ගය

1. 9. 11. 1-11

ජරාමරණාදි සූත්‍ර

192-202. [මහණෙනි, ජරාමරණ තතුවුණේ නොදන්නහු විසින් නොදක්නහු විසින් ජරාමරණයෙහි තතුවුණේ දැනීම පිණිස (වතුසුඤ්ඤාපරිශ්‍රාභක) ඥානය කටයුතු යි.]

12. අප්පමාද වර්ගය

1. 9. 12. 1-11

ජරාමරණාදි සූත්‍ර

203-213. [මහණෙනි, ජරාමරණ තතුවුණේ නොදන්නහු විසින් නොදක්නහු විසින් ජරාමරණයෙහි තතුවුණේ දැනීම පිණිස (සත්තනුසාරක) අප්පමාදය කටයුතු යි.]

අනතර පෙය්‍යාලය නම් වැනි යි.

එහි වර්ග නාමාවලිය:

සන්ධි, සිකුණා, සොහ, ජන්ද, උසෙසලුහි, අප්පමාද, අනතර, විරිය, සාතව්ව, සති, සමපජ්ඣාදි, අප්පමාද යි (පෙය්‍යාල වර්ග) දෙළසෙකි යි.*

අනතරපෙය්‍යාල සූත්‍රානුගතයෝ නිමිසක.

ඔහු වර්ග දෙළසෙකි. සූත්‍ර එක්සිය දෙකිසෙකි වේ. අනතර පෙය්‍යාලයෙහි යම් සූත්‍රයෝ වෙද්ද, ඔහු වතුසුඤ්ඤා විභාගයෙන් කියන ලදක යි.

* ඒ වර්ග දෙළසෙකි ම සූත්‍ර එකොළොස් බැගින් වේ. ඔහු ජරාමරණ, ජාති, භව, උපාදාන, තණ්හා, වෙදනා, එසා, සලායතන, තාමරුප, විඤ්ඤාණ, සංඛාර යන නම්වලින් ම ගත යුතුය. “සිවුසස් බෙදීමෙන් (ජරාමරණාදි) පව්වය සූත්‍ර එකොළොස්කි වදාරණ ලදී” යි. සියලු තැන්හි සුදුසු පරිදි උදාහරණ කටයුතු ය.

10. අභිසම්මසචග්ගො

1. 10. 1

නබ්බිඛාසුතනං.

214. එවං මේ සුතං: එකං සම්මං ගඟවා ආවජ්ඣිං විහරති ඡේතවනෙන අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරුමේ. අථ ඛො ගඟවා පරිත්තං නබ්බිඛායං පංසුං ආරොපෙතා භික්ඛු ආමනොති: තඤ්ඤිමස්සද්ධං භික්ඛවෙ, කතමනාහු ඛො ඛුත්තරං යො වායං මයා¹ පරිත්තො නබ්බිඛායං පංසු ආරොපිතො, අයං වා මහාපඨවීති?

එතදෙව භනෙන ඛුත්තරං යදිදං මහාපඨවී, අපමන්තකො නබ්බිඛායං ගඟවතා පරිත්තො පංසු ආරොපිතො. තෙව සතීමං කලං උපෙති, න සහස්සීමං කලං උපෙති, න සතසහස්සීමං කලං උපෙති, 'මහාපඨවී' උපනිධාය ගඟවතා පරිත්තො නබ්බිඛායං පංසු ආරොපිතොති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස දිට්ඨිසම්පන්නාස්ස පුග්ගලස්ස අභිසම්මතාවිතො එතදෙව ඛුත්තරං දුක්ඛං යදිදං පරික්ඛිණං පරියාදින්නං, අපමන්තකං අවසිට්ඨං. තෙව සතීමං කලං උපෙති, න සහස්සීමං කලං උපෙති, න සතසහස්සීමං කලං උපෙති, පුරිමං දුක්ඛකඛඤ්ඤං පරික්ඛිණං පරියාදින්නං උපනිධාය යදිදං සත්තකඛතඤ්ඤං පරමතා.²

එවං මහජ්ඣො ඛො භික්ඛවෙ ධම්මාභිසම්මයො, එවං මහජ්ඣො³ ධම්මවක්ඛු පටිලාභොති.

1. 10. 2.

පොක්කිරණීසුතනං.

215. ආවජ්ඣං-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පොක්කිරණී පඤ්ඤාසයොජ්ඣානි ආයාමෙන පඤ්ඤාසයොජ්ඣානි විත්ථාරෙන පඤ්ඤාසයොජ්ඣානි උබ්බෙධෙන පුණ්ණං උදකස්ස සමතිත්තකා කාකපෙය්‍යා. තතො පුරිසො කුසග්ගෙන උදකං උද්ධරෙය්‍ය, තං කිම්මස්සද්ධං භික්ඛවෙ කතමනාහුඛො ඛුත්තරං යං වා කුසග්ගෙන උදකං උබ්භතං, යං වා පොක්කිරණීයා උදකනති?

එතදෙව භනෙන ඛුත්තරං යදිදං පොක්කිරණීයා උදකං. අපමන්තං කුසග්ගෙන උදකං උබ්භතං. තෙව සතීමං කලං උපෙති, න සහස්සීමං කලං උපෙති, න සතසහස්සීමං කලං උපෙති, පොක්කිරණීයා උදකං උපනිධාය කුසග්ගෙන උදකං උබ්භතනති.

1. යොවායං - සිමු, PTS, සෘ. 2. සත්තකඛතභූපරමතා - සෘ. 3. මහිද්ධියො - සිමු.

10. අභිසම්මසංස්කෘතිය

1. 10. 1.

නවසිංහලාසනය

214. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තු වූ සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේසිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නියසිලෙහි පස් බුදුන් තභා: භික්ෂූන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවු ද, කීමෙන් ඉබොහෝ ද, මා විසින් නියසිලෙහි තභාග ලද යම් මේ පස් බුදු හෝ මේ මහපොළොව හෝ ද? යි.

වහන්ස, යම් මේ මහපොළොව වේ ද, මෙය ම ඉබොහෝ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නියසිලෙහි තභාග ලද පස්බුදු ඉමද ය. මහපොළොව හා සැසඳීමෙහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නියසිලෙහි තභාග ලද පස්බුදු සිය වන කලාවටත් තො ම පැමිණේ. දහස්වන කලාවටත් තො ම පැමිණෙයි. සියදහස්වන කලාවටත් තො ම පැමිණේ.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම සිටුපස් අවබෝධ කළ දැවිසම්පන්න ආයතී-
ශ්‍රාවක පුද්ගලයා විසින් යම් මේ දුකෙක් ඝෘය කරණ ලද ද, අවසන් කරණ ලද ද, මෙය ම ඉබොහෝ ය. ඉතිරි වූ දුක ඉමද ය. සත්වරක් ඉපදීම නිමි කොට ඇති යම් මේ දුකෙක් වේ ද, එය ඝෘය කරණ ලද අවසන් කරණ ලද පළමු දුක්ඛය හා සැසඳීමෙහි දී සිය වන කලාවටත් තො ම පැමිණේ. දහස් වන කලාවටත් තො ම පැමිණේ. සියදහස් වන කලාවටත් තො ම පැමිණෙයි.

මහණෙනි, ධර්මාවබෝධය මෙසේ මහදර්ශනයක් නිපදවන්නේ ය, දහම් ඇස (සෝවන්සෙල) පිළිලැබීම මෙසේ මහදර්ශනයක් නිපදවන්නේ වේ යි.

1. 10. 2.

පොකුණේ සුත්‍රය

215. සැවැත්තු වූ -

මහණෙනි, යම් සේ අයමින් පණ්ණසොදනක් ඇති විහාරින් පණ්ණසොදනක් ඇති ගැබිරින් පණ්ණසොදනක් ඇති දිගෙන් පිරුණු මුවවට සම වූ කවුඩින් විසින් පිය හැකි පොකුණක් වේ ද, පුරුෂයෙක් තෙමේ ඒ පොකුණෙන් කුසතණ අගින් දිග තභාගන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවු ද, කීමෙන් ඉබොහෝ ද, කුසතණ අගින් තභාග ලද යම් දිගෙක් හෝ පොකුණෙහි වූ යම් දිගෙක් හෝ ද යි?

වහන්ස, පොකුණෙහි වූ යම් මේ දිගෙක් වේ ද, මෙය ම ඉබොහෝ ය. කුසතණ අගින් තභාග ලද දිග ඉමද ය. පොකුණෙහි දිග හා සැසඳීමෙහි දී කුසතණ අගින් තභාග ලද දිග සියවන කලාවටත් තො ම පැමිණෙයි. දහස්වන කලාවටත් තො ම පැමිණෙයි. සියදහස්වන කලාවටත් තො ම පැමිණේ.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, අරියාවකායා දිට්ඨිසම්පන්නායා පුග්ගලායා අභිසම්මතාපිනො එතදෙව ඛුත්තරං දුක්ඛං යදිදං පරික්ඛිණං පරියාදින්නං, අප්පම්භතකං අවසිට්ඨං. තෙව සතිමං කල් උපෙනි, ත සහසසිමං කල් උපෙනි, ත සතසහසසිමං කල් උපෙනි, පුරිමං දුක්ඛකකුඛං පරික්ඛිණං පරියාදින්නං උපනිධාය යදිදං සත්තකකතං පරමතා.

එවං මහජායො ඛො භික්ඛවෙ, ධම්මාභිසම්මයො, එවං මහජායො ධම්මවක්ඛුපට්ඨාහොති.

1. 10. 3.

සමෙහජ්ජදකසුත්තං.

216. ඣාමජ්ජියං-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යජ්ජිමා මහාතදියො සංසද්දන්ති සමෙනති, සෙය්‍යපීදං: ගඛ්ඤා යමුත්තා අවිරවති සරභු මහි. තතො පුරිසො දො වා නිණ්ඤා වා උදකපුසිතාති උභිරෙය්‍ය. තං කිම්මඤ්ඤාථ භික්ඛවෙ කතමනානු ඛො ඛුත්තරං යාති වා දො වා නිණ්ඤා වා උදකපුසිතාති උබ්බතාති, යං වා සමෙහජ්ජ උදකතාති?

එතදෙව භනෙත, ඛුත්තරං යදිදං සමෙහජ්ජ උදකං. අප්පම්භතකාති දො වා නිණ්ඤා වා උදකපුසිතාති උබ්බතාති. තෙව සතිමං කල් උපෙනති, ත සහසසිමං කල් උපෙනති, ත සතසහසසිමං කල් උපෙනති, සමෙහජ්ජ උදකං උපනිධාය දො වා නිණ්ඤා වා උදකපුසිතාති උබ්බතාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, -පෙ- මහජායො ධම්මවක්ඛුපට්ඨාහොති.

1. 10. 4.

දුතිය සමෙහජ්ජදකසුත්තං.

217. ඣාමජ්ජියං-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යජ්ජිමා මහාතදියො සංසද්දන්ති සමෙනති, සෙය්‍යපීදං: ගඛ්ඤා යමුත්තා අවිරවති සරභු මහි. තං උදකං පරික්ඛිණං පරියාදින්නං ගවේජය්‍ය ථපෙතො දො වා නිණ්ඤා වා උදකපුසිතාති. තං කිම්මඤ්ඤාථ භික්ඛවෙ කතමනානු ඛො ඛුත්තරං යං වා සමෙහජ්ජ උදකං පරික්ඛිණං පරියාදින්නං. යාති වා දො වා නිණ්ඤා වා උදකපුසිතාති අවසිට්ඨාති?

එතදෙව භනෙත, ඛුත්තරං සමෙහජ්ජ උදකං යදිදං පරික්ඛිණං පරියාදින්නං. අප්පම්භතකාති දො වා නිණ්ඤා වා උදකපුසිතාති අවසිට්ඨාති. තෙව සතිමං කල් උපෙනති, ත සහසසිමං කල් උපෙනති, ත සතසහසසිමං කල් උපෙනති, සමෙහජ්ජ උදකං පරික්ඛිණං පරියාදින්නං උපනිධාය දො වා නිණ්ඤා වා උදකපුසිතාති අවසිට්ඨාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, -පෙ- මහජායො ධම්මවක්ඛුපට්ඨාහොති.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම බිම්ම අවබෝධ කළ දෘෂ්ටිකෝණය ආරක්ෂාවක පුද්ගලයා විසින් ක්‍ෂය කරණ ලද අවසන් කරණ ලද යම් මේ දුකෙක් වේ ද, මෙය ම ඉබෝහෝ ය. ඉතිරි වූ දුක ඉමද ය. සත්වරක් ඉපදීම පරම කොට ඇති යම් මේ දුකෙක් වේ ද, එය ක්‍ෂය කරණ ලද අවසන් කරණ ලද පළමු දුක්ඛය හා සැසඳීමේ දී සියවැනි කලාවටත් නො ම පැමිණෙයි. දහස්වන කලාවටත් නො ම පැමිණෙයි. සියදහස්වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. මහණෙනි, බිම්මබෝධය මෙසේ මහදජ්ඣයක් නිපදවන්නේ ය. දහම් ඇස පිළිලැබීම මෙසේ මහදජ්ඣයක් නිපදවන්නේ වේ යි.

1. 10. 3.

සමෙහස්උදක සුත්‍රය

216. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, යම් සේ යම් තැනෙකි මේ මහාතද්වි ඵක් ව ගලා බසිද්ද, එකට මුහු වෙද්ද, ඒ කවර තද්වි ද යත්: ගඟ, යමුනා, අවිච්ඡි, සරහු මගී යන මොහු යි. පුරුෂයෙක් තෙමේ එයින් දෙකක් හෝ තුනක් හෝ දියබිඳු තහන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවූ ද, කීමෙක් ඉබෝහෝ ද, තහන ලද යම් දියබිඳු දෙක තුන හෝ ගඟ, එක් වූ තැන යම් දියෙක් හෝ දෑ යි?

වහන්ස, ගඟ, එක් වූ තැන යම් මේ දියෙක් වේ ද, මෙය ම ඉතා බොහෝ ය. තහන ලද දෙකක් හෝ තුනක් හෝ වූ දියබිඳු ඉතා ම ද ය. ගඟ, එක් වූ තැන දිය හා සැසඳීමේ දී තහන ලද දෙකක් හෝ තුනක් හෝ වූ දියබිඳු සියවන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. දහස්වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. සියදහස්වන කලාවටත් නො ම පැමිණෙයි. මහණෙනි, එතෙසින් ම ... දහම් ඇස පිළිලැබීම මහදජ්ඣයක් නිපදවන්නේ වේ යි

1. 10. 4.

දෙවන සමෙහස්උදක සුත්‍රය

217. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, යම් සේ යම් තැනෙක මේ මහාතද්වි ඵක් ව ගලා බසිද්ද, එක් වෙද්ද, ඒ කවර තද්වි ද යත්: ගඟ, යමුනා, අවිච්ඡි, සරහු, මගී යන මොහු යි. දියබිඳු දෙකක් හෝ තුනක් හෝ තබා ඒ දිය ක්‍ෂය වීමට අවසන් වීමට යන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ කීමැ යි හඟිවූ ද, කීමෙක් ඉතා වැඩි ද, ක්‍ෂය වූ අවසන් වූ ගඟ, එක් වූ තැන වූ යම් දිය හෝ ඉතිරි වූ දෙකෙක් හෝ තුනෙක් හෝ වූ යම් දියබිඳු හෝ දෑ යි?

වහන්ස, ක්‍ෂය වූ අවසන් වූ ගඟ, එක් වූ තැන යම් දියෙක් වේ ද, මෙය ම ඉතා බොහෝ ය. ඉතිරි වූ දෙකෙක් හෝ තුනෙක් හෝ වූ දියබිඳු ඉතා ම ද ය. ක්‍ෂය වූ අවසන් වූ ගඟ, එක් වූ තැන වූ දිය හා සැසඳීමේ දී ඉතිරි වූ දෙකෙක් හෝ තුනෙක් හෝ වූ දියබිඳු සියවන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. දහස්වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. සියදහස්වන කලාවටත් නො ම පැමිණෙයි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම ආරක්ෂාවකයා විසින් ... දහම් ඇස පිළිලැබීම මහදජ්ඣයක් නිපදවන්නේ වේ යි.

1 10. 5.

පඨවිසුභතං

218. භාවජථියං-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො මහාපඨවියා සත්තකොලට්ඨිමත්තියො අග්‍රිකා උපනික්ඛිපෙය්‍ය. තං කිම්මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ කතමං නු ඛො ඛහුතරං යා වා සත්තකොලට්ඨිමත්තියො අග්‍රිකා උපනික්ඛිතතා. යා වා මහාපඨවීති?

එතදෙව හතෙත, ඛහුතරං යදිදං මහාපඨවි. අප්පමත්තිකා සත්තකොලට්ඨිමත්තියො අග්‍රිකා උපනික්ඛිතතා. තෙව සතිමං කලං උපෙනති, ත සහසසිමං කලං උපෙනති, ත සතසහසසිමං කලං උපෙනති, මහාපඨවිං උපනිමාය සත්තකොලට්ඨිමත්තියො අග්‍රිකා උපනික්ඛිතතාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ -පෙ- මහජිසො ධම්මවක්ඛුපට්ඨිලාභොති.

1. 10. 6

දුතියපඨවිසුභතං

219. භාවජථියං-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාපඨවි පරික්ඛයං පරියාදතං ගච්ඡෙය්‍ය ධපෙත්වා සත්තකොලට්ඨිමත්තියො අග්‍රිකා. තං කිම්මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමනනු ඛො ඛහුතරං යං වා මහාපඨවියා පරික්ඛණං පරියාදිණණං, යා වා සත්තකොලට්ඨිමත්තියො අග්‍රිකා අවසිට්ඨාති?

එතදෙව හතෙත ඛහුතරං මහාපඨවියා යදිදං පරික්ඛණං පරියාදිතතං. අප්පමත්තිකා සත්තකොලට්ඨිමත්තියො අග්‍රිකා අවසිට්ඨා. තෙව සතිමං කලං උපෙනති, ත සහසසිමං කලං උපෙනති, ත සතසහසසිමං කලං උපෙනති, මහාපඨවියා පරික්ඛණං පරියාදිණණං උපනිමාය සත්තකොලට්ඨිමත්තියො අග්‍රිකා අවසිට්ඨාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ -පෙ- මහජිසො ධම්මවක්ඛුපට්ඨිලාභොති.

1. 10. 7.

සමුද්දසුභතං

220. භාවජථියං-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො මහාසමුද්දතො¹ ඥෙ වා තිණි වා උදක-පුසිතාති උද්ධරෙය්‍ය, තං කිම්මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමං නු ඛො ඛහුතරං යාති වා ඥෙ වා තිණිවා උදකපුසිතාති උබ්බතාති, යං වා මහාසමුද්දෙ උදකතති?

එතදෙව හතෙත, ඛහුතරං යදිදං මහාසමුද්දෙ උදකං. අප්පමත්තාකති ඥෙ වා තිණි වා උදකපුසිතාති උබ්බතාති. තෙව සතිමං කලං උපෙනති, ත සහසසිමං කලං උපෙනති, ත සතසහසසිමං කලං උපෙනති. මහාසමුද්දෙ උදකං උපනිමාය ඥෙ වා තිණි වා උදකපුසිතාති උබ්බතාතීති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ -පෙ- මහජිසො ධම්මවක්ඛුපට්ඨිලාභොති

1. මහාසමුද්ද - සෘ.

1 10. 5.

පඨවිසූත්‍රය

218 සැවැන්නුවර-

මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් මහපොළොවෙන් බෙබර ඇට සතක් පමණ වූ මැටි ගුලි ගෙණ තබන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවූ ද, කීමෙක් ඉතා බොහෝ ද, ගෙණ තබන ලද බෙබර ඇට සතක් පමණ වූ යම් මැටිගුලි හෝ යම් මහපොළොව හෝ දැයි?

වහන්ස, යම් මේ මහපොළොව වේ ද, මෙය ම ඉතා බොහෝ ය. තබන ලද බෙබර ඇට සතක් පමණ වූ මැටි ගුලි ඉතා ම ද ය. මහපොළොව හා සැසඳීමෙහි දී තබන ලද බෙබර ඇට සතක් පමණ වූ මැටිගුලි සියවන කලාවටත් තො ම පැමිණේ. දහස්වන කලාවටත් තො ම පැමිණේ. සියදහස් වන කලාවටත් තො ම පැමිණෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම ... දහම් ඇස පිළිලැබීම මහදර්ශයක් නිපදවන්නේ වේ යි.

1 10. 6.

දෙවන පඨවි සූත්‍රය

219 සැවැන්නුවර-

මහණෙනි, යම් සේ බෙබර ඇට සතක් පමණ මැටිගුලි තිබිය දී මහපොළොව ඝෘය වීමට අවසන් වීමට යන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවූ ද, කීමෙක් ඉබොහෝ ද, මහපොළොවෙහි යම් ගෙවුනු අවසන් වූ කොටස හෝ ඉතිරි වූ බෙබර ඇට සතක් පමණ වූ යම් මැටිගුලි හෝ දැයි?

වහන්ස, මහපොළොවෙහි ගෙවුනු අවසන් වූ යම් කොටසෙක් වේ නම් මෙය ම ඉතා බොහෝ ය. ඉතිරි වූ බෙබර ඇට සතක් පමණ වූ මැටිගුලි ඉතා ම ද ය. මහපොළොවෙහි ඝෘය වූ අවසන් වූ කොටස හා සැසඳීමෙහි දී ඉතිරි වූ බෙබර ඇට සතක් පමණ වූ මැටිගුලි සියවන කලාවටත් තො ම පැමිණේ. දහස්වන කලාවටත් තො ම පැමිණේ. සියදහස් වන කලාවටත් තො ම පැමිණේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම ... දහම් ඇස පිළිලැබීම මහදර්ශයක් නිපදවන්නේ වේ යි.

1 10. 7.

සමුද්ද සූත්‍රය

220 සැවැන්නුවර-

මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් මහසමුද්‍රයේ දියබිඳු දෙකක් හෝ තුනක් හෝ තහාලන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවූ ද, කීමෙක් ඉතා බොහෝ ද, තහන ලද යම් දියබිඳු දෙක හෝ තුන හෝ ද, මහසමුද්‍රයෙහි යම් දිය හෝ දැයි?

වහන්ස, යම් මේ මහසමුද්‍රයෙහි දිය වේ ද, මෙය ම ඉතා බොහෝ ය. තහන ලද දියබිඳු දෙක හෝ තුන හෝ ඉතා ම ද ය. මහසමුද්‍රයෙහි දිය හා සැසඳීමෙහි දී තහන ලද දියබිඳු දෙක හෝ තුන හෝ සියවන කලාවටත් තො ම පැමිණේ. දහස්වන කලාවටත් තො ම පැමිණේ. සියදහස්වන කලාවටත් තො ම පැමිණේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම ... දහම් ඇස පිළිලැබීම මහදර්ශයක් නිපදවන්නේ වේ යි.

1. 10. 8.

දුතිය සමුදාසුතනං

221. සාවකපීයං-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහාසමුද්දෙ පරික්ඛයං පරියාදනං ගවේජය්‍ය, ධූපෙත්වා දො වා තිණී වා උදකප්පිතාති. තං කීමමඤ්ඤාථ භික්ඛවෙ, කතමං භු වො ඛත්තරං, යං වා මහාසමුද්දෙ උදකං පරික්ඛිණං පරියාදිතං, යාති වා දො වා තිණී වා උදකප්පිතාති අවසිට්ඨාති?

එතදෙව භනෙත, ඛත්තරං මහාසමුද්දෙ උදකං යදිදං පරික්ඛිණං පරියාදිතං. අපමන්තාති දො වා තිණී වා උදකප්පිතාති අවසිට්ඨාති. තෙව සතිමං කලං උපෙනති, න සහස්සිමං කලං උපෙනති, න සතසහස්සිමං කලං උපෙනති, මහාසමුද්දෙ උදකං පරික්ඛිණං පරියාදිතං උපතිට්ඨාය දො වා තිණී වා උදකප්පිතාති අවසිට්ඨාති එවමෙව වො භික්ඛවෙ - පෙ- මහජීයො ධම්මවක්ඛුපට්ඨායොති.

1: 10. 9

පබ්බතූපමසුතනං

222. සාවකපීයං-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිකා නිම්බතො පබ්බතරාජස්ස සත්ත සාසප- මත්තියො පාසාණසකරා උපතික්ඛිතය්‍ය තං කීමඤ්ඤාථ භික්ඛවෙ කතමනනුවො ඛත්තරං යා වා සත්ත සාසපමත්තියො පාසාණසකරා උපතික්ඛිතා, යො වා නිම්බා පබ්බතරාජාති.

එතදෙව භනෙත, ඛත්තරං යදිදං නිම්බා පබ්බතරාජා. අපමන්තිකා සත්ත සාසපමත්තියො පාසාණසකරා උපතික්ඛිතා. තෙව සතිමං කලං උපෙනති, න සහස්සිමං කලං උපෙනති, න සතසහස්සිමං කලං උපෙනති, නිම්බතං පබ්බතරාජං උපතිට්ඨාය සත්ත සාසපමත්තියො පාසාණසකරා උපතික්ඛිතාති. එවමෙව වො භික්ඛවෙ - පෙ- මහජීයො ධම්මවක්ඛුපට්ඨායොති.

1 10. 10

දුතිය පබ්බතූපමසුතනං

223. සාවකපීයං-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, නිම්බා පබ්බතරාජා පරික්ඛයං පරියාදනං ගවේජය්‍ය ධූපෙත්වා සත්ත සාසපමත්තියො පාසාණසකරා. තං කීමමඤ්ඤාථ භික්ඛවෙ කතමනනුවො ඛත්තරං, යං වා නිම්බතො පබ්බතරාජස්ස පරික්ඛිණං පරියාදිතං, යා වා සත්ත සාසපමත්තියො පාසාණසකරා අවසිට්ඨාති?

1 10 8.

දෙවන සමුදාසනය

221. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, යම් සේ දියබිඳු දෙකක් හෝ තුනක් තිබිය දී මහමුහුද ඝෂය වීමට අවසන් වීමට යන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවු ද, කීමෙන් ඉතා වැඩි ද, මහමුහුදෙහි ඝෂය වූ අවසන් වූ යම් දිය හෝ ඉතිරි වූ දෙකෙක් හෝ තුනෙක් හෝ වූ යම් දියබිඳු හෝ ද යි?

වහන්ස, මහමුහුදෙහි ඝෂය වූ අවසන් වූ යම් මේ දියෙක් වේ ද, මෙය ම ඉතා වැඩි ය. ඉතිරි වූ දෙකෙක් හෝ තුනෙක් හෝ වූ දියබිඳු ඉතා මද ය. මහමුහුදෙහි ඝෂය වූ අවසන් වූ දිය හා සැසඳීමෙහි දී ඉතිරි වූ දෙකෙක් හෝ තුනෙක් හෝ වූ දියබිඳු සියවන කලාවටත් නොම පැමිණේ. දහස්වන කලාවටත් නොම පැමිණේ. සියදහස් වන කලාවටත් නොම පැමිණෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම ... දහම් ඇස පිළිලැබීම මහදර්ශයක් නිපදන්නේ වේ යි.

1 10 9.

පෙබ්බසාසන සූත්‍රය

222. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් හිමවන් පවුරුපුරේ අබආට සතක් පමණ වූ ගල්කැට පසෙක තබන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවු ද, කීමෙන් ඉතා බොහෝ ද, පසෙක තබන ලද අබැට සතක් පමණ වූ යම් ගල්කැට හෝ යම් හිමවන් පවුරුපුරේ හෝ ද යි?

වහන්ස, යම් මේ හිමවන් පවුරුපුරේ වේ ද, මෙය ම ඉතා බොහෝ ය. පසෙක තබන ලද අබැට සතක් පමණ වූ ගල්කැට ඉතා මද ය. හිමවන් පවුරුපුරේ හා සැසඳීමේ දී පසෙක තබන ලද අබැට සතක් පමණ වූ ගල්කැට සියවන කලාවටත් නොම පැමිණේ. දහස්වන කලාවටත් නොම පැමිණේ. සියදහස්වන කලාවටත් නොම පැමිණේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම දහම් ඇස පිළිලැබීම මහදර්ශයක් නිපදන්නේ වේ යි.

1. 10. 10

දෙවන පෙබ්බසාසන සූත්‍රය

223. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, යම් සේ අබැට සතක් පමණ වූ ගල්කැට තිබිය දී හිමවන් පවුරුපුරේ ඝෂය වීමට අවසන් වීමට යන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවු ද, කීමෙන් ඉතා වැඩි ද, හිමවන් පවුරුපුරේ යම් ඝෂය වූ අවසන් වූ කොටස හෝ ඉතිරි වූ අබැට සතක් පමණ වූ යම් ගල්කැට හෝ ද යි?

එතදෙව භනෙත, බහුතරං භිමවතො පබ්බතරාජස්ස යදිදං පරිකඛිණං පරියාදින්නං. අප්පමත්තිකා සත්ත සාසපමත්තිකො පාසාණසකකිරා අවසිට්ඨා. තෙව සතිමං කලං උපෙනති, ත සහසසිමං කලං උපෙනති, ත සත-සහසසිමං කලං උපෙනති, භිමවතො පබ්බතරාජස්ස පරිකඛිණං පරියාදින්නං උපතිට්ඨාය සත්ත සාසපමත්තිකො පාසාණසකකිරා අවසිට්ඨාති.

එවමෙව බො භිකඛවෙ, අරියසාවකස්ස දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස අභිසමෙතාවිනො එතදෙව බහුතරං දුක්ඛං යදිදං පරිකඛිණං පරියාදින්නං, අප්පමත්තකං අවසිට්ඨං. තෙව සතිමං කලං උපෙනති, ත සහසසිමං කලං උපෙනති, ත සතසහසසිමං කලං උපෙනති, පුරිමං දුක්ඛකඛකං පරිකඛිණං පරියාදින්නං උපතිට්ඨාය යදිදං සත්තකඛත්තුං පරමතා. එවං මහජඨියො බො භිකඛවෙ ධම්මාභිසම්මයො, එවං භෙත්ඨියො ධම්මවකඛුපට්ඨාහොති.

1. 10. 11

තනියපබ්බතූමසුත්තං

224 සාවඤ්ඤං-

සෙය්‍යථාපි භිකඛවෙ, පුරිසො සිතෙරුස්ස පබ්බතරාජස්ස සත්ත මුග්ගමත්තිකො පාසාණසකකිරා උපතිකඛිපෙය්‍ය. තං කිම්මඤ්ඤථ භිකඛවෙ කතමං හු බො බහුතරං යා වා සත්ත මුග්ගමත්තිකො පාසාණසකකිරා උපතිකඛිත්තා, යො වා සිතෙරු පබ්බතරාජාති.

එතදෙව භනෙත, බහුතරං යදිදං සිතෙරු පබ්බතරාජා. අප්පමත්තිකා සත්ත මුග්ගමත්තිකො පාසාණසකකිරා උපතිකඛිත්තා. තෙව සතිමං කලං උපෙනති, ත සහසසිමං කලං උපෙනති, ත සතසහසසිමං කලං උපෙනති, සිතෙරු පබ්බතරාජාතං උපතිට්ඨාය සත්ත මුග්ගමත්තිකො පාසාණසකකිරා උපතිකඛිත්තාති.

එවමෙව බො භිකඛවෙ අරියසාවකස්ස දිට්ඨිසම්පන්නස්ස පුග්ගලස්ස අභිගමං උපතිට්ඨාය අඤ්ඤාතිත්ථිසජ්ජේණමුභවණපරිබ්බාජකාතං අභිගමො තෙව සතිමං කලං උපෙනති, ත සහසසිමං කලං උපෙනති, ත සතසහසසිමං කලං උපෙනති. එවං මහාභිගමො භිකඛවෙ දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො එවං මහාභිඤ්ඤාති.

අභිසමයවග්ගො දසමො.

තත්‍රැද්දුතං:

තඛසිඛා පොකකරණි වෙව සමොඤ්ජ උදකෙ දුවෙ,
ඤේ පස්ථි ඤේ සමුඤ්ඤා තයො ච පබ්බතූපමාති.

අභිසමයසංයුතතං සමන්තං.

තත්‍ර වග්ගඤ්ඤං:

මුඤ්ඤො ආහාරො දසබලො කළාරො ගහපති පඤ්චමො,
දුක්ඛවග්ගො මහාවග්ගො අට්ඨමො සමණමුභවණො,
තවමො තතරපෙය්‍යාලො දසමො භිසමයො භවෙති

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

වහන්ස, හිමවත් පවුරුපුරේ යම් මේ ඝෘය වූ අවසන් වූ කොටසෙක් වේ ද, මෙය ම ඉතා වැඩිය. ඉතිරි වූ අබ්ධ සතක් පමණ වූ ගල්කැට ඉතා ම ද ය. හිමවත් පවුරුපුරේ ඝෘය වූ, අවසන් වූ කොටස හා සැසඳීමේ දී ඉතිරි වූ අබ්ධ සතක් පමණ වූ ගල්කැට සියවන කලාවටත් නො ම පැමිණේ දහස් වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. සියදහස්වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ.

මහණෙනි, එසෙයින් ම දහම් අවබෝධ කළ දෘෂ්ටිමපන්න ආර්යශ්‍රාවක පුද්ගලයාගේ ඝෘය වූ අවසන් වූ යම් මේ දුකෙක් වේ ද, එය ම ඉතා වැඩිය. ඉතිරි වූ දුක ඉතා ම ද ය. ඝෘය වූ අවසන් වූ පළමු දුක් රැස හා සැසඳීමේ දී සත්වරක් ඉපදීම හිමි කොට ඇති යම් මේ දුකෙක් වේ නම් එය සියවන කලාවටත් නො ම පැමිණේ දහස්වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. සියදහස්වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. මහණෙනි, ධර්මාවබෝධය එසේ මහත් වැඩ ඇත්තෙකි. දහම් ඇස පිළිලැබීම එසේ මහත් වැඩ ඇත්තෙකි යි.

1. 10. 11

තෙවන පබ්බතූපම සූත්‍රය

224. සැවැත්තුමර-

මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් සිතේරු පවුරුපුරේ මුංආට සතක් පමණ වූ ගල්කැට පසෙක තබන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවූ ද, කීමෙක් ඉබෝහෝ ද, පසෙක තබන ලද මුංආට සතක් පමණ වූ යම් ගල්කැට හෝ යම් සිතේරු පවුරුපුරේ හෝ ද යි?

වහන්ස, යම් මේ සිතේරු පවුරුපුරේ වේ ද, මෙය ම ඉබෝහෝ ය. පසෙක තබන ලද මුංආට සතක් පමණ වූ ගල්කැට ඉම ද ය. සිතේරු පවුරුපුරේ හා සැසඳීමේ දී පසෙක තබන ලද මුංආට සතක් පමණ වූ ගල්කැට සිය වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. දහස් වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ. සියදහස් වන කලාවටත් නො ම පැමිණේ.

මහණෙනි, එසෙයින් ම දෘෂ්ටිමපන්න ආර්යශ්‍රාවක පුද්ගලයාගේ අධිගමය හා සැසඳීමේ දී අත්තොටු මහණ බමුණු පිරිවැජ්ජත්තේ අධිගමය සිය වන කලාවටත් නො ම පැමිණෙයි. දහස් වන කලාවටත් නො ම පැමිණෙයි. සියදහස් වන කලාවටත් නො ම පැමිණෙයි. මහණෙනි, දෘෂ්ටිමපන්න පුද්ගල තෙමේ එසේ මහත් අධිගම ඇත්තෙකි. එසේ මහත් අභිඤ්ඤ ඇත්තෙකි යි.

අභිසම්මවර්ගීය දසවැනි යි.

එහි උදදනාය:

තබ්බිඛා පොකකරණී සුත්‍ර දෙක ය, සමොප්පදක සුත්‍ර දෙක ය, පඨවි සුත්‍ර දෙක ය, සමුද්ද සුත්‍ර දෙක ය, පබ්බතූපම සුත්‍ර තුණ් යැ යි සුත්‍ර එකොළොසෙකි යි.

අභිසම්මසංයුතනාය නිමිසේ ය.

එහි වර්ණාමාවලිය:

මුඛ, ආකාර, දහබල, කල්‍යාණවර්ගීය යි වර්ණිතවෙයි. ගහපතිවර්ගීය පස්වැන්න ය, දුක්ඛවර්ගීය, මහාවර්ගීය යි දෙකෙකි. සමුඛමුඛවර්ගීය අවටවැන්න ය. අනාර පෙය්‍යාලවර්ගීය නවවැන්න ය. අභිසම්මවර්ගීය දසවැන්න වෙ යි.

2. මාතුසංයුතතං

1. නානත්තවග්ගො

2. 1. 1

මාතුනානත්තසුතතං.

225. සාවකපීයං-

මාතුනානත්තං වො භික්ඛවෙ දෙසිය්සාමි,¹ තං සුඤ්ඤාච සංක්ඛිකං මතසි-
කරොථ භාසිය්සාමිති. එවං භනෙතති බො තෙ භික්ඛු භගවතො පථවියොසුං,
භගවා එතදවොච.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ මාතුනානත්තං? චක්ඛුමාතු රූපමාතු චක්ඛු-
විඤ්ඤාණමාතු, සොතමාතු සඤ්ඤාමාතු සොතවිඤ්ඤාණමාතු, ඝාණමාතු
ගතිමාතු ඝාණවිඤ්ඤාණමාතු, ජ්වහාමාතු රසමාතු ජ්වහාවිඤ්ඤාණමාතු,
කායමාතු ථොට්ඨබ්බමාතු කායවිඤ්ඤාණමාතු, මනොමාතු ධම්මමාතු
මනොවිඤ්ඤාණමාතු. ඉදං වුවවති භික්ඛවෙ මාතුනානත්තන්ති.

2. 1. 2

එස්සනානත්තසුතතං.

226. සාවකපීයං-

මාතුනානත්තං භික්ඛවෙ පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සනානත්තං. කතමඤ්ච
භික්ඛවෙ, මාතුනානත්තං? චක්ඛුමාතු සොතමාතු ඝාණමාතු ජ්වහාමාතු
කායමාතු මනොමාතු. ඉදං වුවවති භික්ඛවෙ මාතුනානත්තං.

කථඤ්ච² භික්ඛවෙ, මාතුනානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සනානත්තං?
චක්ඛුමාතුං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ජති චක්ඛුසම්ථස්සො, සොතමාතුං පටිච්ච
උපපජ්ජති සොතසම්ථස්සො, ඝාණමාතුං පටිච්ච උපපජ්ජති ඝාණසම්ථස්සො,
ජ්වහාමාතුං පටිච්ච උපපජ්ජති ජ්වහාසම්ථස්සො, කායමාතුං පටිච්ච
උපපජ්ජති කායසම්ථස්සො, මනොමාතුං පටිච්ච උපපජ්ජති මනොසම්ථස්සො.
එවං බො භික්ඛවෙ, මාතුනානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සනානත්තන්ති.

2. 1. 3

නො එස්සනානත්තසුතතං.

227. සාවකපීයං-

මාතුනානත්තං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සනානත්තං, නො
එස්සනානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති මාතුනානත්තං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, මාතුනානත්තං? චක්ඛුමාතු -පෙ- මනොමාතු ඉදං
වුවවති භික්ඛවෙ මාතුනානත්තං.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ, මාතුනානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සනානත්තං,
නො එස්සනානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති මාතුනානත්තං? චක්ඛුමාතුං භික්ඛවෙ
පටිච්ච උපපජ්ජති චක්ඛුසම්ථස්සො, නො චක්ඛුසම්ථස්සො පටිච්ච උපපජ්ජති
චක්ඛුමාතු -පෙ- මනොමාතුං පටිච්ච උපපජ්ජති මනොසම්ථස්සො. නො
මනොසම්ථස්සො පටිච්ච උපපජ්ජති මනොමාතු. එවං බො භික්ඛවෙ, මාතු-
නානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සනානත්තං. නො එස්සනානත්තං පටිච්ච
උපපජ්ජති මාතුනානත්තන්ති.

1. දෙසෙය්සාමි - මජ්ඣං, 2. කතමඤ්ච - සෘ.

2. බාතුසංයුතතය

1. තානාතාවයීය.

3. 1. 1

බාතුතානාතන සූත්‍රය

225. සෑවැත්නුවර-

මහණෙනි, තොපට බාතුතාතාතාවය දේශනා කරන්නෙමි. එය අසවු, මැනවින් මෙනෙහි කරවු. දේශනා කරන්නෙමි හි ඒ භික්ෂුහු “වහන්ස එසේ ය” හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක:

මහණෙනි, බාතුතාතාතාවය කීමෙක යත්: වක්‍රබාතු ය, රූපබාතු ය, වක්‍රවිඤ්ඤාණබාතු ය, සෝතබාතු ය, සග්ගබාතු ය, සෝතවිඤ්ඤාණබාතු ය, ඝාණබාතු ය, ගනිබාතු ය, ඝාණවිඤ්ඤාණබාතු ය, ජ්වහාබාතු ය, රහබාතු ය, ජ්වහාච්ඤ්ඤාණබාතු ය, කායබාතු ය, ජොට්ඨබ්බබාතු ය, කායවිඤ්ඤාණබාතු ය, මනෝබාතු ය, ධම්මබාතු ය, මනෝවිඤ්ඤාණබාතු ය හි. මහණෙනි, මේ බාතුතාතාතාවය හි කියනු ලැබේ හි.

3. 1. 2

එස්සතානාතන සූත්‍රය

226. සෑවැත්නුවර-

මහණෙනි, බාතුතාතාතාවය නිසා එස්සතාතාතාවය උපදී. මහණෙනි, බාතුතාතාතාවය කවරේ ද යත්: වක්‍රබාතු ය, සෝතබාතු ය, ඝාණබාතු ය, ජ්වහාබාතු ය, කායබාතු ය, මනෝබාතු ය හි. මහණෙනි, මෙය බාතුතාතාතාවය හි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් බාතුතාතාතාවය නිසා එස්සතාතාතාවය උපදී ද? මහණෙනි, වක්‍රබාතුව නිසා වක්‍රසම්පය්‍යය උපදී. සෝතබාතුව නිසා සෝතසම්පය්‍යය උපදී. ඝාණබාතුව නිසා ඝාණසම්පය්‍යය උපදී. ජ්වහාබාතුව නිසා ජ්වහාසම්පය්‍යය උපදී. කායබාතුව නිසා කායසම්පය්‍යය උපදී. මනෝබාතුව නිසා මනෝසම්පය්‍යය උපදී. මහණෙනි, මෙසෙසින් බාතුතාතාතාවය නිසා එස්සතාතාතාවය උපදී හි.

3. 1. 3

තො එස්සතානාතන සූත්‍රය

227. සෑවැත්නුවර-

මහණෙනි, බාතුතාතාතාවය නිසා එස්සතාතාතාවය උපදී. එස්සතාතාතාවය නිසා බාතුතාතාතාවය නූපදී.

මහණෙනි, බාතුතාතාතාවය කවරේ ද යත්: වක්‍රබාතු ය ... මනෝබාතු ය හි. මහණෙනි, මේ බාතුතාතාතාවය හි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් බාතුතාතාතාවය නිසා එස්සතාතාතාවය උපදී ද? එස්සතාතාතාවය නිසා බාතුතාතාතාවය නූපදී ද? මහණෙනි, වක්‍රබාතුව නිසා වක්‍රසම්පය්‍යය උපදී. වක්‍රසම්පය්‍යය නිසා වක්‍රබාතුව නූපදී ... මනෝබාතුව නිසා මනෝසම්පය්‍යය උපදී. මනෝසම්පය්‍යය නිසා මනෝබාතුව නූපදී. මහණෙනි, මෙසේ බාතුතාතාතාවය නිසා එස්සතාතාතාවය උපදී. එස්සතාතාතාවය නිසා බාතුතාතාතාවය නූපදී හි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 1. 4

වෙදනානානිත්තසුත්තං

228. සාමන්තියං-

බාහුතානත්තං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සතානත්තං. එස්සතානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති වෙදනානානත්තං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, බාහුතානත්තං? වක්ඛුමාතු -පෙ- මනොධාතු. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ බාහුතානත්තං.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ, බාහුතානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සතානත්තං, එස්සතානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති වෙදනානානත්තං? වක්ඛුමාතුං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ජති වක්ඛුසම්මස්සො. වක්ඛුසම්මස්සො පටිච්ච උපපජ්ජති වක්ඛුසම්මස්සජා වෙදනා -පෙ- මනොධාතුං පටිච්ච උපපජ්ජති මනොසම්මස්සො. මනොසම්මස්සො පටිච්ච උපපජ්ජති මනොසම්මස්සජා වෙදනා. එවං ඛො භික්ඛවෙ, බාහුතානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සතානත්තං. එස්සතානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති වෙදනානානත්තන්ති

2. 1. 5

නොවෙදනානානිත්තසුත්තං

229. සාමන්තියං-

බාහුතානත්තං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සතානත්තං, එස්සතානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති වෙදනානානත්තං, නො වෙදනානානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සතානත්තං. නො එස්සතානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති බාහුතානත්තං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, බාහුතානත්තං? වක්ඛුමාතු -පෙ- මනොධාතු. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ බාහුතානත්තං.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ, බාහුතානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සතානත්තං. එස්සතානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති වෙදනානානත්තං, නො වෙදනානානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සතානත්තං, නො එස්සතානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති බාහුතානත්තං? වක්ඛුමාතුං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ජති වක්ඛුසම්මස්සො, වක්ඛුසම්මස්සො පටිච්ච උපපජ්ජති වක්ඛුසම්මස්සජා වෙදනා, නො වක්ඛුසම්මස්සජා වෙදනං පටිච්ච උපපජ්ජති වක්ඛුසම්මස්සො. නො වක්ඛුසම්මස්සො පටිච්ච උපපජ්ජති වක්ඛුමාතු -පෙ- මනොධාතුං පටිච්ච උපපජ්ජති මනොසම්මස්සො. මනොසම්මස්සො පටිච්ච උපපජ්ජති මනොසම්මස්සජා වෙදනා, නො මනොසම්මස්සජා වෙදනං පටිච්ච උපපජ්ජති මනොසම්මස්සො. නො මනොසම්මස්සො පටිච්ච උපපජ්ජති මනොධාතු

එවං ඛො භික්ඛවෙ, බාහුතානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සතානත්තං. එස්සතානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති වෙදනානානත්තං. නො වෙදනානානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති එස්සතානත්තං. නො එස්සතානත්තං පටිච්ච උපපජ්ජති බාහුතානත්තන්ති.

2. 1. 6

බාහිරමාතුනානානසුතනං.

230. ආවෘජිතං-

මාතුකානතනං බො භික්ඛවෙ, දෙසෙස්සාමි තං සුඤ්ඤං -පෙ- හාසිස්සාමි. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, මාතුකානතනං? රූපමාතු සඤ්ඤාමාතු හතමාතු රසමාතු ථොට්ඨබ්බමාතු ධම්මමාතු. ඉදං වුව්චි භික්ඛවෙ, මාතුකානතනනති.

2. 1. 7

පරියෙසනානානසුතනං.

231. ආවෘජිතං-

මාතුකානතනං භික්ඛවෙ, පරිච්ච උපපජ්ඣති සඤ්ඤානානතනං. සඤ්ඤානානතනං පරිච්ච උපපජ්ඣති සංකප්පනානතනං. සංකප්පනානතනං පරිච්ච උපපජ්ඣති ඡන්දනානතනං. ඡන්දනානතනං පරිච්ච උපපජ්ඣති පරිලාභනානතනං. පරිලාභනානතනං පරිච්ච උපපජ්ඣති පරියෙසනානතනං.

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, මාතුකානතනං? රූපමාතු -පෙ- ධම්මමාතු. ඉදං වුව්චි භික්ඛවෙ මාතුකානතනං.

කථාඤ්ඤා භික්ඛවෙ, මාතුකානතනං පරිච්ච උපපජ්ඣති සඤ්ඤානානතනං, සඤ්ඤානානතනං පරිච්ච උපපජ්ඣති සංකප්පනානතනං, සංකප්පනානතනං පරිච්ච උපපජ්ඣති ඡන්දනානතනං, ඡන්දනානතනං පරිච්ච උපපජ්ඣති පරිලාභනානතනං, පරිලාභනානතනං පරිච්ච උපපජ්ඣති පරියෙසනානතනං?

රූපමාතුං භික්ඛවෙ, පරිච්ච උපපජ්ඣති රූපසඤ්ඤා. රූපසඤ්ඤා පරිච්ච උපපජ්ඣති රූපසංකප්පො. රූපසංකප්පො පරිච්ච උපපජ්ඣති රූපච්ඡන්ද. රූපච්ඡන්දං පරිච්ච උපපජ්ඣති රූපපරිලාභො. රූපපරිලාභං පරිච්ච උපපජ්ඣති රූපපරියෙසනා. [සඤ්ඤාමාතුං භික්ඛවෙ, පරිච්ච] -පෙ- ධම්මමාතුං භික්ඛවෙ පරිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මසඤ්ඤා. ධම්මසඤ්ඤා පරිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මසංකප්පො. ධම්මසංකප්පො පරිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මච්ඡන්ද. ධම්මච්ඡන්දං පරිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මපරිලාභො. ධම්මපරිලාභං පරිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මපරියෙසනා.

ඵලං බො භික්ඛවෙ, මාතුකානතනං පරිච්ච උපපජ්ඣති සඤ්ඤානානතනං. සඤ්ඤානානතනං පරිච්ච උපපජ්ඣති සංකප්පනානතනං. සංකප්පනානතනං පරිච්ච උපපජ්ඣති ඡන්දනානතනං. ඡන්දනානතනං පරිච්ච උපපජ්ඣති පරිලාභනානතනං. පරිලාභනානතනං පරිච්ච උපපජ්ඣති පරියෙසනානතනනති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 1. 6

බාහිරබාහුනානතන සූත්‍රය

230. සැවැත්ඡුවර-

මහණෙනි, තොපට බාහුතාතාතිය දේශනා කරන්නෙමි. එය අසවු දේශනා කරන්නෙමි. මහණෙනි, බාහුතාතාතිය කවරේ ද යත්: රූපධාතූ ය, සංඝාධාතූ ය, ගන්ධධාතූ ය, රසධාතූ ය, ථොට්ඨබ්බධාතූ ය, ධම්මධාතූ යි. මහණෙනි, මෙය බාහුතාතාතිය යි කියනු ලැබේ.

2. 1. 7

පථියෙය්‍යනානතන සූත්‍රය

231. සැවැත්ඡුවර-

මහණෙනි, බාහුතාතාතිය නිසා සංඝාතාතාතිය උපදී. සංඝාතාතාතිය නිසා සංකල්පතාතාතිය උපදී. සංකල්පතාතාතිය නිසා ඡන්දතාතාතිය උපදී. ඡන්දතාතාතිය නිසා පරිදහතාතාතිය උපදී. පරිදහතාතාතිය නිසා පයෙඝීෂණාතාතාතිය උපදී.

මහණෙනි, බාහුතාතාතිය කවරේ ද යත්: රූපධාතූ ය ධම්මධාතූ යි. මහණෙනි, මේ බාහුතාතාතිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් බාහුතාතාතිය නිසා සංඝාතාතාතිය උපදී ද, සංඝාතාතාතිය නිසා සංකල්පතාතාතිය උපදී ද, සංකල්පතාතාතිය නිසා ඡන්දතාතාතිය උපදී ද, ඡන්දතාතාතිය නිසා පරිදහතාතාතිය උපදී ද, පරිදහතාතාතිය නිසා පයෙඝීෂණාතාතාතිය උපදී ද?

මහණෙනි, රූපධාතුව නිසා රූපසංඝව උපදී. රූපසංඝව නිසා රූපසංකල්පය උපදී. රූපසංකල්පය නිසා රූපච්ඡන්දය උපදී. රූපච්ඡන්දය නිසා රූපපරිදහය උපදී. රූපපරිදහය නිසා රූපපයෙඝීෂණාව උපදී. මහණෙනි, සංඝාධාතුව නිසා ... මහණෙනි, ධම්මධාතුව නිසා ධම්මසංඝව උපදී. ධම්මසංඝව නිසා ධම්මසංකල්පය උපදී. ධම්මසංකල්පය නිසා ධම්මච්ඡන්දය උපදී. ධම්මච්ඡන්දය නිසා ධම්මපරිදහය උපදී. ධම්මපරිදහය නිසා ධම්මපයෙඝීෂණාව උපදී.

මහණෙනි, මෙසේ බාහුතාතාතිය නිසා සංඝාතාතාතිය උපදී. සංඝාතාතාතිය නිසා සංකල්පතාතාතිය උපදී. සංකල්පතාතාතිය නිසා ඡන්දතාතාතිය උපදී. ඡන්දතාතාතිය නිසා පරිදහතාතාතිය උපදී. පරිදහතාතාතිය නිසා පයෙඝීෂණාතාතාතිය උපදී යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 1. 8

නොපරියෙසනානානපාසුතනං.

232. සාවජ්ඣය:-

මාතුකානතනං භික්ඛවෙ, පට්ඨව උපපජ්ඣති සඤ්ඤානානතනං. සඤ්ඤානානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති සංකප්පනානතනං. සංකප්පනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති ඡන්දනානතනං. ඡන්දනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති පරිලාභනානතනං. පරිලාභනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති පරියෙසනානානතනං. නො පරියෙසනානානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති පරිලාභනානතනං. නො පරිලාභනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති ඡන්දනානතනං. නො ඡන්දනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති සංකප්පනානතනං. නො සංකප්පනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති සඤ්ඤානානතනං. නො සඤ්ඤානානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති මාතුකානතනං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, මාතුකානතනං? රූපමාතු -පෙ- ධම්මමාතු. ඉදං වූච්ඡති භික්ඛවෙ, මාතුකානතනං.

කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ මාතුකානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති සඤ්ඤානානතනං, සඤ්ඤානානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති -පෙ- පරියෙසනානානතනං, නො පරියෙසනානානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති පරිලාභනානතනං, නො පරිලාභනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති ඡන්දනානතනං, නො ඡන්දනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති සංකප්පනානතනං, නො සංකප්පනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති සඤ්ඤානානතනං, නො සඤ්ඤානානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති මාතුකානතනං?

රූපමාතුං භික්ඛවෙ, පට්ඨව උපපජ්ඣති රූපසඤ්ඤා. රූපසඤ්ඤා පට්ඨව උපපජ්ඣති රූපසංකප්පො. රූපසංකප්පං පට්ඨව උපපජ්ඣති රූපච්ඡන්ද. රූපච්ඡන්දං පට්ඨව උපපජ්ඣති රූපපරිලාභො. රූපපරිලාභං පට්ඨව උපපජ්ඣති රූපපරියෙසනා. නො රූපපරියෙසනං පට්ඨව උපපජ්ඣති රූපපරිලාභො. නො රූපපරිලාභං පට්ඨව උපපජ්ඣති රූපච්ඡන්ද. නො රූපච්ඡන්දං පට්ඨව උපපජ්ඣති රූපසංකප්පො. නො රූපසංකප්පං පට්ඨව උපපජ්ඣති රූපසඤ්ඤා. නො රූපසඤ්ඤා පට්ඨව උපපජ්ඣති රූපමාතු.

සග්ගමාතුං භික්ඛවෙ, පට්ඨව -පෙ- ධම්මමාතුං භික්ඛවෙ, පට්ඨව උපපජ්ඣති ධම්මසඤ්ඤා. ධම්මසඤ්ඤා පට්ඨව උපපජ්ඣති ධම්මසංකප්පො. ධම්මසංකප්පං පට්ඨව උපපජ්ඣති ධම්මච්ඡන්ද. ධම්මච්ඡන්දං පට්ඨව උපපජ්ඣති ධම්මපරිලාභො. නො ධම්මපරිලාභං පට්ඨව උපපජ්ඣති ධම්මපරියෙසනා. නො ධම්මපරියෙසනං පට්ඨව උපපජ්ඣති ධම්මපරිලාභො. නො ධම්මපරිලාභං පට්ඨව උපපජ්ඣති ධම්මච්ඡන්ද. නො ධම්මච්ඡන්දං පට්ඨව උපපජ්ඣති ධම්මසංකප්පො. නො ධම්මසංකප්පං පට්ඨව උපපජ්ඣති ධම්මසඤ්ඤා. නො ධම්මසඤ්ඤා පට්ඨව උපපජ්ඣති ධම්මමාතු.

ඵචං ඛො භික්ඛවෙ, මාතුකානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති සඤ්ඤානානතනං. සඤ්ඤානානතනං පට්ඨව -පෙ- උපපජ්ඣති පරියෙසනානානතනං. නො- පරියෙසනානානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති පරිලාභනානතනං. නො පරිලාභනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති ඡන්දනානතනං. නො ඡන්දනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති සංකප්පනානතනං. නො සංකප්පනානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති සඤ්ඤානානතනං. නො සඤ්ඤානානතනං පට්ඨව උපපජ්ඣති මාතුකානතනං.

2. 1. 8.

නො පරිභොගනානානතන සුත්‍රය

232. සෑවුන් නුවර-

මහණෙනි, බාතුතාතාතානි නිසා සංඥතාතාතානි උපදී. සංඥතාතාතානි නිසා සම්ඛලාතාතානි උපදී. සම්ඛලාතාතානි නිසා ඡන්දතාතාතානි උපදී. ඡන්දතාතාතානි නිසා පරිද්ධතාතාතානි උපදී. පරිද්ධතාතාතානි නිසා පයෙඝීෂණාතාතාතානි උපදී. පයෙඝීෂණාතාතාතානි නිසා පරිද්ධතාතාතානි නුපදී. පරිද්ධතාතාතානි නිසා ඡන්දතාතාතානි නුපදී. ඡන්දතාතාතානි නිසා සම්ඛලාතාතාතානි නුපදී. සම්ඛලාතාතාතානි නිසා සංඥතාතාතානි නුපදී. සංඥතාතාතානි නිසා බාතුතාතාතානි නුපදී.

මහණෙනි, බාතුතාතාතානි කවරේ ද යත්: රූපබාතු ය ... ඛම්බාතු යි. මහණෙනි, මේ බාතුතාතාතානි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් බාතුතාතාතානි නිසා සංඥතාතාතානි උපදී ද, සංඥතාතාතානි නිසා පයෙඝීෂණාතාතාතානි උපදී ද, පයෙඝීෂණාතාතාතානි නිසා පරිද්ධතාතාතානි නුපදී ද, පරිද්ධතාතාතානි නිසා ඡන්දතාතාතානි නුපදී ද, ඡන්දතාතාතානි නිසා සම්ඛලාතාතාතානි නුපදී ද, සම්ඛලාතාතාතානි නිසා සංඥතාතාතානි නුපදී ද, සංඥතාතාතානි නිසා බාතුතාතාතානි නුපදී ද?

මහණෙනි, රූපබාතුව නිසා රූපසඤ්ඤාව උපදී. රූපසඤ්ඤාව නිසා රූපසම්ඛාපය උපදී. රූපසම්ඛාපය නිසා රූපච්ඡේදය උපදී. රූපච්ඡේදය නිසා රූපපරිලාභය උපදී. රූපපරිලාභය නිසා රූපපරිභොගතාව උපදී. රූපපරිභොගතාව නිසා රූපපරිලාභය නුපදී. රූපපරිලාභය නිසා රූපච්ඡේදය නුපදී. රූපච්ඡේදය නිසා රූපසම්ඛාපය නුපදී. රූපසම්ඛාපය නිසා රූපසඤ්ඤාව නුපදී. රූපසඤ්ඤාව නිසා රූපබාතුව නුපදී.

මහණෙනි, සද්ධාබාතුව නිසා මහණෙනි, ඛම්බාබාතුව නිසා ඛම්බසංඥාව උපදී. ඛම්බසංඥාව නිසා ඛම්බසම්ඛලාය උපදී. ඛම්බසම්ඛලාය නිසා ඛම්බච්ඡේදය උපදී. ඛම්බච්ඡේදය නිසා ඛම්බපරිද්ධතානි උපදී. ඛම්බපරිද්ධතානි නිසා ඛම්බපයෙඝීෂණාව උපදී. ඛම්බපයෙඝීෂණාව නිසා ඛම්බපරිද්ධතානි නුපදී. ඛම්බපරිද්ධතානි නිසා ඛම්බච්ඡේදය නුපදී. ඛම්බච්ඡේදය නිසා ඛම්බසම්ඛලාය නුපදී. ඛම්බසම්ඛලාය නිසා ඛම්බසංඥාව නුපදී. ඛම්බසංඥාව නිසා ඛම්බාබාතුව නුපදී.

මහණෙනි, මෙසේ බාතුතාතාතානි නිසා සංඥතාතාතානි උපදී. සංඥතාතාතානි නිසා ... පයෙඝීෂණාතාතාතානි උපදී. පයෙඝීෂණාතාතාතානි නිසා පරිද්ධතාතාතානි නුපදී. පරිද්ධතාතාතානි නිසා ඡන්දතාතාතානි නුපදී. ඡන්දතාතාතානි නිසා සම්ඛලාතාතාතානි නුපදී. සම්ඛලාතාතාතානි නිසා සංඥතාතාතානි නුපදී. සංඥතාතාතානි නිසා බාතුතාතාතානි නුපදී යි.

2. 1. 9.

ලාභනානිත්තසුතනං

233. සාවඤ්ඤං-

බාභුතානතනං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ඣති සඤ්ඤානානතනං. සඤ්ඤානානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති සංකප්පනානතනං. සංකප්පනානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති එස්සනානතනං. එස්සනානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති වෙදනානානතනං. වෙදනානානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති ඡන්දනානතනං. ඡන්දනානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති පරිලාභනානතනං. පරිලාභනානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති පරිසෙසනානානතනං. පරිසෙසනානානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති ලාභනානතනං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, බාභුතානතනං? රූපබාභු -පෙ- ඛම්මබාභු, ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ, බාභුතානතනං.

කථංඤ්ච භික්ඛවෙ, බාභුතානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති සඤ්ඤානානතනං, සඤ්ඤානානතනං පටිච්ච -පෙ- උපපජ්ඣති ලාභනානතනං?

රූපබාභුං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ඣති රූපසඤ්ඤා. රූපසඤ්ඤාං පටිච්ච උපපජ්ඣති රූපසංකප්පො. රූපසංකප්පං පටිච්ච උපපජ්ඣති රූපසම්මාදායො. රූපසම්මාදායං පටිච්ච උපපජ්ඣති රූපසම්මාදායාදං වෙදනා. රූපසම්මාදායාදං වෙදනං පටිච්ච උපපජ්ඣති රූපච්ඡේදො, රූපච්ඡේදං පටිච්ච උපපජ්ඣති රූපපරිලාභො. රූපපරිලාභං පටිච්ච උපපජ්ඣති රූපපරිසෙසනා. රූප-පරිසෙසනං පටිච්ච උපපජ්ඣති රූපලාභො.

සංග්ගාබාභුං භික්ඛවෙ, පටිච්ච -පෙ- ඛම්මබාභුං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ඣති ඛම්මසඤ්ඤා ඛම්මසඤ්ඤාං පටිච්ච උපපජ්ඣති ඛම්මසංකප්පො. ඛම්මසංකප්පං පටිච්ච උපපජ්ඣති ඛම්මසම්මාදායො. ඛම්මසම්මාදායං පටිච්ච උපපජ්ඣති ඛම්මසම්මාදායාදං වෙදනා. ඛම්මසම්මාදායාදං වෙදනං පටිච්ච උපපජ්ඣති ඛම්මච්ඡේදො, ඛම්මච්ඡේදං පටිච්ච උපපජ්ඣති ඛම්මපරිලාභො. ඛම්මපරිලාභං පටිච්ච උපපජ්ඣති ඛම්මපරිසෙසනා. ඛම්මපරිසෙසනං පටිච්ච උපපජ්ඣති ඛම්මලාභො.

එවං බො භික්ඛවෙ, බාභුතානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති සඤ්ඤානානතනං, සඤ්ඤානානතනං පටිච්ච -පෙ- උපපජ්ඣති ලාභනානතනන්.

3. 1. 10

නොලාභනානිත්තසුතනං

234. සාවඤ්ඤං-

බාභුතානතනං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ඣති සඤ්ඤානානතනං. සඤ්ඤානානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති සංකප්පනානතනං. එස්සං -පෙ- වෙදනා -පෙ- ඡන්ද -පෙ- පරිලාභං -පෙ- 'පරිසෙසනානතනං. පරිසෙසනානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති ලාභනානතනං. නොලාභනානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති පරිසෙසනානතනං. නො පරිසෙසනානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති පරිලාභනානතනං. නො පරිලාභනානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති -පෙ- ඡන්ද -පෙ- වෙදනා -පෙ- එස්සං -පෙ- සංකප්පං -පෙ- සඤ්ඤානානතනං. -පෙ- නො සඤ්ඤානානතනං පටිච්ච උපපජ්ඣති බාභුතානතනං.

2 1 9

ලාභනානිතන සූත්‍රය

233. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, බාතුතාතාතය නිසා සංඥතාතාතය උපදී. සංඥතාතාතය නිසා සඛකලාතාතාතය උපදී. සඛකලාතාතාතය නිසා එස්සතාතාතය උපදී. එස්සතාතාතය නිසා වෙදතාතාතාතය උපදී. වෙදතාතාතාතය නිසා ඡන්දතාතාතය උපදී. ඡන්දතාතාතය නිසා පරිද්දතාතාතය උපදී. පරිද්දතාතාතය නිසා පයෙඝීෂණාතාතාතය උපදී. පයෙඝීෂණාතාතාතය නිසා ලාභතාතාතය උපදී.

මහණෙනි, බාතුතාතාතය කවරේද යත්: රූපබාතු ය. බලමබාතු යි. මහණෙනි, මේ බාතුතාතාතය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කෙසේ තම් බාතුතාතාතය නිසා සංඥතාතාතය උපදී ද, සංඥතාතාතය නිසා ... ලාභතාතාතය උපදී ද?

මහණෙනි, රූපබාතුව නිසා රූපසංඥව උපදී. රූපසංඥව නිසා රූපසඛකලාය උපදී. රූපසඛකලාය නිසා රූපසමඵස්සය උපදී. රූපසමඵස්සය නිසා රූපසමඵස්සයෙන් හටගත් වෙදතාව උපදී. රූපසමඵස්සයෙන් හටගත් වෙදතාව නිසා රූපච්ඡන්දය උපදී. රූපච්ඡන්දය නිසා රූපපරිද්දතය උපදී. රූපපරිද්දතය නිසා රූපපයෙඝීෂණව උපදී. රූපපයෙඝීෂණව නිසා රූපලාභය උපදී.

මහණෙනි, සද්ධබාතුව නිසා...මහණෙනි, බලමබාතුව නිසා බලමසඤ්ඤව උපදී. බලමසඤ්ඤව නිසා බලමසඛකපාය උපදී. බලමසඛකපාය නිසා බලමසමඵස්සය උපදී. බලමසමඵස්සය නිසා බලමසමඵස්සයෙන් හටගත් වෙදතාව උපදී. බලමසමඵස්සයෙන් හටගත් වෙදතාව නිසා බලමච්ඡන්දය උපදී. බලමච්ඡන්දය නිසා බලමපරිද්දතය උපදී. බලමපරිද්දතය නිසා බලමපරිද්දයෙසතාව උපදී. බලමපරිද්දයෙසතාව නිසා බලමලාභය උපදී.

මහණෙනි, මෙසේ බාතුතාතාතය නිසා සංඥතාතාතය උපදී. සංඥතාතාතය නිසා ... ලාභතාතාතය උපදී යි

2. 1 10

නොලාභනානිතන සූත්‍රය

234. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, බාතුතාතාතය නිසා සංඥතාතාතය උපදී. සංඥතාතාතය නිසා සඛකලාතාතාතය උපදී. සප්ඨී ... වෙදතා ... ඡන්ද පරිද්දත ... පයෙඝීෂණාතාතාතය උපදී. පයෙඝීෂණාතාතාතය නිසා ලාභතාතාතය උපදී. ලාභතාතාතය නිසා පයෙඝීෂණාතාතාතය නූපදී. පයෙඝීෂණාතාතාතය නිසා පරිද්දතාතාතය නූපදී. පරිද්දතාතාතය නිසා ඡන්ද ... වෙදතා සප්ඨී සංකලාප සංඥතාතාතය ... සංඥතාතාතය නිසා බාතුතාතාතය නූපදී.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතම්ඤ්ච භික්ඛවෙ, බාහුතාතතතං? රූපබාහු -පෙ- ධම්මබාහු, ඉදං චූළිකි භික්ඛවෙ, බාහුතාතතතං.

කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ, බාහුතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති සඤ්ඤාතාතතතං, සඤ්ඤාතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති සංකප්පතාතතතං -පෙ- එස්ස -පෙ- වෙදනා -පෙ- ඡන්ද -පෙ- පරිලාභ -පෙ- පරියෙසනා -පෙ- ලාභ -පෙ- තො ලාභතාතතතං පටිපච්ච උපපජ්ඣති පරියෙසනාතාතතතං, තො පරියෙ- සනාතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති පරිලාභතාතතතං -පෙ- ඡන්ද -පෙ- වෙදනා -පෙ- එස්ස -පෙ- තො සංකප්පතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති සඤ්ඤා- තාතතතං, තො සඤ්ඤාතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති බාහුතාතතතං.

රූපබාහුං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ඣති රූපසඤ්ඤා -පෙ- සඤ්ඤාබාහුං -පෙ- භක්ඛිබාහුං -පෙ- රසබාහුං -පෙ- ඵොට්ඨබ්බිබාහුං -පෙ- ධම්මබාහුං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මසඤ්ඤා ධම්මසඤ්ඤා පටිච්ච -පෙ- උපපජ්ඣති ධම්මපරියෙසනා, ධම්මපරියෙසනං පටිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මලාභො. තො ධම්මලාභං පටිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මපරියෙසනා, තො ධම්මපරියෙසනං පටිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මපරිලාභො. තො ධම්මපරිලාභං පටිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මච්ඡන්දො, තො ධම්මච්ඡන්දං පටිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මසම්මසංඝා වෙදනා, තො ධම්මසම්මසංඝා වෙදනං පටිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මසම්මසංඝො, තො ධම්ම- සම්මසංඝං පටිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මසංකප්පො. තො ධම්මසංකප්පං පටිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මසඤ්ඤා තො ධම්මසඤ්ඤා පටිච්ච උපපජ්ඣති ධම්මබාහු.

එවං බො භික්ඛවෙ, බාහුතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති සඤ්ඤාතාතතතං. සඤ්ඤාතාතතතං පටිච්ච -පෙ- සංකප්ප -පෙ- එස්ස -පෙ- වෙදනා -පෙ- ඡන්ද -පෙ-පරිලාභ -පෙ- පරියෙසනා -පෙ- ලාභ -පෙ- තො ලාභතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති පරියෙසනාතාතතතං. තො පරියෙසනාතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති පරිලාභතාතතතං. තො පරිලාභතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති ඡන්දතාතතතං. තො ඡන්දතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති වෙදනාතාතතතං. තො වෙදනාතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති එස්සතාතතතං. තො එස්සතා- තතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති සංකප්පතාතතතං. තො සංකප්පතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති සඤ්ඤාතාතතතං. තො සඤ්ඤාතාතතතං පටිච්ච උපපජ්ඣති බාහුතාතතතනති.

නානිත්තචග්ගො පඨමො.

කමුඤ්ඤානං:

බාහුසම්මසංඝො තො වෙතං වෙදනා අපරෙ දුට්ඨෙ,
එතං අඤ්ඤාතාතතතං බාහුසඤ්ඤා ච තො වෙතං,
එස්සෙත අපරෙ දුට්ඨෙ එතං බාහිරපඤ්ඤාකනති.*

* උද්දනෙ සුත්තනාමානං මහදිසනා දිස්සතෙ.

2. සත්තධාතුවගෙගා

2. 2. 1

සත්තධාතුවුසුතනං

235. ඝාටිකථිං-

සත්තථිමා භික්ඛවෙ, ධාතුවො. කතමා සත්තා? ආභාධාතුව, සුභධාතුව,¹ ආකාසානඤ්චායතනධාතුව, විඤ්ඤාණඤ්චායතනධාතුව, ආකිඤ්චඤ්ඤායතනධාතුව, තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනධාතුව, සඤ්ඤවෙදසිතනිරෝධධාතුව. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ, සත්තධාතුවොති.

එවං වුතෙන අඤ්ඤතරො භික්ඛු භගවතනං එතදවොච: යාචායං භනෙන, ආභාධාතුව, යා ච සුභධාතුව, යා ච ආකාසානඤ්චායතනධාතුව, යා ච විඤ්ඤාණඤ්චායතනධාතුව, යා ච ආකිඤ්චඤ්ඤායතනධාතුව, යා ච තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනධාතුව, යා ච සඤ්ඤවෙදසිතනිරෝධධාතුව, ඉමා භු ඛො භනෙන, ධාතුවො කිං පට්ඨව පඤ්ඤායනතීති?

යායං භික්ඛු, ආභාධාතුව, අයං ධාතුව අකිකාරං පට්ඨව පඤ්ඤායති යායං භික්ඛු, සුභධාතුව, අයං ධාතුව අසුභං පට්ඨව පඤ්ඤායති යායං භික්ඛු, ආකාසානඤ්චායතනධාතුව, අයං ධාතුව රූපං පට්ඨව පඤ්ඤායති යායං භික්ඛු, විඤ්ඤාණඤ්චායතනධාතුව, අයං ධාතුව ආකාසානඤ්චායතනං පට්ඨව පඤ්ඤායති යායං භික්ඛු, ආකිඤ්චඤ්ඤායතනධාතුව, අයං ධාතුව විඤ්ඤාණඤ්චායතනං පට්ඨව පඤ්ඤායති යායං භික්ඛු, තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනධාතුව, අයං ධාතුව ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං පට්ඨව පඤ්ඤායති යායං භික්ඛු, සඤ්ඤවෙදසිතනිරෝධධාතුව, අයං ධාතුව නිරෝධං පට්ඨව පඤ්ඤායතීති.

යා චායං භනෙන, ආභාධාතුව යා ච සුභධාතුව, යා ච ආකාසානඤ්චායතනධාතුව, යා ච විඤ්ඤාණඤ්චායතනධාතුව, යා ච ආකිඤ්චඤ්ඤායතනධාතුව, යා ච තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනධාතුව, යා ච සඤ්ඤවෙදසිතනිරෝධධාතුව, ඉමා භු ඛො භනෙන, ධාතුවො කපං සමාපතති පභ්‍යාබ්බාති?

යා චායං භික්ඛු, ආභාධාතුව, යා ච සුභධාතුව, යා ච ආකාසානඤ්චායතනධාතුව, යා ච විඤ්ඤාණඤ්චායතනධාතුව, යා ච ආකිඤ්චඤ්ඤායතනධාතුව, ඉමා ධාතුවො සඤ්ඤසමාපතති පභ්‍යාබ්බා. යායං භික්ඛු, තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනධාතුව, අයං ධාතුව සංඛාරවසෙසා සමාපතති පභ්‍යාබ්බා. යායං භික්ඛු, සඤ්ඤවෙදසිතනිරෝධධාතුව, අයං ධාතුව නිරෝධසමාපතති පභ්‍යාබ්බාති.

1. සුභධාතුව - බහුසු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. සත්තධාතුව චග්ග

2. 2. 1

සත්තධාතුව සූත්‍රය

235. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, මේ බාහුහු සත් දෙනෙකි. කවර සත් දෙනෙක සත්: ආලෝකධාතුව ය, සුභධාතුව ය, ආකාසානඤ්චායතනධාතුව ය, විඤ්ඤාණඤ්චා-යතනධාතුව ය, ආකිඤ්චඤ්ඤායතනධාතුව ය, තේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන ධාතුව ය, සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධ ධාතුව යි. මහණෙනි, මොහු සජ්තධාතුවු වෙති යි.

මෙසේ වදාළ කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකෙළේ ය: වහන්ස, යම් මේ ආලෝකධාතුවකුත් යම් සුභධාතුවකුත් යම් ආකාසානඤ්චායතනධාතුවකුත් යම් විඤ්ඤාණඤ්චායතනධාතුවකුත් යම් ආකිඤ්චඤ්ඤායතනධාතුවකුත් යම් තේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතන ධාතුවකුත් යම් සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධධාතුවකුත් වේ ද. වහන්ස, මේ බාහුහු කුමක් නිසා පැණෙද්ද?

මහණ, යම් මේ ආලෝකධාතුවක් වේ ද, මේ බාහුව අදුර නිසා පැණේ. මහණ, යම් මේ සුභධාතුවක් වේ ද, මේ බාහුව අසුභය නිසා පැණේ. මහණ, යම් මේ ආකාසානඤ්චායතනධාතුවක් වේ ද, මේ බාහුව රූපය නිසා පැණේ. මහණ, යම් මේ විඤ්ඤාණඤ්චායතනධාතුවක් වේ ද, මේ බාහුව ආකාසානඤ්චායතන නිසා පැණේ. මහණ, යම් මේ ආකිඤ්චඤ්ඤායතන-ධාතුවක් වේ ද, මේ බාහුව විඤ්ඤාණඤ්චායතනය නිසා පැණේ. මහණ, යම් මේ තේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනධාතුවක් වේ ද, මේ බාහුව ආකිඤ්චඤ්ඤායතනය නිසා පැණේ. මහණ, යම් මේ සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධ-ධාතුවක් වේ ද, මේ බාහුව (තාමසකකු) නිරෝධය නිසා පැණේ යි.

වහන්ස, යම් මේ ආලෝකධාතුවකුත් යම් සුභධාතුවකුත් යම් ආකාසානඤ්චායතනධාතුවකුත් යම් විඤ්ඤාණඤ්චායතනධාතුවකුත් යම් ආකිඤ්චඤ්ඤායතනධාතුවකුත් යම් තේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනධාතුවකුත් යම් සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධධාතුවකුත් වේ ද, වහන්ස, මේ බාහුහු කෙබඳු සමාපත්ති තම් ව පැමිණිය යුත්තෝ වෙද්ද?

මහණ, යම් මේ ආලෝකධාතුවකුත් යම් සුභධාතුවකුත් යම් ආකාසානඤ්චායතනධාතුවකුත් යම් විඤ්ඤාණඤ්චායතනධාතුවකුත් යම් ආකිඤ්චඤ්ඤායතනධාතුවකුත් වේ ද, මේ බාහුහු සංඤ්ඤාසමාපත්ති තම් ව පැමිණිය යුත්තා හ. මහණ, යම් මේ තේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනධාතුවක් වේ ද, මේ බාහුව සංසකාරවණේෂසමාපත්ති තම් ව පැමිණිය යුත්ති ය. මහණ, යම් මේ සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධධාතුවක් වේ ද, මේ බාහුව තිරොධ-සමාපත්ති තම් ව පැමිණිය යුත්ති යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 2. 2.

සනිද්ධාසුභානං

236. සාවිසථිං-

සනිද්ධතං භික්ඛවෙ, උපපජ්ඣති කාමචිතකෙකා තො අනිද්ධතං, සනිද්ධතං උපපජ්ඣති ව්‍යාපාදචිතකෙකා තො අනිද්ධතං, සනිද්ධතං උපපජ්ඣති විහිංසා චිතකෙකා තො අනිද්ධතං.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සනිද්ධතං උපපජ්ඣති කාමචිතකෙකා තො අනිද්ධතං, සනිද්ධතං උපපජ්ඣති ව්‍යාපාදචිතකෙකා තො අනිද්ධතං, සනිද්ධතං උපපජ්ඣති විහිංසා චිතකෙකා තො අනිද්ධතං?

කාමධාතුං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ඣති කාමසඤ්ඤා, කාමසඤ්ඤාං පටිච්ච උපපජ්ඣති කාමසංකප්පො, කාමසංකප්පං පටිච්ච උපපජ්ඣති කාමචිත්තඤ්ඤා, කාමචිත්තඤ්ඤාං පටිච්ච උපපජ්ඣති කාමපරිප්පාදො, කාමපරිප්පාදං පටිච්ච උපපජ්ඣති කාමපරිශෙසතා, කාමපරිශෙසතං භික්ඛවෙ පරිශෙසමානො අයුත්තවා පුපුරුන්තො තිති ඤාතෙති ඕච්ඡා පටිපජ්ඣති: කායෙත වාචාය මතසා.

ව්‍යාපාදධාතුං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ඣති ව්‍යාපාදසඤ්ඤා, ව්‍යාපාදසඤ්ඤාං පටිච්ච උපපජ්ඣති ව්‍යාපාදසංකප්පො, ව්‍යාපාදසංකප්පං පටිච්ච උපපජ්ඣති ව්‍යාපාදචිත්තඤ්ඤා, ව්‍යාපාදචිත්තඤ්ඤාං පටිච්ච උපපජ්ඣති ව්‍යාපාදපරිප්පාදො, ව්‍යාපාදපරිප්පාදං පටිච්ච උපපජ්ඣති ව්‍යාපාදපරිශෙසතා, ව්‍යාපාදපරිශෙසතං භික්ඛවෙ, පරිශෙසමානො අයුත්තවා පුපුරුන්තො තිති ඤාතෙති ඕච්ඡා පටිපජ්ඣති: කායෙත වාචාය මතසා.

විහිංසාධාතුං භික්ඛවෙ, පටිච්ච උපපජ්ඣති විහිංසාසඤ්ඤා -පෙ- විහිංසාසංකප්පො -පෙ- විහිංසාච්ඡඤ්ඤා -පෙ- විහිංසාපරිප්පාදො -පෙ- විහිංසාපරිශෙසතා -පෙ- විහිංසාපරිශෙසතං භික්ඛවෙ, පරිශෙසමානො අයුත්තවා පුපුරුන්තො තිති ඤාතෙති ඕච්ඡා පටිපජ්ඣති: කායෙත වාචාය මතසා.

තෙසංථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො ආදිත්තං තිණ්ණකං පුකෙඛ තිණ්ණයෙ නිකුම්භෙය්‍ය,¹ තො වෙ තඤ්ඤිති ව පාදෙති ව බ්‍රහ්මෙව නිබ්බාපෙය්‍ය, එවං භික්ඛවෙ, යෙ තිණ්ණකට්ඨනිසිතා පාණා, තෙ අතඤ්ඤාසතං ආපජ්ජෙය්‍යං.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, යො හි කොචි සමඤ්ඤා වා බ්‍රාහ්මඤ්ඤා වා උපපන්නං විසමගතං අකුසල්‍යඤ්ඤා² ත බ්‍රහ්මෙව පජ්ඣති විතොදෙති බ්‍රහ්මකරුණි අතඤ්ඤා වං ගමෙති, සො දිට්ඨෙව වෙව³ ඛලෙව දුක්ඛං විහරති සම්භ්‍යාතං සඋපායාසං සපරිප්පාදං. කායස්ස ව හෙද⁴ පරමරණා දුග්ගති පාටිකඛ්ඛා.

සනිද්ධතං භික්ඛවෙ, උපපජ්ඣති තෙකබ්බචිතකෙකා තො අනිද්ධතං. සනිද්ධතං උපපජ්ඣති අව්‍යාපාදචිතකෙකා තො අනිද්ධතං. සනිද්ධතං උපපජ්ඣති අවිහිංසා චිතකෙකා තො අනිද්ධතං.

1. නිකුම්භපෙය්‍ය - සෘෂා. 2. විසමගතං ඤ්ඤා - මඤ්ඤා, PST.

3. දිට්ඨෙව ඛලෙව - සිඤ්ඤා, සෘෂා. 4. කායස්ස හෙද - සිඤ්ඤා, සෘෂා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2 2. 2.

සතිදහ සුත්තය

236. සෑවැන්කුටර-

මහණෙනි, කාමචිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී. ප්‍රත්‍යය රහිත ව නූපදී. ව්‍යාපාදචිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී. ප්‍රත්‍යය රහිත ව නූපදී. විහිංසාවිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී. ප්‍රත්‍යය රහිත ව නූපදී.

මහණෙනි, කෙසේ නම් කාමචිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී ද, ප්‍රත්‍යය රහිත ව නූපදී ද, ව්‍යාපාදචිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී ද, ප්‍රත්‍යය රහිත ව නූපදී ද, විහිංසාවිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී ද, ප්‍රත්‍යය රහිත ව නූපදී ද?

මහණෙනි, කාමධාතුව නිසා කාමසංඥාව උපදී. කාමසංඥාව නිසා කාමසංකල්පය උපදී. කාමසංකල්පය නිසා කාමච්ඡදය උපදී. කාමච්ඡදය නිසා කාමපරිදහය උපදී. කාමපරිදහය නිසා කාමපයෝගීභාවය උපදී. මහණෙනි, කාමපයෝගීභාවය සොයන නූගත් පුහුදුන් තෙමේ කයින් වචනයෙන් සිතින් යන තුන් කරුණින් වරදවා පිළිපදී.

මහණෙනි, ව්‍යාපාදධාතුව නිසා ව්‍යාපාදසංඥාව උපදී. ව්‍යාපාදසංඥාව නිසා ව්‍යාපාදසංකල්පය උපදී. ව්‍යාපාදසංකල්පය නිසා ව්‍යාපාදච්ඡදය උපදී. ව්‍යාපාදච්ඡදය නිසා ව්‍යාපාදපරිදහය උපදී. ව්‍යාපාදපරිදහය නිසා ව්‍යාපාදපයෝගීභාවය උපදී. මහණෙනි, ව්‍යාපාදපයෝගීභාවය සොයන නූගත් පුහුදුන් තෙමේ කයින් වචනයෙන් සිතින් යන තුන් කරුණින් වරදවා පිළිපදී.

මහණෙනි, විහිංසාධාතුව නිසා විහිංසා සංඥාව උපදී ... විහිංසා-සංකල්පය ... විහිංසාච්ඡදය ... විහිංසාපරිදහය විහිංසාපයෝගීභාවය ... මහණෙනි, විහිංසාපයෝගීභාවය සොයන නූගත් පුහුදුන් තෙමේ කයින් වචනයෙන් සිතින් යන තුන් කරුණෙන් වරදවා පිළිපදී.

මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් ඇවිලගත් තැන හුළක් වියළි තණලැහැබෙක හෙලන්නේ ද, ඉදින් අතින් පයින් වහා නො නිවන්නේ නම් මහණෙනි, මෙසේ තණ හා දූව ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් ද, ඔහු විනාශයට පැමිණෙන්නාහු ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ උපන්නා වූ විෂම බවට පැමිණී අකුශල සංඥාව වහා ම දුරු නො කෙරේ ද, බැහැර නො කෙරේ ද, අවසන් නො කෙරේ ද, අනුක්‍රමයෙන් නො ඉපැදීමට නො පවුණවා ද, හෙතෙමේ මේ අත්බැවිහින් පිඩා සහිත ව උපායාස සහිත ව පරිදහ සහිත ව දුකසේ වෙසෙයි. කාබුන් මරණින් මතුත් දුගතිය කැමති විය යුතු යි.

මහණෙනි, තෛෂ්‍රම්‍යචිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී. ප්‍රත්‍යය රහිත ව නූපදී. අව්‍යාපාදචිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී. ප්‍රත්‍යය රහිත ව නූපදී. අවිහිංසාවිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී. ප්‍රත්‍යය රහිත ව නූපදී.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කපඤ්ච භික්ඛවෙ, සනිදුතං උපපජ්ජති තෙකඛමච්චිතකෙකා තො අනිදුතං, සනිදුතං උපපජ්ජති අව්භිංසාචිතකෙකා තො අනිදුතං, සනිදුතං උපපජ්ජති අව්භිංසාචිතකෙකා තො අනිදුතං?

තෙකඛමච්චාදුං භික්ඛවෙ, පට්ඨව උපපජ්ජති තෙකඛමච්චසඤ්ඤා, තෙකඛමච්චසඤ්ඤාං පට්ඨව උපපජ්ජති තෙකඛමච්චසංකප්පො. තෙකඛමච්චසංකප්පං පට්ඨව උපපජ්ජති තෙකඛමච්චජ්ඣෙ. තෙකඛමච්චජ්ඣං පට්ඨව උපපජ්ජති තෙකඛමච්චපරිලාභො. තෙකඛමච්චපරිලාභං පට්ඨව උපපජ්ජති තෙකඛමච්චපරියෙසනා. තෙකඛමච්චපරියෙසනං භික්ඛවෙ, පරියෙසමානො සුතවා අරියසාවකො තිති ණාතෙති සමමා පට්ඨජ්ජති: කායෙන වාචාය මහසා.

අව්භිංසාදබාදුං භික්ඛවෙ, පට්ඨව උපපජ්ජති අව්භිංසාදසඤ්ඤා -පෙ- අව්භිංසාදසංකප්පො -පෙ- අව්භිංසාදච්ඡෙදා -පෙ- අව්භිංසාදපරිලාභො - පෙ- අව්භිංසාදපරියෙසනා -පෙ- අව්භිංසාදපරියෙසනං භික්ඛවෙ, පරියෙසමානො සුතවා අරියසාවකො තිති ණාතෙති සමමා පට්ඨජ්ජති: කායෙන වාචාය මහසා.

අව්භිංසාබාදුං භික්ඛවෙ, පට්ඨව උපපජ්ජති අව්භිංසාසඤ්ඤා. අව්භිංසාසඤ්ඤාං පට්ඨව උපපජ්ජති අව්භිංසාසංකප්පො. අව්භිංසාසංකප්පං පට්ඨව උපපජ්ජති අව්භිංසාච්ඡෙදා. අව්භිංසාච්ඡෙදං පට්ඨව උපපජ්ජති අව්භිංසාපරිලාභො. අව්භිංසාපරිලාභං පට්ඨව උපපජ්ජති අව්භිංසාපරියෙසනා. අව්භිංසාපරියෙසනං භික්ඛවෙ, පරියෙසමානො සුතවා අරියසාවකො තිති ණාතෙති සමමා පට්ඨජ්ජති: කායෙන වාචාය මහසා.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො ආදිතතං තිණ්ණකතං සුකෙඛ තිණ්ණයෙ නික්ඛිපෙය්‍ය, තමෙන හතෙති ව පාදෙති ව බිප්පමෙව නිබ්බාපෙය්‍ය, එවං භික්ඛවෙ, යෙ තිණ්ණකට්ඨනිස්සිතා පාණා, තෙ ත අතයව්‍යසනං ආපජේය්‍යං.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, යො හි කොචි සමණො වාලුංහමණො වා උප්පන්නං විමග්ගතං අකුසල්ලසඤ්ඤාං බිප්පමෙව පජ්ඣති විතොදෙති බ්‍යන්තිකරොති අතභාවං ගමෙති, සො දිට්ඨි වෙව ධම්මෙ සුඛං විහරති අවිහාතං අනුපායාසං අපරිලාභං. කායස්ස ව හෙද පරමරණා සුභති පාවිකඛාති.

2. 2. 3.

භිඤ්ජනාවශථසුතතං.

237. එකං සමයං ගඟවා ඤාතිකෙ¹ විහරති භිඤ්ජනාවශථෙ, තත්‍ර බො ගඟවා භික්ඛු ආමනෙතති භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු ගඟවතො පට්ඨස්සොසුං, ගඟවා එතදවොච:

බාහුං භික්ඛවෙ, පට්ඨව උපපජ්ජති සඤ්ඤා, උපපජ්ජති දිට්ඨි, උපපජ්ජති විතකෙකාති.

එවං වුද්ධෙත, ආයස්සා කම්මානො² ගඟවනතං එතදවොච: “යායං ගනෙත, දිට්ඨි අසමමාසමුද්ධොසු සමමා සමුද්ධාති. අයං හු බො ගනෙත දිට්ඨි කිං පට්ඨව පඤ්ඤායති”ති?.

මහණෙනි, කෙසේ නම් තෛෂ්ණමාචිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී ද, ප්‍රත්‍යය රහිත ව නුපදී ද, අව්‍යාපාදචිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී ද, ප්‍රත්‍යය රහිත ව නුපදී ද, අවිහිංසාචිතකීය ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදී ද, ප්‍රත්‍යය රහිත ව නුපදී ද?

මහණෙනි, තෛෂ්ණමාචිතව නිසා තෛෂ්ණමාසංඥව උපදී. තෛෂ්ණමාසංඥව නිසා තෛෂ්ණමාසබ්බකල්පය උපදී. තෛෂ්ණමාසබ්බකල්පය නිසා තෛෂ්ණමාච්ඡන්දය උපදී. තෛෂ්ණමාච්ඡන්දය නිසා තෛෂ්ණමා-පරිදාහය උපදී. තෛෂ්ණමා පරිදාහය නිසා තෛෂ්ණමාපයෝගිඡන්දය උපදී. තෛෂ්ණමාපයෝගිඡන්දය කරණ ශ්‍රාවණින් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ කසින් වචනයෙන් මතසින් යත භූත් කරුණින් මතා සේ පිළිපදී.

මහණෙනි, අව්‍යාපාදබාහුව නිසා අව්‍යාපාදසංඥව උපදී ... අව්‍යාපාද-සංකල්පය ... අව්‍යාපාදච්ඡන්දය ... අව්‍යාපාදපරිදාහය ... අව්‍යාපාදපයෝගිඡන්දය ... මහණෙනි, අව්‍යාපාදපයෝගිඡන්දය කරණ ශ්‍රාවණින් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ කසින් වචනයෙන් සිතින් යත භූත් කරුණින් මතවින් පිළිපදී.

මහණෙනි, අවිහිංසාබාහුව නිසා අවිහිංසාසංඥව උපදී. අවිහිංසාසංඥව නිසා අවිහිංසාබ්බකල්පය උපදී. අවිහිංසාබ්බකල්පය නිසා අවිහිංසාච්ඡන්දය උපදී. අවිහිංසාච්ඡන්දය නිසා අවිහිංසාපරිදාහය උපදී. අවිහිංසාපරිදාහය නිසා අවිහිංසාපයෝගිඡන්දය උපදී. මහණෙනි, අවිහිංසාපයෝගිඡන්දය කරණ ශ්‍රාවණින් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ කසින් වචනයෙන් සිතින් යත භූත් කරුණින් මතවින් පිළිපදී.

මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් ගිනි හත් තණහුළක් විශ්ලිතණ-ලාභාබෙක බහා ලත්තේ ද, ඒ මේ තණහුළ අතින් පසින් වහා ම නිව්නේ ද, මහණෙනි, මෙසේ තාණ හා දූව ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙද්ද, ඔහු විතාශයට නො පැමිණෙත්තාහුය.

මහණෙනි, එතෙසින් ම යම් කිසි මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ විෂම-බවට පැමිණී උපන් අකුශලසංඥව වහා ම දුරු කෙරේ ද, බැහැර කෙරේ ද, මුලුසුන් කෙරේ ද, නැවැත නො හටගන්නා බවට පමණුවා ද, හෙතෙමේ මේ අත්බැවිහි ද පිඩා රහිත ව ආයාස රහිත ව පරිදාහ රහිත ව සුවසේ වෙසෙයි කාවුන් මරණින් මතු ද සුගතිය කැමති විය යුතු යි.

2. 2. 3.

ගිඤ්ඤාචසඨ සුත්‍රය

237. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඤාතීක ගම්හි ගිඤ්ඤාචසඨයෙහි (=ගාඛොලීන් කළ ගෙහි) වැඩ වසන සේක එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු වහන්සැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්දිග. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, බාහු (අධ්‍යාය) නිසා සංඥව උපදී, දෂටිය උපදී, විතකීය උපදී යි

මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂමත් කම්මාන තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: වහන්ස, සම්මාසම්බුදු නො වන්නවුන් කෙරෙහි 'සම්මාසම්බුදුහ' යන යම් මේ දෂටියෙක් වේ ද, වහන්ස, මේ දෂටිය කුමක් නිසා පැණේ ද යි?

මහති ඛො එසා කච්චාත මාතු යද්දං අවිජ්ජාමාතු. භිතං කච්චාත, මාතුං පට්ඨව උපපජ්ජති භිතා සඤ්ඤා, භිතා දිට්ඨි, භිතො විතකෙකා, භිතා චේතනා, භිතා පඤ්ඤා, භිතො පඤ්ඤා, භිතො පුග්ගලො, භිතා වාචා. භිතං ආවිකඛති, දෙසෙති, පඤ්ඤාපෙති, පට්ඨපෙති, විවරති, විහරති, උත්තානීකරොති. භිතා තස්ස උපපතති¹ වදමි.

මජ්ඣිමං කච්චාත, මාතුං පට්ඨව උපපජ්ජති මජ්ඣිමා සඤ්ඤා, මජ්ඣිමා දිට්ඨි, මජ්ඣිමො විතකෙකා, මජ්ඣිමා චේතනා, මජ්ඣිමා පඤ්ඤා, මජ්ඣිමො පුග්ගලො, මජ්ඣිමා වාචා. මජ්ඣිමං ආවිකඛති, දෙසෙති, පඤ්ඤාපෙති, පට්ඨපෙති, විවරති, විහරති, උත්තානීකරොති. මජ්ඣිමා තස්ස උපපතති වදමි.

පඤ්ඤා කච්චාත, මාතුං පට්ඨව උපපජ්ජති පඤ්ඤා සඤ්ඤා, පඤ්ඤා දිට්ඨි, පඤ්ඤො විතකෙකා, පඤ්ඤා චේතනා, පඤ්ඤා පඤ්ඤා, පඤ්ඤො පුග්ගලො, පඤ්ඤා වාචා. පඤ්ඤං ආවිකඛති, දෙසෙති, පඤ්ඤාපෙති, පට්ඨපෙති, විවරති, විහරති, උත්තානීකරොති. පඤ්ඤා තස්ස උපපතති වදමි.

2. 2. 4.

භිතාධිමුතතික සුතනං.

238. භාවජජිසං--

මාතුසොව² භිතඛවෙ, සත්තා සංසද්දන්ති සමෙතති: භිතාධිමුතතිකා සත්තා භිතාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙතති. කල්‍යාණාධිමුතතිකා කල්‍යාණාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙතති.

අතීතපි³ භිතඛවෙ, අඛාතං මාතුසොව සත්තා සංසද්දිංසු සමිංසු. භිතාධිමුතතිකා භිතාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංසද්දිංසු සමිංසු. කල්‍යාණාධිමුතතිකා කල්‍යාණාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංසද්දිංසු සමිංසු.

අනාගතපි⁴ භිතඛවෙ, අඛාතං මාතුසොව සත්තා සංසද්දිංසු සමිංසු. භිතාධිමුතතිකා භිතාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංසද්දිංසු සමිංසු. කල්‍යාණාධිමුතතිකා කල්‍යාණාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංසද්දිංසු සමිංසු.

එතරති⁵ භිතඛවෙ, පච්චුප්පන්නං අඛාතං මාතුසොව සත්තා සංසද්දන්ති සමෙතති: භිතාධිමුතතිකා භිතාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙතති. කල්‍යාණාධිමුතතිකා කල්‍යාණාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙතති.

1. උපපතතිති - මජ්ඣිමං, භා. 2. මාතුසො - කච්චි. 3. අතීතපි ඛො - මජ්ඣිමං.
4. අනාගතපි ඛො - මජ්ඣිමං. 5. එතරති ඛො - මජ්ඣිමං.

කච්චාන, යම් මේ අවිද්‍යාතුවෙක් වේ ද, මේ බාතුව මහත් ය කච්චාන, හිතාධ්‍යාය නිසා හිත සංඥව උපදී. හිත දෘෂ්ටිය, හිත විතකීය හිත වේතනාව, හිත ප්‍රාථිතාව, හිත ප්‍රණීධිය, හිත පුද්ගලයා, හිත වචන උපදී. හිත චූවක් කියයි, දේශනා කෙරෙයි, පණවයි, පිහිටුවයි, විවෘත කෙරෙයි, බෙදයි, උඩුහුරා කෙරෙයි. ඔහුගේ ඉපැදීම හිත ය යි කියමි.

කච්චාන, මධ්‍යම අධ්‍යාය නිසා මධ්‍යම සංඥව උපදී, මධ්‍යම දෘෂ්ටිය, මධ්‍යම විතකීය, මධ්‍යම වේතනාව මධ්‍යම ප්‍රාථිතාව, මධ්‍යම ප්‍රණීධිය, මධ්‍යම පුද්ගලයා, මධ්‍යම වචන උපදී. මධ්‍යම චූවක් කියයි, දේශනා කරයි, පණවයි, පිහිටුවයි, විවෘත කෙරෙයි. බෙදයි, උඩුහුරා කෙරෙයි. ඔහුගේ ඉපැදීම මධ්‍යම ය යි කියමි.

කච්චාන ප්‍රණීතාධ්‍යාය නිසා ප්‍රණීත සංඥව උපදී. ප්‍රණීත දෘෂ්ටිය, ප්‍රණීත විතකීය, ප්‍රණීත වේතනාව ප්‍රණීත ප්‍රාථිතාව, ප්‍රණීත ප්‍රණීධිය ප්‍රණීත පුද්ගලයා, ප්‍රණීත වචන උපදී. ප්‍රණීත චූවක් කියයි, දේශනා කෙරෙයි, පණවයි, පිහිටුවයි, විවෘත කෙරෙයි, බෙදයි, උඩුහුරා කෙරෙයි. ඔහුගේ ඉපැදීම ප්‍රණීත ය යි කියමි යි.

2. 2. 4.

හිතාබිමුත්තක සුත්‍රය

238. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්තයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත් ලාමක අදහස් ඇති සත්තයෝ ලාමක අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්.

මහණෙනි, ඉකුත් කාලයෙහි ද සත්තයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදුනහ, එකතු වූහ: ලාමක අදහස් ඇත්තෝ ලාමක අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදුනහ, එකතු වූහ. කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදුනහ, එකතු වූහ.

මහණෙනි, මතු කාලයෙහි ද සත්තයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙන්නාහ, එකතු වන්නාහ: ලාමක අදහස් ඇත්තෝ ලාමක අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙන්නාහ, එකතු වන්නාහ. කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙන්නාහ, එකතු වන්නාහ.

මහණෙනි, දැන් පවත්නා කල්හි ද සත්තයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත්: ලාමක අදහස් ඇත්තෝ ලාමක අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙති, එකතු වෙති යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 2. 5.

යතු

වඛකමයුත්තං

239. එකං සමයං හතවා ර්ජනනෙහ විහරති ගීර්කකුපෙ පබ්බතෙ. තෙන ඛො පත සමයෙන ආයසො¹ සාරීපුත්තො සමඛුලෙති භික්ඛුති සද්ධිං හගවතො අවිදුරෙ වඛකමති. ආයසොපි ඛො මහාමොග්ගලොත්තො සමඛුලෙති භික්ඛුති සද්ධිං හගවතො අවිදුරෙ වඛකමති. ආයසොපි ඛො මහාකස්සපො සමඛුලෙති භික්ඛුති සද්ධිං හගවතො අවිදුරෙ වඛකමති. ආයසොපි ඛො අනුරුද්ධො සමඛුලෙති භික්ඛුති සද්ධිං හගවතො අවිදුරෙ වඛකමති. ආයසොපි ඛො සුමනො මහානාහිපුත්තො සමඛුලෙති භික්ඛුති සද්ධිං හගවතො අවිදුරෙ වඛකමති. ආයසොපි ඛො උපාලි සමඛුලෙති භික්ඛුති සද්ධිං හගවතො අවිදුරෙ වඛකමති. ආයසොපි ඛො ආනන්දො සමඛුලෙති භික්ඛුති සද්ධිං හගවතො අවිදුරෙ වඛකමති. දෙද්දත්තොපි ඛො සමඛුලෙති භික්ඛුති සද්ධිං හගවතො අවිදුරෙ වඛකමති.

අථ ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙහි: පස්සථ තො තුලෙන භික්ඛවෙ, සාරීපුත්තං සමඛුලෙති භික්ඛුති සද්ධිං වඛකමන්තනාහි? 'එවං හනෙත' සබ්බෙ ඛො එතෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු මහාපඤ්ඤ

පස්සථ තො තුලෙන භික්ඛවෙ, මොග්ගලොත්තං² සමඛුලෙති භික්ඛුති සද්ධිං වඛකමන්තනාහි? 'එවං හනෙත' සබ්බෙ ඛො³ එතෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු මහිඤ්ඤා

පස්සථ තො තුලෙන භික්ඛවෙ, කස්සපං⁴ සමඛුලෙති භික්ඛුති සද්ධිං වඛකමන්තනාහි? 'එවං හනෙත' සබ්බෙ ඛො එතෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු චූතවාදා

පස්සථ තො තුලෙන භික්ඛවෙ, අනුරුද්ධං සමඛුලෙති භික්ඛුති සද්ධිං වඛකමන්තනාහි? 'එවං හනෙත' සබ්බෙ ඛො එතෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු දිබ්බවක්ඛුකා.

පස්සථ තො භික්ඛවෙ, පුණ්ණං මහානාහිපුත්තං සමඛුලෙති භික්ඛුති සද්ධිං වඛකමන්තනාහි? 'එවං හනෙත' සබ්බෙ ඛො එතෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ධම්මකපිකා.

පස්සථ තො තුලෙන භික්ඛවෙ, උපාලිං සමඛුලෙති භික්ඛුති සද්ධිං වඛකමන්තනාහි? 'එවං හනෙත' සබ්බෙ ඛො එතෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු විතයධරා

පස්සථ තො තුලෙන භික්ඛවෙ, ආනන්දං සමඛුලෙති භික්ඛුති සද්ධිං වඛකමන්තනාහි? 'එවං හනෙත' සබ්බෙ ඛො එතෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඛුත්තසුත්තා.

1 ආයසොපි ඛො - PTS, සො, සි 2. 2. මහාමොග්ගලොත්තං. සිමු. 1. සබ්බෙ ඛො - සි. 1, 2, PTS. 4 මහාකස්සපො. සිමු. 1

2. 2. 5.

වඩකම සූත්‍රය

239. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජභහනුවර සමීපයෙහි භික්ෂුඵප්පච්චෙති වැඩ වසන සේක එකල්හි ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ බොහෝ මහණුන් සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි සක්මන් කෙරෙහි. ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ද බොහෝ මහණුන් සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි සක්මන් කෙරෙහි. ආයුෂමත් මහභසුස් තෙරණුවෝ ද බොහෝ මහණුන් සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි සක්මන් කෙරෙහි. ආයුෂමත් අනුරාධා තෙරණුවෝ ද බොහෝ මහණුන් සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි සක්මන් කෙරෙහි. ආයුෂමත් මහනාහිපුන් පුණ්ණ තෙරණුවෝ ද බොහෝ මහණුන් සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි සක්මන් කෙරෙහි. ආයුෂමත් උපාලි තෙරණුවෝ ද බොහෝ මහණුන් සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි සක්මන් කෙරෙහි. ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවෝ ද බොහෝ මහණුන් සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි සක්මන් කෙරෙහි. දෙවිදන් තෙමේ ද බොහෝ මහණුන් සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි සක්මන් කෙරෙහි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, තෙපි බොහෝ මහණුන් සමග සක්මන් කරණ සැරියුත් දකිවු ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ සියලු භික්ෂූහු මහපණ්ණාසකය.

මහණෙනි, තෙපි බොහෝ භික්ෂූන් සමග සක්මන් කරණ මුගලන් දකිවු ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ සියලු භික්ෂූහු මහත් සාද්ධි ඇත්තහ.

මහණෙනි, තෙපි බොහෝ මහණුන් සමග සක්මන් කරණ භසුස් දකිවු ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ සියලු භික්ෂූහු බ්‍රහ්මචාරීහ.

මහණෙනි, තෙපි බොහෝ භික්ෂූන් සමග සක්මන් කරණ අනුරාධා දකිවු ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ සියලු භික්ෂූහු දිව්‍ය ඇත්තහ.

මහණෙනි, තෙපි බොහෝ මහණුන් සමග සක්මන් කරණ මහනාහිපුන් පුණ්ණ දකිවු ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ සියලු භික්ෂූහු ධර්මිකයහ.

මහණෙනි, තෙපි බොහෝ මහණුන් සමග සක්මන් කරණ උපාලි දකිවු ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ සියලු භික්ෂූහු විනයධරයහ.

මහණෙනි, තෙපි බොහෝ මහණුන් සමග සක්මන් කරණ අනන්ද දකිවු ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ සියලු භික්ෂූහු බහුශ්‍රාවකයහ.

පස්සථ තො තුලෙන භික්ඛවෙ, දෙවදත්තං සම්බුද්ධෙහි භික්ඛුහි සද්ධිං වඩකම්මත්තනති? 'එවං භනෙත්' සබ්බෙ ඛො එතෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු පාපිව්ඡා.

ධාතුසොච භික්ඛවෙ, සත්තා සංසද්දන්ති සමෙන්නි: භිතාධිමුත්තිකා භිතාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙන්නි. කල්‍යාණාධිමුත්තිකා කල්‍යාණාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙන්නි.

අතීතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධාතං ධාතුසොච සත්තා සංසද්දිංසු සමිංසු: භිතාධිමුත්තිකා භිතාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දිංසු සමිංසු. කල්‍යාණාධිමුත්තිකා කල්‍යාණාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දිංසු සමිංසු.

අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධාතං ධාතුසොච සත්තා සංසද්දිංසු සමිංසු: භිතාධිමුත්තිකා භිතාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දිංසු සමිංසු. කල්‍යාණාධිමුත්තිකා කල්‍යාණාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දිංසු සමිංසු.

එතරහිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පන්නං අද්ධාතං ධාතුසොච සත්තා සංසද්දන්ති සමෙන්නි: භිතාධිමුත්තිකා භිතාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙන්නි. කල්‍යාණාධිමුත්තිකා කල්‍යාණාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙන්නි.

2. 2. 6

සමාප්තතං.

240. සාවච්ඡිං--

ධාතුසොච භික්ඛවෙ, සත්තා සංසද්දන්ති සමෙන්නි: භිතාධිමුත්තිකා භිතාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙන්නි. අතීතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධාතං ධාතුසොච සත්තා සංසද්දිංසු සමිංසු: භිතාධිමුත්තිකා භිතාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දිංසු සමිංසු. අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධාතං ධාතුසොච සත්තා සංසද්දිංසු සමිංසු: භිතාධිමුත්තිකා භිතාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දිංසු සමිංසු. එතරහිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පන්නං අද්ධාතං ධාතුසොච සත්තා සංසද්දන්ති සමෙන්නි: භිතාධිමුත්තිකා භිතාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙන්නි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගුථො ගුථෙත සංසද්දති සමෙති. චූතතං මුත්තෙත සංසද්දති සමෙති. බෙලො බෙලෙත සංසද්දති සමෙති. පුබ්බො පුබ්බෙත සංසද්දති සමෙති. ලොභිකං ලොභිතෙත සංසද්දති සමෙති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ධාතුසොච සත්තා සංසද්දන්ති සමෙන්නි. -පෙ- අතීතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධාතං -පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධාතං -පෙ- එතරහිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පන්නං අද්ධාතං ධාතුසොච සත්තා සංසද්දන්ති සමෙන්නි: භිතාධිමුත්තිකා භිතාධිමුත්තිකෙහි සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙන්නි.

මහණෙනි, තෙපි බොහෝ මහණුන් සමග සක්මන් කරණ දෙව්දතු දැකිවු ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ සියලු භික්ෂූහු පාපිව්ණය.

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත්: ලාමක අදහස් ඇත්තෝ ලාමක අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්.

මහණෙනි, අතීත කාලයෙහි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදුනහ එක් වූහ: ලාමක අදහස් ඇත්තෝ ලාමක අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදුනහ, එක් වූහ. කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදුනහ. එක් වූහ.

මහණෙනි, මතු කාලයෙහි දු අදහස් වශයෙන් ම සත්ත්වයෝ සැසැදෙත්-නාහු ය, එක් වන්නාහු ය: ලාමක අදහස් ඇත්තෝ ලාමක අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙන්නාහු ය, එක් වන්නාහු ය. කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙන්නාහ, එකතු වන්නාහ.

මහණෙනි, දැන් පවත්නා කල්හි දු අදහස් වශයෙන් ම සත්ත්වයෝ සැසැදෙති, එකතු වෙති: ලාමක අදහස් ඇත්තෝ ලාමක අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙති, එකතු වෙති. කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙති, එකතු වෙති යි.

3. 2. 6

සභාඵසුත්තය

240. සැමැත්තුමර-

මහණෙනි, අදහස් වශයෙන් ම සත්ත්වයෝ සැසැදෙති, එකතු වෙති: ලමු අදහස් ඇත්තෝ ලමු අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙති, එකතු වෙති. මහණෙනි, ඉකුත් කාලයෙහි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදුනහ. එකතු වූහ: ලමු අදහස් ඇත්තෝ ලමු අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදුනහ, එකතු වූහ. මහණෙනි, මතු කාලයෙහි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙන්නාහ, එකතු වන්නාහ: ලමු අදහස් ඇත්තෝ ලමු අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙන්නාහ, එකතු වන්නාහ. මහණෙනි, දැන් වත්මන්හි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙති. එකතු වෙති: ලමු අදහස් ඇත්තෝ ලමු අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙති, එකතු වෙති.

මහණෙනි, යම් සේ මල මල සමග සැසැදේ ද, එකතු වේ ද; මුහු මුහු සමග සැසැදේ ද, එකතු වේ ද; කෙල කෙල සමග සැසැදේ ද, එකතු වේ ද; පුයාව පුයාව සමග සැසැදේ ද, එකතු වේ ද; ලේ ලේ සමග සැසැදේ ද, එකතු වේ ද; මහණෙනි, එසෙසින් ම සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙති, එකතු වෙති. ... මහණෙනි, අසු කල්හි දු ... මහණෙනි, මතු කාලයෙහි දු ... මහණෙනි, දැන් වත්මන් කල්හි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත්: ලමු අදහස් ඇත්තෝ ලමු අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙති, එකතු වෙති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

බාහුසංයුත භික්ඛවෙ, සත්තා සංසදන්ති සමෙනති: කල්‍යාණාධිමුතතිකා කල්‍යාණාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙනති. අනිතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං බාහුසංයුත සත්තා සංසද්දිංසු සමිංසු: කල්‍යාණාධිමුතතිකා කල්‍යාණාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංසද්දිංසු සමිංසු. අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- එතරහිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පනං අද්ධානං බාහුසංයුත සත්තා සංසදන්ති සමෙනති: කල්‍යාණාධිමුතතිකා කල්‍යාණාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙනති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ධීරං ධීරෙන සංසදන්ති සමෙති. තෙලං තෙලෙන සංසදන්ති සමෙති. සප්පි සප්පිතා සංසදන්ති සමෙති. මට්ඨ මට්ඨතා සංසදන්ති සමෙති. ථාණිකං ථාණිකෙන සංසදන්ති සමෙති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, බාහුසංයුත සත්තා සංසදන්ති සමෙනති: කල්‍යාණාධිමුතතිකා කල්‍යාණාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙනති. අනිතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- එතරහිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පනං අද්ධානං බාහුසංයුත සත්තා සංසදන්ති සමෙනති: කල්‍යාණාධිමුතතිකා කල්‍යාණාධිමුතතිකෙති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙනති.

ඉදුවවොව භගවා, ඉදං වචා සුගතො අථාපරං එතදවොව සත්ථා:

සංසග්ගා වතථො ජාතො අසංසග්ගෙන ජිජ්ජති,
පරිත්තං දුරාමාරාග්ග යථා සිද්ධෙ මහණණ්ඩවෙ.
එවං කුසිතමාගමම සාධු ජිවිපි සිද්ධි,
තස්මා තං පරිවජේය්‍ය කුසිතං නිතරීරියං,
පවිට්තෙනහි අරියෙහි පතිතතෙනහි කුසිති,
තිව්චං ආරද්ධවිට්ඨෙහි පණ්ඩිතෙහි සභා වසෙ'ති.

2. 2. 7.

අසංදධිසුතනං¹

241. සාවසථිකං-

බාහුසංයුත භික්ඛවෙ, සත්තා සංසදන්ති සමෙනති: අසංදධිං අසංදධෙති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙනති. අහිරිකා අහිරිකෙති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙනති. අනොත්තාපිනො අනොත්තාපිති² සද්ධිං සංසදන්ති සමෙනති අප්පසුසුතා අප්පසුසුතෙති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙනති. කුසිතා කුසිතෙති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙනති. මුට්ඨස්සාතිතො මුට්ඨස්සාතිති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙනති. දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤෙති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙනති.*

1 අසංදධි සංසදන සුතන - මජ්ඣිම. 2. අනොත්තාපිනො අනොත්තාපිති - මජ්ඣිම.

*. "සද්ධිං සද්ධෙති සද්ධිං සංසදන්ති, සමෙනති, නිරිතො නිරිතෙහි සද්ධිං සංසදන්ති සමෙනති, ඛිත්තාපිනො ඛිත්තාපිති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙනති, ඛුසුසුතා ඛුසුසුතෙති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙනති, ආරද්ධවිට්ඨො ආරද්ධවිට්ඨෙහි සද්ධිං සංසදන්ති සමෙනති, පණ්ඩිතෙහි සද්ධිං සංසදන්ති සමෙනති, පණ්ඩිතෙහි සද්ධිං සංසදන්ති සමෙනති, පණ්ඩිතෙහි සද්ධිං සංසදන්ති සමෙනති, පණ්ඩිතෙහි සද්ධිං සංසදන්ති සමෙනති". දිසානුමානසංකප්පා පාටිසං PTS පොට්ඨකෙ

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත්: කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙති, එකතු වෙති. මහණෙනි, ඉකුත් කල්හි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදුනහ, එකතු වූහ: කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදුනහ, එකතු වූහ මහණෙනි, මතු කල්හි දු ... මහණෙනි, දැන් වත්මන් කල්හි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙති, එකතු වෙති: කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙති, එකතු වෙති.

මහණෙනි, යම් සේ කිරී කිරී සමග සැසැදේ ද, එකතු වේ ද, තෙල් තෙල් සමග සැසැදේ ද, එකතු වේ ද; හිතෙල් හිතෙල් සමග සැසැදේ ද, එකතු වේ ද; මී මී සමග සැසැදේ ද; එකතු වේ ද, පැණි පැණි සමග සැසැදේ ද, එකතු වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙති, එකතු වෙති. කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙති, එකතු වෙති. මහණෙනි, ඉකුත් කල්හි දු... මහණෙනි, මතු කල්හි දු ... මහණෙනි, දැන් වත්මන් කල්හි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙති, එකතු වෙති. කලණ අදහස් ඇත්තෝ කලණ අදහස් ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙති, එකතු වෙති.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ශාක්‍යයන් වහන්සේ මෙය වදාළ යළි මතු දු මෙය වදාළ සේක:

ඇල්මෙන් කෙලෙස්වතය හටගත්තේ ය, තො ඇල්මෙන් සිඳෙයි. කුඩා දරකඩකට තැනී (සිටියහු) මහමුහුදෙහි යම් සේ කිඳෙන්නේ ද,

එසෙයින් ම පිරිසුදු දිවි ඇත්තේ ද මැලි පුතුලා වෙත පැමිණ කිඳෙයි. (පිරිහෙයි.) එසෙයින් විශ්ඤාන තැනී ඒ මැලි පුතුලා දුරු කරන්නේ ය.

ප්‍රකෘති විවේක ඇති ආයතී වූ නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති පටන් ගත් විශ්ඤාන ඇති ධ්‍යාන කරණසුළු පණ්ඩිතයන් සමග නිරතුරු එක් ව වෙසෙන්නේ යි.

2. 2. 7.

අය්‍යදාස සුත්‍රය

241. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙති, එකතු වෙති: සැදුහා තැත්තෝ සැදුහා තැත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. ලජ්ජා තැත්තෝ ලජ්ජා තැත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. පවට බිය තැත්තෝ පවට බිය තැත්තවුන් සමග සැසැදෙත් එකතු වෙත්. නුගත්තු නුගතුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. කුසිතයෝ කුසිතයන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. මූලාසිහි ඇත්තෝ මූලාසිහි ඇත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්.

අනිතවපි භික්ඛවෙ, අභාතං බාතුසොච සත්තා සංසජ්ඣංසු සමිංසු: අසාභා, අසාදොති සද්ධිං සංසජ්ඣංසු සමිංසු අභිරිකා, අභිරිකෙති සද්ධිං සංසජ්ඣංසු සමිංසු අනොත්තාපිනො අනොත්තාපිති සද්ධිං සංසජ්ඣංසු සමිංසු. අපායුසා, අපායුසෙති සද්ධිං සංසජ්ඣංසු සමිංසු. කුසිතා, කුසිතෙති සද්ධිං සංසජ්ඣංසු සමිංසු. මුට්ඨස්සතිනො මුට්ඨස්සතීති සද්ධිං සංසජ්ඣංසු සමිංසු. දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤාති සද්ධිං සංසජ්ඣංසු සමිංසු.

අනාගතවපි භික්ඛවෙ අභාතං බාතුසොච සත්තා සංසජ්ඣස්සන්ති සමෙස්සන්ති: අසාභා, අසාදොති සද්ධිං සංසජ්ඣස්සන්ති සමෙස්සන්ති. අභිරිකා, අභිරිකෙති සද්ධිං සංසජ්ඣස්සන්ති සමෙස්සන්ති අනොත්තාපිනො අනොත්තාපිති සද්ධිං -පෙ- අපායුසා, අපායුසෙති සද්ධිං -පෙ- කුසිතා, කුසිතෙති සද්ධිං -පෙ- මුට්ඨස්සතිනො මුට්ඨස්සතීති සද්ධිං -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤාති සද්ධිං සංසජ්ඣස්සන්ති සමෙස්සන්ති.

එතරගිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පන්නං අභාතං බාතුසොච සත්තා සංසජ්ඣන්ති සමෙන්නි: අසාභා, අසාදොති සද්ධිං සංසජ්ඣන්ති සමෙන්නි. අභිරිකා, අභිරිකෙති සද්ධිං -පෙ- අනොත්තාපිනො අනොත්තාපිති සද්ධිං -පෙ- අපායුසා, අපායුසෙති සද්ධිං -පෙ- කුසිතා, කුසිතෙති සද්ධිං -පෙ- මුට්ඨස්සතිනො මුට්ඨස්සතීති සද්ධිං -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤාති සද්ධිං සංසජ්ඣන්ති සමෙන්නි.

බාතුසොච භික්ඛවෙ, සත්තා සංසජ්ඣන්ති සමෙන්නි: සද්ධා, සද්ධොති සද්ධිං සංසජ්ඣන්ති සමෙන්නි. භිරිමනා, භිරිමනෙති සද්ධිං සංසජ්ඣන්ති සමෙන්නි. ඔත්තාපිනො, ඔත්තාපිති සද්ධිං සංසජ්ඣන්ති සමෙන්නි. ඛුසුසුසා, ඛුසුසුසෙති සද්ධිං සංසජ්ඣන්ති සමෙන්නි. අරභුචිරිසා, අරභුචිරිසෙති සද්ධිං සංසජ්ඣන්ති සමෙන්නි. උපට්ඨිතසතිනො, උපට්ඨිතසතීති සද්ධිං සංසජ්ඣන්ති සමෙන්නි. පඤ්ඤාචන්තො, පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසජ්ඣන්ති සමෙන්නි.

අනිතවපි භික්ඛවෙ අභාතං -පෙ- අනාගතවපි භික්ඛවෙ අභාතං -පෙ- එතරගිපි භික්ඛවෙ පච්චුප්පන්නං අභාතං බාතුසොච සත්තා සංසජ්ඣන්ති සමෙන්නි: සද්ධා, සද්ධොති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො, පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසජ්ඣන්ති සමෙන්නි.

8. 2. 8.

අසාභාමුලකභික්ඛපඤ්ඤාසුතං.

242. සාවඤ්ඤං-

බාතුසොච භික්ඛවෙ, සත්තා සංසජ්ඣන්ති සමෙන්නි: අසාභා, අසාදොති සද්ධිං සංසජ්ඣන්ති සමෙන්නි. අභිරිකා, අභිරිකෙති සද්ධිං [සංසජ්ඣන්ති සමෙන්නි.] දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤාති සද්ධිං [සංසජ්ඣන්ති සමෙන්නි.] සද්ධා, සද්ධොති සද්ධිං [සංසජ්ඣන්ති සමෙන්නි.] භිරිමනා, භිරිමනෙති සද්ධිං [සංසජ්ඣන්ති සමෙන්නි.] පඤ්ඤාචන්තො, පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසජ්ඣන්ති සමෙන්නි.

මහණෙනි, අසු කල්හි දු අදහස් වශයෙන් ම සත්ත්වයෝ සැසඳුනහ, එකතු වූහ: සැදුහැ තැත්තෝ සැදුහැ තැත්තවුන් සමග සැසඳුනහ, එකතු වූහ. ලජ්ජා තැත්තෝ ලජ්ජා තැත්තවුන් සමග සැසඳුනහ, එකතු වූහ. පච්ච ඛිය තැත්තෝ පච්ච ඛිය තැත්තවුන් සමග සැසඳුනහ, එකතු වූහ. නුගත්තු නුගතුන් සමග සැසඳුනහ, එකතු වූහ. කුසීතයෝ කුසීතයන් සමග සැසඳුනහ, එකතු වූහ. මූලාසිහි ඇත්තෝ මූලාසිහි ඇත්තවුන් සමග සැසඳුනහ, එකතු වූහ. නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග සැසඳුනහ, එකතු වූහ.

මහණෙනි, මතු කල්හි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්තාහ, එකතු වත්තාහ: සැදුහැ තැත්තෝ සැදුහැ තැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්තාහ, එකතු වත්තාහ. ලජ්ජා තැත්තෝ ලජ්ජා තැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්තාහ, එකතු වත්තාහ, පච්ච ඛිය තැත්තෝ පච්ච ඛිය තැත්තවුන් සමග ... නුගත්තු නුගතුන් සමග ... කුසීතයෝ කුසීතයන් සමග.... මූලාසිහි ඇත්තෝ මූලාසිහි ඇත්තවුන් සමග... නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්තාහ, එකතු වත්තාහ.

මහණෙනි, දැන් වත්මන් කල්හි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙති, එකතු වෙති: සැදුහැ තැත්තෝ සැදුහැ තැත්තවුන් සමග සැසඳෙති, එකතු වෙති. ලජ්ජා තැත්තෝ ලජ්ජා තැත්තවුන් සමග ... පච්ච ඛිය තැත්තෝ පච්ච ඛිය තැත්තවුන් සමග ... නුගත්තු නුගතුන් සමග ... කුසීතයෝ කුසීතයන් සමග ... මූලාසිහි ඇත්තෝ මූලාසිහි ඇත්තවුන් සමග...නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්.

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්: සැදුහැත්තෝ සැදුහැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. ලජ්ජා ඇත්තෝ ලජ්ජා ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. පච්ච ඛිය ඇත්තෝ පච්ච ඛිය ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. උගත්තු උගතුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. පිරිපුන් විශ්ඤාන ඇත්තෝ පිරිපුන් විශ්ඤාන ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. එළඹ සිටි සිහි ඇත්තෝ එළඹ සිටි සිහි ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. නුවණැත්තෝ නුවණැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්.

මහණෙනි, අසු කල්හි දු ... මහණෙනි, මතු කල්හි දු ... මහණෙනි, දැන් පවත්නා කල්හි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. සැදුහැත්තෝ සැදුහැත්තවුන් සමග ... නුවණැත්තෝ නුවණැත්තවුන් සමග සැසඳෙති, එකතු වෙති යි.

3. 2. 8.

අසුකල්හිදු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්.

242. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්: සැදුහැ තැත්තෝ සැදුහැ තැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. ලජ්ජා තැත්තෝ ලජ්ජා තැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. සැදුහැත්තෝ සැදුහැත්තවුන් සමග සැසඳෙත් එකතු වෙත්. ලජ්ජා ඇත්තෝ ලජ්ජා ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. නුවණැත්තෝ නුවණැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අතීතමපි භික්ඛවෙ, අභිතං මාභූසංයුතං සත්තං සංසජ්ඣංසු සමිංසු -පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අභිතං මාභූසංයුතං සත්තං සංසජ්ඣංසු සමිංසු. -පෙ- එතරහිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පනං අභිතං මාභූසංයුතං සත්තං සංසජ්ඣංසු සමිංසු. අස්සඤ්ඤා අස්සඤ්ඤා සද්ධිං -පෙ- අතිරිකං අතිරිකෙහි සද්ධිං -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤා සද්ධිං -පෙ- සඤ්ඤා සද්ධිං සද්ධිං -පෙ- නිරිමිතං නිරිමිතෙහි සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤාචරෙනා පඤ්ඤාචරෙනා සද්ධිං සංසජ්ඣංසු සමිංසු. (පඤ්ඤාචරෙනා.)

මාභූසංයුතං භික්ඛවෙ, සත්තං සංසජ්ඣංසු සමිංසු: අස්සඤ්ඤා අස්සඤ්ඤා -පෙ- අනෙත්තංපිනෙ අනෙත්තංපිති -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤා -පෙ- සඤ්ඤා සද්ධිං -පෙ- ඔත්තංපිනෙ ඔත්තංපිති -පෙ- පඤ්ඤාචරෙනා පඤ්ඤාචරෙනා සද්ධිං සංසජ්ඣංසු සමිංසු. අතීතමපි භික්ඛවෙ අභිතං -පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ අභිතං -පෙ- එතරහිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පනං අභිතං [මාභූසංයුතං සත්තං සංසජ්ඣංසු] සමිංසු: [අස්සඤ්ඤා අස්සඤ්ඤා -පෙ- අනෙත්තංපිනෙ අනෙත්තංපිති -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤා -පෙ- සඤ්ඤා සද්ධිං -පෙ- ඔත්තංපිනෙ ඔත්තංපිති -පෙ- පඤ්ඤාචරෙනා පඤ්ඤාචරෙනා සද්ධිං සංසජ්ඣංසු සමිංසු.] (දුප්පඤ්ඤා.)

[මාභූසංයුතං භික්ඛවෙ, සත්තං සංසජ්ඣංසු සමිංසු:] අස්සඤ්ඤා අස්සඤ්ඤා සද්ධිං සංසජ්ඣංසු සමිංසු. අප්පසංසුතං අප්පසංසුතෙහි -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤා -පෙ- සඤ්ඤා සද්ධිං -පෙ- ඔත්තංපිනෙ ඔත්තංපිති -පෙ- පඤ්ඤාචරෙනා පඤ්ඤාචරෙනා සද්ධිං සංසජ්ඣංසු සමිංසු. අතීතමපි භික්ඛවෙ අභිතං -පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ අභිතං -පෙ- එතරහිපි භික්ඛවෙ පච්චුප්පනං අභිතං -පෙ- [අස්සඤ්ඤා අස්සඤ්ඤා -පෙ- අප්පසංසුතං අප්පසංසුතෙහි -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤා -පෙ- සඤ්ඤා සද්ධිං -පෙ- ඔත්තංපිනෙ ඔත්තංපිති -පෙ- පඤ්ඤාචරෙනා පඤ්ඤාචරෙනා සද්ධිං සංසජ්ඣංසු සමිංසු.] (ඔත්තංපිනෙ.)

[මාභූසංයුතං භික්ඛවෙ, සත්තං සංසජ්ඣංසු සමිංසු:] අස්සඤ්ඤා අස්සඤ්ඤා සද්ධිං සංසජ්ඣංසු සමිංසු. කුසිතං කුසිතෙහි -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤා -පෙ- සඤ්ඤා සද්ධිං -පෙ- ආරභුමිතිං ආරභුමිතිං -පෙ- පඤ්ඤාචරෙනා පඤ්ඤාචරෙනා සද්ධිං සංසජ්ඣංසු සමිංසු. අතීතමපි භික්ඛවෙ අභිතං -පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ අභිතං -පෙ- එතරහිපි භික්ඛවෙ පච්චුප්පනං අභිතං -පෙ- [අස්සඤ්ඤා -පෙ- කුසිතං -පෙ- දුප්පඤ්ඤා -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- ආරභුමිතිං -පෙ- පඤ්ඤාචරෙනා පඤ්ඤාචරෙනා සද්ධිං සංසජ්ඣංසු සමිංසු.] (චතුස්සංයුතං.)

මහණෙනි, අසු කල්හි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙනහ, එකතු වූහ ... මහණෙනි, මතු කල්හි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙන්නාහ, එකතු වන්නාහ. මහණෙනි, දැන් වත්මන්හි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්: සැදූහැ තැත්තෝ සැදූහැ තැත්තවුන් සමග ... ලජ්ජා තැත්තෝ ලජ්ජා තැත්තවුන් සමග ... නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග ... සැදූහැත්තෝ සැදූහැත්තවුන් සමග ... ලජ්ජා ඇත්තෝ ලජ්ජා ඇත්තවුන් සමග ... නුවණැත්තෝ නුවණැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. (පළමුවන නිකාය සි.)

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. සැදූහැ තැත්තෝ සැදූහැ තැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. පවට බිය තැත්තෝ පවට බිය තැත්තවුන් සමග ... නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග ... සැදූහැත්තෝ සැදූහැත්තවුන් සමග ... පවට බිය ඇත්තෝ පවට බිය ඇත්තවුන් සමග ... නුවණැත්තෝ නුවණැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. මහණෙනි, අසු කල්හි දු ... මහණෙනි, අසු කල්හි දු ... මහණෙනි, දැන් වත්මන්හි දු සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. සැදූහැ තැත්තෝ සැදූහැ තැත්තවුන් සමග ... පවටබිය නැත්තෝ පවට බිය තැත්තවුන් සමග ... නුවණතැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග ... සැදූහැත්තෝ සැදූහැත්තවුන් සමග ... පවට බියැත්තෝ පවට බියැත්තවුන් සමග ... නුවණැත්තෝ නුවණැත්තවුන් සමග සැසඳෙත් එකතු වෙත්. (දෙවන නිකාය සි.)

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්: සැදූහැ තැත්තෝ සැදූහැ තැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. නුගත්තු නුගතුන් සමග ... නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග ... සැදූහැත්තෝ සැදූහැත්තවුන් සමග ... උගත්තු උගතුන් සමග ... නුවණැත්තෝ නුවණැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. මහණෙනි, ඉකුත් කල්හි දු ... මහණෙනි, මතු කල්හි දු ... මහණෙනි, දැන් වත්මන් කල්හි දු ... සැදූහැත්තෝ සැදූහැත්තන් සමග ... නුගත්තු නුගතුන් සමග ... නුවණ තැත්තෝ නුවණ නැත්තවුන් සමග ... සැදූහැතියෝ සැදූහැතියන් සමග ... උගත්තු උගතුන් සමග ... නුවණැත්තෝ නුවණැතියන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. (තෙවන නිකාය සි.)

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්: සැදූහැ තැත්තෝ සැදූහැ තැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. කුසිතයෝ කුසිතයන් සමග ... නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග ... සැදූහැත්තෝ සැදූහැත්තවුන් සමග ... පිරිපුන් වෙර ඇත්තෝ පිරිපුන් වෙර ඇත්තවුන් සමග ... නුවණැත්තෝ නුවණැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. මහණෙනි, අසු කල්හි දු ... මහණෙනි, අසු කල්හි දු ... මහණෙනි, දැන් වත්මන්හි දු : සැදූහැනැතියෝ ... කුසිතයෝ ... නුවණ නැත්තෝ ... සැදූහැතියෝ ... පිරිපුන් වෙර ඇතියෝ ... නුවණැත්තෝ නුවණැතියන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. (සිවුවන නිකාය සි.)

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[බාහුසංව භික්ඛවෙ, සත්තා සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි.] අස්සඤ්ඤා අස්සඤ්ඤා සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි මුට්ඨස්සනිනො මුට්ඨස්සනිනි -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤානි -පෙ- සද්ධා සද්ධෙති -පෙ- උප්පට්ඨිතසනිනො උප්පට්ඨිතසනිනි -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. අනීතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ අද්ධානං -පෙ- එතරගිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පනං අද්ධානං -පෙ- [අස්සඤ්ඤා -පෙ- මුට්ඨස්සනිනො -පෙ- දුප්පඤ්ඤා -පෙ- සද්ධා -පෙ- උප්පට්ඨිතසනිනො -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි.] (පඤ්ඤාමනනිකං.)

2. 2. 9.

අභිච්ඡාදකනිකවතුකසුත්තං

243. සාවජජීයං-

බාහුසංව භික්ඛවෙ, සත්තා සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි: අභිච්ඡාදක අභිච්ඡාදකෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. අනොත්තාපිනො අනොත්තාපිති සද්ධිං -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤානි සද්ධිං -පෙ- නිරිමනා නිරිමනෙති සද්ධිං -පෙ- ඔත්තාපිනො ඔත්තාපිති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. අනීතමපි [භික්ඛවෙ, අද්ධානං] -පෙ- අනාගතමපි [භික්ඛවෙ, අද්ධානං] -පෙ- එතරගිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පනං අද්ධානං -පෙ- අභිච්ඡාදක -පෙ- අනොත්තාපිනො -පෙ- දුප්පඤ්ඤා -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි (පඤ්ඤාමනනිකං.)

[බාහුසංව භික්ඛවෙ, සත්තා සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි:] අභිච්ඡාදක අභිච්ඡාදකෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. අප්පසසුතා අප්පසසුතෙති සද්ධිං -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤානි සද්ධිං -පෙ- නිරිමනා නිරිමනෙති සද්ධිං -පෙ- බහුසසුතා බහුසසුතෙති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. අනීතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- එතරගිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පනං අද්ධානං -පෙ- [අභිච්ඡාදක -පෙ- අප්පසසුතා -පෙ- දුප්පඤ්ඤා -පෙ- නිරිමනා -පෙ- බහුසසුතා -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. (දුක්ඛසන්තනිකං.)

[බාහුසංව භික්ඛවෙ, සත්තා සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි:] අභිච්ඡාදක අභිච්ඡාදකෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. කුසිතා කුසිතෙති සද්ධිං -පෙ- දුප්පඤ්ඤා දුප්පඤ්ඤානි සද්ධිං -පෙ- නිරිමනා නිරිමනෙති සද්ධිං -පෙ- ආරද්ධිවිරියා ආරද්ධිවිරියෙති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. අනීතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- එතරගිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පනං අද්ධානං -පෙ- [අභිච්ඡාදක -පෙ- කුසිතා -පෙ- දුප්පඤ්ඤා -පෙ- නිරිමනා -පෙ- ආරද්ධිවිරියා -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි.] (ගතිසන්තනිකං.)

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, සත්තයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. සැදූහැ තැත්තෝ සැදූහැ තැත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. මූලා සිහි ඇත්තෝ මූලා සිහි ඇත්තවුන් සමග ... නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග ... සැදූහැත්තෝ සැදූහැත්තවුන් සමග ... එළඹී සිටි සිහි ඇත්තෝ එළඹී සිටි සිහි ඇත්තවුන් සමග ... පැණැත්තෝ පැණැත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. මහණෙනි, අයු කල්හි දු... මහණෙනි, අතා කල්හි දු... මහණෙනි, දැන් වත්මන්හි දු... සැදූහැනැත්තෝ... මූලා සිහි ඇත්තෝ ... නුවණ තැත්තෝ සැදූහැත්තෝ ... එළඹී සිහි ඇත්තෝ ... පැණැත්තෝ පැණැත්තන් සමග සැසැදෙත් එකතු වෙති යි. (පස්වන නිකාය යි.)

2. 2. 9.

අතිරික්තමූලකර්තවතුක්ක සූත්‍රය

243. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, සත්තයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. ලජ්ජා තැත්තෝ ලජ්ජා තැත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. පවට බිය තැත්තෝ පවට බිය තැත්තවුන් සමග ... නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග ... ලජ්ජා ඇත්තෝ ලජ්ජා ඇත්තවුන් සමග ... පවට බිය ඇත්තෝ පවට බිය ඇත්තවුන් සමග ... පැණැත්තෝ පැණැත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. මහණෙනි, අයු කල්හි දු... මහණෙනි, අතා කල්හි දු... මහණෙනි, දැන් වත්මන් කල්හි දු... [ලජ්ජා නැතියෝ ... පවට බිය නැතියෝ ... නුවණ නැතියෝ ... ලජ්ජා ඇතියෝ ... පවට බිය ඇතියෝ... පැණැතියෝ පැණැත්තන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්.] (පළමුවන නිකාය යි.)

මහණෙනි, සත්තයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. ලජ්ජා තැත්තෝ ලජ්ජා තැත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. නුගත්තු නුගතුන් සමග ... නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග ... ලජ්ජා ඇත්තෝ ලජ්ජා ඇත්තවුන් සමග ... උගත්තු උගතුන් සමග ... පැණැත්තෝ පැණැත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. මහණෙනි, අයු කල්හි දු ... මහණෙනි, අතාගතයෙහි දු ... මහණෙනි, දැන් වත්මන් කල්හි දු ... [ලජ්ජා නැතියෝ ... නුගත්තෝ ... නුවණ නැතියෝ... ලජ්ජා ඇතියෝ ... උගත්තෝ ... පැණැතියෝ පැණැත්තන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. (දෙවන නිකාය යි.)

මහණෙනි, සත්තයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. ලජ්ජා තැත්තෝ ලජ්ජා තැත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. කුසිතයෝ කුසිතයන් සමග ... නුවණ තැත්තෝ නුවණ තැත්තවුන් සමග ... ලජ්ජා ඇත්තෝ ලජ්ජා ඇත්තවුන් සමග ... පිරිපුන් වැර ඇත්තෝ පිරිපුන් වෙර ඇත්තවුන් සමග ... පැණැත්තෝ පැණැත්තවුන් සමග ... සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. මහණෙනි, අයු කල්හි දු ... මහණෙනි, අතා කල්හි දු ... මහණෙනි, දැන් වත්මන් කල්හි දු... [ලජ්ජා නැතියෝ කුසිතයෝ ... නුවණ නැතියෝ ... ලජ්ජා ඇතියෝ ... පිරිපුන් වැර ඇතියෝ ... පැණැතියෝ පැණැත්තන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත් (තෙවන නිකාය යි.)

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[ධාතුසොව භික්ඛවෙ, සත්තා සංසදන්ති සමෙන්නි:] අතිරිකා අතිරිකෙති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙන්නි. මුට්ඨස්සතිනො මුට්ඨස්සතිති සද්ධිං -පෙ- දුප්පඤ්ඤ දුප්පඤ්ඤති සද්ධිං -පෙ- භිරිමනා භිරිමනෙති සද්ධිං -පෙ- උපට්ඨිතසතිනො උපට්ඨිතසතිති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤවනොනා පඤ්ඤවනොති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙන්නි. අනිත්ථි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං-පෙ-ඵතරතිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පන්නං අද්ධානං -පෙ- අතිරිකා -පෙ- මුට්ඨස්සතිනො -පෙ- දුප්පඤ්ඤා -පෙ- භිරිමනා -පෙ- උපට්ඨිතසතිනො -පෙ- පඤ්ඤවනොනා පඤ්ඤවනොති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙන්නි. (චතුස්ථනනිකං.)

8. 2. 10

අනොත්තාපමුලකතිකනායසුතනං

244. සාවජ්ඣං-

ධාතුසොව භික්ඛවෙ, සත්තා සංසදන්ති සමෙන්නි, අනොත්තාපිනො අනොත්තාපිති සද්ධිං -පෙ- අප්පසුතා අප්පසුතෙති සද්ධිං -පෙ- දුප්පඤ්ඤ දුප්පඤ්ඤති සද්ධිං -පෙ- ඔත්තාපිනො ඔත්තාපිති සද්ධිං -පෙ- බ්හුස්සුතා බ්හුස්සුතෙති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤවනොනා පඤ්ඤවනොති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙන්නි. අනිත්ථි භික්ඛවෙ, අද්ධානං-පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- ඵතරතිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පන්නං අද්ධානං [අනොත්තාපිනො -පෙ- අප්පසුතා -පෙ- දුප්පඤ්ඤා -පෙ- ඔත්තාපිනො -පෙ- බ්හුස්සුතා -පෙ- පඤ්ඤවනොනා පඤ්ඤවනොති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙන්නි (පඨමනනිකං.)

[ධාතුසොව භික්ඛවෙ, සත්තා සංසදන්ති සමෙන්නි:] අනොත්තාපිනො අනොත්තාපිති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙන්නි. කුසිතා කුසිතෙති සද්ධිං -පෙ- දුප්පඤ්ඤ දුප්පඤ්ඤති සද්ධිං -පෙ- ඔත්තාපිනො ඔත්තාපිති සද්ධිං -පෙ- ආරද්ධවිරිඨා ආරද්ධවිරිඨෙති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤවනොනා පඤ්ඤවනොති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙන්නි. අනිත්ථි භික්ඛවෙ, අද්ධානං-පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- ඵතරතිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පන්නං අද්ධානං -පෙ- අනොත්තාපිනො -පෙ- කුසිතා -පෙ- දුප්පඤ්ඤා -පෙ- ඔත්තාපිනො -පෙ- ආරද්ධවිරිඨා -පෙ- පඤ්ඤවනොනා පඤ්ඤවනොති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙන්නි (දුතීයනනිකං.)

[ධාතුසොව භික්ඛවෙ සත්තා සංසදන්ති සමෙන්නි:] අනොත්තාපිනො අනොත්තාපිති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙන්නි. මුට්ඨස්සතිනො මුට්ඨස්සතිති සද්ධිං -පෙ- දුප්පඤ්ඤ දුප්පඤ්ඤති සද්ධිං -පෙ- ඔත්තාපිනො ඔත්තාපිති සද්ධිං -පෙ- උපට්ඨිතසතිනො උපට්ඨිතසතිති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤවනොනා පඤ්ඤවනොති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙන්නි. අනිත්ථි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- අනාගතමපි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- ඵතරතිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පන්නං අද්ධානං [අනොත්තාපිනො -පෙ- මුට්ඨස්සතිනො -පෙ- දුප්පඤ්ඤා -පෙ- ඔත්තාපිනො -පෙ- උපට්ඨිතසතිනො -පෙ- පඤ්ඤවනොනා පඤ්ඤවනොති සද්ධිං සංසදන්ති සමෙන්නි. (තනීයනනිකං.)

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. ලජ්ජා තැත්තෝ ලජ්ජා තැත්තවුන් සමග සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. මූලා සිහි ඇත්තෝ මූලා සිහි ඇත්තවුන් සමග ... දුෂ්ප්‍රාඥයෝ දුෂ්ප්‍රාඥයන් සමග ... ලජ්ජා ඇත්තෝ ලජ්ජා ඇත්තවුන් සමග ... එළඹ සිටි සිහි ඇත්තෝ එළඹ සිටි සිහි ඇත්තවුන් සමග ... පාණැත්තෝ පාණැත්තවුන් සමග ... සැසැඳෙති, එකතු වෙති. මහණෙනි, අයුකල්හි දු ... මහණෙනි, අනාකල්හි දු ... මහණෙනි, දූත් වත්මන් කල්හි දු ... [ලජ්ජා නැතියෝ... සිහි නැතියෝ ... නුවණ නැතියෝ ... ලජ්ජා ඇතියෝ ... සිහි ඇතියෝ ... පාණැත්තෝ පාණැත්තවුන් සමග සැසැඳෙති, එකතු වෙති යි. (ඔවුමන නිකාය යි.)

2. 2. 10.

අනොත්තාපමුලකනිකත්තය සූත්‍රය

244. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. පවට බිය තැත්තෝ පවට බිය තැත්තවුන් සමග ... අලප්පායයෝ අලප්පායයන් සමග ... දුෂ්ප්‍රාඥයෝ දුෂ්ප්‍රාඥයන් සමග ... පාපභීරුකයෝ පාපභීරුකයන් සමග ... බහුශ්‍රාවයෝ බහුශ්‍රාවයන් සමග ... ප්‍රාඥයෝ ප්‍රාඥයන් සමග සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. මහණෙනි, අයුකල්හි දු...මහණෙනි, අනාකල්හි දු ...මහණෙනි, දූත් වත්මන් කල්හි දු ... පවට බිය නැතියෝ ... අල්පශ්‍රාවයෝ ... දුෂ්ප්‍රාඥයෝ ... පවට බිය ඇතියෝ ... බහුශ්‍රාවයෝ ... නුවණැත්තෝ නුවණැත්තන් සමග සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. (පළමුමන නිකාය යි.)

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වසින් ම සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. පවට බිය තැත්තෝ පවට බිය තැත්තවුන් සමග සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. කුසිතයෝ කුසිතයන් සමග ... දුෂ්ප්‍රාඥයෝ දුෂ්ප්‍රාඥයන් සමග... පාපභීරුකයෝ පාපභීරුකයන් සමග ... පිරිපුන් වැර ඇත්තෝ පිරිපුන් වෙර ඇත්තවුන් සමග ... ප්‍රාඥයෝ ප්‍රාඥයන් සමග සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. මහණෙනි, අයුකල්හි දු ... මහණෙනි, අනාකල්හි දු ... මහණෙනි, දූත් වත්මන් කල්හි දු ... පවට බිය නැතියෝ ... කුසිතයෝ දුෂ්ප්‍රාඥයෝ... පාපභීරුකයෝ ... පිරිපුන් වැර ඇතියෝ ... ප්‍රාඥයෝ ප්‍රාඥයන් සමග සැසැඳෙත්. එකතු වෙත්. (දෙවන නිකාය යි.)

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ අදහස් වසින් ම සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. පවට බිය තැත්තෝ පවට බිය තැත්තවුන් සමග සැසැඳෙති, එකතු වෙති. මූලා සිහි ඇත්තෝ මූලා සිහි ඇත්තවුන් සමග ... දුෂ්ප්‍රාඥයෝ දුෂ්ප්‍රාඥයන් සමග ... පවට බිය ඇත්තෝ පවට බිය ඇත්තවුන් සමග... එළඹ සිටි සිහි ඇත්තෝ එළඹ සිටි සිහි ඇත්තවුන් සමග ... පාණැත්තෝ පාණැත්තවුන් සමග සැසැඳෙත්, එකතු වෙත්. මහණෙනි, අයුකල්හි දු ... මහණෙනි, අනාකල්හි දු ... මහණෙනි, දූත් වත්මන් කල්හි දු ... පවට බිය නැතියෝ ... සිහි නැතියෝ ... දුෂ්ප්‍රාඥයෝ ... පවට බිය ඇතියෝ ... සිහි ඇතියෝ ... ප්‍රාඥයෝ ප්‍රාඥයන් සමග සැසැඳෙති, එකතු වෙති යි. (තෙවන නිකාය යි.)

3. 2 11.

අපසුතමුලකතිකදාසසුතං.

245. සාවජ්ඣයං-

බාතුසොව භික්ඛවෙ, සත්තාසංසඤ්ඤාති සමෙතති: අපසුතා අපසුත-
තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤාති සමෙතති කුසිතා කුසිතෙති සද්ධිං-පෙ-දුපපඤ්ඤා
දුපපඤ්ඤාති සද්ධිං -පෙ- බහුසුතා බහුසුතෙති සද්ධිං -පෙ- ආරද්ධිවීරියා
ආරද්ධිවීරියෙති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤාති
සමෙතති. අනිතථි භික්ඛවෙ, අද්ධානං-පෙ-අනාගතථි භික්ඛවෙ, අද්ධානං
-පෙ- එතරහිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පනං අද්ධානං -පෙ- අපසුතා -පෙ-
කුසිතා-පෙ-දුපපඤ්ඤා-පෙ-බහුසුතා-පෙ-ආරද්ධිවීරියා -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො
පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤාති සමෙතති. (පඨමනාහිකං.)

[බාතුසොව භික්ඛවෙ, සත්තා සංසඤ්ඤාති සමෙතති:] අපසුතා
අපසුතෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤාති සමෙතති. මුට්ඨස්සතිනො මුට්ඨස්සතිති
සද්ධිං -පෙ- දුපපඤ්ඤා දුපපඤ්ඤාති සද්ධිං -පෙ- බහුසුතා බහුසුතෙති
සද්ධිං -පෙ- උපට්ඨිතසතිනො උපට්ඨිතසතිති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො
පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤාති සමෙතති. අනිතථි භික්ඛවෙ, අද්ධානං
-පෙ- අනාගතථි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- එතරහිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පනං
අද්ධානං -පෙ- අපසුතා -පෙ- මුට්ඨස්සතිනො -පෙ- දුපපඤ්ඤා -පෙ-
බහුසුතා -පෙ- උපට්ඨිතසතිනො -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො පඤ්ඤාචන්තෙති
සද්ධිං සංසඤ්ඤාති සමෙතති (දුතියනාහිකං.)

3. 2. 12.

කුසිතමුලකතිකෙකසුතං.

246: සාවජ්ඣයං-

බාතුසොව භික්ඛවෙ, සත්තා සංසඤ්ඤාති සමෙතති: කුසිතා කුසිතෙති
සද්ධිං සංසඤ්ඤාති සමෙතති. මුට්ඨස්සතිනො මුට්ඨස්සතිති සද්ධිං -පෙ-
දුපපඤ්ඤා දුපපඤ්ඤාති සද්ධිං -පෙ- ආරද්ධිවීරියා ආරද්ධිවීරියෙති සද්ධිං
-පෙ- උපට්ඨිතසතිනො උපට්ඨිතසතිති සද්ධිං -පෙ- පඤ්ඤාචන්තො
පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤාති සමෙතති. අනිතථි භික්ඛවෙ, අද්ධානං
-පෙ- අනාගතථි භික්ඛවෙ, අද්ධානං -පෙ- එතරහිපි භික්ඛවෙ, පච්චුප්පනං
අද්ධානං -පෙ- කුසිතා . . මුට්ඨස්සතිනො දුපපඤ්ඤා ආරද්ධිවීරියා ...
උපට්ඨිතසතිනො පඤ්ඤාචන්තො පඤ්ඤාචන්තෙති සද්ධිං සංසඤ්ඤාති
සමෙතති.

සත්තබාතුචගො දුතියො.

තනුද්දනං:

සත්තබාතු සතිදුතං ගිඤ්ඤාකාමසප්ථෙත ව,
තිනාගිමුතති වඩ්ඤාමං සග්ගාභාසාදා¹ සත්තමං.
අස්සාදාමුලකා පඤ්ඤා චන්තාරි අභිරිකමුලකා,
අනොත්තාපමුලකා තිණි දුචෙ අපසුතෙත ව
කුසිතං එකකං චුතතං සුත්තනතා තිණි පඤ්ඤාකාති.

¹ සග්ගාභාසාති. සි.මු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 2. 11.

අපසසුතමූලකතීකදවස සුත්‍රය

345. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්තඛයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත්: අරුප්ප්‍රායයෝ අරුප්ප්‍රායයන් සමග සැසැදෙත්. එකතු වෙත්. කුසිතයෝ කුසිතයන් සමග ... දුෂ්ප්‍රායයෝ දුෂ්ප්‍රායයන් සමග ... බහුප්‍රායයෝ බහුප්‍රායයන් සමග ... පිරිපුන් වැර ඇත්තෝ පිරිපුන් වැර ඇත්තවුන් සමග ... ප්‍රායයෝ ප්‍රායයන් සමග ... සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. මහණෙනි, අතීතයෙහි දු ... මහණෙනි, අතාගතයෙහි දු ... මහණෙනි, දැන් වත්මන්-හි දු ... අල්පප්‍රායයෝ ... කුසිතයෝ ... දුෂ්ප්‍රායයෝ ... බහුප්‍රායයෝ ... වැර ඇතියෝ...ප්‍රායයෝ ප්‍රායයන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙත් (පළමුවන නිකාය යි.)

මහණෙනි, සත්තඛයෝ අදහස් විසින් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත්. අරුප්ප්‍රායයෝ අරුප්ප්‍රායයන් සමග සැසැදෙත්. එකතු වෙත්. මූලා සිහි ඇත්තෝ මූලා සිහි ඇත්තවුන් සමග ... දුෂ්ප්‍රායයෝ දුෂ්ප්‍රායයන් සමග බහුප්‍රායයෝ බහුප්‍රායයන් සමග ... එළඹ සිටි සිහි ඇත්තෝ එළඹ සිටි සිහි ඇත්තවුන් සමග ... ප්‍රායයෝ ප්‍රායයන් සමග සැසැදෙත්. එකතු වෙත්, මහණෙනි, අතීතයෙහි දු ... මහණෙනි, අතාගතයෙහි දු ... මහණෙනි, දැන් වත්මන් කල්හි දු ... අල්පප්‍රායයෝ ... සිහි නැතියෝ ... දුෂ්ප්‍රායයෝ ... බහුප්‍රායයෝ ... සිහි ඇතියෝ ... පැණැත්තෝ පැණැත්තවුන් සමග සැසැදෙත්, එකතු වෙති යි. (දෙවන නිකාය යි.)

2 2. 12.

කුසිතමූලකතීකෙක සුත්‍රය

246. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්තඛයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසැදෙත්, එකතු වෙත්: කුසිතයෝ කුසිතයන් සමග සැසැදෙත්. එකතු වෙත්. මූලා සිහි ඇත්තෝ මූලා සිහි ඇත්තවුන් සමග ... නුවණ නැත්තෝ නුවණ නැත්තවුන් සමග ... පිරිපුන් වැර ඇත්තෝ පිරිපුන් වැර ඇත්තවුන් සමග ... එළඹ සිටි සිහි ඇත්තෝ එළඹ සිටි සිහි ඇත්තවුන් සමග ... පැණැතියෝ පැණැත්තවුන් සමග සැසැදෙති, එකතු වෙති. මහණෙනි, අතීතයෙහි දු ... මහණෙනි, අතාගතයෙහි දු ... මහණෙනි, දැන් වත්මන්හි දු ... කුසිතයෝ ... සිහි නැතියෝ ... නුවණ නැතියෝ .. පිරිපුන් වැර ඇතියෝ ... සිහි ඇතියෝ ... පැණැතියෝ පැණැත්තන් සමග සැසැදෙති, එකතු වෙති යි.

සත්තබාහු වර්ග දෙවෙනි යි

එහි උද්දාය:

සත්තබාහු, සතිදත සුත්‍ර සහ භික්ෂුකාවසථ, භික්ෂුකා, වඩකම, සගාථ සුත්‍ර ද, සත්වැනි අසංඛා සුත්‍රය ද, අසංඛාමූලකතීක පස ද, අතිරික්තමූලකතීක සතර ද, අනොත්තාපමූලකතීක තුණ ද, අපසසුතමූල-කතීක දෙක ද, කුසිතමූලකතීක එක ද යන තික දක්වෙන සුත්‍ර පස ද යි මෙසේ සුත්‍රාන්ත (දෙළොහෙක්) ද, තික පසළොහෙක් ද වදාරණ ලදී.

3. කම්මපට්ඨගො

2. 3. 1.

අසමාතිනසුතං.

247. ඡාමන්දියං-

ඛානුසොව භික්ඛවෙ සත්තා සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි: අසසද්ධා අසසද්ධෙති සද්ධං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. අතිරික්ඛා අතිරික්ඛෙති සද්ධං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. අනොත්තංපිනො අනොත්තංපිති සද්ධං -පෙ- අසමාතිනා අසමාතිනෙති සද්ධං -පෙ- දුපපඤ්ඤා දුපපඤ්ඤෙති සද්ධං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි.

සද්ධා සද්ධෙති සද්ධං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. හිරිමනා හිරිමනෙති සද්ධං -පෙ- ඔත්තංපිනො ඔත්තංපිති සද්ධං -පෙ- සමාතිනා සමාතිනෙති සද්ධං -පෙ- පඤ්ඤාචනොතා පඤ්ඤාචනොතෙති සද්ධං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි.

2. 3. 2.

දුස්සිලසුතං.

248 ඡාමන්දියං-

ඛානුසොව භික්ඛවෙ සත්තා සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි: අසසද්ධා අසසද්ධෙති සද්ධං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. අතිරික්ඛා අතිරික්ඛෙති සද්ධං -පෙ- අනොත්තං-පිනො අනොත්තංපිති සද්ධං -පෙ- දුස්සිලා දුස්සිලෙති සද්ධං -පෙ- දුපපඤ්ඤා දුපපඤ්ඤෙති සද්ධං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි.

සද්ධා සද්ධෙති සද්ධං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. හිරිමනා හිරිමනෙති සද්ධං -පෙ- ඔත්තංපිනො ඔත්තංපිති සද්ධං -පෙ- සිලවනොතා සිලවනොතෙති සද්ධං -පෙ- පඤ්ඤාචනොතා පඤ්ඤාචනොතෙති සද්ධං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි.

2. 3. 3.

පඤ්ඤාසිකඛාපදසුතං.

249. ඡාමන්දියං-

ඛානුසොව භික්ඛවෙ, සත්තා සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි: පාණ්ඩිපාතිනො පාණ්ඩිපාතිති සද්ධං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි. අදින්නාදුසිනො අදින්නාදුසිති සද්ධං -පෙ- කාමෙසු මිත්ථාචාරයො කාමෙසු මිත්ථාචාරීති සද්ධං -පෙ- මුසාවාදිනො මුසාවාදීති සද්ධං -පෙ- සුරුමෙරයමජ්ජපමාදධායිනො සුරුමෙරයමජ්ජපමාදධායීති සද්ධං සංසඤ්ඤානි සමෙන්නි.

පාණ්ඩිපාතා පටිච්ඡිත්තා පාණ්ඩිපාතා පටිච්ඡිත්තෙති සද්ධං සංසඤ්ඤානි, සමෙන්නි. අදින්නාදුතා පටිච්ඡිත්තා අදින්නාදුතා පටිච්ඡිත්තෙති සද්ධං -පෙ- කාමෙසු මිත්ථාචාරා පටිච්ඡිත්තා කාමෙසු මිත්ථාචාරා පටිච්ඡිත්තෙති සද්ධං -පෙ- මුසාවාද පටිච්ඡිත්තා මුසාවාද පටිච්ඡිත්තෙති සද්ධං -පෙ- සුරුමෙරයමජ්ජපමාදධායනා පටිච්ඡිත්තා සුරුමෙරයමජ්ජපමාදධායනා පටිච්ඡිත්තෙති සද්ධං සංසඤ්ඤානි, සමෙන්නි.

3. කමමපථවගීය

2 3. 1.

අසමාහිත සූත්‍රය

247. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්තවයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්: සැදුහැ තැන්තෝ සැදුහැ තැන්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත් ලජ්ජා තැන්තෝ ලජ්ජා තැන්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. පවට බිය තැන්තෝ පවට බිය තැන්තවුන් සමග... අසමාහිත (උපවාර-අපීණා සමාධි රහිත)යෝ අසමාහිතයන් සමග ... දුෂ්ප්‍රාඥයෝ දුෂ්ප්‍රාඥයන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්.

සැදුහැත්තෝ සැදුහැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. ලජ්ජා ඇත්තෝ ලජ්ජා ඇත්තවුන් සමග... පාපභීරුකයෝ පාපභීරුකයන් සමග... සමාහිතයෝ සමාහිතයන් සමග ... පැණැත්තෝ පැණැත්තවුන් සමග සැසඳෙති, එකතු වෙති යි.

2. 3. 2.

දුස්සීල සූත්‍රය

248. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්තවයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්: සැදුහැ තැන්තෝ සැදුහැ තැන්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. ලජ්ජා තැන්තෝ ලජ්ජා තැන්තවුන් සමග ... පවට බිය තැන්තෝ පවට බිය තැන්තවුන් සමග... දුස්සීලයෝ දුස්සීලයන් සමග... දුෂ්ප්‍රාඥයෝ දුෂ්ප්‍රාඥයන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්.

සැදුහැත්තෝ සැදුහැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. ලජ්ජා ඇත්තෝ ලජ්ජා ඇත්තවුන් සමග ... පාපභීරුකයෝ පාපභීරුකයන් සමග... සිල්වත්තු සිල්වතුන් සමග ... පැණැත්තෝ පැණැත්තවුන් සමග සැසඳෙති, එකතු වෙති යි

2. 3. 3

පඤ්චසික්ඛාපද සූත්‍රය

249. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්තවයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්: පරපණ්‍ය තසත්තෝ පරපණ්‍ය තසත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. අත්සතු දූ ගත්තෝ අත්සතු දූ ගත්තවුන් සමග ... කාමයන්හි වරදවා හැසිරෙන්නෝ කාමයන්හි වරදවා හැසිරෙන්නවුන් සමග ... මූසවා බණ්ත්තෝ මූසවා බණ්ත්තවුන් සමග ... පමාවට කරුණු වූ රහමෙර මත්පැන් පානය කරන්නෝ පමාවට කරුණු වූ රහමෙර මත්පැන් පානය කරන්නවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්.

පණ්ඩායෙන් වෙන් වූවෝ පණ්ඩායෙන් වෙන් වූවන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. අත්සතු දූ ගැත්මෙන් වෙන් වූවෝ අත්සතු දූ ගැත්මෙන් වෙන් වූවන් සමග ... කාමයන්හි වරදවා හැසිරීමෙන් වෙන් වූවෝ කාමයන්හි වරදවා හැසිරීමෙන් වෙන් වූවන් සමග ... මූසවා බිණුමෙන් වෙන් වූවෝ මූසවා බිණුමෙන් වෙන් වූවන් සමග ... පමාවට කරුණු වූ රහමෙර මත්පැන් පානය කිරීමෙන් වෙන් වූවෝ පමාවට කරුණු වූ රහමෙර මත්පැන් පානය කිරීමෙන් වෙන් වූවන් සමග සැසඳෙති, එකතු වෙති යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, 8වූ අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 3. 4.

4. ඝභතකම්මපථසුභතං.

250. ඝාචජ්ඣියං-

ධාතුසංච භික්ඛවෙ, සත්තා සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි: පාණාතිපාතිනො පාණාතිපාතීති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි. අදින්නාදුසිතො අදින්නාදුසිති සද්ධිං -පෙ- කාමෙසු මිච්ඡාචාරිනො කාමෙසු මිච්ඡාචාරීති සද්ධිං -පෙ- මුසාවාදිනො මුසාවාදීති සද්ධිං -පෙ- පිසුණවාචා පිසුණවාචෙති සද්ධිං -පෙ- ඵරුසවාචා ඵරුසවාචෙති සද්ධිං -පෙ- සම්මප්පලාපිනො සම්මප්පලාපිති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි.

පාණාතිපාතා පටිවිරතා -පෙ- අදින්නාදුතා පටිවිරතා -පෙ- කාමෙසු මිච්ඡාචාර පටිවිරතා -පෙ- මුසාවාද පටිවිරතා -පෙ- පිසුණාය වාචාය¹ පටිවිරතා -පෙ- ඵරුසාය වාචාය² පටිවිරතා -පෙ- සම්මප්පලාපා පටිවිරතා සම්මප්පලාපා පටිවිරතෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනීති.

2. 3. 5.

දසකම්මපථසුභතං.

251. ඝාචජ්ඣියං-

ධාතුසංච භික්ඛවෙ, සත්තා සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි: පාණාතිපාතිනො පාණාතිපාතීති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි. අදින්නාදුසිතො -පෙ- කාමෙසු මිච්ඡාචාරිනො -පෙ- මුසාවාදිනො -පෙ- පිසුණවාචා -පෙ- ඵරුසවාචා -පෙ- සම්මප්පලාපිනො -පෙ- අභිජ්ඣාලුතො අභිජ්ඣාලුති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි බ්‍යාපන්නචිත්තා බ්‍යාපන්නචිත්තෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි. මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි.

පාණාතිපාතා පටිවිරතා පාණාතිපාතා පටිවිරතෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි. අදින්නාදුතා පටිවිරතා -පෙ- කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතා -පෙ- මුසාවාද පටිවිරතා -පෙ- පිසුණාය වාචාය පටිවිරතා -පෙ- ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතා -පෙ- සම්මප්පලාපා පටිවිරතා -පෙ- අභිජ්ඣාලුතො අභිජ්ඣාලුති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි. අබ්‍යාපන්නචිත්තා අබ්‍යාපන්නචිත්තෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනි සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකෙති සද්ධිං සංඝඤ්ඤානි සමෙතනීති.

1. පිසුණවාචා - සිමු, සි 1, 2, පිසුණවාචාය - PTS.

2. ඵරුසාවාචා - සිමු, සි 1, 2, ඵරුසවාචාය - PTS.

2. 3. 4.

සත්තකම්මපථ සූත්‍රය

250 සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්තයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්: පරපණ තසන්තෝ පරපණ තසන්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. අත්සතු දෑ ගන්තෝ අත්සතු දෑ ගන්තවුන් සමග ... කාමයන්හි වරදවා හැසිරෙන්නෝ කාමයන්හි වරදවා හැසිරෙන්නවුන් සමග ... මූසවා බණන්තෝ මූසවා බණන්තවුන් සමග ... පිසුණුවස් බණන්තෝ පිසුණුවස් බණන්තවුන් සමග ... පරොස්බස් බණන්තෝ පරොස්බස් බණන්තවුන් සමග ... හිස්බස් බණන්තෝ හිස්බස් බණන්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්.

පණ්ඩායෙන් වෙන් වූවෝ ... අසිතාදනින් වෙන් වූවෝ ... කාමයන්හි වරදවා හැසිරීමෙන් වෙන් වූවෝ ... මූසවායෙන් වෙන් වූවෝ ... පිසුණුවසින් වෙන් වූවෝ ... පරොස්බසින් වෙන් වූවෝ ... හිස්බස් බිණුමෙන් වෙන් වූවෝ හිස්බස් බිණුමෙන් වෙන් වූවන් සමග සැසඳෙත්. එකතු වෙති යි.

2. 3. 5.

දසකම්මපථ සූත්‍රය

251. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්තයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්: පරපණ තසන්තෝ පරපණ තසන්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. මෙරමා සතු දෑ ගන්තෝ ... කාමයන්හි වරදවා හැසිරෙන්නෝ ... මූසවා බණන්තෝ ... පිසුණුවස් බණන්තෝ ... පරොස්බස් බණන්තෝ ... හිස්බස් බණන්තෝ ... දුභිලොබ බහුල කොට ඇත්තෝ දුභිලොබ බහුල කොට ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතාත්තෝ ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතාත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත් මහද්දිවෝ මහද්දිවන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්.

පණ්ඩායෙන් වෙන් වූවෝ පණ්ඩායෙන් වෙන් වූවන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. අසිතාදනින් වෙන් වූවෝ ... කාමයන්හි වරදවා හැසිරීමෙන් වෙන් වූවෝ ... මූසවායෙන් වෙන් වූවෝ ... පිසුණුවසින් වෙන් වූවෝ ... පරොස්බසින් වෙන් වූවෝ ... හිස්බස් බිණුමෙන් වෙන් වූවෝ අභිධ්‍යාව බහුල කොට තැත්තෝ අභිධ්‍යාව බහුල කොට තැත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. ව්‍යාපාදයට නොපැමිණි සිතාත්තෝ ව්‍යාපාදයට නොපැමිණි සිතාත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. මහද්දිවෝ මහද්දිවන් සමග සැසඳෙති, එකතු වෙති යි.

2. 3 6.

අට්ඨඛනිකසුභානං

252. ඣාචජ්ඣිකං-

බාහුසොච භික්ඛවෙ, සත්තා සංසද්දන්ති සමෙන්නි: මච්ඡාදිට්ඨිකා මච්ඡාදිට්ඨිකෙති සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙන්නි. මච්ඡාසංකප්පා-පෙ-මච්ඡාචාචා-පෙ-මච්ඡාකම්මන්තා-පෙ- මච්ඡාආර්ථචා-පෙ- මච්ඡාචායාමා-පෙ- මච්ඡා-සතින්තො-පෙ- මච්ඡාසමාධිනො මච්ඡාසමාධිති සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙන්නි.

සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකෙති සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙන්නි. සමමා-සංකප්පා-පෙ- සමමාචාචා-පෙ- සමමාකම්මන්තා-පෙ- සමමාආර්ථචා-පෙ- සමමාචායාමා-පෙ- සමමාසතින්තො-පෙ- සමමාසමාධිනො සමමා-සමාධිති සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙන්නි.

2 3 7.

දසඛනිකසුභානං

253. ඣාචජ්ඣිකං-

බාහුසොච භික්ඛවෙ, සත්තා සංසද්දන්ති සමෙන්නි: මච්ඡාදිට්ඨිකා මච්ඡාදිට්ඨිකෙති සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙන්නි. මච්ඡාසංකප්පා-පෙ- මච්ඡා-චාචා-පෙ- මච්ඡාකම්මන්තා-පෙ- මච්ඡාආර්ථචා-පෙ- මච්ඡාචායාමා-පෙ- මච්ඡාසතින්තො-පෙ- මච්ඡාසමාධිනො-පෙ- මච්ඡාඤ්ඤාණීනො මච්ඡාඤ්ඤාණීති සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙන්නි. මච්ඡාචිත්තනිකො¹ මච්ඡාචිත්තනිති සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙන්නි.

සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකෙති සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙන්නි. සමමා-සංකප්පා-පෙ- සමමාචාචා-පෙ- සමමාකම්මන්තා-පෙ- සමමාආර්ථචා-පෙ- සමමාචායාමා-පෙ- සමමාසතින්තො-පෙ- සමමාසමාධිනො-පෙ- සමමාඤ්ඤාණීනො සමමාඤ්ඤාණීති සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙන්නි. සමමාචිත්තනිකො¹ සමමාචිත්තනිති සද්ධිං සංසද්දන්ති සමෙන්නි.

(සබ්බස්ම අනිත්තානංගත පච්චුප්පන්තං කාතබ්බං.)

ඣත්තනිකං සුභානං උද්දනං:

අසමාතිතං දුසසිලං පඤ්චසිකොපදාති ව,
සත්තකම්මපථං චුත්තා දසකම්මපථෙන ව,
ජට්ඨං අට්ඨඛනිකං චුත්තං දසඛනිකෙන² සත්තමන්ති.

කම්මපථවග්ගො භවිසො.

1. චිත්තනිකා - සිමු.

2. දසඛනික - සිමු 1, 2., දසති අඛනිති ව - ස්‍යා.

2. 3. 6.

අට්ඨඛණීය සූත්‍රය

252. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්තඛයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. මිථ්‍යා දූෂිත ඇත්තෝ මිථ්‍යා දූෂිත ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. මිථ්‍යා සංකල්ප ඇත්තෝ ... මිථ්‍යා වචන ඇත්තෝ ... මිථ්‍යා කමානන ඇත්තෝ ... මිථ්‍යා ආජීව ඇත්තෝ ... මිථ්‍යා ව්‍යායාම ඇත්තෝ ... මිථ්‍යා සමාති ඇත්තෝ ... මිථ්‍යා සමාධි ඇත්තෝ මිථ්‍යා සමාධි ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්.

සමග දූෂිත ඇත්තෝ සමග දූෂිත ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. සමග සංකල්ප ඇත්තෝ ... සමග වචන ඇත්තෝ ... සමග කමානන ඇත්තෝ ... සමග ආජීව ඇත්තෝ ... සමග ව්‍යායාම ඇත්තෝ ... සමග සමාති ඇත්තෝ ... සමග සමාධි ඇත්තෝ සමග සමාධි ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙති, එකතු වෙති.

2. 3. 7.

දසඛණීය සූත්‍රය

253. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සත්තඛයෝ අදහස් වශයෙන් ම සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. මිත්‍යා දූෂිත ඇත්තෝ මිත්‍යා දූෂිත ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත් එකතු වෙත්. මිත්‍යා සංකල්ප ඇත්තෝ ... මිත්‍යා වචන ඇත්තෝ ... මිත්‍යා කමානන ඇත්තෝ ... මිත්‍යා ආජීව ඇත්තෝ ... මිත්‍යා ව්‍යායාම ඇත්තෝ ... මිත්‍යා සමාති ඇත්තෝ ... මිත්‍යා සමාධි ඇත්තෝ ... මිත්‍යා ඥාන ඇත්තෝ මිත්‍යා ඥාන ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත් එකතු වෙත්. මිත්‍යා විමුක්ති ඇත්තෝ මිත්‍යා විමුක්ති ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්.

සමග දූෂිත ඇත්තෝ සමග දූෂිත ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත්. එකතු වෙත්. සමග සංකල්ප ඇත්තෝ ... සමග වචන ඇත්තෝ ... සමග කමානන ඇත්තෝ ... සමග ආජීව ඇත්තෝ ... සමග ව්‍යායාම ඇත්තෝ ... සමග සමාති ඇත්තෝ ... සමග සමාධි ඇත්තෝ ... සමග ඥාන ඇත්තෝ සමග ඥාන ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙත්, එකතු වෙත්. සමග විමුක්ති ඇත්තෝ සමග විමුක්ති ඇත්තවුන් සමග සැසඳෙති, එකතු වෙති.

(සියලු තැන්හි අනිත්‍යානානපච්චයන කල යුතු යි.)

සූත්‍ර සහ පිළිබඳ උද්දානය:

අසමාතිත, දුස්සීල, පඤ්චසික්ඛාද, සත්තකම්මපථ, දසකම්මපථ අට්ඨඛණීය යන සූත්‍ර හා දසඛණීය සූත්‍රය ද යි සූත්‍ර සතෙකි.

කම්මපථවතිය තුන්වැනි යි.

4. චතුර්ධාතුවගෙහා

2. 4. 1.

චතුර්ධාතුවගෙහා

254. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාමිකපීඨං විහරති ජෙතවනෙ නාම පිණ්ඩිකාසං ආරාමෙ -පෙ-

චතසො, ඉමා භික්ඛවෙ ධාතුයො. කතමා චතසො? පඨවිධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ චතසො ධාතුයොති.

2. 4. 2.

පුබ්බසුතනං

255. ඝාමිකපීඨං-

පුබ්බෙව මෙ භික්ඛවෙ, සම්මොධා අතභිසම්මුද්ධස්ස ඛොධිසත්තස්සෙව සතො එතදභොසි: කො භු ඛො පඨවිධාතුයා අස්සාදෙ කො ආදීතවො කිං නිස්සරණං? කො ආපොධාතුයා අස්සාදෙ කො ආදීතවො කිං නිස්සරණං? කො තෙජොධාතුයා අස්සාදෙ කො ආදීතවො කිං නිස්සරණං? කො වායොධාතුයා අස්සාදෙ කො ආදීතවො කිං නිස්සරණන්?

තස්ස මස්සං භික්ඛවෙ, එතදභොසි: යං ඛො පඨවිධාතුං පටිච්ච උප්පජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, අයං පඨවිධාතුයා අස්සාදෙ, යං පඨවිධාතු¹ අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මා, අයං පඨවිධාතුයා ආදීතවො. යො පඨවි-ධාතුයා ඡන්දරුගභිතයො ඡන්දරුගප්පභාණං, ඉදං පඨවිධාතුයා නිස්සරණං. යං ආපොධාතුං පටිච්ච -පෙ- යං තෙජොධාතුං පටිච්ච -පෙ- යං වායො-ධාතුං පටිච්ච උප්පජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, අයං වායොධාතුයා අස්සාදෙ. යං වායොධාතු² අනිච්චා දුක්ඛා විපරිණාමධම්මා, අයං වායොධාතුයා ආදීතවො. යො වායොධාතුයා ඡන්දරුගභිතයො ඡන්දරුගප්පභාණං, ඉදං වායොධාතුයා නිස්සරණං.

යාවකිව්ඤ්චාහං භික්ඛවෙ, ඉමාසං චතුර්තං ධාතුතං එවං අස්සාදස්ස ආදීතවස්ස ආදීතවතො නිස්සරණස්ස නිස්සරණතො ඥාතො තාබ්බස්සාසිං, තෙව තාවාහං භික්ඛවෙ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුභවකෙ, සස්සමණ්ඩ්‍රාභවණීයා පජාය සදෙවමිත්‍රස්සාය අනුතතරං සමො-සම්මොඛිං අභිසම්මුද්ධො පටිච්චස්සාසිං.³

1 යා පඨවිධාතු - සිවු, යා පඨවිධාතුයා - සි 1, 2. 2 යා වායොධාතු - සිවු, යා වායොධාතුයා - සි 1, 2. 3 අභිසම්මුද්ධොති පටිච්චස්සාසිං - මජ්ඣං.

4. චතුර්ධාතූ වගීය

2. 4 1.

චතුර්ධාතූ සූත්‍රය

254. මො විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිවුහුණේ අරමිහි වැඩවසන සේක ...

මහණෙනි, මේ ධාතූ සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: පඨවිධාතූ ය, ආපෝධාතූ ය, තේජෝධාතූ ය, වායෝධාතූ යි. මහණෙනි, මේ ධාතූ සතර යි.

2. 4. 2

පුබ්බ සූත්‍රය

255. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, සම්බෝධියෙන් පෙර ම සම්මාසම්බුද්ධි නො වූ බෝසත් වූ ම මට මේ අදහස විය. පඨවිධාතූහුගේ ආඥාදය කවරේ ද? ආදීතවය කවරේ ද? නිසාරණය කවරේ ද? ආපෝධාතූහුගේ ආඥාදය කවරේ ද? ආදීතවය කවරේ ද? නිසාරණය කවරේ ද? තේජෝධාතූහුගේ ආඥාදය කවරේ ද? ආදීතවය කවරේ ද? නිසාරණය කවරේ ද? වායෝධාතූහුගේ ආඥාදය කවරේ ද? ආදීතවය කවරේ ද? නිසාරණය කවරේ ද? යි.

මහණෙනි, ඒ මට මේ අදහස විය: පඨවිධාතූව නිසා යම් සුවයෙක් සොම්නසෙක් උපදී ද, මේ පඨවිධාතූවේ ආඥාදය යි. යම් හෙයෙකින් පඨවිධාතූව අනිත්‍ය ද, දුක් ද, පෙරලෙන ස්වභාව ඇත්තේ ද, මේ පඨවි-ධාතූහුගේ ආදීතවය යි. පඨවිධාතූවෙහි දුඛිතය පිළිබඳ යම් දුරලීමක් වේ ද, දුඛිතය පිළිබඳ යම් ප්‍රභාණයක් වේ ද, මේ පඨවිධාතූහුගේ නිසාරණ ය යි. ආපෝධාතූව නිසා යම් ... තේජෝධාතූව නිසා යම් ... වායෝධාතූව නිසා යම් සුවයෙක් සොම්නසෙක් උපදී ද, මේ වායෝධාතූවෙහි ආඥාදය යි. යම් හෙයෙකින් වායෝධාතූව අනිත්‍ය ද, දුක් ද, පෙරලෙනු ලැබූ ද, මේ වායෝධාතූවෙහි ආදීතවය යි. වායෝධාතූවෙහි දුඛිතය පිළිබඳ යම් දුරලීමක් වේ ද, දුඛිතය පිළිබඳ යම් ප්‍රභාණයක් වේ ද, මේ වායෝ-ධාතූවෙහි නිසාරණය යි.

මහණෙනි, මම යම්තාක් මේ චතුර්ධාතූන්ගේ ආඥාදය ආඥාද වශ-යෙනුත් ආදීතවය ආදීතව වශයෙනුත් නිසාරණය නිසාරණ වශයෙනුත් මෙසේ තවු සේ අවබෝධ නො කෙළෙමි ද, මහණෙනි, ඒතාක් මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෙවිහි, මහණබමුණන් සහිත දෙවි-මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෙහි අනුත්තර සම්මාසම්බෝධිය මැනවින් අවබෝධ කෙළෙමි යි නො ම පිළිණ කෙළෙමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යතො ව බොහං භික්ඛවෙ, ඉමාසං චතුන්නං ඛාතුතං එවං අස්සාදස්සව අස්සාදතො ආදීතවස්සව ආදීතවතො නිස්සරණස්සව නිස්සරණතො යථාතුතා අබ්බසද්දාසිං, අථාහං භික්ඛවෙ, සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ. සමුග්ගකෙ, සස්සමණ්ත්‍රාග්ගඤ්ඤා පජාය සදෙව මනුස්සාය අනුත්තරං සමමාසලොඛාසිං අභිසම්බුද්ධො පච්චස්සද්දාසිං. සද්දාස්සව පත මෙ දස්සතං උදපාදි: “අකුප්පා මෙ වෙතොවිමුත්ති! අගමනනිමා ජාති. තඤ්ඤති පුනබ්බපො”ති.

2. 4. 3.

අස්සාදපරියෙසනසුතනං*

256 සාවජ්ඣං-

පඨවිඛාතුයාහං භික්ඛවෙ, අස්සාදපරියෙසනං අවරිං. යො පඨවිඛාතුයා අස්සාදො, තදඤ්ඤගමං. යාවතා පඨවිඛාතුයා අස්සාදො, පඤ්ඤාය මෙ නො සුද්ධො. පඨවිඛාතුයාහං භික්ඛවෙ, ආදීතවපරියෙසනං අවරිං. යො පඨවි-ඛාතුයා ආදීතවො, තදඤ්ඤගමං. යාවතා පඨවිඛාතුයා ආදීතවො, පඤ්ඤාය මෙ නො සුද්ධො. පඨවිඛාතුයාහං භික්ඛවෙ, නිස්සරණපරියෙසනං අවරිං. යං පඨවිඛාතුයා නිස්සරණො, තදඤ්ඤගමං. යාවතා පඨවිඛාතුයා නිස්සරණො, පඤ්ඤාය මෙ නො සුද්ධො.

ආපොඛාතුයාහං භික්ඛවෙ -පෙ- මෙ නො සුද්ධො. තෙජොඛාතුයාහං භික්ඛවෙ පෙ- මෙ නො සුද්ධො. වායොඛාතුයාහං භික්ඛවෙ, අස්සාදපරියෙසනං අවරිං. යො වායොඛාතුයා අස්සාදො, තදඤ්ඤගමං. යාවතා වායොඛාතුයා අස්සාදො, පඤ්ඤාය මෙ නො සුද්ධො. වායොඛාතුයාහං භික්ඛවෙ, ආදීතව-පරියෙසනං අවරිං. යො වායොඛාතුයා ආදීතවො, තදඤ්ඤගමං. යාවතා වායොඛාතුයා ආදීතවො, පඤ්ඤාය මෙ නො සුද්ධො. වායොඛාතුයාහං භික්ඛවෙ, නිස්සරණපරියෙසනං අවරිං. යං වායොඛාතුයා නිස්සරණො, තදඤ්ඤගමං. යාවතා වායොඛාතුයා නිස්සරණො, පඤ්ඤාය මෙ නො සුද්ධො.

සාවකීවස්සවාහං භික්ඛවෙ, ඉමාසං චතුන්නං ඛාතුතං අස්සාදස්සව අස්සාදතො ආදීතවස්සව ආදීතවතො නිස්සරණස්සව නිස්සරණතො යථාතුතා තාබ්බසද්දාසිං, තෙව තාචාහං භික්ඛවෙ, සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුග්ගකෙ, සස්සමණ්-ත්‍රාග්ගඤ්ඤා පජාය සදෙව මනුස්සාය අනුත්තරං සමමාසලොඛාසිං. අභි-සම්බුද්ධො පච්චස්සද්දාසිං.

1. අකුප්පා මෙ විමුත්ති - ඡජ්ඣ, සා. සි. 2.

* අවරි.සුතනං - ඡජ්ඣ, PTS

මහණෙනි, මම යම් කලෙක මේ වතුබාහුන්ගේ ආස්වාදය ආස්වාද වශයෙනුත් ආදීනවය ආදීනව වශයෙනුත් නිසාරණය නිසාරණ වශයෙනුත් මෙසේ තතු සේ අවබෝධ කෙළෙමි ද, මහණෙනි, එතැනින් මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෙව්නි, මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෙහි අනුතතර සමවාසවෛරාගිය මෑතවින් අවබෝධ කෙළෙමි යි පිළිග්න කෙළෙමි. “මාගේ අර්හත් ඵලවිමුක්තිය අකොප්‍ය ය (නිශ්චලය). මේ අතීත ජාතිය යි. දැන් පුතර්හවයෙක් නැතැ” යි ඥානදර්ශනය ද (=පස්විකුම් නුවණද) වෙ පහළ වී ය

2. 4. 3.

අභ්‍යාදපයේෂ්‍යන සූත්‍රය

256. සෑමාන් නුවර-

මහණෙනි, මම පස්විධානුවෙහි ආස්වාදපයේෂ්‍යණය කෙළෙමි. පස්විධානුවෙහි යම් ආස්වාදයෙක් වේ නම්, එය අවබෝධ කෙළෙමි. පස්විධානුවෙහි ආස්වාදය යම් පමණ වේ නම් එය මා විසින් නුවණින් මෑතවින් දක්නා ලද්දේ ය. මහණෙනි, මම පස්විධානුවෙහි ආදීනවපයේෂ්‍යණය කෙළෙමි. පස්විධානුවෙහි යම් ආදීනවයෙක් වේ නම්, එය අවබෝධ කෙළෙමි. පස්විධානුවෙහි ආදීනවය යම් පමණ වේ නම්, එය මා විසින් නුවණින් මෑතවින් දක්නා ලද්දේ ය. මහණෙනි, මම පස්විධානුවෙහි නිසාරණපයේෂ්‍යණය කෙළෙමි. පස්විධානුවෙහි යම් නිසාරණයෙක් වේ නම්, එය අවබෝධ කෙළෙමි. පස්විධානුවෙහි නිසාරණය යම් පමණ වේ නම්, එය මා විසින් නුවණින් මෑතවින් දක්නා ලද්දේ ය.

මහණෙනි, මම ආපොධානුවෙහි ... එය මා විසින් මෑතවින් දක්නා ලද්දේ ය. මහණෙනි, මම තෙජොධානුවෙහි ... එය මා විසින් මෑතවින් දක්නා ලද්දේ ය. මහණෙනි, මම වායොධානුවෙහි ආස්වාද පයේෂ්‍යණය කෙළෙමි. වායොධානුවෙහි යම් ආස්වාදයෙක් වේ නම්, එය අවබෝධ කෙළෙමි. වායොධානුවෙහි ආස්වාදය යම් පමණ වේ නම්, එය මා විසින් නුවණින් මෑතවින් දක්නා ලද්දේ ය. මහණෙනි, මම වායොධානුවෙහි ආදීනව පයේෂ්‍යණය කෙළෙමි. වායොධානුවෙහි යම් ආදීනවයෙක් වේ නම්, එය අවබෝධ කෙළෙමි. වායොධානුවෙහි ආදීනවය යම් පමණ වේ නම්, එය මා විසින් නුවණින් මෑතවින් දක්නා ලද්දේ ය. මහණෙනි, මම වායොධානුවෙහි නිසාරණ පයේෂ්‍යණය කෙළෙමි. වායොධානුවෙහි යම් නිසාරණයෙක් වේ නම්, එය අවබෝධ කෙළෙමි. වායොධානුවෙහි නිසාරණය යම් පමණ වේ නම්, එය මා විසින් නුවණින් මෑතවින් දක්නා ලද්දේ ය.

මහණෙනි, මම යම්තාක් මේ වතුබාහුන්ගේ ආස්වාදය ආස්වාද වශයෙනුත්, ආදීනවය ආදීනව වශයෙනුත්, නිසාරණය නිසාරණ වශයෙනුත් තතු සේ අවබෝධ කො කෙළෙමි ද, මහණෙනි, එතැනින් මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෙව්නි, මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෙහි අනුතතර සමවාසවෛරාගිය අවබෝධ කෙළෙමි යි හො මි පිළිග්න කෙළෙමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යතො ව බොහං භික්ඛවෙ, ඉමං වතුතං ඛාතුතං අස්සාදස්සථ
 අස්සාදතො ආදීතවස්සථ ආදීතවතො නිස්සරණස්සථ නිස්සරණතො යථාභුතං
 අබ්බසුද්ධිං, අථාහං භික්ඛවෙ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුහවකෙ,
 සස්සමණ්ත්‍රාහමණීයා පජාය සදෙවමිත්‍රස්සාය අනුතතරං සම්මාසලොබ්ධිං
 අභිසම්බුද්ධො පථවස්සද්ධිං. සුඤ්ඤථ පත මෙ දස්සතං උද්දාදි: “අනුප්පා
 මෙ වෙතොවිමුතති. අයතෙනිමා ජාති. තත්ථිදනි පුතබ්බවො”ති.

2. 4. 4

තොවෙදංයුතතං

357. ඝාඨජථිං--

තො වෙදං භික්ඛවෙ, පඨවීධාතුයා අස්සාදෙ අභවිස්ස, තයිදං
 සත්තා පඨවීධාතුයං සාරජේය්‍යං. යසමා ව බො භික්ඛවෙ අත්ථි පඨවීධාතුයා
 අස්සාදෙ, තසමා සත්තා පඨවීධාතුයා සාරජන්ති. තො වෙදං භික්ඛවෙ,
 පඨවීධාතුයා ආදීතවො අභවිස්ස, තයිදං සත්තා පඨවීධාතුයා
 නිබ්බිජ්ඤෙය්‍යං. යසමා ව බො භික්ඛවෙ, අත්ථි පඨවීධාතුයා ආදීතවො,
 තසමා සත්තා පඨවීධාතුයා නිබ්බිජන්ති. තො වෙදං භික්ඛවෙ, පඨවී
 ධාතුයා නිස්සරණං අභවිස්ස, තයිදං සත්තා පඨවීධාතුයා නිස්සරෙය්‍යං.
 යසමා ව බො භික්ඛවෙ අත්ථි පඨවීධාතුයා නිස්සරණං, තසමා සත්තා
 පඨවීධාතුයා නිස්සරන්ති

තො වෙදං භික්ඛවෙ, ආපොධාතුයා අස්සාදෙ අභවිස්ස -පෙ- නිස්ස-
 රන්ති. තො වෙදං භික්ඛවෙ, තෙජොධාතුයා අස්සාදෙ අභවිස්ස -පෙ-
 නිස්සරන්ති. තො වෙදං භික්ඛවෙ වායොධාතුයා අස්සාදෙ අභවිස්ස, තයිදං
 සත්තා වායොධාතුයා සාරජේය්‍යං. යසමා ව බො භික්ඛවෙ අත්ථි වායො-
 ධාතුයා අස්සාදෙ, තසමා සත්තා වායොධාතුයා සාරජන්ති. තො වෙදං
 භික්ඛවෙ, වායොධාතුයා ආදීතවො අභවිස්ස, තයිදං සත්තා වායොධාතුයා
 නිබ්බිජ්ඤෙය්‍යං. යසමා ව බො භික්ඛවෙ අත්ථි වායොධාතුයා ආදීතවො, තසමා
 සත්තා වායොධාතුයා නිබ්බිජන්ති. තො වෙදං භික්ඛවෙ, වායොධාතුයා
 නිස්සරණං අභවිස්ස, තයිදං සත්තා වායොධාතුයා නිස්සරෙය්‍යං. යසමා ව
 බො භික්ඛවෙ අත්ථි වායොධාතුයා නිස්සරණං, තසමා සත්තා වායොධාතුයා
 නිස්සරන්ති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, මම යම් කලෙක මේ වතුබාහුන්ගේ ආඤාදාය ආඤාදාය වශයෙනුත් ආදීනවය ආදීනව වශයෙනුත්, නිසාරණය නිසාරණ වශයෙනුත්, තතු සේ අවබෝධ කෙළෙමි ද, මහණෙනි. එකල්හි මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෙව්හි, මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි අනුතර වූ සමාසමෝධිය අවබෝධ කෙළෙමි. පිළිගත් කෙළෙමි. “මාගේ අතීත ඵලවිමුක්තිය අකොප්‍ය ය. මේ අත්තිම ජාතිය යි. දුන් පුතර්භවයෙක් තැනැ” යි ඥානදර්ශනයද මට පහල විය.

2. 4. 4.

නොවෙදං සුත්‍රය

257. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, ඉදින් මේ පස්විධාතුයෙහි ආඤාදායෙක් නො වී නම් සත්ත්වයෝ පස්විධාතුවෙහි නො ඇලෙන්නාහ. මහණෙනි, යම් හෙයකින් පස්විධාතුවෙහි ආඤාදායෙක් ඇද්ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ පස්විධාතුයෙහි ඇලෙත්. මහණෙනි, ඉදින් මේ පස්විධාතුවෙහි ආදීනවයෙක් නො වී නම් සත්ත්වයෝ පස්විධාතුවෙහි නො කළකිරෙන්නාහු ය. මහණෙනි, යම් හෙයකින් පස්විධාතුවෙහි ආදීනවයෙක් ඇද්ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ පස්විධාතුයෙහි කළකිරෙත්. මහණෙනි, ඉදින් පස්විධාතුවෙන් නිසාරණයෙක් නො වී නම්, සත්ත්වයෝ පස්විධාතුයෙන් නො නික්මෙන්නාහ. මහණෙනි, යම් හෙයකින් පස්විධාතුවෙන් නික්මීමෙන් ඇද්ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ පස්විධාතුයෙන් නික්මෙති.

මහණෙනි, ඉදින් මේ ආපෝධාතුවෙහි ආඤාදායෙක් නො වී නම් ... නික්මෙති. මහණෙනි, ඉදින් මේ තේජෝධාතුවෙහි ආඤාදායෙක් නො වී නම් ... නික්මෙති. මහණෙනි, ඉදින් මේ වායෝධාතුවෙහි ආඤාදායෙක් නො වී නම්, සත්ත්වයෝ වායෝධාතුවෙහි නො ඇලෙන්නාහු ය. මහණෙනි, යම් හෙයකින් වායෝධාතුයෙහි ආඤාදායෙක් ඇද්ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ වායෝධාතුවෙහි ඇලෙති. මහණෙනි, ඉදින් වායෝධාතුවෙහි ආදීනවයෙක් නො වී නම්, සත්ත්වයෝ වායෝධාතුවෙහි නො කළකිරෙන්නාහු ය. මහණෙනි, යම් හෙයකින් වායෝධාතුවෙහි ආදීනවයෙක් ඇද්ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ වායෝධාතුවෙහි කළකිරෙති. මහණෙනි, ඉදින් වායෝධාතුවෙන් නිසාරණයෙක් නො වී නම්, සත්ත්වයෝ වායෝධාතුයෙන් නො නික්මෙන්නාහු ය. මහණෙනි, යම් හෙයකින් වායෝධාතුවෙන් නික්මීමෙන් ඇද්ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ වායෝධාතුවෙන් නික්මෙති.

යාවතීථඤ්ච භික්ඛවෙ, සත්තා ඉමාසං චතුත්තං බාහුතං අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීතවඤ්ච ආදීතවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභුතං තාබ්භඤ්ඤාසුං¹, තෙව තාවිමෙ භික්ඛවෙ, සත්තා සද්දෙවකා ලොකා සමාරකා සමුග්ගකා, සස්සමණත්ථාගමණී පජා සද්දෙවමත්ථා² නිස්සවා විසඤ්ඤාතතා විපපමුත්තා විමරියදිකතෙන වෙනසා විහරිංසු.

යතො ච බො භික්ඛවෙ, සත්තා ඉමාසං චතුත්තං බාහුතං අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීතවඤ්ච ආදීතවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභුතං අබ්භඤ්ඤාසුං, අථ භික්ඛවෙ සත්තා සද්දෙවකා ලොකා සමාරකා සමුග්ගකා, සස්සමණත්ථාගමණී පජා සද්දෙවමත්ථා² නිස්සවා විසඤ්ඤාතතා විපපමුත්තා විමරියදිකතෙන වෙනසා විහරන්තීති.

2 4 5.

දුක්ඛලක්ඛණස්වභාවය.

258. සාවප්පියං-

පඨවිධාතු ව³ හිදං භික්ඛවෙ, එකන්තදුක්ඛා අභවිස්ස දුක්ඛානු-පභීතා දුක්ඛාවක්ඛන්තා අතවක්ඛන්තා සුඛෙන, තසිදං සත්තා පඨවිධාතුයා සාරජජ්ජය්‍යං. යසමා ච බො භික්ඛවෙ, පඨවිධාතු සුඛා සුඛානුපභීතා සුඛාවක්ඛන්තා අතවක්ඛන්තා දුක්ඛෙන, තසමා සත්තා පඨවිධාතුයා සාරජජ්ජන්ති. ආපොධාතු ව හිදං භික්ඛවෙ -පෙ- තෙජෝධාතු ව හිදං භික්ඛවෙ -පෙ- වායොධාතු ව හිදං භික්ඛවෙ, එකන්තදුක්ඛා අභවිස්ස දුක්ඛානුපභීතා දුක්ඛාවක්ඛන්තා අතවක්ඛන්තා සුඛෙන, තසිදං සත්තා වායොධාතුයා සාරජජ්ජය්‍යං. යසමා ච බො භික්ඛවෙ, වායොධාතු සුඛා සුඛානුපභීතා සුඛාවක්ඛන්තා අතවක්ඛන්තා දුක්ඛෙන, තසමා සත්තා වායොධාතුයා සාරජජ්ජන්ති.

පඨවිධාතු ව හිදං භික්ඛවෙ, එකන්තසුඛා අභවිස්ස සුඛානුපභීතා සුඛා-වක්ඛන්තා අතවක්ඛන්තා දුක්ඛෙන, තසිදං සත්තා පඨවිධාතුයා නිබ්බිඤ්ඤය්‍යං. යසමා ච බො භික්ඛවෙ පඨවිධාතු දුක්ඛා දුක්ඛානුපභීතා දුක්ඛාවක්ඛන්තා අතවක්ඛන්තා සුඛෙන, තසමා සත්තා පඨවිධාතුයා නිබ්බිඤ්ඤන්ති. ආපොධාතු ව හිදං භික්ඛවෙ, -පෙ- තෙජෝධාතු ව හිදං භික්ඛවෙ -පෙ- වායොධාතු ව හිදං භික්ඛවෙ, එකන්තසුඛා අභවිස්ස සුඛානුපභීතා සුඛාවක්ඛන්තා අතවක්ඛන්තා දුක්ඛෙන, තසිදං සත්තා වායොධාතුයා නිබ්බිඤ්ඤය්‍යං. යසමා ච බො භික්ඛවෙ වායොධාතු දුක්ඛා දුක්ඛානුපභීතා දුක්ඛා-වක්ඛන්තා අතවක්ඛන්තා සුඛෙන, තසමා සත්තා වායොධාතුයා නිබ්බිඤ්ඤන්ති.

1. තාබ්භඤ්ඤාසුං - සනා, මජ්ඣං, PTS. 2. සස්සමණත්ථාගමණීයා පජාය සද්දෙව-මත්ථාය. මජ්ඣං, PTS, සී 1, 2. 3. චෙ - මජ්ඣං, PTS. බාහුඤ්ච - සනා.

මහණෙනි, සත්ත්වයෝ යම්කාක් මේ වතුබාහුන්ගේ ආස්වාදය ආස්වාද වශයෙනුත්, ආදිනවය ආදිනව වශයෙනුත්, නිසාරණය නිසාරණ වශයෙනුත් තතු යේ අවබෝධ නො කළාහු ද, මහණෙනි, ඒ තාක් දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බ්‍රහ්මන් සහිත ලෝකයෙහි සත්ත්වයෝ, මහණබ්‍රහ්මන් සහිත දෙවි-මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෝ නික්මුණාහු, වෙන් වූවාහු, මිදුණාහු, ඉක්මවූ කෙලෙස් සීමා ඇති සිතින් යුක්ත ව නො ම වීසුහ.

මහණෙනි, යම් කලෙක සත්ත්වයෝ මේ වතුබාහුන්ගේ ආස්වාදය ආස්වාද වශයෙනුත් ආදිනවය ආදිනව වශයෙනුත් නිසාරණය නිසාරණ වශයෙනුත් තතු යේ අවබෝධ කළාහු ද, මහණෙනි, එකල්හි දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බ්‍රහ්මන් සහිත ලෝකයෙහි සත්ත්වයෝ, මහණ බ්‍රහ්මන් සහිත දෙවි-මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෝ නික්මුණාහු, වෙන් වූවාහු, මිදුණාහු ඉක්මවූ කෙලෙස් සීමා ඇති සිතින් යුතු ව වෙසෙති යි.

2. 4. 5.

දුක්ඛලක්ඛණ සූත්‍රය

258. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, මේ පඨවිධාතුව ද ඒකාන්තයෙන් ම දුක් වූවක්, දුකෙහි පතිත වූවක්, දුකෙහි වැද ගත්තක්, සුවයෙහි නො වැද ගත්තක් වී නම්, මේ සත්ත්වයෝ පඨවිධාතුවෙහි නො ඇලෙන්නාහු ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පඨවිධාතුව සුව (හෙතු) ද, සුවයෙන් යුක්ත ද, සුවාවතීණී ද, දූෂාවතීණී නො වේ ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ පඨවිධාතුවෙහි ඇලෙති. මහණෙනි, මේ ආපෝධාතුව ද ... මහණෙනි, මේ තේජෝධාතුව ද ... මහණෙනි, මේ වායෝධාතුව ද ඒකාන්තයෙන් දුක් වූවක්, දුකෙන් යුක්ත වූවක්, දුකෙන් අවතීණී වූවක්, සුවයෙන් අවතීණී නො වූවක් වී නම්, මේ සත්ත්වයෝ වායෝධාතුවෙහි නො ඇලෙන්නාහු ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් වායෝධාතුව සුව ද, සුවයෙන් යුක්ත ද, සුවයෙන් අවතීණී ද, දූෂයෙන් අවතීණී නො නොවේ ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ වායෝධාතුවෙහි ඇලෙත්.

මහණෙනි, මේ පඨවිධාතුව ද එකාන්තයෙන් සුව වූවක්, සුවයෙන් යුක්ත වූවක්, සුවයෙහි පිවිසගත්තක්, දුකෙහි නො පිවිසගත්තක් වී නම්, මේ සත්ත්වයෝ පඨවිධාතුවෙහි නො කළකිරෙන්නාහු ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පඨවිධාතුවන් දුක් ද, දුකෙන් යුක්ත ද, දුකෙහි පිවිසගත්ති ද, සුවයෙහි නො පිවිසගත්ති ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ පඨවිධාතුවෙහි කළකිරෙත්. මහණෙනි, මේ ආපෝධාතුව ද ... මහණෙනි, මේ තේජෝධාතුව ද මහණෙනි, මේ වායෝධාතුව ද එකාන්තයෙන් සුව වූවක්, සුවයෙන් යුක්ත වූවක්, සුවයෙහි පිවිසගත්තක්, දුකෙහි නො පිවිසගත්තක් වී නම් මේ සත්ත්වයෝ වායෝධාතුවෙහි නො කළකිරෙන්නාහු ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් වායෝධාතුවන් දුක් ද, දුකෙන් යුක්ත ද, දුකෙහි පිවිසගත්ති ද, සුවයෙහි නො පිවිසගත්ති ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ වායෝධාතුවෙහි කළකිරෙති යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 4. 6.

අභිනංගනසුභතං

259. ඝාමප්‍රජීයං-

යො භික්ඛවෙ, පඨව්ඛාතුං අභිනංගනී, දුක්ඛං සො අභිනංගනී. යො දුක්ඛං අභිනංගනී, අපරිච්ඡින්නො සො දුක්ඛස්මාති වදාමි. යො ආපොධාතුං අභිනංගනී -පෙ- යො තෙජෝධාතුං අභිනංගනී -පෙ- යො වායොධාතුං අභිනංගනී, දුක්ඛං සො අභිනංගනී. යො දුක්ඛං අභිනංගනී, අපරිච්ඡින්නො සො දුක්ඛස්මාති වදාමි.

යො ච බො භික්ඛවෙ, පඨව්ඛාතුං තාභිනංගනී, දුක්ඛං සො තාභිනංගනී. යො දුක්ඛං තාභිනංගනී, පරිච්ඡින්නො සො දුක්ඛස්මාති වදාමි. යො ආපොධාතුං -පෙ- යො තෙජෝධාතුං -පෙ- යො වායොධාතුං තාභිනංගනී, දුක්ඛං සො තාභිනංගනී, යො දුක්ඛං තාභිනංගනී, පරිච්ඡින්නො සො දුක්ඛස්මාති වදාමි.

2. 4. 7.

උපපාදසුභතං

260. ඝාමප්‍රජීයං-

යො භික්ඛවෙ, පඨව්ඛාතුයා උපපාදො ඕති අභිනිබ්බතති පාතුභාවො, දුක්ඛස්සෙසො උපපාදො, රොගානං ඕති, ජරාමරණස්ස පාතුභාවො. යො ආපොධාතුයා -පෙ- යො තෙජෝධාතුයා -පෙ- යො වායොධාතුයා උපපාදො ඕති අභිනිබ්බතති පාතුභාවො, දුක්ඛස්සෙසො උපපාදො, රොගානං ඕති, ජරාමරණස්ස පාතුභාවො.

යො ච බො භික්ඛවෙ, පඨව්ඛාතුයා නිරුධො චූපසමො අභ්ථංගමො¹ දුක්ඛස්සෙසො නිරුධො, රොගානං චූපසමො, ජරාමරණස්ස අභ්ථංගමො. යො ආපොධාතුයා -පෙ- යො තෙජෝධාතුයා -පෙ- යො වායොධාතුයා නිරුධො චූපසමො අභ්ථංගමො, දුක්ඛස්සෙසො නිරුධො, රොගානං චූපසමො, ජරාමරණස්ස අභ්ථංගමොති.

2. 4. 8.

සමණමුහමණසුභතං

261 ඝාමප්‍රජීයං-

චතස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, ධාතුයො. කතමා චතස්සො? පඨව්ඛාතු ආපොධාතු තෙජෝධාතු වායොධාතු.

යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා මුහමණා වා ඉමාසං චතුත්තං ධාතුතං අස්සාදස්සව ආදීතවස්සව නිස්සරණස්සව යථාභුතං තපපජාතනති, තමෙනෙ භික්ඛවෙ, සමණා වා මුහමණා වා සමණෙස්ස වා සමණසම්මතා, මුහමණෙස්ස වා මුහමණසම්මතා. ත ච පත තෙ ආයස්මනෙනා සාමස්සස්ස වා මුහමණස්සස්ස වා දිට්ඨෙව ධම්මෙව සංගං අභිස්සස්ස සම්මතස්ස උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

¹ අභ්ථංගමො - සි 1, 2, PTS.

2. 4. 6.

අභිනිශ්චයන සූත්‍රය

259. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, යමෙක් පඨවිධාතුව පතා ද, හෙතෙමේ දුක පතයි. යමෙක් දුක පතා ද, හෙතෙමේ දුකින් නො මිදුනේ ය යි කියමි. යමෙක් ආපෝ-ධාතුව පතා ද ... යමෙක් තේජෝධාතුව පතා ද යමෙක් වායෝධාතුව පතා ද, හෙතෙමේ දුක පතයි. යමෙක් දුක පතා ද, හෙතෙමේ දුකින් නො මිදුනේ ය යි කියමි.

මහණෙනි, යමෙකුත් පඨවිධාතුව නො පතා ද, හෙතෙමේ දුක නො පතයි. යමෙක් දුක නො පතා ද, හෙතෙමේ දුකින් මිදුනේ ය යි කියමි. යමෙක් ආපෝධාතුව ... යමෙක් තේජෝධාතුව ... යමෙක් වායෝධාතුව නො පතා ද, හෙතෙමේ දුක නො පතයි. යමෙක් දුක නො පතා ද, හෙතෙමේ දුකින් මිදුනේ ය යි කියමි.

2. 4. 7.

උපාද සූත්‍රය

260. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, පඨවිධාතුවෙහි යම් ඉපැදීමෙක් පැවැත්මෙක් නිපැදීමෙක් පහළ වීමෙක් වේ ද, මේ දුක්ඛයේ ඉපැදීම ය, රෝගයන්ගේ පැවැත්ම ය, ජරාමරණයෙන් පහළ වීම ය. ආපෝධාතුවෙහි යම් ... තේජෝධාතුවෙහි යම් ... වායෝධාතුවෙහි යම් ඉපැදීමෙක් පැවැත්මෙක් නිපැදීමෙක් පහළ වීමෙක් වේ ද, මේ දුක්ඛයේ ඉපැදීම ය, රෝගයන්ගේ පැවැත්ම ය. ජරා මරණයේ පහළ වීම ය.

මහණෙනි, පඨවිධාතුවෙහි යම් නිරෝධයෙක් ව්‍යුපශමයෙක් අත්‍යවිනිශ්චයයක් වේ ද, මේ දුක්ඛයේ නිරෝධය යි. රෝගයන්ගේ ව්‍යුපශමය යි. ජරාමරණයේ අත්‍යවිනිශ්චයය යි. ආපෝධාතුවෙහි යම් ... තේජෝධාතුවෙහි යම් ... වායෝධාතුවෙහි යම් නිරෝධයෙක් ව්‍යුපශමයෙක් අත්‍යවිනිශ්චයයක් වේ ද, මේ දුක්ඛයේ නිරෝධය යි. රෝගයන්ගේ ව්‍යුපශමය යි. ජරාමරණයේ අත්‍යවිනිශ්චයය යි.

2. 4. 8.

මහණ්ඩාහමණ සූත්‍රය

261. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, මේ ධාතු සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: පඨවිධාතු ය, ආපෝධාතු ය, තේජෝධාතු ය, වායෝධාතු යි.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ සිටුධාතුන්ගේ ආඤ්ඤාත්මක ආදීතවයන් නිසාරණයත් තභුගේ නො දනිද්ද, මහණෙනි, ඒ මේ මහණෝ හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් කෙරෙහි හෝ මහණහ යි සමමත නො වෙති. බමුණන් කෙරෙහි හෝ බමුණහ යි සමමත නො වෙති. ඒ ආයුෂ්මත්ත මහණඛැවිති අරුත (සිටුමග) හෝ බමුණුඛැවිති අරුත (සිටුපල) හෝ මේ අත්ඛැවිති ම තුමු ම දුක ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ නො ම වෙතෙති.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ චතුර්ධාතුවෙන් ආස්වාදයත් ආදීතවයත් නිසාරණයත් තතු සේ දැනිද්ද, මහණෙනි, ඒ මේ මහණෝ හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් කෙරෙහිත් මහණ හි සම්මතයහ. බමුණන් කෙරෙහිත් බමුණ හි සම්මතයහ ඒ ආයුෂමත්ත්‍ර ද මහණ බැවිහි පලයත්, බමුණු බැවිහි පලයත් මේ අත්බැවිහි ම තුමු දූත ඊට එළඹ වෙතෙහි යි.

2. 4. 9.

දෙවන සමණ්‍යාහමණ සූත්‍රය

262. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, මේ බාහු සතරෙකි. කටර සතරෙක යත් පඨවිබාහු ය, ආපෝබාහු ය, තේජෝබාහු ය, වායෝබාහු ය යි. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ සිවුබාහුන්ගේ සමුදායත් අත්බාහුයත් ආස්වාදයත් ආදීතවයත් නිසාරණයත් තතු සේ නො දැනිද්ද ... තතු සේ දැනිද්ද, ඒ මහණෝ හෝ බමුණෝ ... තුමු වෙතෙහිත් දූත පසක් කොට ඊට පැමිණ වෙතෙහි යි.

2. 4. 10.

තෙවන සමණ්‍යාහමණ සූත්‍රය

263. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ පඨවිබාහුව නො දැනිද්ද, පඨවිබාහු සමුදය නො දැනිද්ද, පඨවිබාහු නිරෝධය නො දැනිද්ද, පඨවිබාහු නිරෝධගාමිනී පරිපදාව නො දැනිද්ද ... ආපෝබාහුව නො දැනිද්ද ... තේජෝබාහුව නො දැනිද්ද ... වායෝබාහුව නො දැනිද්ද, වායෝබාහුසමුදය නො දැනිද්ද, වායෝබාහුනිරෝධය නො දැනිද්ද, වායෝබාහු නිරෝධගාමිනී පරිපදාව නො දැනිද්ද, මහණෙනි, ඒ මේ මහණහු හෝ බමුණහු හෝ මහණුන් කෙරෙහි හෝ මහණ හි සම්මත නො වෙති. බමුණන් කෙරෙහි හෝ බමුණ හි සම්මත නො වෙති. ඒ ආයුෂමත්ත්‍ර ශ්‍රමණ භාවාච්ඡය හෝ බ්‍රාහ්මණභාවාච්ඡය හෝ මේ අත්බැවිහි ම තුමු දූත පසක් කොට (එසට) පැමිණ නො ද වෙතෙහි.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ පඨවිබාහුව දැනිද්ද, පඨවිබාහුසමුදය දැනිද්ද, පඨවිබාහුනිරෝධය දැනිද්ද, පඨවිබාහුනිරෝධගාමිනීපරිපදාව දැනිද්ද. ආපෝබාහුව ... තේජෝබාහුව ... වායෝබාහුව දැනිද්ද, වායෝබාහුසමුදය දැනිද්ද, වායෝබාහුනිරෝධය දැනිද්ද, වායෝබාහුනිරෝධගාමිනීපරිපදාව දැනිද්ද, මහණෙනි, ඒ මේ මහණහු හෝ බමුණහු හෝ මහණුන් කෙරෙහිත් මහණ හි සම්මත වෙති. බමුණන් කෙරෙහිත් බමුණ හි සම්මත වෙති. ඒ ආයුෂමත්ත්‍ර ද ශ්‍රමණ භාවාච්ඡය හෝ බ්‍රාහ්මණභාවාච්ඡය හෝ මේ අත්බැවිහි ම තුමු දූත පසක් කොට එසට පැමිණ වෙතෙහි යි.

චතුර්ධාතුව වශීය සිවුබැවිහි යි.

එහි උද්දායය:

චතුර්ධාතුව, පුබ්බ, අසාද, තොවෙදං, දුක්ඛ, අනිතරුද, උපාද යන සූත්‍ර හා සමණ්‍යාහමණ සූත්‍ර තුන ද යි සූත්‍ර දශයෙකි.

බාහුසංක්‍රාන්තය නිමිසේ ය.

3. අතමතග්ගසංයුතතං

1. තිණකට්ඨවග්ගො

3. 1. 1.

තිණකට්ඨසුතතං

364. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ආවසථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරමේ. තත්ථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි 'භික්ඛවෝ'ති. 'හදනෙත'ති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

අතමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො, පුබ්බා කොටි න පඤ්ඤායති අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං සක්ඛාවතං සංසරතං. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො යං ඉමෙයම් ජම්බුදීපෙ තිණකට්ඨසාබ්‍යාපලාසං, තං ඡෙත්වා¹ එකජ්ඣං සංහරෙය්‍ය, එකජ්ඣං සංහරිත්වා වතුරඛතුලං වතුරඛතුලං ඝට්ඨං කරිත්වා² නික්ඛිපෙය්‍ය, අයං මෙ මාතා, තස්සා මෙ මාතු අයං මාතාති. අපරියාදින්නාව භික්ඛවෙ, තස්ස පුරිසස්ස මාතු මාතරො අස්සු. අථ ඉමෙයම් ජම්බුදීපෙ තිණකට්ඨසාබ්‍යාපලාසං පරික්ඛයං පරියාදනං ගවේජය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? අතමතග්ගොයං භික්ඛවෙ සංසාරො, පුබ්බා කොටි න පඤ්ඤායති අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං සක්ඛාවතං සංසරතං.

එවං දීඝරත්තං වො³ භික්ඛවෙ දුක්ඛං පච්චන්තූතං, භික්ඛං පච්චන්තූතං, ව්‍යසනං පච්චන්තූතං, කට්ඨි⁴ චඛ්ඪිතා. යාවඤ්ඤාදං භික්ඛවෙ, අලමෙව සබ්බසංඛාරෙසු නිබ්බිජ්ඣං, අලං විරජ්ජිතං, අලං විමුච්චිතං.

3. 1. 2

පඨවිසුතතං

365. ආවසථියං-

අතමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො, පුබ්බා කොටි න පඤ්ඤායති අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං සක්ඛාවතං සංසරතං. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො ඉමං මහාපඨවීං කොලට්ඨිකමත්තං⁵ කොලට්ඨිකමත්තං ගුළිකං⁶ කරිත්වා නික්ඛිපෙය්‍ය, අයං මෙ⁷ පිතා, තස්ස මෙ පිතු අයං පිතාති. අපරියාදින්නාව ඛො භික්ඛවෙ⁸ තස්ස පුරිසස්ස පිතු පිතරො අස්සු. අථායං මහාපඨවී පරික්ඛයං පරියාදින්නං ගවේජය්‍ය. තං කිස්ස හෙතු? අතමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො, පුබ්බා කොටි න පඤ්ඤායති අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං සක්ඛාවතං සංසරතං.

1. තංවජ්ජිතං - සිවු. PTS, ගහෙත්වා - සි 1, 2. 2. කරිත්වා - මජ්ඣ.

3. දීඝරත්තං වො - ස්‍යා. 4. කට්ඨි - මජ්ඣ. 5. කොලට්ඨිකමත්තං - මජ්ඣ.

6. මහතිකා ගුලිකං - මජ්ඣ, මහතිකා ගුළිකං - ස්‍යා, PTS 7. අයං වො මෙ - PTS.

8. අපරියාදින්නා ව ඝට්ඨනෙව - මජ්ඣ, අපරියාදින්නා ව ඝට්ඨනෙව - ස්‍යා, අපරියාදින්නා ඝට්ඨනෙව - PTS.

3. අනුමතභාසාසංස්කෘතතාවය

1. නිශ්කංචිතවර්ගය

3. 1. 1.

නිශ්කංචිත සූත්‍රය

264. සැවැත්නුවර-

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනන්තවු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි නික්මුණු ඇමතු සේක. ඒ නික්මුණු 'වහන්සා' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මේ සසර අනුව ගොසිනුදු නොපිරිසුන් අග ඇති. එහෙයින් අවිදුහිවරණයෙන් ඇවුරුණු තෘණාසංයෝජනයෙන් බැඳුනු දිවෙන සැරිසරණ සත්ත්වයන්ගේ පුළුස්සීම (පුළුස්සනය) නො පැහේ. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් මේ දඩදිව යම් තාක් තණ දඩු අතු කොළ වේ නම්, එය සිදු එක් රැස් කරන්නේද, එක් රැස් කොට සතරතුල් සතරතුල් කඩ කොට "මෝ මාගේ මව ය, මෝ මාගේ ඒ මවගේ මව ය" යි තබන්නේද, මහණෙනි, ඒ පුරුෂයාගේ මවගේ මවුනු නො පිරිසිදුනානු ම වන්නාහ. වැලි, මේ දඩදිව තණ දඩු අතු කොළ ක්‍ෂය වීමට අවසන් වීමට යන්නේය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මේ සසර අනවරාශ්‍ර (අපරාක්‍ෂා රහිත) ය. එහෙයින් අවිදුහෙව් වැසුනු තෘණාවෙන් බැඳුනු (එහි) දිවෙන සැරිසරණ සත්ත්වයන්ගේ පුළුස්සනය නො පෙහේ.

මහණෙනි, මෙසේ නොප විසින් දිගුකලක් දුක්විඳින ලදී. තියුණු දුක් විඳින ලදී. (ඥාතිව්‍යාපාරාදී) ව්‍යාසන විඳින ලදී. සොහොන නොහොත් පොළොව වඩන ලදී. මහණෙනි, එහෙයින් සියලු සංසාරයන්හි කළකිරෙන්නට නිසි ම ය, නො ඇලන්නට නිසි ම ය, මිදෙන්නට නිසි ම ය.

3. 1. 2.

සංචිත සූත්‍රය

265. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, මේ සසර අමතවු - නොදන් අග් ඇතියෙයි. අවිදුහිවරණයෙන් ඇවුරුණු තෘණාසංයෝජනයෙන් බැඳුනු දිවෙන සැරිසරණ සත්ත්වයන්ගේ මූල නො පැහේ. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් මේ මහපොළොව බෙබර ඇට පමණ බෙබර ඇට පමණ ගුළු කොට "මේ මාගේ පියා ය, මේ මාගේ ඒ පියාගේ පියා ය" යි තබන්නේද, මහණෙනි, ඒ පුරුෂයාගේ පියාගේ පියානු නො පිරිසිදුනු ලද්දකු ම වන්නාහ වැලි, මේ මහපොළොව ගෙවීමට අවසන් වීමට යන්නේ ය. ඒ කුම හෙයින්? යත්: මහණෙනි, මේ සසර අවිඳින වූ අග ඇතියෙයි. අවිදුහිවරණයෙන් ඇවුරුණු තෘණාසංයෝජනයෙන් බැඳුනු දිවෙන සැරිසරණ සත්ත්වයන්ගේ මූල නො පෙහේ. (එහෙයින්.)

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එවං දීඝරතතං වො භික්ඛවෙ, දුක්ඛං පච්චක්ඛානං, භිබ්බං පච්චක්ඛානං, වෘත්තං පච්චක්ඛානං, කච්ඡි වධ්ඪිතා. යාවඤ්චිදං භික්ඛවෙ, අලමෙව සබ්බසංඛාරෙසු නිබ්බිජ්ඣං, අලං විරජ්ඣං, අලං විමුච්චිතුන්ති.

3. 1. 3.

අසසුසුභතං.

266. සාවජජීයං-

අතමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො, පුබ්බාකොථි ත පඤ්ඤායති අවිජ්ජා- නිවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං සංඝාතං. “දීඝරතතං වො භික්ඛවෙ, දුක්ඛං පච්චක්ඛානං”.¹ තං කීං මඤ්ඤාප භික්ඛවෙ කතමනත්ත ඛො ඛත්තරං යං වා ඛො ඉමිතා දීඝෙත අද්වුතා සංඝාතං සංඝරතං අමතාපසම්පයොගා මතාපවිපයොගා කඤ්ඤානානං රුද්ධතානං² අස්ස පස්සනානං³ පග්ගරිතං, යං වා චතුසු මහාසමුද්දෙසු උදකන්ති?.

“ඥාතං වො මයං භතෙන, භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආරාතාම, එතදෙව භතෙන, ඛත්තරං යං තො ඉමිතා දීඝෙත අද්වුතා සංඝාතං සංඝරතං අමතාපසම්පයොගා මතාපවිපයොගා කඤ්ඤානානං රුද්ධතානං අස්ස පස්සනානං³ පග්ගරිතං, ත තෙව චතුසු මහාසමුද්දෙසු උදක”න්ති.

සාධු සාධු භික්ඛවෙ, සාධු ඛො මෙ තුලෙහ භික්ඛවෙ, එවං ධම්මං දෙසිතං ආරාතාම. එතදෙව භික්ඛවෙ, ඛත්තරං යං වො ඉමිතා දීඝෙත අද්වුතා සංඝාතං සංඝරතං අමතාපසම්පයොගා මතාපවිපයොගා කඤ්ඤානානං රුද්ධතානං අස්ස පස්සනානං පග්ගරිතං, ත තෙව චතුසු මහාසමුද්දෙසු උදකං. දීඝරතතං වො භික්ඛවෙ, මාතුමරණං පච්චක්ඛානං. [එතදෙව භික්ඛවෙ ඛත්තරං යං] තෙසං වො මාතුමරණං පච්චක්ඛානානානං අමතාපසම්පයොගා මතාපවිපයොගා කඤ්ඤානානං රුද්ධතානං අස්ස පස්සනානං, පග්ගරිතං. ත තෙව චතුසු මහාසමුද්දෙසු උදකං. දීඝරතතං වො භික්ඛවෙ පි පිතුමරණං පච්චක්ඛානං -පෙ- භාතුමරණං පච්චක්ඛානං -පෙ- හගිකිමරණං පච්චක්ඛානං -පෙ- පුත්තමරණං පච්චක්ඛානං -පෙ- ධිතුමරණං පච්චක්ඛානං -පෙ- ඤ්ඤාච්ඡාසනං පච්චක්ඛානං -පෙ- භොගච්ඡාසනං පච්චක්ඛානං -පෙ- රෙගච්ඡාසනං පච්චක්ඛානං -පෙ- තෙසං වො රෙගච්ඡාසනං පච්චක්ඛානානානං අමතාපසම්පයොගා මතාපවිපයොගා කඤ්ඤානානං රුද්ධතානං අස්ස පස්සනානං පග්ගරිතං. ත තෙව චතුසු මහාසමුද්දෙසු උදකං. තං කිස්ස ගෙතු? අතමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරෙ -පෙ- යාවඤ්චිදං භික්ඛවෙ, අලමෙව සබ්බසංඛාරෙසු නිබ්බිජ්ඣං, අලං විරජ්ඣං, අලං විමුච්චිතුන්ති.

1. “ත” දිස්සතෙයං අනුකර්ශ්පාදො, ථෙසං, සො, PTS. 2. රොද්ධතානං-මෙසං PTS.

3. පස්සනං = සිමු, පස්සනන්ති සන්ති, අධ්වංසා - සිමු, පස්සනං - සො.

මහණෙනි, මෙසේ තොප විසින් දිගුකලක් ම දුක් විඳින ලදී, නියුණු දුක් විඳින ලදී, ව්‍යාපන විඳින ලදී, සොහොන හෝ පොළොව වඩන ලදී. මහණෙනි, එහෙයින් සියලු සංසකාරයන්හි කළකිරින්නට නිසි ම ය, තො ඇලෙන්නට නිසි ම ය, මිඳෙන්නට නිසි ම ය.

3. 1. 3.

අඤ්ඤා සූත්‍රය

266. සාවැන්නුවර-

මහණෙනි, මේසඟර අපරිවිවිකිනි වූ පශ්චිම සීමා ඇතියේ යි. එහෙයින් අවිද්‍යාවෙන් වැසුනු තෘෂ්ණාවෙන් බැඳුනු (එහි) බාවත් සංසරත් සත්ත්වයන්ගේ ප්‍රවීණිමා නො පෙනේ. මහණෙනි, තොප විසින් දිගුකලක් දුක් විඳින ලදී. ඒ කීමා යි හඟිවූ ද, මේ දිගුකල දිවෙන සැරිසරණ, අමතාපයන් හා එක් වීමෙන් මනාපයන්ගෙන් වෙන් වීමෙන් හඬන වැලපෙන තොපගේ වැසුනු වැගුරුණු යම් කඳුලෙක් වේ ද, සිටුමහසමුද්‍රරෙහි යම් ජලයෙක් වේ ද, (මෙයින්) කීමෙක් ඉතා වැඩි දෑ යි?

“වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරන ලද ධර්මය යම් යේ දැනිවූ නම්, මේ දිගුකල දිවෙත්. දිවෙන සැරිසරණ, අමතාපයන් හා එක් වීමෙන් මනාපයන්ගෙන් වෙන් වීමෙන් හඬන වැලපෙන අපගේ වැසුනු වැගුරුණු යම් කඳුලෙක් වී ද, වහන්ස, මෙය ම ඉතා වැඩි ය. සිටුමහසමුද්‍රරෙහි ජලය නො ම වැඩි ය.”

මහණෙනි, මැනවි, මැනවි. මහණෙනි, තෙපි මා විසින් දේශනා කරන ලද ධර්මය මෙසේ දැනිවූ නම් මැනවි. මහණෙනි, මේ දිගුකල දිවෙන සැරිසරණ අමතාපයන් හා එක් වීමෙන් මනාපයන්ගෙන් වෙන්වීමෙන් හඬන වැලපෙන තොපගේ වැසුනු වැගුරුණු යම් කඳුලෙක් වී නම් මෙය ම ඉතා වැඩි ය. සිටුමහසමුද්‍රරෙහි ජලය නො ම වැඩි ය. මහණෙනි, තොප විසින් දිගුකලක් මවු මල දුක විඳින ලදී. මහණෙනි, මවු මල දුක විඳින අමතාපයන් හා එක් වීමෙන් මනාපයන්ගෙන් වෙන් වීමෙන් හඬන වැලපෙන ඒ තොපගේ වැසුනු වැගුරුණු යම් කඳුලෙක් වී නම් එය ඉබොහෝමය. සිටුමහසමුද්‍රරෙහි දිය නොබොහෝමය. මහණෙනි, තොප විසින් දිගුකලක් පියා මල දුක විඳින ලදී ... බැයා මල දුක විඳින ලදී ... බුහුන මල දුක විඳින ලදී ... පුතු මල දුක විඳින ලදී. ... දු මල දුක විඳින ලදී ... ඥානව්‍යාපන විඳින ලදී ... භෝගව්‍යාපන විඳින ලදී ... රෝගව්‍යාපන විඳින ලදී ... රෝගව්‍යාපන විඳින්නා වූ අමතාපයන් හා එක් වීමෙන් මනාපයන්ගෙන් වෙන් වීමෙන් හඬන වැලපෙන ඒ තොපගේ වැසුනු වැගුරුණු කඳුලු ඉතා වැඩි ය. සිටුමහසමුද්‍රරෙහි දිය නො ම වැඩි ය. ඒ කවර නෙයින් යත්: මහණෙනි, මේ සඟර නො පිරිසුන් කෙලවර ඇතියේ ය ... මහණෙනි, එහෙයින් සියලු සංසකාරයන්හි කළකිරින්නට නිසි ම ය, තො ඇලෙන්නට නිසි ම ය, මිඳෙන්නට නිසි ම ය.

8. 1. 4.

මාතූථඤ්ඤාසුභං.

267. සාවඤ්ඤාං-

අතමනග්ගෙයං භික්ඛවෙ, සංසාරේ. පුබ්බා කොචි ත පඤ්ඤායති අවිජ්ජානීවරණං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං සක්ඛාවතං සංසරතං. තං කීං මඤ්ඤාථ භික්ඛවෙ, කතමනනු ඛො ඛහුතරං යං වා වො¹ ඉමිනා දීඝෙන අද්වුතා සක්ඛාවතං සංසරතං මාතූථඤ්ඤාං පිතං, යං වා වතුසු මහා-සමුද්දෙසු උදකනති?

“යථා ඛො මයං භනෙත, භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජාතාම, එතදෙව භනෙත, ඛහුතරං යං තො² ඉමිනා දීඝෙන අද්වුතා සක්ඛාවතං සංසරතං මාතූථඤ්ඤාං පිතං, තතෙව වතුසු මහාසමුද්දෙසු උදක”නත්.

සාධු සාධු භික්ඛවෙ, සාධු ඛො මෙ තුලෙහ භික්ඛවෙ, එවං ධම්මං දෙසිතං ආජාතාථ. එතදෙව භික්ඛවෙ, ඛහුතරං යං වො ඉමිනා දීඝෙන අද්වුතා සක්ඛාවතං සංසරතං මාතූථඤ්ඤාං පිතං, තතෙව වතුසු මහාසමුද්දෙසු උදකං. තං කිය්හ හෙතු? අතමනග්ගෙයං භික්ඛවෙ, සංසාරේ -පෙ- අලං විමුවිච්ඡන්ති.

8. 1. 5.

පබ්බතසුභං.

268. සාවඤ්ඤාං-

අථ ඛො අඤ්ඤාතරේ භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්භවා -පෙ- එකමනතං නිසිනෙතා ඛො සො භික්ඛු භගවතං එතදවොච: “කිවදීඝො² නු ඛො භනෙත, කප්පො”ති?

දීඝො ඛො භික්ඛු කප්පො. සො ත සුකරො සඛිංසාදුං එතතකානි වස්සානි ඉති වා, එතතකානි වස්සසතානි ඉති වා, එතතකානි වස්සසහස්සානි ඉති වා, එතතකානි වස්සසතසහස්සානි ඉති වානි. සකකා පත භනෙත, උපමං කාතුනති? සකකා භික්ඛුති භගවා අවොච. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු මහාසෙලො පබ්බතො යෝජනං ආයාමෙත, යෝජනං වින්දාරෙත, යෝජනං උබ්බෙධෙත, අවජිඤ්ඤා අසුසිරේ එකසතො, තමෙතං පුරිසො වස්සසතස්ස වස්සසතස්ස අවචයෙත කාසිකෙත වතේත සකීං සකීං පරිමජ්ජය්‍ය, ඛප්පතරං ඛො සො භික්ඛු මහාසෙලො පබ්බතො ඉමිනා උපකකමෙත පරිකතියං පරියාදනං ගච්ඡෙය්‍ය, ත තෙව කප්පො.

එවං දීඝො ඛො භික්ඛු, කප්පො. එවං දීඝතං ඛො භික්ඛු, කප්පානං තෙකො කප්පො සංසිතො තෙකං කප්පසතං සංසිතං, තෙකං කප්ප-සහස්සං සංසිතං, තෙකං කප්පසතසහස්සං සංසිතං. තං කිය්හ හෙතු? අතමනග්ගෙයං භික්ඛු සංසාරේ -පෙ- අලං විමුවිච්ඡන්ති.

1. ඛො - සි 1, 2. 2. යං ඛො - සිමු, සි 2.

2. කිවො දීඝො - PTS.

3. 1. 4.

මාතුඵඤ්ඤා සූත්‍රය

267. සාවැත්භූවර-

මහණෙනි, මෙ සසර නො පිරිසුන් අග ඇතියෙකු, අවිද්‍යාවෙන් ඇවුරුණු කාමණාවෙන් බැඳුනු දිවෙන සැරිසරණ සත්ත්වයන්ගේ මුල් කෙළවර නො පෙනේ. මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවූ ද? මේ දිගුකල් දිවෙන සැරිසරණ කොප විසින් (එක්කම් ඇති මිනිස්) මවකගේ යම් කිරික් පු ද, සිටුමහ සමුදුරෙහි යම් ජලයෙක් වේ ද, (මෙයින්) කිසෙක් ඉතා වැඩි ද?

“වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරණ ලද බමුණ අපි යම් සේ දකිමු නම්, මේ දිගුකල් දිවෙන සැරිසරණ අප විසින් යම් මවුකිරිකේ බොන ලද ද, වහන්ස, මෙය ම ඉතා වැඩි ය. සිටුමහසමුදුරෙහි දිය නො වැඩි ය.

මහණෙනි, මැනවි, මැනවි. මහණෙනි, මා විසින් දේශනා කරණ ලද බමුණ තෙපි මෙසේ දකිවූ නම් මැනවි. මහණෙනි, මේ දිගුකල් දිවෙන සැරිසරණ කොප විසින් යම් මවුකිරිකේ පු නම්, එය ම ඉතා වැඩි ය. සිටුමහසමුදුරෙහි දිය නො වැඩි ය. ඒ කුම හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙසසර නො දන්නා ලද කෙළවර ඇතියෙකු ය ... මිඳෙන්නට හුදුමැයි.

3. 1. 5.

පබ්බත සූත්‍රය

268. සාවැත්භූවර-

ඉක්බිති එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි ... එකත්පසෙක හුන් ඒ මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: “වහන්ස, කල්පය කෙතෙක් දිගු ද?”යි.

මහණ, කල්පය දිගු ය. එය මෙතෙක් වසැසි හෝ මෙතෙක් වස් සියයෙකැ යි හෝ මෙතෙක් වස් දහසෙකැ යි හෝ මෙතෙක් වස් සියදහසෙකැ යි හෝ ගිණිමට සුකර නො වේ. වහන්ස, උපමාවක් කරනට හැකි ද? මහණ, හැකි ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. මහණ, යම් සේ අසමින් යොදනක් වූ, විතරින් යොදනක් වූ උසින් යොදනක් වූ සිදුරු රහිත විවර රහිත ගතබොල් මහසෙල් මුවා පව්වෙක් වේ ද, එය පුරුෂයෙක් සියවසක් සියවසක් ඇවැමෙන් කසිසඵළෙකින් වරින්වර පිරිමදනේ ද, මහණ, මේ උපක්‍රමයෙන් ඒ මහසෙල් මුවා පව්ව වහා ගෙවීමට අවසන් වීමට යන්නේ ය. කල්පය (එතෙක්) අවසනට නො යන්නේ ය.

මහණ, මෙසේ කල්පය දිගු ය. මහණ, මෙසේ දිගු වූ කල්පයන් අතුරෙන් ප්‍රඥාප්තියේ - ගෙවීගියේ එක්කපෙක් නො වෙයි ගෙවීගියේ කර්මයක් නො වෙයි. ගෙවීගියේ කර්මයෙක් නො වෙයි ගෙවීගියේ කර්මයෙක් නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණ, මෙසසර අනවරාග්‍ර වෙයි ... (එයින්) මිඳෙන්නට නිසි මැයි.

8. 1. 6.

සාමසසුතතං

269. සාවජජීයං-

අථ ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො සො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: “කීවදීසො භු ඛො භනෙත, කප්පො”ති?

දීසො ඛො භික්ඛු කප්පො. සො ත සුකරො සංඛාතුං එත්තකාති වස්සානීති වා -පෙ- එත්තකාති වස්සසතසභස්සානීති වාති. සකකා පත භනෙත, උපමං කාතුන්ති? සකකා භික්ඛුති භගවා අවොච. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු අයසං තගරං යොජනං අයාමෙන යොජනං විජාරෙත යොජනං උබ්බධෙන පුණ්ණං සාසපාතං චූලිකාබඳ්ධං, තතො පුරිසො වස්සසතස්ස වස්සසතස්ස අවචයෙන එකමෙකං සාසපං උඳ්ධරෙය්‍ය. ඛිප්පතරං ඛො සො භික්ඛු මහාසාසපරාසි ඉමිතා උපකකමෙන පරිකඛයං පරියාදනං ගචේජය්‍ය, ත තෙව කප්පො.

එවං දීසො ඛො භික්ඛු, කප්පො එවං දීසානං ඛො භික්ඛු, කප්පානං තෙකො කප්පො සංසිතො. තෙකං කප්පසතං සංසිතං, තෙකං කප්ප - සභස්සං සංසිතං. තෙකං කප්පසතසභස්සං සංසිතං. තං කිස්ස හෙතු? අනම්මකණොයං භික්ඛු සංසාරො -පෙ- අලං විමුච්චිතුන්ති.

8. 1. 7.

සාවකසුතතං

270. සාවජජීයං-

අථ ඛො සම්මහුලා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්සු. -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචුං “කීවබ්බුකා භු ඛො භනෙත, කප්පා අබ්භතීතා අතීක්කන්තා”ති?

බ්බුකා ඛො භික්ඛවෙ, කප්පා අබ්භතීතා අතීක්කන්තා. තෙ ත සුකරා සඛිංසාතුං එත්තකා කප්පා ඉති වා, එත්තකාති කප්පසතාති ඉති වා එත්තකාති කප්පසතස්සාති ඉති වා, එත්තකාති කප්පසතසභස්සාති ඉති වාති. සකකා පත භනෙත, උපමං කාතුන්ති? සකකා භික්ඛවොති භගවා අවොච. ඉඛස්ස භික්ඛවෙ, චත්තාරො සාවකා වස්සසතාසුකා වස්සසතඤ්චිතො. තෙ දිවසෙ දිවසෙ කප්පසතසභස්සං කප්පසතසභස්සං අනුස්සරෙය්‍යං¹. අනනුස්සරිතාව² භික්ඛවෙ, තෙහි කප්පා අස්සු. අථ ඛො තෙ චත්තාරො සාවකා වස්සසතාසුකා වස්සසතඤ්චිතො වස්සසතස්ස අවචයෙන කාලං කරෙය්‍යං.

එවං බ්බුකා ඛො භික්ඛවෙ, කප්පා අබ්භතීතා අතීක්කන්තා. තෙ ත සුකරා සඛිංසාතුං එත්තකා කප්පා ඉති වා, එත්තකාති කප්පසතාති ඉති වා, එත්තකාති කප්පසතස්සාති ඉති වා, එත්තකාති කප්පසතසභස්සාති ඉති වා. තං කිස්ස හෙතු? අනම්මකණොයං භික්ඛවෙ, සංසාරෙ -පෙ- අලං විමුච්චිතුන්ති.

1. කප්පසතසභස්සං අනුස්සරෙය්‍යං - සි 1, 2, PPS. 2. අනුස්සරිතාව - PTS.

3. 1. 6.

සාකච්ඡා

269 සැවැත්නුවර-

ඉක්බිති එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය ... එකත්පසෙක හුන් ඒ මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකෙල්ල ය: වහන්ස, “කල්පය කෙතෙක් දිග ද?”

මහණ, කල්පය දිග ය. එය මෙතෙක් වසෑ යි හෝ ... මෙතෙක් වස් සියදහසෑයි හෝ හඬනට සුකර නොවේ වහන්ස, උපමාවක් කරනට හැකි ද? මහණ, හැකි ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. මහණ, යම් සේ දිගින් යොදනක් වූ පුළුන් යොදනක් වූ උසින් යොදනක් වූ අබැටින් සිළුබැඳ පිරුණු යපවුරෙන් පිරිකෙවු නුවරෙක් වේ ද, පුරුෂයෙක් සියවස් සියවස් ඇවෑමෙන් එයින් එක් එක් අබැටක් උදුරන්නේ ද, මහණ, ඒ මහත් අබැටරූස මේ උපක්‍රමයෙන් ඉතා වහා ගෙවීමට නිමාවට යන්නේ ය. කල්පය (එසේ ගෙවීමට) නො ම යන්නේ ය.

මහණ, මෙසේ කල්පය දිග ය. මහණ, මෙසේ දිග වූ කල්පයන් අතුරෙන් ගෙවුනේ එක් කපෙක් නොවෙයි. ගෙවුනේ කප්පයෙක් නොවෙයි. ගෙවුනේ කප් දහසෙක් නොවෙයි. ගෙවුනේ කප් සියදහසෙක් නොවේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණ, මෙසසර අතර්ථාශ්‍රය ... එයින් මිදෙන්නට නිසි මැ යි.

3. 1. 7.

සාමකසුත්‍රය

270 සැවැත්නුවර-

එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ ... එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකෙල්ල ය: “වහන්ස, කෙතෙක් බොහෝ කල්පයෝ ගත වූවාහු ද, ඉක්බිතා ද?”

මහණෙනි, අතීත වූ කල්පයෝ බොහෝ ය. මෙතෙක් කපෑ යි හෝ මෙතෙක් කප් සියෙකෑ යි හෝ මෙතෙක් කප්දහසෑ යි හෝ මෙතෙක් කප් සියදහසෑ යි හෝ එය ගිණුමට සුකර නොවෙයි වහන්ස, උපමාවක් කරනට හැකි ද? මහණෙනි, හැකි ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. මහණෙනි, මෙහි සියවස් ආසු ඇති සියවස් ජීවත් වන සුළු සවිවෝ සිටුවෙතෙක් වෙත් නම්, ඔහුන් දිනපතා කප් සියදහසක් කප් සියදහසක් සිහි කෙරෙත් නම්, මහණෙනි, ඔවුන් විසින් කල්පයෝ සිහි නොකළාහු ම වෙත්. වැලි දු සියවස් ආසු ඇති සියවස් ජීවත්වන සුළු ඒ සිටියවිවෝ සියවස් සියවස්හුගේ ඇවෑමෙන් කල්පීය කරන්නාහු ය.

මහණෙනි, මෙසේ ගෙවී ගියා වූ ඉක්ම ගියා වූ කල්පයෝ බොහෝ ය. ඔහු මෙතෙක් කපෑ යි හෝ, මෙතෙක් කප් සියෙකෑ යි හෝ, මෙතෙක් කප් දහසෑ යි හෝ, මෙතෙක් කප් සියදහසෑ යි හෝ ගිණුමට සුකර නොවෙත්. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙසසර අපරිමාණ ය ... එයින් මිදෙන්නට නිසි මැ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

8. 1. 8.

ගඛගාසුභතං.

271. එකං සමයං භගවා භිජ්ඣනෙ විහරති චෙඨවනෙ කලංක-
නිවාසෙ. අථ ඛො අඤ්ඤානරො චුභ්භණො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම් -පෙ-
එකමනතං නිසිනොතො ඛො සො චුභ්භණො භගවනතං එතදවොච. කීවබ්බකා
නු ඛො හො ගොතම, කප්පා අබ්භතීතා අතීක්කනතාති.

බ්බකා ඛො චුභ්භණ, කප්පා අබ්භතීතා අතීක්කනතා. තෙ හ සුකරු
සඬ්ඛාදුං එතතකා කප්පා ඉති වා, එතතකාති කප්පසතාති ඉති වා, එතතකාති
කප්පසභසාති ඉති වා, එතතකාති කප්පසතසභසාති ඉති වාති. සකකා
පත හො ගොතම උපමං කාතුනති? සකකා චුභ්භණාති භගවා අවොච.
සෙය්‍යථාපි චුභ්භණ ඥානො වායං ගඛගාතදී පහොති¹, යථා ව මහාසමුද්දං
අපොති, යා ව තස්මිං² අනතරෙ වාලිකා, එසා ත සුකරා සඬ්ඛාදුං එතතකා
වාලිකා ඉති වා, එතතකාති වාලිකාසතාති ඉති වා, එතතකාති වාලිකා-
සභසාති ඉති වා, එතතකාති වාලිකා සතසභසාති ඉති වා.

තතො බ්බකරං ඛො චුභ්භණ, කප්පා අබ්භතීතා අතීක්කනතා. තෙ
හ සුකරා සඬ්ඛාදුං එතතකා කප්පා ඉති වා, එතතකාති කප්පසතාති ඉති වා,
එතතකාති කප්පසභසාති ඉති වා, එතතකාති කප්පසතසභසාති ඉති වා.
තං කිසස හෙතු? අනම්මකයොයං චුභ්භණ, සංසාරො -පෙ- අලං විමුච්චි-
තුනති.

එවං වුත්තෙ සො චුභ්භණො භගවනතං එතදවොච: “අතීක්කනතං
හො ගොතම, අතීක්කනතං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො
ඛාරොතු අජ්ජතයෙහ පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගත”නති.

8. 1. 9.

දණ්ඩසුභතං.

272. සාවසථියං-

අනම්මකයොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො. පුබ්බාකොථි ත පඤ්ඤායති අවිජ්ජා-
නීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං සකිංචනං සංසරතං.
සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, දණ්ඩො උපරි වෙතාසං බිෂ්ටතා සකිමිට්ඨි මූලෙක නිපතති,
සකිමිට්ඨි මණ්ඩක නිපතති. සකිමිට්ඨි අකොත³ නිපතති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ
අවිජ්ජානීවරණා සත්තා තණ්හාසංයෝජනා සකිංචනා සංසරනා
සකිමිට්ඨි අසවා ලොකා පරං ලොකං ගව්ජ්ජති. සකිමිට්ඨි පරසවා ලොකා
ඉමං ලොකං අගව්ජ්ජති. තං කිසස හෙතු? අනම්මකයොයං භික්ඛවෙ,
සංසාරො -පෙ- අලං විමුච්චිතුනති.

1. පතවති - මජ්ඣ. 2 යා ව තස්මිං - PTS.

3. අනොත - මජ්ඣ.

8. 1. 8.

ශබ්දානුක්‍රමය

271. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර සමීපයෙහි කලාඤ්ඤානිවාස නම් වූ චේඨවිනාශමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි එක්තරා බමුණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය ... එකත්පසෙක හුන් ඒ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකෙළේ ය: හවත් ගෞතමයෙනි, කෙතෙක් බොහෝ කල්පයෝ ගත වූවාහු ඉක්මුණාහු ද? යි.

බමුණ, බොහෝ කල්පයෝ ගත වූහ. ඉක්මුණාහු ය. ඔහු මෙතෙක් කපායි හෝ මෙතෙක් කප් සියකැයි හෝ මෙතෙක් කප් දහසැයි හෝ මෙතෙක් කප් සියදහසැයි හෝ ගිණිමට හුකර නො වෙයි. හවත් ගෞතම-යෙනි, උපමාවක් කරන්නට හැකි දැයි? බමුණ, හැකි ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. බමුණ, යම් සේ මේ ශබ්දා තදිය යම් තැනෙකින් හට ගණී ද, යම් තැනෙක මහසමුද්‍රට පිවිසේ ද, මේ අතර යම් වැල්ලෙක් වේ ද, එය මෙතෙක් වැලි ය යි හෝ මෙතෙක් වැලි සියකැ යි හෝ මෙතෙක් වැලි දහසැයි හෝ මෙතෙක් වැලි සියදහසැයි හෝ ගිණිමට හුකර නො වේ.

බමුණ, එයට වැඩි ඉතා බොහෝ කල්පයෝ ගත වූවාහු ඉක්ම ගියහ. ඔහු මෙතෙක් කපායි හෝ මෙතෙක් කප් සියකැයි හෝ මෙතෙක් කප් දහසැයි හෝ මෙතෙක් කප් සියදහසැයි හෝ ගිණිමට හුකර නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: බමුණ, මෙසසර අතෘදිමත්ය. ... එයින් මිඳෙන්නට නිසි මැ යි.

මෙසේ වදාළ කල්හි ඒ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකෙළේ ය: “හවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනවි, හවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනවි ... හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවි කිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා” යි.

8. 1. 9.

දණ්ඩානුක්‍රමය

272 සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, මෙ සසර නො දත් අග ඇතියේ වෙයි. අවිඤ්චෙන් ඇවුරුණු තෘෂ්ණාවෙන් බැඳුනු දිවෙන සැරිසරණ සත්ත්වයන්ගේ පූර්ව කෙළවර නො පෙනේ. මහණෙනි, යම් සේ උඩ අහසෙහි දැමූ දඩෙක් වරක් මුලිනුදු වැටෙයි. වරක් මැදිනුදු වැටෙයි. වරක් අතිනුදු වැටෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම අවිඤ්චෙන් වැසුනු තෘෂ්ණාවෙන් බැඳුනු (ඒ මේ අත) දිවෙන සැරිසරණ සත්ත්වයෝ වරක් මෙලොවින් පරලොවට යෙති. වරක් පරලොවින් මෙලොවට එති. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙසසර නො පිරිසුන් අන්මුල් ඇත්තේ ය ... එයින් මිඳෙන්නට නිසි මැ යි.

8. 1. 10.

එකපුග්‍යලසුතං.

273. එකං සමයං ගගවා රාජගණෙ විහරති ගිජ්ඣකුෂෙ පබ්බතෙ. තත්‍ර
බො -පෙ- එතදවොච:

අනමතග්‍යොයං භික්‍ඛවෙ, සංසාරො -පෙ- එකපුග්‍යලස්ස භික්‍ඛවෙ,
කප්පං සක්ඛාවතො සංසරතො සිය ඵලං මහාඅට්ඨිකඛලො අට්ඨිපුඤ්ජො
අට්ඨිරුසි යථායං චෙපුලො පබ්බතො, සචෙසංකාරකො අස්ස, සමග්‍ගඤ්ච
න විතස්සොය්‍ය. තං කියස්ස නෙතු? අනමතග්‍යොයං භික්‍ඛවෙ, සංසාරො.
-පෙ- අලං විමුච්චිතුනති.

ඉදමවොච ගගවා. ඉදං වතා සුගතො අථාපරං එතදවොච සන්ථා:

එකස්සෙකෙන කප්පෙන පුග්‍යලස්සට්ඨිසඤ්චයො,
සිය පබ්බතසමො රුසි ඉති වුත්තං මහෙසිනා:

සො බො පනායං අකඛාතො චෙපුලො පබ්බතො මහා,
උත්තරො ගිජ්ඣකුචස්ස මගධානං හිරිබ්බජේ.

ගතො ව¹ අරියසච්චාති සමමප්පඤ්ඤය පස්සති:
දුක්ඛං දුක්ඛසමුප්පාදං දුක්ඛස්ස ව අතිකකමං,
අරියඤ්චට්ඨිඛිකං මග්ගං දුක්ඛපසමගාමිතං.

ස සත්තකඛතභං පරමං සක්ඛාවිතාන පුග්‍යලො,
දුක්ඛස්සන්තකරො හොති සබ්බසඤ්ඤාජනකධානි.

නිශ්කට්ඨවණ්‍යො පඨමො.

නග්‍යද්දනං:

නිශ්කට්ඨඤ්ච පඨවි අස්ස ඛිරඤ්ච පබ්බතං,
සාසපො සාවකො ගඛිතා දණ්ඩො ව පුග්‍යලෙන වානි.

1. යතො - සිමු, PTS.

3. 1. 10.

එකප්‍රගතල සූත්‍රය

273. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජභක්‍ෂනුවර සමීපයෙහි ගිජුකුළු පව්වෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී ... මෙය වදාළ සේක.

මහණෙනි, මෙසසර තැවත තැවත බලයි දු නොපිරිසුන් කෙළවර ඇතියේ යි. මහණෙනි, කපක් මුළුල්ලෙහි දිවෙන සැරිසරණ එක් පුගලකුණේ ඇවසැකිල්ල ඇවගොඩ ඇවරුය ඉදින් රැස් කරන්නෙක් වන්නේ නම්, රැස් කරණ ලද්දේත් නො වැනසේ නම්, මේ වෙපුලු පථිතය යම් සේ ද, එසේ මගත් වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙසසර නො දන්නා ලද කෙළවර ඇතියේ ය... එයින් මිදෙන්නට නිසි මැ යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. මෙය වදාළ සුගත වූ ශාස්ත්‍රාන් වහන්සේ යළි මතුදු මෙය වදාළ සේක:

එක් කපෙකින් එක් පුගලකුණේ ඇව රුය (වෙපුලු) පථිතය බදු රුසෙක් වන්නේ ය යි මහර්ෂි වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදි.

ඒ මේ මහත් වෙපුලු පථිතය මගධජනපදයෙහි ගිරිවුරුයෙහි (පථිත පරික්‍ෂෙපයෙහි) ගිජුකුළු පව්වට උතුරුදික්හි (පිහිටියේ) ය යි කියන ලදි.

යම් කලෙක දුක, දුක හට ගැනීම, දුක ඉක්මීම, දුක ඉක්මීමට යන අරිආවිමිත යන ආර්‍ය සත්‍යයන් මනා හුවැනින් දකි ද,

ඒ (සෝවන්) පුද්ගල තෙමේ සත්වරක් පරම කොට සැරිසර සියලු සංයෝජනයන් නෛය කිරීමෙන් දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වේ යි.

නිණකට්ඨවතීය පළමුවැනි යි.

එහි උදදනය:

නිණකට්ඨ, පඬවි, අසු, බිර, පබ්බත, සායප, සාවක, ගභනා, දණ්ඩ, පුග්ගල ය යි සූත්‍ර දශයෙකි යි.

2. දුග්ගතචග්ගො

3. 2. 1.

දුග්ගතසුත්තං

274 එකං සමයං භගවා ඝාඛජ්ඣිං විහරති ජෛතවනෙ අනාඨපිණ්ඩි-
කස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො -පෙ- එතදවොච:

අනම්මකයොසං භික්ඛවෙ, සංසාරො. පුබ්බා කොටි ත පඤ්ඤායති
අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං සක්ඛාවතං සංසරතං. යං
භික්ඛවෙ, පසෙසය්‍යාථ දුග්ගතං දුරුපෙතා,¹ නිට්ඨමෙත්ථ ගන්තබ්බං:
'අමෙහිති පි එවරුපං පච්චන්තුහං ඉමිනා දීඝෙන අද්වුතාති'. තං කිස්ස හෙතු?
අනම්මකයොසං භික්ඛවෙ, සංසාරො -පෙ- අලං විමුච්චිතුන්ති.

3. 2. 2.

සුඛිතසුත්තං

275. ඝාඛජ්ඣිං-

අනම්මකයොසං භික්ඛවෙ, සංසාරො -පෙ- යං භික්ඛවෙ, පසෙසය්‍යාථ
සුඛිතං සජ්ජිතං, නිට්ඨමෙත්ථ ගන්තබ්බං. "අමෙහිති පි එවරුපං පච්චන්තුහං
ඉමිනා දීඝෙන අද්වුතා"ති. තං කිස්ස හෙතු? අනම්මකයොසං භික්ඛවෙ,
සංසාරො -පෙ- අලං විමුච්චිතුන්ති

3. 2. 3.

කිංසම්මන්තසුත්තං

276. රාජගහෙ-

අථ ඛො කිංසම්මන්තා පාවෙය්‍යකා² භික්ඛු, සබ්බෙ ආරඤ්ඤකා සබ්බෙ
පිණ්ඩපාතිකා සබ්බෙ පංසුකුලීකා සබ්බෙ තෙවීවරිකා³ සබ්බෙ සසංයෝජනා,⁴
යෙත භගවා තෙනුපසංකම්පු. උපසංකම්මා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා
එකමන්තං නිසීදිංසු.

අථ ඛො භගවන්තො එතදභොසි: "ඉමෙ ඛො කිංසම්මන්තා පාවෙය්‍යකා
භික්ඛු සබ්බෙ ආරඤ්ඤකා, සබ්බෙ පිණ්ඩපාතිකා, සබ්බෙ පංසුකුලීකා,
සබ්බෙ තෙවීවරිකා, සබ්බෙ සසංයෝජනා,⁴ යනනුතාහං ඉමෙසං තථා ධම්මං
දෙසෙය්‍යං යථා තෙසං⁵ ඉමිසම්. යෙව ආසතෙ අනුපාදාය ආසවෙහි
විතානාති විමුච්චෙය්‍යු"න්ති.⁶

අථ ඛො භගවා භික්ඛුආමන්තෙසි 'භික්ඛවො'ති, 'භද්දන්ත'ති තෙ
භික්ඛු භගවන්තො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච: අනම්මකයොසං භික්ඛවෙ,
සංසාරො. පුබ්බා කොටි ත පඤ්ඤායති අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං
තණ්හාසංයෝජනානං සක්ඛාවතං සංසරතං. තං කිං මඤ්ඤාථ භික්ඛවෙ,
කතමනනු ඛො ඛත්තරං, යං වා වො ඉමිනා දීඝෙන අද්වුතා සක්ඛාවතං
සංසරතං සීසව්ණ්ණානං ලොභිතං පසාදනං පග්ගරිතං, යං වා චතුසු
මහාසමුද්දෙසු උදකන්ති?

1 දුරුපෙතං - මජ්ඣ, PTS, සී 1.

2 පාවෙය්‍යකා - සී.2 3. තීවරිකා, සී 1, 2. 4. සසංයෝජනා - සා.

5. ඉමෙසං - සිමු, සී 1, 2 6. විතං විමුච්චියාති - සී 1, 2, විතානාති විමුච්චෙය්‍යාති - PTS.

2. දුග්ගතවග්ගිය

3. 2. 1.

දුග්ගත සූත්‍රය

274. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ආන්තිමු සිටුහුගේ දෙවරම්හි වැඩවසන සේක. එහි දී ... මෙය වදාළ සේක:

“මහණෙනි, මෙසසර තො පිරිසුන් අග ඇතියේ ය. අවිද්‍යාවරණයෙන් වැසුනු තෘෂ්ණාසංයෝජනයෙන් බැඳුනු දිවෙත සැරිසරණ සහායන්ගේ පුකෙළ (පුඵ්භාවය) තො පෙණේ. මහණෙනි, දිසුදු වූ චිරාප වූ යමකු දක්නු නම්, මෙහි දී “අප විසිනු දු මේ දීඝිකාලයෙහි මෙබඳුවක් විදින ලද” යි නිමාවට (නිශ්චයට) යා යුතු යි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙසසර තො පිරිසුන් අග ඇතියේ යි ... මෙයින්දු ... මිදෙන්තට නිසි මැ යි.

3. 2. 2

සුඛිත සූත්‍රය

275. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, මෙසසර තො පිරිසුන් අග ඇතියේ ය ... මහණෙනි, සුවපත් අලභිකාරයෙන් සැදුනු යමකු දක්නු නම්, මෙහි දී “මේ දිගුකල අප විසිනුදු මෙබඳුවක් විදින ලද” යි නිමාවට යා යුතු යි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙසසර තො පිරිසුන් අග ඇතියේ ය ... මෙයින්දු මිදෙන්තට නිසි මැ යි.

3. 2. 3.

තිංසමතාන සූත්‍රය

276 රජගහනුවර-

එකල්හි සියල්ලෝ ම ආරණ්‍යක වූ පිණ්ඩපාතික වූ පාංශුකුලික වූ තෙව්වරික වූ, සියල්ලෝ ම සංයෝජන සහිත වූ, පාමානුවර වැසි තිස්තමක් පමණ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හිඳ ගත්හ.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “පාමානුවර වැසි මේ තිස්තමක් පමණ වූ භික්ෂුහු සියල්ලෝ ම ආරණ්‍යකහ. පිණ්ඩපාතිකහ. පාංශුකුලිකහ. තෙව්වරිකහ. සියල්ලෝ ම සංයෝජන සහිතහ. ඉදින්, මේ අසුන්හි දී ම ඔවුන්ගේ සිත් උපාදාන රහිත ව ආප්‍රවයන්ගෙන් යම් සේ මිදේ නම් එසේ මම මොවුනට දහම් දෙසන්නෙමි නම් මැතැවැ” යි මේ සිත විය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’ යි භික්ෂුන් ඇමතු සේක. ‘වහන්සැ’ යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: මහණෙනි, මෙසසර අවිදිතාග්‍ර ඇතියේ ය. අවිද්‍යාවෙන් වැසුනු තෘෂ්ණාවෙන් බැඳුනු දිවෙත සැරිසරණ සහායන්ගේ පුඵකෝපිය තො පෙණේ. මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඬවූ ද, මේ දිගුකල දිවෙත සැරිසරණ හිස් සුන් තොපගේ වැසුනු වැගුරුණු යම් පමණ ලෙසෙක් වේ ද, සිටුමහසමුද්‍රරෙහි යම් පමණ ජලයෙක් වේ ද, (මෙයින්) කිමෙක් ඉතා වැඩි දෑ යි?

“යථා ඛො මයං භනෙත භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජාතාම: එතදෙව භනෙත, ඛහුතරං යං තො ඉමිනා දීඝෙන අද්වුතා සකුංචතං සංසරතං සිසවජ්ඣනානං ලොභිතං පස්සන්තං පග්ගරිතං, ත තෙව චතුසු මහාසමුද්දෙසු උදක”නති.

සාධු සාධු භික්ඛවෙ, සාධු ඛො මෙ තුළෙහ භික්ඛවෙ, එවං ධම්මං දෙසිතං ආජාතාම: එතදෙව භික්ඛවෙ, ඛහුතරං යං වො ඉමිනා දීඝෙන අද්වුතා සකුංචතං සංසරතං සිසවජ්ඣනානං ලොභිතං පස්සන්තං පග්ගරිතං, ත තෙව චතුසු මහාසමුද්දෙසු උදකං. දීඝරතතං වො භික්ඛවෙ, ගුහනං සතං ගොභුතානං සිසවජ්ඣනානං ලොභිතං පස්සන්තං පග්ගරිතං, -පෙ- ත තෙව චතුසු මහාසමුද්දෙසු උදකං. දීඝරතතං වො භික්ඛවෙ, මහිසානං¹ සතං මහිසභුතානං සිසවජ්ඣනානං -පෙ- අජාතං සතං අජභුතානං -පෙ- උරබ්භානං සතං උරබ්භභුතානං -පෙ- මිගානං සතං මිගභුතානං -පෙ- සුකරානං සතං සුකරභුතානං -පෙ- කුකකුටානං සතං කුකකුටභුතානං -පෙ- දීඝරතතං වො භික්ඛවෙ, වොරා ගාමසාතකාති² ගහෙතා සිසවජ්ඣනානං ලොභිතං පස්සන්තං පග්ගරිතං -පෙ- දීඝරතතං වො භික්ඛවෙ, වොරා පරිපජ්ඣකාති³ ගහෙතා -පෙ- වොරා පාරදුරිකාති ගහෙතා සිසවජ්ඣනානං ලොභිතං පස්සන්තං පග්ගරිතං -පෙ- ත තෙව චතුසු මහාසමුද්දෙසු උදකං. තං කිස්ස හෙතු? අනම්මකයොසං භික්ඛවෙ, සංසාරො -පෙ- [යාවඤ්ඤිදං භික්ඛවෙ -පෙ-] අලං විමුච්චිතුනති.

ඉදමවොච භගවා. අනම්මතා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභි-
තඤ්ඤති. ඉමස්මිං ච පන වෙය්‍යාකරණස්මිං හඤ්ඤමානෙ තිංසමන්තානං
පාවෙය්‍යකානං භික්ඛුතං අනුපාද්‍ය අසවෙති විත්තාති විමුච්චිසුති.

3 2. 4.

මාතුසුභතං.

277 සාවජථීයං-

අනම්මකයොසං භික්ඛවෙ, සංසාරො -පෙ- ත සො භික්ඛවෙ, සතො
සුලභරුපො යො ත මාතාභුතපුබ්බො ඉමිනා දීඝෙන අද්වුතා. තං කිස්ස
හෙතු? අනම්මකයොසං භික්ඛවෙ, සංසාරො. -පෙ- [එවං දීඝරතතං වො
භික්ඛවෙ, දුක්ඛං පච්චක්ඛුතං -පෙ- යාවඤ්ඤිදං භික්ඛවෙ, අලමෙව සබ්බසංඝි-
රෙසු නිබ්බන්ධිතුං, අලං විරජ්ඣං.] අලං විමුච්චිතුනති.

3 2. 5.

පිතුසුභතං.

278. සාවජථීයං-

අනම්මකයොසං භික්ඛවෙ, සංසාරො -පෙ- ත සො භික්ඛවෙ, සතො
සුලභරුපො යො ත පිතාභුතපුබ්බො [ඉමිනා දීඝෙන අද්වුතා. තං කිස්ස
හෙතු? අනම්මකයොසං භික්ඛවෙ සංසාරො -පෙ- යාවඤ්ඤිදං භික්ඛවෙ]
-පෙ- අලං විමුච්චිතුනති.

1. මහිසානං - මජ්ඣං. 2. ගාමසාතකාති - මජ්ඣං, PTS.

3. පාරිපජ්ඣකාති, මජ්ඣං.

“වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරණ ලද ධර්මය යම් සේ දැනීමු නම්, මේ දිගුකල දිවෙන සැරිසරණ හිස්සුන් අපගේ වැහුනු වැගුරුණු යම් ලෙසෙක් වේ ද, ඒ ලෙස ම ඉතා වැඩිය. සිටුමහ සමුදුරෙහි ජලය නො ම වැඩිය.”

මහණෙනි, මැනවි, මැනවි. මහණෙනි, කෙසි මා විසින් දේශනා කරණ ලද ධර්මය මෙසේ දැනීමු නම් මැනවි: මහණෙනි, මේ දිගුකල දිවෙන සැරිසරණ හිස්සුන් තොපගේ වැහුනු වැගුරුණු යම් ලෙසෙක් වේ නම් මෙය ම ඉතා වැඩිය. සිටුමහසමුදුරෙහි ජලය නො ම වැඩිය. මහණෙනි, දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි ගොජාතියෙහි ම ගොණුන් ව උපන් හිස්සුන් තොපගේ වැහුනු වැගුරුණු ලෙස ම (ඉතා වැඩිය.) සිටුමහසමුදුරෙහි ජලය නො ම වැඩිය. මහණෙනි, දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි මගිෂ ජාතියෙහි ම මිහි ව උපන් හිස්සුන් තොපගේ ... එළු ජාතියෙහි ම එළු ව උපන් ... තිරෙළු ජාතියෙහි ම තිරෙළු ව උපන් ... මුළු ජාතියෙහි ම මුළු ව උපන් ... හුරු ජාතියෙහි ම හුරු ව උපන් ... කුකුළු ජාතියෙහි කුකුළු ව උපන් ... මහණෙනි, දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි ගම්පහරණ සොරු සි ගෙණ හිස්සුන් තොපගේ වැහුනු වැගුරුණු ලෙස ... මහණෙනි, දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි මං පහරණ සොරු සි ගෙණ ... පරමුත් සෙටුනා සොරු සි ගෙණ හිස්සුන් තොපගේ වැහුනු වැගුරුණු ලෙස ම (ඉතා වැඩිය.) සිටුමහසමුදුරෙහි ජලය නො ම වැඩිය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙසසර නො පිරිසුන් කෙළවර ඇත්තේ ය ... මෙයින් මහණෙනි ... මිදෙන්තට නිසි මැ යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: සතුටු සිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාදිතය ඇතුළත් පිළිගත්හ. මේ ධම්මිභාගය වදාරණු ලබන කල්හි හිස් නමක් පමණ පාවෙය්‍යක භික්ෂුන්ගේ සිත් උපාදාන රහිත ව ආසුටයන්ගෙන් මිදුනේ ය.

3. 2. 4.

මංගු සුත්‍රය

277. සැවැත්තුපර-

මහණෙනි, මෙසසර නො දන්නා ලද අවධි ඇතියේ ය ... මහණෙනි, මේ දිගුකල යම් සතෙක් එක් සතක්හු මවු නො වූ විරු ද, එබඳු සතෙක් සුලබ නො වේ ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මේ සසර නො දන්නා ලද අවධි ඇතියේ ය ... මහණෙනි, මෙසේ දීඝිකාලයක් තොප විසින් දුක් විඳින ලදී ... මහණෙනි, එහෙයින් සියලු සංයකාරයන් කෙරෙහි කළකිරෙන්නට නිසිය. නො ඇලෙන්නට නිසිය. මිදෙන්තට නිසි ම ය.

3. 2. 5.

පිතු සුත්‍රය

278. සැවැත්තුපර-

මහණෙනි, මෙසසර අවිදිතාග්‍රය ... මහණෙනි, මේ දිගුකල යම් සතෙක් එක්සතක්හු පිය නො වූ විරු ද, එබඳු සතෙක් සුලබ නො වේ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙසසර අවිදිතාග්‍රය ... මහණෙනි, එහෙයින් මිදෙන්තට නිසි ම ය. මිදෙන්තට සුදුසු මැ යි.

8. 2. 6.

භාතුසුතනං.

279 සාවඤ්ඤිකං-

අනමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො න සො භික්ඛවෙ, සතොතා සුලභරූපො යො න භාතාභූතපුබ්බො [ඉමිතා දීඝෙන අද්වුතා.] -පෙ-
[යාවඤ්ඤිදං භික්ඛවෙ -පෙ-] අලං විමුච්චිතුනති.

3. 2. 7.

භගිනිසුතනං.

280 සාවඤ්ඤිකං-

අනමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො න සො භික්ඛවෙ, සතොතා සුලභරූපො යො න භගිනිභූතපුබ්බො [ඉමිතා දීඝෙන අද්වුතා] -පෙ-
[යාවඤ්ඤිදං භික්ඛවෙ -පෙ-] අලං විමුච්චිතුනති.

3. 2. 8

පුතනසුතනං.

281 සාවඤ්ඤිකං-

අනමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො න සො භික්ඛවෙ, සතොතා සුලභරූපො යො න පුතනභූතපුබ්බො¹ [ඉමිතා දීඝෙන අද්වුතා] -පෙ-
[යාවඤ්ඤිදං භික්ඛවෙ -පෙ-] අලං විමුච්චිතුනති.

8. 2. 9.

ධිතුසුතනං.

282. සාවඤ්ඤිකං-

අනමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො පුබ්බාකොටි න පඤ්ඤායති අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං සන්ධිවතං සංසරතං. න සො භික්ඛවෙ, සතොතා සුලභරූපො යො න ධිතාභූතපුබ්බො ඉමිතා දීඝෙන අද්වුතා. තං කිංස භෙතු? අනමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො පුබ්බාකොටි න පඤ්ඤායති අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හා-
සංයෝජනානං සන්ධිවතං සංසරතං. එවං දීඝරතං වො භික්ඛවෙ, දුක්ඛං පච්චන්තුතං, තිබ්බං පච්චන්තුතං, ව්‍යසනං පච්චන්තුතං, කප්පි වඬ්ඝිතා, යාවඤ්ඤිදං භික්ඛවෙ, අලමෙව සබ්බසංඛාරෙසු නිබ්බිජ්ඣිතං, අලං විරජ්ජිතං, අලං විමුච්චිතුනති.

3. 2. 10.

වෙසුලපබ්බතසුතනං.

283 එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ. තත්ථ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි -පෙ- භගවා එතදවොච: අනමතග්ගොයං භික්ඛවෙ, සංසාරො, පුබ්බාකොටි න පඤ්ඤායති අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයෝජනානං සන්ධිවතං සංසරතං.

1. පුතො භූතපුබ්බො - සිමු, ඥා, සි, 1, 2,

3. 2. 6.

භානු සූත්‍රය

279. සෑවෑන්නුවර-

මහණෙනි, මේ සසර අවිදිතාග්‍ර ඇතියේ ය මහණෙනි, මේ දීඝිකාලයෙහි යමෙක් බැයා නො වූ විරූ ද, එබඳු සතෙක් සුලබ නො වේ ... මෙයින් මහණෙනි ... මිදෙන්නට නිසි මැයි.

3. 2. 7.

හගිහි සූත්‍රය

280. සෑවෑන්නුවර-

මහණෙනි, මේ සසර අවිදිතාග්‍ර ඇතියේ ය...මහණෙනි, මේ දීඝිකාලයෙහි යමෙක් බුහුන නො වූ විරූ ද, එබඳු සතෙක් සුලබ නො වේ. ... මෙයින් මහණෙනි ... මිදෙන්නට නිසි මැයි.

3. 2. 8

සුභත සූත්‍රය

281. සෑවෑන්නුවර-

මහණෙනි, මේ සසර අවිදිතාග්‍ර ඇතියේ ය මහණෙනි, මේ දීඝිකාලයෙහි යමෙක් පුතු නො වූ විරූ ද, එබඳු සතෙක් සුලබ නො වෙයි. ... මෙයින් මහණෙනි...මිදෙන්නට නිසි මැයි.

3. 2. 9.

බිතු සූත්‍රය

282. සෑවෑන්නුවර-

මහණෙනි, මෙසසර නො දන්නා ලද අග ඇතියේ ය. අවිද්‍යාවෙන් ඇවුරුණු තෘෂ්ණාවෙන් බැඳුනු දිවෙන සැරිසරණ සත්ත්වයන්ගේ පුකෙල- (පුළුන්තාවය) නො පෙනෙයි. මහණෙනි, මේ දීඝිකාලයෙහි දු නො වූ විරූ නම් එබඳු සතෙක් සුලබ නො වෙයි. ඒ සවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, මෙසසර නො දන්නා ලද අග ඇතියේ ය අවිද්‍යාවෙන් බැඳුනු තෘෂ්ණාවෙන් ඇවුරුණු දිවෙන සැරිසරණ සත්ත්වයන්ගේ පුළුන්තාවය නො පෙනෙයි. මහණෙනි. මෙසේ නොප විසින් දිගුකලක් දුක් විඳින ලදී. තියුණු දුක් විඳින ලදී. වෘසන විඳින ලදී. සොහොන හෝ පොළොව වඩනලදී. මෙයින් මහණෙනි, සියලු සංයතාරයන්හි කලකිරෙන්නට නිසි ම ය. නො ඇලෙන්නට නිසි ම ය. මිදෙන්නට නිසි මැයි.

3. 2. 10

වෙසුලපබ්බත සූත්‍රය

283. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි ගිජුකුළු පව්වෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. මහණෙනි, මෙසසර නො පිරිසුන් අග ඇත්තේ ය අවිද්‍යාවෙන් බැඳුනු තෘෂ්ණාවෙන් බැඳුනු දිවෙන සැරිසරණ සත්ත්වයන්ගේ පුළුකොටිය නො පැහේ.

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, ඉමස්ස වෙජුලලස්ස පබ්බතස්ස පාවිනවංසොනෙව සමඤ්ඤ උදපාදි. තෙන ඛො පන භික්ඛවෙ, සමයෙන මනුස්සානං නිවර්තනෙව සමඤ්ඤ උදපාදි. තිවර්තනං භික්ඛවෙ, මනුස්සානං චන්ත්‍යාදීඝ වස්සසහස්සාති ආයුප්පමාණං අහොසි. තිවර්තනවෙ, මනුස්සා පාවින-වංසං පබ්බතං වතුහෙන¹ ආරොහන්ති, වතුහෙන ඔරොහන්ති.

තෙන ඛො පන සමයෙන කාකුසන්ධි² භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො ලොකෙ උප්පන්නො භොති. කකුසන්ධිය භික්ඛවෙ භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධිය විධුර-සඤ්චි³ නාම සාවකයුගං අහොසි අග්ගං හද්දයුගං. පස්සථ භික්ඛවෙ, සා වෙවිමස්ස පබ්බතස්ස සමඤ්ඤ අන්තර්භිතා. තෙ ව මනුස්සා කාලකතා. සො ව භගවා පරිනිබ්බුතො. එවං අනිච්චා භික්ඛවෙ සඛ්ඛාරා, එවං අද්දව්‍යා භික්ඛවෙ සඛ්ඛාරා, එවං අත්තස්සාසිකා භික්ඛවෙ සඛ්ඛාරා. යාවඤ්චිදං භික්ඛවෙ, අලමෙව සබ්බසඛ්ඛාරෙසු නිබ්බිඤ්චුං, අලං විරජ්චිතුං, අලං විමුච්චිතුං.

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, ඉමස්ස වෙජුලලස්ස පබ්බතස්ස වඛකකො⁴ නෙව සමඤ්ඤ උදපාදි. තෙන ඛො පන භික්ඛවෙ, සමයෙන මනුස්සානං රොහිතස්සා නෙව සමඤ්ඤ උදපාදි. රොහිතස්සානං භික්ඛවෙ, මනුස්සානං තිංසවස්සසහස්සාති ආයුප්පමාණං අහොසි. රොහිතස්සා භික්ඛවෙ, මනුස්සා වඛකකං පබ්බතං නිහෙන ආරොහන්ති, නිහෙන ඔරොහන්ති.

තෙන ඛො පන භික්ඛවෙ, සමයෙන කොන්තමණ්ණ⁵ භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො ලොකෙ උප්පන්නො භොති. කොන්තමණ්ණස්ස භික්ඛවෙ, භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධිය භික්ඛවා සුභතරං නාම සාවකයුගං අහොසි අග්ගං හද්දයුගං. පස්සථ භික්ඛවෙ, සා වෙවිමස්ස පබ්බතස්ස සමඤ්ඤ අන්තර්භිතා. තෙ ව මනුස්සා කාලකතා? සො ව භගවා පරිනිබ්බුතො. එවං අනිච්චා භික්ඛවෙ, සඛ්ඛාරා -පෙ- අලං විමුච්චිතුං.

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, ඉමස්ස වෙජුලලස්ස පබ්බතස්ස සුථස්සො නෙව⁶ සමඤ්ඤ උදපාදි. තෙන ඛො පන භික්ඛවෙ, සමයෙන මනුස්සානං සුප්පිය.⁶ නෙව සමඤ්ඤ උදපාදි. සුප්පියානං භික්ඛවෙ, මනුස්සානං ඵෙතිවස්සසහස්සාති ආයුප්පමාණං අහොසි. සුප්පියා භික්ඛවෙ, මනුස්සා සුථස්සං පබ්බතං දථිහෙන ආරොහන්ති දථිහෙන ඔරොහන්ති.

තෙන ඛො පන භික්ඛවෙ, සමයෙන කස්සපො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො ලොකෙ උප්පන්නො භොති. කස්සපස්ස භික්ඛවෙ, භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධිය තිස්ස-භාරදවාජා නාම සාවකයුගං අහොසි අග්ගං හද්දයුගං. පස්සථ භික්ඛවෙ, සා වෙවිමස්ස පබ්බතස්ස සමඤ්ඤ අන්තර්භිතා තෙ ව මනුස්සා කාලකතා. සො ව භගවා පරිනිබ්බුතො. එවං අනිච්චා භික්ඛවෙ, සඛ්ඛාරා -පෙ- අලං විමුච්චිතුං.

1. වතුහෙන - මජ්ඣං.

2. කුකුච්ඤ්ඤ ඛොසි සංඝඝාත.

3. විඤ්චිතො - සත්‍ය,

4. කොන්තමණ්ණො, අට්ඨකථා සිමු, කොකාසමුභි - කාසාසමුභි, කොසි සංඝඝාත.

5. සුප්පියො - මජ්ඣං, සත්‍ය, PTS.

6. අප්පියො - සිමු,

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි: මේ වෙළුලු පථිතයට පාවිච්චිය ම ය හි තම් විය මහණෙනි, එකල්හි මිනිසුන්ට තීවර යත තාමය විය. මහණෙනි, තීවර මිනිසුන්ට දහස්වසෙක් ආයුෂ්‍යමාණය විය. මහණෙනි, තීවර මිනිස්සු පාවිච්චිය පථිතයට සිවු දිනකින් තහින්, සිවු දිනකින් බසින්.

එකල්හි අභීන් සමාස්සවූයුදා වූ කකුසද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලොව පහල වූ සේක අභීන් සමාස්සවූයුදා වූ කකුසද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට උතුම් සොදුරු යුවලක් වූ විඬුර, ඤජීව තම් සවු යුවලෙක් විය. මහණෙනි, බලවු: මේ පථිතයේ ඒ තාමය ද අතුරුදන් විය ඒ මිනිස්සු ද කල්පිය කලහ. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද පිරිණිවුතහ. මහණෙනි, මෙසේ සංඝකාරයෝ අනිත්‍යයහ. මහණෙනි, මෙසේ සංඝකාරයෝ අද්වෛතයහ. මෙසේ සංඝකාරයෝ අතස්සාසික (=අස්වැසිලි රහිත) ය හ මහණෙනි, මෙයින්ද සියලු සංඝකාරයන්හි කලකිරෙන්නට තිසි ම ය. තො ආලෝකව තිසි ම ය. මිදෙන්තට තිසි මැ යි.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි: මේ වෙළුලු පථිතයට වඩකක යත තාමය ම විය. මහණෙනි, එකල්හි මිනිසුන්ට රෝහිතය යත තාමය ම විය. මහණෙනි, රෝහිතය මිනිසුන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය තිස්වස්දහසෙක් විය. මහණෙනි, රෝහිතය මිනිස්සු වඩකක පථිතයට තෙදිනකින් තහින්, තෙදිනකින් බසින්.

මහණෙනි, එකල්හි අභීන් සමාස්සවූයුදා වූ කකුසද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලොව පහල වූ සේක. මහණෙනි, අභීන් සමාස්සවූයුදා වූ කකුසද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අග්‍රහස් යුගයක් වූ නිශයා, සුතතර තම් සවු යුගයෙක් විය මහණෙනි, බලවු: මේ පථිතයේ ඒ තාමයන් අතුරුදන් විය ඒ මිනිස්සු කල්පිය කලහ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් පිරිණිවිහහ. මහණෙනි, සංඝකාරයෝ මෙසේ අනිත්‍ය ... මිදෙන්තට තිසි මැ යි.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි: මේ වෙළුලු පථිතයට සුඵය යත තාමය ම විය. මහණෙනි, එකල්හි මිනිසුන්ට සුඵය යත තාමය විය. මහණෙනි, සුඵය මිනිසුන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය විසිවස්දහසෙක් විය. මහණෙනි, සුඵය මිනිස්සු සුඵය පථිතයට දෙදිනකින් තහින්, දෙදිනකින් බසින්.

මහණෙනි, එකමයෙහි අභීන් සමාස්සවූයුදා වූ කකුසද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලෝකයෙහි පහල වූ සේක. මහණෙනි, අභීන් සමාස්සවූයුදා වූ කකුසද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අග්‍රහස් යුගයෙක් වූ නිසා, භාරද්වාජ තම් ශ්‍රාවක යුගයෙක් විය මහණෙනි, බලවු: මේ පථිතයේ ඒ තමන් අතුරුදන් විය. ඒ මිනිස්සු කල්පිය කලහ. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් පිරිණිවිහහ. මහණෙනි, සංඝකාරයෝ මෙසේ අනිත්‍ය ... මිදෙන්තට තිසි මැ යි.

එතරහි බො පත භික්ඛවෙ, ඉමස්ස වෙපුලලස්ස පබ්බතස්ස වෙපුළලා
කෙව් සමෙඤ්ඤ උදපාදි. එතරහි බො පත භික්ඛවෙ, ඉමෙසං මනුස්සානං
මාගධිකා කෙව් සමෙඤ්ඤ උදපාදි. මාගධිකානං භික්ඛවෙ, මනුස්සානං අපපකං
අසුපපමාණං පරිත්තං ලුහ්ඤං.¹ යො වීරං ජීවති, සො වස්සසතං, අපපං
වා භීයො මාගධිකා භික්ඛවෙ, මනුස්සා වෙපුලලං පබ්බතං මුහුයෙනත
අරොහන්ති, මුහුතෙනත ඔරොහන්ති

එතරහි බො පනාහං භික්ඛවෙ, අරහං සම්මාසම්මුද්ධො ලොකෙ
උප්පන්නො. මස්සා බො පන භික්ඛවෙ, භාටීපුත්තමොග්ගලොනං තාම
සාවකසුභං අග්ගං හග්ගසුභං. හවිස්සති භික්ඛවෙ, සො සම්මයො, සා
අයඤ්ඤවිමස්ස පබ්බතස්ස සමෙඤ්ඤ අනතරධායිස්සති. ඉමෙ වෙ මනුස්සා
කාලං කරිස්සන්ති. අහඤ්ඤ පරිනිබ්බායිස්සාමි. එවා අනිච්චා භික්ඛවෙ සඤ්ඤාරා,
එවං අද්ච්චා භික්ඛවෙ සඤ්ඤාරා, එවං අතස්සායිකා භික්ඛවෙ සඤ්ඤාරා.
යාවඤ්ඤිදං භික්ඛවෙ, අලමෙව සබ්බසඤ්ඤාරෙසු නිබ්බිජ්ඣතුං, අලං වීරජ්ජතුං,
අලං විමුච්චිතුන්ති.

ඉදමවොච හගවා. ඉදං වචා සුගතො අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

පාවිතවංසො තිවරානං රොහිතස්සාත වඬකකො,
සුප්පිසානං සුඵස්සොති මාගධානඤ්ඤ වෙපුලලො.

අනිච්චා වත සඤ්ඤාරා උප්පාදවංසධම්මිනො,
උප්පජ්ජිතා නිරුජ්ඣන්ති තෙසං චුප්පමො සුබොති,

දුග්ගතවග්ගො දුභීයො.

තසසුද්දනං:

දුග්ගතං සුඛිතඤ්ඤව භිංස මාතාපිතෙත ව
භාතා හගිති සුතො ව භිතා වෙපුලලපබ්බතං.²

අනම්භග්ගසංයුතනං සමත්තං.

1. ලුහ්ඤං - සිමු, සි 1, 2. 2 වෙපුලලපබ්බතං - සිමු.

මහණෙනි, දෑත් මේ වෙළුලුපථිතයට වෙළුලු යන නාමය ම විය. මහණෙනි, දෑත් මේ මිනිසුන්ට මාගධික යන නාමය ම විය. මහණෙනි, මාගධික මිනිසුන්ගේ ආයුෂ්‍යමාණය ඉතා ස්වල්ප ය, මද ය, ඉතා සුළු ය යමෙක් බොහෝ කලක් ජීවත් වේ නම් හෙතෙමේ සියවසක් හෝ, ඉන් මදක් (දස-විසිවසක්) වැඩියෙන් හෝ ජීවත් වෙයි. මහණෙනි, මහධරට වැඩි මිනිස්සු වෙළුලු පථිතයට මොහොතකින් තහිත්. මොහොතකින් බසිත්.

මහණෙනි, දෑත් වූ කලී අතීත් සමාස්සවුණු වූ මම ලොකයෙහි උපන්නි. මහණෙනි, මට අගසොදුරු සුවල වූ සැපියුන්, මුගලන් නම් සවු සුවල වේ. මහණෙනි, මේ පථිතයාගේ යම් මේ නාමයක් වේද, එය අතුරුදන් වන්නේ නම් ඒ කාලය වන්නේ ය. මේ මිනිස්සුන් කල්පය කරන්නාහු ය. මමත් පිරිණිවේන්නෙමි. මහණෙනි, සංඝකාරයෝ මෙසේ අතීතහ. මහණෙනි, සංඝකාරයෝ මෙසේ අභිතයහ. මහණෙනි, සංඝකාරයෝ මෙසේ අනාගතයහ. මහණෙනි, මෙයින් සියලු සංඝකාරයන්හි කළකිරෙන්නට නිසි ම ය. තො අලෙන්නට නිසි ම ය. මිදෙන්නට නිසි ම ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ආර්‍ය්‍යාන් වහන්සේ මෙය වදාළ වැලි අත් අසුරිනුදු මෙය වදාළ සේක:

කීවරයන්ට පාවිතවංස විය. රෝහිතස්සයන්ට වම්බක විය. සුපථිතයන්ට සුඵස්ස විය. මාගධිකයන්ට වෙළුලු විය.

සංඝකාරයෝ ඵ්කාන්තයෙන් අතීතයහ. ඉපද කැඟිවන ස්වභාව අතීතහ. ඉපද නිරුඳි වෙති. ඔවුන්ගේ සංකීදීම් සුඵ යි.

දුග්ගතවිභීය දෙවෙනි යි.

එහි උද්දානය:

දුග්ගත, සුඛිත, තිංස (මිත්ත), මාවු, පිතු, භාවු, හගිති, පුත්ත, ධිතු, වෙළුලු පඛිත ය යි සුත්‍ර දශයෙහි යි.

අනමනග්ගසංයුත්තය නිමිසේ ය.

4. කසයපසංයුතනං

1. කසයපවග්ගො

4. 1. 1.

සනතුට්ඨිසුතනං

284. සාවච්ඡිං-

සනතුට්ඨංගං භික්ඛවෙ, කසයපො ඉතරීතරෙත විවරෙන, ඉතරීතර-
විවරසනතුට්ඨියං ව චණ්ණවාදී, න ච විවරහෙතු අනෙසනං අපාතිරූපං
අපජ්ජති, අලභා ව විවරං න පරිතස්සති. ලභා ව විවරං අගධිනො,¹
අමුච්ඡිනො අතජ්ඣාපනො; ආදීනවදස්සාපී නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති.

සනතුට්ඨංගං භික්ඛවෙ, කසයපො ඉතරීතරෙත පිණ්ඩපාතෙන,
ඉතරීතරපිණ්ඩපාතසනතුට්ඨියං ව චණ්ණවාදී, න ච පිණ්ඩපාතහෙතු
අනෙසනං අපාතිරූපං අපජ්ජති, අලභා ව පිණ්ඩපාතං න පරිතස්සති. ලභා
ව පිණ්ඩපාතං අගධිනො,¹ අමුච්ඡිනො අතජ්ඣාපනො; ආදීනවදස්සාපී
නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති.

සනතුට්ඨංගං භික්ඛවෙ, කසයපො ඉතරීතරෙත සෙතාසතෙන, ඉතරී-
තරසෙතාසතසනතුට්ඨියං ව චණ්ණවාදී, න ච සෙතාසත හෙතු අනෙසනං
අපාතිරූපං අපජ්ජති අලභා ව සෙතාසතං න පරිතස්සති ලභා ව
සෙතාසතං අගධිනො,¹ අමුච්ඡිනො අතජ්ඣාපනො; ආදීනවදස්සාපී
නිස්සරණ පඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති

සනතුට්ඨංගං භික්ඛවෙ, කසයපො ඉතරීතරෙත ගිලාතපච්චය
භෙසජ්ජරිකඛාරෙන, ඉතරීතරගිලාතපච්චයභෙසජ්ජරිකඛාරසනතුට්ඨිය ව
චණ්ණවාදී, න ච ගිලාතපච්චයභෙසජ්ජරිකඛාරහෙතු අනෙසනං අපාති-
රූපං අපජ්ජති. අලභා ව ගිලාතපච්චයභෙසජ්ජරිකඛාරං න පරිතස්සති.
ලභා ව ගිලාතපච්චයභෙසජ්ජරිකඛාරං අගධිනො, අමුච්ඡිනො අතජ්ඣා-
පනො; ආදීනවදස්සාපී නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජති

තසමාතිහ භික්ඛවෙ එවං සිත්තිතබ්බං, සනතුට්ඨා ගවිස්සාම ඉතරීතරෙත
විවරෙන, ඉතරීතරවිවරසනතුට්ඨියං චණ්ණවාදීනො. න ච විවරහෙතු
අනෙසනං අපාතිරූපං අපජ්ජස්සාම. අලභා ව විවරං න පරිතස්සස්සාම.²
ලභා ව විවරං අගධිනා අමුච්ඡිනා අතජ්ඣාපනා; ආදීනවදස්සාපීනො
නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජස්සාම. (එවං සබ්බං කතතබ්බං)* සනතුට්ඨා
ගවිස්සාම ඉතරීතරෙත පිණ්ඩපාතෙන -පෙ- සනතුට්ඨා ගවිස්සාම
ඉතරීතරෙත සෙතාසතෙන -පෙ- සනතුට්ඨා ගවිස්සාම ඉතරීතරෙත
ගිලාතපච්චයභෙසජ්ජරිකඛාරෙන, ඉතරීතරගිලාතපච්චයභෙසජ්ජරිකඛාර-
සනතුට්ඨියං ව චණ්ණවාදීනො. න ච ගිලාතපච්චයභෙසජ්ජරිකඛාරහෙතු
අනෙසනං අපාතිරූපං අපජ්ජස්සාම. අලභා ව ගිලාතපච්චයභෙසජ්ජ-
රිකඛාරං න පරිතස්සස්සාම. ලභා ව ගිලාතපච්චයභෙසජ්ජරිකඛාරං
අගධිනා අමුච්ඡිනා අතජ්ඣාපනා; ආදීනවදස්සාපීනො නිස්සරණපඤ්ඤා
පරිභුඤ්ජස්සාමාති. එවං හි බො භික්ඛවෙ සිත්තිතබ්බං.

කසයපෙන වා හි වො භික්ඛවෙ, ඔවදිස්සාමි, යො වා පතස්ස³ කසය ප
සදිසො ඔවදිතෙහි ව පත වො තථතතාය පටිපජ්ජිතබ්බන්ති.

1. අගධිනො - සිමු, සි1, 2. 2. න ච පරිතස්සස්සාම - මජ්ඣිම.

* දිස්සතෙයං අනන්තපාපො, සබ්බන්ත. තථාපි ත පුජ්ජති මය මායති 3. යො මා,
ආත - සිමු.

4. කසපසංයුතය

1. කසපවග්ගීය

4. 1 1

සතතුට්ඨි සුත්‍රය

284 සැවැත්තුටර-

මහණෙනි, මේ කාශ්‍යප තෙමේ ඉතරිතර විවරයෙන් (රුක්‍ෂාප්‍රණ්ඩාදීන් ලද පරිදි යම් කිසි සිවුරකින්) සතතුට්ඨි - සතුවු වූයේ මෙහි ඉතරිතරවිවර සන්තොසයෙහි ගුණ කියනසුලු වූයේ, සිවුරු හේතුවෙන් අසුතු සෙවුමට නුසුදුසු පිළිවෙතට නොද පැමිණෙයි. සිවුරු නොලැබ නොද නැවෙයි. සිවුරු ලැබ ද ගිජු නොවූයේ, මුසපත් නොවූයේ, තෘණායෙන් නොවළඳුනා ලද්දේ දෙය් දක්නාසුලු වූයේ, ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂාඥන ඇතියේ පරිභෝග කෙරෙයි.

මහණෙනි, මේ කාශ්‍යප තෙමේ ඉතරිතර පිණ්ඩාතයෙන් සතුවු වූයේ ඉතරිතර පිණ්ඩාත සංතුමයෙහි ගුණ කියනසුලු වූයේ, පිණ්ඩාත හේතුවෙන් අනුලොම නොවූ අයුරු සෙවුමට නොද පැමිණෙයි. පිණ්ඩාතය නොලැබ ද නොනැවෙයි. පිණ්ඩාතය ලැබ ද ගිජු නු වූයේ, මුසපත් නු වූයේ, තෘණාවෙන් යවපත් නොවූයේ එහි දෙය් දක්නා සුලු වූයේ ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂාඥන ඇතියේ පරිභෝග කෙරෙයි.

මහණෙනි, මේ කාශ්‍යප තෙමේ යම් කිසි සෙනසුනකින් සතුවු වූයේ, යම්කිසි සෙනසුනකින් සතුවු විමෙහි ගුණ කියනසුලු වූයේ, සෙනසුන් හේතුවෙන් නුසුදුසු සෙවුමට නොද පැමිණෙයි. සෙනසුන නොලැබ ද නොනැවෙයි. සෙනසුන ලැබ ද ගිජු නොවූයේ, මුසපත් නොවූයේ, තෘණාවෙන් නොමැඩුනේ එහි දෙය් දක්නාසුලු වූයේ, පස්විකුම් නුවණ ඇතියේ පරිභෝග කෙරෙයි.

මහණෙනි, මේ කාශ්‍යප තෙමේ ලද යම් කිසි ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරකින් සතුවු වූයේ, යම් කිසි ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරකින් සතුවු විමෙහි ගුණ කියනසුලු වූයේ, ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකර හේතුවෙන් නුසුදුසු අසුකතානෙමණ්ණයට නොද පැමිණෙයි. ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකර නොලැබ ද නොනැවෙයි. ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකර ලැබ ද ගිජු නොවූයේ, මුසපත් නොවූයේ තෘණායෙන් නොවෙළුනේ, එහි දෙය් දක්නාසුලු වූයේ, නිසරණප්‍රඥ ඇතියේ පරිභෝග කෙරෙයි.

එහෙයින් මහණෙනි, මෙහි මෙයේ භික්ෂු සුතු. ඉතරෙතර විවරයෙන් සතුවු වන්නෙමේ ඉතරෙතර විවරසංතුමයෙහි ගුණ කියන්නෙමේ වන්නෙමු. සිවුරු හේතු කොට අප්‍රතිරූප අසුකතානෙමණ්ණයට නොද පැමිණෙත්-නෙමු. සිවුරු නොලැබ ද නොනැවෙන්නෙමු. සිවුරු ලැබ ද ගිජු නොවන්නෙමේ, මුසපත් නොවූවෙමේ, තෘණායෙන් නොමැඩුනෙමේ, දෙය් දක්නාසුලු වූවෙමේ, නිසරණප්‍රඥ ඇත්තෙමේ පරිභෝග කරන්නෙමු. යම් කිසි පිණ්ඩාතයකින් සතුවු වන්නෙමු... යම් කිසි සෙනසුනකින් සතුවු වූවෙමේ වන්නෙමු... යම් කිසි ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරකින් සතුවු වූවෙමේ, යම් කිසි ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරකින් සතුවු විමෙහි ගුණ කියනසුල්ලෙමේ වන්නෙමු. ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකර හේතු කොට නුසුදුසු අසුතු අනෙමණ්ණයට නොද පැමිණෙන්නෙමු. ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකර ලැබ ද ගිජු නොවූවෙමේ, මුසපත් නොවූවෙමේ තෘණාවෙන් නොවළඳුනෙමේ, දෙය් දක්නාසුලු වූවෙමේ, නිසරණප්‍රඥ ඇත්තෙමේ පරිභෝග කරන්නෙමු යි. මහණෙනි, කොප විසින් මෙයේ භික්ෂු සුතු මැ යි.

මහණෙනි, කාශ්‍යප හා සම වන්නට නොද යමෙක් කාශ්‍යප හා සම වන්නේ තම් (එබන්දකු වන්නට) හෝ තොපට අවවාද කරම් අවවාද කරණ ලද නොප විසිනුදු ඒ පිණිස පිළිපැදිය යුතු යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4 1 2.

අනොත්තං පිසුනං.

285. එවං මෙ සුතං, එකං සමයං ආයස්මා ව මහාකස්සපො ආයස්මා ව භාටිපුණ්ණා ඛාග්ගසීයං විහරන්ති ඉසිපතනෙ මිගදුගෙ. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුතො සායණසමයං පටිසල්ලානා ටුට්ඨිකො යෙනායස්මා මහාකස්සපො තෙනුපතංකම්. උපසංකම්භා ආයස්මා මහාකස්සපෙ න සද්ධිං සමොද්ධිං සමොදනීයං කථං සාදණීයං චිතිසාරෙභා එකමනං නිසීදි. එකමනං නිසින්නො ඛො ආයස්මා සාරිපුතො ආයස්මනං මහාකස්සපං එතදුවොච:

“ටුට්ඨති භීදං ආටුසො කසාප, අනාතාපි අනොත්තංපි¹ අභබ්බො සමොධාය, අභබ්බො නිබ්බානාය, අභබ්බො අනුත්තරස්ස යොගකෙමස්ස අභිගමාය, අනාපි ව ඔත්තාපි ව භබ්බො සමොධාය, භබ්බො නිබ්බානාය, භබ්බො අනුත්තරස්ස යොගකෙමස්ස අභිගමාය”ති.

“කිත්තංවතා නු ඛො ආටුසො, අනාතාපි භොති අනොත්තංපි¹ අභබ්බො සමොධාය, අභබ්බො නිබ්බානාය, අභබ්බො අනුත්තරස්ස යොගකෙමස්ස අභිගමාය” කිත්තංවතා ව පතාටුසො, අනාපි භොති ඔත්තාපි භබ්බො සමොධාය, භබ්බො නිබ්බානාය, භබ්බො අනුත්තරස්ස යොගකෙමස්ස අභිගමාය”ති?

ඉධාටුසො, භික්ඛු අනුප්පන්නා මෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජමානා අතර්ථාය සංවතේතය්සුන්ති න අතප්පං කරෙති. උප්පන්නා මෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අප්පජ්ජමානා අතර්ථාය සංවතේතය්සුන්ති න අතප්පං කරෙති. අනුප්පන්නා මෙ කුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජමානා² අතර්ථාය සංවතේතය්සුන්ති න අතප්පං කරෙති. උප්පන්නා මෙ කුසලා ධම්මා නිරුජ්ඣමානා අතර්ථාය සංවතේතය්සුන්ති න අතප්පං කරෙති. එවං ඛො ආටුසො, අනාතාපි භොති.

කථංආවොටුසො, අනොත්තංපි¹ භොති?

ඉධාටුසො, භික්ඛු අනුප්පන්නා මෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජමානා අතර්ථාය සංවතේතය්සුන්ති න ඔත්තපති.³ උප්පන්නා මෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අප්පජ්ජමානා අතර්ථාය සංවතේතය්සුන්ති න ඔත්තපති.³ අනුප්පන්නා මෙ කුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජමානා² අතර්ථාය සංවතේතය්සුන්ති න ඔත්තපති.³ උප්පන්නා මෙ කුසලා ධම්මා නිරුජ්ඣමානා අතර්ථාය සංවතේතය්සුන්ති න ඔත්තපති.³ එවං ඛො ආටුසො අනොත්තංපි¹ භොති.

එවං ඛො ආටුසො, අනාතාපි අනොත්තංපි¹ අභබ්බො සමොධාය, අභබ්බො නිබ්බානාය, අභබ්බො අනුත්තරස්ස යොගකෙමස්ස අභිගමාය.

1. අනොත්තංපි-මජ්ඣ. 2. අනුප්පජ්ජමානා-සා, සි 2. 3. ඔත්තපති-මජ්ඣ. PTS.

4. 1. 3

අනොභතාපි සූත්‍රය

285. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක ආයුෂමත් මහසුප්තෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් සැපියුන් තෙරණුවෝද, බරණැස් නුවර සමීපයෙහි මිශ්‍රය නම් වූ ඉසිපතනායමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂමත් සැපියුන් තෙරණුවෝ සවන්කලා පලයමවතින් තැහි සිටි සේක් ආයුෂමත් මහසුප්තෙරණුවන් වෙත එළඹියහ එළඹ ආයුෂමත් මහසුප්තෙරණුවන් සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පසෙක වැඩ හුන්හ. එකත්පසෙක වැඩහුන් ආයුෂමත් සැපියුන් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් මහසුප්තෙරණුවන්ට මෙය කීහ:

“ඇවැත්නි, කාශ්‍යපයෙනි, කෙලෙස් තවන වැර තැත්තේ පවටි බිය තැත්තේ සමෝධිය පිණිස නො තිසි ය. නිවන පිණිස නො තිසි ය. අනුතතර වූ අභිතඤ්ඤා පිණිස නො තිසි ය. කෙලෙස් තවන වියතිය ඇත්තේ ම පවටි බිය ඇත්තේ ම සමෝධිය පිණිස තිසි ය. නිවන පිණිස තිසි ය. අනුතතර අභිතඤ්ඤා ලැබීම පිණිස තිසි ය”යි මෙය කියනු ලැබෙයි.

“ඇවැත්නි, කොපමණෙකින් කෙලෙස් තවන වැර තැත්තේ පවටි බිය තැත්තේ සමෝධිය පිණිස නො තිසි වේ ද, නිවන පිණිස නො තිසි වේ ද, අනුතතර අභිතඤ්ඤා ලැබීම පිණිස නො තිසි වේ ද? ඇවැත්නි, කොපමණෙකින් කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තේ පවටි බිය ඇත්තේ සමෝධිය පිණිස තිසි වේ ද, නිවන පිණිස තිසි වේ ද, අනුතතර අභිතඤ්ඤා ලැබීම පිණිස තිසි වේ ද” යි?

ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ නූපත් ලාමක අකුශලධම්මෝ උපදනාහු මට අතඤ්ඤා පිණිස පවත්නාහ යි වියතිය නො කෙරේ ද, උපත් ලාමක අකුශල ධම්මෝ ප්‍රතිණ නො වන්නාහු මට අතඤ්ඤා පිණිස පවත්නාහ යි වියතිය නො කෙරේ ද, නූපත් කුශල ධම්මෝ නූපදනාහු මට අතඤ්ඤා පිණිස පවත්නාහ යි වියතිය නො කෙරේ ද, උපත් කුශලධම්මෝ නිරුද්ධ වන්නාහු මට අතඤ්ඤා පිණිස පවත්නාහ යි වියතිය නො කෙරේ ද, ඇවැත්නි, මෙසේ කෙලෙස් තවන වියතිය තැත්තේ වේ.

ඇවැත්නි, කෙසේ නම් පවටි බිය තැත්තේ වේ ද?

ඇවැත්නි, මෙහි මහණ තෙමේ නූපත් ලාමක අකුශලධම්මෝ උපදනාහු මට අතඤ්ඤා පිණිස පවත්නාහ යි බියපත් නො වේ ද, උපත් ලාමක අකුශලධම්මෝ ප්‍රතිණ නො වන්නාහු මට අතඤ්ඤා පිණිස පවත්නාහ යි බියපත් නො වේ ද, නූපත් කුශලධම්මෝ නූපදනාහු මට අතඤ්ඤා පිණිස පවත්නාහ යි බියපත් නො වේ ද, උපත් කුශලධම්මෝ නිරුද්ධ වන්නාහු මට අතඤ්ඤා පිණිස පවත්නාහ යි බියපත් නො වේ ද, ඇවැත්නි, මෙසේ පවටි බිය තැත්තේ වේ

ඇවැත්නි, මෙසේ කෙලෙස් තවන වැර තැත්තේ, පවටි බිය තැත්තේ, සමෝධිය පිණිස නො තිසි වේ, නිවන පිණිස නො තිසි වේ. අනුතතර අභිතඤ්ඤා ලැබීම පිණිස නො තිසි වේ.

කපඤ්චාට්‍රිකො, ආතාපි හොති?

ඉධාට්‍රිකො, භික්ෂු අනුප්පන්නා මෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජමානා අතර්ථය සංවතේතය්‍යනති ආතප්පං කරොති. උප්පන්නා මෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අප්පතියමානා අතර්ථය සංවතේතය්‍යනති ආතප්පං කරොති. අනුප්පන්නා මෙ කුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජමානා අතර්ථය සංවතේතය්‍යනති ආතප්පං කරොති. උප්පන්නා මෙ කුසලා ධම්මා නිරුජ්ඣමානා අතර්ථය සංවතේතය්‍යනති ආතප්පං කරොති. එවං ඛො ආට්‍රිකො, ආතාපි හොති.

කපඤ්චාට්‍රිකො, ඔත්තාපි¹ හොති?

ඉධාට්‍රිකො, භික්ෂු අනුප්පන්නා මෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජමානා අතර්ථය සංවතේතය්‍යනති ඔත්තපති උප්පන්නා මෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා අප්පතියමානා අතර්ථය සංවතේතය්‍යනති ඔත්තපති. අනුප්පන්නා මෙ කුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජමානා අතර්ථය සංවතේතය්‍යනති ඔත්තපති. උප්පන්නා මෙ කුසලා ධම්මා නිරුජ්ඣමානා අතර්ථය සංවතේතය්‍යනති ඔත්තපති. එවං ඛො ආට්‍රිකො, ඔත්තාපි¹ හොති.

එවං ඛො ආට්‍රිකො, ආතාපි ඔත්තාපි¹ භබ්බො සම්මොධාය, භබ්බො තිබ්බානාය, භබ්බො අනුත්තරස්ස යොගතේතමස්ස අධිගමායාති.

4. 1. 3.

වඤ්ජපමස්සභංගො

286. සාවඤ්ජිකං -

වඤ්ජපමා භික්ඛවෙ, කුලාති උපසම්ඤ්ජමථ අපකය්‍යොව කායං, අපකය්‍යා² චිත්තං, නිව්චතවකා කුලෙසු³ අප්පගඛො, සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො ජරුද්දායං වා ඔලොකෙය්‍ය පබ්බතචිත්තමං වා තදීච්ඡිග්ගං වා අපකය්‍යොව කායං, අපකය්‍යා චිත්තං, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, වඤ්ජපමා කුලාති උපසම්ඤ්ජමථ අපකය්‍යොව කායං අපකය්‍යා² චිත්තං, නිව්චතවකා කුලෙසු අප්පගඛො. කය්‍යපො භික්ඛවෙ, වඤ්ජපමො කුලාති උපසම්ඤ්ජමති අපකය්‍යොව කායං අපකය්‍යා² චිත්තං, නිව්චතවකො කුලෙසු අප්පගඛො.

තං කිම්මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කප්පරුපො භික්ෂු අර්ථති කුලාති උපසම්ඤ්ජමානති?

"භගවම්බුලකා නො භනෙත ධම්මා, භගවන්තතතිකා, භගවම්පටි-සරණා. ඤාට්‍රික වත භනෙත, භගවන්ත ඤෙඤ්ඤථ පටිභාචු එධය්‍ය භාසිතය්‍ය අතර්ථා. භගවතො සුචා භික්ෂු ධාරෙය්‍යනති" යි.

1 ඔත්තාපි - මජ්ඣ, 2. අපකය්‍යොව - සීච්ඡි, 3. නිව්චං තවතා කුලෙසු - සී 2.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඇවැත්ති, කෙසේ කෙළෙත් තවන වැර ඇත්තේ වෙ ද?

ඇවැත්ති මෙහි මහණ තෙමේ නුපත් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු මට අතනීය පිණිස පවත්නාහ යි වියනීය කෙරේ ද, උපත් ලාමක අකුශල-ධර්මයෝ ප්‍රතිණ නො වන්නාහු මට අතනීය පිණිස පවත්නාහ යි වියනීය කෙරේ ද, නුපත් කුශලධර්මයෝ නුපදනාහු මට අතනීය පිණිස පවත්නාහ යි වියනීය කෙරේ ද, උපත් කුශලධර්මයෝ නිරුඳ්ධ වන්නාහු මට අතනීය පිණිස පවත්නාහ යි වියනීය කෙරේ ද; ඇවැත්ති, මෙසේ කෙළෙත් භවත වැර ඇත්තේ වේ.

ඇවැත්ති, කෙසේ පවට බිය ඇත්තේ වේ ද?

ඇවැත්ති, මෙහි මහණ තෙමේ නුපත් ලාමක අකුශලධර්මයෝ උපදනාහු මට අතනීය පිණිස පවත්නාහ යි බයි ද, උපත් ලාමක අකුශලධර්මයෝ ප්‍රතිණ නො වන්නාහු මට අතනීය පිණිස පවත්නාහ යි බයි ද, නුපත් කුශල ධර්මයෝ නුපදනාහු මට අතනීය පිණිස පවත්නාහ යි බයි ද, උපත් කුශලධර්මයෝ නිරුඳ්ධවන්නාහු මට අතනීය පිණිස පවත්නාහ යි බයි ද, ඇවැත්ති, මෙසේ පවට බිය ඇත්තේ වෙයි.

ඇවැත්ති, මෙසේ කෙළෙත් තවන වැර ඇත්තේ පවට බිය ඇත්තේ සමෝධිය පිණිස නිසි වේ. නිවන පිණිස නිසි වේ. අනුහතර අභිතතිය ලැබීම පිණිස නිසි වේ යි.

4 1 3

වග්ගපම සූත්‍රය

286. සැවැත්නුටර-

මහණෙනි, (කිසිවකු කෙරෙහි නො ඇලෙමින් අයත් තනිත) වන්ද්‍රයා වැනිව සන්චාරදියෙන්) කය ඉවත් කොට ම සිත ඉවත් කොට ම නිති (ආගන්තුකයකු මෙන්) අලුත් ව කුලයන්හි ප්‍රගල්භ (ගැටීම්) රහිතව කුලයන් වෙත එළඹෙයි. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් ගරුවැඩුනු ලීඳක් හෝ කඳුබෑවුමක් හෝ ගංඉවුරු බුත් තැනක් හෝ කය ඉවත් කොට ම සිත ඉවත් කොට ම බලන්නේ ද, මහණෙනි එසෙයින් ම වන්ද්‍රයා වැනි ව කය ඉවත් කොට ම සිත ඉවත් කොට ම නිතර අලුත් ව, කුලයන්හි නො ගැටී කුලයන් වෙත එළඹෙයි. මහණෙනි, කසුප් තෙමේ සද වැනි ව කය ඉවත් කොට ම සිත ඉවත් කොට ම නිතර අලුත් ව කුලයන්හි නො ගැටී කුලයන් වෙත එළඹෙයි.

මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඬවු ද, කෙබඳු මහණෙක් කුලයන් වෙත එළඹෙන්නට නිසි ද යි? “වහන්ස, අපගේ ධර්මයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තේතා කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිහිට කොට ඇත්තාහ. වහන්ස, මේ භාග්‍යවතුන් අනීය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටහේවා, මැනවි. (ඒ අවිය) භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් අසා හිසැසුනු දරන්නාහ” යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො භගම් අකාසෙ පාණී වාලෙසි සෙය්ථාපි භික්ඛවෙ, අයං අකාසෙ පාණී න සජ්ජති, න ගය්‍යති, න ඛජ්ඣති, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යස්ස කස්සථි භික්ඛුතො කුලාති උපසංඛිකමිතො කුලෙසු විතනං න සජ්ජති, න ගය්‍යති න ඛජ්ඣති “ලභනතු ලාභකාමා, පුඤ්ඤකාමා කරේනතු පන පුඤ්ඤාති”ති. යථා සකෙත ලාභෙන අත්තමිතො භොති සුමිතො, එවං පරෙසං ලාභෙන අත්තමිතො භොති සුමිතො. එවරුපො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහති කුලාති උපසංඛිකමිතුං. කස්සපස්ස භික්ඛවෙ කුලාති උපසංඛිකමිතො කුලෙසු විතනං න සජ්ජති, න ගය්‍යති, න ඛජ්ඣති “ලභනතු ලාභකාමා, පුඤ්ඤකාමා කරේනතු පන පුඤ්ඤාති”ති. යථා සකෙත ලාභෙන අත්තමිතො භොති සුමිතො, එවං පරෙසං ලාභෙන අත්තමිතො භොති සුමිතො. එවරුපො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහති කුලාති උපසංඛිකමිතුං.

තං කීං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කථංරුපස්ස භික්ඛුතො අපරිපුර්ණා ධම්මදෙසනා භොති? “භගවම්බුලකා නො භනෙත ධම්මා, භගවනෙතතිකා භගවම්පටිසරණා. සාධු වත භනෙත, භගවතඤ්ඤෙව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අපේථ භගවතො සුත්වා භික්ඛු ධාරෙස්සන්ති”ති.

තෙන හි භික්ඛවෙ සුණාථ, සාධුකං මතසිකාරාථ භාසිස්සාමිති. එවං භනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

යො හි කොථි භික්ඛවෙ, භික්ඛු එවඤ්ඤිතො පරෙසං ධම්මං දෙසෙති: “අහො වත මෙ ධම්මං සුඤ්ඤස්ස, සුත්වා ච පන ධම්මං පටිදෙයස්ස, පසන්නා ච පන මෙ පසන්නාකාරං කරෙය්” නති. එවරුපස්ස ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුතො අපරිපුර්ණා ධම්මදෙසනා භොති.

යො ච ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු එවඤ්ඤිතො පරෙසං ධම්මං දෙසෙති: “ස්වාකවාතො භගවතා ධම්මො සජ්ඣිකො අකාලිකො එහිපසසිකො ඔපතසිකො පච්චතනං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති. අහො වත මෙ ධම්මං සුඤ්ඤස්ස, සුත්වා ච පන ධම්මං අජාතෙයස්ස, අජාතිත්වා ච පන තථත්තාය පටිපජ්ජෙයස්ස”නති. ඉති ධම්මසුධම්මතං පටිච්ච පරෙසං ධම්මං දෙසෙති. කාරුඤ්ඤං පටිච්ච පරෙසං ධම්මං දෙසෙති අනුද්දයං පටිච්ච පරෙසං ධම්මං දෙසෙති අනුකම්පං උපාදය පරෙසං ධම්මං දෙසෙති. එවරුපස්ස ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුතො පරිපුර්ණා ධම්මදෙසනා භොති.

කස්සපො භික්ඛවෙ, එවංවිතො පරෙසං ධම්මං දෙසෙති: “ස්වාකවාතො භගවතා ධම්මො සජ්ඣිකො අකාලිකො එහිපසසිකො ඔපතසිකො පච්චතනං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාතිති. අහො වත මෙ ධම්මං සුඤ්ඤස්ස, සුත්වා ච පන ධම්මං අජාතෙයස්ස, අජාතිත්වා ච පන තථත්තාය පටිපජ්ජෙයස්ස”නති. ඉති ධම්මසුධම්මතං පටිච්ච පරෙසං ධම්මං දෙසෙති. කාරුඤ්ඤං පටිච්ච පරෙසං ධම්මං දෙසෙති. අනුද්දයං පටිච්ච පරෙසං ධම්මං දෙසෙති. අනුකම්පං උපාදය පරෙසං ධම්මං දෙසෙති.¹

කස්සපෙන වා හි වො භික්ඛවෙ, ඔවදිස්සාමි, යො වා පනස්ස කස්සප-සදිසො. ඔවදිතෙති ච පන වො තථත්තාය පටිපජ්ජිතබ්බන්ති.

1. කාරුඤ්ඤං පටිච්ච අනුද්දයං පටිච්ච අනුකම්පං උපාදය පරෙසං ධම්මං දෙසෙති - මජ්ඣං.

ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අහසෙහි අත සැලූහ. මහණෙනි, යම් සේ මේ අත අහසෙහි නො ඇලේ ද, නො ගැණේ ද, නො බැඳේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම කුලයන් වෙත එළඹෙන යම් කිසි මහණකුගේ සිත “ලබ්බු කැමැත්තෝ ලබන්වා. පින් කැමැත්තෝ පින් කෙරෙත්වා” යි කුලයන්හි නො ඇලේ ද, නො ගැණේ ද, නො බැඳේ ද, තමහට ලැබීමෙන් යම් සේ සතුටු සිත් ඇත්තේ මනා සිත් ඇත්තේ වේ නම් එසේ ම මෙරමාහට ලැබීමෙන් සතුටු සිත් ඇත්තේ මනා සිත් ඇත්තේ වේ ද, මහණෙනි, මෙබඳු මහණ තෙමේ කුලයන් වෙත එළඹෙන්නට නිසි ය. මහණෙනි, කුලයන් වෙත එළඹෙන කපුප්පුගේ සිත “ලබ්බු කැමැත්තෝ ලබන්වා, පින් කැමැත්තෝ පින් කෙරෙත්වා” යි කුලයන්හි නො ඇලෙයි. නො ගැණෙයි. නො බැඳෙයි. තමහට ලැබීමෙන් යම් සේ සතුටු සිත් ඇත්තේ මනා සිත් ඇත්තේ වේ නම් මෙරමාහට ලැබීමෙන් සතුටු සිත් ඇත්තේ මනා සිත් ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු මහණ තෙමේ කුලයන් වෙත එළඹෙන්නට නිසි ය.

මහණෙනි, ඒ කීමා යි හඬවු ද, කෙබඳු මහණකුගේ දම්දෙසුම අපිරිසිදු ද, කෙබඳු මහණකුගේ දම්දෙසුම පිරිසිදු ද යි “වහන්ස, අපගේ ධර්මයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කේතා කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිසරණ කොට ඇත්තාහ. වහන්ස, මේ දේශනාවෙහි අනිය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටගේවා, මැනවි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් අසා හිසුනු දරන්නාහ” යි.

මහණෙනි, එසේ නම් අසවු, මැනවින් චෛතෙහි කරවු, කියන්නෙමි යි. වහන්ස, එසේ ය යි ඒ හිසුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, යම් කිසි මහණෙක් “මගේ දහම් අසන්නාහු නම්, අසාත් පහන් වන්නාහු නම්, පහන් වූවාහුත් මට පහන් අයුරු (ප්‍රකාශ) කරන්නාහු නම් ඉතා මැනවැ” යි මෙබඳු සිත් ඇත්තේ මෙරමාහට දහම් දෙසා ද, මහණෙනි, මෙබඳු මහණකුගේ දම් දෙසුම අපිරිසිදු වෙයි.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණෙක් මෙබඳු සිත් ඇත්තේ මෙරමාහට දහම් දෙසා ද- “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාකක්‍ෂාත ය, සාන්දුෂට්ඨක ය, අකාලික ය, එහිපස්සික ය, මපතයික ය, විඥයන් විසින් තමන් තමන් විසින් ම දත යුතු යි. මාගේ ධර්මය අසන්නාහු නම්, අසාත් ධර්මය අවබෝධ කරන්නාහු නම්, අවබෝධ කොටත් ඒ පිණිස පිළිපදනාහු නම් ඉතා මැනවැ” යි මෙසේ ධර්මසුධර්මය නිසා මෙරමාහට දහම් දෙසා ද, කරුණාව නිසා මෙරමාහට දහම් දෙසා ද, අනුඥයාව නිසා මෙරමාහට දහම් දෙසා ද, අනුකම්පාව නිසා මෙරමාහට දහම් දෙසා ද, මහණෙනි, මෙබඳු මහණකුගේ දම්දෙසුම පිරිසිදු වේ.

මහණෙනි, කාශ්‍යප තෙමේ මෙබඳු සිත් ඇත්තේ මෙරමාහට දහම් දෙසයි: “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය ස්වාකක්‍ෂාත ය, සාන්දුෂට්ඨක ය, අකාලිකය, එහිපස්සික ය, මපතයික ය, විඥයන් විසින් තමන්ම කෙරෙහි ලා දත යුතු යි. මාගේ ධර්මය අසන්නාහු නම්, අසාත් ධර්මය අවබෝධ කරන්නාහු නම්, අවබෝධ කොටත් ඒ පිණිස පිළිපදනාහු නම් ඉතා මැනවැ” යි. මෙසේ ධර්මසුධර්මය නිසා මෙරමාහට දහම් දෙසයි. කරුණාව නිසා මෙරමාහට දහම් දෙසයි අනුඥයාව නිසා මෙරමාහට දහම් දෙසයි. අනුකම්පාව නිසා මෙරමාහට දහම් දෙසයි.

මහණෙනි, ඒ කාශ්‍යප හා සමාන වන්නට හෝ යමෙක් කාශ්‍යප බඳු වන්නේ නම් (එබන්දකු වන්නට හෝ) ඒ තොපට අවවාද කරමි. අවවාද කරණ ලද්ද වූ ද තොප විසින් ඒ පිණිස පිළිපදිය යුතු යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. 1. 4.

තුල්සိ ගဗ္ဘ ၁၃၁၁။

287. **සාවිත්‍රියං-**

තං කීං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කථංගුපො භික්ඛු අරහති කුලීපගො භොදාං,
 යථංගුපො භික්ඛු අරහති ත කුලීපගො¹ භොදානන්ති? “භගවම්බුලකා භො
 භනෙතා, ධම්මා -පෙ- භගවතො සුත්තා භික්ඛු ධාරෙස්සන්ති”ති -පෙ- භගවා
 ථනද්වෙව්ච.

සො: හි කොටි හිකඩවෙ, හිකඩු එවංචිනෙතා, කුලානි උපසඩ්ඛමති: “දෙනතුයෙව් මෙ, මා තාදංගු.³ ඛුහ්ඤ්ඤව³ මෙ දෙනතු මා ථොකං. පණ්ණින-ඤ්ඤව මෙ දෙනතු මා ලුඛං. සීහ්ඤ්ඤව මෙ දෙනතු මා දඤ්ඤං. සකකච්ච-ඤ්ඤව මෙ දෙනතු මා අසකකච්ච”නති. තස්ස වෙ හිකඩවෙ, හිකඩුනො එවං-චිතතස්ස කුලානි උපසඩ්ඛමතො ත දෙනති, තෙන හිකඩු සඤ්ඤති. සො තතොතිදුතං දුක්ඛං ද්වේමතස්සං පටිසංවේදයති. ථොකං දෙනති තො-ඛුහ්ඤ්ඤං, තෙන හිකඩු සඤ්ඤති. සො තතොතිදුතං දුක්ඛං ද්වේමතස්සං පටිසංවේදයති. ලුඛං දෙනති තො පණ්ණිතං, තෙන හිකඩු සඤ්ඤති. සො තතො-තිදුතං දුක්ඛං ද්වේමතස්සං පටිසංවේදයති. දඤ්ඤං දෙනති තො සීහ්ඤ්ඤං, තෙන හිකඩු සඤ්ඤති. සො තතොතිදුතං දුක්ඛං ද්වේමතස්සං පටිසංවේදයති. අසකකච්චං දෙනති තො සකකච්චං, තෙන හිකඩු සඤ්ඤති. සො තතො-තිදුතං දුක්ඛං ද්වේමතස්සං පටිසංවේදයති. එවරුසො බො හිකඩවෙ හිකඩු ත අරහති කුපුප්ථගො සොතුං.

යොව බොහෝ භික්ෂුවෝ, භික්ෂු ඵලංචිනෝ, කුලානී උපසංඝිකාවෝ “තා කුතෙත්ථ ලබ්භා පරකුලෙසු-දෙනතු යෙව මේ, මා තාදංසු බහුඤ්ඤාව මේ දෙනතු මා ථොසං. පණ්ණිකඤ්ඤාව මේ දෙනතු මා ලුබ්භං. සීඝ්ඤ්ඤාව මේ දෙනතු මා දඬුං. සකකල්පඤ්ඤාව මේ දෙනතු මා අසකකල්ප” නති. තස්ස මේ භික්ෂුවෝ, භික්ෂුණෝ ඵලංචිනස්ස කුලානී උපසංඝිකාවෝ න දෙනති, තෙත භික්ෂු න සංජීයති සො න තතොතිදනං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසං වේදයති. ථොසං දෙනති තො බහුකං, තෙත භික්ෂු න සංජීයති. සො න තතොතිදනං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවේදයති. ලුබ්භං දෙනති තො පණ්ණිකං, තෙත භික්ෂු න සංජීයති. සො න තතොතිදනං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවේදයති. දඬුං දෙනති තො සීඝ්ඤ්ඤාව, තෙත භික්ෂු න සංජීයති. සො න තතොතිදනං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවේදයති. අසකකල්පං දෙනති තො සකකල්පං, තෙත භික්ෂු න සංජීයති. සො න තතොතිදනං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවේදයති. ඵලංචිනෝ බොහෝ භික්ෂුවෝ භික්ෂු අරගති කුලීපගෝ හොසුං.

කසාපො හිකින වෙ, එවංවිනෙතා කුලාති උපපඤ්ඤාමනි: “තං කුතෙතථ උඛතා පරකු ලද්දු - දෙනතු යෙව මෙ, මා නාදංසු, බහුඤ්ඤාව මෙ දෙනතු මා ථොතං, පඤ්ඤාමනෙව මෙ දෙනතු, මා ලුඛං, ධීඤ්ඤාව මෙ දෙනතු මා දඤ්ඤං, සකකම්මිඤ්ඤාව මෙ දෙනතු,” මා අසකම්මිනාති.

1 කුලුරුගොඩ - වර්ගය, ස්ථාන 2 මා අදහස් - සීමා, පි 1, 2

3. සුබලක්ෂණයන් - පි 1, 2. බහුකරණයන් - මරණ, සහ, PTS

4. 1. 4

කුලපභ භූමිය

287. සැවැත්තුමර-

මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඬවුද, කෙබඳු මහණ තෙමේ කුලපභ වන්නට තිබිද, කෙබඳු මහණ තෙමේ කුලපභ වන්නට නොතිබිදැයි? වහන්ස, අපගේ ධර්මයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට ඇත්තාහ ... “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් අපා භික්ෂුහු දරන්නාහුය” ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, යම් කිසි මහණෙක් “මට එකැත්ත ම දෙත්වා, නො ම නො දෙත්වා. මට බොහෝවක් ම දෙත්වා, සල්ලපයක් නො දෙත්වා. මට පිණි වුවක් ම දෙත්වා, කුළු වුවක් නො දෙත්වා. මට වහාම දෙත්වා, ලස් ව නො දෙත්වා. මට සකසා ම දෙත්වා, නො සකසා නො දෙත්වා”යි මෙබඳු සිත් ඇත්තේ කුලයන් වෙත එළඹේද, මහණෙනි, මෙබඳු සිත් ඇති ව කුලයන් වෙත එළඹෙන ඒ මහණහට ඉදින් නො දෙද්ද, එයින් මහණ තෙමේ පෙළෙයි. ඒ හේතු කොට ගෙන හෙතෙමේ දුකක් දෙමිනසක් විඳියි. ඉදින් ටිකක් දෙද්ද, බොහෝවක් නො දෙද්ද, එයින් මහණ තෙමේ පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් විඳියි. ඉදින් කුළු වුවක් දෙද්ද, පිණි වුවක් නො දෙද්ද, එයින් මහණ තෙමේ පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් විඳියි. ඉදින් ලස් ව දෙද්ද, වහා නො දෙද්ද, එයින් මහණ තෙමේ පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් විඳියි. ඉදින් නො සකසා දෙද්ද, සකසා නො දෙද්ද, එයින් මහණ තෙමේ පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් විඳියි. මහණෙනි, මෙබඳු මහණ තෙමේ කුලපභ වන්නට නො තිබි ය.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණෙක් “මට එකැත්ත ම දෙත්වා, නො ම නො දෙත්වා. මට බොහෝවක් ම දෙත්වා, ටිකක් නො දෙත්වා. මට පිණි වුවක් ම දෙත්වා, කුළු වුවක් නො දෙත්වා. මට වහාම දෙත්වා, ලස් ව නො දෙත්වා. මට සකසා ම දෙත්වා, නො සකසා නො දෙත්වායි-මෙය මෙහි අනුත්තේ කුලයන්හි කොසින් ලැබිය හැකි ද”යි මෙබඳු සිත් ඇත්තේ කුලයන් කර එළඹේද, මහණෙනි, මෙබඳු සිත් ඇති ව කුලයන් කර එළඹෙන ඒ මහණහට ඉදින් නො දෙද්ද, එයින් මහණ තෙමේ නො පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් නො විඳියි. ඉදින් මදක් දෙද්ද, බොහෝවක් නො දෙද්ද, එයින් මහණ තෙමේ නො පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් නො විඳියි. ඉදින් කුළු වුවක් දෙද්ද, පිණි වුවක් නො දෙද්ද, එයින් මහණ තෙමේ නො පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් නො විඳියි. ඉදින් ලස් ව දෙද්ද, වහා නො දෙද්ද, එයින් මහණ තෙමේ නො පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් නො විඳියි. ඉදින් නො සකසා දෙද්ද, සකසා නො දෙද්ද, එයින් මහණ තෙමේ නො පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් නො විඳියි. මහණෙනි, මෙබඳු මහණ තෙමේ කුලපභ වන්නට තිබි ය.

මහණෙනි, කාශ්‍යප තෙමේ “මට එකැත්ත ම දෙත්වා, නො ම නො දෙත්වා. මට බොහෝවක් ම දෙත්වා, මදක් නො දෙත්වා. මට පිණි වුවක් ම දෙත්වා, කුළු වුවක් නො දෙත්වා, මට වහාම දෙත්වා, ලස් ව නො දෙත්වා. මට සකසා ම දෙත්වා, නො සකසා නො දෙත්වා”යි-මෙය මෙහි අනුත්තේ කුලයන්හි කොසින් ලැබිය හැකි ද”යි මෙබඳු සිත් ඇත්තේ කුලයන් වෙත එළඹේයි.

තස්ස චෙ භික්ඛවෙ, කසාපස්ස එවංචිත්තස්ස කුලාති උපසංඛතමකො න දෙනති, තෙන කසාපො න සජ්ජියති. සො න තතොනිදුතං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදයති. ඵොකං දෙනති නො ඛුක්ඛං, තෙන කසාපො න සජ්ජියති. සො න තතොනිදුතං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදයති. චුඛං දෙනති නො පණ්ණිකං, තෙන කසාපො න සජ්ජියති. සො න තතොනිදුතං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදයති. දක්ඛං දෙනති නො සීසං, තෙඤ්ඤා කසාපො න සජ්ජියති. සො න තතොනිදුතං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදයති. අභිකක්ඛං දෙනති නො සක්ඛං, තෙන කසාපො න සජ්ජියති. සො න තතොනිදුතං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදයති.

කසාපෙන වා හි වො තෙ භික්ඛවෙ, ඔවදිස්සාමි, යො වා පතස්ස කසාපසදිස්සො. ඔවදිතෙති ව පත තෙ තථත්තාය පටිපජ්ජිතබ්බතති.

4 1 5.

ජ්ණේශ්වරානං.

288. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා භික්ඛුනො විහරති චෙඨවන කලාදක භික්ඛාසෙ.

අථ බො අයස්මා මහාකස්සපො යෙන භගවා තෙත්ථසංඛතමි. උපසංඛතමිත්ථා භගවත්තං අභිවාදෙත්ථා එකමත්තං නිසීදි. එකමත්තං නිසීත්තං බො අයස්මත්තං මහාකස්සපං භගවා එතදවොච: ජ්ණේශ්වරානං කසාප. ගරුකානි බො තෙ¹ ඉමානි සාණානි පංසුකුලානි නිබ්බසන්තාති. තස්මාතිහ නිබ්බසානං, භගවත්තානි චෙඨ විචරති ධාරෙති, නිමත්තණෙසු² ව භුක්ඛාති, මමෙසු සන්තිකෙ විහරතිති.

අහං බො භතෙන, දීඝරත්තං ආරඤ්ඤකො චෙඨ ආරඤ්ඤකත්තස්ස ව වණණවාදී, පිණ්ඩපාතිකො චෙඨ පිණ්ඩපාතිකත්තස්ස ව වණණවාදී, පංසුකුලිකො චෙඨ පංසුකුලිකත්තස්ස ව වණණවාදී, තෙච්චරිකො චෙඨ තෙච්චරිකත්තස්ස ව වණණවාදී, අප්පිචෙත්ථා චෙඨ අප්පිචෙත්ථාය ව වණණවාදී, සන්තුට්ඨො චෙඨ සන්තුට්ඨොය ව වණණවාදී, පච්චිත්තො චෙඨ පච්චිත්තස්ස ව වණණවාදී, අසංසට්ඨො චෙඨ අසංසට්ඨස්ස ව වණණවාදී, ආරභිචරියො චෙඨ චිරියාරම්භස්ස ව වණණවාදී.

නිමිත්ත නිබ්බසානං කසාප, අත්ථවිසං සමපස්සමානො දීඝරත්තං ආරඤ්ඤකො චෙඨ ආරඤ්ඤකත්තස්ස ව වණණවාදී, (එවං පෙය්‍යාලො.) පිණ්ඩපාතිකො චෙඨ -පෙ- පංසුකුලිකො චෙඨ -පෙ- තෙච්චරිකො චෙඨ -පෙ- අප්පිචෙත්ථා චෙඨ -පෙ- සන්තුට්ඨො චෙඨ -පෙ- පච්චිත්තො චෙඨ -පෙ- අසංසට්ඨො චෙඨ -පෙ- ආරභිචරියො චෙඨ චිරියාරම්භස්ස ව වණණවාදීති?

1. ගරුකානි ව නෙ - මජ්ඣ., සෘ., PTS,

2. නිමත්තානි - මජ්ඣ., සෘ., PTS.

මහණෙනි, මේ බඳු සිත් ඇති ව කුලයන් වෙත එළඹෙන ඒ කසුප් හට ඉදින් තො දෙද්ද, එයින් කසුප් තෙමේ තො පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් තො විඳියි. ඉදින් මදක් දෙද්ද, බොහෝවක් තො දෙද්ද, එයින් කසුප් තෙමේ තො පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් තො විඳියි. ඉදින් කුළු වුවක් දෙද්ද, පිණි වුවක් තො දෙද්ද, එයින් කසුප් තෙමේ තො පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් තො විඳියි. ඉදින් ලස් ව දෙද්ද, වහා තො දෙද්ද, එයින් කසුප් තෙමේ තො පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් තො විඳියි. ඉදින් තො සකසා දෙද්ද, සකසා තො දෙද්ද, එයින් කසුප් තෙමේ තො පෙළෙයි. හෙතෙමේ ඒ හේතු කොට ගෙන දුකක් දෙමිනසක් තො විඳියි.

මහණෙනි, කාශ්‍යපයන් හා සමාන චන්තට හෝ යමෙක් කසුප් බඳු චන්තේ තම් (එබන්දකු චන්තට හෝ) ඒ තොපට අවවාද කරමි. අවවාද කරණ ලද්ද වූ තොප විසින් ද ඒ පිණිස පිළිපාදිය යුතු යි.

4. 1. 8.

ජිණ්ණ සුත්‍රය

288. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජශානුචර සම්පයෙහි කලඤ්ඤ නිවාප තම් වූ චේඨවනාශමයෙහි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි ආයුෂ්මත් මහකසුප් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් මහසුප් හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල සේක. කාශ්‍යප, දන් තෙපි මහපු වහු. හණපිළියෙන් කළ (භාග්‍යවතුන් විසින් පළමු පොරොවා හළ බැවින්) නිබ්බසන වූ (තැවත තැවත කළ හෙත්තම් ඇති) මේ පවුල් සිවුරු (දරිම) තොපට බර ය. කසප, එහෙයින් දන් තෙපි (පාංශුකුලිකාඛාදිය බැර) භාග්‍යවතුන් සිවුරු ද දරවු. ලහබත් ආදි නිමනුණයන්හි ද වළඳවු, මා ලහ ද වෙහෙවු.

වහන්ස, මම දිගුකලක් ආරණ්‍යක ද, ආරණ්‍යක බැවිහි ගුණ බණ්ණයේ ද, පිණිපාතික ද, පිණිපාතික බැවිහි ගුණකියනුයේ ද, පංසුකුලික ද, පංසුකුලික බැවිහි ගුණ කියනුයේ ද, තෙව්වරික ද, තෙව්වරික බැවිහි ගුණ කියනුයේ ද, අලොච්ඡ ද, අලොච්ඡ බැවිහි ගුණ කියනුයේ ද, සනතුෂට ද, සනතුෂට බැවිහි ගුණ කියනුයේ ද, ප්‍රච්චිකා ද, ප්‍රච්චෙකයෙහි ගුණ කියනුයේ ද, අසංසාම ද, අසංසාමයෙහි ගුණ කියනුයේ ද, ආරබ්බවිභීද, විභ්‍යාරම්භයෙහි ගුණ කියනුයේ ද වෙමි.

කාශ්‍යප, තෙපි කිතම් ප්‍රයෝජනයක් දක්නහු දිගුකලක් ආරණ්‍යක ද, ආරණ්‍යක බැවිහි ගුණ කියනුයේ ද? පිණිපාතික ද ... පංසුකුලික ද ... තෙව්වරික ද ... අලොච්ඡ ද ... සනතුෂට ද ... ප්‍රච්චිකා ද ... අසංසාම ද ... ආරබ්බවිභීද විභ්‍යාරම්භයෙහි ගුණ කියනුයේ ද යි?

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

“දො බොහං හනෙත, අත්ථවසෙ සමපසාමානො දීඝරතනං ආරඤ්ඤකො වෙව ආරඤ්ඤකතතසා ව වණණවාදී -පෙ- පිණ්ඩපාතිකො වෙව -පෙ- පංසුකුලිකො වෙව -පෙ- තෙව්වරිකො වෙව -පෙ- අප්පිවෙජ් වෙව -පෙ- සනතුට්ඨො වෙව -පෙ- පච්චින්නො වෙව -පෙ- අසංසට්ඨො වෙව -පෙ- ආරභිවිරියො වෙව විරියාරමසා ව වණණවාදී අතතා ව දිට්ඨධම්මසුඛිතාරං සමපසාමානො - පච්චිකුලිකතං අනුකම්පමානො ‘අපෙච්චතාම පච්චිමා ජතතා දිට්ඨානුගතීං ආපජෙත්ථය.¹ යෙ තීර තෙ අහෙසුං බුද්ධානුබුද්ධසාවකා, තෙ දීඝරතනං ආරඤ්ඤකො වෙව අහෙසුං ආරඤ්ඤකතතසා ව වණණවාදීනො පිණ්ඩපාතිකා වෙව අහෙසුං -පෙ- පංසුකුලිකා වෙව අහෙසුං -පෙ- තෙව්වරිකා වෙව අහෙසුං -පෙ- අප්පිවෙජ් වෙව අහෙසුං -පෙ- සනතුට්ඨා වෙව අහෙසුං -පෙ- පච්චින්නා වෙව අහෙසුං -පෙ- අසංසට්ඨා වෙව අහෙසුං -පෙ- ආරභිවිරියා වෙව අහෙසුං විරියාරමසා ව වණණවාදීනොති. තෙ තථතතාය පටිපත්ථියානති. තෙසං තං හවිසාති දීඝරතනං භිතාය සුඛං.”

ඉමෙ බොහං හනෙත, දො අත්ථවසෙ සමපසාමානො දීඝරතනං ආරඤ්ඤකො වෙව ආරඤ්ඤකතතසා ව වණණවාදී, පිණ්ඩපාතිකො වෙව -පෙ- පංසුකුලිකො වෙව -පෙ- තෙව්වරිකො වෙව -පෙ- අප්පිවෙජ් වෙව -පෙ- සනතුට්ඨා වෙව -පෙ- පච්චින්නො වෙව -පෙ- අසංසට්ඨා වෙව -පෙ- ආරභිවිරියො වෙව විරියාරමසා ව වණණවාදීති.

සාධු, සාධු, කසුප, බහුජනභිතාය තීර තිං කසුප, පටිපන්නො බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය භිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං. තසමාතිං තිං කසුප, සාණ්ඨි වෙව පංසුකුලාති ඛාරෙති නිබ්බසනාති, පිණ්ඩාය ව වරාති, අරඤ්ඤ ව විහරාතිති.

4 1 6

බ්බාදසුතනං

289. ගුජගහෙ-

අථ බො අයසමා මහාභයසපො යෙන හගවා තෙත්ථපසමිකම් -පෙ- එකමිතනං නිසින්නං බො අයසමිතනං මහා කසුපං හගවා එතදවොච: ඔවද කසුප භිකූ. කරොති කසුප භිකූතං ධම්මිං කථං. අහ: වා කසුප, භිකූ ඔවදෙය්‍යං තිං වා, අහ: වා භිකූතං ධම්මිං කථං කරෙය්‍යං තිං වාති.

දුඛිචා බො හනෙත හගවා, එතරති භිකූ දෙවචස්සකරණෙති ධම්මෙති සමන්තාගතා, අකම්මා, අපදකම්ණ්ණාහිතො අනුසාසනී. ඉධාහං හනෙත, අද්දතං හණ්ඩුඤ්ඤ තාම භිකූ ආනාදස්ස සද්ධිවිහාරිං, ආභිඤ්ඤාඤ්ඤ තාම භිකූ අනුරුද්ධස්ස සද්ධිවිහාරිං, අඤ්ඤාමඤ්ඤං සුතෙන අව්වාචදනෙන “එති භිකූ, කො බහුතරං භාසියාති, කො සුඤ්ජරතරං භාසියාති, කො විරතරං භාසියාති”ති

1 ආපජෙත්ථය - මජ්ඣ.

වහන්ස, මම ප්‍රයෝජන දෙකක් දකිමින් දිගුකලක් ආරණ්‍යක ද ආරණ්‍යක බැවිනි ගුණ කියනුයේ ද වෙමි පිණිසාතික ද... පාංශුකුලික ද ... හෙව්වරික ද ... අලොව් ද ... සනතුම ද ... ප්‍රවිච්ඡන ද ... අසංසාම ද ... ආරබ්බවියා ද වියාර්මයෙහි ගුණ කියනුයේ ද වෙමි: තමාගේ ඉහාත්ම සැපවිතරණය දකිමින් “පශ්චිම ජනතාව දැනටානුගතියට පැමිණෙන්නේ තම මැනවැ”යි පශ්චිම ජනතාවට අනුකම්පා කරමින් ය. යම ඒ බුදු අනුබුදු සවිවෝ වුහ ද ඔහු දිගුකලක් ආරණ්‍යක ද ආරණ්‍යක බැවිනි ගුණ කියනුවෝ ද වුහ පිණිසාතික ද ... වුහ. පාංශුකුලික ද ... වුහ. හෙව්වරික ද ... වුහ අලොව් ද ... වුහ සනතුම ද ... වුහ ප්‍රවිච්ඡන ද ... වුහ අසංසාම ද ... වුහ. ආරබ්බවියා ද වියාර්මයෙහි ගුණ කියනුවෝ ද වුහ. ඔහු ඒ පිණිස පිළිපදනාහ. ඔවුනට එය දිගුකලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වන්නේ ය. වහන්ස, මම මේ ප්‍රයෝජන දෙක දකිමින් දිගුකලක් ආරණ්‍යක ද ආරණ්‍යක බැවිනි ගුණ කියනුයේ ද ... පිණිසාතික ද ... පාංශුකුලික ද ... හෙව්වරික ද ... අලොව් ද ... සනතුම ද ... ප්‍රවිච්ඡන ද ... අසංසාම ද ආරබ්බවියා ද වියාර්මයෙහි ගුණ කියනුයේ ද වෙමි

කාශ්‍යප, මැනවි, මැනවි. කාශ්‍යප, තෙපි බොහෝ ජනයාට හිත පිණිස, බොහෝ ජනයාට සුව පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙව් මිනිසුන්ට හිත වැඩ පිණිස පිළිපත්තනු ය. කාශ්‍යප, එහෙයින් තෙපි හණපිලියෙන් කළ පරිභෝගයෙන් මාලු වූ පටුල්සිටුරුම දරවු. පිඩු පිණිසත් හැසිරවු වෙතෙහින් වෙසෙවු යි

4. 1. 6.

බවාද සුත්‍රය

289. රජගහනුවර-

එකල්හි ආයුමත් මහසුප් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුමත් මහසුප්හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල හේක: “කාශ්‍යප, හිසුන්ට අවවාද කරව. කාශ්‍යප, හිසුන්ට දැනුම් කතා කරව. කාශ්‍යප, මම හෝ හිසුන්ට අවවාද කරන්-තෙමි. තෙපි හෝ (අවවාද කරවු.) මම හෝ හිසුන්ට දැනුම් කතා කරන්නෙමි. තෙපි හෝ (කරවු)” යි.

සාමිනී, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, දැන් හිසුහු නො කිකරුහ. නො කිකරු බව කරණ දැසින් යුත්තයහ. නො ඉවසන්නෝ ය, අනුශාසනාව හුහුරව ගන්නෝ ය. වහන්ස, මෙහි මම ආනායුගේ සද්ධිවිහාරික වූ හණ්ඩු තම මහණ ද, අනුරුද්ධගේ සද්ධිවිහාරික වූ ආභිඤ්ඤා තම මහණ ද “මහණ, එව, කවරෙක් (බමුණවා, වෙහි) ඉතා වැඩියක් කියන්නේ ද, කවරෙක් ඉතා නොදුරු කොට කියන්නේ ද, කවරෙක් බොහෝ වේලාවක් කියන්නේ ද” යි උගත්තමින් ඔවුනොවුන් ඉක්මවා කියනුවන් දරිමි යි.

අථ ඛො භගවා අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං ආමනෙතයි: “එහි තිං භික්ඛු, මම වචනෙන භණ්ඩුඤ්ඤාතරං භික්ඛුං ආනන්දස්ස සද්ධිවිහාරිං, ආභිඤ්ඤාතරං භික්ඛුං අනුරුද්ධස්ස සද්ධිවිහාරිං ආමනෙතති සඤ්ඤාතරං ආයස්මනෙත ආමනෙතති”ති. එවං භනෙතති ඛො සො භික්ඛු භගවතො පටිසසුභ්වා යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිභ්වා තෙ භික්ඛු එතදවොච: “සඤ්ඤාතරං ආයස්මනෙත ආමනෙතති”ති. ‘එවමාචුසො’ති ඛො තෙ භික්ඛු තස්ස භික්ඛුතො පටිසසුභ්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමිසු. උපසඛිකමිභ්වා භගවන්තං අභිවාදෙභ්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො ඛො පන තෙ භික්ඛු භගවා එතදවොච: සචං කිර තුලෙන භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතරං සුතෙන අච්චාචදථ, “එහි භික්ඛු කො ඛහුතරං භාසිස්සති, කො සුඤ්ජරතරං භාසිස්සති, කො චිරතරං භාසිස්සති”ති එවං භනෙතති.

කීනත්ත මෙ තුලෙන භික්ඛවෙ, එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාථ? “එථ තුලෙන භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතරං සුතෙන අච්චාචදථ: ‘එහි භික්ඛු, කො ඛහුතරං භාසිස්සති, කො සුඤ්ජරතරං භාසිස්සති, කො චිරතරං භාසිස්සති’ති. ‘තො භෙතං භනෙත, තො වෙ කිර තුලෙන භික්ඛවෙ, එවං ධම්මං දෙසිතං අජානාථ, අථ කිඤ්ඤාතරං තුලෙන මොඝපුරිසා, කිං ජානන්තා කිං පස්සන්තා එවං ස්වාක්ඛාතෙ ධම්මවිතයෙ පබ්බජිතා සමානා අඤ්ඤාතරං සුතෙන අච්චාචදථ: “එහි භික්ඛු කො ඛහුතරං භාසිස්සති, කො සුඤ්ජරතරං භාසිස්සති, කො චිරතරං භාසිස්සති”ති.

අථ ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතීභ්වා භගවන්තං එතදවොචු: අච්චයො තො භනෙත, අච්චගමා යථා බාලෙ, යථා මුලෙන, යථා අකුහලෙ යෙ මයං එවං ස්වාක්ඛාතෙ ධම්මවිතයෙ පබ්බජිතා සමානා අඤ්ඤාතරං සුතෙන අච්චාචදිත්වා: “එහි භික්ඛු කො ඛහුතරං භාසිස්සති, කො සුඤ්ජරතරං භාසිස්සති, කො චිරතරං භාසිස්සති”ති. තෙසං තො භනෙත, භගවා අච්චයං අච්චයතො පතිගණ්ඨාතු ආයතීං සංවරායති.

තඛිං තුලෙන භික්ඛවෙ, අච්චයො අච්චගමා, යථා බාලෙ යථා මුලෙන යථා අකුහලෙ, යෙ¹ තුලෙන එවං ස්වාක්ඛාතෙ ධම්මවිතයෙ පබ්බජිතා සමානා අඤ්ඤාතරං සුතෙන අච්චාචදිත්වා: “එහි භික්ඛු, කො ඛහුතරං භාසිස්සති, කො සුඤ්ජරතරං භාසිස්සති, කො චිරතරං භාසිස්සති”ති. යතො ච ඛො තුලෙන භික්ඛවෙ, අච්චයං අච්චයතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරොථ, තං වො මයං අච්චයං පටිගණ්ඨාමි.² චුද්ධි හෙසා භික්ඛවෙ, අරියස්ස විතයෙ යො අච්චයං අච්චයතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරොති, ආයතීඤ්ඤාතරං සංවරං අපඤ්ඤාතීති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, මහණ, එව, තෝ මාගේ වචනයෙන් “ශාක්‍යාන් වහන්සේ ආයුෂමතුන් කැඳවන සේකැ”යි ආනන්දගේ සද්ධි විහාරික වූ මහණකු තම මහණ ද, අනුරුඳ්‍රගේ සද්ධිවිහාරික වූ ආභිඤ්ඤික තම මහණ ද කැඳව” යි එක්තරා මහණකු ඇමතු සේක. වහන්ස, එසේ යයි ඒ මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිතුරු දී ඒ භික්ෂූන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ භික්ෂූන්ට “ශාක්‍යාන් වහන්සේ ආයුෂමතුන් අමතන සේකැ”යි මෙය කී ය. “ඇවැත්නි, එසේ ය” යි ඒ භික්ෂූහු ඒ මහණකට පිළිතුරු දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්න. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂූන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: “මහණෙනි, සැබෑ ද තෙපි “මහණ, එව කවරෙක් ඉතා වැඩියක් කියන්නේ ද, කවරෙක් ඉතා සොඳුරු (මිනිරි) කොට කියන්නේ ද, කවරෙක් බොහෝ වේලාවක් කියන්නේ ද” යි උගත්කමින් ඔවුනොවුන් ඉක්මවා කියවු ද? වහන්ස, එසේ ය යි.

මහණෙනි, “තෙපි එවු, ‘මහණ එව කවරෙක් ඉතා වැඩියක් බණන්-තේ ද, කවරෙක් ඉතා සොඳුරු කොට, බණන්නේ ද, කවරෙක් බොහෝ වේලාවක් බණන්නේ ද’ යි උගත්කමින් ඔවුනොවුන් ඉක්මවා කියවු” යි මිනිසින් එසේ දෙසු දහමක් කීම, තෙපි දන්නාහු ද? වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය. මහණෙනි, තෙපි මා විසින් “මෙසේ දහම් දෙසන ලද” යි ඉදින් නො දන්නාහු තම එසේ කල්හි, මොස (හිස්) පුරුෂයෙහි, තෙපි දූන් කුමක් හෙයින් කුමක් දන්නාහු, කුමක් දක්නාහු මෙසේ ස්වාකක්‍යාත ධර්මිකයෙහි - ශාසනයෙහි පැවිදි වූවාහු, “මහණ, එව, කවරෙක් ඉතා වැඩියක් බණන්නේ ද, කවරෙක් ඉතා සොඳුරු කොට බණන්නේ ද, කවරෙක් බොහෝ වේලාවක් බණන්නේ ද” යි ශ්‍රාවකයන් ඔවුනොවුන් ඉක්මවා කියවු ද?

ඉක්බිති ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාහි හිසින් වැටී, “වහන්ස, යම් බදු අපි මෙසේ ස්වාකක්‍යාත වූ ශාසනයෙහි පැවිදි වූවාහු ම “මහණ එව, කවරෙක් ඉතා වැඩියක් බණන්නේ ද, කවරෙක් ඉතා සොඳුරු කොට බණන්නේ ද, කවරෙක් බොහෝ වේලාවක් බණන්නේ ද” යි ශ්‍රාවකයන් ඔවුනොවුන් ඉක්මවා කීමහ, අපගේ වරද බාලයන් සේ මෝඛයන් සේ අදක්‍ෂයන් සේ ඒ අප ඉක්මවා ගියේ ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ අපගේ වරද ආයති සංවරය පිණිස වරද වශයෙන් පිළිගන්නා සේක්වා” යි. යාවවා කළහ.

මහණෙනි, යම් බදු තෙපි මෙසේ ස්වාකක්‍යාත වූ සසුතෙහි පැවිදි වූවාහු ම ‘මහණ, එව, කවරෙක් ඉතා වැඩියක් කියන්නේ ද, කවරෙක් සොඳුරු කොට කියන්නේ ද, කවරෙක් බොහෝ වේලාවක් කියන්නේ ද’ යි ශ්‍රාවකයන් ඔවුනොවුන් ඉක්මවා කීමහ, බාලයන් සේ මෝඛයන් සේ අදක්‍ෂයන් සේ ඒ කාන්තයන් වරද ඒ තොප ඉක්ම ගියේ ය. මහණෙනි, යම් හෙයකින් තෙපි වරද වරද වශයෙන් දූක දහම් වූ පරිදි පිළියම් කරවු ද, තොපගේ ඒ වරද අපි පිළිගනිමු මහණෙනි, යමෙක් වරද වරද වශයෙන් දූක දහම් වූ පරිදි පිළියම් කෙරේ ද, මතුත් සංවරයට පැමිණේ ද, ආයතීයත්‍යයෙහි මේ වැඩිමෙකි යි.

* වෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. 1. 7.

දුතියඛවාදසුභතං

290. සාවජ්ජියං-1

අපි බො ආයසවා මහාකසුපො යෙන භගවා තෙනුපසඛිනිති -පෙ- එකමනනං නිසිනනං බො ආයසමනනං මහාකසුපං භගවා එතදවොච: ඔවද කසුප භික්ඛු, කරොති කසුප භික්ඛුතං ධම්මං කපං. අහං වා කසුප භික්ඛු ඔවදයොං, චං වා. අහං වා භික්ඛුතං ධම්මං කපං කරොයොං, චං වාහි.

දුඛවා බො භනෙති, භගවා එතරහි භික්ඛු දෙවවස්සකරණෙහි ධම්මෙහි සමනනාගතා, අකම්මා අපදකම්මණ්ණාහිතො අනුසාසතිං. යස්ස කසුපි භනෙත,² සද්ධා තප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, හිරි³ තප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, මහතපං තප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, විරියං තප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, පඤ්ඤා තප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති⁴, භාතියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, තො වුද්ධි.

සෙය්‍යථාපි භනෙත කාලපකෙඛි වජ්‍ජස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භායතෙව වණ්ණෙත, භායති මණ්ඩලෙත, භායති ආභාය, භායති ආරොහපරිණාමෙත. එවමෙව බො භනෙත, යස්ස කසුපි සද්ධා තප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, හිරි තප්පි -පෙ- මහතපං තප්පි -පෙ- විරියං තප්පි -පෙ- පඤ්ඤා තප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භාතියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, තො වුද්ධි

අස්සද්ධො පුරිසපුග්ගලොති භනෙත, පරිභාතමෙතං. අතිරිකො පුරිස- පුග්ගලොති භනෙත, පරිභාතමෙතං අනොවතාපි පුරිසපුග්ගලොති භනෙත, පරිභාතමෙතං. කුසිතො පුරිසපුග්ගලොති භනෙත, පරිභාතමෙතං. දුපපඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලොති භනෙත පරිභාතමෙතං. කොධතො පුරිස- පුග්ගලොති භනෙත, පරිභාතමෙතං. උපතාති පුරිසපුග්ගලොති භනෙත, පරිභාතමෙතං ත සන්ති භික්ඛු ඔවාදකාති භනෙත, පරිභාතමෙතං.

යස්ස කසුපි භනෙත, සද්ධා අප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, හිරි අප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, මහතපං අප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, විරියං අප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, පඤ්ඤා අප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, තො පරිභාති.

සෙය්‍යථාපි භනෙත, පුණ්ණාසකෙඛි වජ්‍ජස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වඩ්ඪතෙව වණ්ණෙත, වඩ්ඪති මණ්ඩලෙත, වඩ්ඪති ආභාය, වඩ්ඪති ආරොහපරිණාමෙත. එවමෙව බො භනෙත යස්ස කසුපි සද්ධා අප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, හිරි අප්පි -පෙ- මහතපං අප්පි -පෙ- විරියං අප්පි -පෙ- පඤ්ඤා අප්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු, තස්ස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, තො පරිභාති.

1 රාජගහෙ 2. භනෙත භික්ඛුතො සි 1, 3] හිරි - මජ්ඣ. 4. ආගච්ඡති - සීඝ්‍ර. විහරති වෙච්චනො, මජ්ඣ. - සෘ.

4. 1. 7

දෙවන බව්‍යද සූත්‍රය

290. සැවැන්තුවර-

එකල්හි දායුෂමත් මහසුද් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹි-
යේ ය ... එකත්පසෙක හුන් දායුෂමත් මහසුද්හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
මෙය වදළු සේක කසුප, භික්ෂූන්ට අවවාද කරවු කසුප, භික්ෂූන්ට
දූෂාමිකතා කරවු. කසුප, මම හෝ භික්ෂූන්හට අවවාද කරන්නෙමි.
තෙපි හෝ (අවවාද කරවු.) කසුප, මම හෝ භික්ෂූන්ට දූෂාමි කතා
කරන්නෙමි. තෙපි හෝ (දූෂාමි කතා කරවු යි.)

සැවැන්තී, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, දූත් භික්ෂූහු දුළුවන දුළුවබැව් කරණ
දහමින් සමන්විතහ නොඉවහන්නෝ ය. අනුශාසනාව නුහුරට ගන්නෝ ය.
වහන්ස, යම් කිසිවකුට කුසල් දහමිහි සැදූහැ තැද්ද, කුසල්දහමිහි හිරි
තැද්ද, කුසල්දහමිහි ඔතප් තැද්ද, කුසල්දහමිහි වැර තැද්ද, කුසල්දහමිහි
නුවණ තැද්ද, ඔහුට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණේ නම් කුසල්-
දහමිහි පිරිහීම ම කැමති විය යුතු. වැඩිම කැමති විය නොහේ.

වහන්ස, යම් සේ කලුරටපස සඳට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ
පැමිණේ නම් සඳ පැහැයෙන් පිරිහේ ම ය, මඬලින් පිරිහේ ම ය, දීප්තියෙන්
පිරිහේ ම ය, උසමහතින් පිරිහේ ම ය. වහන්ස, එසෙයින් ම යම්
කිසිවකුහට කුසල්දහමිහි සැදූහැ තැද්ද, ... හිරි තැද්ද ... ඔතප් තැද්ද, ...
වැර තැද්ද, කුසල්දහමිහි නුවණ තැද්ද, ඔහුට යම් රැයෙක් හෝ
දවාලෙක් හෝ පැමිණේ නම් කුසල්දහමිහි පිරිහීම ම කැමති විය යුතු.
වැඩිම කැමති විය නොහේ.

වහන්ස, 'සැදූහැ තැති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය පිරිහීමෙහි
වහන්ස, 'හිරි තැති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය පිරිහීමෙහි. වහන්ස,
'ඔතප් තැති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය පිරිහීමෙහි. වහන්ස, 'කුසිත
පුරුෂපුද්ගලයා, යන මෙය පිරිහීමෙහි. වහන්ස, 'දුෂ්ප්‍රාඥ පුරුෂපුද්ගලයා'
යන මෙය පිරිහීමෙහි. වහන්ස, 'කිපෙතසුලු පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය
පිරිහීමෙහි. වහන්ස, 'බඳ්ධවෙර ඇති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය පිරිහි-
මෙහි වහන්ස, 'අවවාද කරණ භික්ෂූහු තැත්තාහ යන' මෙය පිරිහීමෙහි

වහන්ස, යම් කිසිවකුට කුසල්දහමිහි සැදූහැ ඇද්ද, කුසල්දහමිහි හිරි
ඇද්ද, කුසල්දහමිහි ඔතප් ඇද්ද, කුසල්දහමිහි වැර ඇද්ද, කුසල්දහමිහි
නුවණ ඇද්ද, ඔහුට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් පැමිණේ නම් කුසල්දහමිහි
වැඩිම ම කැමති විය යුතු. පිරිහීම කැමති විය නොහේ.

මහණෙනි, පුරපස සඳට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණේ නම්
පැහැයෙන් වැඩේ ම ය, මඬලින් වැඩේ ම ය. දීප්තියෙන් වැඩේ ම ය.
උසමහතින් වැඩේ ම ය. වහන්ස, එසෙයින් ම යම් කිසිවකුට කුසල්දහමිහි
සැදූහැ ඇද්ද ... හිරි ඇද්ද ... ඔතප් ඇද්ද ... වැර ඇද්ද, කුසල්දහමිහි
නුවණ ඇද්ද, ඔහුට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණේ නම් කුසල්-
දහමිහි වැඩිම ම කැමති විය යුතු. පිරිහීම කැමති විය නොහේ

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සද්ධො පුරිසපුග්ගලොති භනෙන, අපරිභානමෙතං. භිරිමා පුරිස-
පුග්ගලොති භනෙන, අපරිභානමෙතං. ඔත්තාපි පුරිසපුග්ගලොති භනෙන,
අපරිභානමෙතං. ආරද්ධිවිරියො පුරිසපුග්ගලොති භනෙන, අපරිභානමෙතං.
පඤ්ඤවා පුරිසපුග්ගලොති භනෙන, අපරිභානමෙතං. අකෙකාධනො පුරිස-
පුග්ගලොති භනෙන, අපරිභානමෙතං. අනුපතාහි පුරිසපුග්ගලොති භනෙන,
අපරිභානමෙතං. සනති භික්ඛු ඔවාදකාති භනෙන, අපරිභානමෙතනති.

සාධු සාධු කසයප, යසස කසසච්ඡි කසයප, සද්ධා තත්ථි කුසලෙසු ධම්මෙසු,
භිරි තත්ථි -පෙ- ඔත්තාපං තත්ථි -පෙ- විරියං තත්ථි -පෙ- පඤ්ඤ තත්ථි
කුසලෙසු ධම්මෙසු, තසස යා රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, භාතියෙව
පාටිකඛිකා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො වුද්ධි.

සෙය්‍යථාපි කසයප, කාලපනෙඛ ව්‍යුඤ්ඤා යා රතති වා දිවසො වා
ආගච්ඡති, භායකෙව වණ්ණණන, භායති මණ්ඩලෙන, භායති ආභාය,
භායති ආරොහපරිණාහෙන, ඵවමෙව බො කසයප, යසස කසසච්ඡි සද්ධා
තත්ථි කුසලෙසු ධම්මෙසු, භිරි තත්ථි -පෙ- ඔත්තාපං තත්ථි -පෙ- විරියං
තත්ථි -පෙ- පඤ්ඤ තත්ථි කුසලෙසු ධම්මෙසු, තසස යා රතති වා දිවසො වා
ආගච්ඡති, භාතියෙව පාටිකඛිකා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො වුද්ධි

අසසද්ධො පුරිසපුග්ගලොති කසයප, පරිභානමෙතං. අභිරිකො -පෙ-
අනොත්තාපි -පෙ- කුසිතො -පෙ- දුපපඤ්ඤා -පෙ- කොධනො -පෙ-
උපතාහි පුරිසපුග්ගලොති කසයප, පරිභානමෙතං. න සනති භික්ඛු
ඔවාදකාති කසයප, පරිභානමෙතං.

යසස කසසච්ඡි කසයප, සද්ධා අත්ථි කුසලෙසු ධම්මෙසු. භිරි -පෙ-
ඔත්තාපං -පෙ- විරියං -පෙ- පඤ්ඤ, අත්ථි කුසලෙසු ධම්මෙසු, තසස යා
රතති වා දිවසො වා ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාටිකඛිකා කුසලෙසු ධම්මෙසු,
නො පරිභානි

සෙය්‍යථාපි කසයප, ජුණ්හපනෙඛ ව්‍යුඤ්ඤා යා රතති වා දිවසො වා
ආගච්ඡති, වසිකෙව වණ්ණණන, වසිකි මණ්ඩලෙන, වසිකි ආභාය,
වසිකි ආරොහපරිණාහෙන. ඵවමෙව බො කසයප, යසස කසසච්ඡි සද්ධා
අත්ථි කුසලෙසු ධම්මෙසු, භිරි අත්ථි -පෙ- ඔත්තාපං අත්ථි -පෙ- විරියං අත්ථි
-පෙ- පඤ්ඤ අත්ථි කුසලෙසු ධම්මෙසු, තසස යා රතති වා දිවසො වා
ආගච්ඡති, වුද්ධියෙව පාටිකඛිකා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිභානි

සද්ධො පුරිසපුග්ගලොති කසයප, අපරිභානමෙතං. භිරිමා -පෙ-
ඔත්තාපි -පෙ- ආරද්ධිවිරියො -පෙ- පඤ්ඤවා -පෙ- අකෙකාධනො -පෙ-
අනුපතාහි පුරිසපුග්ගලොති කසයප, අපරිභානමෙතං. සනති භික්ඛු ඔවාද-
කාති කසයප, අපරිභානමෙතනති.

වහන්ස, 'සාදුහැති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය නො පිරිහීමෙනි. වහන්ස, 'හිරි ඇති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය නො පිරිහීමෙනි. වහන්ස, 'ඔතප් ඇති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය නො පිරිහීමෙනි. වහන්ස, 'ආරඹු වැර ඇති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය නො පිරිහීමෙනි. වහන්ස, 'නුවණැති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය නො පිරිහීමෙනි. වහන්ස, 'නො කිපෙනසුලු පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය නො පිරිහීමෙනි. වහන්ස, 'බඳුවෙර නැති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය නො පිරිහීමෙනි. වහන්ස, 'අවවාද කරණ භික්ෂුහු ඇත්තාහ' යන මෙය නො පිරිහීමෙනි.

කසයප, මැනවි, මැනවි. කසයප, යම් කිසිවකුට කුසල්දහමිහි සාදුහැ තැද්ද ... හිරි තැද්ද ... ඔතප් තැද්ද ... වැර තැද්ද, කුසල් දහමිහි නුවණ තැද්ද, ඔහුට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණේ නම් කුසල්දහමිහි හානිය ම කැමති විය යුතු. වැඩිම කැමති විය නො හේ.

කසයප, යම් සේ කළුවරපස සඳට යම් රැයෙක් දවාලෙක් හෝ හෝ පැමිණේ නම් පාතායෙන් පිරිහේ ම ය. මඩලින් පිරිහේ ම ය. දීප්තියෙන් පිරිහේ ම ය. උසමහතින් පිරිහේ ම ය. කසයප, එසෙයින් ම යම් කිසිවකුහට කුසල් දහමිහි සාදුහැ තැද්ද ... හිරි තැද්ද ... ඔතප් තැද්ද ... වැර තැද්ද, කුසල්දහමිහි නුවණ තැද්ද, ඔහුට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණේ නම් කුසල්දහමිහි පිරිහීම ම කැමති විය යුතු. වැඩිම කැමති විය නො හේ.

කසයප, 'සාදුහැ තැති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය පිරිහීමෙනි. හිරි තැති ... ඔතප් තැති ... කුසිත ... නුවණ තැති ... කිපෙනසුලු ... කසයප, 'බඳුවෙර ඇති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය පිරිහීමෙනි. කසයප, 'අවවාද කරණ භික්ෂුහු තැත්තාහ' යන මෙය පිරිහීමෙනි.

කසයප, යම් කිසිවකුහට කුසල්දහමිහි සාදුහැ ඇද්ද, හිරි ... ඔතප් ... වැර ... කුසල්දහමිහි නුවණ ඇද්ද, ඔහුට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණේ නම් කුසල්දහමිහි වැඩිම ම කැමති විය යුතු ය. පිරිහීම කැමති නො විය යුතු යි.

කසයප, යම් සේ පුරපස සඳට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණේ නම් පාතායෙන් වැඩේ ම ය. මඩලින් වැඩේ ම ය. දීප්තියෙන් වැඩේ ම ය. උසමහතින් වැඩේ ම ය. කසයප, එසෙයින් ම යම් කිසිවකුහට කුසල්දහමිහි සාදුහැ ඇද්ද ... හිරි ඇද්ද ... ඔතප් ඇද්ද ... වැර ඇද්ද, කුසල්දහමිහි නුවණ ඇද්ද, ඔහුට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණේ නම් කුසල්දහමිහි වැඩිම ම කැමති විය යුතු. පිරිහීම කැමති නො විය යුතු යි.

කසයප, 'සාදුහැති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය නො පිරිහීමෙනි. හිරි ඇති ... ඔතප් ඇති ... ආරඹුවෙර ඇති ... නුවණ ඇති ... නො කිපෙන සුලු ... 'බඳුවෙර නැති පුරුෂපුද්ගලයා' යන මෙය නො පිරිහීමෙනි. කසයප, 'අවවාද කරණ භික්ෂුහු ඇත්තාහ' යන මෙය නො පිරිහීමෙනි යි.

4. 1. 8

නනිය බවාදසුනං

291. සාවහසීයං¹-

අථ බො ආයසමා මහාකසයපො යෙන භගවා තෙනුපසඛිනමි -පෙ-
ඵකමනනං නිසිනනං බො ආයසමනනං මහාකසයපං භගවා ඵතදවොච:
“ඔවද කසයප, හිකුඬු, කරොති කසයප, හිකුඬුතං ධමමි කථං. අහං වා කසයප,
හිකුඬු² ඔවදෙය්‍ය නිං වා. අහං වා හිකුඬුතං ධමමි කථං කරෙය්‍යං, නිං
වාහි.

දුබ්බවා බො හනෙත,³ ඵතරහි හිකුඬු, දොවසාකරණෙති ධමමෙති
සමනනාගතා, අකබ්චා, අපපදඝඤ්ඤානාහිනො අනුසාසතිනති.

තථා හි පත කසයප පුබ්බෙ ථෙරා හිකුඬු ආරඤ්ඤකා වෙව අහෙසුං
ආරඤ්ඤකතතසා ව වණණවාදිනො. පිණ්ඩපාතිකා වෙව අහෙසුං පිණ්ඩපාති
කතතසා ව වණණවාදිනො. පංසුකුලිකා වෙව අහෙසුං පංසුකුලිකතතසා ව
වණණවාදිනො. තෙව්වරිකා වෙව අහෙසුං තෙව්වරිකතතසා ව වණණ-
වාදිනො. අපපිච්ඡා වෙව අහෙසුං අපපිච්ඡතාය ව⁴ වණණවාදිනො සනතුට්ඨා
වෙව අහෙසුං සනතුට්ඨා⁵ ව වණණවාදිනො පවිච්ඡිනො වෙව අහෙසුං
පවිච්ඡෙකසා ව වණණවාදිනො. අසංසඨා වෙව අහෙසුං අසංසග්ගසා ව
වණණවාදිනො. ආරභවිට්ඨො වෙව අහෙසුං විට්ඨාරභසා ව වණණවාදිනො.

තත්‍ර යො හොති හිකුඬු ආරඤ්ඤකො වෙව ආරඤ්ඤකතතසා ව වණණ-
වාදී, පිණ්ඩපාතිකො වෙව පිණ්ඩපාතිකතතසා ව වණණවාදී, පංසුකුලිකො
වෙව පංසුකුලිකතතසා ව වණණවාදී, තෙව්වරිකො වෙව තෙව්වරිකතතසා
ව වණණවාදී, අපපිච්ඡා වෙව අපපිච්ඡතාය ව වණණවාදී, සනතුට්ඨා
වෙව සනතුට්ඨා⁵ ව වණණවාදී, පවිච්ඡිනො වෙව පවිච්ඡෙකසා ව වණණවාදී,
අසංසඨා වෙව අසංසග්ගසා ව වණණවාදී, ආරභවිට්ඨො වෙව
විට්ඨාරභසා ව වණණවාදී, තං ථෙරා හිකුඬු ආසනෙන නිමනෙතනති “ඵහි
හිකුඬු, කො නාමායං⁶ හිකුඬු, හද්දකො වතායං හිකුඬු, සිකබ්බාකාමො වතායං
හිකුඬු, ඵහි හිකුඬු, ඉදං ආසනං නිසීදති”ති.

තත්‍ර කසයප, තවාතං හිකුඬුතං ඵවං හොති. ‘යො භිර සො හොති
හිකුඬු ආරඤ්ඤකො වෙව ආරඤ්ඤකතතසා ව වණණවාදී, පිණ්ඩපාතිකො
වෙව -පෙ- පංසුකුලිකො වෙව - තෙව්වරිකො වෙව -පෙ- අපපිච්ඡා
වෙව -පෙ- සනතුට්ඨා වෙව -පෙ- පවිච්ඡිනො වෙව -පෙ- අසංසඨා
වෙව -පෙ- ආරභවිට්ඨො වෙව විට්ඨාරභසා ව වණණවාදී, තං ථෙරා
හිකුඬු ආසනෙන නිමනෙතනති “ඵහි හිකුඬු කො නාමායං, හද්දකො වතායං
හිකුඬු සිකබ්බාකාමො වතායං හිකුඬු “ඵහි හිකුඬු, ඉදං ආසනං නිසීදති. තෙ
තථතතාය පටිපඤ්ඤානති. තෙසං තං හොති දීඝරතනං හිතාය සුබාය.

1 රාජගහක කලඤ්ඤ නිවාපෙ - ඡෙසං, ස්‍යා.

2. හිකුඬුතං - ඡෙසං.

3. හනෙත

හගවා - සිවු. 4 අපපිච්ඡාය ව සිවු, සි 2.

5 සනතුට්ඨිතාය ව - සි 2.

6. කොනාමො අසං - සිවු සි 1, 2.

4. 1. 8.

තෙවන බව්‍යද සූත්‍රය

291 සැවැත්තුවර-

එකල්හි ආයුෂමත් මහසුර් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය ... එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් මහසුර්හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: කසප, හික්කුන්ට අවවාද කරව. කසප, හික්කුන්ට දහැම කතා කරව. කසප, මම හෝ හික්කුන්ට අවවාද කරන්නෙමි. තෙපි හෝ (අවවාද කරවු.) මම හෝ හික්කුන්ට දහැම කතා කරන්නෙමි. තෙපි හෝ (කරවු)යි.

වහන්ස, දැන් හික්කුහු දුවවහ. දුවවබව කරණ දහමින් සමත්විතහ. තො ඉවසන්නෝය. අනුශාසනාව නුහුරව ගත්තෝය යි.

කසප, ඒ එසේ මැ යි. පෙර සථවිර හික්කුහු ආරණ්‍යක වූවෝත්, ආරණ්‍යක බැව්හි ගුණ කියන්නෝත් වූහ. පිණ්ඩපාතික වූවෝත්, පිණ්ඩපාතික බැව්හි ගුණ කියන්නෝත් වූහ. පාංශුකුලික වූවෝත්, පාංශුකුලික බැව්හි ගුණ කියන්නෝත් වූහ. තෙව්වරික වූවෝත්, තෙව්වරික බැව්හි ගුණ කියන්නෝත් වූහ. අලොව්න් වූවෝත් අලොව්න් බැව්හි ගුණ කියන්නෝත් වූහ. සනතුෂට වූවෝත්, සනතුෂට බැව්හි ගුණ කියන්නෝත් වූහ. ප්‍රවිච්ඡාත වූවෝත්, ප්‍රවිච්ඡාතයෙහි ගුණ කියන්නෝත් වූහ. අසංසාරයෝත්, අසංසාරයෙහි ගුණ කියන්නෝත් වූහ. ආරබ්බවිශ්‍යීන්, විශ්‍යාරම්භයෙහි ගුණ කියන්නෝත් වූහ.

එහි යම් මහණෙක් ආරණ්‍යකත් ආරණ්‍යක බැව්හි ගුණ කියන්නේත්, පිණ්ඩපාතිකත් පිණ්ඩපාතික බැව්හි ගුණ කියන්නේත්, පාංශුකුලිකත් පාංශුකුලික බැව්හි ගුණ කියන්නේත්, තෙව්වරිකත් තෙව්වරික බැව්හි ගුණ කියන්නේත්, අලොව්න් අලොව්න් බැව්හි ගුණ කියන්නේත්, සනතුෂටත් සනතුෂට බැව්හි ගුණ කියන්නේත්, ප්‍රවිච්ඡාතත් ප්‍රවිච්ඡාතයෙහි ගුණ කියන්නේත්, අසංසාරයන් අසංසාරයෙහි ගුණ කියන්නේත්, ආරබ්බවිශ්‍යීන් විශ්‍යාරම්භයෙහි ගුණ කියන්නේත් වේ නම්, සථවිර හික්කුහු ඔහුට “මහණ, එව, මේ මහණ තෙමේ කිනම් ද? මේ මහණ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් සොදුරු ය. මේ මහණ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් ශික්‍ෂාකාමී ය. මහණ, එව, මේ අසුත ය. ඉදගණුව” යි අසුතෙන් පවරන්.

කසප, එහි ලා තවක හික්කුන්ට “යම් ඒ මහණෙක් ආරණ්‍යකත් ආරණ්‍යක බැව්හි ගුණ කියනුයේත් පිණ්ඩපාතිකත් ... පාංශුකුලිකත් ... තෙව්වරිකත් ... අලොව්න් ... සනතුෂටත් ... ප්‍රවිච්ඡාතත් ... අසංසාරයන් ... ආරබ්බවිශ්‍යීන් විශ්‍යාරම්භයෙහි ගුණ කියනුයේත් වේ නම්, සථවිර හික්කුහු ඔහුට “මහණ, එව, මේ මහණ තෙමේ කිනම් ද? මේ මහණ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් සොදුරු ය. මේ මහණ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් ශික්‍ෂාකාමී ය. මහණ එව, මේ අසුත ය, හිදගණුවයි අසුතෙන් පවරති” යි මෙසේ අදහස් වේ නම් ඔහු ඒ පිණිස පිළිපදිත්. ඔවුන්ට එය දිගුකලක් හිත පිණිස සැප පිණිස වේ.

එතරහි පත කසසප, ථෙරු හිකු න වෙව ආරඤ්ඤකා න ව ආරඤ්ඤ-
කතතස්ස ව වණ්ණවාදිනෝ. න වෙව පිණ්ඩපාතිකා න ව පිණ්ඩපාති-
කතතස්ස ව වණ්ණවාදිනෝ. න වෙව පංසුකුලිකා න ව පංසුකුලිකතතස්ස ව
වණ්ණවාදිනෝ. න වෙව තෙව්වරිකා න ව තෙව්වරිකතතස්ස ව වණ්ණ-
වාදිනෝ. න වෙව අපට්ඨත්තා න ව අපට්ඨත්තාය ව වණ්ණවාදිනෝ. න වෙව
සනතුට්ඨා න ව සනතුට්ඨාය ව වණ්ණවාදිනෝ. න වෙව පච්චිකතා න ව
පච්චිකතස්ස ව වණ්ණවාදිනෝ. න වෙව අසංසරිකා න ව අසංසරිකස්ස ව
වණ්ණවාදිනෝ. න වෙව ආරභිවර්තා න ව විරිකාරමානා ව වණ්ණවාදිනෝ.

තත්ත යො හොති හිකු ඤානෝ යසසසී ලාභී විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසන-
තිලාභපථවයහෙසජ්ජපරික්ඛාරානං, තං ථෙරු හිකු ආසනෙන නිමනෙතනති
“එහි හිකු, කො තාමායං හිකු, හද්දකො වතායං හිකු, සමුගමවාරිකාමො
වතායං හිකු, එහි හිකු, ඉදං ආසනං, නිසීද්දති”ති.

තත්ත කසසප නවාතං හිකුතං එවං හොති: “යො කීර සො හොති හිකු
ඤානෝ යසසසී ලාභී විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනතිලාභපථවයහෙසජ්ජ-
පරික්ඛාරානං, තං ථෙරු හිකු ආසනෙන නිමනෙතනති “එහි හිකු කොතාමායං
හිකු, හද්දකො වතායං හිකු, සමුගමවාරිකාමො වතායං හිකු, එහි
හිකු, ඉදං ආසනං, නිසීද්දති තෙ තථතතාය පටිපජ්ජනති තෙසං තං
හොති දීඝරතනං අතිතාය දුක්ඛාය.

යං හි තං කසසප, සමමාවදමානො වදෙය්‍ය උපද්දතා මුගමවාරි මුගම-
වාරුපද්දවෙන, අභිභවතා¹ මුගමවාරි මුගමවාරුභිභවතෙතාති² එවංහිතං
කසසප සමමාවදනො වදෙය්‍ය³ උපද්දතා මුගමවාරි මුගමවාරුපද්දවෙන
අභිභවතා මුගමවාරි මුගමවාරුභිභවතෙතාති.

4. 1. 9.

කතාහිඤ්ඤානං

292. සාවජ්ජියං-

අතං හිකුච්චො, යාවදෙ ආකඛාමි විච්චෙව ව කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි
ධම්මෙහි සම්මතතං සම්මාරං විවෙකජං පිනිත්තං පඨමජ්ඣානං උප-
සම්පජ්ජ විහරමි. කසසපාපි හිකුච්චො, යාවදෙ⁴ ආකඛාමි විච්චෙව ව
කාමෙහි විච්චව අකුසලෙහි ධම්මෙහි සම්මතතං සම්මාරං විවෙකජං පිනිත්තං
පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරමි.

1. අභිපඤ්ඤා - මජ්ඣිම, 2 මුගමවාරි අභිපඤ්ඤානාහි - මජ්ඣිම.

3. කතාහිඤ්ඤා - මජ්ඣිම, 4. යාවදෙ - මජ්ඣිම.

කසාපය, දන් සථරි භික්ෂුහු ආරණ්‍යක ද ආරණ්‍යක බැවිහි ගුණ කියනුවෝ ද නො වෙති. පිණ්ඩපාතික ද පිණ්ඩපාතික බැවිහි ගුණ කියනුවෝ ද නො වෙති. පංගුකුලික ද පංගුකුලික බැවිහි ගුණ කියනුවෝ ද නො වෙති. තෙව්වරික ද තෙව්වරික බැවිහි ගුණ කියනුවෝ ද නො වෙති. අලොච්ඡ ද අලොච්ඡ බැවිහි ගුණ කියනුවෝ ද නො වෙති. සනතුභට ද සනතුභට බැවිහි ගුණ කියනුවෝ ද නො වෙති. ප්‍රවිච්ඡාන ද ප්‍රවිච්ඡානෙහි ගුණ කියනුවෝ ද නො වෙති. අසංසාභට ද අසංසාභයෙහි ගුණ කියනුවෝ ද නො වෙති. ආරබ්බවීර්‍යී ද වීර්‍යාරම්භයෙහි ගුණ කියනුවෝ ද නො වෙති.

එහි යම් මහණෙක් ප්‍රසිද්ධ වූයේ යසස් ඇත්තේ සිටුරු පිණ්ඩපාත සෙනසුන් හිලන්පස බෙහෙසත්පිරිකර ලබන සුලු වේ නම්, සථරි භික්ෂුහු ඔහුට “මහණ, එව මේ භික්ෂු තෙමේ කිනම් ද? මේ භික්ෂු තෙමේ ඒකාන්තයෙන් සොදුරු ය. මේ භික්ෂු තෙමේ ඒකාන්තයෙන් සමුම්සරුණට කැමති ය. මහණ, එව, මේ අසුත ය. ඉදගනුව”යි අසුතෙන් පවරන්.

කසාපය, එහි දී තවක භික්ෂුන්ට “යම් ඒ මහණෙක් ප්‍රසිද්ධ වූයේ යසස් ඇත්තේ සිටුරු පිණ්ඩපාත සෙනසුන් හිලන්පස බෙහෙසත්පිරිකර ලබන සුලු වූයේ වේ නම් සථරි භික්ෂුහු ඔහුට ‘මහණ, එව මේ මහණ තෙමේ කිනම් ද? මේ මහණ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් සොදුරු ය. මේ මහණ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් සමුම්සරුන්ට කැමති ය. මහණ, එව මේ අසුත ය. ඉදගනුව’යි අසුතෙන් පවරති”යි මෙසේ අදහස් වේ. ඔහු ඒ පිණිස පිළිපදිත්. ඔවුන්ට එය දිගුකලක් අතීත පිණිස දුක් පිණිස වෙයි.

කසාපය, යම් හෙයකින් මැතවින් (සත්‍යය) කියන්නෙක් “බ්‍රහ්මචාරීහු බමසර උවදුරින් හටගත් උවදුරු ඇත්තෝ ය. බ්‍රහ්මචාරීහු බ්‍රහ්මචාරීන් පිළිබඳ සිවුපසෙහි වූ අධිකප්‍රාථනා සංඛ්‍යාත අභිනවනයෙන් යුක්තයෝ ය”යි කියන්නේ නම්, කසාපය, සත්‍යය කියන්නේ “බ්‍රහ්මචාරීහු බමසර උවදුරින් හටගත් උවදුරු ඇත්තෝ ය. බ්‍රහ්මචාරීහු බ්‍රහ්මචාරීන් පිළිබඳ සිවුපසෙහි වූ අධිකප්‍රාථනා සංඛ්‍යාත අභිනවනයෙන් යුක්තයෝ”යි මෙසේ කියන්නේ යි.

4. 1. 9.

කානාගිකඤ්ඤා සූත්‍රය

292 සැවැත්තුමර-

මහණෙනි, මම යම්තාක් කල් කැමති වන්නෙමි නම් (ඒ තාක්) කාමයන් ගෙන් වෙන් ව ම අකුශලධර්මයන් ගෙන් වෙන් ව ම විතකී සහිත වූ විවාර සහිත වූ විවේකයෙහි හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වෙසෙමි. මහණෙනි, කාශ්‍යප ද යම්තාක් කල් කැමති වන්නේ නම් (ඒතාක්) කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුශලධර්මයන් ගෙන් වෙන් ව ම විතකී සහිත වූ විවාර සහිත වූ විවේකයෙහි හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ¹ ආකඛ්ඛාමි විතකකම්මාරාතං චූපසමී අර්කිත්තං සමපසාදතං වෙතසො ඵසොද්භාවං අවිතකකං අවිමාරං සමාගිරං පිතිසුඛං දුතියං ක්කාතං උපසමපජ්ජ විහරාමි. කසයපොපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ¹ ආකඛ්ඛාමි විතකකම්මාරාතං චූපසමී. -පෙ- දුතියං ක්කාතං උපසමපජ්ජ විහරති.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි පිතියා ව විරුගා උපෙකකකො ව විහරාමි' සතො ව සමපජානො, සුඛං ව කායෙන පටිසංවෙදෙමි. යං තං අරියා ආවිකකන්ති 'උපෙකකකො සතිමා සුඛවිහාරී'ති තතියං ක්කාතං උපසමපජ්ජ විහරාමි. කසයපොපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි -පෙ- තතියං ක්කාතං උපසමපජ්ජ විහරති.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි සුඛස්ස ව පභාණා දුක්ඛස්ස ව පභාණා පුබ්බෙව සොමතස්ස දෙමතස්සාතං අත්ථගමා අදුක්ඛමිසුඛං උපෙකකාසනිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ක්කාතං උපසමපජ්ජ විහරාමි. කසයපොපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි සුඛස්ස ව පභාණා දුක්ඛස්ස ව පභාණා -පෙ- චතුත්ථං ක්කාතං උපසමපජ්ජ විහරති.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි සබ්බසො රූපසඤ්ඤාතං සම- තික්කමා පටිසසඤ්ඤාතං අත්ථගමා තාතත්තසඤ්ඤාතං අමනසිකාරා 'අතනො ආකාසො'ති ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරාමි. කසයපොපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි සබ්බසො රූපසඤ්ඤාතං සම- තික්කමා -පෙ- ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතික්කමම 'අතනං විඤ්ඤාණ'න්ති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරාමි. කසයපොපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤා- යතනං සමතික්කමම 'අතනං විඤ්ඤාණ'න්ති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්කමම 'තත්ථි කිඤ්චි'ති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරාමි. කසයපොපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි -පෙ- ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කමම තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරාමි. කසයපොපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි -පෙ- තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනං උපසමපජ්ජ විහරති.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛ්ඛාමි සබ්බසො තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤා- යතනං සමතික්කමම සඤ්ඤාවෙදසිතනිරොධං උපසමපජ්ජ විහරාමි. කසයපොපි භික්ඛවෙ -පෙ- සඤ්ඤාවෙදසිතනිරොධං උපසමපජ්ජ විහරති.

1. යාවදෙව - සිවු.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි ද (ඒ තාක්) විතැනි විවාරයක්ගේ ව්‍යුපශමයේදුවෙන් ස්වභාවිකයෙහි උපන් පැහැදීම ඇති, සිත්හුගේ ඵලාච්ඡාදන උපදනා උතුම් සමාධිය වඩන, විතැනි රහිත වූ විවාර රහිත වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිප්‍රබ ඇති ද්විතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙමි. මහණෙනි, කාශ්‍යප ද යම් තාක් කල් කැමති වේ නම් ඒ තාක් විතැනි විවාරයක්ගේ ව්‍යුපශමයේදුවෙන් ... ද්විතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි ද (ඒ තාක්) ප්‍රීතියෙන් ද විරාගයෙන් උපේක්‍ෂා ඇත්තෙමි ද සිහි ඇත්තෙමි ද මනා නුවණ ඇත්තෙමි ද වෙසෙමි. සුවද කසිත් විඳිමි. යම් ධ්‍යානයක් හේතු කොට ගෙන තෘතීයධ්‍යාන සමන්විත පුද්ගලයා 'උපේක්‍ෂාකර, සිහි ඇත්තේය, සුවච්ඡාර ඇත්තේ' යයි ආයතීයෝ කියත් ද, ඒ තෘතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙමි. මහණෙනි, කපුප් ද යම් තාක් කැමති වේ නම් (ඒ තාක්) ... තෘතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි ද (ඒ තාක්) සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් පූජ්‍යයෙහිම සොමිකත් දෙමිකත් අසාධනමයෙන් දුක් තැනි සුව තැනි උපේක්‍ෂායෙන් හටගත් සමාධි පාරිශුද්ධි ඇති චතුර්ථධ්‍යානය උපදවා වෙසෙමි. මහණෙනි, කාශ්‍යප ද යම් තාක් කල් කැමති වේ නම් (ඒ තාක්) සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් ... චතුර්ථධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි නම් (ඒ තාක්) සඵලකාරයෙන් රූපසංඥාවන්ගේ සමතික්‍රමයෙන් පුරිසසංඥාවන්ගේ අසාධනමයෙන් තාතාත්මසංඥාවන් තො මෙනෙහි කිරීමෙන් "ආකාශය අතන්තය" යි ආකාශානඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙමි. මහණෙනි, කසප ද, යම් තාක් කල් කැමති වේ ද (ඒ තාක්) සඵලකාරයෙන් රූපසංඥාවන් සමතික්‍රමයෙන් ආකාශානඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙයි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි නම් (ඒ තාක්) සඵලකාරයෙන් ආකාශානඤ්ඤායතනය ඉක්මවා "විඤ්ඤාණය අතන්තය" යි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙමි. මහණෙනි, කාශ්‍යප ද, යම් තාක් කැමති වේ ද (ඒ තාක්) සඵලකාරයෙන් ආකාශානඤ්ඤායතනය ඉක්මවා "විඤ්ඤාණය අතන්තය" යි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙයි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි නම් (ඒ තාක්) සඵලකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය ඉක්මවා "කිසිවක් නැතැ" යි ආකිඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙමි. මහණෙනි, කපුප් ද යම් තාක් කැමති වේ ද (ඒ තාක්) ... ආකිඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙයි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි නම් (ඒ තාක්) සඵලකාරයෙන් ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්මවා තේවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙමි. මහණෙනි, කසප ද යම් තාක් කල් කැමති වේ ද (ඒ තාක්) ... තේවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙයි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි නම් (ඒ තාක්) සඵලකාරයෙන් තේවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනය ඉක්මවා සඤ්ඤාචෙදසිතනිරෝධයට පාමිණ වෙසෙමි. මහණෙනි, කසප ද සඤ්ඤාචෙදසිතනිරෝධයට පාමිණ වෙසෙයි.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛාමි අනෙකවිනිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනු-
හොමි: එකොපි හුත්වා ඛත්තා හොමි ඛත්තාපි හුත්වා එකො හොමි. ආවිභාවං
තිරොභාවං තිරොකුඛිං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො
ගච්ඡාමි. සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියාපි උච්චුජ්ජනිමුජ්ජං කරොමි
සෙය්‍යථාපි උදකෙ. උදකෙපි අභෙජ්ජමානෙ ගච්ඡාමි සෙය්‍යථාපි පඨවියං.
ආකාසෙපි පලලඝෙකත වඛකමාමි¹ සෙය්‍යථාපි පකඛි සකුණො. ඉමෙපි
වජ්ඣිමසුරියෙ එවච්චගිද්ධිකෙ එවච්චගාත්‍රුතාවෙ පාණිනා පරාමසාමි
පරිමජ්ජාමි. යාව චුග්ගලොකාපි කායෙන වසං වතෙනමි. කසපොපි භක්ඛවෙ,
යාවදෙ ආකඛාමි අනෙකවිනිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුහොති -පෙ- යාව චුග්ග
ලොකාපි කායෙන වසං වතෙනති.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛාමි දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය
අතිකතනාමාත්‍රසිකාය උභොසද්දෙ සුණාමි දිබ්බෙ ව මාත්‍රසෙ ව යෙ දුරෙ
සනතිකෙ ව. කසපොපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛාමි දිබ්බාය සොතධාතුයා
උභොසද්දෙ සුණාමි -පෙ- යෙ දුරෙ සනතිකෙ ව.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛාමි, පරසත්තානං පරපුග්ගලානං
වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාමි: සරාගං වා විතනං සරාගං විතනනති
පජානාමි. විතරාගං වා විතනං විතරාගං විතනනති පජානාමි. සදෙසං වා
විතනං -පෙ- විතදෙසං වා විතනං -පෙ- සමොහං වා විතනං -පෙ- විත-
මොහං වා විතනං -පෙ- සබ්බිතනං වා විතනං -පෙ- විකඛිතනං වා
විතනං -පෙ- මහග්ගතං වා විතනං -පෙ- අමහග්ගතං වා විතනං -පෙ-
සඋතතරං වා විතනං -පෙ- අනුතතරං වා විතනං -පෙ- සමාහිතං වා
විතනං -පෙ- අසමාහිතං වා විතනං -පෙ- විමුත්තං වා විතනං -පෙ- අවිමුත්තං
වා විතනං අවිමුත්තං විතනනති පජානාමි. කසපොපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ
ආකඛාමි පරසත්තානං පරපුග්ගලානං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජානාමි:
සරාගං වා විතනං සරාගං විතනනති පජානාමි -පෙ- අවිමුත්තං වා විතනං
අවිමුත්තං විතනනති පජානාමි.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛාමි අනෙකවිනිතං පුබ්බෙතිවාසං
අනුස්සරාමි - යෙසපිදං: “එකමපි ජාතීං දොපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො
වතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො වීසමපි ජාතියො
තිංසමපි ජාතියො චත්තාශ්‍රීසමපි ජාතියො පඤ්ඤසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි
ජාතිසග්ගසමපි ජාතිසත්තසග්ගසමපි, අනෙකෙපි සංවට්ටකපෙ අනෙකෙපි
විවට්ටකපෙ අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකපෙ “අමුත්‍රාසිං එවං නාමො එවං
භොතෙතා එවං වණ්ණො එවමාභාරො එවං සුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී එවමාසු-
පරියනෙතා සො තතො චුතො අමුත්‍ර උදපාදො. තත්‍රාපාසිං එවන්තාමො
එවංභොතෙතා. එවංවණ්ණො එවමාභාරො එවං සුඛදුක්ඛපට්ඨංවෙදී
එවමාසුපරියනෙතා. සො තතො චුතො ඉමුපපනො”ති. ඉති සාකාරං
සඋදෙද්දං අනෙකවිනිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි, කසපොපි භික්ඛවෙ,
යාවදෙ ආකඛාමි අනෙකවිනිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි - යෙසපිදං:
“එකමපි ජාතීං -පෙ- ඉමුපපනො”ති ඉති සාකාරං සඋදෙද්දං අනෙකවිනිතං
පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කාමති වෙමි නම් (ඒ තාක්) තත්වැදුරුම් සාදා කොටස් වලදමි. එකෙක් ව ද බොහෝ පරිදි වෙමි. බොහෝ පරිදි ව ද එකෙක් වෙමි. ප්‍රකටබව ද සැඟවුනුබව ද (කරමි.) බිතුසරස පවුරුසරස පවුසරස අභසෙහි මෙන් තො ගැටෙමින් යෙමි. පොළොවෙහි ද දියෙහි මෙන් මතු වීම කිසිදීම කරමි. පොළොවෙහි මෙන් තො බිඳෙන දියෙහි ද යෙමි. පියාපත් ඇති ලිහිණියකු මෙන් අභසෙහි ද පලහින් සක්මන් කරමි. මේ සා මහත් සාදා ඇති මේ සා මහත් අනුභාව ඇති මේ සඳහි රු දෙදෙන ද අතින් පරමිහිතය කරමි. පිරිමිදිමි. බඩලොව තෙක් ද කයින් වශයෙහි පවත්වමි මහණෙනි, කය්‍යප ද යම් තාක් කාමති වේ ද (ඒ තාක්) තත්වැදුරුම් සාදා කොටස් වලදයි ... බඩලොව තෙක් ද කයින් වශයෙහි පවත්වයි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කාමති වෙමි ද, (ඒ තාක්) විසුඬු වූ මනුෂ්‍ය විෂය ඉක්ම පැවති දිවකණින් දිව්‍ය වූත් මනුෂ්‍ය වූත්, දුර වූත් ලඟ වූත්, දෙසද අසමි. මහණෙනි, කය්‍යප ද යම් තාක් කාමති වේ ද ... (ඒ තාක්) දිවකණින් දිව්‍ය වූත් මනුෂ්‍ය වූත් දුර වූත්, ලඟ වූත් දෙසද අසමි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කාමති වෙමි නම් (ඒ තාක්) අත්‍යසත්තියන්ගේ අත්‍යප්‍රදාලයන්ගේ සිත (තම) සිතින් පිරිසිදු දෑන ගණිමි: සරුග සිත හෝ සරුග සිතැයි දෑන ගණිමි. විතරුග සිත විතරුග සිතැයි දෑන ගණිමි. සද්‍රෙස සිත හෝ ... විතද්‍රෙස සිත හෝ...සමොහ සිත හෝ ... විතමොහ සිත හෝ ... සබ්බිත්ත සිත හෝ ... විසබ්බිත්ත සිත හෝ ... මහග්ගත සිත හෝ ... අමහග්ගත සිත හෝ ... සඋතතර සිත හෝ ... අනුතතර සිත හෝ ... සමාහිත සිත හෝ... අසමාහිත සිත හෝ... විමුත්ත සිත හෝ ... අවිමුත්ත සිත හෝ අවිමුත්ත සිතැයි දෑන ගණිමි. මහණෙනි, කය්‍යප ද යම් තාක් කාමති වේ නම් (ඒ තාක්) පරසත්තියන්ගේ පරප්‍රදාලයන්ගේ සිත (තම සිතින්) පිරිසිදු දෑන ගණිමි: සරුග සිත හෝ සරුග සිතැයි දෑන ගණිමි ... අවිමුත්ත සිත හෝ අවිමුත්ත සිතැයි දෑන ගණිමි.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කාමති වෙමි ද (ඒ තාක්) පෙර විසු කද පිළිවෙල සිහි කෙරෙමි. ඒ මෙසේ යි: “එක් ජාතියක් ද, දෙජාතියක් ද, තුන් ජාතියක් ද, සිවු ජාතියක් ද, පස් ජාතියක් ද, දස ජාතියක් ද, විසි ජාතියක් ද, තිස් ජාතියක් ද, සෘජිස් ජාතියක් ද, පණස් ජාතියක් ද, සිය ජාතියක් ද, දහස් ජාතියක් ද, සියදහස් ජාතියක් ද, තොයෙක් වැතතෙත කප් ද, තොයෙක් වැබෙන කප් ද, තොයෙක් වැතසෙන වැබෙන කප් ද” අසුවල් තැන මෙනම් ඇත්තෙම් මෙබඳු හොත් ඇත්තෙම් මෙබඳු පැහැ ඇත්තෙම් මෙබඳු අහර ඇත්තෙම් මෙසේ සුවදක් විඳිනෙම් මෙසේ ආයුකෙලවර කොට ඇත්තෙම් වීමි. ඒ මම එයින් ව්‍යුත වූයෙම් අසුවල් තැන පහල වීමි. එහි දු මෙ තම් ඇත්තෙම් මෙබඳු හොත් ඇත්තෙම් මෙබඳු පැහැ ඇත්තෙම් මෙබඳු අහර ඇත්තෙම් මෙසේ සුවදක් විඳිනෙම් මෙසේ ආයු කෙලවර කොට ඇත්තෙම් වීමි. ඒ මම එයින් ව්‍යුත ව මෙහි උපත්මි”යි මෙසේ අසුරු සහිත උදෙසුම් සහිත තත්වැදුරුම් පෙර විසු කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙමි. මහණෙනි, කය්‍යපද යම් තාක් කාමති වේ නම් (ඒ තාක්) තත්වැදුරුම් පෙර විසු කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි. ඒ මෙසේ යි: “එක් ජාතියක් ද ... මෙහි උපත්මි යි මෙසේ අසුරු සහිත උදෙසුම් සහිත තත්වැදුරුම් පෙර විසු කදපිළිවෙල සිහි කෙරෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛිංඡි දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්චන අභික්ඛන්තමානුසකෙන සතෙන පසාංඡි: වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිනෙ පඤ්ඤිතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකල්පිතෙ සතෙන පජානාමි. ‘ඉමෙ චත භොනො: සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තා: ගතා චච්චුච්චරිතෙන සමන්තා:ගතා මිත්තොදුච්චරිතෙන සමන්තා:ගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායසා භෙද පරමමරුණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ චා පත භොනො: සත්තා කායසුච්චරිතෙන සමන්තා:ගතා චච්චුච්චරිතෙන සමන්තා: ගතා මිත්තොදුච්චරිතෙන සමන්තා:ගතා අරියානං අනුපවාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායසාභෙද පරමමරුණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා’ති ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්චන අභික්ඛන්තමානුසකෙන සතෙන පසාංඡි: වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිනෙ පඤ්ඤිතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකල්පිතෙ සතෙන පජානාමි කසයපොපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ ආකඛිංඡි දිබ්බෙන චක්ඛුතා විසුඤ්චන අභික්ඛන්තමානුසකෙන සතෙන පසාංඡි -පෙ- වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ භිනෙ පඤ්ඤිතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකල්පිතෙ සතෙන පජානාමි.

අහං භික්ඛවෙ, ආසවානං ඛයා අතාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤා-විමුත්තිං දිට්ඨව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරාමි. කසයපොපි භික්ඛවෙ, ආසවානං ඛයා අතාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤා-විමුත්තිං දිට්ඨව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරාමි.

4. 1. 10.

භික්ඛුනුපසායකසුතතං.

293 එකං සමයං අයසමා මහාකසයපො භාවජ්ජයං විහරති ජෙත-වනෙ අනාඨපිණ්ඩිකසා අරුමෙ අප්ඛො අයසමා ආනාපෙදා පුබ්බණ්ණත්තමයං නිවාසෙති, පත්තවිවරමාදාය යෙනායසමා මහාකසයපො තෙනුපසංඛිනාමි. උපසංඛිනාමිති, අයසමන්තං මහාකසයපං එතදවොච: “අයාම භනෙත, කසයප, යෙනඤ්ඤතරො භික්ඛුනුපසායො තෙනුපසංඛිනාමියමා”ති.

ගච්ඡ තිං ආට්ඨසො ආතඤ, ඛුක්ඛිච්චො තිං ඛුක්ඛරණීයොති

දුතියමපි ඛො අයසමා ආතඤ, අයසමන්තං මහාකසයපං එතදවොච: “අයාම භනෙත කසයප, යෙනඤ්ඤතරො භික්ඛුනුපසායො තෙනුපසංඛිනාමියමා”ති

ගච්ඡ තිං ආට්ඨසො ආතඤ, ඛුක්ඛිච්චො තිං ඛුක්ඛරණීයොති.

තතියමපි ඛො අයසමා ආතඤ, අයසමන්තං මහාකසයපං එතදවොච: “අයාම භනෙත කසයප, යෙනඤ්ඤතරො භික්ඛුනුපසායො තෙනුපසංඛිනාමියමා”ති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කැමති වෙමි තමි (ඒ තාක්) විශුද්ධ වූ මිනිසාස ඉක්මවා පැවති දිවැසින් සත්ත්වයන් දකිමි: ව්‍යුත වන, උපදින, හීන ප්‍රණීත, මනා පාඨා ඇති, තපුරු පාඨා ඇති, මනා ගති ඇති, තපුරු ගති ඇති, කම් වූ පරිදි පැමිණි සතුන් දැන ගනිමි: 'මේ හවත් සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් සමකායගතහ. වාස්දුශ්චරිතයෙන් සමකායගතහ. මනෝදුශ්චරිතයෙන් සමකායගතහ. ආයතීයන්ට උපවාද කරන්නෝ ඉ. මිථ්‍යාදූෂිතයෝ ය. මිථ්‍යාදූෂිතයෝ සමාදන් වුවෝ ය. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ තපුරු ගති ඇති, විවස ව පතිත වන, නිරයට පැමිණියාහු ය. මේ පිත්තත් සත්ත්වයෝ කායසුවරිතයෙන් සමකායගතහ. වාස්සුවරිතයෙන් සමකායගතහ. මනාසුවරිතයෙන් සමකායගතහ. ආයෙතීපවාද නො කරන්නෝ ය. සමන්දූෂිත ගත්තෝ ය. සමන්දූෂිතයෝ සමාදන් වුවෝ ය. ඔහු කාබුත් මරණින් මතු මනා ගති ඇති ස්වභාවිකයාට පැමිණියහයි, මෙසේ විශුද්ධ වූ මිනිසාස ඉක්ම පැවති දිවැසින් සතුන් දකිමි. ව්‍යුත වන උපදින හීන ප්‍රණීත සුවණ් දුෂ්ණ් සුගත දුගීත යථාකමෝපග සත්ත්වයන් දැන ගනිමි. මහණෙනි, කසයප ද යම් තාක් කැමති වේ තමි (ඒ තාක්) විශුද්ධ වූ මිනිසාස ඉක්ම පැවති දිවැසින් සතුන් දකි. ... ව්‍යුත වන උපදින හීනප්‍රණීත සුවණ් දුෂ්ණ් සුගත දුගීත යථාකමෝපග සත්ත්වයන් දැන ගනිමි.

මහණෙනි, මම ආසුච්චයන් ඝෘය විමෙන් අතාසුච්ච වූ ඵලසමාධිය ද ඵලප්‍රඥාව ද මේ අත්බැවිනි ම තෙමේ ම විශිෂ්ටඥතයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට පැමිණ වෙසෙමි. මහණෙනි, කසයප ද ආසුච්චයන් ඝෘය විමෙන් අතාසුච්ච වූ අතීත් ඵලසමාධිය ද අතීත් ඵලප්‍රඥාව ද මේ අත්බැවිනි ම තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥතයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට පැමිණ වෙසෙමි.

4. 1. 10.

හිකබ්බුදුරුපසංයය සුත්තය

293. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් මහසුද්ධ තෙරණුවෝ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිනි වැඩ වෙසෙත් එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද සථවිර තෙමේ පෙරවැඩ හැඳ පොරවා පා සිටුරු ගෙන ආයුෂ්මත් මහසුද්ධ තෙරණුවන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් මහසුද්ධ තෙරණුවන්ට “වහන්ස, කාශ්‍යපයෙනි, යමු, එක්තරා මෙහෙණ අසපුවක් වෙත එළඹෙන්නෙමු” යි මෙය කී ය.

ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, තෙපි යවු. තෙපි බොහෝ කිස ඇත්තහු, බොහෝ කටයුතු ඇත්තහු ය.

දෙවන වට ද ආයුෂ්මත් ආනන්දසථවිර තෙමේ ආයුෂ්මත් මහසුද්ධ තෙරණුවන්ට “වහන්ස, කාශ්‍යපයෙනි, යමු, එක්තරා මෙහෙණ අසපුවක් වෙත එළඹෙන්නෙමු” යි මෙය කී ය.

ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, තෙපි යවු. තෙපි බොහෝ කිස ඇත්තහු, තෙපි බොහෝ කටයුතු ඇත්තහු ය.

තෙවන වට ද ආයුෂ්මත් ආනන්ද සථවිර තෙමේ ආයුෂ්මත් මහසුද්ධ තෙරණුවන්ට “වහන්ස, කාශ්‍යපයෙනි, යමු, එක්තරා මෙහෙණ අසපුවක් වෙත එළඹෙන්නෙමු” යි මෙය කී ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො අයස්මා මහාකායපො පුබ්බතනසමයං නිවාසෙති පතන-
විවරමාදය අයස්මතා අතඤ්ඤ පච්ඡාසමණෙන යෙනඤ්ඤතරො හිකුට්ඨ-
පස්සයො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භි පඤ්ඤතො අසතෙ නිසීදී.

අථ ඛො සම්මසුලා හිකුට්ඨයො යෙනායස්මා මහාකායපො තෙනු-
සඛකම්භි. උපසඛකම්භි අයස්මතො මහාකායපං අභිවාදෙති ඵකමනතං.
නිසීදිංසු. ඵකමනතං නිසීනතා ඛො තා හිකුට්ඨයො අයස්මා මහාකායපො
ධම්මයා කථාය සඤ්ඤෙසි සමාදපෙසි සමුත්තෙතරෙසි සමපහංසෙසි.
අථ ඛො අයස්මා මහාකායපො තා හිකුට්ඨයො ධම්මයා කථාය සඤ්ඤෙතො
සමාදපෙති සමුත්තෙතරෙති සමපහංසිති උච්චායාසතාපකකම්

අථ ඛො පුලලනිකායා හිකුට්ඨී අතතතමතා අතතතමතවාචං නිව්ඡා-
රෙසි: “කිං පතයො¹ මහාකායපො අයස්ස අතඤ්ඤ වෙදෙහමුනිතො
සමුච්චා ධම්මං භාසිතබ්බං මඤ්ඤති? සෙය්‍යථාපි තාම සුච්චාණීරකො සුචි-
කාරස්ස සනතිකෙ සුචි. විකෙකතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍ය, ඵවමෙවං අයො
මහාකායපො අයස්ස අතඤ්ඤ වෙදෙහමුනිතො සමුච්චා ධම්මං භාසිතබ්බං
මඤ්ඤති”ති.

අයොසි ඛො අයස්මා මහාකායපො පුලලනිකායා හිකුට්ඨීයා ඉමං
වාචං භාසමානාය. අථ ඛො අයස්මා මහාකායපො අයස්මතො අතඤ්ඤ
ඵතදවොච: කිනනු ඛො අට්ඨසො අතඤ්ඤ, අහං සුච්චාණීරකො, තිං
සුචිකාරො? උදුහු අහං සුචිකාරො, තිං සුච්චාණීරකො”ති? ඛම්ථ² භනෙත
කස්සප, බාලො මාභූගාමොති

අතමෙති තිං අට්ඨසො අතඤ්ඤ, මා තෙ සංඝො උතතරිං³ උපපරිකම්.

තං කිං මඤ්ඤෙසි අට්ඨසො අතඤ්ඤ? අපි නු තිං භගවතො සමුච්චා
හිකුට්ඨසංඝෙ උපනීතො: “අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ අකඛාමි, විවිච්චව
කාමෙති විවිච්ච අකුසලෙති ධම්මෙති සවිතකකං සවිචාරං විවෙකජං.
පිතිසුඛං පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. අතඤ්ඤෙපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ
අකඛාමි විවිච්චව කාමෙති විවිච්ච අකුසලෙති ධම්මෙති සවිතකකං
සවිචාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහරති”ති?

‘තො භෙනං භනෙත.’

අහං ඛො අට්ඨසො භගවතො සමුච්චා හිකුට්ඨසංඝෙ උපනීතො:
“අහං භික්ඛවෙ, යාවදෙ අකඛාමි විවිච්චව කාමෙති විවිච්ච
අකුසලෙති ධම්මෙති සවිතකකං සවිචාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කුතං
උපසම්පජ්ජ විහරාමි. කස්සපොපි භික්ඛවෙ, යාවදෙ අකඛාමි විවිච්චව
කාමෙති විවිච්ච අකුසලෙති ධම්මෙති - පෙ - පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජ
විහරති”ති

(තවනතං අනුපුබ්බවිහාරසමාපතනීතං පඤ්ඤානාඤ්ච අභිඤ්ඤාණං
පෙය්‍යාලො⁴)

1. පත අයො-මජ්ඣ., සා., PTS. 2. ඛම්-මජ්ඣ. 3. උතතරි - මජ්ඣ.

4. අභිඤ්ඤාණං විහාරො වෙදිතසබ්බා - මජ්ඣ.,

එකල්හි ආයුෂ්මත් මහසුරු තෙරණුවෝ පෙරවරු හැද පෙරව පා සිටුවරු ගෙණ ආයුෂ්මත් අතදතෙරුන් පසුමහණු කොට ගෙණ එක්තරා මෙහෙණ අසුරුවක් වෙත එළඹියහ. එළඹ පණවන ලද අසුරුන් වැඩුණත්

එකල්හි බොෂෝ මෙහෙණු ආයුෂ්මත් මහසුරු තෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් මහසුරු තෙරණුවන් වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ මෙහෙණත් ආයුෂ්මත් මහසුරු තෙරණුවෝ දූහැමි කතාවෙන් කරුණු දක්වූහ. සමාදන් කරවූහ. තෙද ගත්වූහ. සතුටු කළහ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් මහසුරු තෙරණුවෝ ඒ මෙහෙණත් දූහැමි කතායෙන් කරුණු දක්වා, සමාදන් කරවා, තෙද ගත්වා, සතුටු කරවා හුනත්තෙන් තැගිට වැසියහ.

එකල්හි පුලලනිකා මෙහෙණ තො සතුටු සිත් ඇත්ති “කිමෙක් ද, ආයා වූ මහා කාශප තෙරණුවෝ ආයා වූ වෙදේහ වූහි ආනන්ද තෙරණුවන් හමුගෙහි දහම් බිණිය යුතු ය යි හගිද්ද? යම් තේ හිදි වෙළෙඳෙක් හිදිකරා ලහ හිදි විකිණිය යුතු ය යි හඟනේ නම්, එහෙයින්ම ආයා වූ මහසුරු තෙරණුවෝ ආයා වූ වෙදේහ වූහි අතද තෙරුන් හමුගෙහි දහම් බිණිය යුතු ය යි හගිති”යි තො සතුටු වදන් බිණුවා ය.

ආයුෂ්මත් මහසුරු තෙරණුවෝ පුලලනිකා මෙහෙණ මේ වදන් කියද්දී (අතෙකෙකු විත් සැලකළ පරිදි) ඇසූහ. එකල්හි ආයුෂ්මත් මහසුරු තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට “ඇවැත්ති, ආනන්දගෙනි, කිමෙක් ද, මම හිදි වෙළෙඳෙකිම ද? තෙපි හිදිකරා ද? නොහොත් මම හිදිකරා වෙමි ද? තෙපි හිදිවෙළෙඳෙක් ද?”යි මෙය කීහ. “වහන්ස කාශපගෙනි, කමා කළ මැනවි. මාගම මෝඩය”යි.

ඇවැත්ති, ආනන්දගෙනි, තෙපි පිටිවු. බික්කහ තෙමේ මතු (අතිරෙක කරුණක්හි) තොප තොපිරික්සවා. (තොප කෙරෙහි භීතවූහි සන්වාදීන් සැක නො කෙරේවා.)

ඇවැත්ති, ආනන්දගෙනි, ඒ කිමැයි හගිවු ද? “මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි ද (ඒ තාක්) කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසල ධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතති සහිත වූ විවාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වෙසෙමි. මහණෙනි, ආනන්දගෙනි, යම් තාක් කල් කැමති වේ නම් (ඒ තාක්) කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසල ධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතති සහිත වූ විවාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වෙසෙමි”යි තෙපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුගෙහි බික්කහන කෙරෙහි (බුද්ධත්ව ප්‍රතිභාග ශ්‍රාවකයෙකු වශයෙන්) පමුණුවන ලදහ ද?

‘වහන්ස, මෙය තො වේ ම ය.’

ඇවැත්ති, මම වූකල් “මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි ද (ඒ තාක්) කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසල ධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතති සහිත වූ විවාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙමි. මහණෙනි, කාශපගෙනි, යම් තාක් කල් කැමති වේ ද (ඒ තාක්) කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසල ධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම ප්‍රථම ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙමි”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුගෙහි බික්කහන කෙරෙහි (බුද්ධත්ව ප්‍රතිභාග ශ්‍රාවක වශයෙන්) පමුණුවන ලද්දෙමි වෙමි.

(ප්‍රථමධ්‍යානාදි තවවිධ අනුපුර්ව විහාරසමාපත්තින්ගේ ද පඤ්චාභිඤ්චන්ගේ ද පෙය්‍යාලය දහසුතු.)

තං කිං මඤ්ඤසි ආට්ඨසො ආනන්ද, අපි නු භංගභවතො සමමුඛා භික්ඛුසංඝෙස උපනීතො: “අහං භික්ඛවෙ, ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතො-විමුත්තිං පඤ්ඤවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සචර්කත්වා උපසම්පජ්ජ විහරාමි. ආනන්දෙපි භික්ඛවෙ, අසවානං ඛයා අනාසවං වෙතො විමුත්තිං පඤ්ඤවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සචර්කත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති”ති?

‘තො: භෙනං හන්තො.’

අහං ඛො ආට්ඨසො භගවතො සමමුඛා භික්ඛුසංඝෙස උපනීතො: “අහං භික්ඛවෙ, ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සචර්කත්වා විහරාමි. කසාපොපි භික්ඛවෙ ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සචර්කත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති”ති.

සත්තරත්තං වා සො ආට්ඨසො තාහං අධිස්ථාරත්තං වා නාලපතනිකාය ඡාදෙතඛං මඤ්ඤායා, යො මෙ ඡ අභිඤ්ඤා ඡාදෙතඛං මඤ්ඤායාජාති.

විවිජ්ඣ ව පත පුලලනිකා භික්ඛුනී බ්‍රහ්මචරියමානා.

4. 1. 11.

විවරසුත්තං.

294. එකං සමයං ආයස්මා මහාකස්සපො රුජගෘහ විහරති චෙථමනෙ කලඤ්ඤානිවාපො. තෙන ඛො පත සමයෙන ආයස්මා ආනිෂ්ඤ දක්ඛිණා-ශිෂිණිං¹ වාරිකං වරති මහතා භික්ඛුසංඝෙස සද්ධං. තෙන ඛො පත සමයෙන ආයස්මතො ආනන්දස්ස තිංසමන්තා සද්ධං විහාරිතො භික්ඛු සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිත්තායාවත්තා භවන්ති යෙභුයස්ස කුමාරභුතා. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ දක්ඛිණාශිෂිණිං යථාභිරත්තං² වාරිකං වරන්ති යෙන රුජගහං චෙථමනං කලඤ්ඤානිවාපො, යෙනායස්මා මහාකස්සපො තෙත්ථපසික්ඛමි. උපසම්ඛන්ති ආයස්මන්තං මහාකස්සපං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං ඛො ආයස්මන්තං ආනන්දං ආයස්මා මහාකස්සපො එකදවොච:

“කති නු ඛො ආට්ඨසො ආනන්ද අත්ථසෙ පටිච්ච භගවතා කුලෙසු තිකභොජනං පඤ්ඤාගතන්ති?”

තයො ඛො හන්තො කස්සප, අත්ථසෙ පටිච්ච භගවතා කුලෙසු තිකභොජනං පඤ්ඤාගතං: දුම්මඞ්කුතං පුග්ගලානං නිගග්ගාය, පෙසලානං භික්ඛුතං ථාත්ථවිහාරාය, මා පාපිච්ජ, පක්ඛං නිසාය සංඝං භිඤ්ඤායං, කුලානුදායකාය ව.³ ඉමෙ ඛො හන්තො කස්සප, තයො අත්ථසෙ පටිච්ච භගවතා කුලෙසු තිකභොජනං පඤ්ඤාගතන්ති.

1. දක්ඛිණාශිෂිණිං - මජ්ඣ. 2. යථාභිරත්තං - සිමු, සි 1,2

3. කුලානුදායකාය ව - සං.

ඇවැත්ති, ආතජ්ඣෙති, ඒ කුමැති හඬවූ ද, “මහණෙනි, මම ආසුවයන් ක්‍ෂය වීමෙන් අනාසුව වූ අතීන් ඵලප්‍රඥාවන් අතීන් ඵලප්‍රඥාවන් මේ අත්බැවිහි ම තෙමේ ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට පැමිණ වෙසෙමි. මහණෙනි, ආතජ්ඣ අසුවයන් ක්‍ෂය වීමෙන් අනාසුව වූ අතීන් ඵල-සමාධියත්, අතීන් ඵලප්‍රඥාවන් මේ අත්බැවිහි ම තෙමේ ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට පැමිණ වෙසෙමි” යි තෙපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුයෙහි ඩික්ඝගත මැද පමුණුවන ලදහු ද?

‘වහන්ස, එය තො වේ ම ය.’

“මහණෙනි, මම ආසුවයන් ක්‍ෂය වීමෙන් අනාසුව වූ අතීන් ඵලප්‍රඥාවන් අතීන් ඵලප්‍රඥාවන් මේ අත්බැවිහි ම තෙමේ ම විශිෂ්ට-ඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට පැමිණ වෙසෙමි. මහණෙනි, කාශ්‍යපත් ආසුවයන් ක්‍ෂය වීමෙන් අනාසුව වූ අතීන් ඵලප්‍රඥාවන් අතීන් ඵලප්‍රඥාවන් මේ අත්බැවිහි ම තෙමේ ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට පැමිණ වෙසෙමි” යි ඇවැත්ති, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුයෙහි ඩික්ඝගත මැද පමුණුවන ලද්දෙමි.

ඇවැත්ති, යමෙක් මාගේ ශබ්දවත් වැසිය හැකි ය යි හඟනේ නම් හෙතෙමේ සත්වයන් වූ හෝ අඛණ්ඩ අඩු අවරියන් (සත්වයන් හමාරක්) වූ හෝ ඇතකු තල්පතකින් වැසිය හැකි ය යි හඟනේ ය.

පුලලනිකා මෙහෙණ බබසරින් වුත වුතා ය.

4. 1. 11.

විවර සූත්‍රය

294. එක් සමයෙක ආයුෂමත් මහසුප් තෙරණුවෝ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වෙළුම්පනාශමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂමත් ආනන්දස්ථිර තෙමේ මහත් ඩික්ඝගත සමග දක්ඛණාගිරි දනව්වෙහි වාරිකාවෙහි හැසිරෙයි. එසමයෙහි ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරුන්ගේ සද්ධිවිහාරික වූ බෙහෙවින් තරුණ වූ තීක්‍ෂ්ණ භික්ෂු ඩිකපද පිළිකෙව් කොට ගිහි බවට පෙරළුනාහු වෙති. ඉක්බිති ආයුෂමත් ආනන්ද ස්ථිර තෙමේ දකුණුගිරි දනව්වෙහි කැමැතිතාක් වාරිකා කොට රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වෙළුම්පනාශමයෙහි ආයුෂමත් මහසුප් තෙරණුවන් වෙත ඵලභියෝ ය. ඵලභි ආයුෂමත් මහසුප් තෙරණුවන් වැද එකත්පසෙක හිඳ ගත්තේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරුන්ට ආයුෂමත් මහසුප් තෙරණුවෝ මෙය කීහ:

“ඇවැත්ති, ආතජ්ඣෙති, කෙතෙක් කරුණු නිසා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කුලයන්හි තිකභෝජනය* පණවන ලද්දේ ද” යි.

වහන්ස, කාශ්‍යපයෙනි, කරුණු තුණක් නිසා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කුලයන්හි තිකභෝජනය පණවන ලදී: දුෂ්ඨල පුද්ගලයන්ට නිග්‍රහ කිරීම පිණිස ද, ප්‍රියශීල භික්ෂූන්ගේ පහසු විකරණය පිණිස ද, ලාමක අදහස් ඇත්තෝ (කුලවිතවා බුද්ධිත්) පක්‍ෂය (=එවැනි ලාමකයන්ගෙන් ම වඩාගත් සමූහයා) නිසා සමයයා තො බිඳිත්වා යි ද, වැලි කුලයන් කෙරෙහි වූ අනුශූයාව නිසා ද වේ. වහන්ස, කාශ්‍යපයෙනි, මේ කරුණු තුණ නිසා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කුලයන්හි තිකභෝජනය පණවන ලදී.

* “තිකභෝජනෙ අඤ්ඤානු සමයා පාවිතතියනං — ගණ භෝජනයෙහි හෙවත් යටත් පිරිසෙයින් භික්ෂූන් සතර දෙනෙකුත් අකාලපේෂ් ටවරා කුලයන්හි දෙන බෝජනක් දුර්වික්‍ෂාදියක් නැති කල සතරදෙන එකතුව වැලඳීමෙන් පමණි ඇවැත් වී” ය යි පැහැසි කියාපදය මෙහි තිකභෝජනය ය යි වදලන. අකාල වූ ද පාවරුමෙකින් තිදෙනෙකු එක්ව කුලයන්හි වැලඳීම ආපනතිකර නොවේ ය යි කී හෙයින් ද, කරුණු තුණක් සලකා පැණවූ හෙයින් ද මෙය ‘තිකභෝජනය’ ය යි ගත්තේ ය.

අථ කිංචර්ථි තිං අච්ඡාදො අනන්ද ඉමෙති තවෙති භික්ඛුති ඉන්ද්‍රියෙසු අගුත්තථාරෙති භොජනෙ අමන්තඤ්ඤාති ජාගරියං අනනුසුතෙතති සද්ධිං වාරිකං වරිසි¹ සසාසානං ඔඤ්ඤා වරිසි. කුලීපසානං මඤ්ඤා වරිසි ඔලුජ්ජති² ඛො තෙ අච්ඡාදො, අනන්ද පරිසා පලුජ්ජනති ඛො තෙ අච්ඡාදො තවප්පායා ත වායං කුමාරකො මත්තමඤ්ඤාතිති.

“අපි මෙ භනෙත, කසයප, සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති. අථ ච පත මයං අජ්ජාපි අයසමනො මහාකසයපස්ස කුමාරකවාදා න මුච්චාමා”ති.

තථා හි පත තිං අච්ඡාදො අනන්ද, ඉමෙති තවෙති භික්ඛුති ඉන්ද්‍රියෙසු අගුත්තථාරෙති භොජනෙ අමන්තඤ්ඤාති ජාගරියං අනනුසුතෙතති සද්ධිං වාරිකං වරිසි සසාසානං මඤ්ඤා වරිසි, කුලීපසානං මඤ්ඤා වරිසි. ඔලුජ්ජති ඛො තෙ අච්ඡාදො අනන්ද පරිසා පලුජ්ජනති ඛො තෙ අච්ඡාදො තවප්පායා ත වායං කුමාරකො මත්තමඤ්ඤාතිති

අස්සොසි ඛො ජුලුතන්ද්‍ර භික්ඛුති “අයොගත කිර මහාකසයපෙන අයොස අනන්දෙසු වෙදෙහමුති කුමාරකවාදෙන අපසාදිතො”ති අථ ඛො ජුලුතන්ද්‍ර භික්ඛුති අනත්තමනා අනත්තමනවාචං නිව්ජාරෙසි. “කිං පත අයොස මහාකසයපො අඤ්ඤාතිජ්ඣපුබ්බො සමානො අයොස අනන්දො වෙදෙහමුති. කුමාරකවාදෙන අපසාදෙනබ්බං ඔඤ්ඤාති”ති

අස්සොසි ඛො අයසමා මහාකසයපො ජුලුතන්ද්‍ර භික්ඛුතියා ඉමං වාචං භාසමානාය. අථ ඛො අයසමා මහාකසයපො අයසමනනං අනන්දං එතදවොචා තහසාච්ඡාදො අනන්ද, ජුලුතන්ද්‍ර භික්ඛුතියා සහසා අපච්චි-සඬ්ඛා වාචා භාසිතා. යතොතං³ අච්ඡාදො කෙසමස්සු ඔහාරෙතා කාසායාති වත්ථාති අව්ජාදෙතා අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජිතො, නාතිජානාමි අඤ්ඤං සත්ථාරං උද්දිසිතුං අඤ්ඤානු තෙත භගවතා අරහතා සමමාසමුද්දොත.

පුබ්බෙ මෙ අච්ඡාදො අගාරියභූතස්ස සතො එතදභොසි. “තඬ්ඛොඛො සරාචාසො රජාපථො⁴, අබ්භොකාසො පබ්බජ්ජා. තසිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුද්ධිං සඬ්ඛලිඛිතං මුත්ථවරියං වරිතුං, යනනුතානං කෙසමස්සු ඔහාරෙතා කාසායාති වත්ථාති අව්ජා-දෙතා අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජෙත්ථ”නති සො ඛො අසං⁵ අච්ඡාදො අපරෙත සමස්සෙත පටිපිලොකිකානං තඬ්ඛාපිං කරිත්වා⁶ යෙ ලොකෙ අරහනො තෙ උද්දිසා කෙසමස්සු ඔහාරෙතා කාසායාති වත්ථාති අව්ජාදෙතා අගාරස්මා අතගාරියං පබ්බජිං.

1. උලුජ්ජති - සිමු, සිමු අවසිකතා. 2. යථාගං - මජ්ඣං. යතො චාගං - සි 1, 2.

3. රජාපථො - සිමු. 4. සො ඔවාහං - මජ්ඣං, සා P T S. 5. කාරෙතා - මජ්ඣං.

ඇවැත්ති, ආතන්ධුයෙති, ඉදින් එතේ තම් කුමක් හෙයින් තෙපි ඉදුරන්ති නො රක්තා ලද දෙර ඇති බොජුතෙහි පමණ නො දන්නා නිදි වැරිමෙහි නො යෙදුනු මේ තව හික්කුන් සමග වාරිකාවෙහි හැසිරෙවු ද? ශස තසමින් හැසිරෙණු වැන්න. කුලයන් තසමින් හැසිරෙණු වැන්න. ඇවැත් ආතන්ධුයෙති, තොපගේ පිරිස බිඳේ. ඇවැත්ති, බෙහෙවින් තරුණ වූ ඔහු බිඳෙත්. මේ ලදරු තෙමේ තමන් පමණ තො දති යි.

“වහන්ස, කාශපයෙති, මාගේ හිසෙහි පලිතයෝත් (=පාසුනු කෙසුත්) හට ගත්ත. එහෙත් අද ද ආයුමත් මහසුර තෙරණුවන්ගේ කුමාරක වාදයෙන් නො මිඳෙමු” යි.

ඇවැත්ති, ආතන්ධුයෙති, ඒ එතේ මායි: (කුමාරකයන් සමග හැසිරෙණ බැවින් තෙපි ද කුමාරක වාදයට නිසිය යි සුඤ්ඤය:) තෙපි ඉදුරන්ති නො රක්තා ලද දෙර ඇති බොජුතෙහි පමණ නො දන්නා නිදිවැරිමෙහි නො යෙදුණු මේ තවක හික්කුන් සමග වාරිකාවෙහි හැසිරෙවු. ශස තසමින් හැසිරෙණු වැන්න. කුලයන් තසමින් හැසිරෙණු වැන්න. ඇවැත්ති, ආතන්ධුයෙති, තොපගේ පිරිස බිඳේ. ඇවැත්ති, බෙහෙවින් තවක වූ ඔහු බිඳෙත්. මේ ලදරු තෙමේ තමන් පමණ තො ම දති යි.

ඵලලනන්ද, මෙහෙණ “ආයෑ වූ මහසුර තෙරුන් විසින් ආයෑ වූ වේදේහ මුනි ආතන්ධු සථවිර තෙමේ කුමාරකවාදයෙන් ගරහන ලද”යි ඇසූ. එකල්හි ඵලලනන්ද මෙහෙණ තො සතුවූ සිත් ඇත්ති “කිමෙක් ද, පෙර අත්තොවූ වූ ම ආයෑ වූ මහසුර තෙරණුවෝ ආයෑ වූ වෙදෙහමුනි ආතන්ධු තෙරුන්ට කුමාරක වාදයෙන් ගැරහිය යුතු ය යි සිතද්ද”යි තො සතුවූ වදන් පහල කළා ය.

ආයුමත් මහසුර තෙරණුවෝ ඵලලනන්ද මෙහෙණ මේ වචන කියද්දී ඇසූහ. ඉක්බිති ආයුමත් මහසුර තෙරණුවෝ ආයුමත් ආතන්ධු තෙරුන්ට මෙය කීහ: ඇවැත්ති, ආතන්ධුයෙති, ඵලලනන්ද මෙහෙණ විසින් ඒකාන්තයෙන් කරුණු තොසලකා දෝෂයෙන් වචන කියන ලදි. ඇවැත්ති, මම යම් කලෙක කෙස් රැවුල් බා කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි ද, (එවක් පටන්) ඒ භාග්‍යවත් අතීත් සමා-සම්බුදුරජානන් වහන්සේ හැර අත් ශාන්තාවරයකු (මාගේ ශාන්තා ය යි) උදෙසන්තට (=උදෙසු බවක්) නො දතිමි.

ඇවැත්ති, පෙර ගිහිවූ ම මට “ගෘහවාසය සමබාධ (=අවකාශ රහිත) ය, කෙලෙස් රජත් රැස්වන මක ය. පැවිද්ද අභ්‍යවකාශ ය. ගිහිගෙහි වසන්නහු විසින් එකැතින් පිරිසුන් එකැතින් පිරිසුදු දෙවූ සකස් බදු කොට (මොහොතකුදු මිල නො ගත්වා හැසිරිය යුතු) මේ බබසර හැසිරෙන්නට සුකර නො වේ. මම කෙස් රැවුල් බා කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් නික්ම පැවිදි වන්නෙමි නම් මැනවැ” යි මේ සිත විය. ඇවැත්ති, ඒ මම පසුකලෙක මහගුවත් කබකපාගත් පිලියෙන් සහල (සිවුරක්) කොට ගෙණ ලොව යම් රහත්තුවෙන් තම් ඒ රහතුන් උදෙසා කෙස් රැවුල් බා ඒ කසාවත් හැඳ ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙමි.

සො එවං පබ්බජිතො සමානො අභිනමයනපටිපන්නො අද්දසං
භගවතනං අනතරං ච රුජගතං අනතරං ච තාලදං බහුසුභෙන වෙතියො
නිසින්නං. දිස්වාන මෙ එතදභොසි: සන්තරඤ්ච වතාහං පසෙය්‍යසං භගවතනං-
මෙව පසෙය්‍යසං, සුගතඤ්ච වතාහං පසෙය්‍යසං භගවතනමෙව පසෙය්‍යසං,
සම්මානමුඛඤ්ච වතාහං පසෙය්‍යසං භගවතනමෙව පසෙය්‍යසන්ති. සො
බොහං ආවුසො තන්තෙව භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතීවා භගවතනං
එතදවොච: “ඤ්ජා මෙ භනෙන භගවා. සාවකොභමස්මි. ඤ්ජා මෙ
භනෙන භගවා. සාවකොභමස්මි”ති.

එවං වුත්තෙ මං ආවුසො, භගවා එතදවොච: “යො බො කසයප එවං
සබ්බවෙතසා සමන්තාගතං සාවකං අජාතඤ්ඤච වදෙය්‍ය ජානාමීති,
අපසාඤ්ඤච වදෙය්‍ය පසාමීති, මුඛාපි තස්ස විපතෙය්‍ය. අහං බො පත
කසයප ජාතඤ්ඤච වදාමි ජානාමීති, පසාඤ්ඤච වදාමි පසාමී”ති.

තසමාතිහ තෙ කසයප එවං සිකඛිතබ්බං: “තිබ්බං මෙ තිරොත්තප්පං
පච්චුපට්ඨිතං භවිස්සති ථෙරෙසු තවෙසු¹ මජ්ඣිමෙසු”ති. එවං හි තෙ කසයප
සිකඛිතබ්බං.

තසමාතිහ තෙ කසයප, එවං සිකඛිතබ්බං: “යං කිඤ්චි ධම්මං
සුඤ්ඤාමි.² කුසුද්ධසංහිතං, සබ්බං තං අට්ඨිකත්වා මතසිකත්වා සබ්බවෙතසා
සමන්තාභරිත්වා ඔතිතසොතො ධම්මං සුඤ්ඤාමි”ති. එවං හි තෙ කසයප
සිකඛිතබ්බං.

තසමාතිහ තෙ කසයප, එවං සිකඛිතබ්බං: “සාතසභගතාව මෙ
කායගතා සති න විජහිස්සති”ති. එවං හි තෙ කසයප සිකඛිතබ්බන්ති.

අථ වො මං ආවුසො, භගවා ඉමිනා ඔවාදෙත ඔවාදිත්වා උට්ඨායාසනා
පක්කාමි.

සත්තාභමෙව බො අහං ආවුසො සාණො,³ උට්ඨපිණ්ඨං භුඤ්ජිං. අථ
උට්ඨමියා අඤ්ඤා උදපාදි.

අථ බො ආවුසො, භගවා මහ්තා ඔක්කමම යෙනඤ්ඤානරං රුභබමුලං
තෙත්ථපසිකමි. අථ බොහං ආවුසො පට්ටිලොතිතං සංඝාටී වතුගුණං
පඤ්ඤාපෙත්වා භගවතනං එතදවොමං: “ඉධ භනෙන, භගවා නිසිදතු,
යං මමස්ස⁴ දීඝරත්තං හිතාය සුඛායා”ති. නිසිදි බො ආවුසො භගවා
පඤ්ඤාතෙත ආසතෙ. නිසර්ථ බො මං ආවුසො භගවා එතදවොච:
“මුද්දකා බො ත්‍යායං කසයප, පට්ටිලොතිතං සංඝාටී”ති. පතිගණනාතු
මෙ භනෙන භගවා පට්ටිලොතිතං සංඝාටී, අනුකමපං උපාදායාති.

1. නවකෙසු - සිමු

2. සුස්සාමි - සිමු, P.T.S. සි 1, 2

3. සරතො - ජෙසං

4. මම අස්ස - සිමු, පි 1.

ඒ මම මෙසේ පැවිදි වූයෙම් ම අදත් මහට පිළිපත්තෙමි. රජගහ-
නුවරට ද නාලන්දාවට ද අතර බහුසුභා සායෙහි වැඩසුන් භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ දිවිමි. දක “මේ ශාඤ්ඤාවරයකු දක්නෙමි නම් මේ භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ ම මාගේ ශාඤ්ඤාවරයෙන් දක්නෙමි. මම සුගත කෙනකුන්
දක්නෙමි නම් මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම දක්නෙමි. මම සමමාසම්බුදු
කෙනකුන් දක්නෙමි නම් මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම දක්නෙමි”යි මට
මේ සිත විය. ඇවැත්නි, ඒ මම එහි ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා
වෙත ගියින් වැටී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ මාගේ ශාඤ්ඤාවරයා ය. මම සපු වෙමි, වහන්ස, භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ මාගේ ශාඤ්ඤාවරයා ය. මම සපු වෙමි”යි* මෙය සැළකෙලෙමි.

ඇවැත්නි, මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට මෙය වදාළ
සේක: “කසුප, යමෙක් මෙසේ මුළුජීවිත් සමන්විත වූ සපුවකු (ගුණ-
විසින්) තො දන්නේ ම දැනීම යි (සවකීය ශාඤ්ඤාවරය ප්‍රතිඥා කෙරේ ද)
තොදන්නේ ම දැනීම යි කියා ද, ඔහුගේ හිසත් ගිලිහෙන්නේ ය. (සත්කඩකට)
පැලෙන්නේ ය. කසුප, මම වතාහි (මාගේ ශාඤ්ඤාවරය) දන්නෙමි ම
දැනීම යි කියමි. දක්නෙමි ම දැනීම යි කියමි†

කසුප, එහෙයින් (මා ශාඤ්ඤාවරය) තොප විසින් මෙහි මෙසේ හික්මිය
යුතු: “සාමීරි නව මධ්‍යම භික්ෂුන් කෙරෙහි මාගේ දැඩි හිරි ඔතප් පළඹ
සිරියේ වන්නේ” ය යි. කසුප, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු යි.

කසුප, එහෙයින් මෙහි තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු. “කුසල්
ඇසුරු කළ යම්කිසි දහමක් අසන්නෙමි නම් ඒ සියලු දහම් (නමහට
අවියකැයි) අතීතත් කොට මෙනෙහි කරමින් මුළුජීවිත එක්කොට යොමු
කළ කන් ඇති ව අසන්නෙමි” යි. කසුප, තොප විසින් මෙසේ ම
හික්මිය යුතු.

කසුප, එහෙයින් මෙහි තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු.
“සුබසම්ප්‍රසුභා (ප්‍රථමධ්‍යාන සුබයෙන් යුක්ත) වූ මාගේ කායගතාසනිය,
තො මා හරහේ ය” යි. කසුප, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු යි.

ඇවැත්නි, ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ (ත්‍රිවිධ) අවවාදයෙන්‡
මට අවවාද කොට හුතත්තෙන් තැබී වැඩිසේක.

ඇවැත්නි, මම සත්දවසක් ම රටවැසියා විසින් දෙන පිණිඬාභාරය
තය ගැනි ව වැලඳුවෙමි ඉක්බිති අටවැනි දිනයෙහි මට රහත් බව පහළ
විය.

ඇවැත්නි, ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගින් ඉවත් ව එක්තරු
රුක්මුලකට වලඟි සේක. ඇවැත්නි, එකල්හි මම පටිපිලොකිකායෙන්
කළ සහල සිවුර සිවුගුණු කොට පණවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
“වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහි වැඩ හිඳින සේක්වා, දිගු කලක්
එය මට හිත පිණිස සැප පිණිස වනු ඇතැයි” මෙය සැළකෙලෙමි. ඇවැත්නි,
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැණවූ අස්තෙහි වැඩසුන් සේක. ඇවැත්නි,
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩ හිඳ “කසුප, මේ පටිපිලොකිකා සබ්බාසාරිය
මාද ය” යි මෙය මට වදාළ සේක. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
මාගේ පටිපිලොකිකා සබ්බාසාරිය අනුකම්පා කොට පිළිගන්නා සේක්වා යි.
සැළකෙලෙමි

* මෙය අදවරස්කීය සේ මෙහි දක්වෙතැන් හෙවරක් සැළකළ බව දත යුතු. මෙයින්
මහසුද් මහ තෙරණුවෝ තමන්ගේ බුද්ධග්‍රාවකභාවය පාවසුන මෙහි සාහසය ප්‍රිති-
සංවෙග්‍රතකය විස්තරය අර්ථකථාවෙන් දත යුතු

† ඉදින් කාශ්‍යපයෝ අනා ශාඤ්ඤාවරයකුට මෙබඳු පරම නිපතාකාර ගෞරවයක්
කෙරෙත් නම් ඒ ශාස්තෘගට එය ඉවසිය නොහොස බවත්, බුද්ධජ්‍යන්ගේ ශාඤ්ඤා
මහත්වයත් මෙයින් කියුසේ ය.

‡ මේ ත්‍රිවිධ අවවාදය තෙරුන්ගේ පැවිදිද හා උපසම්පදාව විය.

ධාරෙණාසී පන මෙ නිං කායප සංයුතතානි පංසුකුලානි නිබ්බසනානීති? ධාරෙණාමහං භනෙන භගවතො සංයුතතානි පංසුකුලානි නිබ්බසනානීති.

හො බො අහං ආවුසො පට්ටිලොනිතං සංඝාටිං භගවතො පාදසිං අහං පන භගවතො සංයුතතානි පංසුකුලානි නිබ්බසනානි පට්ටිපජ්ජිං යං හි තං ආවුසො සමමි වදමානො වදෙය් “භගවතො පුතෙනා ඔරසො මුඛතො ජාතො ධම්මජෝ ධම්මනිම්මිතො ධම්මදයාදො පටිග්ගහෙනා.¹ සංයුතතානි පංසුකුලානි නිබ්බසනානී”ති, මිමං තං සමමි වදමානො වදෙය් “භගවතො පුතෙනා ඔරසො මුඛතො ජාතො ධම්මජෝ ධම්මනිම්මිතො ධම්මදයාදො පටිග්ගහෙනා සංයුතතානි පංසුකුලානි නිබ්බසනානී”ති.

අහං බො ආවුසො යාවදො ආකඛාමි විවිච්චො කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං නව්වාරං විචෙකජං පිනිසුඛං පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජ විහාරාමි.

අහං බො ආවුසො යාවදො ආකඛාමි --පෙ- (තච්ඡතං අනුපුබ්බ විහාරසම්පන්නතං පඤ්චන්තකුච අභිඤ්ඤානං එවං විජාරො වෙදිහබ්බො.²)

අහං බො ආවුසො ආත්මානං බයා අත්තමං වෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤා-විමුත්තිං දිට්ඨො ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සට්ඨිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහාරාමි.

සත්තරතනං වා සො ආවුසො³ තාහං අධ්මධාරතනං වා තාලපතතිකාය ජාදෙතබ්බං මඤ්ඤාය්, යො මෙ අභිඤ්ඤා ජාදෙතබ්බං මඤ්ඤාය්ති.

වච්ඡ ව පන පුලලනසද්ධි භික්ඛුනී බුහවරියසමාති

4. 1. 12.

තථාගත පරමමරණතනං

295. එකං සමයං ආයස්මා ව මහාකාය්‍යපො ආයස්මා ව ඝාටිපුත්තො බාරාණසීයං විහරන්ති ඉභිසප්පත්තො මිගදසෙ. අථ බො ආයස්මා සාරිපුත්තො සායනසමයං පතිසල්ලාතා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා මහාකාය්‍යපො තෙනුප-නඛකම් -පෙ- එකමන්තං තිසින්නො බො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තං මහාකාය්‍යපං එතදවොච:

“කිනත්තු බො ආවුසො, කායප හොති තථාගතො පරමමරණානි?”

අමත්තකතං බො එතං ආවුසො, භගවතා “හොති තථාගතො පරමමරණා”ති.

1. පටිග්ගහිතානි - මජ්ඣිම, සං, PTS. පටිග්ගහිතො - සි 1, 2,

2. අභිඤ්ඤාණං එවං විජාරෙතබ්බං - සිමු.

3. සත්තරතනං වා ආවුසො - මජ්ඣිම, PTS.

කසප, තෙපි පරිභෝගයෙන් දිරාහිය හණවාහැරි(පිළි)යෙන් කළ මාගේ පවුල්සිවුරු දරන්නෙහි ද? වහන්ස, මම පරිභෝගයෙන් දිරාහිය හණවාහැරියෙන් කළ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පවුල්සිවුරු දරන්නෙමි යි.

ඇවැත්නි, මම මහලු වත් කඩ නපා කළ සඟලසිවුර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ප්‍රදානය කෙළෙමි. පරිභෝගයෙන් දිරාහිය හණවාහැරියෙන් කළ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පවුල්සිවුර මම පිළිගනිමි. ඇවැත්නි, මෑතවත් සත්‍යය කියන්නෙක් “ඔවෙත් (බුදුඔවෙත් නිකුත් අවවාදයෙන්) උපත්, ධර්මයෙන් හටගත්, ධර්මයෙන් නිමියා වූ ධර්ම දාවැද්ද කොට ඇති, පරිභෝගයෙන් දිරාහිය හණවාහැරිවූවා පවුල්සිවුරු පිළිගත්තා වූ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඖරස පුත්‍ර (ලෙහි උපත් පුතා)ය” යි ඒ යමකු සද්‍යා කියන්නේ නම් මෑතවත් කියන්නේ “ඔවෙත් උපත්, දහමෙන් හටගත්, දහමෙන් නිමියා වූ, දහම දාවැද්ද කොට ඇති, පරිභෝගයෙන් දිරාහිය හණවාහැරිවූවා පවුල්සිවුරු පිළිගත්තා වූ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ උරදපුත්ය” යි ඒමට කියන්නේ ය.

ඇවැත්නි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි නම් (ඒ තාක්) කාමයන් කෙරෙන් වෙන් ව ම, අකුශල ධර්මයන් කෙරෙන් වෙන් ව ම, විතනී සහිත වූ විචාර සහිත වූ විචේතයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වෙසෙමි.

ඇවැත්නි, මම යම් තාක් කල් කැමති වෙමි නම් (ඒ තාක්) (තවානුසුචි විහාර සමාපත්තින්ගේ ද පඤ්චාභිඤ්චන්ගේ ද විස්තරය පෙය්‍යාලයෙන් දත යුතු යි)

ඇවැත්නි, මම ආයුචයන් ඤාය විමෙන් අනායුච වූ ඵලසමාධියක් ඵලප්‍රඤ්චත් මේ අත්බැවිනි ම තෙමේ ම විශිෂ්ටඤ්ඤයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ලබා වෙසෙමි.

ඇවැත්නි, යමෙක් මාගේ ශබ්දඤ්චන් වැසිය හැකි ය යි හඟනේ නම් හෙතෙමේ සත්වියන් වූ යෝ අඩිනින් අඩු අවරියන් වූ ගෝ ඇතකු තල-පතෙකින් වැසිය හැකි ය යි හඟනේ ය

පිලලනඤ්ඤ, මෙහෙණ බබසරින් ව්‍යුත වූවා ය.

4. 1. 12.

තථාගත පරමමරණ සූත්‍රය

295 එක්කලෙක ආයුෂමත් මහසුද් තෙරණුවෝ ද, ආයුෂමත් සැරිසුත් තෙරණුවෝ ද බරණය සම්පයෙහි මිහදය නම් වූ ඉසිපතනා-ශ්මයෙහි වැඩ වෙසෙත්. එකල්හි ආයුෂමත් සැරිසුත් තෙරණුවෝ සවස් කාලයෙහි පලකමවතින් තැගි සිටියෝ ආයුෂමත් කසුප් තෙරුන් වෙත ඵලභියහ ... එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් සැරිසුත් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් මහසුද් තෙරුන්ට මෙය කිහ.

ඇවැත්නි, කාශ්‍යපයෙනි, කිමෙක් ද, තථාගත (සත්‍ය) තෙමේ මරණින් මතු වේ ද?

ඇවැත්නි, “සත්‍ය තෙමේ මරණින් මතු වෙයි” යන මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් කො වදාරණ ලදී.

කිං පතාප්‍රසො, න හොති තථාගතො පරමරණාති?

එතස්මි¹ ඛො ආප්‍රසො, අඛ්‍යාකතං භගවතා, “න හොති තථාගතො පරමරණා”ති.

කිනත්‍ර ඛො ආප්‍රසො, හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමරණාති?

අඛ්‍යාකතං ඛො එතං ආප්‍රසො භගවතා, “හොති ච න හොති ච තථාගතො පරමරණා”ති.

කිං පතාප්‍රසො, තෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමරණාති?

එතස්මි ඛො ආප්‍රසො, අඛ්‍යාකතං භගවතා, “තෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමරණා”ති.

කස්මා වෙනං ආප්‍රසො, අඛ්‍යාකතං භගවතාති?

න හෙතං ආප්‍රසො අත්ථසංභිතං ආදිබ්‍රහ්මවර්යකං, න නිබ්බිද්‍යය න විරුහය න තිරිඳ්‍රව්‍යය න උපසමාය න අභිඤ්ඤය න සමොධාය න නිබ්බානාය සංවතතති. තස්මා තං අඛ්‍යාකතං භගවතාති.

අථ කිඤ්චරහාප්‍රසො,² ඛ්‍යාකතං භගවතාති?

ඉදං දුක්ඛතාති ඛො ආප්‍රසො, ඛ්‍යාකතං භගවතා. අයං දුක්ඛසමුදයොති ඛ්‍යාකතං භගවතා. අයං දුක්ඛනිරෝධොති ඛ්‍යාකතං භගවතා. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්ධතී ඛ්‍යාකතං භගවතාති.

කස්මා වෙනං ආප්‍රසො ඛ්‍යාකතං භගවතාති?

එතං හි ආප්‍රසො, අත්ථසංභිතං, එතං ආදිබ්‍රහ්මවර්යකං, එතං නිබ්බිද්‍යය විරුහය නිරිඳ්‍රව්‍යය උපසමාය අභිඤ්ඤය සමොධාය නිබ්බානාය සංවතතති. තස්මා තං භගවතා ඛ්‍යාකතතාති

4 1. 13.

සද්ධම්මපනිරුපණසූතං

296. එකං සමයං භගවා සාවච්ඡයීයං විහරති -පෙ-

අථ ඛො ආයස්මා මහාකස්සපො යෙන භගවා තෙහුපසඛකම් -පෙ- එකමන්තං නිසිනෙතා ඛො ආයස්මා මහාකස්සපො භගවන්තං එතදවොච:

1 එවස්මි ඛො - මජ්ඣ, PTS.

කිඤ්චරහි ආප්‍රසො - සි 1, 2.

ඇවැත්ති, කීමෙන් ද, සතනි තෙමේ මරණින් මතු නො වේ ද?

ඇවැත්ති “සතනි තෙමේ මරණින් මතු නො වෙයි” යන මේ ද භාෂාවකුත් වහන්සේ විසින් නො වදාරණ ලදී.

ඇවැත්ති, කීමෙන් ද, සතනි තෙමේ මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වේ ද?

ඇවැත්ති, “සතනි තෙමේ මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි” යන මේ ද භාෂාවකුත් වහන්සේ විසින් නො වදාරණ ලදී.

ඇවැත්ති, කීමෙන් ද, සතනි තෙමේ මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නො වන්නේත් වේ ද?

ඇවැත්ති, “සතනි තෙමේ මරණින් මතු නො ම වන්නේත් නො ම නො වන්නේත් වෙයි” යන මේ ද භාෂාවකුත් වහන්සේ විසින් නො වදාරණ ලදී.

ඇවැත්ති, කුමක් හෙයින් මෙය භාෂාවකුත් වහන්සේ විසින් නො වදාරණ ලද්දේ ද?

ඇවැත්ති, මෙය අතී සහිත වූයේ නො වෙයි. මහබ්බසරට මුල් වූයේ නො වෙයි. කලකිරීම පිණිස, නො ඇල්ම පිණිස, තිරිසන පිණිස, ව්‍යුපගමය පිණිස, විශිෂ්ටභූතය පිණිස, සංවිධානය පිණිස, නිවන පිණිස නො පවතී. එහෙයින් එය භාෂාවකුත් වහන්සේ විසින් නො වදාරණ ලදී.

ඇවැත්ති, වැළි, කීමෙන් භාෂාවකුත් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද්දේ ද?

ඇවැත්ති, ‘මේ දුකැ’යි භාෂාවකුත් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදී. ‘මේ දුක හටගැනීමේ හේතුව’යි භාෂාවකුත් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදී. ‘මේ දුක තැනි වීම වූ නිවන’යි භාෂාවකුත් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදී. ‘මේ දුක් තැනි වීමට පමුණුවන පිළිවෙතැ’යි භාෂාවකුත් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදී.

ඇවැත්ති, කුමක් හෙයින් මෙය භාෂාවකුත් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද ද?

ඇවැත්ති, මෙය අතී සහිත ය. මෙය මහබ්බසරට මුල් වූයේ ය. මෙය කලකිරීම පිණිස, නො ඇල්ම පිණිස, තිරිසන පිණිස, ව්‍යුපගමය පිණිස, විශිෂ්ටභූතය පිණිස, සංවිධානය පිණිස, නිවන පිණිස පවතී. එහෙයින් එය භාෂාවකුත් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදී.

4. 1. 18.

සදාමමපථිථිසංසුත්තය

296. එක් කලෙක භාෂාවකුත් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ... වැඩ වසන සේක.

එකල්හි ආයුෂමත් මහනඤ්ඤ තෙරණුවෝ භාෂාවකුත් වහන්සේ වෙත එළඹිහ...එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් මහනඤ්ඤ තෙරණුවෝ භාෂාවකුත් වහන්සේට මෙය සැලකලහ:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කො භු වො භනෙත, හෙතු කො පච්චයො යෙන පුත්ථං අප්පතරුති වෙව සික්ඛාපදාති අහෙසුං, ඛුතරුති ව භික්ඛු අඤ්ඤාය සණ්ඨානිත්තු? කො පත භනෙත. හෙතු කො පච්චයො යෙනෙතරුති ඛුතරුති වෙව සික්ඛාපදාති අප්පතරුති භික්ඛු අඤ්ඤාය සණ්ඨානිති?

එවං හෙතං කසයප, හොති. සතෙතසු භායමානෙසු, සඤ්ඤාමෙ අනතර-
ධායමානෙ, ඛුතරුති වෙව සික්ඛාපදාති ගොනති. අප්පතරු ව භික්ඛු
අඤ්ඤාය සණ්ඨානිති.

ත තාව කසයප, සඤ්ඤාමසු අනතරධානං ගොති, යාව ත සඤ්ඤාම-
පතීරුපකං ලොකෙ උප්පජ්ජති. යතො ව වො කසයප සඤ්ඤාමපතීරුපකං
ලොකෙ උප්පජ්ජති, අථ සඤ්ඤාමසු අනතරධානං ගොති. සෙය්‍යථාපි
කසයප, ත තාව ජාතරුපසු අනතරධානං ගොති යාව ත ජාතරුප-
පතීරුපකං ලොකෙ උප්පජ්ජති. යතො ව වො කසයප ජාතරුපපතීරුපකං
ලොකෙ උප්පජ්ජති, අථ ජාතරුපසු අනතරධානං ගොති. එවමෙව
වො කසයප, ත තාව සඤ්ඤාමසු අනතරධානං ගොති, යාව ත සඤ්ඤාම-
පතීරුපකං ලොකෙ උප්පජ්ජති. යතො ව වො කසයප සඤ්ඤාමපති-
රුපකං ලොකෙ උප්පජ්ජති, අථ සඤ්ඤාමසු අනතරධානං ගොති.

ත වො කසයප, පඨවීධාතු සඤ්ඤාමං අනතරධාපෙති ත ආපොධාතු
සඤ්ඤාමං අනතරධාපෙති ත තෙජෝධාතු සඤ්ඤාමං අනතරධාපෙති.
ත වායොධාතු සඤ්ඤාමං අනතරධාපෙති. අථ වො ඉධෙව තෙ උප්පජ්ජන්ති
මොඤ්ජුරීසා යෙ ඉමං සඤ්ඤාමං අනතරධාපෙති

සෙය්‍යථාපි කසයප, තාවා ආදිකෙතෙව ඔපිලවති, ත වො කසයප, එවං
සඤ්ඤාමසු අනතරධානං ගොති.

පඤ්ච වො මෙ කසයප, ඔක්කමණීයා ධම්මා සඤ්ඤාමසු සමොසාය
අනතරධානාය සංවත්තන්ති. තතමෙ පඤ්ච?

ඉධ කසයප, භික්ඛු භික්ඛුතීයො උපාසකා උපාසිකායො සත්ථරී
අගාරවා විහරන්ති අප්පතිස්සා, ධම්මෙ අගාරවා විහරන්ති අප්පතිස්සා,
සබ්බඅගාරවා විහරන්ති අප්පතිස්සා, සික්ඛාය අගාරවා විහරන්ති අප්පතිස්සා,
සමාඛිසමී අගාරවා විහරන්ති අප්පතිස්සා. ඉමෙ වො කසයප, පඤ්ච
ඔක්කමණීයා ධම්මා සඤ්ඤාමසු සමොසාය අනතරධානාය සංවත්තන්ති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

වහන්ස, යම් කෙයකින් පෙර ශික්ෂාපදයෝත් ඉතා මද වූහු නම් ඉතා බොහෝ භික්ෂූහුත් රහත්බැව්හි පිහිටියාහු නම් ඊට හේතු කවරේ ද? ප්‍රත්‍යය කවරේ ද? වහන්ස, 'දන් යම් කෙයකින් ශික්ෂාපදයෝත් ඉතා බොහෝ වෙත් නම් ඉතා මද වූ භික්ෂූහුත් රහත්බැව්හි පිහිටත් නම් ඊට හේතු කවරේ ද? ප්‍රත්‍යය කවරේ ද?

කසාප, මෙය මෙසේ ම වෙයි. සත්තයන් පිරිහෙන කල්හි සදහම් අතුරු-දන් වන කල්හි ශික්ෂාපදයෝත් ඉතා බොහෝ වෙති ඉතා මද වූ භික්ෂූහුත් රහත්බැව්හි පිහිටත්.

කසාප, ලොව යම් තාක් සදහම් පිළිරුවක් (=සදහම් වැනි වූවෙක්) නූපදී ද, ඒ තාක් සදහම්හුගේ අතුරුදන් වීමෙක් නො වේ. කසාප, ලොව යම් කලෙක සදහම්පිළිරුවෙක් උපදී ද, එකල්හි සදහම්හුගේ අතුරුදන් වීම වේ. කසාප, යම් සේ ලොව යම් තාක් රන්බඳු දෙයක් නො හටගනී නම් ඒ තාක් රන් අතුරුදන් වීමෙක් නො වේ ද, කසාප, ලොව යම් කලෙක රන්බඳු දෙයක් හටගනී නම් එකල්හි රන් පිළිබඳ අතුරුදන් වීම වේ ද, කසාප, එසෙයින් ම ලොව යම් තාක් සදහම්පිළිරුවෙක් නූපදී ද, ඒ තාක් සදහම්හුගේ අතුරුදන් වීම නො වේ. කසාප, යම් කලෙක ලොව සදහම්පිළිරුවෙක් උපදී ද, එකල්හි සදහම්හුගේ අතුරු-දන් වීම වේ

කසාප, පඨව්‍යාතුව සදහම් අතුරුදන් නො කෙරෙයි. ආපේර්‍යාතුව සදහම් අතුරුදන් නො කරයි. තේජෝර්‍යාතුව සදහම් අතුරුදන් නො කෙරෙයි. වායෝර්‍යාතුව සදහම් අතුරුදන් නො කෙරෙයි. වැලි, යම් කෙනෙක් මේ සදහම් අතුරුදන් කෙරෙද්ද, ඒ හිස් පුරුෂයෝ මේ සසුනෙහි ම උපදිත්

කසාප, යම් සේ තැව වඩාලා බඩු ගැනීමෙන් ම හිලේ ද, කසාප, එසෙයින් (පරිශතති ආදින් පිරිමෙන්) සදහම් අතුරුදන් නො වේ.

කසාප, පිරිහීමට හේතු වන මේ දහම් පසෙක් සදහම්හුගේ නැසීම පිණිස අතුරුදන් වීම පිණිස පවතී. කවර පසෙක් ද යත්:

කසාප මේ අසුන්හි භික්ෂූහු භික්ෂූණීහු උපාසකයෝ උපාසිකාවෝ ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි ගෞරව තැත්තාහු යටත් පැවතුම් තැත්තාහු වෙසෙත්. ධර්ම කෙරෙහි ගෞරව තැත්තාහු යටත් පැවතුම් තැත්තාහු වෙසෙත්. සමසං කෙරෙහි ගෞරව තැත්තාහු යටත් පැවතුම් තැත්තාහු වෙසෙත්. ශික්ෂාව කෙරෙහි ගෞරව තැත්තාහු යටත් පැවතුම් තැත්තාහු වෙසෙත්. සමාධිය කෙරෙහි ගෞරව තැත්තාහු යටත් පැවතුම් තැත්තාහු වෙසෙත්. කසාප, පිරිහීමට හේතු වන මේ දහම් පස සදහම්හුගේ නැසීම පිණිස අතුරුදන් වීම පිණිස පවතී.

* මෙම පොතේ පිටු 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පඤ්ච ඛො මෙ කසයප, ඛම්මා සඤ්චම්මස්ස ඕඨිඨා අසලෝඨාසාය අනන්තරධාතාය සංවත්තනතී. කතමෙ පඤ්ච? ඉධ කසයප, භික්ඛු භික්ඛු-නිඥො උපාසකා උපාසිකාඥො සත්ථරි සගාරවා විහරනති සප්පතිය්සා, ඛමෙම සගාරවා විහරනති සප්පතිය්සා, සංඝෙ සගාරවා විහරනති සප්පතිය්සා, සික්ඛාය සගාරවා විහරනති සප්පතිය්සා, සමෙඛිසම්මි සගාරවා විහරනති සප්පතිය්සා ඉමෙ ඛො කසයප, පඤ්ච ඛම්මා සඤ්චම්මස්ස ඕඨිඨා අසලෝඨාසාය අනන්තරධාතාය සංවත්තනතීති

කසයපවග්ගො පටිමො.

භසසුඤ්ඤානං:

සනඤ්චට්ඨඤ්ච අනොත්තංසි ච්ඡෙදාපමං කුලුපගං,
ඒණ්ණං තඥො ච ඔවාදා ක්කාතාභිඤ්ඤා උපස්සායං,
විචරං පරමමරණං සඤ්චම්මපඨිරුපකනති.

කසයපසංයුක්තං ශමනං.

කසාප, මේ දහම් පසෙක් සදහම්හුගේ පැවැත්ම පිණිස නොතැයිම පිණිස අතුරුදන් නො වීම පිණිස පවතී. කවර පසෙක් ද යත්: කසාප, මෙසේතෙහි භික්ෂුහු භික්ෂුණීහු උපායකයෝ උපයුක්තාවෝ ශාසනයේ වහන්සේ කෙරෙහි ගෞරව ඇත්තාහු යටත් පැවතුම් ඇත්තාහු වෙසෙත්. ධර්ම කෙරෙහි ගෞරව ඇත්තාහු යටත් පැවතුම් ඇත්තාහු වෙසෙත්. සබ්බසා කෙරෙහි ගෞරව ඇත්තාහු යටත් පැවතුම් ඇත්තාහු වෙසෙත්. ශික්ෂාව කෙරෙහි ගෞරව ඇත්තාහු යටත් පවතුම්, ඇත්තාහු වෙසෙත් සමාඛය කෙරෙහි ගෞරව ඇත්තාහු යටත් පැවතුම් ඇත්තාහු වෙසෙත්. කසාප, මේ දහම්පස සදහම්හුගේ පැවැත්ම පිණිස නො තැයිම පිණිස අතුරුදන් නො වීම පිණිස පවතී.

කසාපවර්ගය පළමුවැනි යි.

එහි උද්දාය:

සනතුට්ඨ, අනොතතාපි, වඤ්ඤාපම, කුලීපග, ජණ්ණ යන සුත්‍ර ය, ඔවාද-සුත්‍ර තුණ ය, කානාභිකුඤ්ඤා, උපසංඝ, විවර, පරමමරණ, සංඛාරපතිරූපක සුත්‍ර ය යි සුත්‍ර කෙළෙහකි.

කසාපසංයුතතය නිමිශේ ය.

5. ලාභසකකාරසංයුතනං

1. දුරුණෙවගෙහා

5. 1. 1.

දුරුණසුතනං

297. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා ආවජ්ඣිං විහරති ජෙතවනෙ ආනාඨිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්ත ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා එතදවොච:

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො කට්ඨකො ඵරුසො අනන්දරුසිකො අනුත්තරස්ස යොගකෙතමස්ස අභිගමාය. තස්මාතින භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං “උප්පන්නං ලාභසකකාරසිලොකං පජ්ඣස්සාම. ත ව තො¹ උප්පන්නො ලාභසකකාරසිලොකො විතතං පරියාදාය ණස්සති”ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

5. 1. 2

බලීසසුතනං

298 ආවජ්ඣිං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො කට්ඨකො ඵරුසො අනන්දරුසිකො අනුත්තරස්ස යොගකෙතමස්ස අභිගමාය. තෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ බාලීසිකො ආමිසගතං බලීසං ගම්භීරෙ උදකරතඳෙ පක්ඛිපයා. තමෙතං අඤ්ඤතරො ආමිසවකුලු චෛජා ගිලෙය, එවා හි සො භික්ඛවෙ, චෛජා ගිලබලීසො² බාලීසිකස්ස අතයං ආපනො, ව්‍යසනං ආපනො, යථාකාමකරණීයො බාලීසිකස්ස. බාලීසිකොති ඛො භික්ඛවෙ මාරස්සෙතං පාටිමතො අභිවචනං. බලීසන්ති ඛො භික්ඛවෙ ලාභසකකාරසිලොකස්සෙතං අභිවචනං.

යො හි කොචි භික්ඛවෙ, භික්ඛු උප්පන්නං ලාභසකකාරසිලොකං අස්සාදෙති නිකාමෙති, අයං ථුවචති භික්ඛවෙ, භික්ඛු ගිලබලීසො² මාරස්ස අතයං ආපනො, ව්‍යසනං ආපනො, යථාකාමකරණීයො පාටිමතො, එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො කට්ඨකො ඵරුසො අනන්දරුසිකො යොගකෙතමස්ස අභිගමාය. තස්මාතින භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං: “උප්පන්නං ලාභසකකාරසිලොකං පජ්ඣස්සාම. “ත ව තො උප්පන්නො ලාභසකකාරසිලොකො විතතං පරියාදාය ණස්සති”ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

1. ත ව තො - සී 1, 2.

2. ගිලබලීසො - සීමු. PTS

5. ලාභසත්කාරසංයුක්තය

1. දරුණුවර්ගය

5. 1. 1

දරුණු සූත්‍රය

297. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’ යි භික්ෂූන් දැමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු ‘වහන්සැ’ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දැක්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය, තියුණු ය, රළු ය, අනුතතර වූ අර්භත්තාබෝධය පිණිස අත්තරාය කර ය. එහෙයින් මහණෙනි, මෙහි මෙසේ හික්මිය යුතු: “උපන් ලාභසත්කාර කීර්ති-ප්‍රශංසා බැහැර කරන්නෙමු. උපන් ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා අපගේ සිත් ක්‍ෂයකොට ගෙන නොම සිටිනේ” ය යි මහණෙනි, මෙසේ නොප විසින් හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 1. 2.

බලිය සූත්‍රය

298. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය, තියුණු ය, රළු ය, අනුතතර වූ අර්භත්තාබෝධය පිණිස අත්තරාය කර ය. මහණෙනි, යම් සේ බිළි වැද්දෙක් දැමින් යුත් බිළිහ ගැඹුරු දිය විලෙක බහන්තේ ද, දැමෙහි වූ දැස් දැති එක්තර මසෙක් එය ගිලිනේ ය මහණෙනි, මෙසේ ඒ මග්‍ර තෙමේ බිළිහ ගිලගත්තේ දුකට පැමිණියේ වැතයුමට පැමිණියේ බිළිවැදි විසින් කැමති සේ කටයුත්තෙක් වන්නේ ය. මහණෙනි, “බිළිවැද්ද” යනු පව්ව මරාට මේ තමෙකි. මහණෙනි, “බිළිය” යනු ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසාවතට මේ තමෙකි.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණෙක් උපන් ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා ආසාද කෙරේ ද, කැමැති වේ ද, මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ ගිලගත් බිළි දැත්තේ දුකට පැමිණියේ වැතයුමට පැමිණියේ පව්ව මරා විසින් කැමති සේ කටයුත්තෙක් ය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය, තියුණු ය, රළු ය, අනුතතර වූ අර්භත්තාබෝධය පිණිස අත්තරාය කර ය, මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ හික්මිය යුතු. “උපන් ලාභ සත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා දුරුකරන්නෙමු. උපන් ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා අපගේ සිත් ක්‍ෂය කොට නොම සිටිනේ” ය යි මහණෙනි, මෙසේ නොප විසින් හික්මිය යුතු මැ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

5. 1. 3.

කුමමසුන්තං.

299 ආවහේයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො - පෙ -

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතරංගම් උදකරහදෙ මහාකුමමකුලං.
චිරනිවාසී අහොසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතරෙ කුමමො අඤ්ඤාතරං
කුමමං ඵහදවොමි: “මො ඛො තිං තාත කුමම, ඵතං පදෙසං අගමාසී”ති
අගමාසී ඛො භික්ඛවෙ, සො කුමමො තං පදෙසං. තමෙනං පුද්දො පපතාය
විජ්ඣි. අථ ඛො භික්ඛවෙ, සො කුමමො යෙන සො කුමමො තෙනුපසඛිකම්.
අද්දසා ඛො භික්ඛවෙ සො කුමමො තං කුමමං දුරතොව අගච්ඡන්තං.
දිත්තාත තං කුමමං ඵහදවොමි: කච්චි තිං තාත කුමම, ත තං පදෙසං
අගමාසීති? අගමාසිං ඛො අහං තාත කුමම, තං පදෙසන්ති. කච්චි පතාසි
තාත කුමම, අකතො අනුපහතොති? අකතො ඛොමහි තාත කුමම,
අනුපහතො. අනි පත මෙ¹ ඉදං සුත්තකං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො,
අනුබ්බන්ති.²

තස්සෙය්‍යසී³ තාත කුමම, ඛතො උපහතො. එතෙන හි තෙ තාත කුමම,
සුත්තකෙන පිතරො ව පිතාමහා ව අතයං අපන්නා වාසතං අපන්නා.
භව්ඡද්දති තිං තාත කුමම, ත ද්දති තිං අමහාකන්ති

පුද්දොති⁴ ඛො භික්ඛවෙ, මාරස්සෙය්‍යං පාපිමතො අගිවචනං. පපතාති
ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකස්සෙය්‍යං අගිවචනං. සුත්තකන්ති ඛො
භික්ඛවෙ තජ්ජිරාගස්සෙය්‍යං අගිවචනං. යො හි සොචි භික්ඛවෙ හිතබ්බුඋපපන්නං
ලාභසක්කාරසිලොකං අත්තාදෙති, නිකාමෙති, අගං චූච්චති භික්ඛවෙ,
හිතබ්බු හිද්ධො පපතාය අතයං අපන්නො, වාසතං අපන්නො, යපාකාම-
කරණීයො පාපිමතො. එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාර-
සිලොකො - පෙ - [තස්සාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: උපන්නං ලාභ-
සක්කාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාමි - පෙ -] එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

5. 1. 4.

දිසෙලාමිඵලසාසුන්තං.

300. ආවහේයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො - පෙ -.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දිසෙලාමිකා ඵලසා කණ්ඩකාග්ගණං පවිසෙය්‍ය,
සා තත්‍ර තත්‍ර සජ්ජෙය්‍ය, තත්‍ර තත්‍ර ගස්සෙය්‍ය,⁵ තත්‍ර තත්‍ර ඛජ්ජෙය්‍ය, තත්‍ර
තත්‍ර අතගමාසතං අපජ්ජෙය්‍ය. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙවා
හිතබ්බු ලාභසක්කාරසිලොකෙන අභිභූතො පරියාදින්නාවින්නො⁶ පුබ්බණ්ණ-
සමිං නිවාසෙච්චා පත්තච්චිරමාදාය ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පවිසති,
සො තත්‍ර තත්‍ර සජ්ජති, තත්‍ර තත්‍ර ගස්සති.⁷ තත්‍ර තත්‍ර ඛජ්ජති, තත්‍ර තත්‍ර
අතගමාසතං අපජ්ජති. එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාර-
සිලොකො - පෙ - [උපන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාමි - පෙ -]
එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

1. අනි ව මෙ - මජ්ඣ., P T S. 2. අනුබ්බන්ති - මජ්ඣ.: ආ., P T S.

3. තස්සෙය්‍යසී - සා. 4. පුද්දෙය්‍යං - සිමු, සි 1, 2, P T S.

5. ගච්ඡෙය්‍ය - සිමු. ගස්සෙය්‍ය, PTS, ආ. 6. පරියාදින්නාවින්නො - සිමු, මජ්ඣ.

7. ගච්ඡති - සිමු.

5. 1. 3.

කුමම සූත්‍රය

299. සැවන්නුවර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කිරීති ප්‍රශංසා දරුණු ය. ...

මහණෙනි, පෙර වුවක් කියමි. එක්තරා දිගවිලෙක මහ කාසුප් කුලක් දිගුකලක් වුසුයේ විය. මහණෙනි, එකල්හි එක්තරා කාසුබුවෙක් අතෙක් කාසුබුවකුට “පුත, කැස්බ, තෝ මේ පෙදෙසට තො යා”යි මෙය කී ය. ඒ කාසුබු ඒ පෙදෙසට ගියේ ය උනුට වැද්දෙක් යොත් බත් යකඩුවකින් විද්දේ ය. මහණෙනි, එකල්හි ඒ කාසුබු ඒ කාසුබුවා වෙත එළඹියේ ය. මහණෙනි. ඒ කාසුබු තෙමේ එත්තා වූ ඒ කාසුබුවා දුර දී ම දැක්කේ ය. දක ඒ කාසුබුවාට මෙය කී ය පුත, කැස්බ, කීම? තෝ ඒ පෙදෙසට තො ගියෙහි ද? පියේ, කැස්බ, මම ඒ පෙදෙසට ගියෙමි යි. පුත, කැස්බ, කීම? අක්ක (නුචුත් සිරුරු ඇති) යෙහි ද? අනුපහත (තොතාසුනේ) වෙහිද? පියේ, කැස්බ, අක්කයෙමි, අනුපහතයෙමි. එහෙත් මා පසුපස පුනුවාදී මේ හුයෙක් ඇතැයි.

පුත, කැස්බ, ඒකාන්තයෙන් ක්ක වූයේ උපහත වෙහි. පුත, කැස්බ, මේ හුයෙන් තානේ පියහු ද මුත්තු ද දුකට පැමිණියහ. විපතට පැමිණියහ. පුත, කැස්බ, දැන් තෝ යව දැන් තෝ අපගේ තො වෙහි යි.

මහණෙනි, ‘වැද්දා’ යනු පව්ව මරාට මේ තමෙකි මහණෙනි, ‘යකඩු’ යනු ලාභ සත්කාර කිරීති ප්‍රශංසාවතට මේ තමෙකි. මහණෙනි, ‘හුය’ යනු තාණ්ණාවට මේ තමෙකි. මහණෙනි, යම් කිසි මහණෙක් උපන් ලාභ සත්කාර කිරීති ප්‍රශංසා ආත්මාද කෙරේ ද, කාමහි වේ ද, මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ හිස් වූයේ යකඩුවෙන් දුකට පැමිණියේ වෑතසුමට පැමිණියේ පව්ව මරා විසින් කාමහි යේ කටයුත්තේ ය යි කියනු ලැබේ මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කිරීති ප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය. ... උපන් ලාභ සත්කාර කිරීති ප්‍රශංසා බැහැරලමු... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 1. 4

දික්ලොම් ඵලක සූත්‍රය.

300. සැවන්නුවර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කිරීති ප්‍රශංසා දරුණු ය. ...

මහණෙනි, යම් සේ දික්ලොම් ඇති එළදෙනෙක් කටුලාභාබකට පිවිසියාද, හි ඒ ඒ තත්ති ඇලෙන්නී ය. ඒ ඒ තත්ති ගැණෙන්නී ය, ඒ ඒ තත්ති බැඳෙන්නී ය. ඒ ඒ තත්ති දුකට විපතට පැමිණෙන්නී ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම මෙහි ඇතැම් මහණෙක් ලාභ සත්කාර කිරීති ප්‍රශංසායෙන් මඛනා ලද්දේ ගත්තා ලද සිත් ඇත්තේ පෙරවරා හැද පෙරව පාසිවුරු ගෙණ හමකට හෝ නියමිතකට හෝ පිඩු පිණිස පිවිසේ ද, හෙතෙමේ ඒ ඒ තත්ති ඇලෙයි ඒ ඒ තත්ති ගැණෙයි ඒ ඒ තත්ති බැඳෙයි. ඒ ඒ තත්ති දුකට විපතට පැමිණෙයි. මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කිරීති ප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය. ... උපන් ලාභ සත්කාර කිරීති ප්‍රශංසා බැහැර ලමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 1. 5.

මිලහකසුන්තං.

301. සාවජඡීයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො -පෙ-

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මිලහකා¹ ගුථාදී, ගුථපුරා, පුණණා ගුථස්ස, පුරතො වස්ස මහාගුථපුණ්ණා. සා තෙන අඤ්ඤා මිලහකා අනිමඤ්ඤාය්‍යා අහං හි ගුථාදී, ගුථපුරා, පුණණා ගුථස්ස, පුරතො ව ම්‍යායං මහාගුථපුණ්ණාති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ඉධෙකච්චො හික්ඛු ලාභසකකාරසිලොකෙත අභිගුතො පරියාදින්නවිතො පුබ්බණ්ණසමයං තිවාසෙකා පත්තව්වරමාදාය ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පවිසති. සො තත්ථ භුත්තාච්ච ව හොති යාවදන්තො, නිමන්තිතො ව සාතනාය, පිණ්ඩපාතො වස්ස පුරො. සො ආරාමං ගන්තො හික්ඛුගණස්ස මජ්ඣෙකි විකන්තී:² භුත්තාච්ච වචනි යාවදන්තො, නිමන්තිතොවචනි සාතනාය, පිණ්ඩපාතො ව ම්‍යායං පුරො, ලාභී වචනි ව්වරපිණ්ඩපාතසෙතාසනගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්කාරාතං. ඉමෙ පතඤ්ඤා හික්ඛු අපපුඤ්ඤා අපොසකකා ත ලාභීතො ව්වරපිණ්ඩපාත සෙතාසන-ගිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්කාරාතං. සො තෙන ලාභසකකාරසිලොකෙතාහි-ගුතො පරියාදින්නවිතො අඤ්ඤාපෙසලෙ හික්ඛු අනිමඤ්ඤාති. තං හි තස්ස භික්ඛවෙ, මොඝපුරිසස්ස හොති දීඝරත්තං අභිනාය දුක්ඛාය. එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො -පෙ- [උපන්නං ලාභ සකකාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාම -පෙ-] එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති

5. 1. 6

අසනිවිවකකසුන්තං.

302. සාවජඡීයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො -පෙ-

කං භික්ඛවෙ, අසනි විවකකං ආගල්ඡතු¹ සෙබං අපපත්තමාතසං ලාභසකකාරසිලොකො අනුපාපුණාතු.² “අසනි විවකකන්ති” ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකස්සෙතං අධිවචනං. එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො, -පෙ- [උපන්නං ලාභසකකාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාම -පෙ-] එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

5. 1. 7.

දිඛවිසලලසුන්තං.

303. සාවජඡීයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො -පෙ-

කං භික්ඛවෙ, දිඛගතෙත විසලෙත¹ සලෙත ඛිජ්ඣතු² සෙබං අපපත්තමාතසං ලාභසකකාරසිලොකො අනුපාපුණාතු. ‘විසල’න්ති ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකස්සෙතං අධිවචනං. එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො -පෙ- [උපන්නං ලාභසකකාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාම -පෙ-] එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති,

1. එලකා - පිලහකා - PTS. කංසලකා - ස්‍යා. 2. විකපෙති - ස්‍ය. විකපෙති-සිමු.

3. අනුපාපුණාති - PTS. 4. දිඛගතෙත සලෙත විජ්ඣතු-ස්‍යා, දිඛගතෙත

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත. විසලෙත - සිමු.

5. 1. 5.

මිශ්‍රාක සූත්‍රය

301 සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, යම්කෙසේ වර්ථස් බුද්ධික වර්ථස් හරිත වර්ථසින් පිරුණු මිශ්‍රාක වර්ථස් බුද්ධිකා) පණුවෙක් වේ ද, ඉදිරියෙහිත් මහා වර්ථස් පිබෙස් වන්නේ ද, ඔ එයින් “මෙම වූ කලී වර්ථස් කන්නෙමි වර්ථස් හරිතයෙමි වර්ථස් සිත් පිරුණෙමි වෙමි මා ඉදිරියෙහිත් මේ අශුවපිබෙස් වේ ය”යි අත් මිශ්‍රාකාවත් ඉක්මවා සිතයි.

මහණෙනි, එසෙයින් ම මෙහි ඇතැම් මහණෙක් ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසායෙන් මඛතා ලද්දේ භාත්පයින් පැහැරගන්නා ලද හිත් ඇත්තේ පෙරවැඩ කැඳ පොරොවා පාසිවුරු ගෙන ගමකට හෝ නියමිතමකට හෝ පිඹු පිණිස පිවිසේ. හෙතෙමේ එහි දී ඇති තාක් වැළඳගත් සෙට පිණිස පවරණ ලද්දේත් වෙයි. පිණිසාතය ද පිරුණේ වන්නේ ය හෙතෙම අරමට හොඳ මහණගණා මැද “මම ඇති තාක් වැළඳගෙමි ද වෙමි. සෙට පිණිස පවරණ ලද්දෙමි ද වෙමි. මාගේ මේ පිණිසාතය ද පිරුණේ ය. සිවුරු පිඹුසෙතසුත් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර ලබන සුල්ලෙමි ද වෙමි. මේ අත් මහණනු මද පිණිත්තක, අලෝභාකායාග. සිවුරු පිඹු සෙතසුත් ගිලන්පස බෙහෙත් පිරිකර තොලබන සුල්ලක” යි තමා වණයි. හෙතෙමේ ඒ ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසායෙන් මඛතා ලද්දේ හන්නා ලද සිත් ඇත්තේ අතෙක් ප්‍රියසිල භික්ෂුන් ඉක්මවා සිතයි. මහණෙනි, එය ඒ හිත්පුරුෂයාගට දිගුකලක් අතිත පිණිස දුක් පිණිස වේ. මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය ... උපත් ලාභසත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා බැහැරලන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ම ය.

5. 1. 6.

අසතිවක්ක සූත්‍රය.

302 සැවැත්නුවර —

මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, හෙතෙසක කවරකු කරා පැමිණිය හෙයි ද? තොපැමිණි රහත්බැව් ඇති ශෛක්‍ෂයා වෙත ය. ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා (මිහු කරා) පැමිණිය හෙයි. මහණෙනි, “හෙතෙසක” යනු ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා-වතට මේ තමෙකි. මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය... උපත් ලාභසත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා බැහැර ලන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 1. 7.

දිඛවිසල සූත්‍රය

303. සැවැත්නුවර —

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, විසපි විස වැසි හුලෙකින් කවරකුට විදිය හේ ද? තොපැමිණි රහත්බැව් ඇති ශෛක්‍ෂයාට ය ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා (මිහු වෙත) පැමිණිය හෙයි. මහණෙනි, “හුල” යනු ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා-වතට මේ තමෙකි. මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු-ය ... උපත් ලාභසත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා බැහැර ලන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 1. 8.

සිංහලසුභතං.¹

304 සාවිජ්ජියං--

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො -පෙ-

අස්සුත්² නො භූමෙහ භික්ඛවෙ, රතරියා පට්ඨසසමයං ජරසිගාලස්ස වස්සමානස්සාති? එවං හනෙන, එසො ඛො භික්ඛවෙ, ජරසිගාලො උක්කණ්ට-කෙන³ තාම රොගජානෙන ථූටෙඨා තෙව ඕලගතො රමති. ත රුක්ඛමූලගතො රමති. ත අජේඛාකාසගතො රමති. යෙන යෙන ගච්ඡති, යත් යත් තිට්ඨති, යත් යත් තිසිදති, යත් යත් තිපජ්ජති, තත් තත් අතයබ්බසතං ආපජ්ජති.

එව මෙව ඛො භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙචා භික්ඛු ලාභසකකාරසිලොකෙන අභිභූතො පරියාදින්නවිතො තෙව සුඤ්ඤාගාරගතො රමති. ත රුක්ඛ-මූලගතො රමති. ත අජේඛාකාසගතො රමති. යෙන යෙන ගච්ඡති, යත් යත් තිට්ඨති, යත් යත් තිසිදති, යත් යත් තිපජ්ජති, තත් තත් අතයබ්බසතං ආපජ්ජති එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාර-සිලොකො -පෙ- [උපානං ලාභසකකාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාම -පෙ-] එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බනති.

5. 1. 9

වෙරමබ්බසුභතං.

305. සාවිජ්ජියං -

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො -පෙ-

උපරි භික්ඛවෙ, ආකාසෙ වෙරමබ්බා⁴ තාම වාතා වායනති. තත් යො පක්ඛි ගච්ඡති, තමෙතං වෙරමබ්බා වාතා ඛිපනති. තස්ස වෙරමබ්බාතඛිතතස්ස⁵ අඤ්ඤාතෙව පාද ගච්ඡනති, අඤ්ඤාත පක්ඛා ගච්ඡනති, අඤ්ඤාත සීසං ගච්ඡති, අඤ්ඤාත කායො ගච්ඡති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙචා භික්ඛු ලාභසකකාරසිලොකෙන අභිභූතො පරියාදින්නවිතො සුබ්බණ්ඩසමයං නිවාසෙත්ථා පත්තවිචරමාදාය ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පථිසති, අරක්ඛිතෙතෙව කායෙන අරක්ඛිතාය වාචාය අරක්ඛිතෙන විතෙතන අනුපට්ඨිතාය සතියා අසංවුතෙතිඉන්ද්‍රියෙහි. සො තත් පස්සති මාතුගාමං දුන්නිවත්තං වා දුපපාරුතං වා. තසස මාතුගාමං දිස්වා දුන්නිවත්තං වා දුපපාරුතං වා රුගො විතතං අනුඛංසෙති. සො රාගානුඛංසිතෙන විතෙතන සික්ඛං පට්ටකතාය භීතායාවතතති තස්ස අඤ්ඤා විචරං හරනති. අඤ්ඤා පතතං හරනති. අඤ්ඤා භීසිදතං හරනති. අඤ්ඤා සුචිසරං හරනති. වෙරමබ්බාතඛිතතස්සෙව සකුණස්ස එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො -පෙ- [උපානං ලාභසකකාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාම -පෙ-] එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බනති.

1. සිංහල සුභතං - මජ්ඣ. 2. අස්සුත් - ස්‍යා. 3. උක්කණ්ටකෙන - සිඛු උක්කණ්ටකෙන - ස්‍යා. PTS. 4. වෙරමා - මජ්ඣ. 5. වෙරමබ්බාතෙ ඛිතතස්ස - සිඛු, සි 1, 2 වෙරමබ්බාතුක්ඛිතතස්ස - ස්‍යා.

5. 1. 8.

සිංහල සූත්‍රය

304. සෑවැන්කුටර —

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, තෙපිරු පැසුළු යම් හඬලන ජරසිවලකුගේ හඬ ඇසුනු ද? එකත්ස, එසේය. මහණෙනි, මේ ජරසිවලා උකකණ්ඩක තම් රොහ භාසියෙන් පහත්තා ලද්දේ සිලයට ගියේ නොම ඇලෙයි. රුක්ඛුලට ගියේ නොම ඇලෙයි. අබවසට ගියේ නොම ඇලෙයි. යම් යම් තැනෙක යේ ද, යම් යම් තැනෙක සිටී ද, යම් යම් තැනෙක හිඳී ද, යම් යම් තැනෙක හොඹී ද, ඒ ඒ තැන්හි දුකට පිඩාවට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, එසෙයින් ම මෙහි ඇතැම් මහණෙක් ලාභ සත්කාර කීර්ති-ප්‍රශංසායෙන් මඛතා ලද්දේ ගන්නා ලද සිත් ඇත්තේ ශුන්‍යාභාරයට ගියේ නොම ඇලෙයි. රුක්ඛුලට ගියේ නොම ඇලෙයි. අබවසට ගියේ නොම ඇලෙයි. යම් යම් තැනෙක යේ ද, යම් යම් තැනෙක සිටී ද, යම් යම් තැනෙක හිඳී ද, යම් යම් තැනෙක හොඹී ද, ඒ ඒ තැන්හි දුකට පිඩාවට පැමිණෙයි. මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු යි ... උපත් ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා බැහැර ලත්තෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 1. 9.

වෙරලෙ සූත්‍රය.

305. සෑවැන්කුටර —

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය...

මහණෙනි, මතු අහසෙහි වෙරලෙතම් වාතයෝ හමත්. එහි යම් පක්‍ෂි (වාලිකිණී)ගෙක් යේ තම් ඒ මු වෙරලෙ වාතයෝ දමාපියත්. වෙරලෙ වාතයෙන් දමා වූ උගේ පාදයෝ අත් දෙසකට යෙත්. පියාපත් අත් දෙසකට යේ. හිත අත් දෙසකට යේ කය අත්දෙසකට යේ.

මහණෙනි, එසෙයින් ම මෙහි ඇතැම් මහණෙක් ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසායෙන් මඛතා ලද්දේ කෞට ගන්නා ලද සිත් ඇත්තේ පෙරවරු හැද පෙරව පාසිවුරු ගෙණ තොරක්තා ලද කසින් යුතුව ම තොරක්තා ලද වචනයෙන් යුතුව ම තොරක්තා ලද සිතින් යුතුව ම තොරක්තා ලද සිතියෙන් යුතුව ම සංවරණය නොකළ ඉදුරත්ගෙන් යුතුව ම ගම්කට හෝ නියම්ගම්කට හෝ පිඩු පිණිස පිවිසේද, හෙතෙමේ එහි දී තපුරු කොට හැන්දවූ හෝ තපුරු කොට පෙර වූ හෝ මාගමක දකී ද, තපුරු කොට හැන්දවූ හෝ තපුරු කොට පෙර වූ හෝ මාගම දකීමෙන් ඔහුගේ සිත රාගය තෙමේ වතසයි. හෙතෙමේ රාගයෙන් වතසන ලද සිතින් සිසපද පිළිකෙව් කොට ගිහි බවට පෙරලෙයි. අන්තූ ඔහුගේ සිවුර හැර ගනිත්. අන්තූ පාත්‍රය හැර ගනිත්. අන්තූ නිසිදතය හැර ගනිත්. අන්තූ හිදිගුලාව හැර ගනිත්. වෙරලෙ වාතයෙන් බැහැර වූ පක්‍ෂියාගේ (අවයව) මෙති. මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු යි ... උපත් ලාභ සත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා බැහැර ලත්තෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

* වෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

5. 1. 10.

සංභවසංයුක්තං.

306. සංවිච්ඡේදං —

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ-

ඉධාං භික්ඛවෙ, එකච්චං පුග්ගලං පස්සාමි ලාභසක්කාරෙත අභිභූතං පරියාදිත්තචිත්තං කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං තිරයං උපපන්නං.

ඉධ පනාහං භික්ඛවෙ, එකච්චං පුග්ගලං පස්සාමි අසක්කාරෙත අභිභූතං පරියාදිත්තචිත්තං කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං තිරයං උපපන්නං.

ඉධ පනාහං භික්ඛවෙ, එකච්චං පුග්ගලං පස්සාමි සක්කාරෙත ච අසක්කාරෙත ච ආයෙන අභිභූතං පරියාදිත්තචිත්තං කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතීං විනිපාතං තිරයං උපපන්නං.

එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො කට්ඨකො ඵරුණො අත්තරාසිකො අනුත්තරස්ස යොගකෙවළිස්ස අභිගමාය. තස්මිං භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බො: 'උපපන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣස්සාමි. න ච තො උපපන්නො ලාභසක්කාරසිලොකො චිත්තං පරියාදාය ධස්සන්ති'ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

ඉදවොච හගවා. ඉදං වත්වා සුගතො අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

යස්ස සක්කාරිගමානස්ස අසක්කාරෙත චූභයං,
සමාධි න විකම්පති අපමාණවිහාරිනො.¹

තං ක්ඛායිතං සාතනිකං සුබ්බමද්විථිපස්සකං,
උපාදානකතයාරාමං ආහු සපසුරිසො ඉතිති.

දුරුණවගෙහො පඨමො.

න සුද්දනං:

දුරුණො ඛත්තිං කුලෙඛා දිසලොමිං මිලහකං,²
අසනි දිඳං සිහලඤ්ච වෙරලේඛන සංභවකන්ති.

1. අපමාද විහාරිනො - PTS 2. පුතෙග්ගං - සිමු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

5. 1. 10.

සංඛාත සූත්‍රය

306. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, මෙහි මම ලාභ සත්කාරයෙන් මඩනා ලද ගන්නා ලද සිත් ඇති, කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ තපුරා ගති ඇති විවස ව පතිත වන තිරයට පැමිණි ඇතැම් පුතුලකු දකිමි.

මහණෙනි, මෙහි මම අසත්කාරයෙන් මඩනා ලද ගන්නා ලද සිත් ඇති කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ තපුරා ගති ඇති විවස ව පතිත වන තිරයට පැමිණි ඇතැම් පුතුලකු දකිමි.

මහණෙනි, මෙහි මම සත්කාරයෙන් ද, අසත්කාරයෙන් ද යන දෙකින් ම මඩනා ලද ගන්නා ලද සිත් ඇති කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ තපුරා ගති ඇති විවස ව පතිත වන තිරයට පැමිණි ඇතැම් පුතුලකු දකිමි.

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය, තිපුණු ය, රථ ය, අනුතතර වූ අර්හතත්වබෝධය පිණිස අත්තරාය කර ය. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ හික්මිය යුතු: "උපත් ලාභ සත්කාරකීර්ති ප්‍රශංසා බැහැර ලත්තෙමු. උපත් ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා අපගේ සිත ගෙණ නොම සිටින්නේ ය"යි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ම ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ශාය්‍යාන් වහන්සේ මෙය වදාරා යළි මතු ද මෙය වදාළේක:

සත්කාර කරණු ලබන අප්‍රමාණ සමාධිවිහරණ ඇති යමකුගේ සමාධිය අසත්කාරයෙන් ද සත්කාරයෙන් ද යන දෙකින් නො සැලේ ද,

ධ්‍යාන කරණසුලු සතතත්‍රියා ඇති සුක්ඛ දුෂ්ඨ හා විදග්ගා ඇති උපාද්‍යක්‍ෂය සංඛ්‍යාත නිවනෙහි ඇලුනු ඔහුට සත්පුරුෂය යි කියති යි.

දරුණුමය පළවැන්න යි.

එහි උද්දනය:

දරුණු, ඛලිස, කුමම, දීඝලොමි, මිලහක, අසනි, දිඬු, සිභාල, වෙරබි, සංඛාත යි සූත්‍ර දශයෙකි යි.

2. පාඨවිවර්ණය.

5. 2. 1.

සුචණ්ණපාඨසූතං.

307. සාවස්ථයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ-

ඉධාහං භික්ඛවේ, එකච්චං පුග්ගලං එවං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාමි. “ත වායමායසමා සුචණ්ණපාඨියාපි රුපියවුණ්ණපරිපුරාය හෙතු සම්පජානාමි ඉතා භාගෙය්‍යා”ති. තමෙතං පසාමි අපරෙත සම්මෙත ලාභසක්කාරසිලොකෙන අභිභූතං පරියාදින්නවිතං සම්පජානමුසා භාගන්තං.

එවං දුරුණො භො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- [උපන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජතිස්සාම -පෙ-] එවං හි වො භික්ඛවෙ, සිකඛිතබ්බන්ති

5. 2. 2.

රුපියපාඨසූතං.

308. සාවස්ථයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ-

ඉධාහං භික්ඛවේ, එකච්චං පුග්ගලං එවං වේතසා වේතො පරිච්ච පජානාමි “ත වායමායසමා රුපියපාඨියාපි සුචණ්ණපුණ්ණපරිපුරාය හෙතු සම්පජානමුසා භාගෙය්‍යා”ති. තමෙතං පසාමි අපරෙත සම්මෙත ලාභසක්කාරසිලොකෙන අභිභූතං පරියාදින්නවිතං සම්පජානමුසා භාගන්තං.

එවං දුරුණො භො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- [උපන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජතිස්සාම -පෙ-] එවං හි වො භික්ඛවෙ, සිකඛිතබ්බන්ති.

2. පාඨි වග්ගය.

5. 2. 1.

සුචරිතපාඨි සුත්තය.

307 සැවැත්භූමර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, මම මෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු “මේ ආයුෂ්මත් තෙමේ රිදී සුණු පිරුණු රත්තලියක් හේතු කොට ද දැන දැන මූසා නොම බණන්හේ ය” යි මෙසේ සිතීන් සිත පිරිසිදු දැනීම පසු කලෙක ලාභසත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසායෙන් මඛනා ලද කෂය කොට ගන්නා ලද සිත් ඇතිව දැන දැන මූසා බණන ඒ පුද්ගල දකිමි.

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය ... උපන් ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා දුරුකරන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 2. 2.

රූපිකපාඨි සුත්තය.

308. සැවැත්භූමර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, මම මෙහි ඇතැම් පුද්ගලයකු “මේ ආයුෂ්මත් තෙමේ රත්සුණු පිරුණු රිදීතලියක් හේතු කොට ද දැන දැන මූසා නොම බණන්හේ ය” යි මෙසේ සිතීන් සිත පිරිසිදු දැනීම පසු කලෙක ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසායෙන් මඛනා ලද ගන්නා ලද සිත් ඇතිව දැන දැන මූසා බණන ඒ පුද්ගල දකිමි.

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය ... උපන් ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා දුරුකරන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 2. 3-10.

සුචණ්ණනිකකුප්පාදිඅට්ඨකං.

309- 316. සාවන්තියං-

[දුරුණො භික්ඛවෙ ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ-]

ඉධාහං භික්ඛවෙ, එකච්චං පුග්ගලං එවං වෙනසා වෙනො පරිච්චි පජාතාමි: ත වායමායසමා -

සුචණ්ණනිකකුසාපි හෙතු -පෙ- (තතියං)

සුචණ්ණනිකකුසතසාපි හෙතු -පෙ- (චතුසං)

සිඛිනිකකුසාපි හෙතු -පෙ- (පඤ්චමං)

සිඛිනිකකුසතසාපි හෙතු -පෙ- (ඡට්ඨං)

පඨවියාපි ජාතරූපපරිපුරුය හෙතු -පෙ- (සත්තමං)

ආමිසකිඤ්චිකකුසාපි -පෙ- (අට්ඨමං)

ඡ්චිතහෙතුපි -පෙ- (තවමං)

ජතපදකල්‍යාණියාපි හෙතු සමපජාතමුසා භාසෙය්‍යාති. තමෙනං පසාසාමි අපරෙත සමයෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අභිභූතං පරියාදින්නවිත්තං සමපජාතමුසා භාසිත්තං.

එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- [උප්පන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣියාම -පෙ-] එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බනති. (දසමං)

ආනිවශො දුතියො.

නිසංදද්දනං:-

ඒති පාති ඒති සුචණ්ණං සිඛිනිති අපරෙ දුවෙ,
පඨවි කිඤ්චිකක ඡ්චිතං ජතපදකල්‍යාණියා දසාති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

5. 2. 3 - 10.

සුවණ්ණනිකානු සුත්තාදී අක්කය.

309 - 316. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, ලාභසත්කාර කිරීහි ප්‍රශංසා දරුණුය ...

මහණෙනි, මෙහි මම ඇතැම් පුතුලකු “මේ ආයුෂ්මත් තෙමේ
රත්නිකක් හේතු කොට ද ... (තෙවැන්න)

රත්නික සියක් හේතු කොට ද ... (සිවුවැන්න)

සිතුරත්නිකක් හේතු කොට ද ... (පස්වැන්න)

සිතුරත්නික සියක් හේතු කොට ද ... (සවැන්න)

රතීන් පිරුණු පොළොව හේතු කොට ද ... (සත්වැන්න)

කිසියම් ආමිසයක් හේතු කොට ද (අටවැන්න)

ජීවිතය හේතු කොට ද ... (තවවැන්න)

ජනපද කලාපාණීය හේතු කොට ද, දූත දූත මුසා තොම බණන්තේ
යයි මෙසේ සිතීන් සිත පිරිසිදු දකිමි. පසු කලෙක ලාභ සත්කාර කිරීහි
ප්‍රශංසායෙන් මඛතා ලද ගන්නා ලද සිත් ඇතිව දූත දූත මුසා බණන ඒ
මොහු දකිමි.

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කිරීහි ප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය. ... උපත්
ලාභ සත්කාර කිරීහි ප්‍රශංසා දුරුකරන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින්
මෙසේ හික්මිය යුතු මැයි. (දසවැන්න).

පාතිවග්ගීය දෙවෙනි සි.

එහි උද්දාය:

පාති සුත්‍ර දෙක ය. සුවණ්ණ සුත්‍ර දෙක ය. අතෙක් සිසිඞි නමින් සුත්‍ර
දෙකක, පඨවි, කිසුච්ඡිකා, ජීවිත, ජනපදකලාපාණී සුත්‍ර යයි සුත්‍ර දශයෙකි.

3. මානුෂ්‍යමවභග්‍යා

5. 3. 1.

මානුෂ්‍යමසුභග්‍යං

317. සාවභජීයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ-

න තස්ස භික්ඛවෙ, මානුෂ්‍යමො ඵකො ඵකස්ස චිත්තං පරියාදය ධර්මි,
යස්ස ලාභසක්කාර සිලොකො චිත්තං පරියාදය නිවර්ති .

ඵවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- [උප්පන්නං
ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාමි -පෙ-] ඵවං හි වො භික්ඛවෙ, සිකති-
තබ්බන්ති

5. 3. 2.

ජනපදකල්‍යාණිසුභග්‍යං

318 සාවභජීයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ-

න තස්ස භික්ඛවෙ, ජනපදකල්‍යාණි ඵකා ඵකස්ස චිත්තං පරියාදය
නිවර්ති, යස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො චිත්තං පරියාදය නිවර්ති

ඵවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- [උප්පන්නං
ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාමි -පෙ-] ඵවං හි වො භික්ඛවෙ,
සිකතිතබ්බන්ති

5. 3. 3.

ඵනිපුභග්‍යසුභග්‍යං

319. සාවභජීයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ-

සඤ්ඤා භික්ඛවෙ, උපාසිකා ඵකං පුත්තං පියං මනාපං ඵවං සම්මා
ආයාචමිනා ආයාචෙය්‍ය “තාදිසො තාත භවාහි, යාදිසො විනෙය්‍යා ව
ගහපති ගහපකො ව ආලුචකො.

ඵසා භික්ඛවෙ තුලා, ඵතං පමාණං, මම් සාවකානං උපාසකානං යදිදං
විනෙය්‍යා ව ගහපති, ගහපකො ව ආලුචකො.

“සවෙ ඛො ත්වං තාත, අගාරස්ස අතගාරියං පබ්බජ්‍යි, “තාදිසො තාත
භවාහි යාදිසා සාමිපුභග්‍ය-මොග්ගලානා”ති

ඵසා භික්ඛවෙ තුලා, ඵතං පමාණං, සාවකානං භික්ඛුතං යදිදං
සාරිපුත්තමොග්ගලානා.

3. මාතුගාම වගීය

5. 3. 1.

මාතුගාම සූත්‍රය

317. ඝෘථිත්ථුවර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය. ...

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා යම්කුණේ සිත (යම්ඟේ) ඝාය කොට සිටී ද, එකලා වූ මාගමක් එකලා වූ ඔහුගේ සිත (ඒ ධර්මයෙන් ද) එසේ ඝාය කොට නොසිටී.

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය. ... උපන් ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දුරු කරන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

3. 3. 2.

ජතපදකල්‍යාණී සූත්‍රය

318. ඝෘථිත්ථුවර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා දරුණු ය. ...

මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා යම්කුණේ සිත යම්ඟේ ඝායකොට ගෙන සිටී ද, එකලා වූ ද ඔහුගේ සිත එකලා වූ ද ජතපදකල්‍යාණී (ජතපද-යෙහි රුසප්‍රවේන් උතුම් යත්‍ර) නොමෝ එසේ ඝාය කොට ගෙන නොසිටී.

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය. ... උපන් ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දුරු කරන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

3 3 3

එකසුභත සූත්‍රය

319. ඝෘථිත්ථුවර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා දරුණු ය. ...

මහණෙනි, සාදුහැනි (නෝවන්) උපාසිකාවක් ප්‍රිය මනාප වූ එක් පුතකු මාතෘපිත් යදින්නී “පුත විහත ගෘහාපි තෙමේත් හන්තික ආලවක තෙමේත් යම් බඳු තම් එබඳු වෙව්”යි මෙසේ යදින්නී ය.

මහණෙනි යම් ඒ විහත ගෘහාපිත් හන්තික ආලවකත් වෙත් තම් මා සටු උවසුන්ට මෝ තුලාව ය. මේ ප්‍රමාණ ය.

“දරුව, ඉදින් තෝ හිහිගෙන් නික්ම සත්තෙහි පැවිදි වෙහි තම්, දරුව, ඝෘපියුන්-මුගලන් දෙතම් යම් බඳු ද එබඳු වෙව්” යි.

මහණෙනි, යම් මේ සාපියුන් මුගලන් දෙතම් වෙත් තම්, මා සටු හෙණුන්ට මෝ තුලාව ය. මේ ප්‍රමාණ ය.

“මා ව බො නිං තාත සෙබං අප්පත්තමානසං ලාභසක්කාරසිලොකො අනුපාපුණාතු”ති.

තඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛුං සෙබං අප්පත්තමානසං ලාභසක්කාර-සිලොකො අනුපාපුණාති, සො¹ තස්ස හොති අනතරායාය.

එවං දුරුණො බො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- [උප්පන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාම -පෙ-] එවං හි වො භික්ඛවෙ, සිතඛි-තබ්බන්ති.

5. 3. 4.

එකධිතුසුත්තං

320. සාවච්ඡීයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාර සිලොකො -පෙ-

සඤ්ඤා භික්ඛවෙ, උපාසිකා එකං ධිතීකං² පියං මනාපං එවං සමමා ආයාමිමානා ආයාචෙය්‍යා: “තාදිසා අයෙස, හවාහි, යාදිසා චුරුජ්ඣාතරා උපාසිකා වෙඵකණ්ඩකියා³ ව නිද්දමානා”ති.

එසා භික්ඛවෙ තුලා, එතං පමාණං, මම සාවිකාතං උපාසිකාතං යදිදං චුරුජ්ඣාතරා ව උපාසිකා, වෙඵකණ්ඩකියා ව නිද්දමානා.

“සවෙ බො නිං අයෙස අගාරස්වා අතහාරියං පබ්බජ්ඣ, තාදිසා අයෙස හවාහි, යාදිසා ඛෙමා ව භික්ඛුනී, උප්පලවණ්ණාමා”ති.

එසා භික්ඛවෙ, තුලා, එතං පමාණං, මම සාවිකාතං භික්ඛුනීතං යදිදං ඛෙමා ව භික්ඛුනී උප්පලවණ්ණා ව.

“මා ව බො නිං අයෙස සෙබං අප්පත්තමානසං ලාභසක්කාරසිලොකො අනුපාපුණාතු”ති.

තඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛුනීං සෙබං අප්පත්තමානසං ලාභසක්කාර-සිලොකො අනුපාපුණාති, සො තස්සා හොති අනතරායාය.

එවං දුරුණො බො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- [උප්පන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාම -පෙ-] එවං හි වො භික්ඛවෙ, සිතඛි-තබ්බන්ති.

5. 3. 5.

සමණ්‍යාමානසුත්තං

321 සාවච්ඡීයං-

යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ලාභසක්කාරසිලොකස්ස අස්සාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිස්සරණඤ්ඤා යථාභූතං තප්පජාතනනී, ත මෙනෙ භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙස්ස වා සමණසම්මතා, බ්‍රාහ්මණෙස්ස වා බ්‍රාහ්මණසම්මතා. ත ව පත තෙආයස්මතෙනාසාමඤ්ඤාදා වා බ්‍රහ්මඤ්ඤාදා වා දිට්ඨං ව ධර්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උප්පම්පජ්ජ විහරන්ති,

1. යො. සි. 1. 2. 2. හිතරං - මජ්ඣං. 3. වෙඵකණ්ඩකී ව - සිඬු

“දරුව, ශෛක්‍ෂ චූ තො පෑමිණි රහත් බැව් ඇති තා කරා ලාභසත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා තො පෑමිණෙව්වා”.

මහණෙනි, ශෛක්‍ෂ චූ තො පෑමිණි රහත් බැව් ඇති ඒ මහණනු කරා ලාභසත්කාර කීර්ති ප්‍රශංසා ඉදින් පෑමිණේ නම්, ඒ ඔහුට අන්තරාය පිණිස වෙයි.

මහණෙනි, ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය ... උපත් ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දුරුකරන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැයි.

5. 3. 4.

එකධිතු සූත්‍රය

320. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, සැදහැනි ශාස්ත්‍රවත් උපාසිකාවක් ප්‍රිමමතාප චූ එක ම ද්‍රවස් මැනැවින් අයදනී “දිශෙනියෙනි, බුද්ධභාරා උවෘසියත් වෙළඳකරුන්ගේ නිකුත් වූ මාතාවත් යම්බඳු නම් එබඳු වෙව”යි මෙසේ අයදනී ය.

මහණෙනි, යම් මේ බුද්ධභාරා උපාසිකාවත් වෙළඳකරුන්ගේ නිකුත් වූ මාතාවත් වෙත් නම්, මා සවු උවෘසියත් වීමේ තුලාව ය, මේ පමණ ය.

“දිශෙනියෙනි, ඉදින් තී ගිහිගෙන් නික්ම සත්තෙහි පැවිදි වෙති නම් ඔබමා මෙහෙණත් උපසල්වණණාත් යම්බඳු ද, එබඳු වෙව”යි.

මහණෙනි, යම් මේ ඔබමා මෙහෙණත් උපසල්වණණාවත් වෙද්ද, මා සවු මෙහෙණතට මේ තුලාව ය. මේ පමණ ය.

“දිශෙනියෙනි, ශෛක්‍ෂ චූ තො පෑමිණි රහත් බැව් ඇති තා කරා ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා තො පෑමිණෙව්වා”.

මහණෙනි, ශෛක්‍ෂ චූ තො පෑමිණි රහත් බැව් ඇති ඒ මෙහෙණ කරා ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා ඉදින් පෑමිණේ නම්, ඒ ඇයට අන්තරාය පිණිස වෙයි.

මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය. උපත් ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා දුරුකරන්නෙමු. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු ම ය.

5. 3. 5.

සමණමාහමණ සූත්‍රය

321. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලාභසත්කාරකීර්ති ප්‍රශංසාවන්ගේ ආශ්වාදයත් ආදීනවයත් නිශ්ශරණ යත් තතු සේ තො දැනිද්ද, මහණෙනි, ඒ මේ මහණෝ හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් කෙරෙහි හෝ මහණෝ ය යි සම්මත තො වෙති. බමුණන් කෙරෙහි හෝ බමුණෝ ය යි සම්මත තො වෙති. ඒ ආයුෂ්මත්ත මහණ-බැව්හි ඵලය හෝ බමුණු බැව්හි ඵලය හෝ දිවුදම්යෙහි ම තුමු වෙසෙස් නැණින් දැන පසක් කොට සපයා තො ම වෙතෙති.

ගෙ ව බො කෙව් භික්කුවෙ සමණ, වා, බ්‍රාහ්මණ, වා, ලාභ්‍යකතාර-
සිලොකසා අසාදකුට්ඨ ආදීනවකුට්ඨ නිසාරණකුට්ඨ යථාභූතං පජානනාති,
තෙ ව බොතෙ භික්කුවෙ සමණ, වා, බ්‍රාහ්මණ, වා, සමණෙසු වෙව සමණ්‍යමිතා,
බ්‍රාහ්මණෙසු ව බ්‍රාහ්මණ්‍යමිතා. තෙ ව පතංගසමනතා, සාමකුසුද්දත්තකුට්ඨ
බ්‍රහ්මකුසුද්දත්තකුට්ඨ දිට්ඨිව ඛමෙම සං අභිකුසුද්ද සමනිකත්ථි, උපසමපජ-
ච්ඡරන්තීති.

5. 8. 6.

உயிர்வாழ்வுப் பண்பாடு

322. **സാമഗ്രികം.-**

[illegible]

ශෙ හි සෝටි තිකඩවෙ සමණ වා, මුහුණ වා, ලාභසකකාරසිලෝකයා සමුදායයාට අත්ගමයාට අයාදයාට අදිවයාට නිසාරණයාට යථාභූත, පජානනාති - පෙ - හෙ ව පතායසමනෙතා සාමසුදුන්යාට මුහුණයාට අදිවයාට බමෙම සං. අතිසුදුන් සවිජ්ඣානා උපසම්පජ්ජ විහරනතී.

5. 8 7.

தமிழகத்தின் தனித்துவம்.

323. **සෘණකෘතිය.-**

[illegible]

5. 3. 8

ප්‍රතිශ්ලාභය.

324. **සාවිත්‍රියං-**

දරුණෝ හික්කවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො. ලාභසක්කාරසිලොකො
හික්කවෙ ජවිං. ජිඤ්ඤි, ජවිං. ජේත්තිං මංගං ජිඤ්ඤි, මංගං ජේත්තිං චම්බරං ජිඤ්ඤි,
චම්බරං ජේත්තිං තභ්භාරං ජිඤ්ඤි, තභ්භාරං ජේත්තිං අට්ඨං ජිඤ්ඤි, අට්ඨං ජේත්තිං
අට්ඨං ජිඤ්ඤි. අභ්භවං තිස්සති.

එවං දැරුණේ බොහිකවම, ලාභසහකාරයින් ලෙස - පෙ - උපන්න. ලාභසහකාරයින් ලෙස - පස්සියාම - පෙ - එවං හි බොහිකවම, සිකි - කබිනි.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලාභසත්කාරකීර්ති ප්‍රශංසාවන්ගේ ආසාදයත් ආදීනවයත් තිසාරණයත් තතු සේ දනිද් ද, මහණෙනි, ඒ මේ මහණෝ හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් කෙරෙහිත් මහණෝ ය යි සමමත වෙති. බමුණන් කෙරෙහිත් බමුණෝ ය යි සමමත වෙති. ඒ ආවත්තු ද ශ්‍රමණ ඵලය ද බ්‍රාහ්මණ ඵලය ද දිට්ඨමයෙහි ම තුමු විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත පසක් කොට ඵලඹ වෙසෙති යි.

5. 3. 6.

දුතියසමණබ්‍රාහ්මණ සුත්‍රය.

322. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවන්ගේ සමුදයත් අත්තගමයත් ආසාදයත් ආදීනවයත් නිශරණයත් තතු සේ නොදනිද් ද ... ඒ ආයුෂමත්තු ශ්‍රමණ ඵලයත් බ්‍රාහ්මණ ඵලයත් දිට්ඨමයෙහි තුමු විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත පසක් කොට පෑමින් නොම වෙසෙති.

මහණෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසාවන්ගේ සමුදයත් අත්තගමයත් ආසාදයත් ආදීනවයත් නිශරණයත් තතු සේ දනිද් ද ... ඒ ආයුෂමත්තු ශ්‍රමණ ඵලයත් බ්‍රාහ්මණ ඵලයත් දිට්ඨමයෙහි තුමු විශිෂ්ටඥානයෙන් දූත පසක් කොට පෑමින් වෙසෙති යි.

5. 3. 7.

තතියසමණබ්‍රාහ්මණ සුත්‍රය.

323. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ලාභසත්කාර සිලොක නොදනිත් ද, ලාභසත්කාර සිලොක සමුදය නොදනිත් ද, ලාභ සත්කාර සිලොක නිරෝධය නොදනිද් ද, ලාභ සත්කාර සිලොක නිරෝධගාමිනිපට්ඨව නොදනිද් ද ... යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ... දනිද් ද ... ඒ ආවත්තු මහණදමිහි ඵලයත් බමුණුදමිහි ඵලයත් දිට්ඨමයෙහි ම විශිෂ්ටඥානයෙන් තුමු දූත පසක් කොට ඵලඹ වෙසෙති යි.

5. 3. 8.

ජවි සුත්‍රය

324. සැවැත්තුවර-

මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය. මහණෙනි, ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා සිවිය සිද්ධි. සිවිය සිද්ධි සම සිද්ධි. සම සිද්ධි මත් සිද්ධි. මත් සිද්ධි තහර සිද්ධි. තහර සිද්ධි ආට සිද්ධි ආට සිද්ධි ආටිඤ්ඤ භාතනොණ සිටිති.

මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය උපන් ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දුරුකරන්නෙමු ... මහණෙනි, නොප විසින් මෙසේ භික්ෂුය යුතු ම යි.

5. 3. 9.

වාරුඡ්ඡුතං.

325. සාවච්ඡිං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො. ලාභසක්කාරසිලොකො භික්ඛවෙ, ඡවිං ඡීඤ්ඤි, ඡවිං ඡේඤ්ඤි වච්චං ඡීඤ්ඤි, වච්චං ඡේඤ්ඤි මංඝං ඡීඤ්ඤි, මංඝං ඡේඤ්ඤි තභාරුං ඡීඤ්ඤි, තභාරුං ඡේඤ්ඤි අට්ඨිං ඡීඤ්ඤි, අට්ඨිං ඡේඤ්ඤි අට්ඨිමිඤ්ඤං අභව්ව තිට්ඨති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, බලවා පුරිභො දළ්භාය වාරුඡ්ඡයා¹ ජඩ්ඝං වෙදේඤ්ඤි සංසෙය්‍ය, සා ඡවිං ඡීඤ්ඤය, ඡවිං ඡේඤ්ඤි වච්චං ඡීඤ්ඤය, වච්චං ඡේඤ්ඤි මංඝං ඡීඤ්ඤය, මංඝං ඡේඤ්ඤි තභාරුං ඡීඤ්ඤය, තභාරුං ඡේඤ්ඤි අට්ඨිං ඡීඤ්ඤය, අට්ඨිං ඡේඤ්ඤි අට්ඨිමිඤ්ඤං අභව්ව තිට්ඨෙය්‍ය. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො ඡවිං ඡීඤ්ඤි, ඡවිං ඡේඤ්ඤි වච්චං ඡීඤ්ඤි, වච්චං ඡේඤ්ඤි මංඝං ඡීඤ්ඤි, මංඝං ඡේඤ්ඤි තභාරුං ඡීඤ්ඤි, තභාරුං ඡේඤ්ඤි අට්ඨිං ඡීඤ්ඤි, අට්ඨිං ඡේඤ්ඤි අට්ඨිමිඤ්ඤං අභව්ව තිට්ඨති.

එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- [උප්පන්නං ලාභසක්කාර සිලොකං පජ්ඣිස්සාමි -පෙ-] එවං හි වො භික්ඛවෙ, සිකඛිතබ්බන්ති.

5. 3. 10.

බිණ්ණසවතිකුසුතං.

326. සාවච්ඡිං-

යො පි සො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහං බිණ්ණසවො, තස්ස පාඨං² ලාභ-සක්කාරසිලොකං අනතරායාය වදාමිති.

එවං වුත්තෙ අයස්මා ආනුඤ්ඤා භගවන්තං එතදවොච කිස්ස පන භන්තව, බිණ්ණසවස්ස භික්ඛුතො ලාභසක්කාරසිලොකො අනතරායායාති?

යා හිස්ස සා අනුඤ්ඤා අකුප්පා වෙහො විමුක්ඛා, නාහං තස්සා ලාභසක්කාර සිලොකං අනතරායාය වදාමි. යෙ ච බවස්ස අනුඤ්ඤා අපමන්තස්ස අනාපිනො පභිතත්තස්ස විහරන්තො දිට්ඨධම්මසුබ්බිභාරා අබිගතා, තෙසාහමස්ස ලාභ-සක්කාරසිලොකං අනතරායාය වදාමි.

එවං දුරුණො ඛො අනුඤ්ඤා ලාභසක්කාරසිලොකො කවුදකො එරුසො, අනතරායසිකො අනුත්තරස්ස යො ගකෙඛමස්ස අබිගමාය තස්මාතින අනුඤ්ඤා, එවං සිකඛිතබ්බං. උප්පන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣිස්සාමි, න ච තො උප්පන්නො ලාභසක්කාරසිලොකො විත්තං පරියාදාය ඝස්සතිති. එවං හි වො අනුඤ්ඤා, සිකඛිතබ්බන්ති.

මාතුකාමවග්ගො තත්ථයො.

තසුද්දන්තං:

මාතුකාමො ච කල්‍යාණී එකපුත්තක ධීභු ව³
සමණ්ඩ්‍රාගමණා තිණී ඡවි රඡ්ඡු ච භික්ඛු වෙති.

1. වාරුඡ්ඡයා - මජ්ඣ.

2. පඨං - සා, සි 1, 2.

3. ධීභියා - සි 2. සි 1.

5. 8. 9.

වාරණස්ස සූත්තය

325. සෑවැන්කුටර-

මහණෙනි, ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය. මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා සිවිය සිද්ධි. සිවිය සිද්ධි සම සිද්ධි. සම සිද්ධි මත් සිද්ධි. මත් සිද්ධි නහර සිද්ධි. නහර සිද්ධි ඇට සිද්ධි. ඇට සිද්ධි ඇටමිදුලු භාතගෙණ සිටියි.

මහණෙනි, යම් සේ බලවත් පුරුෂයෙක් දළ අත්කෙඳි රැකැණෙකින් කෙණකිය වෙලා ගටන්නේ ද, එය සිවිය සිද්ධිනේ ය. සිවිය සිද්ධි සම සිද්ධිනේ ය. සම සිද්ධි මත් සිද්ධිනේ ය. මත් සිද්ධි නහර සිද්ධිනේ ය. නහර සිද්ධි ඇට සිද්ධිනේ ය. ඇට සිද්ධි ඇටමිදුලු භාතගෙණ සිටින්නේ ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා සිවිය සිද්ධි. සිවිය සිද්ධි සම සිද්ධි. සම සිද්ධි මත් සිද්ධි. මත් සිද්ධි නහර සිද්ධි. නහර සිද්ධි ඇට සිද්ධි ඇට සිද්ධි ඇටමිදුලු භාතගෙණ සිටියි.

මහණෙනි, ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය ... උපත් ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දුරු කරන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ නික්මිය යුතු මැ යි.

6. 3 10.

බිණ්ණසවතිකු සූත්තය

326. සෑවැන්කුටර-

මහණෙනි, අතීත් වූ කෘතියුත වූ යම් ඒ මහණෙක් වේ නම්, ඔහුට ද ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා අනතරාය පිණිස වේ ය යි මම කියමි.

මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂමත් ආනන්ද තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට "වහන්ස, රහත් මහණහුට කුමක් සදහා ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා අනතරාය පිණිස වේ ද" යි මෙය සැලකෙළේ ය.

ආනන්ද, ඔහුගේ යම් ඒ අකෝප්‍ය වූ විතතවිමුකතියෙන් වේ ද, ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා එයට අනතරාය පිණිස වේ ය යි මම තො කියමි. ආනන්ද, තො පමා ව කෙළෙත් තවත වැර ඇති ව තිවත් පිණිස මෙහෙයු සින් ඇති ම වසනහු විසින් ලබන ලද යම් දිවුදුම් පලසමවත් සුව විහරණයෝ වෙද්ද, ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා ඔවුහට අනතරාය (බාධා) පිණිස වන්නේ ය යි මම කියමි.

ආනන්ද, ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය, භියුණු ය, රළු ය, නිරුතකර වූ අතීතාවබෝධයට අනතරායකර ය. ආනන්ද, එසේ හෙයින් මෙහි මෙසේ නික්මිය යුතු යි: උපත් ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දුරු කරන්නෙමු. උපත් ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා අපගේ සිත ක්‍ෂය කොට තො ම සිටුවන්නේ යයි. ආනන්ද, තොප විසින් මෙසේ නික්මිය යුතු මැ යි.

මාතුගාමිවතීය තෙවෙනි යි.

එහි උද්දානය:

මාතුගාම, කල්‍යාණී, එකපුත්ත, එකධිතු සුත්‍ර ද, සමණමුහුණ සුත්‍ර තුණ ද, ඡව්, රජ්ජ, හිකු සුත්‍ර ද යි සුත්‍ර දශයෙකි.

4. සබ්බසේදවගෙනා

5. 4. 1

භව්‍යසේදසුතනං*

427. භාවජ්ඣයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ-

ලාභසක්කාරසිලොකෙන අභිභූතො පරියාදින්නවිත්තො භික්ඛවෙ, දෙවදත්තො සබ්බං භිඤ්ඤා ඵලං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාර-සිලොකො -පෙ- [උප්පන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣස්සාම -පෙ-] ඵලං භි වො භික්ඛවෙ, සිකතිතබ්බන්ති.

5. 4. 2.

කුසලමූලසමුපේජදසුතනං*

328. භාවජ්ඣයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ-

ලාභසක්කාරසිලොකෙන අභිභූතස්ස පරියාදින්නවිත්තස්ස භික්ඛවෙ, දෙවදත්තස්ස කුසලමූලං සමුපේජදමගමා. ඵලං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- [උප්පන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣස්සාම -පෙ-] ඵලං භි වො භික්ඛවෙ, සිකතිතබ්බන්ති.

5. 4. 3.

කුසලධම්මසමුපේජදසුතනං*

329. භාවජ්ඣයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ-

ලාභසක්කාරසිලොකෙන අභිභූතස්ස පරියාදින්නවිත්තස්ස භික්ඛවෙ, දෙවදත්තස්ස කුසලො ධම්මො සමුපේජදමගමා. ඵලං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- [උප්පන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣස්සාම -පෙ-] ඵලං භි වො භික්ඛවෙ, සිකතිතබ්බන්ති.

5. 4. 4.

සුක්කධම්මසමුපේජදසුතනං*

330. භාවජ්ඣයං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ-

ලාභසක්කාරසිලොකෙන අභිභූතස්ස පරියාදින්නවිත්තස්ස භික්ඛවෙ, දෙවදත්තස්ස සුක්කො ධම්මො සමුපේජදමගමා. ඵලං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- [උප්පන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣස්සාම -පෙ-] ඵලං භි වො භික්ඛවෙ, සිකතිතබ්බන්ති.

5. 4. 5.

අත්තවධසුතනං*

331. ඵකං සමයං භගවා ඤජග්ගෙ විහරති ඤජකුඤ්ඤා පබ්බතෙ අවිරපකකතො දෙවදතො. තත්ථ ඛො භගවා දෙවදත්තං ආරබ්භා භික්ඛු ආමනෙති: අත්තවධාය භික්ඛවෙ, දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උද්පාදි. පරිභවාය දෙවදත්තස්ස ලාභසක්කාරසිලොකො උද්පාදි.

* අභිනිතසුතනාන පඤ්චකං 'භිඤ්ඤා-ධම්ම-සුක්ක-පඤ්චකානා'-භාෂ්‍යවසෙක උද්දායෙ ආගතං.

4. සබ්බසේදවයීය

5. 4. 1.

සබ්බසේද සූත්‍රය

327. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසායෙන් මැඩුණු ගන්තා ලද සිත් ඇති දෙවිදන් තෙමේ සබ්බසා විත්තේ ය. මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය ... උපත් ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා දුරු කරන්නෙමු ... මහණෙනි, මෙසේ තොප විසින් හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 4. 2.

කුසලමුලසමුපේද සූත්‍රය

428. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, ලාභ-සත්කාරකීර්තිප්‍රශංසායෙන් මැඩුණු ගන්තා ලද සිත් ඇති දෙවිදන්ගේ කුසල්ලුල් සහමුලින් සිද්ධි විය ය. මහණෙනි, ලාභ-සත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය...උපත් ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා දුරු කරන්නෙමු ... මහණෙනි, මෙසේ තොප විසින් හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 4. 3.

කුසලධම්මසමුපේද සූත්‍රය

429. සැවැත්නුවර

මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසායෙන් මැඩුණු ගන්තා ලද සිත් ඇති දෙවිදන්ගේ කුසල්දහම් සහමුලින් ඡේදය විය ය. මහණෙනි, ලාභසත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය ... උපත් ලාභසත්කාර-කීර්තිප්‍රශංසා දුරු කරන්නෙමු ... මහණෙනි, මෙසේ තොප විසින් හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 4. 4.

සුභතඨමමසමුපේද සූත්‍රය

430. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය ...

මහණෙනි, ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසායෙන් මඛතා ලද නිශ්ශෙෂයෙන් ගන්තා ලද සිත් ඇති දෙවිදන්ගේ ශෝභන ධර්ම සහමුලින් ඡේදය විය ය. මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය ... උපත් ලාභ-සත්කාරකීර්තිප්‍රශංසා දුරු කරන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 4. 5.

අනතඨධ සූත්‍රය

331. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තමයෙක දෙවිදන් බැහර හිය තොබෝ කල්හි රජ භහනුවර තිප්‍රකුළුවෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙවිදන් ඇරඹ හිසුන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, තමාගේ ම විනාශය පිණිස දෙවිදන්හට ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා පහළ විය. පිරිහීම පිණිස දෙවිදන්හට ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා පහළ විය.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, කදලී අත්තවඩාය ඵලං දෙති, පරාභවාය ඵලං දෙති, ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ, අත්තවඩාය දෙවදත්තස්ස ලාභසකකාර-සිලොකො උදපාදි. පරාභවාය දෙවදත්තස්ස ලාභසකකාරසිලොකො උදපාදි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, වෙථ අත්තවඩාය ඵලං දෙති, පරාභවාය ඵලං දෙති, ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ, අත්තවඩාය දෙවදත්තස්ස ලාභසකකාර-සිලොකො උදපාදි. පරාභවාය දෙවදත්තස්ස ලාභසකකාරසිලොකො උදපාදි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, තද්‍රො අත්තවඩාය ඵලං දෙති, පරාභවාය ඵලං දෙති, ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ, අත්තවඩාය දෙවදත්තස්ස ලාභසකකාර-සිලොකො උදපාදි. පරාභවාය දෙවදත්තස්ස ලාභසකකාරසිලොකො උදපාදි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අස්සතරී අත්තවඩාය ගබ්භං ගණ්හාති, පරාභවාය ගබ්භං ගණ්හාති, ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ අත්තවඩාය දෙවදත්තස්ස ලාභ-සකකාරසිලොකො උදපාදි. පරාභවාය දෙවදත්තස්ස ලාභසකකාරසිලොකො උදපාදි.

එවං දුරුණො බො භික්ඛවෙ, ලාභසකකාරසිලොකො -පෙ- උපපන්නං ලාභසකකාරසිලොකං පජ්ඣස්සාමි -පෙ- එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛි-තබ්බන්ති. ඉදමච්චෙව හගවා, ඉදං වත්ථා සුගතො අථාපරං එතදච්චෙව සත්ථා:

ඵලං වෙ කදලීං හන්ත ඵලං වෙථං ඵලං තද්‍රං,
සකකාරො කාසුරිසං හන්ති ගබ්භො අස්සතරීං යථාති.

5. 4. 6.

පඤ්චරථසනසුභතං*

332. එකං සමයං හගවා ඤජග්ගෙ විහරති වෙඨඨවෙන කලඤ්ඤනිවාසං. තෙන බො පන සමයෙන දෙවදත්තස්ස අජාතසතකු ඤාමාරො පඤ්චති රථසතෙහි සායංපාතං උපට්ඨාතං ගච්ඡති. පඤ්ච ව ථාලිපාකසතාති භත්තාති-භාරො අභිහරීයති. අථ බො සම්බහුලා භික්ඛු යෙන හගවා තෙහුපසඛිකම්සු. උපසඛිකම්සු හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසිත්තා බො තෙ භික්ඛු හගවන්තං එතදච්චොදු: “දෙවදත්තස්ස හන්තො, අජාතසතකුඤ්ඤාරො පඤ්චති රථසතෙහි සායංපාතං උපට්ඨාතං ගච්ඡති. පඤ්ච ව ථාලිපාකසතාති භත්තාතිභාරො අභිහරීයති”ති.

මා භික්ඛවෙ, දෙවදත්තස්ස ලාභසකකාරසිලොකං පිහසිත්ථ යාවසීවඤ්ච භික්ඛවෙ, දෙවදත්තස්ස අජාතසතකුඤ්ඤාරො පඤ්චති රථසතෙහි සායං-පාතං උපට්ඨාතං ගම්ඤ්ඤති, පඤ්ච ව ථාලිපාකසතාති භත්තාතිභාරො අභිහරීයස්සති, භානි යෙව භික්ඛවෙ, දෙවදත්තස්ස පාපිකඛ්ඛා කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො වුද්ධි.

රථසුභතං - උදයත.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, යම්කෙසේ කෙසෙල්ගස තමන් තැපීම පිණිස පල දේ ද, විනාශය පිණිස පල දේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම තමන් තැපීම පිණිස දෙවිදත්තට ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා පහළ විය. විනාශය පිණිස දෙවිදත්තට ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා පහළ විය.

මහණෙනි, යම් කේ හුණගස තමන් තැපීම පිණිස පලදේ ද, විනාශය පිණිස පල දේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම තමන් තැපීම පිණිස දෙවිදත්තට ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා පහළ විය. විනාශය පිණිස දෙවිදත්තට ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා පහළ විය.

මහණෙනි, යම් කේ බටහස තමන් තැපීම පිණිස පල දේ ද, විනාශය පිණිස පල දේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම තමන් තැපීම පිණිස දෙවිදත්තට ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා පහළ විය. විනාශය පිණිස දෙවිදත්තට ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා පහළ විය.

මහණෙනි, යම් කේ අඤ්චරිය (වෙළඹකුක කොටුවකට දැව උපන්ති) තමන් තැපීම පිණිස ගැබ් ගණී ද, විනාශය පිණිස ගැප් ගණී ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම තමන් තැපීම පිණිස දෙවිදත්තට ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා පහළ විය. විනාශය පිණිස දෙවිදත්තට ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා පහළ විය.

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා මෙසේ දරණු ය ... උපන් ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා දුරුකරන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ තික්මිය යුතු මැ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. භුගත වූ ශාය්‍යාන් වහන්සේ මෙය වදාරා වැළි මෙය ද වදාළ සේක:

ඵලය ඵකාතතයෙන් කෙසෙල්ගස තසයි. ඵලය හුණගස (තසයි). ඵලය බටහස (තසයි). ගැබ් අඤ්චරිය (තසයි). එමෙන් සත්කාරය නිජ්ඣපුරුෂ්ඨය තස යි.

5. 4. 6.

පසාචරඵසගසුත්‍රය.

332. එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර කලාපක-නිවාප තම් වූ දේවවනාදාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි අජිතන් කුමර තෙමේ රිය පන්සියකින් උදය සවස දෙවිදත්තට උවචාතව යෙයි. මුළුබත් පන්සියක්වූ බත ද එළවනු ලැබේ. එකල්හි බොහෝ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එක්පසෙක හුන්න. එකත්පසෙක හුන් ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකළහ: “වහන්ස, අජිතන් කුමර තෙමේ රිය පන්සියකින් උදය සවස දෙවිදත්තට උවචාතව යෙයි. තලි පන්සියක බත ද එළවනු ලැබේ”යි.

මහණෙනි, දෙවිදත්තේ ලාභ සත්කාර කිරීතිප්‍රශංසා කැමති නො වුවු. මහණෙනි, යම් තාක් අජිතන් කුමර තෙමේ රිය පන්සියකින් උදය සවස දෙවිදත්තට උවචාතව යන්නේ ද, තලි පන්සියක බතත් එළවනු ලබන්නේ ද, මහණෙනි, (ඒතාක්) දෙවිදත්තේ කුසල් දහමිහි පිරිහීම ම කැමති විය යුතු යි. වැඩීම නො කැමති විය යුතු යි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, වණ්ඤානා කුක්කුරස්ස ත්‍යාගාය පිත්තං භිඤ්ඤායං, එවං හි තො භික්ඛවෙ, කුක්කුරො භිඤ්ඤායොමත්තාය වණ්ඤාතරො අස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යාවතීවඤ්ච දෙවදත්තස්ස අජාතස්සකුමාරො පඤ්චති රථසතෙහි සායංපාතං උපට්ඨාතං ගමිස්සති, පඤ්ච ව ථාලිපාක සතාති භත්තාභිභාරො අභිභරිස්සාති, භාති යෙව භික්ඛවෙ, දෙවදත්තස්ස පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, තො වුද්ධි.

එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො -පෙ- උපපන්නා, ලාභසක්කාරසිලොකං පජ්ඣස්සාම -පෙ- එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

5. 4. 7.

මාතුසුතතං.

333. සාවජ්ඣං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො කට්ඨකො, ඵරුසො, අන්තරාධිකො අනුත්තරස්ස යොගකෙතමස්ස අබ්ගමාය. ඉධාහං භික්ඛවෙ, එකච්චං පුග්ගලං එවං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජාන්‍යාමි: “න වායමායස්මා මාතුපි හෙතු සමපජාතමුසා භාසෙය්‍යාති”. තමෙතං පස්සාමි අපරෙත සමයෙන ලාභසක්කාරසිලොකෙන අභිතුතං පරියාදින්නවිත්තං සමපජාත-
මුසා භාසන්තං.

එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො කට්ඨකො ඵරුසො අන්තරාධිකො අනුත්තරස්ස යොගකෙතමස්ස අබ්ගමාය.

තස්මාතීහ භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං: “උපපන්නං ලාභසක්කාර-
සිලොකං පජ්ඣස්සාම, න ව තො උපපන්නො ලාභසක්කාරසිලොකො විත්තං පරියාදය ඵස්සාති”ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

5. 4. 8.-13.

පිතුසුතභාදිජන්නං

334-439 සාවජ්ඣං-

දුරුණො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො කට්ඨකො ඵරුසො අන්ත-
රාධිකො අනුත්තරස්ස යොගකෙතමස්ස අබ්ගමාය. ඉධාහං භික්ඛවෙ, එකච්චං පුග්ගලං එවං වෙතසා වෙතො පරිච්ච පජාන්‍යාමි: “න වායමායස්මා

පිතුපි හෙතු -පෙ- (අධිමං)

භාතුපි හෙතු -පෙ- (තච්චමං)

හතීතියාපි හෙතු -පෙ- (දසමං)

පුත්තස්සපි හෙතු -පෙ- (එකාදසමං)

ධිතුයාපි හෙතු -පෙ- (චාදසමං)

මහණෙනි, යම් ණේ සැබ් බල්ලකුගේ තැහැයෙහි (තැහැසිදුරෙහි) පිත (චල්ස් හෝ සැබ්මසු පිත) තිදිත්තාහු (සුඤ්ඤාංකාච ඛතත්තාහු) ද, මහණෙනි, මෙයින් ඒ බල්ලා අතියෙකින් ම සැබ් වන්නේ ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම අජාසත් කුමාර තෙමේ ඊය පත්තියකින් උදේ සවස දෙවිදත්තච උච්චාතච යම් තාක් යන්නේ ද, තලපත්තියක ඛතත් එළවනු ලබන්නේ ද, මහණෙනි එයින් දෙවිදත්තගේ කුසල් දහම් පිරිනිම කැමැති විය යුතු. වාසිම තො කැමැති විය යුතු.

මහණෙනි, ලාභසත්තකාර කීර්ති ප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය. ... උපත් ලාභසත්තකාර කීර්තිප්‍රශංසා දුරුකරන්නෙමු ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

5. 4. 7.

ම1තු ඉක්‍රමය

333 සැමැත්තුවර-

මහණෙනි, ලාභසත්තකාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය තියුණු ය රථ ය. අනුත්තර අභිත්තාවබෝධයට අනුත්තරායකර ය. මහණෙනි, මෙහි මම ඇතැම් පුතුලකු “මේ ආයුෂ්මත් තෙමේ මව හේතු කොට හෙණ ද දූත දූත මුසා තො බණන්නේ ය” යි මෙසේ සිතීන් සිත පිරිසිදු දනිමි පසුකලෙක ලාභ සත්තකාර කීර්තිප්‍රශංසායෙන් මඩනා ලද ගන්නා ලද සිත් ඇති, දූත දූත මුසා බණන මහු දකිමි.

මහණෙනි, ලාභ සත්තකාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය, තියුණු ය, රථ ය, අනුත්තර අභිත්තාවබෝධයට අනුත්තරායකර ය.

මහණෙනි, එසෙයින් මෙහි මෙසේ හික්මිය යුතු: “උපත් ලාභසත්තකාර කීර්තිප්‍රශංසා දුරු කරන්නෙමු. උපත් ලාභ සත්තකාර කීර්තිප්‍රශංසා අපගේ සිත සිදු හෙණ තො ම සිරිතේ ය” යි මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි

5. 4. 8-13.

පිතුසුත්තාදිපටිකය.

334-339 සැමැත්තුවර-

මහණෙනි, ලාභ සත්තකාර කීර්තිප්‍රශංසා දරුණු ය, තියුණු ය, රථ ය, අනුත්තර අභිත්තාවබෝධයට අනුත්තරායකර ය. මහණෙනි, මෙහි මම ඇතැම් පුතුලකු “මේ ආයුෂ්මත් තෙමේ පියා හේතු කොට ද (අට වැන්න)

බායා හේතු කොට ද ... (තව වැන්න).

බුහුන හේතු කොට ද ... (දස වැන්න).

පුතා හේතු කොට ද ... (එකොළොස් වැන්න).

දුව හේතු කොට ද (දෙළොස් වැන්න).—

පජාපතියාපි භෙදා සම්පජානමුසා භාගයන්යාති. තමෙනං පඤ්ඤාමි අපරෙත සම්යෙත ලාභසක්කාරසිලොකෙත අභිභූතං පරියාදිත්තවිත්තං සම්පජානමුසා භාගන්තං.

එවං දුරුණො ඛො භික්ඛවෙ, ලාභසක්කාරසිලොකො කට්ඨකො, එරුසො, අන්තරුසිකො අනුත්තරස්ස යොගකෙබ්බස්ස අභිගමාය.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං: උපපන්නං ලාභසක්කාරසිලොකං පජානියාමි, ත ච තො උපපන්නො ලාභසක්කාරසිලොකො චිත්තං පරියාදය සංස්ථානීති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති. (තෙරසමං.)

සංඛ්‍යාභෙදවග්ගො චතුස්සො.

තසසුද්දනං:

භිජ්ඣි මූලං සුකෙතා ඛම්මො පක්කන්තං රථමාතරො,
පිතා ච භාතා භගිනී පුත්තො ඛිතා පජාපතීති.

ලාභසක්කාරසංස්කෘතං සම්පතං.

බිරිය භේදා කොට ද දුත දුත මූතා නො බණන්තේ ය”යි මෙසේ සිතින් සිත පිරිසිදු දනිමි. පසු කලෙක ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසායෙන් මධනා ලද ගන්නා ලද සිත් ඇති දුත දුත මූතා බණන ඒ මොහු දනිමි.

මහණෙනි, ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා මෙසේ දරුණු ය, තියුණු ය, රළු ය, අනුතතර අභිත්තියාවබෝධයට අනතරාකර ය.

මහණෙනි, එහෙයින් ලෙහි මෙසේ හික්මිය යුතු: “උපන් ලාභසත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා දුරු කරන්නෙමු. උපන් ලාභ සත්කාර කීර්තිප්‍රශංසා අපගේ සිත ක්‍ෂය කොට නො ම සිටින්නේ ය”යි. මහණෙනි, මෙසේ තොප විසින් හික්මිය යුතු මැ යි. (තෙලෙස් වැන්න.)

සබ්බසේදවතීය සිමුවැනි යි.

එහි උද්දානය:

භික්ඛු, මූල, සුක්ක, ධම්ම, පක්කන්ත, රළු, මාතු, පිතු, භාතු, හඬිති, පුත්ත, ගිතු, පජාපති යි සුත්‍ර තෙලෙසකි යි.

ලාභසක්කාරසංයුත්තය නිමිසේ ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

6. රාහුලසංස්‍රාන්තං

1. උඨමො චගෙගා

6. 1. 1.

වක්ඛුආදිසුත්තං

340. එවං මෙ සුතං, එකං සමයං භගවා ඝාමිකේයං විහරති ජෙතවනෙ අනාමපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ.

අථ බො ආයස්මා රාහුලො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භි, භගවන්තං අභිවාදෙභි, එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො, බො ආයස්මා රාහුලො භගවන්තං එතදවොච: සාධු මෙ භනොත, භගවා සංකම්නෙත්තා ධම්මං දෙසෙතු යමහං භගවතො ධම්මං සුඤ්ඤා එකො චූපකට්ඨස්ස අප්පමනෙත්තා ආතාපි පභිත්තෙත්තා විහරෙය්‍යන්ති.

තං කිම්මඤ්ඤසි රාහුල, වක්ඛුං නිච්චං වා අනිච්චං වාති? අනිච්චං භනොත. යමපතානිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? දුක්ඛං භනොත. යමපතානිච්චං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං, කල්ලනනු තං සමනුපසයිතුං. “එතං මම, එසොභමස්මි, එතො මෙ අත්තා”ති? තො හෙතං භනොත.

සොතං නිච්චං වා අනිච්චං වාති? අනිච්චං භනොත, -පෙ- ඝාණං නිච්චං වා අනිච්චං වාති? අනිච්චං භනොත -පෙ- ජිඤා නිච්චං වා අනිච්චං වාති? අනිච්චං භනොත, -පෙ-කායො නිච්චං වා අනිච්චං වාති? අනිච්චං භනොත -පෙ- මනො නිච්චං වා අනිච්චං වාති? අනිච්චං භනොත. යමපතානිච්චං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති. දුක්ඛං භනොත, යමපතානිච්චං දුක්ඛං විපරිණාම ධම්මං, කල්ලනනු තං සමනුපසයිතුං “එතං මම, එසොභමස්මි, එතො මෙ අත්තා”ති? තො හෙතං භනොත.

එවං පස්සං රාහුල, සුතවා අරියසාවකො වක්ඛුස්මිම්පි නිබ්බිඤ්ඤි, තොතස්මිම්පි නිබ්බිඤ්ඤි, ඝාණස්මිම්පි නිබ්බිඤ්ඤි, ජවහායපි නිබ්බිඤ්ඤි, කායස්මිම්පි නිබ්බිඤ්ඤි, මහස්මිම්පි නිබ්බිඤ්ඤි. නිබ්බිඤ්ඤං විරජ්ජති. විරාගා විමුච්චති. විමුච්චතස්මිං විමුච්චතම්භි ඤ්ඤාං භොති. ‘ඛිණං ජාති, චුසිතං චුභව-වරිසං, කතං කරණීයං, තාපරං ඉඤ්ඤානායාති පජානාති’ති.

[එතෙත පෙය්‍යාලෙත දස සුත්තාන්තා සාහබ්බා].

6. රාහුලසංයුතතය

1. ප්‍රථම වර්ගය

6. 1. 1.

වහන්සාදි සුත්‍රය

340. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි රේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක.

එකල්හි ආයුෂ්මත් රාහුල තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් රාහුල තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකෙළේ ය: “වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ යම් දහමක් අසා එකලා ව ගණයා කෙරෙත් වෙන් ව සමාභියෙන් තොර නොවී කෙලෙස් තවත වැර ඇති ව තිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙතෙන්නෙමි නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (එබඳු) දහමක් මට සැකෙවින් දේශනා කරණ සේක්වා, මැනවි”යි.

රාහුල, ඒ කිමැයි හඟිති ද, ඇස නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? ‘වහන්ස’ අනිත්‍ය ය.’ යමක් අනිත්‍ය නම් එය දුක් ද සැප ද? ‘වහන්ස, දුක් ය. යමක් අනිත්‍ය නම් දුක් නම් පෙරලෙන සුළු නම් එය ‘මෙය මාගේ ය. මේ මම වෙමි, මේ මාගේ ආත්මය’ යි දකිනට සුදුසු ද? ‘වහන්ස, සුදුසු නො වේ ම ය.’

කණ නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? ‘වහන්ස, අනිත්‍ය ය’ ... තැඟැය නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? ‘වහන්ස, අනිත්‍ය ය’ ... දිව අනිත්‍ය ද, නිත්‍ය ද? ‘වහන්ස, අනිත්‍ය ය.’ ... කය නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? ‘වහන්ස, අනිත්‍ය ය.’ ... සිත නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? ‘වහන්ස, අනිත්‍ය ය.’ යමක් අනිත්‍ය නම් එය දුක් ද, සැප ද? ‘වහන්ස, දුක් ය.’ යමක් අනිත්‍ය නම් දුක් නම් පෙරලෙන සුළු නම් එය ‘මෙය මාගේ ය’ මේ මම වෙමි, මේ මාගේ ආත්මය’ යි දක්නට සුදුසු ද? ‘වහන්ස, සුදුසු නො වේ ම ය.’

රාහුල, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආර්යශ්‍රාවක තෙමේ ඇසෙහි ද කළු-කිරෙයි. කණෙහි ද කළුකිරෙයි. තැඟැයෙහි ද කළුකිරෙයි. දිවෙහි ද කළු-කිරෙයි. කයෙහි ද කළුකිරෙයි. සිතෙහි ද කළුකිරෙයි. කළුකිරෙන්නේ නො ඇලෙයි. නො ඇලෙන්නේ මිඳෙයි. මිදුනු කල්හි මිදුණේ ය යි දැනීම වෙයි. “ජාතිය ඝෂය වූවා ය. බඹසර වෑය තිමවත ලදි. සිවුමග කිසි කරණ ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් තැබූ”යි දැන ගණි යි.

[පෙශ්‍යාලනභිත් සුත්‍රානත දශය සංකෞප කට යුතු යි].

6. 1. 2.

රූපාදි සුතනං

341. සාවජ්ඣයං-

තං කිමමඤ්ඤයි රාහුල, රූපා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? අනිව්වා හනෙත,
සද්දා -පෙ- ගකිං -පෙ- රසං -පෙ- ථොට්ඨබ්බං -පෙ- ධම්මා නිව්වා වා
අනිව්වා වාති? අනිව්වා හනෙත -පෙ-

එවං පසං රාහුල, සුතවා අරියසාවකො රූපෙසුපි නිබ්බිද්දති, සද්දෙසුපි
නිබ්බිද්දති, ගකිසුපි නිබ්බිද්දති, රසෙසුපි නිබ්බිද්දති, ථොට්ඨබ්බෙසුපි
නිබ්බිද්දති, ධම්මෙසුපි නිබ්බිද්දති. නිබ්බිද්දං විරජ්ජති -පෙ- නාපරං
ඉන්ද්‍රියතායාති පජානාතීති.

6. 1. 3.

විඤ්ඤාණසුතනං

442. සාවජ්ඣයං-

තං කිමමඤ්ඤයි රාහුල, වකුච්චවිඤ්ඤාණං නිව්වා වා අනිව්වා වාති?
අනිව්වා හනෙත, -පෙ- තොතවිඤ්ඤාණං -පෙ- සංඝවිඤ්ඤාණං -පෙ- ජ්වහා-
විඤ්ඤාණං -පෙ- කායවිඤ්ඤාණං -පෙ- මනොවිඤ්ඤාණං නිව්වා වා අනිව්වා
වාති? අනිව්වා හනෙත -පෙ-

එවං පසං රාහුල, සුතවා අරියසාවකො වකුච්චවිඤ්ඤාණයම්චි නිබ්බිද්දති
-පෙ- තොතවිඤ්ඤාණයම්චි -පෙ- සංඝවිඤ්ඤාණයම්චි -පෙ- ජ්වහා-
විඤ්ඤාණයම්චි -පෙ- කායවිඤ්ඤාණයම්චි -පෙ- මනොවිඤ්ඤාණයම්චි
නිබ්බිද්දති. නිබ්බිද්දං විරජ්ජති -පෙ- නාපරං ඉන්ද්‍රියතායාති පජානාතීති.

6. 1. 4.

සම්මසංයුතනං

443. සාවජ්ඣයං-

තං කිමමඤ්ඤයි රාහුල වකුච්චසම්මසංයුතං නිව්වා වා අනිව්වා වාති
අනිව්වා හනෙත -පෙ- තොතසම්මසංයුතං -පෙ- සංඝසම්මසංයුතං -පෙ-
ජ්වහාසම්මසංයුතං -පෙ- කායසම්මසංයුතං -පෙ- මනොසම්මසංයුතං නිව්වා වා
අනිව්වා වාති? අනිව්වා හනෙත -පෙ-

එවං පසං රාහුල, සුතවා අරියසාවකො වකුච්චසම්මසංයුතයම්චි නිබ්බිද්දති,
තොතසම්මසංයුතයම්චි නිබ්බිද්දති, සංඝසම්මසංයුතයම්චි නිබ්බිද්දති, ජ්වහා-
සම්මසංයුතයම්චි නිබ්බිද්දති, කායසම්මසංයුතයම්චි නිබ්බිද්දති, මනොසම්මසංයුතයම්චි
නිබ්බිද්දති. නිබ්බිද්දං විරජ්ජති -පෙ- නාපරං ඉන්ද්‍රියතායාති පජානාතීති.

1. සද්දෙසුපි -පෙ- ගකිසුපි -පෙ-, රසෙසුපි -පෙ-, ථොට්ඨබ්බෙසුපි
-පෙ- — සීඵු, සී 1, 2.

6. 1. 2.

රූපාදි සූත්‍රය.

341. සැවැත්නුවර—

ශුබ්‍රල, ඒ කීමැයි හඟිති ද? රූප (ආරමභ) යෝ නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍යයහ.' ශබ්දයෝ ... ගතියෝ ... රසයෝ ... සප්තව්‍යයෝ ... ධර්මයෝ නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍යයහ.'

රූහුල, මෙසේ දක්නා ශ්‍රාවණින් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ රූපයන්හින් කළු-කිරිමි. ශබ්දයන්හින් කළුකිරිමි. ගතියන්හින් කළුකිරිමි. රසයන්හින් කළුකිරිමි. සප්තව්‍යයන්හින් කළුකිරිමි. ධර්මයන්හින් කළුකිරිමි. කළුකිරිමින් තො ආලෙයි ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දැන ගණි යි.

6. 1. 3.

විඤ්ඤාණ සූත්‍රය.

342. සැවැත්නුවර—

රාහුල, ඒ කීමැයි හඟිති ද? වතබ්බවිඤ්ඤාණය නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය' ... සෝතවිඤ්ඤාණය ... සංඝවිඤ්ඤාණය ... ජිවහා-විඤ්ඤාණය ... කායවිඤ්ඤාණය ... මනෝවිඤ්ඤාණය නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' ...

රාහුල, මෙසේ දක්නා ශ්‍රාවණින් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ වතබ්බවිඤ්ඤාණ-යෙහි ද කළුකිරිමි. සෝතවිඤ්ඤාණයෙහි ද කළුකිරිමි. සංඝවිඤ්ඤාණ-යෙහි ද කළුකිරිමි. ජිවහාවිඤ්ඤාණයෙහි ද කළුකිරිමි. කායවිඤ්ඤාණයෙහි ද කළුකිරිමි. මනෝවිඤ්ඤාණයෙහි ද කළුකිරිමි. කළුකිරිමින් තො ආලෙයි. ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දැන ගණි යි.

6. 1. 4.

සම්මසා සූත්‍රය.

343. සැවැත්නුවර—

ශුබ්‍රල, ඒ කීමැයි හඟිති ද? වතබ්බසම්මසාය නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය' ... සෝතසම්මසාය ... සංඝසම්මසාය ... ජිවහාසම්-මසාය ... කායසම්මසාය ... මනෝසම්මසාය නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය' ...

රාහුල, මෙසේ දක්නා ශ්‍රාවණින් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ වතබ්බසම්මසා-යෙහි කළුකිරිමි. සෝතසම්මසායෙහි කළුකිරිමි. සංඝසම්මසායෙහි කළුකිරිමි. ජිවහාසම්මසායෙහි කළුකිරිමි. කායසම්මසායෙහි කළුකිරිමි. මනෝසම්මසායෙහි කළුකිරිමි. කළුකිරිමින් තො ආලෙයි ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දැන ගණි යි.

6. 1. 5.

වෙදනාසුභතං.

344. සාවජථියං-

තං කිමමඤ්ඤපි රාහුල, වකඛුසමථස්සජා වෙදනා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? අනිව්වා හනෙත -පෙ- සොතසමථස්සජා වෙදනා-පෙ- සාණ්ණසමථස්සජා වෙදනා -පෙ- ජිව්හාසමථස්සජා වෙදනා -පෙ- කායසමථස්සජා වෙදනා -පෙ- මනොසමථස්සජා වෙදනා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? අනිව්වා හනෙත -පෙ-

එවං පස්සං රාහුල, සුතවා අරියසාවකො වකඛුසමථස්සජාය වෙදනායපි නිබ්බිජ්ඣති. සොතසමථස්සජාය -පෙ- සාණ්ණසමථස්සජාය පෙ- ජිව්හා-සමථස්සජාය -පෙ- කායසමථස්සජාය -පෙ- මනොසමථස්සජාය වෙදනායපි නිබ්බිජ්ඣති -පෙ- තාපරං ඉන්ධනායාති ජාතානිති.

6. 1. 6.

සඤ්ඤාසුභතං.

345. සාවජථියං-

තං කිමමඤ්ඤපි රාහුල, රූපසඤ්ඤා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? අනිව්වා හනෙත -පෙ- සද්දසඤ්ඤා පෙ- ගන්ධසඤ්ඤා -පෙ- රසසඤ්ඤා -පෙ- ථොට්ඨබ්බසඤ්ඤා -පෙ- ඛම්මසඤ්ඤා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? අනිව්වා හනෙත -පෙ-

එවං පස්සං රාහුල, සුතවා අරියසාවකො රූපසඤ්ඤායපි නිබ්බිජ්ඣති. සද්දසඤ්ඤායපි නිබ්බිජ්ඣති ගන්ධසඤ්ඤායපි නිබ්බිජ්ඣති. රසසඤ්ඤායපි නිබ්බිජ්ඣති. ථොට්ඨබ්බ සඤ්ඤායපි නිබ්බිජ්ඣති. ඛම්මසඤ්ඤායපි නිබ්බිජ්ඣති -පෙ- තාපරං ඉන්ධනායාති පජාතානිති.

6. 1. 7.

සඤ්ඤෙභිනාසුභතං.

346. සාවජථියං-

තං කිමමඤ්ඤපි රාහුල, රූපසඤ්ඤෙභිනා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? අනිව්වා හනෙත -පෙ- සද්දසඤ්ඤෙභිනා -පෙ- ගන්ධසඤ්ඤෙභිනා -පෙ- රසසඤ්ඤෙභිනා -පෙ- ථොට්ඨබ්බසඤ්ඤෙභිනා -පෙ- ඛම්මසඤ්ඤෙභිනා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? අනිව්වා හනෙත -පෙ-

එවං පස්සං රාහුල, සුතවා අරියසාවකො රූපසඤ්ඤෙභිනායපි නිබ්බිජ්ඣති. සද්දසඤ්ඤෙභිනායපි නිබ්බිජ්ඣති. ගන්ධසඤ්ඤෙභිනායපි නිබ්බිජ්ඣති. රස-සඤ්ඤෙභිනායපි නිබ්බිජ්ඣති. ථොට්ඨබ්බ සඤ්ඤෙභිනායපි නිබ්බිජ්ඣති. ඛම්ම සඤ්ඤෙභිනායපි නිබ්බිජ්ඣති -පෙ- තාපරං ඉන්ධනායාති පජාතානිති.

6. 1. 5.

වේදනා සූත්‍රය

344. සෑවෑන්නුවර-

ශ්‍රීහුල, ඒ කීමැයි හඟිති ද? වක්‍රසම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වඤ්ඤා, අනිත්‍ය ය' ... සංතප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව ... භංග්‍යසම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව ... ජ්විතසම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව ... කායසම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව ... මනෝ-සම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වඤ්ඤා, අනිත්‍ය ය' ...

රාහුල, මෙසේ දක්නා ශ්‍රීතවත් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ වක්‍රසම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාවෙහිත් කළකිරෙයි. සංතප්‍රසාදයෙන් හටගත් ... භංග්‍ය-සම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් ... ජ්විතසම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් ... කායසම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් ... මනෝසම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාවෙහිත් කළකිරෙයි ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැන ගණි යි.

6. 1. 6.

සද්දසා සූත්‍රය

345. සෑවෑන්නුවර-

ශ්‍රීහුල, ඒ කීමැයි හඟිති ද? රූපසද්දසාව නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වඤ්ඤා, අනිත්‍ය ය' ... සද්දසාව ... ගතිසද්දසාව ... රසසද්දසාව ... ඵොට්ඨබ්බ-සද්දසාව ධම්මසද්දසාව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වඤ්ඤා, අනිත්‍ය ය' ...

රාහුල, මෙසේ දක්නා ශ්‍රීතවත් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ රූපසද්දසා-යෙහිත් කළකිරෙයි. සද්දසායෙහිත් කළකිරෙයි. ගතිසද්දසායෙහිත් කළකිරෙයි. රසසද්දසායෙහිත් කළකිරෙයි. ඵොට්ඨබ්බසද්දසායෙහිත් කළ-කිරෙයි. ධම්මසද්දසායෙහිත් කළකිරෙයි. ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැන ගණි යි.

6. 1. 7.

සඤ්චිතතා සූත්‍රය

346. සෑවෑන්නුවර-

ශ්‍රීහුල, ඒ කීමැයි හඟිති ද? රූපසඤ්චිතතාව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වඤ්ඤා, අනිත්‍ය ය' ... සද්දසඤ්චිතතාව ... ගතිසඤ්චිතතාව ... රස-සඤ්චිතතාව ... ඵොට්ඨබ්බසඤ්චිතතාව ... ධම්මසඤ්චිතතාව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වඤ්ඤා, අනිත්‍ය ය' ...

රාහුල, මෙසේ දක්නා ශ්‍රීතවත් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ රූපසඤ්චිතතා-යෙහිත් කළකිරෙයි. සද්දසඤ්චිතතායෙහිත් කළකිරෙයි. ගතිසඤ්චිතතා-යෙහිත් කළකිරෙයි. රසසඤ්චිතතායෙහිත් කළකිරෙයි. ඵොට්ඨබ්බ-සඤ්චිතතායෙහිත් කළකිරෙයි ධම්මසඤ්චිතතායෙහිත් කළකිරෙයි. ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැන ගණි යි

6. 1 8.

තණ්හාසුතතං.

347. සාවජ්ඣයං-

තං කිමමඤ්ඤයි රාහුල, රූපතණ්හා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? 'අනිව්වා හනෙත' -පෙ- සද්දතණ්හා -පෙ- ගඤ්ඤතණ්හා -පෙ- රසතණ්හා -පෙ- පොඨබ්බතණ්හා -පෙ- ධම්මතණ්හා නිව්වා වා අනිව්වා වාති? 'අනිව්වා හනෙත' -පෙ-

එවං පස්සං රාහුල, සුතවා අරියසාවකො රූපතණ්හායපි නිබ්බිද්දති, සද්දතණ්හායපි නිබ්බිද්දති, ගඤ්ඤතණ්හායපි නිබ්බිද්දති, රසතණ්හායපි නිබ්බිද්දති, පොඨබ්බතණ්හායපි නිබ්බිද්දති, ධම්මතණ්හායපි නිබ්බිද්දති, නිබ්බිද්දං විරජ්ජති -පෙ- තාපරං ඉන්ධනායාති පජානාතිති.

6. 1 9.

ධාතුසුතතං.

348. සාවජ්ඣයං-

තං කිමමඤ්ඤයි රාහුල, පඨවිධාතු නිව්වා වා අනිව්වා වාති? 'අනිව්වා හනෙත' -පෙ- ආපොඨාතු -පෙ- තෙජෝධාතු -පෙ- වායොධාතු -පෙ- ආකාශධාතු -පෙ- විඤ්ඤාණධාතු නිව්වා වා අනිව්වා වාති? 'අනිව්වා හනෙත' -පෙ-

එවං පස්සං රාහුල, සුතවා අරියසාවකො පඨවිධාතුයාපි නිබ්බිද්දති, ආපොඨාතුයාපි නිබ්බිද්දති, තෙජෝධාතුයාපි නිබ්බිද්දති, වායොධාතුයාපි නිබ්බිද්දති, ආකාශධාතුයාපි නිබ්බිද්දති, විඤ්ඤාණධාතුයාපි නිබ්බිද්දති, නිබ්බිද්දං විරජ්ජති -පෙ- තාපරං ඉන්ධනායාති පජානාතිති.

6. 1 10.

බ්බසුතතං.

349. සාවජ්ඣයං-

තං කිමමඤ්ඤයි රාහුල, රූපං නිව්වා වා අනිව්වා වාති? 'අනිව්වා හනෙත' -පෙ- වේදනා -පෙ- සද්දඤ්ඤා -පෙ- සම්මාදා -පෙ- විඤ්ඤාණං නිව්වා වා අනිව්වා වාති? 'අනිව්වා හනෙත' -පෙ-

එවං පස්සං රාහුල, සුතවා අරියසාවකො රූපස්මිම්පි නිබ්බිද්දති, වේදනායපි නිබ්බිද්දති, සද්දඤ්ඤායපි නිබ්බිද්දති, සංඛාරෙසුපි නිබ්බිද්දති, විඤ්ඤාණස්මිම්පි නිබ්බිද්දති. නිබ්බිද්දං විරජ්ජති. විරාගා විමුච්චාති. විමුච්චතස්මිං විමුච්චතමිති ඤ්ඤාණං ගොති. 'බිණ්ණ ජාති. චුඤ්ඤිතං චුභවවරියං. කතං කරණීයං. තාපරං ඉන්ධනායාති පජානාතිති.

වග්ගො පඨමො.

තසසුද්දනං:

වහ්නුං රූපඤ්ඤා විඤ්ඤාණං සම්මාදායං වේදනාය ව,
සද්දඤ්ඤා සද්දෙවතා තණ්හා ධාතු බ්බසුත තෙ දසාති.

6. 1. 8.

තණ්හා සුත්‍රය

347. සැවැත්නුවර-

රාහුල, ඒ කිමැයි හඟිනි ද? රූපතණ්හාව නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? වහන්ස, අනිත්‍ය ය'... සද්දතණ්හාව ... ගතිතණ්හාව ... රසතණ්හාව ... ථොට්ඨබ්බ-තණ්හාව... ධම්මතණ්හාව නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය'....

රාහුල, මෙසේ දක්නා ශ්‍රාවතවත් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ රූපතණ්හාවෙහිත් කළකිරෙයි, සද්දතණ්හාවෙහිත් කළකිරෙයි, රසතණ්හායෙහිත් කළකිරෙයි, ථොට්ඨබ්බතණ්හායෙහිත් කළකිරෙයි, ධම්මතණ්හායෙහිත් කළකිරෙයි. කළකිරෙන්නේ නො ඇලෙයි ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දන ගණි යි.

6. 1. 9.

බාතු සුත්‍රය

348. සැවැත්නුවර-

රාහුල ඒ කිමැයි හඟිනි ද? පඨවිබාතුව නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය'... ආපෝඛාතුව... තේජෝඛාතුව... වායෝඛාතුව... ආකාශබාතුව ... විඤ්ඤාණ බාතුව නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? දෑ යි. 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය'....

රාහුල මෙසේ දක්නා ශ්‍රාවතවත් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ පඨවිබාතුවෙහි ද කළකිරෙයි, ආපෝඛාතුවෙහි ද කළකිරෙයි, තේජෝඛාතුවෙහි ද කළකිරෙයි, වායෝඛාතුවෙහි ද කළකිරෙයි, ආකාශබාතුවෙහි ද කළකිරෙයි, විඤ්ඤාණ-බාතුවෙහි ද කළකිරෙයි. කළකිරෙන්නේ නො ඇලෙයි. ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දන ගණි යි.

6. 1. 10.

බකි සුත්‍රය

349. සැවැත්නුවර-

රාහුල, ඒ කිමැයි හඟිනි ද? රූපය නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය' ... වේදනාව ... සඤ්ඤාව ... සංඛාර ... විඤ්ඤාණය නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය ...'

රාහුල, මෙසේ දක්නා ශ්‍රාවතවත් ආයතීශ්‍රාවක තෙමේ රූපයෙහි ද කළකිරෙයි, වේදනායෙහි ද කළකිරෙයි, සඤ්ඤායෙහි ද කළකිරෙයි, සංඛාරයන්හි ද කළකිරෙයි, විඤ්ඤාණයෙහි ද කළකිරෙයි. කළකිරෙන්නේ නො ඇලෙයි. නො ඇලීමෙන් මිදෙයි. මිදුනු කල්හි, මිදුනේ යි දැනීම වේ. 'ජාතිය ඤාය වූවා ය. මගබ්බසර වාස නිමවන ලදි. කට්ඨතු කරණ ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දන ගණි' යි.

[ආයාචනාවෙන් දෙසු] පලමුවැනි වර්ණ යි.

එහි උදදන:

වකු, රූප, විඤ්ඤාණ, සම්ප්පාද, වේදනා, සඤ්ඤා, සංඤ්ඤාධර්මා, තණ්හා, බාතු යන ඔහු බකි සුත්‍රය සම්ග දශයෙකි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

දුතියො වගෙනා

6. 2. 1.

වක්ඛාදිසුභතං.

350. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාමපථීයං විහරති ජප්තවනො අනාඨිකකිකායා ආරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා රාහුලො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම් -පෙ- එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයස්මන්තං රාහුලං භගවා එතදවොච:

තං කිම්මඤ්ඤයි රාහුල, වක්ඛං නිවං වා අනිවං වාති? 'අනිවං භනෙන්'. යං පතානිවං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? 'දුක්ඛං භනෙන්'. යං පතානිවං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං කල්ලනානු තං සම්පුප්පස්සි තුං "එතං මම, එසොභමස්මි, එසො මෙ අත්තා"ති 'නො හෙතං භනෙන්'.

සොතං -පෙ- ඝාණං -පෙ- ජ්වහා -පෙ- කායො -පෙ- මනො නිවෙචා වා, අනිවෙචා වාති? 'අනිවෙචා භනෙන්'. යං පතානිවං දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති? 'දුක්ඛං භනෙන්'. යං පතානිවං දුක්ඛං විපරිණාමධම්මං, කල්ලනානු තං සම්පුප්පස්සිතුං: "එතං මම, එසොභමස්මි, එසො මෙ අත්තා"?ති. 'නො හෙතං භනෙන්'.

එවං පසං රුහුල, සුතවා අරියසාවකො වක්ඛස්මිම්පි නිබ්බිඤ්ඤති, සොතස්මිම්පි නිබ්බිඤ්ඤති, ඝාණස්මිම්පි නිබ්බිඤ්ඤති, ජ්වහායපි නිබ්බිඤ්ඤති, කායස්මිම්පි නිබ්බිඤ්ඤති, මනස්මිම්පි නිබ්බිඤ්ඤති, නිබ්බිඤ්ඤං විරජ්ජති. විරායා විඤ්ඤවති. විමුත්තස්මිං විමුත්තස්මිති ඤ්ඤං භොති. 'බිණ්ණ ජාති, වුසිතං ඉහමචරිසං, කතං කරඤ්ඤිසං, තාපරං ඉත්තතායාති පජාතාති'ති.

(එතෙත පෙය්‍යාලෙත දස සුත්තන්තා කාතබ්බා.)

6. 2. 2.

රූපාදිසුභතං.

351 ඝාමපථීයං-

තං කිම්මඤ්ඤයි රාහුල, රූපා නිවං වා අනිවං වා ති? 'අනිවං භනෙන්' -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- භක්ඛා -පෙ- රසා -පෙ- ඵොට්ඨබ්බා -පෙ- ධම්මා [නිවං වා අනිවං වාති? 'අනිවං භනෙන්'.] -පෙ- එවං පසං රුහුල -පෙ- තාපරං ඉත්තතායාති පජාතාතිති.

6. 2. 3

විඤ්ඤාණසුභතං.

352. තං කිම්මඤ්ඤයි රුහුල, වක්ඛවිඤ්ඤාණං නිවං වා අනිවං වාති? 'අනිවං භනෙන්' -පෙ- සොතවිඤ්ඤාණං -පෙ- ඝාණ විඤ්ඤාණං -පෙ- ජ්වහාවිඤ්ඤාණං -පෙ- කායවිඤ්ඤාණං -පෙ- මනො විඤ්ඤාණං [නිවං වා අනිවං වාති? 'අනිවං භනෙන්'.] -පෙ- එවං පසං රුහුල -පෙ- තාපරං ඉත්තතායාති පජාතාතිති.

දෙවෙනි වගීය

6. 2. 1.

චක්ඛුආදි සුත්‍රය

350 මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඤාමාන්සුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු ශිවුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් රාහුල තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය ... එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් රාහුලහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

රාහුල, ඒ කීමැයි හගිහි ද? ඇස නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය,' යමක් අනිත්‍ය නම් එය දුක් ද, සැප ද? 'වහන්ස, දුක් ය,' යමක් අනිත්‍ය නම් දුක් නම් පෙරලෙනසුලු නම් එය "මේ මාගේ ය, මේ මම වෙමි, මේ මාගේ ආත්ම ය" යි දක්නට සුදුසු දැයි? 'වහන්ස, සුදුසු නො වේ ම ය.' කණ ... තැනැය ... දිව ... කය ... සිත නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය,' යමක් අනිත්‍ය නම් එය දුක් ද? සැප ද, 'වහන්ස, දුක් ය,' යමක් අනිත්‍ය නම් දුක් නම් පෙරලෙනසුලු නම් එය "මේ මාගේ ය, මේ මම වෙමි, මේ මාගේ ආත්ම ය" යි දක්නට සුදුසු ද 'වහන්ස, සුදුසු නො වේ ම ය.'

රාහුල, මෙසේ දක්නා ශ්‍රාවණ දායක ශ්‍රාවක තෙමේ ඇතෙහි ද කළ කිරෙයි, ... කණෙහි ද කළකිරෙයි ... තැනැයෙහි ද කළකිරෙයි ... දිවෙහි ද කළකිරෙයි, ... කයෙහි ද කළකිරෙයි ... සිතෙහි ද කළකිරෙයි කළ කිරෙන්නේ නො ඇලෙයි. නො ඇලීමෙන් මිදෙයි. මිදුනු කල්හි මිදුනේ ය යි දැනීම වෙයි. 'ජාතිය ඝාය වුවා ය. බඩසර වැස නිමවන ලදී කට යුතු කරණ ලදී. මේ බැව් පිණිස අතෙකක් තැබූ' යි දැනගනී.

(පෙශ්‍යාලතයින් සුත්‍රාන්ත දශය සංකෞප කට යුතු යි)

6. 2. 2.

රූපාදි සුත්‍රය

351. ඤාමාන්සුවර-

රාහුල, ඒ කීමැයි හගිහි ද? රූපයෝ නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය යහ.' ශබ්දයෝ ... ගතිකයෝ ... රහයෝ ... ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෝ ... ධර්මයෝ නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' රාහුල, මෙසේ දක්නේ ... මේ බැව් පිණිස අතෙකක් තැබූ යි දැනගනී යි.

6. 2. 3

විඤ්ඤාණසුත්‍රය.

352. රාහුල, ඒ කීමැයි හගිහි ද? චක්ඛුවිඤ්ඤාණය නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය' ... සෝථවිඤ්ඤාණය ය ... සාංඝවිඤ්ඤාණය ය ... ජීවනා-විඤ්ඤාණය ය ... කායවිඤ්ඤාණය ය ... මනෝවිඤ්ඤාණය නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' රාහුල, මෙසේ දක්නේ ... මේ බැව් පිණිස අතෙකක් තැබූ යි දැනගනී යි.

6. 2. 4.

සමෙසසසුත්තං

353. තං කිමමඤ්ඤසි රුහුල, වක්ඛුසල්ඤ්ඤා නිව්චො වා අනිව්චො වාති? අනිව්චො භනෙන් -පෙ- සොතසල්ඤ්ඤා -පෙ- ඝාණසල්ඤ්ඤා -පෙ- ජ්වහාසල්ඤ්ඤා -පෙ- කායසල්ඤ්ඤා -පෙ- මනෝසල්ඤ්ඤා [නිව්චො වා අනිව්චො වාති?] 'අනිව්චො භනෙන්' -පෙ- එවං පස්සං රාහුල -පෙ- තාපරං ඉන්ධනායාති පජානාතීති.

6. 2. 5.

වෙදනාසුත්තං

354. තං කිමමඤ්ඤසි රුහුල, වක්ඛුසල්ඤ්ඤා වෙදනා නිව්චො වා අනිව්චො වාති? 'අනිව්චො භනෙන්' -පෙ- සොතසල්ඤ්ඤා වෙදනා -පෙ- ඝාණසල්ඤ්ඤා වෙදනා -පෙ- ජ්වහාසල්ඤ්ඤා වෙදනා -පෙ- කායසල්ඤ්ඤා වෙදනා -පෙ- මනෝසල්ඤ්ඤා වෙදනා [නිව්චො වා අනිව්චො වාති? 'අනිව්චො භනෙන්'] -පෙ- එවං පස්සං, රාහුල -පෙ- තාපරං ඉන්ධනායාති පජානාතීති.

6. 2. 6.

සඤ්ඤාසුත්තං

355. තං කිමමඤ්ඤසි රුහුල, රූපසඤ්ඤා නිව්චො වා අනිව්චො වාති? 'අනිව්චො භනෙන්' -පෙ- සද්දසඤ්ඤා -පෙ- ගඤ්ඤාසඤ්ඤා -පෙ- රසසඤ්ඤා -පෙ- ථොට්ඨබ්බසඤ්ඤා -පෙ- ධම්මසඤ්ඤා [නිව්චො වා අනිව්චො වාති? 'අනිව්චො භනෙන්'] -පෙ- එවං පස්සං රාහුල -පෙ- තාපරං ඉන්ධනායාති පජානාතීති.

6. 2. 7.

සඤ්ඤෙතනාසුත්තං

356. තං කිමමඤ්ඤසි රුහුල, රූපසඤ්ඤෙතනා නිව්චො වා අනිව්චො වාති? 'අනිව්චො භනෙන්' -පෙ- සද්දසඤ්ඤෙතනා -පෙ- ගඤ්ඤෙතනා -පෙ- රසසඤ්ඤෙතනා -පෙ- ථොට්ඨබ්බසඤ්ඤෙතනා -පෙ- ධම්මසඤ්ඤෙතනා [නිව්චො වා අනිව්චො වාති? 'අනිව්චො භනෙන්'] -පෙ- එවං පස්සං, රාහුල -පෙ- තාපරං ඉන්ධනායාති පජානාතීති.

6. 2. 8.

තණ්හාසුත්තං

357. තං කිමමඤ්ඤසි රුහුල, රූපතණ්හා නිව්චො වා අනිව්චො වාති? 'අනිව්චො භනෙන්' -පෙ- සද්දතණ්හා -පෙ- ගඤ්ඤතණ්හා -පෙ- රසතණ්හා -පෙ- ථොට්ඨබ්බතණ්හා -පෙ- ධම්මතණ්හා [නිව්චො වා අනිව්චො වාති? 'අනිව්චො භනෙන්'] -පෙ- එවං පස්සං රාහුල -පෙ- තාපරං ඉන්ධනායාති පජානාතීති.

6. 2. 9.

ධාතුසුත්තං

358. තං කිමමඤ්ඤසි රුහුල, පඨවිධාතු නිව්චො වා අනිව්චො වාති? අනිව්චො භනෙන් -පෙ- ආපොධාතු -පෙ- තෙජෝධාතු -පෙ- වායොධාතු -පෙ- ආකාශධාතු -පෙ- විඤ්ඤාණධාතු [නිව්චො වා අනිව්චො වාති? 'අනිව්චො භනෙන්'] -පෙ- එවං පස්සං රාහුල -පෙ- තාපරං ඉන්ධනායාති පජානාතීති.

6 2 4.

සමේයා සූත්‍රය.

353 රාහුල, ඒ කීමැයි හඟිති ද? වක්‍රසම්ප්‍රසාද නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' ... සොත්තම්ප්‍රසාදය ... ජීවහාසම්ප්‍රසාදය ... කායසම්ප්‍රසාදය ... මනෝසම්ප්‍රසාදය නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍යය.' රාහුල, මෙසේ දක්නේ ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැන ගණී යි.

6 2 5.

වේදනා සූත්‍රය

354 රාහුල, ඒ කීමැයි හඟිති ද? වක්‍රසම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' ... සොත්තම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව ... සංඝාතම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව ... ජීවහාසම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව ... කායසම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව ... මනෝසම්ප්‍රසාදයෙන් හටගත් වේදනාව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍යය.' රාහුල, මෙසේ දක්නේ ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැන ගණී යි.

6 2 6.

සද්දසා සූත්‍රය

355 රාහුල ඒ කීමැයි හඟිති ද? රූපසද්දසාව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' ... සද්දසසද්දසාව ... ගක්ඛසද්දසාව ... රසසද්දසාව ... පොඨඛබ්බසද්දසාව ... ඛම්මසද්දසාව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' රාහුල, මෙසේ දක්නේ ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැන ගණී යි.

6 2 7.

සඤ්චිතනා සූත්‍රය

356 රාහුල, ඒ කීමැයි හඟිති ද? රූපසඤ්චිතනාව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' ... සද්දසඤ්චිතනාව ... ගක්ඛසඤ්චිතනාව ... රසසඤ්චිතනාව ... පොඨඛබ්බසඤ්චිතනාව ... ඛම්මසඤ්චිතනාව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' රාහුල, මෙසේ දක්නේ ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැන ගණී යි.

6 2 8.

තණ්හා සූත්‍රය

357 රාහුල, ඒ කීමැයි හඟිති ද? රූපතණ්හාව නිත්‍ය ද, අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' ... සද්දසතණ්හාව ... ගක්ඛතණ්හාව ... රසතණ්හාව ... පොඨඛබ්බතණ්හාව ... ඛම්මතණ්හාව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' රාහුල, මෙසේ දක්නේ ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැන ගණී යි.

6 2 9

බාහු සූත්‍රය

358 රාහුල, ඒ කීමැයි හඟිති ද? පඨවිබාහුව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? වහන්ස, අනිත්‍ය ය. ආපෝබාහුව ... තේජෝබාහුව ... වායෝ බාහුව ... ආකාශබාහුව ... විඤ්ඤාණබාහුව නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය.' රාහුල, මෙසේ දක්නේ ... මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැන ගණී යි.

6. 2. 10

බඩ්ඩසුත්තං

359 තං කිමඤ්ඤාසී රුහුල, රූපං නිව්චං වා අනිව්චං වාහි? ‘අනිව්චං භනෙත’ -පෙ- වෙදතා -පෙ- සඤ්ඤා-පෙ- සඤ්ඤා-පෙ- විඤ්ඤාණං නිව්චං වා අනිව්චං වාහි? ‘අනිව්චං භනෙත’ -පෙ- එවං පස්සං රාහුල සුතවා අරිය-සාවකො -පෙ- තාපරං ඉත්තතායාහි පජානාතීති.

6. 2. 11.

මානානුසයසුත්තං

360. සාවජජීයං-

අථ බො ආයස්මා ඤානුලො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්භා -පෙ- එකමන්තං නිසිනො බො ආයස්මා රාහුලො භගවන්තං එතදවොච:

“කථනානු බො භනෙත, ජාතතො, කථං පස්සතො ඉමස්මිඤ්ඤාසී සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ බහිද්ධා ව සබ්බනිමිතෙහසු අභිංකාරමම්කාර-මානානුසයා¹ ත භොන්ති? ති.”

යං කිඤ්ඤි රුහුල, රූපං අතීතානාගතපච්චුප්පන්නං අර්ඝ්ඛන්තං වා බහිද්ධා වා ඔලාරිකං වා සුමුමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තීකෙ වා - සබ්බං රූපං “තෙතං මම, තෙසොහමස්මි, ත මෙසො අත්තා”ති එවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය පස්සති.

යා කාවි වෙදතා -පෙ- යා කාවි සඤ්ඤා -පෙ- යෙ කෙවි සඤ්ඤා -පෙ- යං කිඤ්ඤි විඤ්ඤාණං අතීතානාගත පච්චුප්පන්නං අර්ඝ්ඛන්තං වා බහිද්ධා වා ඔලාරිකං වා සුමුමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දුරෙ සන්තීකෙ වා සබ්බං විඤ්ඤාණං “තෙතං මම, තෙසොහමස්මි, ත මෙසො අත්තා”ති එවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය පස්සති.

එවං බො රුහුල, ජාතතො එවං පස්සතො ඉමස්මිඤ්ඤාසී සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ බහිද්ධා ව සබ්බනිමිතෙහසු අභිංකාරමම්කාරමානානුසයා ත භොන්ති.

6 2. 12.

මානාපගතිසුත්තං

361. සාවජජීයං-

අථ බො ආයස්මා ඤානුලො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම් -පෙ-එකමන්තං නිසිනො බො ආයස්මා රුහුලො භගවන්තං එතදවොච: “කථනානු බො භනෙත, ජාතතො කථං පස්සතො ඉමස්මිඤ්ඤාසී සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ බහිද්ධා ව සබ්බනිමිතෙහසු අභිංකාරමම්කාරමානාපගතං මාතසං භොති, විධාපමභීතකන්තං සන්තං සුච්චන්ත”න්ති.?”

1. අතංකාර මමංකාරමානානුසයා - මජ්ඣං, සෘ, PTS, සි 1, 2.

6. 2. 10.

වඩා සුත්‍රය

359. රාහුල, ඒ කිමැයි හඟිති ද? රූපය නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය' ... වෙදතාව ... සඤ්ඤාව ... සංඛාර ... විඤ්ඤාණය නිත්‍ය ද අනිත්‍ය ද? 'වහන්ස, අනිත්‍ය ය' ... රාහුල මෙසේ දක්නා උගත් අරිසවු තෙමේ ... මේ බැව් පිණිස අතෙකක් තැබායි දැන ගණී යි.

6 2: 11

මානානුසය සුත්‍රය

360. සැවැත්තුවර-

එකල්හි ආයුෂමත් රාහුල තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ... එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් රාහුල තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකෙළේ ය: "වහන්ස, කෙසේ දන්තහුට කෙසේ දක්නහුට සවිඤ්ඤාණක වූ මේ (සාකිස) කයෙහිත්, පිටත සියලු (සවිඤ්ඤාණක හෝ අවිඤ්ඤාණක වූ) නිමිත්තයන්හිත් අභිඛාර (මම යන දෘෂ්ටිය) ද, මම්ඛාර (මාගේ යන තෘෂ්ණාව) ද මානානුසයයෝ ද නො වෙද් ද" යි?

රාහුල, අතීත වූ හෝ අනාගත වූ හෝ වර්තමාන වූ හෝ ආධ්‍යාත්මික වූ හෝ බාහිර වූ හෝ ඖදරික වූ හෝ සුක්ඛ වූ හෝ භීත වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ යම් කිසි රූපයක් වේද, දුර වූ හෝ ලග වූ හෝ යම් රූපයක් වේ ද, ඒ සියලු රූපය "මෙය මාගේ නො වේ. මේ මම නො වෙමි. මේ මාගේ ආත්මය නො වේ ය" යි මෙසේ මෙය තතු සේ මනා නුවණින් දකී.

යම් කිසි වෙදතාවක් ... යම් කිසි සඤ්ඤාවක් ... යම්කිසි සංඝාර කෙතෙක් ... අතීත වූ හෝ අනාගත වූ හෝ වර්තමාන වූ ආධ්‍යාත්මික වූ හෝ බාහිර වූ හෝ ඖදරික වූ හෝ සුක්ඛ වූ හෝ භීත වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ යම් කිසි විඤ්ඤාණයක් වේ ද, දුර වූ හෝ ලග වූ හෝ යම් විඤ්ඤාණයක් වේ ද, ඒ සියලු විඤ්ඤාණය "මෙය මාගේ නො වේ. මේ මම නො වෙමි. මේ මාගේ ආත්මය නො වේ ය" යි මෙසේ මෙය තතු සේ මනා නුවණින් දකී.

රාහුල මෙසේ දන්තහුට මෙසේ දක්නහුට සවිඤ්ඤාණක වූ මේ කයෙහිත්, පිටත සියලු නිමිත්තයන්හිත් අභිඛාර මම්ඛාර මානානුසයයෝ නො වෙති යි.

6. 2. 12.

මානාපගත සුත්‍රය

361. සැවැත්තුවර-

එකල්හි ආයුෂමත් රාහුල තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. ... එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් රාහුල තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළකෙළේ ය: වහන්ස, කෙසේ දන්තහුගේ කෙසේ දක්නහුගේ සිත සවිඤ්ඤාණක වූ මේ කයෙහිත්, පිටත සියලු නිමිත්තයන්හිත් අභිඛාරයෙන් මම්ඛාරයෙන් මානසයෙන් පහ වූයේ වේ ද, මානකොටත් මැනවින් ඉක්ම වූයේ සත්ත්‍වන් වූයේ මනා කොට මිදුනේ වේ ද යි?

යං කිංඤ්චි රුහුල, රූපං අභිකානාගතපච්චුප්පනං අජ්ඣතනං වා ඛග්ගිඤ්චා වා ඔලාරිකං වා සුඛුමං වා භීතං වා පණීතං වා, යං දුරෙ සන්තිකෙ වා සබ්බං රූපං “තෙතං මම, තෙතොහමිසමි, ත මෙසසා අත්තා”ති එවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය දිස්වා අනුපාදවිමුත්තො හොති. (පඤ්චනනං ඛකානං එවං කතතබ්බං.) යා කාචි වෙදනා -පෙ- යා කාචි සඤ්ඤා -පෙ- යෙ කෙචි සබ්බාරා -පෙ- යං කිංඤ්චි විඤ්ඤාණං අභිකානාගතපච්චුප්පනං අජ්ඣතනං වා ඛග්ගිඤ්චා වා ඔලාරිකං වා සුඛුමං වා භීතං වා පණීතං වා, යං දුරෙ සන්තිකෙ වා - සබ්බං විඤ්ඤාණං “තෙතං මම, තෙතොහමිසමි, ත මෙසසා අත්තා” ති. එවමෙතං යථාභූතං සමමප්පඤ්ඤාය දිස්වා අනුපාදවිමුත්තො හොති.

එවං ඛො රුහුල, ජාතතො එවං පසාසතො ඉමසමිඤ්ච සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ, ඛග්ගිඤ්චා ව සබ්බකිම්හොතසු අභිකානාරමමිඤ්ඤාරමානාපගතං මාතසං හොති විධාසමතිකකතනං සනතං සුචිමුත්තතනි

වග්ගො දුතියො.

භාසුද්දනං:

වතඤ්චං රූපඤ්ච විඤ්ඤාණං සමථස්සො වෙදනාය ව,
සඤ්ඤා සඤ්ඤාතතා තණ්හා ධාතු ඛකොත තෙ දස
අනුසයං අපගතඤ්ඤොච වග්ගො තෙත පට්ඨවතීති

රුහුලසංයුතනං සමනතං.

රාහුල, අතීත වූ හෝ අතාගත වූ හෝ වර්තමාන වූ හෝ ආධ්‍යාත්මික වූ හෝ බාහිර වූ හෝ ඖදරික වූ හෝ සුක්ෂම වූ හෝ හීන වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ යම් කිසි රූපයක් වේ ද, දුර වූ හෝ ලග වූ හෝ යම් කිසි රූපයකුත් වේ ද, ඒ සියලු රූපය “මෙය මාගේ නො වේ. මේ මම නො වෙමි මේ මාගේ ආත්මය නො වේ ය”යි මෙසේ මෙය තතු සේ මනා නුවණින් දැක උපාදාන රහිත ව මිදුනේ වේ. (පඤ්චසකකිය පිළිබඳ පෙග්‍යාලය මෙසේ කට යුතු යි.) ... යම්කිසි වේදනාවක් ... යම් කිසි සංඥාවක් ... යම් කිසි සංසකාර කෙනෙක් ... අතීත වූ හෝ අතාගත වූ හෝ වර්තමාන වූ හෝ ආධ්‍යාත්මික වූ හෝ බාහිර වූ හෝ ඖදරික වූ හෝ සුක්ෂම වූ හෝ හීන වූ හෝ ප්‍රණීත වූ හෝ යම් කිසි විඤ්ඤාණයක් වේ ද, දුර වූ හෝ ලග වූ හෝ යම් කිසි විඤ්ඤාණයකුත් වේ ද, ඒ සියලු විඤ්ඤාණය “මෙය මාගේ නො වේ. මේ මම නො වෙමි. මේ මාගේ ආත්මය නො වේ ය”යි මෙසේ මෙය තතු සේ මනා නුවණින් දැක උපාදාන රහිත ව මිදුනේ වේ.

රාහුල, මෙසේ දත්තත්‍රයේ මෙසේ දත්තත්‍රයේ සිත සවිඤ්ඤාණක වූ මේ කශෙහි ද, පිටත සියලු නිමිත්තයන්හි ද අභිඛාරමමච්ඛාරමානගෙන් පසු වූයේ මාන කොටස් මනා කොට ඉක්මවූයේ සත්ත්‍රත් වූයේ මෑතවත් මිදුනේ වේ යි

දෙවෙනි වර්ගය යි.

එහි උද්දානය:

වන්ඛු, රූප, විඤ්ඤාණ, වේදනා, සද්දසු, සංකල්පනා, තණ්හා, ධාතු, ඛණ්ඩ යන දශය ද, අනුසය අපගත දෙක ද යන මේ සූත්‍ර දෙළසින් වර්ග කියනු ලැබේ.

රාහුලසංස්කෘතය නිමිසේ ය.

7. ලක්ඛණසංයුතතං

1. පඨමො වග්ගො

7. 1. 1

අට්ඨසංඛිට්ඨකසුභතං

362. එවමෙසුතං: එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති චෙඨවනෙ කලඤ්ඤානිවාපෙ. තෙන ඛො පත සමයෙන ආයස්මා ව ලක්ඛණො ආයස්මා ව මහාමොග්ගලානො ගිජ්ඣක්ඛුපෙ පබ්බතෙ විහරන්ති. අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො පුබ්බන්තරාමයං නිවාසෙත්වා පටන්ච්චරමාදාය යෙනා - යස්මා ලක්ඛණො තෙහුපසංඛිතම්. උපසංඛිතම්ඤා ආයස්මන්තං ලක්ඛණං එතදවොච: ආයාමාට්ඨසො ලක්ඛණ, රාජගහං පිණ්ඩාය පටිසිස්සාමාති. එවමාට්ඨසොඤ්ඤා ඛො ආයස්මා ලක්ඛණො ආයස්මන්තො මහාමොග්ගලානස්ස පච්චස්සොසි.

අථ ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගලානො ගිජ්ඣක්ඛුට්ඨා පබ්බතා ඔරොහන්තො අඤ්ඤාතරස්මිං පදෙසෙ සිතං පාචාකාසි. අථ ඛො ආයස්මා ලක්ඛණො ආයස්මන්තං මහාමොග්ගලානං එතදවොච: කො භු ඛො ආට්ඨසො මොග්ගලාන, හෙභු කො පච්චස්සො සිතස්ස පාතුකමායාති? අකාලො ඛො ආට්ඨසො ලක්ඛණ, එතස්ස පඤ්ඤස්ස භගවතො මං සන්තිකෙ එතං පඤ්ඤං පුච්ඡාහි.

අථ ඛො ආයස්මා ව ලක්ඛණො ආයස්මා ව මහාමොග්ගලානො පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපාතපටිකකන්තා යෙන භගවා තෙහුපසංඛිතම්සු උපසංඛිතම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා ලක්ඛණො ආයස්මන්තං මහාමොග්ගලානං එතද - වොච: ඉධායස්මා මහාමොග්ගලානො ගිජ්ඣක්ඛුට්ඨා පබ්බතා ඔරොහන්තො අඤ්ඤාතරස්මිං පදෙසෙ සිතං පාචාකාසි. කො භු ඛො ආට්ඨසො මොග්ගලාන, හෙභු කො පච්චස්සො සිතස්ස පාතුකමායාති?

ඉධාහං ආට්ඨසො, ගිජ්ඣක්ඛුට්ඨා පබ්බතා ඔරොහන්තො අඤ්ඤං අට්ඨසංඛිට්ඨකං වෙයාසං ගච්ඡන්ති. තමෙතං ගිජ්ඣාපි කාකාපි කුලොපි අනුපථිත්වා අනුපථිත්වා එංසුලනතරිකාහි විතුදන්ති.¹ සාසුදං² අට්ටස්සරං කරොති. තස්ස මය්හං අට්ඨසො, එතදහොසි: අච්ඡරියං වත හො, අබ්බතං වත හො, එවරුපොපි තාම සත්තො භවිස්සති, එවරුපොපි තාම යකෙතො භවිස්සති, එවරුපොපි තාම අත්තන්තොපට්ඨලාහො භවිස්සන්ති

1 විතුදෙහති-සිමු, සි. 1, 2, විතුදෙහති විතපෙත්තති විරාජෙත්තති-මජ්ඣ, සා, විතපෙත්තති, විතාජෙත්තති-PTS 2. සාසුදං-සිමු, සි1, 2.

7. ලක්ඛණසංයුක්තය.

1. ප්‍රථමවග්ගීය

7. 1. 1.

අවධිසංඛ්‍යාලික සූත්‍රය

362. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර සමායෙහි කලාදකනිවාස නම් වේඨවනාරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් ලක්ඛණ තෙරණුවෝ ද, ආයුෂ්මත් මහාමොග්ගලාන තෙරණුවෝ ද ගිජුකුළුපච්චේන වැඩවෙසෙති. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙණ ආයුෂ්මත් ලක්ඛණ තෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් ලක්ඛණ තෙරුන්ට “ඇවැත්නි, ලක්ඛණයෙනි, සමු, රජගහනුවරට පිඩු පිණිස පිවිසෙන්නෙමු”යි මෙය කීහ. ඇවැත්නි, එසේ ය යි ආයුෂ්මත් ලක්ඛණ තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් මහාමොග්ගලාන හෙරුන්ට පිළිවදන් ඇත්වූහ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් මහාමොග්ගලාන තෙරණුවෝ ගිජුකුළුපච්චේන බස්නාහු එක්තරා පෙදෙසක දී සිත්ත පහළ කළහ. එකල්හි ආයුෂ්මත් ලක්ඛණ තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවන්ට “ඇවැත්නි, මොග්ගලානයෙනි, සිත්ත පහළ කිරීමට හේතුව කවරේ ද? ප්‍රත්‍යය කවරේ ද?”යි මෙය කීහ. ඇවැත්නි, ලක්ඛණයෙනි, මේ ප්‍රශ්නයට නො කල් ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රශ්නය මා විචාරව යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ලක්ඛණ තෙරණුවෝ ද ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ද රජගහනුවර පිඩු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානයෙන් වැළකුනාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ලක්ඛණ තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: මෙහි ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ගිජුකුළුපච්චේන බස්නාහු එක්තරා පෙදෙසක දී සිත්ත පහළ කළහ “ඇවැත්නි, මොග්ගලානයෙනි, සිත්ත පහළ කිරීමට හේතුව කවරේ ද, ප්‍රත්‍යය කවරේ ද?”යි.

ඇවැත්නි, මෙහි මම ගිජුකුළුපච්චේන බස්නෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ ඇටසැකිල්ලක් වූ (ප්‍රෙතයකු දිවැසින්) දිවිමි. (යක්) ගිජුලිහිණියෝත් කවුඩෝත් උකුස්සෝත් ඒ මේ ඇටසැකිල්ල වුහුබදිමින් ඉලඳාට අතරින් විදිත්. ඒ ඇටසැකිල්ල බැගෑහම කෙරෙයි ඇවැත්නි, ඒ මට “තවත්නි, අශ්වයායෙක් ම ය! හවත්නි, අද්දතයෙක් ම ය! මෙබඳු වූත් සත්ත්වයෙක් වේ ද! මෙබඳු වූත් යක්ෂයෙක් වේ ද! මෙබඳු වූත් අත්බැව් ලැබීමෙක් වේ ද!”යි මේ අදහස විය.

අථ ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙතසී: වක්ඛුගුතා වත භික්ඛවෙ, සාවකා විහරන්ති, ඤාණගුතා වත භික්ඛවෙ, සාවකා විහරන්ති, යත්ථ හි තාම සාවකො ඵවරුපං ඤාණානි වා දුක්ඛානි වා සත්ත්වං වා කරිස්සති. පුබ්බෙව මෙ තො භික්ඛවෙ, සතෙතා දිට්ඨො අහොසි. අපි වාහං ත ව්‍යාකාසිං. අහමෙවෙතං¹ බ්‍යාකරෙය්‍යං, පරෙ මෙ² න සද්දුභග්ගං. යෙ මෙ තසද්දුභග්ගං, තෙසං තං අස්ස දිඝරතං අභිතාය දුක්ඛාය. එසො භික්ඛවෙ, සතෙතා ඉමස්මිං යෙව රාජගහෙ ගොඝාතකො අහොසි තො තස්ස කම්මස්ස විපාකොත ඛුන්ති වය්‍යානි ඛුන්ති වය්‍යසතානි ඛුන්ති වය්‍යසගස්සානි ඛුන්ති වය්‍යසතසගස්සානි තිරයෙ පච්චිකා³ තස්සෙව කම්මස්ස විපාකාවසෙසෙන⁴ ඵවරුපං අත්තභාවපට්ටාභං පටිසංවෙදයතිති.

(සබ්බෙතං සුත්තානං එසෙව හි පෙය්‍යාලො.)

7. 1. 2.

මංසපෙසිසුතනං.

363. ඉධාහං ආටුසො, ගිජ්ඣකුටං පබ්බතා මරොහනෙතා අද්දසං මංස-පෙසිං වෙහාසං ගච්ඡන්තං. තමෙතං ගිජ්ඣාපි කාකාපි කුලලාපි අනුපතිකා අනුපතිකා විතවෙජ්ජන්ති, විරාජෙන්නි. සො සුදං අට්ටස්සරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතෙතා ඉමස්මිං යෙව රාජගහෙ ගොඝාතකො අහොසි -පෙ- [ඵවරුපං අත්තභාවපට්ටාභං] පටිසංවෙදයතිති.

7. 1. 3

මංසපිණ්ඩසුතනං.

364. ඉධාහං ආටුසො, ගිජ්ඣකුටං පබ්බතා මරොහනෙතා අද්දසං මංස-පිණ්ඩං වෙහාසං ගච්ඡන්තං. තමෙතං ගිජ්ඣාපි කාකාපි කුලලාපි අනුපතිකා අනුපතිකා විතවෙජ්ජන්ති, විරාජෙන්නි. සො සුදං අට්ටස්සරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතෙතා ඉමස්මිං යෙව රාජගහෙ සාකුණිකො අහොසි -පෙ- [ඵවරුපං අත්තභාවපට්ටාභං] පටිසංවෙදයතිති.

7. 1. 4

ගිව්ඤ්චිසුතනං.

365. ඉධාහං ආටුසො, ගිජ්ඣකුටං පබ්බතා මරොහනෙතා අද්දසං තිව්ඤ්චිං පුරිසං වෙහාසං ගච්ඡන්තං. තමෙතං ගිජ්ඣාපි කාකාපි කුලලාපි අනුපතිකා අනුපතිකා විතවෙජ්ජන්ති, විරාජෙන්නි. සො සුදං අට්ටස්සරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතෙතා ඉමස්මිං යෙව රාජගහෙ මර්ඛිකො අහොසි -පෙ- [ඵවරුපං අත්තභාවපට්ටාභං] පටිසංවෙදයතිති.

1 අහඤ්චතං - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS. 2 පරෙ ව මෙ - මජ්ඣං, PTS. පරෙපි මෙ - ස්‍යා;
3 පච්චිකා - සී 1, 2, 4 විපාකාවසෙසා - සීමු 1, 2.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිසින් ඇමතු සේක. මහණෙනි, යම් ගෙයකින් සම්මතයක් ද මෙවන්දක් දන්වේ හෝ දක්වේ හෝ සාක්ෂ්‍ය කරන්නේ හෝ වේ ද, එහෙයින් උපන් (දිව) ඇස් ඇති සම්මතය මෙහි වෙසෙති. මහණෙනි, උපන් (දිව) තැණ ඇති සම්මතය මෙහි වෙසෙති. මහණෙනි, මේ සත්ත්වතෙමේ මේ විසින් පෙර ම දක්වා ලද්දේ විය. එහෙත් මම නො පාවසුමෙහි. මම ම මෙය පාවසුමෙහි නම් අත්ත (නොදැනීමෙන්) මා වදන නො අදහන්නාහු (විය හැකි) ය. යම් කෙනෙක් මා වදන නො අදහන්නාහු නම් එය ඔවුන්ට දිගුකල් අතීත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ය. මහණෙනි මේ සත්ත්වතෙමේ මේ රජගහනුවර ම ගෝතාතකයෙක් (ගෙරින් නසා ඇටෙන් මස් මුදු විසෝට වැටෙන්නෙක්) විය. හෙ තෙමේ ඒ කම්මෙහි විපාකයෙන් බොහෝ වස් ගණන් බොහෝ වස් සියගණන් බොහෝ වස් දහස් ගණන් බොහෝ වස් සියදහස් ගණන් නිරයෙහි පැස ඒ කම්මයෙන් ම ඉතිරි විපාකයෙන් (අධිකබලික පෙතව) මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විදී යි වදාළසේක.

(මෙය ම මතු දැක්වෙන සියලු සූත්‍රයන්ගේ පෙය්‍යාලය වේ.)

7. 1. 2.

මංගපෙසි සූත්‍රය

363. ඇවැත්ති, මෙහි මම නිජ්ඣාච පව්වෙන් බස්නෙමි අහසෙහි යන මස්වාදුල්ලක් (වූ ප්‍රෙතයකු) දිවිමි. නිජ්ඣාචයෝත්ත කවුබෝත් උතුරුසෝත්ත ඒ මේ මස්වාදුල්ල ලුහුබදීමින් කඩා කත්, ඉරා කත්. ඒ මස්වාදුල්ල ද බැහැහබ කෙරෙහි ... ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මේ සත්ත්වතෙමේ මේ රජගහනුවර ම ගෙරින් මරන්නෙක් විය ... ඒ කම්මයෙන් විපාකාච-යේෂයෙන් මෙබඳු අත් බැව් පිළිලැබීමක් විදී යි වදාළසේක.

7. 1. 3.

මංගපිණ්ඩ සූත්‍රය

364. ඇවැත්ති, මෙහි මම නිජ්ඣාච පව්වෙන් බස්නෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ මස්පිඩක් (වූ ප්‍රෙතයකු) දිවිමි. නිජ්ඣාචයෝත්ත කවුබෝත් උතුරුසෝත්ත ඒ මෙය ලුහුබදීමින් කඩා කත්, ඉරා කත්. ඒ මස් පිඩ ද බැහැහබ තහයි... මහණෙනි, ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ... මේ සත්ත්ව තෙමේ මේ රජගහනුවර ම ලිහිණි වැද්දෙක් විය ... ඒ කම්මයෙන් විපාකාච-යේෂයෙන් මෙබඳු අත් බැව් පිළිලැබීමක් විදී යි වදාළසේක.

7. 1. 4.

නිව්සව් සූත්‍රය

365. ඇවැත්ති, මෙහි මම නිජ්ඣාච පව්වෙන් බස්නෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ (ඇඟ) සිවිය තැනි පුරුෂ(ප්‍රෙත)යකු දිවිමි. නිජ්ඣාචයෝත්ත කවුබෝත් උතුරුසෝත්ත ඒ මොහු ලුහුබදීමින් කඩා කත්, ඉරා කත්. හෙතෙමේ ද බැහැහබ කෙරෙහි ... ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ... මහණෙනි, මේ සත්ත්වතෙමේ මේ රජගහනුවර ම බැටෙට්වැද්දෙක් විය ... ඒ කම්මයෙන් විපාකාචයේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විදී යි වදාළසේක.

7. 1. 5.

අභිලෝමසුභතං.

366. ඉධංභං ආවුසො, ගිජ්ඣක්ඛමා පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං අභිලෝමං පුරිසං වෙහාසං ගච්ඡන්තං. තස්ස තෙ අභි උප්පතීති; උප්පතීති; තස්සෙව කායෙ නිපතන්ති. සො සුදං අවටස්සරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතෙතා ඉමස්මිං යෙව රාජගහෙ සුඤ්ඤාං අනෙකං. -පෙ- [එවිරූපං අත්තභාවපට්ටිලාහං] පටිසංවෙදෙය්‍යතීති.

7. 1. 6.

සතතිලෝමසුභතං.

367. ඉධංභං ආවුසො, ගිජ්ඣක්ඛමා පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං සතතිලෝමං පුරිසං වෙහාසං ගච්ඡන්තං. තස්ස තා සතතියො උප්පතීති; උප්පතීති; තස්සෙව කායෙ නිපතන්ති. සො සුදං අවටස්සරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතෙතා ඉමස්මිං යෙව රාජගහෙ මාගච්ඤාං අනෙකං. -පෙ- [එවිරූපං අත්තභාවපට්ටිලාහං] පටිසංවෙදෙය්‍යතීති.

7. 1. 7.

උසුලෝමසුභතං.

368. ඉධංභං ආවුසො, ගිජ්ඣක්ඛමා පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං උසුලෝමං පුරිසං වෙහාසං ගච්ඡන්තං. තස්ස තෙ උසු උප්පතීති; උප්පතීති; තස්සෙව කායෙ නිපතන්ති. සො සුදං අවටස්සරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතෙතා ඉමස්මිං යෙව රාජගහෙ කාරණිකො අනෙකං. -පෙ- [එවිරූපං අත්තභාවපට්ටිලාහං] පටිසංවෙදෙය්‍යතීති.

7. 1. 8.

සුචිලෝමසුභතං.

369. ඉධංභං ආවුසො, ගිජ්ඣක්ඛමා පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං සුචිලෝමං පුරිසං වෙහාසං ගච්ඡන්තං. තස්ස තා සුචියො උප්පතීති; උප්පතීති; තස්සෙව කායෙ නිපතන්ති. සො සුදං අවටස්සරං කරොති. -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතෙතා ඉමස්මිං යෙව රාජගහෙ සුඤ්ඤාං අනෙකං. -පෙ- [එවිරූපං අත්තභාවපට්ටිලාහං] පටිසංවෙදෙය්‍යතීති.

7. 1. 5.

අසිලොම සූත්‍රය

366. ඇවැත්ති, මෙහි මම හිඤ්ඤා පච්චෙන් බස්නෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ අසිලොම (=කච්ඡුවා ලොම) ඇති පුරුෂ (ප්‍රෙත) යකු දිවිමි. ඔහුගේ ඒ අසි උඩ තැන තැන ඔහුගේ ම සිරුරෙහි වැටේ. හෙතෙමේ ද බැහැනකු කෙරෙයි... ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ... මහණෙනි, මේ සත්ත්වයෙකු මේ රජගහ නුවර ම සුරාවාද්දෙක් විය ... ඒ කම්මයෙන් විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විඳි යි වදාළසේක.

7. 1. 6.

සතතිලොම සූත්‍රය

367. ඇවැත්ති, මෙහි මම හිඤ්ඤා පච්චෙන් බස්නෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ සතතිලොම (=සතතිලොම) ඇති පුරුෂයකු දිවිමි. ඔහුගේ ඒ සතති උඩට නැග තැන ඔහුගේ ම කයෙහි වැටේ. හෙතෙමේ ද බැහැනකු කෙරෙයි... ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මහණෙනි, මේ සත්ත්වයෙකු මේ රජගහ නුවර ම මුවවාද්දෙක් විය ... ඒ කම්මයෙන් විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විඳි යි වදාළසේක.

7. 1. 7.

උසුලොම සූත්‍රය

368. ඇවැත්ති, මෙහි මම හිඤ්ඤා පච්චෙන් බස්නෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ උසුලොම (=හිච්ඡවා ලොම) ඇති පුරුෂයකු දිවිමි. ඔහුගේ ඒ හි උඩට නැග තැන ඔහුගේ ම කයෙහි වැටේ. හෙතෙමේ ද බැහැනකු කෙරෙයි... ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මහණෙනි, මේ සත්ත්වයෙකු මේ රජගහ නුවර ම වඩකයෙක් විය ... ඒ කම්මයෙන් විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විඳි යි වදාළසේක.

7. 1. 8

සුචිලොම සූත්‍රය

369. ඇවැත්ති, මෙහි මම හිඤ්ඤා පච්චෙන් බස්නෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ සුචිලොම (=හිච්ඡවා ලොම) ඇති පුරුෂයකු දිවිමි. ඔහුගේ ඒ හි උඩට නැග තැන ඔහුගේ ම කයෙහි වැටේ. හෙතෙමේ ද බැහැනකු කෙරෙයි... ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මහණෙනි, මේ සත්ත්වයෙකු මේ රජගහ නුවර ම විශාද්දෙක් විය ... ඒ කම්මයෙන් විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විඳි යි වදාළසේක.

7. 1. 9.

දුතියස්වලොමසූතං.

370. ඉධං ආවුසො, ගිජ්ඣකුටං පබ්බතං ඔරොහනො, අද්දසං සුවිලොමං පුරිසං වෙහාසං ගච්ඡන්තං. තස්ස තා සුවිසො සිසෙ පවිසිත්වා මුඛතො නික්ඛමන්ති. මුඛෙ පවිසිත්වා උරතො නික්ඛමන්ති, උරෙ පවිසිත්වා උදරතො නික්ඛමන්ති, උදරෙ පවිසිත්වා උරුහි නික්ඛමන්ති, උරුසු පවිසිත්වා ජඛ්‍යාහි නික්ඛමන්ති, ජඛ්‍යාසු පවිසිත්වා පාදෙහි නික්ඛමන්ති. සො සුදං අට්ටස්සරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතොතා ඉමස්මිං යෙව රාජගහෙ සුවකො අහොසි -පෙ- [එවරුපං අත්තහාව පටිලාහං] පටිසංවෙදගතිති.

7. 1. 10.

කුමහණ්ඩසූතං.

371 ඉධං ආවුසො, ගිජ්ඣකුටං පබ්බතං ඔරොහනො, අද්දසං කුමහණ්ඩං පුරිසං වෙහාසං ගච්ඡන්තං. සො ගච්ඡන්තොපි තෙව අණ්ඩ ඛණ්ඩෙ ආරොපෙත්වා ගච්ඡති. නිසිදන්තොපි තෙසොව අණ්ඩසු නිසිදති. තමෙතං ගිජ්ඣාපි කාකාපි කුලලාපි අනුපතීත්වා අනුපතීත්වා විතචෙන්නති, විරුපෙන්නති. සො සුදං අට්ටස්සරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතොතා ඉමස්මිං යෙව රාජගහෙ ගාමකුටො අහොසි -පෙ- [එවරුපං අත්තහාව පටිලාහං] පටිසංවෙදගතිති.

පඨමො වග්ගො.

තඤ්ඤදානං:

අට්ඨි පෙසි උහො හි ගොසාතකා
පිණ්ඩසාකුණ්ඨො නිච්චවොරඛති,
අසි සුකාරිකො සතති මාගපී
උසුකාරණිකො සුවි සාරපී,
යො ව සිඛ්ඛිගතී සුවකො හි තො
අණ්ඩහාරී අහු ගාමකුටකොති.

7. 1. 9.

දෙවන සුවිලෝම සූත්‍රය

370. ඇවැත්ති, ලෙහි මම ගිජුකුඨ පච්චෙන් බස්නෙමි අහස්හි ගමන් කරණ නිදිලොමි (=නිදිමුවා ලොමි) ඇති පුරුෂයකු දිටිමි. ඔහුගේ ඒ නිදි නිසෙහි පිවිස මුවෙන් නික්මෙයි. මුවෙහි පිවිස ලගෙන් නික්මෙයි. ලගෙහි පිවිස කුසෙන් නික්මෙයි. කුසෙහි පිවිස කලවෙන් නික්මෙයි. කලවෙහි පිවිස කෙණ්ඩියෙන් නික්මෙයි. කෙණ්ඩියෙහි පිවිස පාදයෙන් නික්මෙයි. හෙතෙමේ ද බැගෑහඩ නගයි ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මහණෙනි, මේ සත්ත්වයෙමේ මේ රජගහනුවර ම සුවකයෙක් (=පිහුණු බණන්තෙක්) විය ... ඒ කම්මාගේ විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විඳි යි වදාළසේක.

7. 1. 10

කුම්භණ්ඩ සූත්‍රය

371. ඇවැත්ති, ලෙහි මම ගිජුකුඨ පච්චෙන් බස්නෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ කුම්භණ්ඩ (=කළු පමණ අණ්ඩ) ඇති පුරුෂයකු දිටිමි. හෙතෙමේ යන්තේ ද ඒ අණ්ඩ කඳව නගා ගෙණ ම යෙයි. නිදිනේ ද ඒ අණ්ඩයන්හි ම නිදියි. ඒ මොහු නිජ්ජලිණීයෝත්ත කටුඛෝත්ත උකුස්සෝත්ත ලුහුබදිමින් කඩා කත්, ඉරා කත්. හෙතෙමේ ද බැගෑහඩ කෙරෙයි. ... ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මහණෙනි, මේ සත්ත්වයෙමේ මේ රජගහනුවර ම (අල්ලන් ගන්නා) විනිසකැර ඇමතියෙක් විය ... ඒ කම්මාගේ විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විඳි යි වදාළසේක.

පළමුවැනි වර්ගය යි.

එහි උදාහරණය:

ගෝසාතක වූ අට්ඨි පෙසි සූත්‍ර දෙක ය, සංකුණ්ඨක වූ පිණ්ඩ සූත්‍රය, ඔරබ්භික වූ නිව්ඡ්චි සූත්‍රය, සුකර්ක වූ අසි සූත්‍රය, මාග්චික වූ සත්ති සූත්‍රය, කාරණික වූ උසු සූත්‍රය, සාරම් වූ සූචි සූත්‍රය, සුවක වූ සූචි සූත්‍රය, ගාමකුටක වූ අණ්ඩභාරී (=කුම්භණ්ඩ) සූත්‍රය යි සූත්‍ර දශයෙකි.

2. දුතියො චගෙගා

7. 2. 1

ගුරුකුපසුතං.

372. ගිජ්ඣකං.

ඉධාහං ආට්ඨසො, ගිජ්ඣකං පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං පුරිසං ගුරුකුපෙ සසිසකං¹ තිඞ්ඞං -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතොතා ඉමසම් යෙව රාජගහෙ පාරදුරිකො අහොසි -පෙ- එවරුපං අත්තභාවපට්ට්ඨාහං පටිසංවෙදයතිති

7. 2. 2.

ගුරුමාදිසුතං.

373 ඉධාහං ආට්ඨසො, ගිජ්ඣකං පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං පුරිසං ගුරුකුපෙ තිඞ්ඞං, උහොති තජෙහි ගුරුං බාදනං -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතොතා ඉමසම් යෙව රාජගහෙ දුට්ඨමුඛභණො අහොසි. යො ඤායාසංසං සමමාසමුද්ධායා පාවචනෙ භික්ඛුසඛ්ඛං හතොත තිමනෙතො, දෙණ්ණො ගුරුසා පුරාපෙතො කාලං ආරොවාපෙතො එතදවොච: අතා හොනෙතා, යාවදන්ථං භුක්ඛන්තො වෙච හරන්තො වාති -පෙ- එවරුපං අත්තභාවපට්ට්ඨාහං පටිසංවෙදයතිති

7. 2. 3

ගිව්ච්චිසුතං.

374. ඉධාහං ආට්ඨසො, ගිජ්ඣකං පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං ගිව්ච්චිං ඉත්ථිං වෙහාසං භවන්තරිං. තමෙතං ගිජ්ඣාපි කාකාපි කුලලාපි අනුපතීනා අනුපතීනා විතවෙන්නරි, විරාජෙන්නරි. සා සුදං අට්ටසාරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසා භික්ඛවෙ, ඉත්ථි ඉමසම් යෙව රාජගහෙ අතිවාරිති අහොසි -පෙ- එවරුපං අත්තභාවපට්ට්ඨාහං පටිසංවෙදයතිති.

7. 2. 4

මඩගුලිසුතං.

375 ඉධාහං ආට්ඨසො, ගිජ්ඣකං පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං ඉත්ථිං දුග්ගකං මඩගුලිං² වෙහාසං භවන්තරිං. තමෙතං ගිජ්ඣාපි කාකාපි කුලලාපි අනුපතීනා අනුපතීනා විතවෙන්නරි, විරාජෙන්නරි. සා සුදං අට්ටසාරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසා භික්ඛවෙ, ඉත්ථි ඉමසම් යෙව රාජගහෙ ඉක්ඛණ්ණා අහොසි -පෙ- එවරුපං අත්තභාවපට්ට්ඨාහං පටිසංවෙදයතිති.

1. සිසකං. සිමු. සතා. 2. මඩගුලිං - අට්ටසාරං

2. දෙවනවග්ගය

7. 1. 1

ගුණකුසලසූත්‍රය

372. රජගහනුවර-

ඇවැත්නි, මෙහි මම ගිජුකුළු පථවෙන් බස්තෙමි අසුවිවලක හිස සහිත ව ගිලුනු පුරුෂයකු දිවිමි ... ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මහණෙනි, මේ සත්‍යතෙමේ මේ රජගහනුවර ම පරමුත් සෙවුනෙක් විය ... ඒ කමයාගේ විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත් බැව් පිළිලැබීමක් විඳි යි වදාළසේක.

7. 1. 2

ගුණබාදි සූත්‍රය

373. මහණෙනි, මෙහි මම ගිජුකුළු පථවෙන් බස්තෙමි අසුවිවලක ගිලුනු දැතින් අසුවි කත පුරුෂයකු දිවිමි... ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මහණෙනි, මේ සත්‍යතෙමේ මේ රජගහනුවර ම දූෂට බමුණෙක් විය. හෙතෙමේ ක්ෂුද්‍ර බුදුරජානන් වහන්සේගේ සත්තෙහි බික්සුනක බැතින් පවරා අසුවියෙන් ඔරු පුරවා කල් දත්වා "පින්වත්නි, මෙයින් ඇති තාක් අනුභව කෙරෙත්වා. හැර ගෙන ද යෙත්වා" යි මෙය කී ය ... ඒ කමයාගේ විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විඳි යි වදාළසේක.

7. 2. 3.

නිවසවිපථි සූත්‍රය

374. ඇවැත්නි, මෙහි මම ගිජුකුළු පථවෙන් බස්තෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ සිවිය භැඬි භත්‍රියක දිවිමි. යක්ඛිජුලිභිණ්ණියෝ ද කටුබෝ ද උතුරුකෝ ද ඒ මාය පුත්‍රබද්ධින් කඩා කති, ඉරු කති. ඕනෙමෝ බැහැනබ කෙරෙයි ... ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මහණෙනි, මේ භත්‍රි තොමෝ මේ රජගහනුවර ම වෙශ්‍යාවක් වූවා ය ... ඒ කමයාගේ විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත් බැව් පිළිලැබීමක් විඳි යි වදාළසේක.

7. 2. 4.

මඩගුලිපථි සූත්‍රය

375. ඇවැත්නි, මෙහි මම ගිජුකුළු පථවෙන් බස්තෙමි අහසෙහි ගමන් කරණ දුගද පිළිකුල් කට යුතු භත්‍රියක දිවිමි. යක්ඛිජුලිභිණ්ණියෝ ද කටුබෝ ද උතුරුකෝ ද ඒ මාය පුත්‍රබද්ධින් කඩා කති, ඉරු කති. ඕනෙමෝ බැහැනබ කෙරෙයි ... ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මහණෙනි, මේ භත්‍රි තොමෝ මේ රජගහනුවර ම යක්දුරුසක් (යක්දෙහිකම් කරන්නියක්) වූවා ය ... මහාජනයා මහදිටු ගැන් වූ ඒ කමයාගේ විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විඳි යි වදාළසේක.

7. 2. 5.

බකිලිභික්ෂුහතං.

376. ඉධාහං ආවුසො, ගිජ්ඣක්ඛාමා පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං ඉප්ථිං උපපකකං ඕකිලිනිං ඕකිරිණිං වෙහාසං ගව්ඡන්තිං. සා සුදං අට්ටස්සරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසා භික්ඛවෙ, ඉප්ථි ඝාලිඛග්ගස්ස¹ රඤ්ඤො අග්ගමහෙසි අහොසි. සා ඉස්සාපකතා සපතතිං අභිහාරකවාගෙන ඕකිරි -පෙ- එවරුපං අත්තභාවපට්ට්ඨාහං පටිසංවෙදෙය්‍යතීති.

7. 2. 6.

අසිසකභික්ෂුහතං.

377. ඉධාහං ආවුසො, ගිජ්ඣක්ඛාමා පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං අසිසකං කඛකිං^{*} වෙහාසං ගව්ඡන්තං. තස්ස උරෙ අකඛිනී වෙව භොනති චූඛඤ්ච. තමෙන ගිජ්ඣාපි කාකාපි කුලලාපි අනුපභිනා අනුපභිනා විතවෙන්නති, විරාජෙන්නති. සො සුදං අට්ටස්සරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, සතොතා ඉමස්මිං යෙව ගිජ්ඣසහ භාරිණො තාම වොරසාතකො අහොසි -පෙ- එවරුපං අත්තභාවපට්ට්ඨාහං පටිසංවෙදෙය්‍යතීති.

7. 2. 7.

හික්ඛුභික්ෂුහතං.

378. ඉධාහං ආවුසො, ගිජ්ඣක්ඛාමා පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං හික්ඛුං වෙහාසං ගව්ඡන්තං. තස්ස සඛ්ඝාපිපි ආදිත්තා සම්පජ්ජලිතා සජ්ජොතිභුතා, පතොතාපි ආදිත්තා සම්පජ්ජලිතො සජ්ජොතිභුතො, කාය-බකිතමපි ආදිත්තං සම්පජ්ජලිතං සජ්ජොතිභුතං, කායොපි ආදිත්තො සම්පජ්ජලිතො සජ්ජොතිභුතො, සො සුදං අට්ටස්සරං කරොති -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසො භික්ඛවෙ, හික්ඛු ඝාණපග්ගා සම්මාසම්මුද්ධස්ස පාවචනෙ පාපහික්ඛුනී අහොසි -පෙ- එවරුපං අත්තභාවපට්ට්ඨාහං පටිසංවෙදෙය්‍යතීති.

7. 2. 8.

හික්ඛුණීභික්ෂුහතං.

379. ඉධාහං ආවුසො, ගිජ්ඣක්ඛාමා පබ්බතා ඔරොහනෙතා අද්දසං හික්ඛුනිං වෙහාසං ගව්ඡන්තිං. තස්සා සඛ්ඝාපිපි ආදිත්තා -පෙ- [අථ ඛො හගවා -පෙ-] එසා භික්ඛවෙ හික්ඛුනී ඝාණපග්ගා සම්මාසම්මුද්ධස්ස පාවචනෙ පාපහික්ඛුනී අහොසි -පෙ- එවරුපං අත්තභාවපට්ට්ඨාහං පටිසංවෙදෙය්‍යතීති.

1 කලිඛග්ග - මජ්ඣ, සං, PTS. 2. කඛකිං - සිමු, PTS. සි 1, 2.

7. 2. 5.

බකලිනි සූත්‍රය.

376. ඇවැත්ති, මෙහි මම හිස්සුළු පච්චෙත්ත ඛණ්ඩෙහි අභයෙහි ගමන් කරණ හිත්තෙන් පැහැනු සිරුරු ඇති බහ වැහිරෙණ හිති අභුරින් භාත්පස ගැවසුනු සත්‍රියක දිවිමි. ඕනෝමෝ බැගැහව කෙරෙයි... [ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ...] මහණෙනි, මේ සත්‍රී තෝමෝ කලිගුරුපුරුණේ අගමෙහෙසිය වූවා ය. ඕ තොමෝ ඊෂ්ඨායෙන් මධ්‍යා ලද්දී සැතිරිය (=සැමියාගේ අත් බිරිය) මත ඇඟුරුකබලක් හලාලිය ... ඒ කමියාගේ විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැච් පිළිලැබීමක් විදි යි වදාළසේක.

7. 2. 6.

අසිසක සූත්‍රය

377. ඇවැත්ති, මෙහි මම හිස්සුළු පච්චෙත්ත ඛණ්ඩෙහි අභයෙහි ගමන් කරණ හිස නැති සිරුරක් (=තවකියක්) දිවිමි. එහි ලයෙහි ඇස් ද, මුව ද වෙයි. හිස්සුළුකිණියෝ ද කටුබෝ ද උකුත්තෝ ද ඒ මෙය ලුහුබදිමින් කඩා කති, ඉරා කති. හේ ද බැගැ හව කෙරෙයි. [ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ...] මහණෙනි, මේ සත්‍රී තෙමේ මේ රජගහනුවර ම භාගිනි නම් චෝරසාතයෙක් විය ... ඒ කමියාගේ විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැච් පිළිලැබීමක් විදි යි වදාළසේක.

7. 2. 7.

හික්කු සූත්‍රය

378. ඇවැත්ති, මෙහි මම හිස්සුළු පච්චෙත්ත ඛණ්ඩෙහි අභයෙහි ගමන් කරණ මහණකු දිවිමි. ඔහුගේ සහල ද භාත්පසින් ඇවිල ගත්තේ ය. හිති ගෙණ දිලියෙන්නේ ය. හිතීදල් සහිත ය. පාත්‍රය ද භාත්පසින් ඇවිල ගත්තේ ය. හිති ගෙණ දිලියෙන්නේ ය. හිතීදල් සහිත ය කාමාන ද ආදිතනය, සමපඨ්ථලිත ය, සජොතිභූත ය. කය ද ආදිතන ය, සමපඨ්ථලිත ය, සජොතිභූත ය. හෙතෙමේ ද බැගැ හව කෙරෙයි. [ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ...] මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ කසුප් සමායාසවුදුරජානන් වහන්සේගේ සත්තෙහි පවිටු මහණෙක් විය ... ඒ කමියාගේ විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැච් පිළිලැබීමක් විදි යි වදාළසේක.

7. 2. 8.

හික්කුණි සූත්‍රය

379. ඇවැත්ති, මෙහි මම හිස්සුළු පච්චෙත්ත ඛණ්ඩෙහි අභයෙහි ගමන් කරණ මෙහෙණක දිවිමි. ඇගේ සහල ද භාත්පසින් ඇවිල ගත්තේ ය. ... [ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ...] මහණෙනි, මේ මෙහෙණ තොමෝ කසුප් සමායාසවුදුරජානන් වහන්සේගේ සත්තෙහි පවිටු මෙහෙණක් වූවාය. ... ඒ කමියාගේ විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැච් පිළිලැබීමක් විදි යි වදාළසේක.

7. 2. 9.

සිත්තමානාසුත්තං.

380. ඉධාහං ආවුසො, ගීජකුකුචා පබ්බතා ඔරොහනොතා අද්දසං සිත්තමානං වෙහාසං ගච්ඡන්තී. තස්ස සංඝාරීපි ආදිත්තා -පෙ- [අථ බො හගවා-පෙ-] එසා භික්ඛවෙ සිත්තමානා කස්සපස්ස සම්මාසම්මුඤ්ඤාස්ස පාවචනෙ පාපසිත්තමානා අහොසි -පෙ- එවරුපං අත්තභාවපට්ටලාහං පටිසංවෙදෙතීති

7. 2. 10

සාමණේරසුත්තං.

381. ඉධාහං ආවුසො, ගීජකුකුචා පබ්බතා ඔරොහනොතා අද්දසං සාමණේරං වෙහාසං ගච්ඡන්තං. තස්ස සංඝාරීපි ආදිත්තා -පෙ- [අථ බො හගවා -පෙ-] එතො භික්ඛවෙ සාමණේරො කස්සපස්ස සම්මාසම්මුඤ්ඤාස්ස පාවචනෙ පාපසාමණේරෙ අහොසි -පෙ- එවරුපං අත්තභාවපට්ටලාහං පටිසංවෙදෙතීති

7. 2. 11.

සාමණේරීසුත්තං.

382. ඉධාහං ආවුසො, ගීජකුකුචා පබ්බතා ඔරොහනොතා අද්දසං සාමණේරිං වෙහාසං ගච්ඡන්තී. තස්ස සංඝාරීපි ආදිත්තා සම්පජ්ජලිතා සජ්ජෙතිහුතා. පඤ්ඤාපි ආදිත්තො සම්පජ්ජලිතො සජ්ජෙතිහුතො. කාය-බ්බන්තමපි ආදිත්තං සම්පජ්ජලිතං සජ්ජෙතිහුතං. කායොපි ආදිත්තො සම්පජ්ජලිතො සජ්ජෙතිහුතො. සංග්ගදං අට්ටස්සරං කරොති තස්ස මග්ගං ආවුසො, එතදහොසි. අච්ඡරියං වත හො, අබ්බුතං වත හො, එවරුපොපි තාම සතොතා හවිස්සති. එවරුපොපි තාම සතොතා හවිස්සති එවරුපොපි තාම අත්තභාවපට්ටලාහො හවිස්සති. [-පෙ-]

අථ බො හගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: වහ්නුහුතා වත භික්ඛවෙ, සාවකා විහරන්තී. ඤාණහුතා වත භික්ඛවෙ, සාවකා විහරන්තී යත්ත භි තාම සාවකො එවරුපං ඤායාති වා දනාති වා සන්තිං වා කරිස්සති. පුබ්බෙව මෙ සා භික්ඛවෙ, සාමණේරී දිට්ඨා අහොසි අපි වාහං ත බ්‍යාකාසිං. අහමෙවෙනං බ්‍යාකරොය්‍යං, පරෙ මෙ ත සද්දහෙය්‍යං. යෙ මෙ ත සද්දහෙය්‍යං. තෙසං තං අස්ස දීඝරත්තං අභිනාය දුක්ඛාය.

7. 2. 9

සික්ඛමානා සූත්‍රය

380. ඇවැත්ති, මම මෙහි හිඤ්ඤාථ පච්චෙන් බස්නෙමි අහස්හි ගමන් කරණ සික්ඛමානාවක දිට්ඨි. ඇගේ සහල ද ආදිත්ත ය ... [ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ...] මහණෙනි, මේ සික්ඛමානාව කසුප් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේගේ සස්තෙහි පවිටු සික්ඛමානාවක් වූවා ය. ඒ කමයාගේ විපාකාවශේෂයෙන්මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විඳි හි වදලුසේක.

7. 2. 10.

සාමණේර සූත්‍රය

381. ඇවැත්ති, මෙහි මම හිඤ්ඤාථ පච්චෙන් බස්නෙමි අහස්හි ගමන් කරණ හෙරණකු දිට්ඨි. ඔහුගේ සහල ද ආදිත්ත ය... ඉක්කිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... මහණෙනි, මේ හෙරණ තෙමේ කසුප් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේගේ සස්තෙහි පවිටු හෙරණෙක් විය. ඒ කමයාගේ විපාකාවශේෂයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විඳි හි වදලුසේක.

7. 2. 11.

සාමණේරී සූත්‍රය

382. ඇවැත්ති, මෙහි මම හිඤ්ඤාථ පච්චෙන් බස්නෙමි අහස්හි ගමන් කරණ හෙරණකු දිට්ඨි. ඇගේ සහල ද ආදිත්ත ය, සම්පජ්ජානික ය, සජ්ජානික ය. පාත්‍රය ද ආදිත්ත ය, සම්පජ්ජානික ය, සජ්ජානික ය. කාමාන ද ආදිත්ත ය, සම්පජ්ජානික ය, සජ්ජානික ය. කය ද ආදිත්ත ය, සම්පජ්ජානික ය, සජ්ජානික ය. භික්‍ෂොමෝ ද බැහැනඩ කෙරෙහි. ඇවැත්ති, ඒ මම මේ අදහස විය. "පිත්තවත්ති, ඒකාන්තයෙන් ආශ්වායීයෙකි. පිත්තවත්ති, ඒකාන්තයෙන් අද්දි වූවා ය. එහෙත් මම තො පාවසිමි. මම ම මෙය පාවසුයෙමි නම් අත්ත මා වදන තො අදහන්නාහු ය. යම් කෙනෙක් මා වදන තො අදහන්නාහු නම් එය ඔවුහට දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි අතිශය පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ය.

ඉක්කිති භාග්‍යවතුන්සෙන්සේ රික්ඛුන් ඇමතු සේක. යම් කෙසෙකින් ශ්‍රාවක තෙමේ මෙබන්දක් දන්නේ හෝ වේ ද, දක්නේ හෝ වේ ද, සාක්‍ෂ්‍ය කරන්නේ හෝ වේ ද, (එහෙයින්) මහණෙනි, ශ්‍රාවකයෝ ඒකාන්තයෙන් හට ගත් ඇත් ඇත්තාහු වෙසෙත් මහණෙනි, ශ්‍රාවකයෝ ඒකාන්තයෙන් හට ගත් නුවණ ඇත්තාහු වෙසෙත්. මහණෙනි, පෙර ම මා විසින් ඒ හෙරණී දක්නා ලද්දී වූවා ය. එහෙත් මම තො පාවසිමි. මම ම මෙය පාවසුයෙමි නම් අත්ත මා වදන තො අදහන්නාහු ය. යම් කෙනෙක් මා වදන තො අදහන්නාහු නම් එය ඔවුහට දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි අතිශය පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ය.

එසා භික්ඛවෙ, සාමණේරී ඝායනපයං සමමාසමුද්ධියං පාවචනෙ
පාපසාමණේරී අහොසි, සා තස්ස කමමස්ස විපාකෙත ඛුනති වස්සානි ඛුනති
වස්සසතානි ඛුනති වස්සසහස්සානි ඛුනති වස්සසතසහස්සානි නිරයෙ
පච්චිත්වා තස්සෙව කමමස්ස විපාකාවසෙසෙන ඵවරූපං අතතභාවපටිලාභං
පටිසංවෙදගතිති

වග්ගො දුතියො

තස්ස අයං:

කුපෙ නිමුග්ගො හි සො පාරදුරිකො
ගුට්ඨාදී අහු දුට්ඨසමණ්ඩ්‍රාහවණො,
නිව්ඡවිත්ථි අභිචාරිනී අහු
මඛ්ඛලිත්ථි අහු ඉතඛණ්ණිත්ථිකා,
ඔකිලිනී සපතතඛතාරකොකිරි
සිසව්ඡනො අහු වොරභාතකො,
භික්ඛු භික්ඛුනී සිතතිමානා සාමණේරො අථ
සාමණේරිකා ඝායනපයං විතරංගං පබ්බජ්ඣ,
පාපකමමං අකරිංසු තාවදෙති

ලක්ඛණසංයුතතං සමතං.

මහණෙනි, මේ හෙරණ තොමෝ කසුප් සමාසවුද්ධන්ගේ සත්තෙහි පවිටු හෙරණක් වූවා ය. ඔහු තොමෝ ඒ කමියේ විපාකයෙන් බොහෝ වස් ගණන් බොහෝ වස් සියගණන් බොහෝ වස් දහස්ගණන් බොහෝ වස් සියදහස්ගණන් තීරයෙහි පැය ඒ කමියාගේ ම ඉතිරි විපාකයෙන් මෙබඳු අත්බැව් පිළිලැබීමක් විඳි යි වදාළයේක.

දෙවෙනි වර්ගය යි.

එහි උද්දානය:

කුපයෙහි නිමේන වූ හෙතෙමේ පාරදරික වූයේ ය. අඟුළු කන්තේ දූෂ්ටත්වයෙන් වූයේ ය. සිවිය තැත්තී වෙශ්ඨාවක් වූවා ය. පිළිකුල් කටයුත්තී සද්දස්සක් වූවා ය. ඔහු වැහිරෙන්නී සැතිය මත අගුරු විසිරීය. හිස්සන් තැනැත්තේ වොරභාගතකයක් ඵය හිසවූ හිසවූනී සිකමාතා සාමණේර සාමණේරීහු කසුප් සත්තෙහි පැවදි ව රිසිසේ පවිකම් කළහ.

උක්ත භාෂාංගය නිමිසේ ය.

8. ඔපම්මසංයුක්තං

1. පඨමො වග්ගො

8 1 1.

කුටසුතං.

383. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා ඝාචජ්ඣිං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්ථ ඛො හගවා -පෙ- එතදවොච:

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, කුට්ඨාගාරස්ස යා කාචි ගොපානසීයො, සබ්බො තා කුට්ඨිගමා කුට්ඨමොසරණා, කුට්ඨසමුග්ගානා සබ්බො තා සමුග්ගානං භවින්නති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙච්ඡි අකුසලමූලා¹ සබ්බෙ තෙ අවිජ්ජගමා² අවිජ්ජාසමොසරණා. අවිජ්ජාසමුග්ගානා සබ්බෙ තෙ සමුග්ගානං භවින්නති.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං: “අප්පමත්තා විහරිස්සාමා”ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්තී.

8 1 2.

නවසිඛාසුතං.

384. ඝාචජ්ඣිං-

අථ ඛො හගවා පරිත්තං තවසිඛායං පංසුං ආරොපෙත්වා භික්ඛු ආවිනොසී: තං කිම්මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ, කතමනනුඛො ඛත්තරං යො වායං³ යො පරිත්තො නවසිඛායං පංසු ආරොපිතො, අයං වා⁴ මහාපඨවීති?

එතදෙව හනොත ඛත්තරං යදිදං මහාපඨවී. අප්පමත්තකොයං හගවතා පරිත්තො නවසිඛායං පංසු ආරොපිතො. සභිමපි ත උපෙති, උපනිගිමපි න උපෙති, කලභාගමපි ත උපෙති මහාපඨවී. උපනිගාය හගවතා පරිත්තො නවසිඛායං පංසු ආරොපිතොති.

එව මෙව ඛො භික්ඛවෙ, අප්පකා තෙ සත්තා යෙ මනුස්සෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව ඛත්තරා සත්තා යෙ අඤ්ඤත්ථ මනුස්සෙහි පච්චාජායන්ති.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං: “අප්පමත්තා විහරිස්සාමා”ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්තී.

1. අකුසලා ඛම්මා - මජ්ඣං, PTS, සං. 2. අවිජ්ජා-මූලකා මජ්ඣං PTS, සං.

3. යො වායං - මජ්ඣං. 4. යො වායං - මජ්ඣං.

8. ඔපම්මසංයුත්තය

1. ප්‍රථමවගීය

8. 1. 1.

කුට සූත්‍රය

383. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුමර හම්පයෙහි ජේතවන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක.

එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල සේක: මහණෙනි, යම් සේ කුළුණෙක හැම ගොතැල්හු ම කුටයෙහි (කැණිමඩලෙහි) පිවිසියාහු කුටයෙහි මුළුදුන්නාහු ද කුටය බිඳීමෙන් ඒ හැම විනාශයට යෙන් ද, මහණෙනි, එහෙයින් ම යම් කිසි අකුසල්මුල් කෙනෙක් වෙන් ද, ඒ හැම අවිද්‍යාවෙහි පිවිසියාහු අවිද්‍යාවෙහි මුළුදුන්නාහු වෙන්. අවිද්‍යාව නැතිමෙන් ඒ සියලු අකුසලමුලාශෝ විනාශයට යෙහි.

එහෙයින් මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු. “අප්‍රමතත ව වසන්තමෝ”යි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැයි.

8. 1. 2.

නවසිංහ සූත්‍රය

384. සැවැත්නුමර-

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නියසිලෙහි පස් බුද්ධන් තගා හිසුන් ඇමතු සේක. “මහණෙනි, ඒ කිමැයි හඬවූ ද? කීමෙන් ඉබොහෝ ද? මා විසින් නියසිලෙහි තගන ලද මේ පස් බිඳ ද, තොහොත් මේ මහ පොළොව ද”යි.

වහන්ස, යම් මේ මහපොළවක් වේ ද, එය ම ඉබොහෝ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නියසිලෙහි තගන ලද මේ පස්බුද්ධ ස්වරා ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නියසිලෙහි තගන ලද පස්බුද්ධ මහපොළොව හා සැසඳීමෙහි දී ගණනකට ද නො පැමිණේ. උපමාවට ද නො පැමිණේ. සොළොස්වැනි කලාවෙන් කලාවට ද නො පැමිණේ. මහණෙනි, එහෙයින් ම යම් කෙනෙක් මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිද්ද, ඒ සත්ත්වයෝ ඉතා අප්‍රාය. වැලි යම් කෙනෙක් මිනිස්ලොවින් අත් තැනි උපදිත් ද, මේ සත්ත්වයෝ ම ඉතා බොහෝය.

එහෙයින් මහණෙනි, තොප විසින් මෙහි මෙසේ හික්මිය යුතු. “තොපමා ව වෙසෙන්නමෝ”යි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැයි.

8. 1. 3.

කුලසුභතං

385. සාවස්ථියං--

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යානි කානිචි කුලානි බහුජ්ඣිකානි අපපුරිසානි,
තානි සුප්පට්ඨියානි හොනති වොරෙහි කුමානෙතකෙහි. එවමෙව බො
භික්ඛවෙ, යස්ස කස්සචි භික්ඛුනො මෙතතා වෙතොවිමුත්ති අභාවිතා අබහුලී-
කතා, සො සුප්පට්ඨියො හොති අමනුස්සෙහි.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යානි කානිචි කුලානි අපපිජ්ඣිකානි¹ බහුපුරිසානි,
තානි දුප්පට්ඨියානි හොනති වොරෙහි කුමානෙතකෙහි. එවමෙව බො
භික්ඛවෙ, යස්ස කස්සචි භික්ඛුනො මෙතතා වෙතොවිමුත්ති භාවිතා
බහුලීකතා, සො දුප්පට්ඨියො හොති අමනුස්සෙහි

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං: මෙතතා තො වෙතොවිමුත්ති
භාවිතා භවිස්සති බහුලීකතා යානිකතා වජ්ජිකතා අනුට්ඨිතා පරිචිතා
සුසමාරඤ්ඤාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

8. 1. 4.

ඔක්කායනසුභතං

386. සාවස්ථියං--

යො භික්ඛවෙ, පුබ්බණ්හසමයං ඔක්කායනං² දුතං දදෙය්‍ය, යො
මජ්ඣන්තිකං සමයං ඔක්කායනං දුතං දදෙය්‍ය, යො සායණ්හසමයං
ඔක්කායනං දුතං දදෙය්‍ය, යො චා පුබ්බණ්හසමයං අන්තමස්සො ගඤ්ඤාන
මත්තමපි මෙතතං චිත්තං භාවෙය්‍ය, යො චා මජ්ඣන්තිකං සමයං අන්තමස්සො
ගඤ්ඤානමත්තමපි මෙතතං චිත්තං භාවෙය්‍ය, යො චා සායණ්හසමයං
අන්තමස්සො ගඤ්ඤානමත්තමපි මෙතතං චිත්තං භාවෙය්‍ය, ඉදං තතො
මහපථලතරං.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං: මෙතතා තො වෙතොවිමුත්ති
භාවිතා භවිස්සති බහුලීකතා යානිකතා වජ්ජිකතා අනුට්ඨිතා පරිචිතා
සුසමාරඤ්ඤාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

1. අපපිජ්ඣිකානි, - සිමු, සි 1, 2, ස්‍යා.

2. උක්කායනං - සි 1, 2.

8. 1. 3.

කුල සුත්‍රය

385 සැමැත්තුවර-

මහණෙනි, යම් සේ බොහෝ සත්‍රින් ඇති අලා පුරුෂයන් ඇති යම් කිසි කුලයෝ වෙද්ද, ඔහු කළයෙහි සැඟවූ පහත් එළියෙන් තොරකම් කරණ කුලු තොරැත් විසින් සුවසේ වෙහෙසිය හැක්කානු වෙති. මහණෙනි, එහෙයින් ම යම් කිසි මහණකු විසින් මෙතනාවේතොවිච්ඡන්තිය (මෙත්‍රිධ්‍යානය) නොවඩන ලද්ද, බහුල තො කරණ ලද්ද, හෙතෙමේ අමනුෂ්‍යයන් විසින් සුවසේ වෙහෙසිය හෙන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, යම් සේ අලා සත්‍රින් ඇති බොහෝ පුරුෂයන් ඇති යම් කිසි කුලයෝ වෙද්ද, ඔහු කුලු තොරැත් විසින් තො වෙහෙසිය හෙන්නානු වෙති. මහණෙනි, එහෙයින් ම යම් කිසි මහණකු විසින් මෙතනාවේතොවිච්ඡන්තිය වඩන ලද්ද, බහුල කරණ ලද්ද, හෙතෙමේ අමනුෂ්‍යයන් විසින් තො වෙහෙසිය හෙන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ නික්මිය යුතු: “අප විසින් මෙතනාවේතොවිච්ඡන්තිය වඩන ලද්දී බහුල කරණ ලද්දී සුකත යානයක් මෙන් කරණ ලද්දී ප්‍රතික්‍ෂාචියෙන් වාහ්‍යවක් මෙන් කරණ ලද්දී එළඹ සිටියක් කරණ ලද්දී පුරුදු කරණ ලද්දී මැනවින් පිරිසුන් කරණ ලද්දී වන්නී ය” යි මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ නික්මිය යුතු මැයි.

8. 1. 4.

බන්ධනාසන සුත්‍රය

386 සැමැත්තුවර-

මහණෙනි, යමෙක් පෙරවරු මහබත් සැළි සියක් දත් දෙන්නේ ද, යමෙක් මද්දහතෙහි මහබත් සැළි සියක් දත් දෙන්නේ ද, යමෙක් සවස් කල මහබත් සැළි සියක් දත් දෙන්නේ ද, යමෙකුත් පෙරවරු යටත් පිරිසෙයින් ගෝඥතා (දෙනෙය් තතපුච්ඡ එක් වරක් අදතා) කල් පමණකුදු මෙත් සිත වඩන්නේ ද, යමෙකුත් මද්දහතෙහි යටත් පිරිසෙයින් ගෝඥතා කල් පමණකුදු මෙත් සිත වඩන්නේ ද, යමෙකුත් සවස් වරු යටත් පිරිසෙයින් ගෝඥතා කල් පමණකුදු මෙත් සිත වඩන්නේ ද, මෙය ඒ දතට වඩා මහත්ඵල ය.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ නික්මිය යුතු: “අප විසින් මෙතනාවේතොවිච්ඡන්තිය වඩන ලද්දී බහුල කරණ ලද්දී යානයක් මෙන් කරණ ලද්දී වාහ්‍යවක් මෙන් කරණ ලද්දී එළඹ සිටියක් කරණ ලද්දී පුරුදු කරණ ලද්දී මැනවින් පිරිසුන් කරණ ලද්දී වන්නී ය” යි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ නික්මිය යුතු මැයි.

8. 1. 5.

සභාවිසුභතං.

387. සාවිසුභතං--

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සත්ති තිණ්හථලා, අථ පුරිසො ආගච්ඡියා “අහං ඉමං සත්තිං තිණ්හථලං පාණිනා වා මුට්ඨිනා වා පතිලෙණියාමි පති-කොට්ටෙය්‍යාමි¹ පතිවට්ටෙය්‍යාමි”ති.² තං කිමමඤ්ඤාපි භික්ඛවෙ, හඤ්ඤා භු ඛො සො පුරිසො අමුං සත්තිං තිණ්හථලං පාණිනා වා මුට්ඨිනා වා පතිලෙණෙත්තුං පතිකොට්ටෙත්තුං පතිවට්ටෙත්තුනති? නො හෙතං භනෙත. තං කියා හෙත්තු? අසු හි භනෙත සත්ති තිණ්හථලා න සුඤ්ඤා පාණිනා වා මුට්ඨිනා වා පතිලෙණෙත්තුං පතිකොට්ටෙත්තුං පතිවට්ටෙත්තුං. යාවදෙව ච පත සො පුරිසො කිලමථය්‍යා විසාතස්ස භාගී අය්‍යාති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යස්ස කස්සපි භික්ඛුනො මෙත්තා වෙතොවිමුත්ති භාවිතා ඛුලුලිකතා යාතීකතා චජ්ඣිකතා අනුට්ඨිතා පරිචිතා සුසමාරඤා, තස්ස වෙ අමනුස්සො චිත්තං බිපිතබ්බං මඤ්ඤායා, අථ ඛො සොව අමනුස්සොකිලමථය්‍යා විසාතස්ස භාගී අය්‍යා.

තසමාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සිකඛිතබ්බං. මෙත්තා නො වෙතොවිමුත්ති භාවිතා භවිස්සති ඛුලුලිකතා යාතීකතා චජ්ඣිකතා අනුට්ඨිතා පරිචිතා සුසමාරඤාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සිකඛිතබ්බනති.

8. 1. 6

ධනුගගහසුභතං.

388. සාවිසුභතං--

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, වත්තාරෙ දළ්ඤාධම්මා ධනුගගහා සිකඛිතා කභගථා කතුපාසතා වතුද්දිසා සිතා අය්‍ය, අථ පුරිසො ආගච්ඡියා “අහං ඉමෙසං වතුන්තං දළ්ඤාධම්මාතං ධනුගගහාතං සිකඛිතාතං කභගථාතං කතුපාසතාතං වතුද්දිසා කණ්ඨා බිත්තෙ අපභිට්ඨිතෙ පඨවියං³ ගහෙත්වා ආභරිස්සාමි”ති. තං කිමමඤ්ඤාපි භික්ඛවෙ, ජවනො පුරිසො පරමෙත ජවෙන සමත්තාගතොති අලං වචනායාති?

එකස්ස වෙපි භනෙත, දළ්ඤාධම්මස්ස ධනුගගහස්ස සිකඛිතස්ස⁴ කභගථාස්ස කතුපාසතස්ස කණ්ඨා බිත්තං අපභිට්ඨිතං පඨවියං⁴ ගහෙත්වා ආභරෙය්‍ය, ජවනො පුරිසො පරමෙත ජවෙන සමත්තාගතොති අලං වචනාය. කොපතවාදෙ වතුන්තං දළ්ඤාධම්මාතං ධනුගගහාතං සිකඛිතාතං කභගථාතං කතුපාසතාතාති.

1. පතිකොට්ටෙය්‍යාමි - සි 1, 2.

2. පතිවට්ටෙය්‍යාමි - සි 1, 2.

3. සුසිකඛිතස්ස - මජ්ඣ.

4. පුරිසියං - සි 1, 2, ථට්ඨියං - මජ්ඣ.

8. 1. 5.

සන්ති සූත්‍රය

387. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, යම් සේ තියුණු තල ඇති සිරියක් වේද, එකල්හි “මම තියුණු තල ඇති මේ සිරිය අතින් හෝ මිටෙන් හෝ පැහැර තමන්තෙමි. (බාරා දෙක එක් කොට) අලවන්නෙමි. දිග හැර තැවත හකුළුවන්නෙමි” යි පුරුෂයෙක් එන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවූ ද, ඒ පුරුෂ තෙමේ තියුණු තල ඇති මේ සිරිය අතින් හෝ මිටෙන් හෝ තමන්තම අලවන්නට දිග හැර තැවත හකුළුවන්නට නිසි ද? වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය. ඒ කවර හෙයින්ද? වහන්ස, තියුණු තල ඇති ඒ සිරිය අතින් හෝ මිටෙන් හෝ තමන්තම අලවන්නට දිග හැර තැවත හකුළුවන්නට සුකර නො වේ. ඒ පුරුෂ තෙමේ (ඒ සදහා යම්තාක් වැර වඩා ද,) ඒතාක් ම වෙහෙසීමට විඩාවට හිමියෙක් වන්නේ ය.

මහණෙනි, එහෙයින් ම යම් කිසි මහණකු විසින් මෙතො වේතො-විමුක්තිය වඩන ලද ද, බහුල කරණ ලද ද, යාතයක් මෙන් කරණ ලද ද, වාසනුවක් මෙන් කරණ ලද ද, එළඹ සිටියක් කරණ ලද ද, පුරුදු කරණ ලද ද, මැහවින් පිරිපුන් කරණ ලද ද, ඉදින් අමනුෂ්‍යයෙක් ඔහුගේ සිත පෙරලිය යුතු ය යි හඟනේ තම් වැලි ඒ අමනුෂ්‍ය තෙමේ වෙහෙසීමට විඩාවට හිමියෙක් වන්නේ ය.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ හික්මිය යුතු: “අප විසින් මෙතො වේතොවිමුක්තිය වඩන ලද්දී බහුල කරණ ලද්දී යාතයක් මෙන් කරණ ලද්දී වාසනුවක් මෙන් කරණ ලද්දී එළඹ සිටියක් කරණ ලද්දී පුරුදු කරණ ලද්දී මැහවින් පිරිපුන් කරණ ලද්දී වන්නී ය” යි මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැයි.

8. 1. 6.

බහුගහන සූත්‍රය

388. සැවැත්නුවර-

මහණෙනි, යම් සේ දැඩි දුනු දරණ නිපුණ වූ කාතකයා වූ දැක්වූ බහුශ්ශිලා ඇති දුනුවාගේ සිවුදෙනෙක් සිවුදිග සිවියෝ ද, එකල්හි දැඩි දුනු ඇති නිපුණ වූ කාතකයා වූ දැක් වූ බහුශ්ශිලා ඇති මේ සිවු දුනුවාගේ විසින් සිවුදිගට විදින ලද ඊතල පොළොවෙහි නො පිහිටියවුන්ම (පොළොව නොගෙන තෙක්ම) මම හැර ගෙන එන්නෙමි” යි. පුරුෂයෙක් එන්නේ ය. මහණෙනි, ඒ කීමැයි හඟිවූ ද, “එසේ දිවිය හෙත්තා වූ මේ පුරුෂ තෙම උතුම් ජව ඇත්තේ ය යි - දිවිය හෙත්තේ ය යි කියන්නට සුදුසු ද” යි:

වහන්ස, දැඩි දුනු දරණ උගත් කළපුරුදු දැක්වූ සිප් ඇති එක් දුනුවායකු විසින් විදිනලද හිත පොළොව නො ගෙන තෙක් ම ඉදින් හැර ගෙන එන්නේ තම් එසේ දිවිය හෙත පුරුෂයා උතුම් ජව ඇත්තේ ය යි කියන්නට සුදුසු ය. දැඩි දුනු දරණ උගත් කළපුරුදු දැක්වූ සිප් ඇති දුනුවාගේ සිවුදෙනෙකුත් විදි හි ගැණ කවර කථා ද?

යථා ච භික්ඛවෙ, තස්ස පුරිතස්ස ජවො යථා ච චන්දිමසුරියානං ජවො තතො සිඝතරො. යථා ච භික්ඛවෙ, තස්ස පුරිතස්ස ජවො, යථා ච චන්දිමසුරියානං ජවො, යථා ච යා දෙවතා චන්දිමසුරියානං පුරතො ධාවනාති, තාසං දෙවතානං ජවො තතො සිඝතරො.¹ යථා ච භික්ඛවෙ, තස්ස පුරිතස්ස ජවො, යථා ච චන්දිමසුරියානං ජවො, යථා ච යා දෙවතා චන්දිමසුරියානං පුරතො ධාවනාති තාසං දෙවතානං ජවො, තතො සිඝතරං ආයුසංඛාරා බිඤ්ඤාති.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සිත්තිතබ්බං: අපමතතා, විහරියාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සිත්තිතබ්බනාති.

8 1. 7.

ආණ්ඩුපාතං

389 සාවජ්ජිකං-

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, දසාරහානං² ආණ්ඩුකො තාම මුද්ධිකො අහොසි තස්ස දසාරහා ආණ්ඩුකෙ ඵලිතෙ³ අඤ්ඤං ආණ්ඩු මදගිංසු. අහු බො සො භික්ඛවෙ සමයො යං ආණ්ඩුකස්ස මුද්ධිකස්ස පොරාණං පොකඛර ඵලකං.⁴ අනතරධාසී, ආණ්ඩුසංඛාරො අවසිසිසී.

එවමෙව බො භික්ඛවෙ, හවිසසනාති භික්ඛු අතාගතමඤ්ඤානං, යෙ තෙ සුත්තනතා: තථාගතභාසිතා: ගමහිරා ගමහිරන්තා: ලොකුත්තරා: සුඤ්ඤතපට්ඨංසුත්තා,⁵ තෙසු හඤ්ඤමානෙසු න සුසංසිසිසානාති,⁶ න සොතං මදගිංසානාති, න අඤ්ඤවිතනං උපට්ඨාපෙසානාති. න ච තෙ ධම්මෙ උග්ගහෙතබ්බං පරියාපුණ්ණිතබ්බං මඤ්ඤියානාති. යෙ පන තෙ සුත්තනතා: තථිකතා කාවෙය්සා විතතකඛරා විතතඛසඤ්ඤා: බාහිරකා සාවකභාසිතා, තෙසු හඤ්ඤමානෙසු සුසංසිසිසානාති, සොතං මදගිංසානාති, අඤ්ඤවිතනං උපට්ඨාපෙසානාති තෙ ච ධම්මෙ උග්ගහෙතබ්බං පරියාපුණ්ණිතබ්බං මඤ්ඤියානාති. එවමෙව තෙසං භික්ඛවෙ, සුත්තනතානං තථාගතභාසිතානං ගමහිරානං ගමහිරන්තානං ලොකුත්තරානං සුඤ්ඤතපට්ඨංසුත්තානං අනතරධානං හවිසසති.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සිත්තිතබ්බං: "යෙ තෙ සුත්තනතා: තථාගතභාසිතා: ගමහිරා ගමහිරන්තා: ලොකුත්තරා: සුඤ්ඤතපට්ඨංසුත්තා, තෙසු හඤ්ඤමානෙසු සුසංසිසිසාමි, සොතං මදගිංසාමි, අඤ්ඤවිතනං උපට්ඨාපෙසාමි තෙ ච ධම්මෙ උග්ගහෙතබ්බං පරියාපුණ්ණිතබ්බං මඤ්ඤියාමාති එවං හි වො භික්ඛවෙ, සිත්තිතබ්බනාති.

1. සිඝතරං - මජ්ඣ. 2. දසාරහානං - සිමු. 3. ඝට්ඨිතෙ - මජ්ඣ, PTS

4. පොකඛරං ඵලකං - සිමු, සං. 5. සුඤ්ඤතපට්ඨංසුත්තං - මජ්ඣ.

6. සුසංසිසිසානාති - සිමු, සි 1, 2

මහණෙනි, ඒ පුරුෂයාගේ වෙගය යම්බඳ ද, සලකිරු දෙදෙනාගේ යම්බඳ වෙගයෙක් වේ නම් (එය) ඊට වඩා ශීඝ්‍ර ය. මහණෙනි, ඒ පුරුෂයාගේ වෙගය යම් බඳ ද, සලකිරු දෙදෙනාගේ වෙගය, යම් බඳ ද, යම් දේවතා කෙනෙක් සලකිරු දෙදෙනාට පෙරටු ව යම් සේ දිවෙත් නම් ඒ දේවතාවන්ගේ වෙගය එයට වඩා ශීඝ්‍ර ය. ඒ පුරුෂයාගේ වෙගය යම් බඳ ද, සලකිරු දෙදෙනාගේ වෙගය යම් බඳ ද, යම් දේවතා කෙනෙක් සලකිරු දෙදෙනාට පෙරටු ව දිවෙත් නම් ඒ දේවතාවන්ගේ වෙගය යම් බඳ ද, ඊට වඩා ශීඝ්‍රව ආයුසංස්කාරයෝ (රූප ජීවිතීන්ද්‍රියයෝ) ඝෂය වෙත්.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ හික්මිය යුතු. “නොපමා ව වෙසෙන්නෙමු”යි. මහණෙනි, නොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

8 1. 7.

ආණ්ඩු සුත්‍රය

389 සැමැත්තුවර-

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි: (අත්වැන්නෙන් දශයෙන් කොටසක් ගන්නා බැවින්) දසාරක (තම් වූ) ඝෘත්‍රියයන්ගේ ආණ්ඩු නම් මිනිසු බෙරයෙක් විය. දසාරකයෝ ඒ අණබෙරය පැළවූ කල්හි ඊට අත් ඇණයක් ගැසූහ. මහණෙනි, යම් කලෙක්හි ආණ්ඩු මිනිසුබෙරයේ පැරණි බෙරකඳ අතුරුදන් වී ද, ඇණහැකිල්ල ම ඉතිරි වී ද, එබඳු කලෙක් වූයේ ම ය.

මහණෙනි, එහෙයින් ම මතුකාලයෙහි හිඤ්ඤ වන්නාහ. (ඔහු) තථාගත-යන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද ගැඹුරු වූ ගැඹුරු අරුත් ඇති ලොවුතුරු අරුත් දක්වන ශුන්‍යතා ධර්මය පවසන යම් ඒ සුත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙද්ද, ඔවුන් දේශනා කරණු ලබන කල්හි අසනු කැමති නො වන්නාහ. කන් යොමු නො කරන්නාහ. අවබෝධය පිණිස සිත නො එළවන්නාහ. ඒ දහම් උගත යුතු ය යි පිරිවැතිය යුතු ය යි නොසිතන්නාහ. කවීන් විසින් කරණ ලද කවීන් විසින් නිපදවන ලද විසිතුරු අකුරු ඇති විසිතුරු ව්‍යංජන ඇති සස්තෙත් පිටත්හි වූ (අත්) සවිවත් විසින් දෙසන ලද යම් ඒ සුත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙද්ද, ඔවුන් කියනු ලබන කල්හි අසනු කැමති වන්නාහ. කන් යොමු කරන්නාහ. අවබෝධය පිණිස සිත එළවන්නාහ. ඒ දහම් උගත යුතු ය යි ද පිරිවැතිය යුතු ය යි සිතන්නාහ. මහණෙනි, මෙසේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද ගැඹුරු වූ ගැඹුරු අරුත් ඇති ලොවුතුරු අරුත් දක්වන ශුන්‍යතා ධර්මය පාවසෙන සුත්‍රාන්තයන්ගේ අතුරුදහන් වීම වන්නේ ය.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ හික්මිය යුතු: තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද ගැඹුරු වූ ගැඹුරු අරුත් ඇති ලොවුතුරු අරුත් දක්වන ශුන්‍යතා ධර්මය පාවසෙන යම් ඒ සුත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙද්ද, ඔවුන් දේශනා කරණු ලබන කල්හි අසනු කැමති වන්නෙමු. කන් යොමු කරන්නෙමු. අවබෝධය පිණිස සිත එළවන්නෙමු. ඒ දහම් ම උගත යුතු ය යි, පිරිවැතිය යුතු ය යි සිතන්නෙමු”යි. මහණෙනි, නොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු මැ යි.

8. 1. 8

කලිඛරූපධානසූතනං.

390. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා වෙසාලියං විහරති මහාවිනෙ භූමාශාරසාලායං. තත්ත -පෙ- භගවා එතදවොච:

කලිඛරූපධානං භික්ඛවෙ, එතරහි ලිච්ඡී විහරන්ති අපමන්තා ආතාපිනෝ උපාසකස්මිං. තෙසං රුජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහි-පුතෙතාන ලහති ඔතාරං, න ලහති ආරම්මණං. භවිස්සන්ති භික්ඛවෙ, අතාගතමඤ්චානං ලිච්ඡී සුමුමාලා මුදුතඵණභත්තපාදා. තෙ මුදුකාසු සෙය්‍යාසු තුලබ්බේඛාභතාදිසු යාව සුරිසුග්ගමනා සෙය්‍යං කපොසානති. තෙසං රුජා මාගධො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතෙතා ලිච්ඡී ඔතාරං, ලිච්ඡී ආරම්මණං.

කලිඛරූපධානං භික්ඛවෙ, එතරහි භික්ඛු විහරන්ති අපමන්තා ආතාපිනෝ පධානස්මිං. තෙසං මාරෙ පාපිමා න ලහති ඔතාරං, න ලහති ආරම්මණං. භවිස්සන්ති භික්ඛවෙ, අතාගතමඤ්චානං භික්ඛු සුමුමාලා මුදුතඵණභත්තපාදා. තෙ මුදුකාසු සෙය්‍යාසු තුලබ්බේඛාභතාදිසු යාව සුරිසුග්ගමනා සෙය්‍යං කපොසානති තෙසං මාරෙ පාපිමා ලිච්ඡී ඔතාරං, ලිච්ඡී ආරම්මණං.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිභබ්බං: “කලිඛරූපධානං විහරිස්සාම අපමන්තා ආතාපිනෝ පධානස්මි”න්ති.¹ එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

8. 1. 9.

නාගසූතනං.

391. භාවජජියං-

තෙන ඛො පත සමයෙන අඤ්ඤතරෙ තවො භික්ඛු අභිවෙලං කුලාති උපසඤ්ඤමති. තමෙන භික්ඛු එවමාහංසු: “මා ආයස්මා අභිවෙලං කුලාති උපසඤ්ඤම”ති. සො භික්ඛුහි වුච්චමානො එවමාහ: “ඉමෙහි තාම පෙර භික්ඛු කුලාති උපසඤ්ඤමතබ්බං මඤ්ඤිස්සන්ති, කිමඛගපනාහ”න්ති.

අථ ඛො සම්මසුලා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤමිංසු. -පෙ- එකමන්තා නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තා එතදවොචු: ඉධ භන්තො අඤ්ඤතරෙ තවො භික්ඛු අභිවෙලං කුලාති උපසඤ්ඤමති. තමෙන භික්ඛු එවමාහංසු: “මා ආයස්මා එවං අභිවෙලං කුලාති උපසඤ්ඤම”ති. සො භික්ඛු භික්ඛුහි වුච්චමානො එවමාහ: “ඉමෙහි තාම පෙර භික්ඛු කුලාති උපසඤ්ඤමතබ්බං මඤ්ඤිස්සන්ති, කිමඛගපනාහ”න්ති.

1. පධානස්මි - සිවු.

8. 1. 8.

කලිංගරූපධාන සූත්‍රය

390. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක්කල්ලක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර මහාවනයෙහි කුටාභාරසාලාවෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී ... මෙය වදල සේක.

මහණෙනි, දැන් ලිච්ඡවිහු ලිංකොටයක් කන්වසින් කොට ඇත්තාහු අප්‍රමතත ව වියඟී ඇති ව ගුරුපාත්‍රයෙහි (ශිලා හැදෑරීමෙහි) යෙදුනාහු වාසය කෙරෙහි. මගධාධිපති වේදේහී පුත් අක්කත් රජ තෙමේ ඔවුන්ගේ සිදුරක් නො ලබයි. අරමුණක් (ප්‍රත්‍යයයක්) නො ලබයි. මහණෙනි, අතාගත කාලයෙහි ලිච්ඡවිහු සියුමැලි වූවෝ මුදුතුරුණු අත් පා ඇත්තෝ වන්නාහ. ඔහු පුලුන් කන්වසින් (=කොට්ට) ඇති මුදු යහන්හි හිරු උද වන තෙක් ශයනය කරන්නාහ. මගධාධිපතී වේදේහී පුත් අජාසත් රජ තෙමේ (ඔවුන් දිනුමට) ඔවුන්ගේ සිදුරක් ලබන්නේ ය. අරමුණක් ලබන්නේ ය.

මහණෙනි, දැන් හික්කුහු ලිංකොට කන්වසින් කොට ඇත්තාහු අප්‍රමතත ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව ප්‍රධන්වියඟීයෙහි යෙදුනාහු වාසය කෙරෙත්. පවිටු මරු තෙමේ ඔවුන්ගේ සිදුරක් නො ලබයි. අරමුණක් නො ලබයි. මහණෙනි, අතාගත කාලයෙහි හික්කුහු සියුමැලි වූවෝ මුදුතුරුණු අත් පා ඇත්තෝ වන්නාහ. ඔහු පුලුන් කන්වසින් ඇති මුදු යහන්හි හිරු උදවන තෙක් ශයනය කරන්නාහ. පවිටු මරු තෙමේ ඔවුන්ගේ සිදුරක් (අවකාශයක්) ලබන්නේ ය. අරමුණක් ලබන්නේ ය.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ නික්මිය යුතු: “දව කඩක් කන්වසින් කොට ඇත්තමෝ අප්‍රමතත ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව ප්‍රධන්වියඟීයෙහි යෙදුනමෝ වාසය කරන්නෙමු”යි මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ නික්මිය යුතු මැ යි.

8. 1. 9.

නාග සූත්‍රය

391. සැවැන්කුටර-

එකල්හි එක්තරු තවක මහණෙක් වෙලාව ඉක්මවා කුලයන් කර එළඹෙයි. හික්කුහු ඒ මේ මහණහට “ආයුඝමතුති, වෙලාව ඉක්මවා කුලයන් කර නො එළඹෙව” යි මෙසේ කීහ. ඒ මහණ තෙමේ හික්කුන් විසින් කියනු ලබන්නේ “මේ සථවිර හික්කුහු කුලයන් කර එළඹිය යුතු කොට හඟිත්. කවර හෙයෙකින් මම නො එළඹෙමි ද” යි මෙසේ කී ය.

එකල්හි බොහෝ හික්කුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹියහ ... එකත්පසෙක හුන් ඒ හික්කුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, මෙහි එක්තරු තවක මහණෙක් වෙලාව ඉක්මවා කුලයන් වෙත එළඹෙයි. ඒ මේ මහණහට හික්කුහු “ආයුඝමතුති, මෙසේ වෙලාව ඉක්මවා කුලයන් කර නො එළඹෙව” යි කීහ. ඒ මහණ තෙමේ හික්කුන් විසින් කියනු ලබන්නේ “මේ සථවිර හික්කුහු කුලයන් කර එළඹිය යුතු කොට හඟිති. කවර හෙයෙකින් මම නො එළඹෙමි ද” යි මෙසේ කී ය” යි මෙය සැළකළහ.

භූතපුබ්බං භික්කුවෙ, අරඤ්ඤායනනෙ මහාසරසී තං තාගා උපනිස්සාය විහරන්ති තෙ තං සරසීං ඔගාහෙත්වා සොණ්ඩාය භිසමුලාලං අබ්භුග්ගහෙත්වා¹ සුචික්කාලිතං වික්කාලෙත්වා අකද්දමං සඬ්ඛාදිත්වා² අජේඬ්ඛාගරන්ති තෙසං තං වණණාය වෙව හොති බලාය ව න ව තතොතිදුතං මරණං වා නිගව්ඡන්ති, මරණමතතං වා දුක්ඛං.

තෙසංඤ්ඤාව ඛො පත භික්කුවෙ, මහාතාගාතං අනුසික්කමානා තරුණා භිංකව්ඡාං, තෙ තං සරසීං ඔගාහෙත්වා සොණ්ඩාය භිසමුලාලං අබ්භුග්ගහෙත්වා¹ න සුචික්කාලිතං වික්කාලෙත්වා සකද්දමං අසඬ්ඛාදිත්වා අජේඬ්ඛාගරන්ති. තෙසං තං තෙව වණණාය හොති ත බලාය. තතොතිදුතං මරණං වා නිගව්ඡන්ති, මරණමතතං වා දුක්ඛං.

එවමෙව ඛො භික්කුවෙ, ඉධ ථෙරු භික්ඛු පුබ්බණ්ණසමයං නිවාසෙත්වා පතතච්චරමාදාය ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පවිසන්ති. තෙ තජ් ධම්මං භාසන්ති තෙසං ගිහී පසන්නාකාර කරෙන්නති. තෙ තං ලාභං අගටිතා අමුච්ඡිතා අතජේඬ්ඛාපන්නා,³ ආදීතවදස්සාවිනො නිස්සරණපඤ්ඤා පරි භුඤ්ජන්ති. තෙසං තං වණණාය වෙව හොති බලාය ව න ව තතොතිදුතං මරණංවා නිගව්ඡන්ති, මරණමතතං වා දුක්ඛං.

තෙසංඤ්ඤාව ඛො පත භික්කුවෙ, ථෙරුතං භික්ඛුනං අනුසික්කමානා නවා භික්ඛු පුබ්බණ්ණසමයං නිවාසෙත්වා පතතච්චරමාදාය ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පවිසන්ති. තෙ තජ් ධම්මං භාසන්ති. තෙසං ගිහී පසන්නාකාරං කරෙන්නති. තෙ තං ලාභං ගටිතා මුච්ඡිතා අතජේඬ්ඛාපන්නා අතාදීතවදස්සාවිනො අනිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්ති. තෙසං තං තෙව වණණාය හොති න බලාය. තෙ තතොතිදුතං මරණං වා නිගව්ඡන්ති, මරණමතතං වා දුක්ඛං.

තස්සාවතීභ භික්කුවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං: “අගටිතා අමුච්ඡිතා අතජේඬ්ඛාපන්නා ආදීතවදස්සාවිනො නිස්සරණපඤ්ඤා ලාභං පරිභුඤ්ජියාමා”ති එවං හි වො භික්කුවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

8. 1. 10.

භිලාලසුභතං

392. සාමපජීයං-

තෙන ඛො පත සමයෙත අඤ්ඤාතරො භික්ඛු අතිවෙලං භූලෙසු වාරිතතං ආපජ්ජති. තමෙතං භික්ඛු එවමාහංසු: “මා ආයස්සා අතිවෙලං භූලෙසු වාරිතතං ආපජ්ජ”ති සො භික්ඛු භික්ඛුහී චුච්චමානො ත රමති.⁴

1 අග්ගාගහෙත්වා - සිමු, සී 1, 2; අබ්බුහෙත්වා - අට්ඨකථා, අබ්බාග්ගහෙත්වා - ඡේසං.

2 සංඛරිත්වා. PTS 3. අකජ්ඣාපන්නා - සිමු, සෘ1.

4 චිරමයි - ඡේසං, PTS

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි: “වත පෙදෙසක මහවිලෙක් විය. ඇත්තු එ විල ඇසුරු කොට වෙසෙති. ඔහු එ විලට බැස සොඹින් තෙලුඹල හා තෙලුඹුදුලී උදුරා ගෙණ හුපිරිසිදු ව සෝදු මඩ රහිතව සපා ගිලීන්. එය ඔවුන්ගේ වණ්ණ පිණිස ද බලය පිණිස ද වේ. එ හේතුවෙන් මරණයට හෝ මරණය හා සම දුකට හෝ නො පැමිණෙති.

මහණෙනි, එ මහ ඇතුන් අනු ව හික්මෙන්නා වූ තරුණ ඇත්පාවච්ච වෙත්. ඔහු එ විලට බැස සොඹින් තෙලුඹල හා තෙලුඹුදුලී උදුරා ගෙණ පිරිසිදු ව නො සෝදු මඩ සහිතව නො සපා ගිලීන්. එය ඔවුන්ගේ වණ්ණ පිණිස නො වේ ම ය. බලය පිණිස ද නො වේ ම ය. එ හේතුවෙන් මරණයට හෝ මරණය හා සම දුකට හෝ පැමිණෙත්.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මෙසස්තෙහි සථවිරභික්ෂුහු පෙරවරු කාලයෙහි හැද පෙරව පාසිවුරු ගෙණ ගමට හෝ නියමිතමට හෝ පිඬු පිණිස පිවිසෙත් ඔහු එහි දී දහම් දෙසත්. ගිහියෝ ඔවුනට පහන් අයුරක් කෙරෙත්. (ප්‍රත්‍යය දෙත්.) ඔහු නො හිඳි වුවාහු මූසපත් නො වුවාහු තෘෂ්ණාවෙන් නො ගැලී සිටියාහු දෙස් දක්නාසුලු වුවාහු සසරින් නික්ම යෑමේ නුවණින් යුක්ත වුවාහු එ ලාභය පරිභෝග කෙරෙත් එය ඔවුන්ගේ වණ්ණ පිණිස ද බලය පිණිස ද වේ එ හේතුවෙන් මරණයට හෝ මරණය හා සම දුකට හෝ නො පැමිණෙත්.

එ සථවිර භික්ෂුන් අනුව ම හික්මෙන්නා වූ තවක භික්ෂුහු තුමු පෙරවරු කාලයෙහි හැද පෙරව පාසිවුරු ගෙණ ගමකට හෝ නියමිතමකට හෝ පිඬු පිණිස පිවිසෙත්. ඔහු එහි දහම් දෙසත්. ගිහියෝ ඔවුනට පහන් අයුරක් කෙරෙත් (ප්‍රත්‍යය දෙත්.) ඔහු හිඳි වුවාහු මූසපත් වුවාහු තෘෂ්ණාවෙන් ගැලුනාහු දෙස් නො දක්නාසුලු වුවාහු නික්ම යෑමේ නුවණ තැත්තාහු එ ලාභය වළඳත්. එය ඔවුන්ගේ වණ්ණ පිණිස නො ම වේ. බලය පිණිස ද නො ම වේ. ඔහු එ හේතුවෙන් මරණයට හෝ මරණය හා සම දුකට හෝ පැමිණෙත්.

මහණෙනි, එකෙසින් මෙහි මෙසේ නික්මිය යුතු: “නො හිඳි වුවමෝ මූසපත් නුවුවමෝ තෘෂ්ණාවෙහි නො ගැලුනමෝ දෙස් දක්නමෝ නිසාරණ ප්‍රඥ ඇත්තමෝ ලාභය වළඳන්නෙමු”යි. මහණෙනි, නොප විසින් මෙසේ නික්මිය යුතු මැ යි.

8. 1. 10.

බ්‍රාහ්ම සූත්‍රය

392. සැවැත්තුවර.

එකල්හි එක්තරා මහණෙක් වෙලාව ඉක්මවා කුලයන්හි හැසිරීමට පැමිණෙයි. භික්ෂුහු එ මොහුට “ආයුෂමත්ති, වෙලාව ඉක්මවා කුලයන්හි හැසිරීමට නො පැමිණෙව”යි මෙසේ කීහ. භික්ෂුන් විසින් කියනු ලබන එ මහණ තෙමේ නො ඇලෙයි

අථ ඛො සම්මනුලා භික්ඛු - පෙ- හභවන්තං එතදවොචුං: “ඉධ හතෙන අඤ්ඤාතරො භික්ඛු අතිවෙලං කුලෙසු වාරිතතං ආපජ්ජති. තමෙතං භික්ඛු එවමාහංසු “මා ආයස්මා අතිවෙලං කුලෙසු වාරිතතං ආපජ්ජ”ති. සො භික්ඛු භික්ඛුති ථුවචමානො ත රමත්”ති.

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, බිලාලො¹ සන්ධිමලසංඝකට්ඨෙර² ඩිනො අහොසි මුදුමුසිං මගයමානො,³ “යදයං මුදුමුසි ගොවරාය පක්කම්සසති, තතෙව තං ගහෙහො බාදිස්සාමි”ති. අථ ඛො භික්ඛවෙ, මුදුමුසි ගොවරාය පක්කම්. තමෙතං බිලාලො ගහෙහො සහසා අසඛ්ඛාදිනො⁴ අජෙඛාහරි. තස්ස මුදුමුසි අනතමපි බාදි, අනතභුණමපි බාදි. සො තතො නිදන්තං මරණමපි නිගච්ඡි, මරණමතතමපි දුක්ඛං.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ඉධෙකච්චො භික්ඛු පුබ්බණ්ණසමයං නිවාසෙහො පත්තච්චරමාදය ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පටිසති, අරක්ඛිතෙතෙව කායෙන අරක්ඛිතාය වාචාය අරක්ඛිතෙන චිත්තෙන අනුපට්ඨිතාය සතියා අසංවුතෙති ඉත්ථියෙති.

සො තත් පස්සති මාතුගාමං දුන්නිවත්තං වා දුපාරාදතං වා, තස්ස මාතුගාමං දිස්සා දුන්නිවත්තං වා දුපාරාදතං වා රාගො විතතං අනුභංසෙති. සො රුගානුභංසෙන චිත්තෙන මරණං වා නිගච්ඡති, මරණමතතං වා දුක්ඛං. මරණං හෙතං භික්ඛවෙ, අරියස්ස චිත්තෙය්‍යෙ සික්ඛං පට්චක්ඛාය භිතායාවතති. මරණමතතං හෙතං භික්ඛවෙ, දුක්ඛං යදිදං අඤ්ඤාතරං සංඛිලිට්ඨං ආපතතිං ආපජ්ජති, යථාරූපාය ආපතතියා ථුවාතං පඤ්ඤායති.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං: “රක්ඛිතෙතෙව කායෙන රක්ඛිතාය වාචාය රක්ඛිතෙන චිත්තෙන උපට්ඨිතාය සතියා සංවුතෙති ඉත්ථියෙති ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පටිසස්සාමා”ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

8. 1. 11.

සිභාලසුතතං.

393. භාවජජිං-

අසුත්ථ තො භූමෙන භික්ඛවෙ, රත්තියා පට්ඨුතසමයං සිභාලස්ස වස්සමානස්සාති?⁵ එවං හතෙන. එසො ඛො භික්ඛවෙ, ජරසිභාලො උක්කණ්ටකෙන⁶ නාම රොගජාතෙන ථුවෙට්ඨා. සො යෙන යෙන ඉච්ඡති, තෙන තෙන ගච්ඡති. යත් යත් ඉච්ඡති, තත් තත් තිට්ඨති. යත් යත් ඉච්ඡති, තත් තත් නිසීදති. යත් යත් ඉච්ඡති, තත් තත් නිපජ්ජති. සීතකොපි තං වාතො උපවායති. සාධු බවස්ස භික්ඛවෙ, යං ඉධෙකච්චො සක්ඛපුත්තියපටිඤ්ඤා එවරූපමපි අත්තභාවපට්ටිලාහං පටිසංවෙදයෙථ.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං: “අපමන්තා විහරිස්සාමා”ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බන්ති.

1. බිලාලො - සා. 2. සන්ධිකට්ඨෙර - සා. 3. ආගමයමානො - සා. මග්ගමානො - සි.පු, මග්ගයමානො - මජ්ඣ., PTS 4. සංඛාදිනො - සි.පු, මජ්ඣ., මංසංඛාදිනො - සා. සංඛාරිනො - PTS 5. වසමානස්සාති - සි.පු, සා. 6. උක්කණ්ටකෙන - මජ්ඣ., උක්කණ්ටකෙන - සි.පු, සි 1, 2 PTS

එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, මෙහි එක්තරා මහණෙක් වෙලාව ඉක්මවා කුලයන්හි හැසිරීමට පැමිණෙයි. භික්ෂුහු ඔහුට ආයුෂ්මත්ති, “වෙලාව ඉක්මවා කුලයන්හි හැසිරීමට තහමක් පැමිණෙව”යි මෙසේ කීහ. ඒ මහණ තෙමේ භික්ෂුන් විසින් කියනු ලබන්නේ නො ඇළේ ය”යි මෙය සැලකලහ.

මහණෙහි, පෙර වූවක් කියමි. බලලෙක් ගෘහස්ථයෙහි (දෙගෙයක් අතර) හෝ මලවහන දියලුක හෝ කසලහොබෙක හෝ “යම් කලෙක මේ මාදු මුඛිකාව ගොදුරු පිණිස යන්නේ ද, එහි දී ම උග්‍ර ගෙණ කන්නෙමි”යි මුදුම්යකු සොයමින් සිටියේ විය. මහණෙහි, එකල්හි ඒ මුදු මියා ගොදුරු පිණිස නික්මුනේ ය. බලලා ඒ මු ගෙණ නො සපා වහා ගැලපි ය. ඒ මුදු මියා ඒ බලලාගේ අතුනු ද කෑ ය. අතුනුබහන් ද කෑ ය ඒ භේකුවෙන් ඒ බලලා මරණයට හෝ මරණය සම දුකට හෝ පැමිණියේ ය.

මහණෙහි, එහෙයින් ම මෙහි ඇතැම් මහණෙක් පෙරවරු හැද පෙරව පාසිවුරු ගෙණ නො රක්තා ලද්දවූ ම කයින් නො රක්තා ලද වචනයෙන් නො රක්තා ලද සිහින් නො ඵලඹ සිටි සිතියෙන් සංවරණය නො කල ඉදුරන්ගෙන් යුතු ව ගමට හෝ නියමිගමට හෝ පිඩු පිණිස පිවිසෙයි.

හෙතෙමේ එහි දී තපුරු කොට හැන්ද වූ හෝ තපුරු කොට පෙරවූ හෝ මාගමක් දකී. තපුරු කොට හැන්ද වූ හෝ තපුරු කොට පෙරවූ හෝ මාගම දැකීමෙන් රහය ඔහුගේ සිත වතසයි. හෙතෙමේ රහයෙන් තැසුනු සිහින් මරණයට හෝ මරණය සම දුකකට හෝ පැමිණෙයි. මහණෙහි, යමෙක් සිකපිට්‍රිකෙව් කොට ගිහිබවට පෙරළේ ද, මේ සත්තෙහි මරණයයි. මහණෙහි, යම් බදු ඇවතකින් තැහි සිටීමෙන් පෙණේ නම් (එබදු) යම් කිලිට වූ එක්තරා (උට්ඨානගාමිනී) ඇවතකට පැමිණේ ද, මේ මරණය හා සම දුක ය.

මහණෙහි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ භික්ෂිය යුතු: “රක්තා ලද්ද වූ ම කයින් රක්තා ලද වචනයෙන් රක්තා ලද සිහින් ඵලඹ සිටි සිතියෙන් සංවෘත ඉදුරන්ගෙන් යුතු ව ගමට හෝ නියමිගමට හෝ පිඩු පිණිස පිවිසෙන්නෙමු”යි. මහණෙහි, තොප විසින් මෙසේ භික්ෂිය යුතු මැ යි.

8. 1. 11.

සිංහල සූත්‍රය.

393. සැවැත්තුවර-

මහණෙහි, තෙපි රු පාසුඵයමිහි හඬන සිවලකුගේ හඬ ඇසුනු ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙහි, මේ ජරසිවල් තෙමේ උකකණ්ටක නම් රෝගයකින් පහත්තා ලද්දේ ය. හේ යම් යම් තැන කැමැත්තේ නම් ඒ ඒ තැන යෙයි. යම් යම් තැන කැමැත්තේ නම් ඒ ඒ තැන සිටී. යම් යම් තැන කැමැත්තේ නම් ඒ ඒ තැන හිදී. යම් යම් තැන කැමැත්තේ නම් ඒ ඒ තැන හොව්. සිහිල් වාතය ද ඔහු වෙත හමයි (හේ මෙහිනුදු විතතාසාදයක් ලබයි.) මහණෙහි, යම් හෙයකින් මෙහි ‘ශාක්‍ය පුත්‍රියෙමිහි ප්‍රතිශ්‍ය ඇති ඇතැමෙක් මෙබදු වූ ද අත්බැව් පිළිලැබීමක් (විතතාසාදයක්) විදිනේ නම් එය සහපත් වන්නේ ය. (මෙය දෙව්දත් සදහා කියු.)

මහණෙහි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ භික්ෂිය යුතු: “තො පමා ව වෙසෙන්නෙමු” යි. මහණෙහි, තොප විසින් මෙසේ භික්ෂිය යුතු මැ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

8. 1. 12.

දුතියසිංගාලසුතතං.

394. සාවජජීයං--

අයුජ්ඣ භො භූමො භික්ඛවෙ, රතනියා පටවුසසමයං සිංගාලස්ස වස්සමානස්සාති¹ එවං භනො. සියා බො භික්ඛවෙ, තස්මිං ජරසිංගාලෙ යා කාචි කතඤ්ඤාතා කතවෙදිතා. ත තොච ඉධෙකචෙච සකාසුතනියපටිඤ්ඤා සියා කාචි කතඤ්ඤාතා කතවෙදිතා.

තස්මාතහ භික්ඛවෙ, එවං සිකඛිතබ්බං: “කතඤ්ඤාතො භවිස්සාම කතවෙදිතො. අලොසු අපකමපි කතං මා නස්සියාති”ති¹. එවං හි වො භික්ඛවෙ, සිකඛිතබ්බනති.

විගේශා පඨමො

තඤ්ඤාද්දනං:

කුටං තබසිබං කුලං ඔක්ඛා සතති ධනුස්සහො,
ආණ්ඞි කලිඛරො තාගො ඛිට්ඨාලො දො සිංගාලකාති.

ඔපම්මසංයුතතං සමතතං.

1 ත ව භො අලොසු අපකමපි නතං නස්සියාති - මජ්ඣං

8. 1. 12.

දුතිය සිභාලසූත්‍රය

394. සෑවෑන්නුවර-

මහණෙනි, තෙපි රූ පාසුළු යම හඬන සිවලකු හඬ ඇසුහු ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, ඒ ජරසිවලා කෙරෙහි ද යම් කිසි කළ ගුණ දන්නා බවෙන් කළ ගුණ ප්‍රකට කරණ බවෙන් වන්නේ ම ය. මෙහි ශාක්‍යපුත්‍රීය භාවය පිළිණ කරණ ඇතමකු කෙරෙහි කිසි ම කළ ගුණ දන්නා බවෙන්, කළ ගුණ ප්‍රකට කරණ බවෙන් නො වන්නේ ම ය (මෙද දෙව්දත් සඳහා කියු සේ ය.)

එහෙයින් මහණෙනි, මෙහි මෙසේ භික්ෂුය සූතු: “කළ ගුණ දන්නමෝ කළ ගුණ ප්‍රකට කොට දන්නමෝ වන්නෙමු. අප කෙරෙහි මඳකුළු කරණ ලද්ද තහමක් තැසේවා (සිහින් තොර නොවේවා)” යි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ භික්ෂුය සූතු මැ යි.

පළමුවන වර්ගය යි.

එහි උද්දානය:

කුට, තබ්බිබ්බා, කුල, ඔක්කා, සතති, ඛනුග්ගහ, ආණ්ණි, කලීභගර, තාහ, බිලාල සුත්‍ර ය, සිභාල සුත්‍ර දෙක දෑ යි සූත්‍ර දෙළසෙකි යි.

ඔපම්මසංයුතතය නිමිසේ යි.

9. භික්ඛුසංයුත්තං

1. පඨමො චගෙහා

9. 1. 1.

මොග්ගල්ලානසුත්තං.¹

395 එවං මෙ සුතං: එකං තමයං ගතවා ඝාණ්ඨයං විහරති. ජෙතවනේ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරුමෙ. තත්‍ර ඛො ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො භික්ඛු ආමනෙතසි: ආටුසො භික්ඛුවොති. ආටුසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො මහාමොග්ගල්ලානස්ස පඨවස්සොසුං. ආයස්මා මහාමොග්ගල්ලානො එතදවොච:

ඉධ මය්හං ආටුසො රහොගතස්ස පතිසල්ලිතස්ස එවං වෙතසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: “අරියො තුණ්හිභාවො අරියො තුණ්හිභාවොති වුච්චති, කතමො හු ඛො අරියො තුණ්හිභාවො”ති?

තස්ස මය්හං ආටුසො එතදහොසි: “ඉධ භික්ඛු විතක්කවිචාරනං වූපසමා අජ්ඣිතනං සමපසාදනං වෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං වුච්චති අරියො තුණ්හිභාවො”ති

සො ඛවාහං² ආටුසො, විතක්කවිචාරනං වූපසමා අජ්ඣිතනං සමපසාදනං වෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුතං උපසම්පජ්ජි විහරමි.³ තස්ස මය්හං ආටුසො ඉමිතා විහාරෙන විහරතො විතක්කසහගතා සඤ්ඤාමතසිකාරු සමුදවරන්ති. අථ ඛො මං ආටුසො, ගතවා ඉද්ධියා උපසම්පජ්ජිමි, එතදවොච: “මොග්ගල්ලාන, මොග්ගල්ලාන, මා බ්‍රාහ්මණ අරියං තුණ්හිභාවං පමාදෙ. අරියෙ තුණ්හිභාවෙ විතනං සණ්ඨාපෙති අරියෙ තුණ්හිභාවෙ විතනං එකොදිං⁴ කරොති. අරියෙ තුණ්හිභාවෙ විතනං සමාදහා”ති

සො ඛවාහං ආටුසො, අපරෙන සම්මෙත විතක්කවිචාරනං වූපසමා අජ්ඣිතනං සමපසාදනං වෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුතං උපසම්පජ්ජි විහාසිං.⁵ යං හි තං ආටුසො, සමො වදමානො වදෙය්‍ය, “සත්ථාරා අනුග්ගතිතො සාවකො මහාභිඤ්ඤානං පනෙතා”ති, මමං තං සමමා වදමානො වදෙය්‍ය “සත්ථාරා අනුග්ගතිතො සාවකො මහාභිඤ්ඤානං පනෙතා”ති.

1. කොලිහසුත්තං - මජ්ඣිම, සං. කොලිහ-උද්දන - සී 1, 2. ඛොහං - සීච්, සී 1, 2

3. විහරිං - මජ්ඣිම. 4. එකොදිභාවං - මජ්ඣිම.

5. විහරාමි - මජ්ඣිම, සං.

9. භික්ෂුසංක්‍රමණය

1. ප්‍රථමවර්ගය

9. 1. 1.

මොහගලාන සූත්‍රය

395. මා විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ **ආරාමිකුමර** සමපයෙහි **ජේතවන** නම් වූ **අනේපිඬු** සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එහි දී ආසුමෙන් **මහමුගලන්** තෙරණුවෝ 'ආරාමිනි, මහණෙනි' යි භික්ෂුන් ඇමතුහ. 'ආරාමිනි' යි ඒ භික්ෂුහු ආසුමෙන් මහමුගලන් තෙරණුවන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආසුමෙන් මහමුගලන් තෙරණුවෝ මෙය වදාළහ:

ආරාමිනි, මෙහි එකලා වූ විවේකයෙන් යුත් මට "ආය්‍යී තුෂ්ණීමහාවය, ආය්‍යී තුෂ්ණීමහාවය යි කියනු ලැබේ. කීමක් නම් ආය්‍යී තුෂ්ණීමහාවය වේ ද" යි මෙබඳු විතර්කකීයෙක් පහළ විය.

ආරාමිනි, ඒ මට "මෙහි මහණ තෙමේ විතර්කවිවාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් සවසන්තානයෙහි පැහැදීම ඇති සිතේ උතුම් එකඟබැව් වඩන විතර්කිත විවාර රහිත සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති ද්විතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසේ නම් මේ ආය්‍යී වූ තුෂ්ණීමහාවය යි කියනු ලැබේ" යි මේ සිත විය.

ආරාමිනි, ඒ මම විතර්කවිවාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් සිත්තන්ති පැහැදීම ඇති සිතේ උතුම් එකඟ බැව් වඩන විතර්කිත විවාර රහිත සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති ද්විතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙමි. ආරාමිනි, මේ විතර්කයෙන් වෙසෙන මට විතර්ක සහගත වූ සංඥමනසකාරයෝ පවතින්. ආරාමිනි, එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාදායෙන් මා වෙත වැඩ "මුගලන, මුගලන, බමුණ, ආය්‍යී තුෂ්ණීමහාවය නො වරදව. ආය්‍යී තුෂ්ණීමහාවයෙහි සිත මාතවින් තබව. ආය්‍යී තුෂ්ණීමහාවයෙහි සිත එකඟ කරව. ආය්‍යී තුෂ්ණීමහාවයෙහි සිත තහාලව යි" මෙය වදාළ සේක.

ආරාමිනි, ඒ මම අත් කලෙක විතර්කවිවාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් සිත් සතන්ති පැහැදීම ඇති සිතේ එකඟබැව් වඩන විතර්කිත වූ විවාර රහිත වූ සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සැපය ඇති ද්විතීයධ්‍යානය උපදවා විසිමි. ආරාමිනි, සත්‍යය කියන්නෙක් "ශාත්තාන් වහන්සේ විසින් අනුගාහිත වූ ශ්‍රාවකයෙක් අඛණ්ඩ ඇති බවට පැමිණියේ ය" යි යමකු සඳහා කියන්නේ නම්, සත්‍යය කියන්නා "ශාත්තාන් වහන්සේ විසින් අනුගාහිත වූ ශ්‍රාවකයෙක් අඛණ්ඩ ඇති බවට පැමිණියේ ය" යි මා සඳහා එය කියන්නේ යි.

9 1 3.

සෘජිපුනාසුතං.¹

396. සාවඤ්ඤං-

තත්‍ර ඛො ආයස්මා සෘජිපුනො භික්ඛු ආමනොසි: ආට්‍රිසො භික්ඛවොති. ආට්‍රිසොති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොත්ථං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

ඉධ මය්හං ආට්‍රිසො, රහොගතස්ස පතිසලාභිකස්ස එවං වෙතසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: “අපී නු ඛො තං කිඤ්චි ලොකස්මිං යස්ස මෙ විපරිතාමඤ්ඤාථාභාවා උප්පජේය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා”ති.

තස්ස මය්හං ආට්‍රිසො, එතදහොසි: “තපී ඛො තං කිඤ්චි ලොකස්මිං යස්ස මෙ විපරිතාමඤ්ඤාථාභාවා උප්පජේය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා”ති

එවං වුත්තෙ ආයස්මා ආනාමො, ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච: “සඤ්චි ඛො තෙ ආට්‍රිසො, සාරිපුත්ත විපරිතාමඤ්ඤාථාභාවා නුප්පජේය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා”ති.

සඤ්චි ඛො මෙ ආට්‍රිසො, විපරිතාමඤ්ඤාථාභාවා නුප්පජේය්‍යං සොක පරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා. අපි ච මෙ එවමස්ස: මහෙසකො වත හො සතො: අන්තර්ගිතො මහිඤ්ඤා මහානුභාවො, සචෙ ති ගගවා වීරං දීඝමඤ්ඤා තිඤ්ඤා, තදස්ස ඛන්ධජනනිකාය ඛන්ධජනසුඛාය ලොකානු-කම්පාය අත්ථාය නිකාය සුඛාය දෙවමනුස්සානන්ති.

තථා හි පතායස්මතො සාරිපුත්තස්ස දීඝරත්තං අනිඤ්ඤාමමිංකාර-මානානුසයං සුසම්මිතා: තස්මා ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස සඤ්චි විපරිතාමඤ්ඤාථාභාවා නුප්පජේය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසාති.

10 1 3

මහානාගසුතං.²

397. සාවඤ්ඤං-

තෙත ඛො පත සමයෙත ආයස්මා ච සෘජිපුනො ආයස්මා ච මහාමොග්ගලානො ග්ජග්ගෙ විහරන්ති චෙඨචනෙ කලාඤ්ඤානිවාපෙ එකච්ඡාරෙ. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො සායණසමයං පතිසලාභා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා මහාමොග්ගලානො තෙනුපසඤ්ඤා උපසඤ්ඤානි: ආයස්මතා මහාමොග්ගලානෙත සද්ධිං සමොද්ධිං-පෙ- එතමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තං මහාමොග්ගලානං එතදවොච: විප්පසන්නාති ඛො තෙ ආට්‍රිසො මොග්ගලාන, ඉන්ද්‍රියාති පරිසුද්ධො චුඛවණ්ණො පරියොදනො, සන්තෙත නුතායස්මා මහාමොග්ගලානො අජ්ජ විහාරෙත විහාරිති.

1. උපතිස්සසුතං - මජ්ඣ. සං.

2. සවසුතං - මජ්ඣ. සං. උදදක

9. 1. 2

ආරිපුතාන සූත්‍රය

396. සෑවැන්නුවර-

එහි දී ආයුෂමත් සෑරියුත් තෙරණුවෝ 'ඇවැත්ති, මහණෙනි' යි භික්ෂූන් ඇමතුන. ඒ භික්ෂූහු 'ඇවැත්ති' යි ආයුෂමත් සෑරියුත් තෙරණුවන්ට පිළිවදත් ඇත්සුන. ආයුෂමත් සෑරියුත් තෙරණුවෝ මෙය වදාළහ.

ඇවැත්ති, මෙහි එකලා ව විවෙකි ව හුන් මට "යම්බදු මට විපරිණාම අත්‍යථාභාවයෙන් (=යමක් පෙරෙළීම වෙතත් වීම නිසා) සෝක පරිදේව දුක්ක දෙමනස්ස උපායාසයෝ උපදනාහු තම් එබදු කිසිවක් ලොව ඇද්දෝ" යි මෙබදු විතතවිතකීපයක් පහළ විය.

ඇවැත්ති, ඒ මට "යම්බදු මට විපරිණාම - අත්‍යථාභාවයෙන් සෝක පරිදේව දුක්ක දෙමනස්ස උපායාසයෝ උපදනාහු තම් එබදු කිසිවක් ලොව තැනැ" යි මේ සිත විය.

මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂමත් ආනාඤ තෙරණුවෝ ආයුෂමත් සෑරියුත් තෙරණුවන්ට "ඇවැත්ති, ආරිපුත්‍රයෙනි, ආයානාන් වහන්සේගේ ද විපරිණාම අත්‍යථාභාවයෙන් ඔබ වහන්සේට සෝක පරිදේව දුක්ක දෙමනස්ස උපායාසයෝ නුපදනාහු ද" යි මෙය කීහ.

ඇවැත්ති, ආයානාන් වහන්සේගේ ද විපරිණාම අත්‍යථාභාවයෙන් මට සෝක පරිදේව දුක්ක දෙමනස්ස උපායාසයෝ නුපදනාහු ය. වැලිදු මට "පින්වත්ති, ඒකාන්තයෙන් මණ්ඩාසා වූ මහත් සංඛි ඇති මහත් අනුභාව ඇති සතෙකුගේ අතුරුදන් වූයේ ය. ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බොහෝ දිගුකලක් සිටුවා සේක් තම් එය බොහෝ ජනයාට හිත පිණිස බොහෝ ජනයාට සැප පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට වැඩ පිණිස, හිත පිණිස සුව පිණිස වන්නේ ය යි මෙසේ සිතෙන්නේ ය.

ඒ එසේ මැයි. ආයුෂමත් සෑරියුත් තෙරැන් වහන්සේ විසින් දිගු කලෙක අභිංකාරමම්ඛාරමානාහුතයෝ මැතවින් උපුටා ගරිණ ලදහ. එහෙයින් ආයුෂමත් සෑරියුත් තෙරැන් වහන්සේට ආයානාන් වහන්සේගේ ද විපරිණාම අත්‍යථාභාවයෙන් සෝක පරිදේව දුක්ක දෙමනස්ස උපායාසයෝ නුපදනාහ යි.

10. 1. 3.

මහානාග සූත්‍රය.

397. සෑවැන්නුවර-

එකල්හි ආයුෂමත් සෑරියුත් තෙරණුවෝ ද, ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ද රජ භහනුවර සම්පයෙහි කලඤ්ඤානිවාස තම් වේඨවනාරාම යෙහි එක වෙහෙර (=එක ම ගඟියක) වෙහෙහි. එකල්හි ආයුෂමත් සෑරියුත් තෙරණුවෝ සවස්කල පලකමවතින් තැගි සිටියාහු ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන් කර එළඹියහ. එළඹ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන් සමග සතුටු වූහ. එකත්පඤ්ඤා හුන් ආයුෂමත් සෑරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: "ඇවැත්ති, මොග්ගල්ලාන-යෙනි, ඔබගේ ඉදුරෝ වෙසෙසින් පහත්හ. මුහුණුපාභාය පිරිසිදු ය වෙසෙසින් බබලන්නේ ය ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ අද ඒකාන්ත යෙන් ආනත වූ විහරණයකින් වුසුහු ය" යි.

මලාරිකෙන බො අහං ආවුසො, අජ්ජ විහාරෙන විහාසිං. අපි ව මෙ අහොසි ධම්මි කථාති. “කෙන සද්ධිං පනායසලතො මහාමොග්ගලානස්ස අහොසි ධම්මි කථා”ති? හගවතා බො මෙ ආවුසො, සද්ධිං අහොසි ධම්මි කථාති. “දුරෙ බො ආවුසො, හගවා එතරහි සාවතියං විහරති ජේතවනෙ අනාපිඨිකස්ස ආරාමෙ. කීනත්තු බො ආයසමා මහාමොග්ගලානො හගවන්තං ඉද්ධියා උපසඞ්කමි, උදත්ත හගවා ආයසමන්තං මහාමොග්ගලානං ඉද්ධියා උපසඞ්කමි”ති?

තබ්බාහං ආවුසො, හගවන්තං ඉද්ධියා උපසඞ්කමිං. තපි මං හගවා ඉද්ධියා උපසඞ්කමි. අපි ව මෙ යාවතා හගවා එතතාවතා දිබ්බං චක්ඛුං විසුජ්ඣ දිබ්බං ව සොතධාතු. හගවතොපි යාවතාහං එතතාවතා දිබ්බං චක්ඛුං විසුජ්ඣ, දිබ්බං ව සොතධාතුති.

යථා කථං පනායසලතො මහාමොග්ගලානස්ස හගවතා සද්ධිං අහොසි ධම්මි කථාති?

ඉධාහං ආවුසො, හගවන්තං එතදවොචං: “ආරඤ්චිරියො ආරඤ්චිරියො”ති හනෙන චුවචති. කීත්තාවතා තු බො හනෙන, ආරඤ්චිරියො භොතිති? එවං චුතෙන මං ආවුසො, හගවා එතදවොචං: ඉධ මොග්ගලාන භික්ඛු ආරඤ්චිරියො විහරති, “කාමං තවො ව නභාරු ව අට්ඨි ව අවසිස්සතු සරිරෙ, උපසුස්සතු මංසලොභිතං. යං තං පුරිසථාමෙන පුරිසවිරියෙන පුරිසපරික්කමෙන පත්තබ්බං, ත තං අපාපුණ්ණිකා විරියස්ස සණ්ඨාතං හවිස්සති”ති. එවං බො මොග්ගලාන, ආරඤ්චිරියො භොතිති. එවං බො මෙ ආවුසො, හගවතා සද්ධිං අහොසි ධම්මි කථාති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො, භිම්බතො පබ්බතරුජස්ස පරිත්තා පාසාණ්-සකඛරු යාවදෙව උපනිකෙඛපනමත්තාය. එවමෙව බො මයං ආයසමතො මහාමොග්ගලානස්ස යාවදෙව උපනිකෙඛපනමත්තාය, ආයසමා හි මහා-මොග්ගලානො මහිද්ධිකො මහානුභාවො, ආකඞ්ඛමානො කපපං තිට්ඨෙය්‍යාති.

සෙය්‍යථාපි ආවුසො, මහභියා ලොණ්ඝට්ඨාය පරිත්තා ලොණ්ඝකඛරු යාවදෙව උපනිකෙඛපනමත්තාය. එවමෙව මයං ආයසමතො සාරිපුත්තස්ස යාවදෙව උපනිකෙඛපනමත්තාය. ආයසමා හි සාරිපුත්තො හගවතා අතෙකපරියායෙන ථොමිතො වණ්ඤිතො පසථො:

“සාරිපුත්තොව පඤ්ඤාය සිලෙන උපසමෙන ව,
යොපි පාරඞ්ගතො භික්ඛු එතාව¹ පරමො සියා”ති.

ඉති භෙතෙ උභො මහානාගා අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුභාසිතං සුලපිතං සමනුමොදිංසුති.

1. එසොච-සභා.

ඇවැත්ති, අද මම ඔෆදරික (දිබ්බවක්ඛු - දිබ්බසොතධාතු විසය වූ) විහරණයකින් විසිමි. එහෙත් මාගේ දූහෑමි කතාවෙක් වී ය. ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන්ගේ දූහෑමි කතාව කවරකු සමග වී ද? ඇවැත්ති, මාගේ දූහෑමි කතාව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම සමග වී ය. ඇවැත්ති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දන් දුරෙහි ම සෑවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් අනේපිඬු මහසිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. කීමෙන් ද? ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ සෘණියෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභි-යාහු ද? තැතහොත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෘණියෙන් ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන් වෙත වැඩි සේක් ද යි?

ඇවැත්ති, මම සෘණියෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත නො ඵලභියෙමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද සෘණියෙන් මා වෙත නො ඵලභි සේක. එහෙත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම්තාක් (දුරෙහි වූ) ද, ඒ තාක් මාගේ දිවැස ද දිවකණ ද (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැකීම පිණිස ඇසීම පිණිස) විගුඬු (=යොවු) විය. මම යම්තාක් දුරෙහි ද, ඒ තාක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ද දිවැසත් දිවකණත් විගුඬු විය.

ඒ කෙසේ නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන්ගේ දූහෑමි කතාව වී ද?

ඇවැත්ති, මෙහි මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට 'වහන්ස, ආරබ්බවීය්ඤී ය, ආරබ්බවීය්ඤී ය යි කියනු ලැබේ වහන්ස, කෙනෙකින් ආරබ්බවීය්ඤී වේ ද' යි මෙය සැළකෙළෙමි. ඇවැත්ති, මෙසේ සැළකළ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට මෙය වදාළ සේක: මොග්ගල්ලානග, මෙහි මහණ තෙමේ "ඒකාන්තයෙන් සිරුරෙහි සිවියත් තහරත් ඇටත් ඉතිරි වේවා, මස් ලේ වියලේවා, පුරුෂ ශතනියෙන් පුරුෂවීය්ඤීයෙන් පුරුෂපරකුමයෙන් ඒ යමක් ලැබිය යුතු නම් එය නො ලබා වීය්ඤීයාගේ සිටීමෙන් නො වන්නේ ය" යි පටන් ගන්නා ලද වීය්ඤී ඇති ව වෙසෙයි. මොග්ගල්ලානග, මෙසේ ආරබ්බවීය්ඤී වේ ය" යි. ඇවැත්ති, මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග මාගේ දූහෑමි කතාව විය.

ඇවැත්ති, යම් සේ කුඩා ගල් කැටක් ගිම්මත් පවුරුණු (මහත් බව සඳහා) ලක් තැබීම (උපමා කිරීම) පිණිස පමණක් ම වේ ද, එසෙයින් ම අපි ද ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන්ගේ (සෘණිමහත්තංග සඳහා) ලක් තැබීම පිණිස පමණක් ම වෙමු. ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ මහත් සෘණි ඇත්තාහ. මහත් අනුභාව ඇත්තාහ. කැමැත්තෝ නම් ආයුෂොලාය ම සිටිතාහු ය.

යම් සේ කුඩා ලුණුකැටක් (සක්වල මුවවිට හා බඹලොව හිමි කොට පිහිටි) ලුණු කළයක (මහත්බව සඳහා) ලක් තැබීම පිණිස පමණක් වේ ද, එසෙයින් ම අපි ද ආයුෂමත් සාරියුත් තෙරණුවන්ගේ ප්‍රඥමහත්තංග සඳහා) ලක් තැබීම පිණිස පමණක් ම වෙමු. ආයුෂමත් සාරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරෙන් සතුහි කරණ ලදහ. වණිනා කරණ ලදහ. පසත්තා ලදහ:

ප්‍රඥවෙන් ද ශීලයෙන් ද ව්‍යුපශමයෙන් ද සාරියුත් තෙරණුවෝ ම ශ්‍රේෂ්ඨයහ. යම් කිසි මහණෙක් පරතෙරට (නිවනට) පැමිණියේ නම් හෙතෙම සාරියුත් තෙරණුවන් ම පරම කොට ඇත්තේ වන්නේ ය (තෙරුන්ට වඩාඋතනිතරයෙක් නැත.)

මේසේ මේ මහාතාගයෝ (මහරහත්) දෙනම මැතැවින් බණන ලද ඔවුනොවුන්ගේ සුබැසිය සතුවත් පිළිගත්හ.

9 1 4

නවතික්ඛුසුතනං¹

398. ඝාච්ඡපියං-

තෙන ඛො පන සමයෙන අඤ්ඤතරෙ තවො භික්ඛු පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපාතපටික්ඛකනො විහාරං පවිසිත්වා අපොසායුසකො භුණ්ඨිභුතො සඛකසායති, ත භික්ඛුනං වෙය්‍යාවචං කරෙති විවරකාරසමයෙ. අථ ඛො සම්බුද්ධා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්පු. උපසඛකම්ප්වා භගවතනං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු භගවතනං එතදවොචුං: “ඉධ භනෙන, අඤ්ඤතරෙ තවො භික්ඛු පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපාතපටික්ඛකනො විහාරං පවිසිත්වා අපොසායුසකො භුණ්ඨිභුතො සඛකසායති ත භික්ඛුනං වෙය්‍යාවචං කරෙති විවරකාරසමයෙ”ති.

අථ ඛො භගවා අඤ්ඤතරං භික්ඛුං ආමනෙතයි “එහි තං භික්ඛු මම වචනෙන තං භික්ඛුං ආමනෙතහි, සන්ථා තං ආට්ඨසො ආමනෙතහි”ති. එවං භනෙතති ඛො සො භික්ඛු භගවතො පටිසුත්වා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ප්වා තං භික්ඛුං එතදවොච: “සන්ථා තං ආට්ඨසො, ආමනෙතහි”ති. එවමාට්ඨසොති ඛො සො භික්ඛු තය්‍ය භික්ඛුතො පටිසුත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ප්වා - පෙ - එකමන්තං නිසින්නං ඛො තං භික්ඛුං භගවා එතදවොච: “සච්චං කිර තං භික්ඛු, පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපාතපටික්ඛකනො විහාරං පවිසිත්වා අපොසායුසකො භුණ්ඨිභුතො සංකසායසී, ත භික්ඛුනං වෙය්‍යාවචං කරෙති විවරකාර සමයෙ”ති; අභම්චි ඛො භනෙන, සකා කිච්චං කරෙමිති.

අථ ඛො භගවා තය්‍ය භික්ඛුතො වෙනසා වෙතොපරිවිතකකඤ්ඤය භික්ඛු ආමනෙතයි: මා ඛො භුමෙහ භික්ඛවෙ, එතය්‍ය භික්ඛුතො උජ්ඣාසිත්ථ. එසො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු චතුන්නං ඤාතානං ආභිවෙතසිකානං² දිට්ඨි-ධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී අකිට්ඨලාභී අකසිරලාභී. යය්‍ය චන්ද්‍රය කුලප්පතා සම්මදෙව අගාරයමා අතගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුතතරං මුඛමචරියපරියොගානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤ සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ඣ විහරන්ති. ඉදමවොච භගවා, ඉදං වත්වා සුගතො අථාපරං එතදවොච සන්ථා:

නග්ගිදං සිට්ඨමාරබ්භ නග්ගිදං අපොත ථාමසා,
නිබ්බාතං අධිගන්තබ්බං සබ්බතඤ්ඤපමොචනං.³

අයඤ්ච දතරෙ භික්ඛු අයමුහතමපොරිතො,
ධාරෙති අනතිමං දෙතං ජෙත්වා මාරං සවාහිනිනති

1. කවසුතං - මජ්ඣ., භව - උදද්ධ.

2. අභිවෙතසිකානං - සීමු, ස්‍යා. 3. සබ්බද්ධකපමොචනං - මජ්ඣ., PTS.

9. 1. 4.

නවතික්ඛු ඝුත්‍රය.

398. සැවැත්නුවර-

එකල්හි එක්තරු තව මහණෙක් පසුබත පිණ්ඩපාතයෙන් වැළකුනේ වෙහෙරට පිවිස තීරුතප්පක ව නිහඬ ව වෙසෙයි. සිටුරු කරණ සමයෙහි භික්ෂූන්ට වතාවත් නො කෙරෙයි. ඉක්බිති බොහෝ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කළහ: වහන්ස, මෙහි එක්තරු තවක මහණෙක් පසුබත පිණ්ඩපාතයෙන් වැළකුනේ වෙහෙරට පිවිස තීරුතප්පක ව නිහඬ ව වෙසෙයි. සිටුරු කරණ සමයෙහි භික්ෂූන්ට වතාවත් නො කෙරේ යි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තරු මහණකු ඇමතු සේක: “මහණ එව, තෝ මාගේ වචනයෙන් ඇවැත්නි, ශාය්‍යාන් වහන්සේ නොප අමතන සේකැ”යි ඒ මහණ අමතව. “වහන්ස, එසේ ය” යි ඒ මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා ඒ මහණ කර එළඹියේ ය එළඹ “ඇවැත්නි, ශාය්‍යාන් වහන්සේ නොප අමතන සේකැ”යි ඒ මහණහට මෙය කී ය. ඒ මහණ තෙමේ “ඇවැත්නි, එසේ ය”යි ඒ මහණහට පිළිවදන් අස්වා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ... එකත්පසෙක හුන් ඒ මහණහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ: “මහණ තෝ පසුබත පිණ්ඩපාතයෙන් වැළකුනේ වෙහෙරට පිවිස තීරුතප්පක වූයේ නිහඬ ව වෙසෙහි, සිටුරු කරණ සමයෙහි භික්ෂූන්ට වතාවත් නො කෙරෙහි, සැවැත්”යි මෙය වදාළ සේක. ‘වහන්ස, මම සිය කට යුතු කෙරෙමි යි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිය සිහින් ඒ මහණහුගේ විතන-පරිච්ඡේදය දැක භික්ෂූන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, තෙපි තෙල මහණහට තහමක් අවමන් කරවූ. “මහණෙනි, තෙල මහණ තෙමේ උතුම් සිත ඇසුරු කළ ඉහාත්මයෙහි සැපවිහරණ වූ සතර ධ්‍යානයන් කැමැති සේ ලබන්-නෙක. නිද්‍රකින් ලබන්තෙක. මහන් සේ ලබන්තෙක. යමක් පිණිස කුල පුත්‍රයෝ මැනවින් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද්ද, මහබ්‍රහ්මර අවසන් කොට ඇති ඒ අනුත්තර වූ අභිත්තිය මේ අත්බැවිහි ම තෙමේ විශිෂ්ටභූතයෙන් දැක පසක් කොට ලබා වාසය කෙරේ” යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. මෙය වදාර සුභත වූ ශාය්‍යාන් වහන්සේ වැළි අන් අසුරින් මෙය වදාළ සේක:

සියලු ග්‍රන්ථයන් මුදන මේ නිවන ශිවිලවීර්‍යයෙන් අවබෝධ නො කට හැකි ය. මේ නිවන ස්වරූප වූ ශක්තියකින් ලැබිය නො හැකි ය.

මේ දහර මහණෙකි. උතුම් පුරුෂයෙක් වූ ජෙනෙමේ සේනා සහිත මරු දිනා අනන්ත ශරීරය දරණෙ යි.

9. 1. 5.

සුජාතිස්සතං.

399 ආවජ්ඣයං-

අථ ඛො ආයසමා සුජාතො යෙන ගගවා තෙනුපසඛිකම්. අද්දසා ඛො ගගවා අයසමනතං සුජතං දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන භික්ඛු ආමනෙතසි:

උභයෙනෙවායං භික්ඛවෙ, කුලපුතො සොහති: යඤ්ච අභිරුපො දස්සනීයො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකකරතාය සමනතාගතො, යස්ස වජ්ඣය කුලපුතො සමමදෙව අගාරස්මා අතභාරියං පබ්බජන්ති, තදනුතතරං මුග්ගවරියපරියොසානං දිට්ඨං ව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති. ඉදමවොච: ගගවා -පෙ- එතදවොච සත්ථා:

සොහති වතායං භික්ඛු උජ්ඣුතෙන වෙතසා,
විපජමුතො¹ විසඤ්ඤානතා අනුපාදාය නිබ්බුතො,
ධාරෙති අනතීමං දෙහං ජෙනා මාරං සවාහිනීන්ති.

9. 1. 6.

ලකුණට්ඨකගද්දියස්සතං.

490. ආවජ්ඣයං-

අථ ඛො ආයසමා ලකුණට්ඨකගද්දියො යෙන ගගවා තෙනුපසඛිකම්. අද්දසා ඛො ගගවා ආයසමනතං ලකුණට්ඨකගද්දියං දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන භික්ඛු ආමනෙතසි:

පස්සථ තො තුලෙන භික්ඛවෙ, එතං භික්ඛුං ආගච්ඡන්තං දුබ්බණ්ණං දුද්දසිකං ඔකොට්ඨකං භික්ඛුතං පරිභුතරූපනති? එවං හනෙත. එසො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු මහිඤ්ඤා මහානුභාවො, ත ව සා සමාපත්ති සුලභරූපා යා තෙන භික්ඛුනා අසමාපනනපුබ්බා. යස්ස වජ්ඣය කුලපුතො සමමදෙව අගාරස්මා අතභාරියං පබ්බජන්ති, තදනුතතරං මුග්ගවරියපරියොසානං දිට්ඨං ව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති. ඉදමවොච ගගවා -පෙ- එතදවොච සත්ථා:

හංසා කොඤ්චා මයුරං ව හන්තියො පසද මහා,
සබ්බෙ සිහස්ස භායන්ති තත්ථි කායසමී. තුලාසතා.

එවමෙව මනුස්සෙසු දහරෙ වෙපි පඤ්ඤවා,
සො හි තත්ථ මහා කොති තෙව බාලො සරීරවාහි.

1 විපජ්ජනතා - මජ්ඣං, යො, PTS.

9. 1. 5.

සුජාත සූත්‍රය

399. සැවැත්නුවර-

එකල්හි ආයුෂ්මත් සුජාත තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තා වූ සුජාත තෙරුන් දුර දී ම දුටු සේක. දැක භික්ෂූන් ඇමතු සේක:

මහණෙනි, මේ කුලදරු තෙමේ කරුණු දෙකෙකින් හොඳි: "විශිෂ්ට රූප ඇත්තේ දැකුම්කලු වූයේ පාභෑ එළවන උතුම් වණ්ණ භෞඤ්ඤායෙන් යුක්ත වූයේ ය" යන යම් කරුණෙකුත් වේ ද, "යමක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මැනවින් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිදිදට වදිත් තම් මගබ්බසර අවසන් කොට ඇති ඒ අනුතර වූ අතීත්ඤ්‍ය මේ අත් බැවිහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට ලබා වාසය කෙරෙයි" යන යම් කරුණෙකුත් වේ ද යන කරුණු දෙකෙනි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක ... ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙද වදාළ සේක:

මේ මහණ තෙමේ සාජු වූ සිත් ඒකාන්තයෙන් හොඳි. කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුනේ සංයෝජනයන්ගෙන් වෙන් වූයේ උපාදාතරහිත ව තිව්‍යේ සේනා සහිත මරු දිනා අනතිමශරීරය දරණේ යි.

9. 1. 6.

ලකුණටකහඳිය සූත්‍රය

400. සැවැත්නුවර-

එකල්හි ආයුෂ්මත් ලකුණටකහඳිය තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් ලකුණටකහඳිය තෙරුන් දුර දී ම එනුවන් දුටු සේක. දැක භික්ෂූන් ඇමතු සේක:

මහණෙනි, තෙපි තෙල එක්තා වූ දුර්ව්‍ය තපුරු දැකුම් ඇති මිටි වූ භික්ෂූන් විසින් අවමන් කරණ ලද සාරූප ඇති මහණ දකිවු ද? වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ මහණ තෙමේ මහත් සාධු ඇත්තෙකි. මහත් අනුභාව ඇත්තෙකි. ඒ මහණහු විසින් තො සමචන්ත්‍රියා යම් සමවතෙක් වේ ද, එබඳු සමවතෙක් සුලබ තො වේ. කුලපුත්‍රයෝ යමක් පිණිස මැනවින් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිදිදට පැමිණෙද්ද, මගබ්බසර අවසන් කොට ඇති ඒ අනුතරඅතීත්ඤ්‍ය මේ අත් බැවිහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට පැමිණ වෙසේ ය යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක ... ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙය ද වදාළ සේක:

කංසයෝත් කොස්වාලිහිණියෝත් මොතරුත් ඇත්තූත් තිත් මුළුවත් සිගල්ලෝ සිංහයාගෙන් බති. කසෙහි සමබවෙක් (පමණ ගිණිමෙක්) තැන.

එසෙයින් ම මිනිසුන් අතර නුවණැත්තේ ඉදින් ලදරු වූයේ ද, හෙතෙමේ ම එහි පූජ්‍ය වෙයි. බාල (අඟ) තෙමේ මහත් සිරුරක් ඇත්තේ ද තො ම පූජ්‍ය වේ යි.

9. 1. 7.

විසාඛපඤ්චාලිපුතාසුතං¹

401. එකං සමයං භගවා චෛස්සාලියං විහරති මහාවනෙ කුටාභාර-
සාලායං. තෙන ඛො පත සමයෙත ආයස්මා විසාඛො පඤ්චාලිපුතො
උපට්ඨාතසාලායං භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දයෙසති සමාදපෙති
සමුතෙනපේති සමපංභසෙති, පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙලගලාය¹
අන්ධස්ස විඤ්ඤපතියා පරියාපන්නාය අනිස්සිතාය.

අථ ඛො භගවා සායනසමයං පතීසල්ලානා ටුව්ඞිකො යෙනුපට්ඨාත-
සාලා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්භා පඤ්ඤතො ආසතෙ නිසීදි. නිසජ්ජ
ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි: කොහු ඛො භික්ඛවෙ, උපට්ඨාතසාලායං
භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දයෙසති සමාදපෙති සමුතෙනපේති සමපංභ-
සෙති පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙලගලාය² අන්ධස්ස විඤ්ඤපතියා
පරියාපන්නාය අනිස්සිතායාති? ආයස්මා හනො, විසාඛො පඤ්චාලිපුතො
උපට්ඨාතසාලායං භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දයෙසති සමාදපෙති සමුතෙනපේති
සමපංභසෙති, පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙලගලාය අන්ධස්ස විඤ්ඤපතියා
පරියාපන්නාය අනිස්සිතායාති.

අථ ඛො භගවා ආයස්මන්නං විසාඛං පඤ්චාලිපුතං ආමනෙතසි:
සාඬු, සාඬු, විසාඛ, සාඬු ඛො භං. විසාඛ, භික්ඛු ධම්මියා කථාය සන්දයෙසති
සමාදපෙති සමුතෙනපේති සමපංභසෙති, පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙල-
ගලාය² අන්ධස්ස විඤ්ඤපතියා පරියාපන්නාය අනිස්සිතායාති. ඉදමචොව
භගවා. ඉදං චචා සුගතො අථාපරං එතදචොව සත්ථා:

ත භාසමානං ජාතන්ති මිස්සං බාලෙති පණ්ඩිතං,
භාසමානඤ්ච ජාතන්ති දෙසෙන්නං අමතං පදං.

භාසයෙ ජොතයෙ ධම්මං පග්ගණ්ණෙ ඉසිතං ධර්මං,
සුභාසිතධර්මා ඉසයො ධම්මො හි ඉසිතං ධර්මොති.

9. 1. 8.

නායකසුතං

402. ඤාචන්දියා-

අථ ඛො ආයස්මා නායකො භගවතො මාතුච්ඡිපුතො ආකොට්ඨ-
පට්ඨාකොට්ඨානි විවරති පාරාපිච්ඡා අකඛිති අඤ්ජිචා අච්ඡං පතං
ගහෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්භා භගවතං අභිවාදෙත්වා
එකමන්නං නිසීදි. එකමන්නං නිසින්නං ඛො ආයස්මන්නං තන්ධං භගවා
එතදචොව:

1. විසාඛසුතං. ඡෙසා, විසාඛ - උදදන 2. අනෙලමුභාය - සිමු.

9. 1 7

විසාඛ පඤ්චාලිපුත්ත සමුත්ත

401 එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විශාලාමහනුවර මහවෙහෙරි කුමාගාර ශාලාවෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි (පඤ්චාලීරාජ දුතිතා පුත්‍ර බාවිත්) පඤ්චාලිපුත්‍ර වූ ආයුෂ්මත් විශාඛ තෙරණුවෝ නො පැකුළුණු කෙලතොලු නො වූ (=නිදෙස් වූ) අරුණ අභවන සිටුසස් නො හැර පවසන සසරට නිසි නො වූ නාගරික (=පුරවැසිබස් සෙයින් මිහිරි වූ) වචනයෙන් දහම් කතාවෙන් උවටැත් හලෙහි හිඤ්ඤත් කරුණු දක්වති. සමාදන් කරවති. තෙද ගන්වති. සතුටු කරවති.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් කල පලසමවතින් තැනි සිව් සේක් උවටැත්හල වෙත එළඹි සේක. එළඹ පණවන ලද අසුන්හි වැඩහුන් සේක වැඩ හිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිඤ්ඤත් ඇමතු සේක. මහණෙනි, කවරෙක් නො පැකුළුණු කෙලතොලු නූවූ (=නිදෙස් වූ) අරුණ අභවන සිටුසස් පවසන සසරට නිසි නො වූ මිහිරි වචනයෙන් දහම් කතාවෙන් උවටැත් හලෙහි හිඤ්ඤත් කරුණු දක්වා ද, සමාදන් කරවා ද, තෙද ගන්වා ද, සතුටු කෙරේ ද යි? වහන්ස, පඤ්චාලි පුත්‍ර වූ ආයුෂ්මත් විසාඛ තෙරණුවෝ නො පැකුළුණු නිදෙස් වූ අරුණ අභවන සිටුසස් පවසන සසරට නිසි නො වූ මිහිරි වචනයෙන් දහම් කතාවෙන් උවටැත්හලෙහි හිඤ්ඤත් කරුණු දක්වත්, සමාදන් කරවත්, තෙද ගන්වත්, සතුටු කෙරෙති යි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් පඤ්චාලිපුත්‍ර විසාඛ තෙරුන් ඇමතු සේක. විසාඛ, මාතැව්. මාතැව්. විසාඛ, තෙටු නො පැකුළුණු නිදෙස් වූ අරුණ අභවන සිටුසස් පවසන සසර ඇසුරු නො කළ මධුර වචනයෙන් දහම් කථායෙන් හිඤ්ඤත් කරුණු දක්වවු. සමාදන් කරවවු, තෙද ගන්වවු, සතුටු කරවවු යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. සුගත වූ ශාක්‍යාන් වහන්සේ මෙය වදරු වැලි දු මෙය වදළ සේක:

බාලයන් හා එක් වූ කපික (පණ්ඩිතයා) ලෝවැස්සෝ නො දනිත් අමාපදය දෙසන කපික (පණ්ඩිතයා) දත ගණිත්

බමිය කියන්නේ ය. බවුලුවන්නේ ය. සාෂිත්තේ ධවජය දැඩි කොට ගන්නේ ය. සාෂිත්‍ර සුනාෂිතය ධවජ කොට ඇත්තාය. තව ලොවුතුරු දහම සාෂිත්තේ ධවජය යි.

9. 1. 8.

නිඤ්ඤ සමුත්ත

402. සැවැත්තුවර-

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සුළුමවුපුත් ආයුෂ්මත් නිඤ්ඤ සථවිර තෙමේ කොළන ලද පිළිසකාළන ලද (මට්ඨිලුටු සිහින්) සිටුරු පොරවා ඇත් අලුතෙන් සද වෙසෙසින් පහන් පැහැති පාත්‍රයක් ගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්සේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ඤාණව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

ත බො තෙ තං තන්ද, පභිථුපං කුලපුත්තස්ස සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතස්ස යං නිමං ආකොට්ඨපච්චාකොට්ඨානී වීචරාදි පාරුපෙය්‍යාසී, අකඛිනී ව අඤ්ඤාය්‍යාසී, අවජ්ඣව පත්තං ධාරෙය්‍යාසී. එතං¹ බො තෙ තන්ද පභිථුපං කුලපුත්තස්ස සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතස්ස යං නිමං ආරඤ්ඤාකො ව අස්සසී පිණ්ඩපාතිකො ව පංසුකුලිකො ව කාමේසු ව අතපෙකො ව විහරෙය්‍යාසීති. ඉදමවොච හගවා - පෙ - එතදවොච සන්ධා:

කදුහං තන්දං පසෙය්‍යං ආරඤ්ඤං පංසුකුලිකං,
අඤ්ඤාකුඤ්ඤං² යාපෙනං කාමේසු අතපෙකඛිතන්ති.

අථ බො ආයස්මා තන්දෙ අපරෙත සමයෙත ආරඤ්ඤාකො වාසී පිණ්ඩ-
පාතිකො ව පංසුකුලිකො ව කාමේසු ව අතපෙකො විහාසීති.

9. 1. 9.

නියසුක්තය.

403. භාවජ්ඣං -

අථ බො ආයස්මා නීසෙය්‍යා හගවතො පිතුච්ඡාපුත්තො යෙත හගවා තෙත්තපසඛකම්. උපසඛකම්චා හගවතො අභිවාදෙචා එකමන්තං නිසීදී, දුක්ඛී දුමමතො අස්සුති පච්චතතයමොතො. අථ බො හගවා ආයස්මන්තං නියසං එතදවොච: කිං නිමං නියසං, එකමන්තං නිසීන්තො දුක්ඛී දුමමතො අස්සුති පච්චතතයමොතොති?

තථා හි පන මං හතෙත, හික්වූ සමන්තො වාචාසන්තීතොදකෙත³ සඤ්ඤාතො. අකංසුති. තථා හි පන නිමං නියසං, වත්තො තො ව වචනකනිමො, ත බො තෙ තං නියසං පභිථුපං කුලපුත්තස්ස සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතස්ස, යං නිමං වත්තො තො ව වචනකනිමො. එතං බො තෙ නියසං පභිථුපං කුලපුත්තස්ස සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතස්ස යං නිමං වත්තො ව අස්සසී⁴ වචනකනිමො වාති. ඉදමවොච හගවා - පෙ - එතදවොච සන්ධා:

නිනත්තු කුඤ්ඤාසී මා කුඤ්ඤා අකෙකාබො නියසං තෙ වරං,
කොධමාතමකනිවිතයන්ධං හි නියසං බ්‍රහ්මවරියං වුස්සානීති.

9. 1. 10.

ථෙරනාමකසුක්තය.

404. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති වෙඨවනො කුලඤ්ඤා-
නීවාසෙ. තෙත බො පන සමයෙත අඤ්ඤාතරො හික්වූ ථෙරනාමකො
එකවිහාරී වෙඨ භොති එකවිහාරස්ස ව වණ්ණවාදී. සො එකො ගාමං
පිණ්ඩිය පවිසති. එකො පවිසකමති. එකො රහො නිසීදති. එකො
වඛකමං අභිධානී.

1. එවං - සී 1, 2. 2. අඤ්ඤාකුඤ්ඤං - ස්‍යා. 3. වාචාය සන්තීතොදකෙත -
මජ්ඣිම, ස්‍යා, PTS. සී 1, 2. 4. අස්ස - මජ්ඣිම, ආසී - ස්‍යා.

තඤ්ඤා, යම්බඳු තෝ කොළන ලද පිළිකොළන ලද සිවුරු පොර-
වත්තෙහි තම්, ඇත් අඳුනෙන් සදත්තෙහි තම්, වෙසෙසින් පහත් පැහැති
පාත්‍රයක් දරත්තෙහි තම් එය සැදුහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට
පැමිණි කුලපුත්‍ර වූ තොපට නිසි නො වේ. තඤ්ඤා යම්බඳු තෝ ආරණ්‍යක ද
පිණිසාභික ද පංසුකුලික ද වත්තෙහි තම්, කාමයන්හිත් නිරපේක්ෂක ව
වෙසෙත්තෙහි තම්, සැදුහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම සත්තෙහි පැවිදි වූ
කුලපුත්‍ර වූ තොපට මෙය සුදුසු වේ මැ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය
වදල සේක ... ශාය්‍යාන් වහන්සේ මෙ ද වදල සේක:

ආරණ්‍යක වූ පංසුකුලික වූ ප්‍රකට කුලයන්හි ම තොව ගෙපිළිවෙළින්
පිඩු සිටීමෙන් යැපෙන්නා වූ කාමයන්හි නිරපේක්ෂක වූ තඤ්ඤාත් මම කවද
දක්තෙමි ද?

ඉක්බිති ආයුමෙන් තඤ්ඤා මැන භාග්‍යයෙහි ආරණ්‍යක ද පිණි-
සාභික ද පංසුකුලික ද විය. කාමයන්හි නිරපේක්ෂක ව විසි ය.

9. 1. 9.

නිසං සුත්‍රය

403. සැමැත්තුමර-

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ තැන්දැනියගේ පුත් වූ ආයුෂ්මත්
නිසං ස්ථිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද දුක් ඇත්තේ හටගත් දෙමහත් ඇත්තේ කඳුලු
වගුරුවමින් එකත්පසෙක හුන්නේ ය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
ආයුෂ්මත් නිසංහට - නිසං, තෝ කුමක් හෙයින් දුක් ඇත්තෙහි හටගත්
දෙමහත් ඇත්තෙහි කඳුලු වගුරුවමින් එකත්පසෙක හුන්නෙහි දැයි මෙය
වදල සේක.

වහන්ස, එය එසේ මැයි: හික්කුහු වචනකෙව්වෙන් මට හාත්පස
මතුමතුයෙහි විද්දහු ය නිසං, එය එසේ මැයි. තෝ (මෙරමාහට) කියත්-
තෙකි. මෙරමා වදන් තො ම ඉවසන්නෙකි. නිසං, යම්බඳු තෝ කියන්නෙක්
වෙති ද, මෙරමා වදන් තො ඉවසන්නෙක් වෙති ද, සැදුහැයෙන් ගිහිගෙන්
නික්ම පැවිද්දට වත් කුලපුත්‍ර වූ තට එය නිසි නො වේ. නිසං, යම්බඳු
තෝ කියන්නෙහිත් මෙරමා වදන් ඉවසන්නෙහිත් වත්තෙහි තම් සැදුහැ-
යෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිදිවත් කුලපුත්‍ර වූ තට මෙය නිසි වේ මැ යි.
භාග්‍යවතුන්වහන්සේ මෙය වදල සේක ... ශාය්‍යාන් වහන්සේ මෙය ද
වදල සේක:

කුමක් හෙයින් කිපෙති ද? තො කිපෙව. නිසං, තට තො කිපීම උතුම්.
නිසං ක්‍රෝධය, මාතය, මකුඟුණය දුරු කිරීම පිණිස ම බහිර වෙසේ යි.

9. 1. 10.

ථෙරනාම සුත්‍රය

404. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි
කලඤ්ඤානිවාස තම් වෙළුමනාගමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ථෙර
තම් එක්තරා මහණෙක් එකලා ව වෙසෙන්නේ ද එකලා ව විසීමෙහි ගුණ
කියන්නේ ද වෙයි. හෙතෙමේ එකලා ව ගමට පිඩු පිණිස පිවිසෙයි.
එකලා ව පෙරලා එයි. එකලා ව රහසිගත ව හිඳී. එකලා ව සක්මනට
තනී.

අථ බො සමබ්බුලා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛක-
මිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීන්තං
බො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචුං: ඉඛ භනෙත අඤ්ඤතරො භික්ඛු
ථෙරතාමකො එකච්ඡාරි එකච්ඡාරස්ස ව වණ්ණවාදීති.

අථ බො භගවා අඤ්ඤතරං භික්ඛුං ආමනෙතයි: එහි ඤා භික්ඛු මම
වචනෙන ථෙරං භික්ඛුං ආමනෙතයි “සත්ථා තං ආවුසො, ථෙර ආදිනෙතති”ති.
‘එවං භනෙත’ති බො සො භික්ඛු භගවතො පටිසුත්වා යෙන:යසමා ථෙරො
භික්ඛු තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා ආයසමන්තං ථෙරං එතදවොච:
“සත්ථා තං ආවුසො, ථෙර ආදිනෙතති”ති. ‘එවමාවුසො’ති බො ආයසමා
ථෙරො තස්ස භික්ඛුතො පටිසුත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛක-
මිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං
බො ආයසමන්තං ථෙරං භගවා එතදවොච: සචං කිර තිං ථෙර එකච්ඡාරි,
එකච්ඡාරස්ස ව වණ්ණවාදීති? එවං භනෙත.

යථා කථං පන තිං ථෙර, එකච්ඡාරි එකච්ඡාරස්ස ව වණ්ණවාදීති?
ඉධාහං භනෙත, එකො ගාමං පිණ්ඩාය පටිසාමි. එකො පටිකකමාමි. එකො
රතො නිසීදමි. එකො වඛකමං අභිට්ඨාමි. එවං බවාහං භනෙත එකච්ඡාරි,
එකච්ඡාරස්ස ව වණ්ණවාදීති.

අනේඝසා ථෙර එකච්ඡාරො, න සො නත්ථිති වදමි. අපි ව ථෙර, යථා
එකච්ඡාරො විත්ථාරෙණ පරිපුණ්ණො භොති, තං සුණාති, සාධුකං මහසි
කරොති, භාසිස්සාමිති. එවං භනෙතති බො ථෙරො භික්ඛු භගවතො
පච්චසෙසාසි. භගවා එතදවොච:

කථං ව ථෙර එකච්ඡාරො විත්ථාරෙණ පරිපුණ්ණො භොති? ඉධ ථෙර
යං අනිතං තං පනිතං, යං අනාගතං තං පටිනිස්සට්ඨං. පච්චුප්පනෙතසු ව
අත්තභාවපටිලාභෙසු ඡ්ඤාරාගො සුපටිච්ඡිනිතො. එවං බො ථෙර එකච්ඡාරො
විත්ථාරෙණ පරිපුණ්ණො භොතිති. ඉදමවොච භගවා. ඉදං වත්වා සුභතො
අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

සබ්බාභිතුං සබ්බවිද්දං සුමෙධං
සබ්බෙසු ඛමෙසු අනුපලිත්තං,
සබ්බං ජහං තණ්හාකබයෙ විමුත්තං
තමහං තරං එකච්ඡාරිති බුමිති.

එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, මෙහි ථේර නම් එක්තරා මහණෙක් එකලා ව වෙසෙන්නේත් එකලා ව විසීමෙහි ගුණ කීයත්තේත් වේ ය” යි මෙය සැලකළහ.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තරා මහණකු ඇමතු සේක: මහණ, එව, තෝ ‘ඇවැත්නි, ථේරයෙහි, ශාක්‍යාන් වහන්සේ තොප අමතන සේකැ’ යි මාගේ වචනයෙන් ථේර මහණ අමතව. ‘වහන්ස, එසේ ය’ යි ඒ මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා ආයුෂමත් ථේර මහණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ, ආයුෂමත් ථේර මහණහට ‘ඇවැත්නි, ථේරයෙහි, ශාක්‍යාන් වහන්සේ තොප අමතන සේකැ’ යි මෙය කී ය. ‘ඇවැත්නි, එසේ ය’ යි ආයුෂමත් ථේර මහණ තෙමේ ඒ මහණහට පිළිවදන් අස්වා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ථේරහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ: ථේර, තෝ එකලා ව වෙසෙන්නෙහි, එකලා ව විසීමෙහි ගුණ කීයත්තෙහිත් සැබෑ දෑ යි මෙය වදළහ. වහන්ස, එසේ ය.

ථේර, කෙසේ නම් එකලා ව වෙසෙන්නේ එකලා ව විසීමෙහි ගුණ කීයත්තේත් වෙයි ද? වහන්ස, මෙහි මම එකලා ව ගමට පිඬු පිණිස පිවිසෙමි එකලා ව පෙරලා එමි. එකලා ව රහසිගත ව තිබීමි. එකලා ව සක්මනට තබමි. වහන්ස, මෙසේ මම එකලා ව වෙසෙන්නෙමි එකලා ව විසීමෙහි ගුණ කීයත්තෙමි ද වෙමි.

ථේර, මේ එකලා විහරණය ඇත්තේ ය. එය තැත්තේ නො වේ ය යි කියමි. වැලි දු ථේර, යම් සේ එකලා විහරණය විහර විසින් පිරිපුන් වේ ද, එය අසව. මෑතවත් මෙනෙහි කරව. කීයත්තෙහි යි. වහන්ස, එසේ ය යි ථේර මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්තී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක.

ථේර, කෙසේ නම් එකලා විහරණය විහර විසින් පිරිපුන් වේ ද, ථේර, මෙහි අතීත වූ (සකඝ්ථපඤ්චකයෙහි) යම් ඡන්දරාගයෙක් වී නම් එය ප්‍රතිණ ය. අනාගත වූ (සකඝ්ථපඤ්චකයෙහි) යම් ඡන්දරාගයෙක් වේ නම් එය දුරු කරණ ලද්දේ ය. වත්මන් අත්බැව් පිළිලැබුණි ඡන්දරාගය මෑතවත් නික්මවන (=මඛනා) ලද්දේ ය. ථේර, මෙසේ එකලා විහරණය පිරිපුන් වෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළසේක. ඉහත වූ ශාක්‍යාන් වහන්සේ මෙය වදාරා යළි මෙය ද වදළ සේක:

සියල්ල (සකඝ්ථ ධාතු ආයතන ත්‍රිවිධ හව) මෑත වූ, ඒ සියල්ල දන්නා, මනා නුවණ ඇති, ඒ සියලු දහමිනි නො ඇලුනු, ඒ සියල්ල දුරු කළ පෘෂ්ණිකායෙහි සිටින තිවන අරමුණු කොට මිදුනු ඒ මිනිසා එකලා විහරණ ඇත්තේ ය යි මම කියමි යි.

9 1. 11

මහාසංඝසමුප්පාදනං

405. සාමන්තියං-

අථ ඛො ආයස්සො මහාසංඝසමුප්පාදනො යෙත භගවා තෙනුපසඛකම්. අද්දසා ඛො භගවා ආයස්සන්තං මහාසංඝසමුප්පාදනං දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන භික්ඛු ආමනෙතසි: පස්සථ තො භූමො භික්ඛවෙ, එතං භික්ඛු ආගච්ඡන්තං. ඔදනං¹ තනුකං. භූමිහතාසිකන්ති? එවං භනෙන්.

එසො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු මහිද්ධිකො මහානුභාවො. න ච සා සමාපත්ති සුලභරූපා, යා තෙත භික්ඛුනා අසමාපන්නපුබ්බා. යස්ස වජ්ඣාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අභාරස්මා අතභාරියං පබ්බජන්ති. තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති. උපසම්පජ්ජ විහරන්ති. ඉදමවොච භගවා. ඉදං වජ්ඣා සුගතො අථාපරං එතදවොච සන්තා:

බතතිස්සො සෙට්ඨා ජතෙතස්මිං යෙ ගොතතපට්ඨාරිනො,
විජ්ජාචරණසම්පන්නො සො සෙට්ඨා දෙවමානුසෙ.

දිවා තපති ආදිට්ඨො රතතිං ආභාති වජ්ඣමා
සන්නාද්ධො බතතිස්සො තපති ක්කිති තපති මුහුමණො,
අථ සබ්බමභොරතනං² බුද්ධො තපති තෙජසාති.

9 1. 12.

සහායසමුප්පාදනං

406. සාමන්තියං-

අථ ඛො ද්දො භික්ඛු සහායකා ආයස්සන්තො මහාසංඝසමුප්පාදනං සද්ධි-
විහාරිනො යෙත භගවා තෙනුපසඛකම්. අද්දසා ඛො භගවා තෙ භික්ඛු
දුරතොව ආගච්ඡන්තො දිස්වාන භික්ඛු ආමනෙතසි: පස්සථ තො භූමො
භික්ඛවෙ, එතෙ ද්දො භික්ඛු³ සහායකෙ ආගච්ඡන්තො මහාසංඝසමුප්පාදනං
සද්ධිවිහාරිනොති? එවං භනෙන්.

එතෙ ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු මහිද්ධිකා මහානුභවා, න ච සා සමාපත්ති
සුලභරූපා තෙති භික්ඛුහි අසමාපන්නපුබ්බා. යස්ස වජ්ඣාය කුලපුත්තා
සම්මදෙව අභාරස්මා අතභාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරිය
පරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති. උපසම්පජ්ජ
විහරන්ති. ඉදමවොච භගවා. ඉදං වජ්ඣා සුගතො අථාපරං එතදවොච
සන්තා:

1. ඔදනකං - ඡෙසං, PTS 2. අභොරතනී - සි 1, 2. මජ්ඣං, PTS

3. එතෙ භික්ඛු - මජ්ඣං.

9. 1. 11.

මහාකප්පින සූත්‍රය

405. සැවැත්නුවර-

එකල්හි ආයුෂමත් මහාකප්පින තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිණ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එන්නා වූ ආයුෂමත් මහාකප්පින තෙරුන් දුරදී ම දුටු සේක. දෑක හිසුන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, තෙපි එන්නා වූ සුදු සිහින් උග් නැඟයක් ඇති තෙල මහණහු දකිවු ද? වහන්ස, එසේ ය.

මහණෙනි, තෙල මහණ තෙමේ මහත් සාද්ධි ඇත්තෙකි. මහත් ආනුභාව ඇත්තෙකි. ඒ මහණහු විසින් යම් සමවතක් නො සමවත් වීරු තම් එබඳු සමවතක් නො ම සුලබ ය. කුලපුත්‍රයෝ යමක් පිණිස මැනවින් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙත් තම් මගබ්බසර අවසන් කොට ඇති අනුත්තර වූ ඒ අතීත්තිය මේ අත්බැවිහි ම තෙමේ ම විශිෂ්ටඥතයෙන් දෑන පසක් කොට පැමිණ වෙසේ ය යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ශාය්‍යාන් වහන්සේ මෙය වදාරා වැලි මෙය ද වදාළ සේක:

යම් කෙනෙක් ගෝත්‍රය ප්‍රතිඥ කෙරෙත් තම් මේ පුජාව කෙරෙහි කෘත්‍රියයා ශ්‍රේෂ්ඨ ය. අභව්‍යිද්ධ පසළොස්වරණ ධර්මයන්ගෙන් සමන්විත වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙවිමිනිසුන් කෙරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨය.

හීරු දහවල් බබලයි. සදු රු බබල යි. කෘත්‍රිය තෙමේ සත්‍යාන සත්‍යාද්ධි වූයේ බබලයි රහත් බමුණු තෙමේ ධ්‍යාන කරන්නේ බබලයි. වැලි, බුදුරජානන් වහන්සේ මුළු රු දවල් තෙදිත් බබලති යි.

9. 1. 12.

සහායක සූත්‍රය

406. සැවැත්නුවර-

එකල්හි ආයුෂමත් මහාකප්පින තෙරුන්ගේ සද්ධිවිහාරික වූ යහළු හිසුහු දෙතමක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එන්නා වූ ඔවුන් දුරදී ම දුටු සේක. දෑක හිසුන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, තෙපි මහාකප්පිනගේ සද්ධිවිහාරික වූ තෙල එන යහළු හිසුන් දෙතම දකිවු ද? වහන්ස, එසේ ය.

මහණෙනි, තෙල හිසුහු මහත් සාද්ධි ඇතියහ. මහත් ආනුභාව ඇතියහ. ඒ හිසුන් විසින් යම් සමවතක් නො සමවත් වීරු තම් එවැනි සමවතක් නො ම සුලබ ය. කුලපුත්‍රයෝ යමක් පිණිස මැනවින් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද්ද, මගබ්බසර අවසන් කොට ඇති අනුත්තර වූ ඒ අතීත්තිය මේ අත්බැවිහි ම තෙමේ ම විශිෂ්ටඥතයෙන් දෑන පසක් කොට පැමිණ වෙසෙති යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ශාය්‍යාන් වහන්සේ මෙය වදාරා වැලි මෙය ද වදාළ සේක:

සභායා වතීමෙ භික්‍ෂු විරරතනං සමෙතිකා,¹
සමෙති තෙසං සභාමෙමා ධමෙම බුභුසවෙදිතෙ.

සුවිතීතා කපපිතෙත ධමෙම අරියපවෙදිතෙ,
ධාරෙනති අනතිමං දෙභං ජේතා මාරං සවාතිනිනති.

වග්ගො පඨමො.

භාෂ්‍යදානං:

කොලීතො සාරිපුතො² සථො වාපි පට්ඨවති,
තථො සුජාතො හඤ්චි ව විසාඛො තනෙදු තිස්සො ව,
ථෙරනාමො ව කපපිතො සභායා වාපි ආදායති.*

භික්‍ෂුසංක්‍රාන්තං සමන්තං.

භිදානවග්ගො සංක්‍රාන්තාදානං:

අභිසමයො ධාතු ව අනමතග්ගෙන කස්සපො,
ලාභසකකාරරුහුල ලක්ඛණොපමභික්‍ෂුති,
භිදානවග්ගො දුතියො පූරිතොති පට්ඨවතිති.*

භිදානවග්ගො භිට්ඨිතො.³

1. සමෙතිකා - සභා. සමාතිතා - සි.

2. උපතිස්සො ව - මජ්ඣං, සභා.

* උදදායනාපායො පත සාමමරමම සීහල ජොත්තකසු විසදිසාව දිස්සනති.

3. දිස්සතෙසං අතිරෙක ගාථා - සි 1, 2 -

“දුඝඛල භෙලපපහවො නිබ්බාණමහාසමුද්දා පරියන්තා,
අධිඛිනිකෙහෙසලිලා ජීවාවචනකදි විරං වහතු”ති

මේ යහළු භික්ෂුහු දිගුකලක් සමෙතිකා (මනා ගේ සැසඳීම් වසයෙන් සම වූ සමාදායී ආදී ලබ්ධි) ඇතිකොට ම ය. (එහෙයින් ම දැන්) බුදුරජුන් විසින් පාවසු ධර්මයෙහි ඔවුන්ගේ ප්‍රතිපත්තියකට ධර්මය සම වේ. (හොඳෙන් වේ.)

ආයඪී බුදුරජුන් දෙසු ධර්මයෙහි කප්පිත විසින් මැනවින් හික්මවන ලද ඔහු යේනා සහිත මරු දිනා අවසන් සිරුර දරන්.

සලලුවන වර්ග සී.

ගාථාදිපාද්‍යක්‍ෂකමණිකා

පිටුකඛ්‍යා		පිටුකඛ්‍යා	
අතිව්‍යා වන සඛ්‍යා	296	පවිත්තෙතති අරියෙති	246
අයඤ්ච දහරො හිතඤ්ච	428	පාචිතවංසො තිවරතං	296
එකසෙසකෙන කපොත	286	ඵලං වෙ කදලිං හනති	368
එවමෙව මනුසෙසපු	430	භාසයෙ ජොතයෙ ධම්මං	432
එවං කුසිතමාගමව	246	යතො ව අරියසම්මානි	286
කදහං තදං පසෙසයං	434	යසා සකකරියමානසා	352
කිනනු කුප්ඛසි මා කුප්ඛි	438	යෙ ව සඛ්‍යාතධම්මාසෙ	74, 76, 78
කුපෙ නිමුභො හි සො			
පාරදරිකො	404	සංසයා වතථො ජාතො	246
බතති යො සෙවො ජතෙතසම්	438	සබ්බාහිභුං සබ්බවිදුං පුමෙධං	436
තං කොසිතං සාතතිකං	352	සභායා වතීමෙ හිතඤ්ච	440
දිවා තපති ආදිවේවා	438	සාරිපුතො ව පඤ්ඤාය	426
ත භාසමානං ජනනති	432	සුචිතීතා කපපිතෙන	440
තසිදං සිච්චමාරබ්‍හ	428	සො ඛො පතායං අකඛාතො	286
පච්චයෙකාදස වුතතා	200	සොහති වතායං හිතඤ්ච	430
පරිච්ඡංසනුපාදතං	146	හංසා කොඤ්චා මයුරං ව	430

සබ්බසාමාන්‍යකමණිකා

පිටිකඩකා		පිටිකඩකා	
අවිරවනී	214	ගොතම	30, 32, 284, 358
අවෙලකසාප	30, 34	කොසිතාරුම	180
අජාතසත්තු	368, 414	විත්ත	358
අනාඨපිණ්ඩික	2, 106, 126, 148	ජලබුද්ධ	276
	200, 212, 264, 276, 288, 326	ජාණ්ඩියොණී	118
	344, 374, 382, 406, 422	ජෙතවන	2, 126, 148, 200, 212
අනුරුඳ්ව	242		264, 276, 288, 326, 344, 374
අණක	412		382, 406, 422
අනන්ද	54, 60, 144, 168, 180, 188	සුකික	114, 238
	242, 310, 326, 330, 332, 364	තිබ්බරුක පරිබ්බාජක	36
අභිඤ්ජික	310	තිවර	294
ඉසිපතන	176, 300, 336	තිස්ස	294, 434
උපමාණ	64, 72	ථුල්ලතියා	328, 330
උපාලි	242	ථුල්ලතඤ්ඤ	332, 336
උපාලවණණ	360	ථෙර	434
කකුසඤ්ඤ	16, 18, 294	දකඤ්ඤාගිරි	330
කම්මාන	28, 238	දසාරක	412
කම්මායාදම්ම	142, 166	දෙවදත්ත	242, 366, 368
කල්ලකතිවාප	30, 54, 284, 308	තඤ්ඤ	432
	330, 368, 424, 434	තාරද	180, 184
කසාප	16, 18, 32, 294, 298, 308	පාචිතවංස	294
	320, 322, 324, 398, 402, 404	පුණණ මනතානිපුත්ත	242
කල්ලාරවතභිග්ග	78, 86	බහුපුත්තවෙතිය	334
කාලිඛක	400	බාරාණසී	176, 300, 336
කුරු	144, 160, 166	භණ්ඩු	310
කුටාසාරසාලා	414, 432	භාරද්වාජ	294
කොතාගමන	16, 18, 294	භිග්ග	294
කොසම්බි	18	භූමිජ	58
බුද්ධජාතරා	360	මගධ	286
බෙමා	360	මහාකම්මායන	28
ගම්මා නදී	184	මහාකප්පින	438
ගිජ්ඣකුට	242, 284, 286, 292, 366	මහාකසාප	242, 300, 308, 310
	390, 396, 398, 402		314, 318, 326, 336
ගිඤ්ජකාවසථ	114, 238		

පිටකමහා		පිටකමහා	
මහාකොට්ඨික	176	වෙච්චන	30, 54, 284, 308, 330
මහාමොක්ඛලාන	242, 390, 422		368, 390, 424, 434
මහාවත	414	සරගු	214
මාගධ	414	සවිට්ඨ	180, 184
මුසිල	180	සාරිපුත්ත	52, 58, 72, 78, 80, 86
මොක්ඛලාන	424		88, 176, 242, 296, 300, 336
මොජ්ඣිමනිකා	22, 78		358, 424
රාජගහ	30, 52, 242, 284, 286	සාවජී	2, 4, 8, 20, 22, 24, 28, 36
	288, 308, 310, 330, 366, 368		44, 46, 58, 64, 68, 70, 98, 100
	390, 392, 394, 396, 398, 400		102, 104, 112, 114, 116, 118
	424, 434		120, 122, 126, 134, 138, 140
රාහුල	290, 292, 382, 386, 394		142, 148, 152, 162, 200, 202
රොහිතස්ස	294		212, 216, 222, 226, 228, 234
ලක්ඛණ	390		244, 246, 248, 254, 258, 260
ලක්ඛණසංඝදාය	430		262, 264, 266, 268, 270, 272
ලොකායතීක මුග්ගල්හණ	118		274, 276, 278, 280, 282, 284
වංශක	294		288, 314, 318, 338, 344, 346
විසුර	294		348, 352, 354, 360, 364, 374
විපස්සි	8, 12, 14, 18		380, 382, 386, 406, 408, 410
විසාඛපඤ්චාලිපුත්ත	432		412, 414, 416, 420, 422, 424
වෙදෙහමුතී	328, 332	සිඛි	14, 18
වෙදෙහිපුත්ත	414	සුජාත	430
වෙසුලුපබ්බත	286, 294	සුත්තර	294
වෙරඬ	350	සුප්පිය	294
වෙසාලී	414, 432	සුඵසා	294
වෙස්සගු	14, 18	සුසිම	188, 194
		සාරිත	400
		හිමවන්දු	426

පද්‍යානුකතමණිකා

අ	පිටුවකයා
අකද්දමං	416
අකමමාසෙහි	108
අකසිරලාහි	428
අකාසුපගො	40
අකාලිකො	108, 304
අකිච්ඡලාහි	428
අකුපා වෙතොවිමුත්ති	266, 364
අකුසලමුලා	406
අකුසලසංඝො	236
අකෙකාධිකො පුරිසපුග්ගලො	316
අකමමාසං	314
අකමානො	286
අකමිති අඤ්ඤා	432
අබ්භෙහිති	108
අගපිතා	416
අගධිතො	298
අගරාකතා	188
අගාරං අඤ්ඤා වසනා	332
අගාරවා විහරන්ති අපපතිස්සා	340
අගාරස්ස අනගාරියං	332
අගාරියභුතස්ස	332
අග්ගං ගද්දසුගං	294
අග්ගමිහෙසි	400
අග්ගස්ස පතති	46
අග්ගිනා ඛගෙය්‍ය	138, 146
අඛාරකපාභෙන	400
අඛාරකාසු	156
අචරි මුග්ගවරියං	38
අචරපකකතෙන දෙවදතෙන	366
අචරවති	214
අචරාපසම්පන්නො	34
අච්චයතො පභිගණ්හාතු	198
අච්චයෙන	34
අච්චයො මං ගතෙන අච්චගමා	198
අච්චාචදතෙන	310
අච්චං පතතං	432
අච්චරියං චත ගො	390
අච්චාදෙත්වා	332
අච්චිද්දෙහි	108
අච්චිද්දො	280
අච්චං සතං අච්චතාතං	290

අ	පිටුවකයා
අච්චාචදෙත්වා වදෙය්‍ය	334
ච්චාමිති	334
අච්චතාතං	204
අච්චතග්ගෙ	284
අච්චගමං	266
අච්චතතං	42, 194, 322, 422
අච්චතතං කප්ඛකපි ගමිස්සති	42
අච්චතතං වා බහිද්ධා වා	386, 388
අච්චතතවිමොක්ඛා	84
අච්චාචසතා	352
අච්චාචුත්ථං	164
අච්චාකාසගතො	350
අච්චාසිතං	148
අච්චාහරි	418
අඤ්ඤා ලිකරණීයො	108
අඤ්ඤා ජීවං අඤ්ඤා සරීරං	
ඉති වා	94, 98
අඤ්ඤාතරො මුග්ගමණො	284
අඤ්ඤාතරො හිතමු	282
අඤ්ඤාත්‍ර අනුස්සවා	180
අඤ්ඤාත්‍ර අකාරපරිචිතකතා	180
අඤ්ඤාත්‍ර කල්‍යාණං	186
අඤ්ඤාතිත්ථියපුබ්බා	34
අඤ්ඤාතිත්ථියසමග්ගමුග්ගමණං	
පරිබ්බාජකාතං	220
අඤ්ඤාතිත්ථියං පරිබ්බාජකා	52, 188
අඤ්ඤාතිත්ථියපුබ්බා	332
අඤ්ඤාත්‍ර කුසලා	186
අඤ්ඤාත්‍ර දිව්ඤ්ඤාතිත්ථියානනානානා	180
අඤ්ඤාත්‍ර ඵස්සා	
පටිසංචෙදියානති	54, 64
අඤ්ඤාත්‍ර රුචියා	180
අඤ්ඤාත්‍ර සද්ධියා	180
අඤ්ඤාමඤ්ඤා	180, 310
අඤ්ඤාමඤ්ඤාහි	84, 86, 88
අඤ්ඤා	334
අඤ්ඤා විතතං	412
අඤ්ඤාණං	144
අඤ්ඤා බ්‍යාකතා	18, 80, 84, 190
අඤ්ඤා වෙදනා අඤ්ඤා වෙදියති	36
අඤ්ඤාය සංඝයාහිංසු	340

අ	පිටපි බලකා	අ	පිටපි බලකා
අඤ්ඤ සඛාර අඤ්ඤාය ව		අත්භූතමො	272
පනිමෙ සඛාර ඉති වා	98	අත්චසෙ සමපයාමානො	310
අඤ්ඤා කරෙති අඤ්ඤා		අත්භංගිහො	116
පටිසංවෙදයති	34, 116	අත්භය විඤ්ඤාපනියා	432
අඤ්ඤා භවො අඤ්ඤාය ව		අත්ති වො කයාප දුක්ඛං	30
පනායං භවො ඉති වා	98	අත්තිඤ්ඤාව නත්තිඤ්ඤාව	28
අට්ටසාරං	16, 402	අත්ති තණ්හා	158
අට්ඨපුරිසපුග්ගලා	108	අත්ති තජ්ඣ	158
අට්ඨි	46	අත්තිතා	28
අට්ඨිං ජිනදති	362	අදරං	162
අට්ඨිකත්වා	334	අදින්නාදනා පටිච්චතා	258, 260
අට්ඨිසඛිලිකං	390	අදින්නාදයිතො අදින්නාදයිති	
අට්ඨිපුඤ්ඤා	286	සද්ධිං	258, 260
අට්ඨිමඤ්ඤා අභවිට තිට්ඨති	362	අදුක්ඛමසුඛං	130, 322
අට්ඨිරයි	286	අදුක්ඛමසුඛවෙදනීයං	152
අට්ඨිසඤ්චයො	286	අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා	82
අභිසංවරතතං	330, 336	අභිතමග්ගපටිපනො	334
අභෙකි ඛඤ්ඤා අරුපෙතො	396	අධිකරණං තං ත භොති	62
අභෙකිසු තිසිදති	396	අධිගතො වො මත්තං මග්ගො	
අතිකතනමාත්‍රසකාය		බොධාය	164
	190, 196, 322, 326	අධිගමාය	300
අතිකතනමාත්‍රසකෙත	192	අධිච්චසමුපපන්නං දුක්ඛතති	
අතිකතනතා	282, 284		32, 36, 52, 176
අතිකමමරූපෙ අරූපා	198	අධිමුච්ච	132
අතිවාරණී	398	අධොගමාති	138, 144
අතිපාගො වො තාව	52	අනගාරියං	34, 332
අතිමඤ්ඤති	348	අනජ්ඣාපනො	298, 416
අතිවෙලං	414, 416, 418	අනජ්ඣාසිතාති පජාතාති	130
අතීතමභාතං	42, 170	අනඤ්ඤාපනා	40
අතීතමපි අභාතං	244	අනත්තං සංවතොයස්සං	300
අතීතාතාගත පච්චුපපන්නං		අනත්තමතවාචං	328
	194, 386, 388	අනධිගතයා අධිගමාය	46
අත්තතො අඤ්ඤා	170	අනත්තරධාතාය	342
අත්තතො උපගවේශ්ශ	148	අනත්තසුඤ්ඤා ධම්මෙසු	12, 14
අත්තත්තං	46	අනපටිතා	188
අත්තභාවපටිලාභං		අනපෙවො	434
	396, 400, 404, 418	අනභාවකතාති	96, 98
අත්තමතා	4	අනභාවකතො	138, 146
අත්තමතො ගොති සුමතො	304	අනභාවං ගමෙති	236
අත්තවධාය	366	අනභිජ්ඣාලාභො	260
අත්තවාද්‍යපාදනං	6	අනභිතජ්ඣතාති	130
අත්භූතං	362	අනභිසඛිලිකො	130
අත්භූතාමා	322	අනභිසමුදායා 8, 14, 16, 26, 162	

අ	පිටියබ්බා	අ	පිටියබ්බා
අනගිකඤ්චතයනො	130	අනුපාදිතං ත පරිතයාති	130
අතමතගො	276, 278, 280, 282	අනුපාපුණාති	360
	284, 286, 288	අනුපායාසං	162, 238
අතමතගොයං සංසාරෙ	290	අනුපානනා	302
අතයබ්බසනං	350	අනුපාදබ්බමා	96
අතයං ආපනනා	346	අනුපාදබ්බමානි	98
අතයව්‍යසනං	336	අනුපාද වා තථාගතාතං	40
අනවකකනනා දුකේතන	270	අනුපුබ්බවිහාරසමාපත්තිතං	336
අනවකකනනා සුබේතන	270	අනුමොදි	86
අනාගතමිද්ධානං	170, 412, 414	අනුයාතං	164
අනාගතමපි අද්ධානං	244	අනුයාතො	166
අනාතාපි අනොතතාපි	300	අනුසයං	388
අනාසවං	326, 330	අනුසාසනිං	310
අනාහාරො	136	අනුසිකම්මානා	416
අනිච්චං භනෙන	42, 374	අනුසෙති	102
අනිච්චා	4, 82, 264	අනුසාරති	324
අනිච්චාති පජානාති	130	අනෙකපරිඥායෙන	34, 426
අනිච්චො	42	අනෙකවිනිතං ඉඤ්චිවිධං	
අනිතතිණ්ණො	154	පච්චනුගොථ	19, 192, 196
අනිදුතං	236	අනෙකෙපි සංවට්ටකපෙඨ	192
අනිසයිතාය	432	අනෙලලොය	432
අනුකම්පං ථිපාදය	304	අනෙසනං	298
අනුග්‍රහාය	20, 22, 152	අනොතතාපි පුරිසපුග්ගලොති	
අනුග්‍රහතිතො	422		300, 314
අනුට්ඨිතා	408, 410	අනොතතාපිනො අනොතතාපිති	
අනුතතරං	264		246, 258
අනුතතරස්ස	෪00, 344	අනතගුණමපි	418
අනුතතරො පුරිසදම්මසාරපි	108	අනතමපි	418
අනුතතරං පුඤ්ඤකේතනතං		අනතමසො	136, 146, 408
ලොකස්ස	108	අනාරඝරං	32
අනුද්දයං පටිච්ච	304	අනාරාමානං	4, 66, 68, 340
අනුද්ධංසෙති	350	අනාරාමායමානෙ	340
අනුධම්මවාරි	126, 128	අනාරාමායිස්සති	296
අනුපගමම	34	අනාරතිතො	294, 424
අනුපට්ඨිතාය සතියා	350	අනාරායාය	364
අනුපතිනා අනුපතිනා	392, 398, 400	අනාරාසිකො	344, 364
අනුපතාති පුරිසපුග්ගලොති	316	අනාරාසම්මසතං සම්මසථ	166
අනුපතිසං	46	අනාරෙ වාලිකා	284
අනුපවාදකා	326	අකුකාරං	234
අනුපතතො	346	අකුයෙ ඤාණං	90, 92
අනුපතාරා	136	අපකස්ස විතතං	302
අනුපාදය ආසවෙති	288, 290	අපකස්සෙව කායං	302
අනුපාද විමුක්තො හොති	30, 76	අපවයොපි	148
	180, 388	අපවිතො	188

අ	පිටුවකිනා	අ	පිටුවකිනා
අපයන්තිශ්‍යො	186	අපමනෙතා	34
අපයනෙතා	186	අපමාදෙ	200
අපයාපෙනති	186	අපසුතා අපසුතෙති	246
අපරන්තං වා උපධාවිසානි	42	අපංගිනා	36
අපරංකාරං	32, 36, 52, 176	අපගිගමනා	300
අපරඤ්ච අපකඨෙකයා	180	අපිට්ඨකාය	308
අපරපච්චයා	28, 120, 122	අපිට්ඨෙතා	308
අපරාපපතෙයා	180	අපිට්ඨිකානි	408
අපරාමට්ඨෙති	108	අපෙසකකා	348
අපරිකම්භො	38	අපොසුකෙකා	428
අපරිතසාං	130	අබ්‍රහ්මිකා	408
අපරිමුතෙතා දුක්ඛසමා	272	අබ්‍යාකතං බො ඵතං	336
අපරියාදින්නා	276	අබ්‍යාපන්නචිත්තා	260
අපරිපුඤ්ඤා ධම්මදෙසනා	304	අබ්‍යසුද්ධං	90
අපරිහානමෙතං	316	අබ්‍යසුද්ධසිං	116
අපරිප්‍රාහං	238	අබ්‍යතීතා	282, 284
අපසාදෙනබ්බං	330	අබ්‍යුග්ගහෙතා	416
අපසාදෙඤ්ඤා චදෙයා පසාදමිති	334	අබ්‍යුතං චත භො	390, 402
අපසානා	204	අබ්‍යාකාසො පබ්බජ්ජා	332
අපාපුණිනා	46	අභබ්බො අනුත්තරස්ස	
අපායං	144, 192	යොගකෙතමස්ස අභිගමාය	300
අපුඤ්ඤං	130	අභබ්බො නිබ්බානාය	300
අපුඤ්ඤාභිසංඛාරං	130	අභබ්බො සමොධාය	300
අපුඤ්ඤාපගං	130	අභවිසා	270
අපුජිතො	188	අභාවිතා	408
අපපං වා භිශෙසා	296	අභිකක්ඛන්තං	34
අපපකා	406	අභිජානිසාන්තරී	90
අපපගබ්‍යා	306	අභිජ්ඣාප්‍රතො	260
අපපට්ඨෙධා	144	අභිසුද්ධ	70
අපපතිසා	340	අභිසුද්ධය	338
අපපදකම්භණ්ගාභිතො	310	අභිසුද්ධ සච්ඡකම්. 24, 26, 200, 272	
අපපට්ඨකා වා වා	332	අභිනිබ්බන්ති	4, 272
අපපට්ඨං විදිතං	86	අභිනිමිණිණියා	158
අපපට්ඨවානී	208	අභිභුතො	346
අපපතිට්ඨිතං විසුද්ධණං		අභිභවනා	320
අපිරුප්‍රහං	162	අභිරුපො	430
අපපතිරුපං	298	අභිසංඛිතං	100
අපපත්තමානසං	348, 360	අභිසංඛිතොරොන්ති	62, 130
අපපත්තස්ස පත්තියා	46	අභිසංඛිතවසිකං	100
අපපත්තරුති	340	අභිසමෙතාවිතො	212
අපපසුඤ්ඤා	348	අභිසමෙති	40
අපපමතකො	212	අභිසමුප්පාදිති	40
අපපමනතා	406, 414	අභිසමුප්පාදො පච්චසුද්ධසිං	264
අපපමනතිකා	220	අභිහරියති	368
		අභුතෙත අබ්‍යාවිකෙතියාම	52, 64

අ	පිට්ඨකයා	අ	පිට්ඨකයා
අභේජ්ජමානෙ උදකෙ	196	අලඞ්ඛා ව පිණ්ඩපාතං	298
අමතථාරං 66, 70, 90, 92, 122, 124		අලඞ්ඛා ව සෙතාසනං	298
අමතසිකාරු	322	අලමෙව නිබ්බිඤ්ඤා	276, 278
අමතාපසම්පයොගා	278	අලං වචතාය	30, 180, 410
අමනුසොති	408	අලං විමුච්චිතං	276, 278, 282, 284, 286, 288
අමතග්ගතං	190		290, 296
අමගග්ගතං වා විතතං	324	අලං විරජ්ජිතං	276, 278, 282, 290, 296
අමාතිතා	188	අවකකන්ත	102, 142, 158
අමුච්ඡිතො	298	අවඤ්ඤා හවිසසති	46
අමුත්‍රාසිං	192	අවදන්තං	22, 24
අයඤ්ඤාව කායො	38	අවසිට්ඨා	212, 216
අයං දුක්ඛනිරුධොති	338	අවසිසානු	46, 426
අයං දුක්ඛසමුදයොති	338	අවිසානං	238
අයං දුක්ඛනිරුධොති	338	අවිවාරං	322, 422
පටිපදති		අවිතකකං	322, 422
අයං දුතියො අනෙතා	28	අවිතථතා	40
අයං නුඛො සතෙතා	42	අවිජ්ජඛග්ගමා	406
අයං පිතුපිතා	276	අවිජ්ජා	6, 130, 186
අයමනතිමා ජාති	266	අවිජ්ජා උපයන්ති	186
අයං මෙ පිතා	276	අවිජ්ජාගතො	130
අයමෙකො අනෙතා	28	අවිජ්ජාජාතිකා	22, 128
අරකුතිතාය වාචාය	350	අවිජ්ජාතිසා වචනීයං	50
අරකුතිතෙත විතෙතන	350	අවිජ්ජාධාතු	240
අරකුතිතෙතෙව කායෙත	350	අවිජ්ජාතිදුතා	22, 128
අරඤ්ඤායතනෙ	416	අවිජ්ජාතිරුධො	18, 66, 68, 90
අරඤ්ඤා පවතෙ	148, 164	අවිජ්ජාතිරුධො සංඛාර	14
අරතං	108	තිරුධොති	
අරතතං	34	අවිජ්ජාතිවරණං	276, 278, 284
අරියං තුණ්හිභාවං	422		288, 292
අරියකතෙතති සිලෙති	108	අවිජ්ජාපච්චයා	2, 4, 8, 22, 40, 62,
අරියසාවකස්ස	106, 212, 220		66, 94, 96, 98
අරියස්ස විතයෙ	198	අවිජ්ජාපච්චයා සංඛාරු	12, 16, 28
අරියානං උපවාදකා	192		34, 182
අරියානං අනුපවාදකා	192	අවිජ්ජාපහවා	22, 128
අරියො අට්ඨකුතිකො මය්‍යො	90, 166	අවිජ්ජාය	4, 6, 8, 18, 94, 96
අරියො ඤායො	106, 108	අවිජ්ජාය අතති සංඛාරු ත	
අරියො තුණ්හිභාවො	422	හොන්ති	14, 122
අරියො නිබ්බෙධිකපඤ්ඤා		අවිජ්ජාය සති සංඛාරු හොන්ති	10, 16, 120
ඉතිපි	124		
අරුපහවො	4	අවිජ්ජා විරුහා	130
අලන්ත	34	අවිජ්ජා සමුග්ගතා	406
අලඞ්ඛා ව හිලාතපච්චය			
හෙසජ්ජපරිකාරං	298		
අලඞ්ඛා ව විවරං	298		

අ	පිටියකිනා
අභිජායාසමුදයා	22, 66, 68, 96, 128
අභිජායාසමොසරණා	406
අභිජජ්ජපතිසා	50
අභිනිපාතධමෙමා	106, 110
අභිමුත්තං	190
අභිමුත්තං වා විත්තං	324
අභිරුළුතා	102
අභිතිංසාච්ඡෙදා	238
අභිතිංසාධාතුං	238
අභිතිංසාපරියෙසනා	238
අභිතිංසාපරිලාභො	238
අභිතිංසාවිතකෙනා	236
අභිතිංසාසමකපෙපා	238
අභිතිංසාසඤ්ඤා	238
අචෙච්චපසාදෙන	108
අච්ඡාදාදච්ඡෙදා	238
අච්ඡාදාදධාතුං	238
අච්ඡාදාදපරියෙසනා	238
අච්ඡාදාදපරිලාභො	238
අච්ඡාදාදවිතකෙනා	236
අච්ඡාදාදසමකපෙපා	238
අච්ඡාදාදසඤ්ඤා	238
අසංසංගෙන	246
අසංවුත්තෙති ඉන්ද්‍රියෙති	350
අසංසංචෙයා	308
අසකකච්චං දෙනති	306
අසකකතා	190
අසකකාරෙත	352
අසකකාදිත්වා	418
අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය	46
අසජ්ජමානා ගච්ඡති	190
අසභිවිචකතං	348
අසබ්බලෙති	108
අසමාපත්ති	192
අසමාපත්තපුබ්බා	430
අසමාහිතං	190, 260
අසමාහිතා අසමාහිතෙති	258
අසමාහිතං වා විත්තං	324
අසමපජානො	62
අසමමාසමුද්ධෙසු	
සමමාසමුද්ධාති	238
අසමොසාය	342
අසයංකාරං	32, 36, 52, 176
අසිලොමං පුරිසං	394
අසීසකං	400

අ	පිටියකිනා
අසුසිරො	280
අසෙසමිහගතිරොධා	4, 6, 8, 34
	58, 62, 96, 98, 112
අසමා ලොකා	284
අසාතරී	368
අසාධා අසාධෙති	246, 258
අසාධො පුරිසපුග්ගලො	314
අසාදඤ්ඤා අසාදකො	266, 360
අසාදං	272, 274, 360
අසාදපරියෙසනං	266
අසාදනුපසයිනො	134, 144
අසාදෙති	344
අසුතවා	142
අසුති පචත්තයමානො	434
අතං නු බොසම්	42
අතං වා	310
අතාකාරමමිංකාර	
මානානුසංයං	386, 388, 424
අතිතාය	174
අතිරිකා අතිරිකෙති	246, 258
අතිරිකො පුරිසපුග්ගලොති	314
අනු පඤ්ඤාය අතිසමයො	8, 13, 14
	16, 18, 162, 164
අතොසිං නු බො අතං	
අතිතමධානං	40
ආ	
ආකඛති	34
ආකඛාමි	320, 322
ආකඛමානො	34, 106, 426
ආකාසධාතු	380
ආකාසානඤ්ඤායතනං	322
ආකාසානඤ්ඤායතනධාතු	234
ආකාසෙ පාණී වාලෙසි	304
ආකාසෙපි පලලඝෙන කමථ	190
ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනං	322
ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනධාතු	234
ආකිඤ්ඤාමනුසං	166
ආකොට්ඨපච්චාකොට්ඨාති	432
ආගතිගති	104
ආගතො ඉමං සඤ්ඤාමං ඉතිපි	124
ආග්‍රවාරිං	156
ආවයොපි	148
ආවිතති	240
ආණිං ඔදතිංසු	412
ආණිසංඝාපො	412

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ආ	පිටිමිණිකා
ආතපං	208, 300
ආතාපිනො	34, 414
ආතාපි	302, 374
ආතාපි ව ඔක්කාපි ව	300
ආදානමපි	148
ආදිකෙනෙව	340
ආදින්නං	236
ආදින්නො	402
ආදිකො සතො	36
ආදිකෙනෙව ඔපිලවති	340
ආදින්නා	400
ආදිබ්බවරියකො	116
ආදිනවදසාභී	298
ආදිනවං	266, 274, 360
ආදිනවදසාභීනො	416
ආදිනවපරියෙසනං	266
ආදිනවො	264
ආදිනවානුපසාදිතො	144
ආතෙඤ්ජං	130
ආතෙඤ්ජාභිසංඝාරං	130
ආතෙඤ්ජපණං	130
ආපඤ්ජයස්සං	236
ආපනොතං	8
ආපාතීයකංසො	170
ආපොධානු	264, 272, 340, 380
ආපොධානුයා උපපාදො	272
ආපොධානුං අභිනන්දති	272
අපොධානුං පටිච්ච	264
අපොධානුයා අස්සාදො	264, 268
අභාධානු	234
අභිවේදනසිකාතං	428
අමසකිඤ්චිකතභෙතුපි	356
අමසගතං	344
අමසවකඛු	344
අයතනං තං න භොති	62
අයතනාතං	66
අයතනාතං පටිලාභො	4
අයතීං අනුපාදධම්මො	146
අයතීං ජාතිජරාමරණං	162
අයතීං පුනබ්බවාභිත්ඛතති	162
අයතීං සංවරාය	198
අයසං තගරං	282
අයාවමානා අයාවේයා	258
අයාමේත යොජනං	212, 280, 288
අයුපපමාණං	294

ආ	පිටිමිණිකා
අයුසඝිණාරා	412
අරකා වේතනා	156
අරකා පණ්ඩි	156
අරකා පඤ්ඤා	156
අරඤ්ඤකතතස්ස	308
අරඤ්ඤකො	434
අරභිවිතනා	34
අරභිවිතියා අරභිවිතියෙති	248
අරභිවිතියෙ	308, 426
අරභිවිතියො පුරිසපුග්ගලොති	316
අරමමණං	414
අරාමසමපන්නං	164
අරෙග්ගතො අග්ගකඛුං	170
අරෙපෙති	212
අරෙග්ගපරිණාමෙන	314
අලොකො උදපාදි	12, 14, 16, 18
	164
අභිභාවං	196
අසතං යාතං	44
අසවා	84
අභවාතං ඛයා	46, 330
අභව්ව	124
අභාරං අභාරෙත්සුං	154
අභාරසම්භවස්ස	74, 76
අභාරෙති	22
අභාරෙ	22
අනුතෙයොසා	108

ඉ

ඉක්කණ්ණිකා	398
ඉතරිතරගිලානපච්චයභෙසජ්ජ-	
පරිකාරසන්නාවසීයා	298
ඉතරිතරෙත ගිලානපච්චය	
භෙසජ්ජපරිකාරෙත	298
ඉතරිතරෙත විවරෙත	298
ඉතරිතරවිවර සන්නාවසීයා ව	298
ඉතරිතරෙත පිණ්ඩපාතෙත	298
ඉතරිතර පිණ්ඩපාත-	
සන්නාවසීයා ව	298
ඉතරිතරෙත සෙතාසතෙත	298
ඉතරිතරසෙතාසත-	
සන්නාවසීයා ව	298
ඉති රූපං	44
ඉති රූපස්ස අත්ථංගමා	44
ඉති රූපස්ස සමුදයො	44

ඉ	පිටියඩකා
ඉති විඤ්ඤාණං	44
ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථංගමො	44
ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො	44
ඉති වෙදතා	44
ඉති වෙදතාය අත්ථංගමො	44
ඉති වෙදතාය සමුදයො	44
ඉති සඤ්ඤා	44
ඉති සඤ්ඤාතං අත්ථංගමො	44
ඉති සඤ්ඤාතං සමුදයො	44
ඉති සඤ්ඤා	44
ඉති සඤ්ඤාය අත්ථංගමො	44
ඉති සඤ්ඤාය සමුදයො	44
ඉතිහිදං අප්පජාතරුධා	
සඤ්ඤාතරුධො	14
ඉති රූපං වා	158
ඉදං දුක්ඛත්තං	338
ඉදසුප්පියතා	40
ඉදුප්පනො	192
ඉභ්බෙඤ්ඤා චිත්තඤ්ඤා	166
ඉද්ධිවිධං	190, 196, 324
ඉද්ධියාතං	4, 66, 68, 82
ඉද්ධියෙසු අගුත්තඤ්ඤා රෙඡි	332
ඉමං ලොකං	284
ඉමස්ස නිරුධා ඉදං නිරුජ්ඣති	
	44, 100, 122
ඉමස්මිං අසති ඉදං න ගොති	
	44, 100, 122
ඉමස්මිං ධම්මවිතයෙ	188
ඉමස්මිං යෙව අසනෙ	228
ඉමස්මිං සති ඉදං ගොති	44, 100, 120
ඉමස්සුප්පාද ඉදං උපපජ්ජති	44, 120
ඉස්සාපකතා	400
උ	
උක්කණ්ටකෙත	350, 418
උග්ගහෙතබ්බං	412
උච්ඡින්නාමුලො	138, 146
උච්ඡින්නාමුලාති	96, 98
උච්ඡිදං	34
උජ්ජවිපනො	108
උග්ගරු	286
උග්ගාතභූතාතකො විශ	
බායති	144
උත්තාතිකරුති	40, 240
උත්තාතො	44

උ	පිටියඩකා
උදකං දදෙය්	140
උදකතිසිතා	154
උදකප්පිතාති	214
උදකරහදෙ	344
උදකවාරකො	186
උදකෙපි අහෙජ්ජමානෙ	190
උදපාතො	186
උදරෙ පච්ඡිත්තා උදරතො	
තිකම්මනති	396
උද්භං	164
උභං ඔජං අභිගරනති	138, 144
උභාරිතා	130
උපකඤ්ඤායුග්	156
උපකතමෙත	280, 282
උපචේදෙ	66
උපට්ඨාතං	368
උපට්ඨාතසාලායං	432
උපට්ඨාපෙස්සනති	412
උපට්ඨිතසති තො උපට්ඨිතසතිති	248
උපස්සතා	320
උපඛං	170
උපඛිතිධාතං	168
උපඛිතිරොධං	168
උපඛිතිරොධසාරුප්පාමිති	
පට්ඨෙද	168
උපඛිසමුදයං	168
උපතාති පුරිසපුග්ගලොති	314
උපතිකම්මතා	218
උපතිකම්මපත්තමත්තාය	426
උපතිකම්මපෙය්	216
උපතිධාය	212
උපතිසා	46, 12
උපතිස්සාය	416
උපමං කාභුං	280
උපමාපිට්ඨෙකච්චෙ	178
උපයනතියො	1 6
උපයනො	186
උපයාපෙති	186
උපයාපෙතතිස්සා	186
උපවාදිකා	326
උපවායති	418
උපරිවෙහාසං බ්වෙනො	284
උපසමාය	338
උපසමපජ්ජ	272, 320
උපසමපදං	34

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ල	පිටියකිනා
උපසම්පාදෙති	34
උපසංග්‍යාසිං	116
උපසංග්‍යාසු	46, 426
උපසංග්‍යාසු	346
උපාදානං 2, 4, 6, 8, 12, 16, 18, 24, 26, 58, 66, 68, 70, 72, 82, 90, 120, 122, 92, 178, 200	
උපාදානජාතිකො	58, 80
උපාදානනිදානො	58, 80, 128
උපාදානනිරොධො	130
උපාදානනිරොධොභවනිරොධොති	12
උපාදානනිරොධො	4, 58, 112
උපාදානනානිසං වචනීයං	48, 96
උපාදානපච්චයං 2, 4, 8, 24, 40, 92, 96, 176, 182	
උපාදානපච්චයො	58, 80, 128
උපාදානපච්චයො	128
උපාදානීයෙසු	134, 144
උපාදානුපකිසො	50
උපාදානෙ බො අසති භවො, න හොති	12
උපාදානෙ බො සති භවො	8
උපාදාරූපං	6
උපාදිග්‍යති	24, 130
උපායාසෙහි	38, 170, 174
උපායුපාදානං	28
උපායුපාදානාහිනිවෙසවිනිබ්බෙය්‍යො	28
උපාසකං	284
උපාසකසම්මං	414
උපෙකකො	322
උපෙකකාසනිපාරිසුද්ධිං	322
උපෙති	212
උප්පාදානං	400
උප්පාදානි දිට්ඨි	238
උප්පාදානි විතකොකා	238
උප්පාදානි සංකප්පාදානං	238
උප්පාදානමානා	168, 300
උප්පාදානමානෙ	192
උප්පාදා වා තථාගතානං	40
උබ්බෙධෙන	212
උබ්බෙධෙන යොජනං	280
උබ්බතං	212
උභයත්ථං	46
උභයමෙතං එකත්ථං	98
උභො අනෙත අනුපගමම	28, 34

ල	පිටියකිනා
උභො මහානාගා	426
උමුච්ඡානිමුච්ඡානං	196
උරබ්බානං සතං උරබ්බානානං	290
උරෙ පටිසිඬ්ඛා උදරතො, නිකකමති	396
උසිරතාලමනනමපි	138, 146
උසුලොමං පුරිසං	394
උසොලාසි	208
උසො ජායති	152
උච්ඡාද පටිසිඬ්ඛා ඡබ්බාති, නිකකමනනි	396

එ

එකං අපකඛේදියස	180
එකකො	280
එකජ්ඣං සංහරෙය්‍ය	276
එකනාදුකා	273
එකනාපරිපුර්ණං	332
එකනාපරිපුර්ණං	332
එකපුග්‍යාලොකං	286
එකපුතතකො	154
එකමෙතං	282
එකමපි වසං නිට්ඨමානො	148
එකවිහාරකං	434
එකවිහාරී	434
එකා පපතෙය්‍ය	180
එකෙත කපෙත	286
එකො අනෙතා	116
එකො එකසං	358
එකො ගාමං පිණ්ඩාය පටිසංඝි	436
එකො වර්තමං අධිධාමි	436
එකොදිං කරොති	422
එකොදිනාවං	322, 422
එකො පටිකකමාමි	436
එකොපි හුචා බ්‍රහ්මා නොථ	190
එකො රතො නිසීදමි	436
එකො හොසි	196
එතං මම	374
එතතකා කප්පා	284
එතතකාති කප්පසතාති	284
එතතකාති කප්පසතකාසාති	284
එතතකාති කප්පසතකසතකාසාති	284
එතතකාති වසාති	280

එ	පිටුබිඳ	බ	පිටුබිඳ
එතතකානි වසසකානි	280	මතතපති	300
එතතකානි වසසතසහසානි	280	මතතාපි	302
එතතකා වාලිකා	284	මතතාපි පුරිසප්පගලොති	316
එතතකානි වාලිකාසතානි	284	මතතාපිනො මතතාපිති සද්ධිං	248, 258
එතතකානි වාලිකාසතසහසානි	284	මදහිසානති	412
එවං අද්වෛ	294, 296	මද්ධං	438
එවං අතසාසිකා	294, 296	මපතසිකො	108, 304
එවං අනිච්චා	294, 296	මපිලවති	340
එවං ගොතො	192	මරහිකො	392
එවං ජාතනතා	190	මරසො	336
එවං පසා	386	මරොදනො	400, 402
එවංවණො	192	මලාරිකං වා සුමුමං වා	386, 388
එවංවාදී	186	මලාරිකෙන විහාරෙන	428
එවං සිකතිතබ්බං	406	මලාරිකො	20, 22
එවං සුබද්දකපටිසංවේදී	192	මලුජ්ජති	332
එවඤ්චිතො	304	මලොකෙය්‍ය	302
එවනතාමො	192	මවද කසාප භික්ඛු	310
එවමාසුපරිගතො	192	මහිතසොතො	334
එවමාහාරෙ	192	ක	
එමමමහානුභාවෙ	190, 196	කඤ්චිදෙව දෙසං	30
එමමමහිද්ධිකෙ	190, 196	කට්ඨි වඩ්ඪිතා	276, 292
එමරුපං	288	කට්ඨකපිපාකතර්	198
එමරුපං ඤාසාති වා	392	කට්ඨකො	364
එමරුපොපි තාම යකෙබ්බා	390	කට්ඨවාහන	134
එමරුපොපි තාම සතො	390	කට්ඨානං	152
එසෙවනො දුකබසා	132	කණ්ටකාගහණං	346
එතො මෙ අතතා	148, 374	කණ්ඨං	410
එසොහමසම්	374	කතං කරණියං	34, 78, 130, 188, 374
එතිපසාසිකො	108, 304	කතඤ්ඤාතා	420
එතිහික්ඛු	318	කථං නු බො අගොසිං	
බ		අතිතමඤ්ඤාතං	42
මකාසං	32	කථං නු බොසම්	42
මකාසං කරොති	30	කථං නු බො හවිසාසම්	
මකිරිණිං	400	අතාගතමඤ්ඤාතං	42
මකිලිතිං	400	කථං නු බො හනෙන ජාතනො	386
මකොට්ඨකං	430	කතමනුනුබො	212
මකකමණියා ධම්මා	340	කතමෙ සඤ්ඤාරා කසා ව	
මකකතාති	4	පනිමෙ සඤ්ඤාරා ඉති වා	98
මකකාසතං	408	කතමො හවො කසා ව	
මතාරං	414	පතායං හවො ඉති වා	98
මතතපපං අජ්ඣි	314	කතවේදිතා	420
මතතපපං නාජ්ඣ	314	කතහර්ථා	410

ක	පිටුවක
කතුපාසනා	410
කථං පසසනො	386
කථං රුපො	302
කථාසල්ලාපො	54, 194
කදලී	368
කන්තාරගතානං	154
කන්තාරමග්ගං	154
කඤ්ඤානානං	278
කපල්ලානී අවසිසෙය්‍යය්‍යං	130
කපොසා	280, 282
කපපං තිට්ඨෙය්‍ය	426
කපපං සන්ධිවතො	286
කපපසකසග්ගං	282
කඛකිං	400
කඛලීඛකාරො	20, 22
කඛකාලීරො ආභාරො	152
කමසී	196
කමමවාදා	52
කමමග්ග විපාකාවසෙසෙන	392, 404
කලං	212, 220
කලභාගමපි න උපෙති	406
කලිභගරුපධානා	414
කලෙඛරය්‍ය	4, 66, 88
කලං	22, 24
කලසාණාසිමුත්තනා	240
කල නනු තං සමනුපසසිතුං	374, 382
කවිකතා	412
කසාපසදිසො	298
කසාපසා සමමාසමුඛාසා	400
කහං එකපුත්තක	154
කා	
කාකපෙය්‍යා	212
කාමං	46
කාමච්ඡද්‍යො	236
කාමධාතුං	236
කාමපරිලාභො	236
කාමගවො	4
කාමච්ඡතකෙකා	236
කාමසම්කපෙපා	236
කාමුපාදානං	6
කාමෙසු මිච්ඡාචාරපච්චයා	106

කා	පිටුවක
කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතා	258, 266
කාමෙසු මිච්ඡාචාරයො	
කාමෙසු මිච්ඡාචාරීහි	258
කාමෙසු මිච්ඡාචාරී	106
කායගතාසනී	334
කායදුච්චරිතෙන	326
කායධාතු	222
කායඛකිනං	400, 402
කායපරියන්තිකං	130
කායසංඛාරො	6, 66, 68, 90
කායසංඝෙචතනාකෙතු	62
කායසමථස්සජා	6, 378
කායසමථස්සො	6, 222, 376
කායවිඤ්ඤාණං	6, 376
කායවිඤ්ඤාණධාතු	222
කායසුචරිතං	192, 326
කායසම්මපි නිබ්බිඤ්ඤා	374
කායසං ගෙදා	130, 192
කායායතනං	6
කායුඋගො	38
කායො	386
කායෙන ජුහිත්වා	186
කායෙන වසං වයොථ	190
කායො	170, 400, 402
කායො නිවෙචා, වා අනිවෙචා, වා	374
කාරණිකො	394
කාරා	46
කාරුඤ්ඤං පටිච්ච	304
කාලකතා	294
කාලකිරියා	4, 66
කාලපතෙඛ	314
කාවෙය්‍යා	412
කාසායානී වන්ථානී අච්ඡාදෙත්වා	332
කි	
කිං තාතාකරණං	38
කිං නු බොසමි	42
කිං නුබො අහොසිං අනිත	
මඤ්ඤානං	42
කිං හුත්වා කිං අහොසිං නු බො	
අහං අනිතමඤ්ඤානං	42
කිං පටිච්ච පඤ්ඤායති	238
කිංවාදී කිමකතාසී	52, 64
කිං සමුදයං	20, 22, 56, 80, 82
	126, 168

කි	පිටුවකිකා
කිවත්. වතායං	8, 16, 162
කිඤ්ජාතිකං	20, 22, 56, 126, 168
කිඤ්ජාතිකා	20, 80
කිත්තාවතා	28, 126, 300
කිත්තිදුතං	20, 22, 56, 80, 126, 168
කිත්තිදුතා	80
කිත්තිදුනො	20
කිමකබ්බි	52
කිමඞ්භ පත	414
කිම්බවයා	8, 22, 24
කිම්බවයා උපාදුතං	8
කිම්බවයා ජරාමරණං	8, 16, 168
කිම්බවයා තණ්හා	10
කිම්බවයා තාමරුපං	10, 162
කිම්බවයා ඵය්සො	10
කිම්බවයා විඤ්ඤාණං	10, 162
කිම්බවයා වෙදනා	10
කිම්බවයා සඞ්ඛාරා	10
කිම්බවයා සලායතනං	10
කිම්බවයං	20, 22, 56, 82, 126, 168
කිම්බවයා	20, 80
කිම්බවයො	20
කිම්භි නු බො අසති උපාදුතං	
ත හොති	12
කිම්භි නු බො අසති ජරාමරණං	
ත හොති	12, 164
කිම්භි නු බො අසති ජාති	
ත හොති	12
කිම්භි නු බො අසති තණ්හා	
ත හොති	12
කිම්භි නු බො අසති තාමරුපං	
ත හොති	14
කිම්භි නු බො අසති ඵය්සො	
ත හොති	12
කිම්භි නු බො අසති භවො	
ත හොති	12
කිම්භි නු බො අසති විඤ්ඤාණං	
ත හොති?	14, 164
කිම්භි නු බො අසති වෙදනා	
ත හොති	12
කිම්භි නු බො අසති සඞ්ඛාරා	
ත හොති	14

කි	පිටුවකිකා
කිම්භි නු බො අසති සලායතනං	
ත හොති	14
කිම්භි නු බො සති උපාදුතං	
හොති	8
කිම්භි නු බො සති ජරාමරණං	
හොති?	16, 162
කිම්භි නු බො සති ජාති	
හොති?	16, 162
කිම්භි නු බො සති තණ්හා	
හොති	16
කිම්භි නු බො සති තාමරුපං	
හොති?	16, 162
කිම්භි නු බො සති ඵය්සො	
හොති	10
කිම්භි නු බො සති විඤ්ඤාණං	
හොති?	16, 162
කිම්භි නු බො සති වෙදනා	
හොති	10
කිම්භි නු බො සති සඞ්ඛාරා	
හොති	10
කිම්භි නු බො සති සලායතනං	
හොති	10
කිම්භි නු බො සති සලායතනං	170, 186
කිසම් අසති කිං ත හොති	122
කිසම් අසති උපාදුතං	
ත හොති	122
කිසම් අසති ජරාමරණං	
ත හොති	122, 168
කිසම් අසති ජාති ත හොති	122
කිසම් අසති තණ්හා ත හොති	122
කිසම් අසති තාමරුපං	
ත හොති	122
කිසම් අසති ඵය්සො ත හොති	122
කිසම් අසති භවො ත හොති	122
කිසම් අසති විඤ්ඤාණං	
ත හොති	122
කිසම් අසති වෙදනා ත හොති	122
කිසම් අසති සඞ්ඛාරා	
ත හොති	122
කිසම් අසති සලායතනං	
ත හොති	122
කිසම් සති උපාදුතං හොති	120
කිසම් සති කිං හොති	120
කිසම් සති ජරාමරණං	
හොති	120, 168

කි	පිටපිබසා
කිසමිං සති ජාති ගොති	120
කිසමිං සති තණ්හා ගොති	120
කිසමිං සති තාමරුපං ගොති	120
කිසමිං සති එය්සා ගොති	120
කිසමිං සති හවො ගොති	120
කිසමිං සති විඤ්ඤාණං ගොති	120
කිසමිං සති වෙදනා ගොති	120
කිසමිං සති සංඛාරා ගොති	120
කිසමිං සති සලායතනං ගොති	120
කියස නිරොධා උපාදන	
නිරොධොති	12
කියස නිරොධා කිං නිරුජ්ඣති	122
කියස නිරොධා ජරාමරණ	
නිරොධොති	12, 164
කියස නිරොධා ජාති	
නිරොධොති	12
කියස නිරොධා තණ්හා	
නිරොධොති	12
කියස නිරොධා තාමරුප	
නිරොධොති	14, 164
කියස නිරොධා එය්ස	
නිරොධොති	12
කියස නිරොධා හවතිරොධොති	12
කියස නිරොධා විඤ්ඤාණ	
නිරොධොති	14, 164
කියස නිරොධා වෙදනා	
නිරොධොති	12
කියස නිරොධා සංඛාර	
නිරොධොති	14
කියස නිරොධා සලායතන	
නිරොධොති	14
කියසුප්පාදා කිං උපපජ්ජති	120
කිව දීඝො භු ඛො හනෙත	
කප්පො	280, 282
කිව බහුකා භු ඛො හනෙත	
කප්පො	282
කු	
කුකකුටාතං සතං කුකකුට	
භුතාතං	290
කුකකුරො	370
කුඛ්ඛතිසසිතා	154
කුතො ආහතො	42
කුදස්සු තාමි	8, 16, 162
කුද්දලපිටකං	138, 146

කු	පිටපිබසා
කුතනදියො	186
කුමහකාරපාකා	130
කුමහණ්ඩං පුරිසං	396
කුමහරොහකෙති	408
කුමාරකවාද	332
කුමෙම	346
කුලාති	408, 414
කුලපුත්තා	428
කුලානුද්දායකාස	330
කුලීපසාතං මඤ්ඤ වරසි	332
කුලීපගො ගොභුං	306
කුසගෙත	212
කුසලමුලං	366
කුසලීපසංභිතං	334
කුසලො ධමෙම	366
කුසිතා කුසිතෙති	246
කුසිතො පුරිසපුග්ගලොති	314
කුසොධා	50, 186
කුහිංගාමි හවියසති	40
කු	
කුටිඛමා	406
කුටිසමුග්ගාතා	406
කුටිසමොසරණං	406
කුටාගාරං වා	160
කුටාගාරසාලා වා	160
කෙ	
කෙවලස්ස	2, 6, 8, 12, 14, 16, 18, 22, 24, 28, 34, 58, 98
කෙසමස්සං ඔහාරෙතා	332
කො	
කො අධිප්පායො	38
කොධතො පුරිසපුග්ගලොති	314
කො තාමායං භික්ඛු	318
කො පත වාදෙ	410
කො විසෙසො	38
කොලට්ඨිකමතනං	276
බ	
බණ්ඩාබණ්ඩිකං ඡිඤ්ඤෙය්ස	138, 146
බණ්ඩිවට්	4, 66, 68, 88
බතො	346
බකාතං	68, 88
බකාතං පාකුහාවො	4
බකාතං හෙදෙ	4
බකෙත	388

බ	පිටිකඩකා	ගි	පිටිකඩකා
බයබලං	42, 92, 94	ගිලබුලිසො	344
බයසමිං බයෙ සැණං	48	ගිලානපව්වෙහෙසජ්ජ	
බයා	326	පරික්කරහෙතු	298
බරණ්ණරෙන	198	ගිහි	416
බි		ගු	
බිත්තං	410	ගුත්තං සතං ගොභුතානං	290
බිප්පකරං	280	ගුලාගුණිකජාතා	144
බිප්පමෙව	236	ගුලිකා	216
බි		ගුලිකං කර්තෘ	276
බිණ්ණිච්ඡාතයොනිසො	106, 110	ගු	
බිණ්ණිච්ඡාතමි	106, 110	ගුච්ඡපෙ	398
බිණ්ණපෙතතිවිසයො	106, 110	ගුච්ඡුරු	348
බිණ්ණ ජාති 34, 76, 84, 130, 188, 374		ගුච්ඡා පුරෙත්වා	398
බිණ්ණපාදදුග්ගතිවිතිපාතො	106, 110	ගුච්ඡාදී	348
බිණ්ණසවො භික්ඛු	132	ගුච්ඡා ගුච්ඡා	244
බිරං	286	ගුච්ඡං බාදනං	398
බිරං බිරෙන	246	ගො	
බු		ගොසාතකො	392
බුරුලුණ්ණකං	198	ගොවරය	418
බෙ		ගොපානසියො	406
බෙත්තං තං ත ගොති	62	ස	
බෙමතො අග්ගනුමං	170	සමපරෙතො	170
බෙලො බෙලෙන	244	සමාගිතතො	170
භ		සර්වසො	332
භභා	214, 286	සාණං	170
භස්සනතමතං	408	සාණධාතු	222
භක්කිනණා	6, 380	සාණ්ණිකුණ්ඩාතු	222
භක්කිධාතු	222	සාණ්ණපථසො	6, 222, 376, 384
භක්කසඤ්චතතා	378	සාණ්ණපථසො චෙදනා	6, 378
භක්කසඤ්ඤ	378	සාණ්ණමිමි නිබ්බිද්දති	374
භක්කසමපනො	170	සාණ්ණායතනං	6
භක්කා	376	ච	
භක්කං ගණ්ණාති	368	චක්කායතනං	6
භක්කිරත්	42	චක්කු	388
භක්කිර්වහාසො	54, 144	චක්කු උදපාදී	12, 14, 16, 18, 164
භක්කිරු	412	චක්කු නිව්වං වා අනිව්වං වාති	374
භක්කිරෙ	56, 144, 344	චක්කුධාතු	222
භරුකතො	188	චක්කුගුතා	402
භරුකාති	308	චක්කුගුතා ච ත භික්කවෙ සාවකා	392
භහපතිකාති විවරාති	308	චක්කුමනො	34
භා		චක්කුච්ඡාණං	6, 112, 376
භාමං වා නිගමං වා	416	චක්කුච්ඡාණධාතු	222
භාමකුටො	396	චක්කුසමපනො චෙදනා	6, 224, 378, 384
භාචි නිව්වමං	154		
භාලකබ්බකං	198		

ව	පිටිබඩකා
වකුසුමඵයො	6, 222, 376, 384
වකුසුමඵපි නිබ්බිඤ්ඤි	374
වඩකමති	242
වණ්ඩතරො	370
වණ්ඩයා කුකුරයා	370
වතයො ධාතුයො	264, 272, 274
වතුභං කුසං	322
වතුද්දිසා සීතා	410
වතුරභිභූතං වතුරභිභූතං සපිතං	276
වතුසම්මිකං	208
වතුසු මහාසමුද්දෙසු උදකං	288
වතුගෙන ආරුහන්ති	294
වතුගෙන ඔරුහන්ති	294
වතතාරි පුරිසසුගාති	108
වතතාරිපි වයානි තිට්ඨමානො	148
වතතාරිසම්මි වයානං තිට්ඨමානො	148
වතතාරො ආභාරා	152
වතතාරිසම්මි වයානසහසාරාති	294
වඤ්චුසුරියො	190
වඤ්චුසුරියානං ජවො	412
වඤ්චුපමා	302
වමමං ජිඤ්ඤි	362
වරමානො	164
වචනතා	4, 68, 88
වචමානෙ	192, 326

වෘ	
වෘතුමමනාභුතිකසම්මි.	148
වෘජිතනං	416
වි	
විග්ගං	190
විග්ගං ඉතිපි	148
විග්ගං පරියාදය තිට්ඨති	358
විග්ගකාරො	158
විග්ගකඛරා	412
විග්ගබ්‍යඤ්ඤා	412
විග්ගසංඛාරො	6, 66, 68 90
විග්ගාති විමුච්චිංසු	288
විරතරං භාසියාති	310
විරතිවාසී	346

වි	
විවරකාරසමයො	428
විවරහෙතු	298
විවරපිණ්ඩපාන සෙතාසනගිලානං	
පච්චයහෙස ජප්පරිකාරාතං	46
	188, 320, 348

වු	පිටිබඩකා
වුති	4, 66, 68, 88
වුතුපපානො	104
වුත්‍රිකාබ්භං	282

වෙ	
වෙතතා	4
වෙතසා වෙතො පරිච්ච	190
වෙතසිකමපි	106
වෙතසො අභිට්ඨාතාහිතිවෙසානු-	
සයා	28
වෙතසො එකොදිභාවං	422
වෙතෙති	102
වෙතො	190
වෙතොවිමුතති.	326, 330, 336

වො	
වොරසාතකො	400
වොරා ගාමසාතකාති ගහෙඤ්ඤා	290
වොරා පරිපච්චකාති ගහෙඤ්ඤා	290
වොරෙති	408

ජ	
ජඅතිඤ්ඤා	330
ජඤ්ඤාතතනං	226, 232
ජඤ්ඤාගප්පභාණං	264
ජඤ්ඤාගපිතයො	264
ජඤ්ඤාගො	436
ජඤ්ඤා	208
ජඤ්ඤා ජිඤ්ඤා	362
ජාදියාති	170
ජිත්තපිලොතිකො	46

ජ	
ජනපදකල්‍යාණියාපි	356
ජයමපතිකා	154
ජරසිගාලො	418
ජරා	2, 4, 66, 68, 88
ජරාමරණං	4, 8, 16, 18, 24, 26, 58
	66, 68, 70, 72, 88, 90, 92, 94, 96
	168, 186, 200
ජරාමරණඤ්ඤානියාතිකො	162
ජරාමරණතිරොධං	24, 66, 70, 72
	90, 200
ජරාමරණතිරොධාය	126, 168
ජරාමරණතිරොධො	88
ජරාමරණතිරොධො	12, 68, 16, 164

ප	පිටියකිකා
ජරාමරණං	12, 16, 120, 162 164, 168
ජරාමරණනිරෝධගාමිනිං පටිපදං	24, 26, 70, 72, 90, 126, 200
ජරාමරණස්ස අත්ථිකාමො	272
ජරාමරණස්ස පාත්‍රභාවො	272
ජරාමරණසමුදයං	66, 70, 72, 76 88, 90, 126, 200
ජරාමරණසමුදයෙ	66, 88
ජරාදපාතං වා	302
ජලෙය්‍ය	134
ජවතො පුරිසො	410

ජා	
ජාගරිඥං අනුසුතෙතති	332
ජාතරූපපතිරූපකං	340
ජාතරූපරජතාය	356
ජාති	2, 4, 16, 18, 24, 26, 58 68, 72, 80, 92, 94, 120, 122 128, 186, 200
ජාතිජාතිකං	56
ජාතිනිදනං	56
ජාතිනිරෝධං	128
ජාතිනිරෝධසාරූපගාමිනී	පටිපද 128
ජාතිනිරෝධා 12,	18, 38, 92, 174
ජාතිනිරෝධා ජරාමරණනිරෝධොති	12, 162
ජාතිනිරෝධාය	128
ජාතිනිරෝධො	4, 58, 66, 112
ජාතිපච්චයා	2, 4, 40, 92, 94
ජාතිපච්චයා ජරාමරණං	8, 16, 162, 176, 180
ජාතිපච්චයං	56
ජාතියා	18, 38, 92, 174
ජාතියා අසති ජරාමරණං ත හොති	12, 122, 162
ජාතියා සති ජරාමරණං හොති	8, 16, 120, 162
ජාතිසමුදයං	128
ජාතිසමුදයා	66, 90
ජාතිසතමපි	192
ජාතිසතසහසසමපි	192
ජාතිසහසසමපි	192
ජාති හොති	8

ජා	පිටියකිකා
ජානිතිස්ස වචනීයං	48
ජාතුපතිතං	50
ජාතඤ්ඤාව වදුමි ජාතාමිති	334
ජාතතා	80
ජාතාමි බවාහං කස්සප දුක්ඛං	32

ඡ	
ඡණ්ණොසිද්ධති	308
ඡව්‍යා	170
ඡව්‍යාධාතු	222
ඡව්‍යා නිව්‍යා වා අනිව්‍යා වාපි	374
ඡව්‍යායතනං	6
ඡව්‍යායපි තිබ්බිඤ්ඤා	374
ඡව්‍යාවිඤ්ඤාණං	6, 376
ඡව්‍යාවිඤ්ඤාණධාතු	222
ඡව්‍යාසමච්ඡායා	6
ඡව්‍යාසමච්ඡායා චෙදනා	378
ඡව්‍යාසමච්ඡායො	6, 222, 376, 384

ඡී	
ඡීරණතා	4, 66, 68, 88
ඡීවිතපරියාදනා	130
ඡීවිතපරියන්තකං	130
ඡීවිතභෙදාපි	356
ඡීවිතිඤ්ඤා උපචේදෙ	4
ඡීවිතුකාමො	156
ඡුණ්ණපකෙඛි	316

ඤ	
ඤස්සති වා දක්ඛනි වා	
සක්ඛිං වා කාරිස්සති	402
ඤ්ඤං	88, 94
ඤ්ඤං උදපාදි	12, 14, 18, 18, 164
ඤ්ඤාදි පත මෙ දස්සනං	266
ඤ්ඤාදාතා	392, 402
ඤ්ඤාවඤ්ඤා	92
ඤ්ඤාවඤ්ඤාති	88
ඤ්ඤො	320
ඤ්ඤාපට්ඨනො	108

ඨ	
ඨිති	272
ඨිතා ව සා ධාතු	40
ඨිතියා	20, 22

න	පිටිබිකා
තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ	288
තඬ්ඛිමමඤ්ඤඬි	194, 386
තං කුතෙත්ථ ලබ්භා	306
තං ජීවං තං සරීරං ඉති වා	94, 96, 98
තවො ව	46, 426
තඤ්ඤවෙත්ථ පටිභාතු	54
තණ්භං 2, 4, 6, 16, 18, 20, 24, 26, 58, 66, 68, 70, 72, 90, 178, 186, 200, 388	
තණ්භාකායා	6
තණ්භාජාතිකං	82
තණ්භාජාතිකා	20
තණ්භාජාතිකො	168
තණ්භාතිස්ස වචනීයං	48
තණ්භාතිදතං	82
තණ්භාතිදතා	20
තණ්භාතිදතො	168
තණ්භා නිරුජ්ඣිති	136
තණ්භාතිරොධා	132
තණ්භාතිරොධා උපාදත	
තිරොධොති	12
තණ්භාතිරොධො	4, 58
තණ්භාපච්චයා 2; 4, 24, 40, 92, 96	
තණ්භාපච්චයා උපාදතං	10, 182
තණ්භාපහවං	82
තණ්භාපහවා	20
තණ්භාපහවො	168
තණ්භා පවඬ්ඪති	134
තණ්භාය අසති උපධි ත හොති	168
තණ්භාය අසති උපාදතං ත	
හොති	12
තණ්භාය සති උපාදතං හොති	10
තණ්භාය සති උපධි හොති	168
තණ්භාසංයෝජනාතං	276, 278
	284, 292
තණ්භාසමුදයං	82
තණ්භාසමුදයා	20
තණ්භාසමුදයො	168
තණ්භිතනීති	24
තණ්භුපතිසං	50
තතීයං කුමාතං	322
තනො ටුනො	192
තනොතිදතං	170, 174, 198, 416

න	පිටිබිකා
තත්‍ර තත්‍ර අතයව්‍යසනං	
ආපජේරියා	346
තත්‍ර තත්‍ර ගයොයා	346
තත්‍ර තත්‍ර බජේඛියා	346
තත්‍ර තත්‍ර සජේරියා	346
තථතා	40
තථතතාය	298
තථතතාය පටිපජේරියස්සං	304
තථාගතභාසිතා	412
තථාගතො	28
තදපි එස්සපච්චයා	52
තදපපතිට්ඨිතො	102
තදභිඤ්ඤ ආවික්ඛිං	166
තදභාරතිරොධා	74, 76
තදභාරසමභවනති	74
තදභාරො	134
තද්දපාදතො	134
තනුකං	438
තනතාකුලකජාතා	144
තනනිසසිතා	154
තරුණා	416
තරුණො රුකෙඛා	140
තසිතො	170, 186
තා	
තාලපතතිකාය	336
තාලාවද්දිකතාති	96, 98
තාලාවද්දිකතො	138, 146
ති	
තිංසමි වස්සාති තිට්ඨමානො	148
තිංසවස්සසහස්සාති	294
තිකභොජනං	330
තිණකට්ඨං	286
තිණකට්ඨනිසස්සිතා පාණා	236
තිණකට්ඨසාබාපලාසං	276
තිණදසො	236
තිණ්ණකං	236
තිණ්ණං සමුච්චි එස්සො	112
තිණ්ණඵලා සතති	410
තිබ්බං පච්චනුභුතං	276, 292
තිරිතංගමාති	138, 144
තිරොකුඬ්ඛිං	190, 196
තිරොපබ්බතං	190, 196
තිරොපාකාරං	190, 196
තිරෙහාවං	190, 196
තිවරතං මනුස්සාතං	294

නි	පිට්ඨකයා
නිණ්ඨි වසානි තිට්ඨමානො	148
නිහෙන ආරොහනති	294
නිහෙන ඔරොහනති	294

තු	
තුණනිභුතො	428
තුලා	338
තුලබ්බොහතාදිසු	414

තෙ	
තෙව්වරිකසා	308
තෙජොධාතු	264, 340, 380
තෙජොධාතුං අභිනඤ්ඤි	270
තෙජොධාතුං පටිච්ච	264
තෙජොධාතුයා අසාදො	264, 268
තෙත කසාපො ත සඤ්ඤිති	308
තෙත භික්ඛු ත සඤ්ඤිති	306
තෙත භික්ඛු සඤ්ඤිති	306
පොලං ආසිඤ්ඤායා	136
පොලං තෙලෙන	246
තෙලඤ්ඤා පටිච්ච	136
තෙලපාදිපො	136

ථ	
ථුලලුප්පිතකෙ	50
ථෙරා භික්ඛු	414, 416
ථොකං දෙනති	308
ථොමිතො	426

ද	
දකඛති වා	392
දකඛණාය වා	160
දකඛණෙය්‍යා	180
දණ්ඩං පණෙති	156
දණෙධා	284, 286
දඩ්ඨණ්ඩකෙත වා	174
දකුං දෙනති	306
දකුංසිතතතං	84, 86
දවාය වා	154
දසකමමපථෙත	262
දසඝ්ඤිකොපා	262
දසපි වසානි තිට්ඨමානො	148
දසබලසමි න්‍යාගතො	44
දසබලා	72
දසානසමපනො	66, 70, 90, 92, 214
දසානිතො	430

ද	පිට්ඨකයා
දලකමමා	410
දලකාය	364
දලකාය රජ්ජයා	198

ද	
දරුණො	344, 354

දි	
දිට්ඨමම නිබ්බාණපාතො	
තික්ඛුති	30, 180
දිට්ඨමමසුබ්බාරා	364, 428
දිට්ඨමමිකමපි	106
දිට්ඨිතා	94, 96
දිට්ඨිසමපනො	66, 70, 90, 92, 122, 124
දිට්ඨ වෙව ධමමෙ	236
දිට්ඨ ව ධමමෙ	26, 28, 272
දිඤ්ඤතෙත	348
දිබ්බං වක්ඛං විසුජ්ඣි	426
දිබ්බවක්ඛකා	242
දිබ්බාය සොකධාතුයා	190, 324
දිබ්බවක්ඛකා	192, 326

දි	
දීඝමඤ්ඤා	134, 278, 424
දීඝරතතං	174, 176, 292
දීඝරතතං අභිතාය දුක්ඛාය	402
දීඝලොමිතා	346
දීඝෙන අද්දුතා	288, 290

දු	
දුක්ඛං	286, 416
දුක්ඛං අභිනඤ්ඤි	272
දුක්ඛං පච්චනුභුතං	276, 278, 292
දුක්ඛං තාභිනඤ්ඤි	272
දුක්ඛං නිරුජ්ඣමානං නිරුජ්ඣති	28
දුක්ඛං වා තං සුඛං වාති	374
දුක්ඛකඛකසා	2, 6, 8, 12, 14, 16, 18, 22, 24, 28, 34, 58, 66, 94, 98
දුක්ඛකඛකසා නිරොධො	6
දුක්ඛනතිසා වචනීයං	48
දුක්ඛනිරොධගාමිතියා පටිපදාය	
අඤ්ඤාණං	6
දුක්ඛනිරොධෙ අඤ්ඤාණං	6
දුක්ඛමෙව උපපජ්ජමානං	
උපපජ්ජති	28
දුක්ඛපටිකතුලො	156

ද	පිටිබිකා	දෙ	පිටිබිකා
දුකඩවිපාකතරා	198	දෙවෙ	50
දුකඩවෙදනා	82	දෙසනා	18
දුකඩවෙදනියං	152	දෙසිනං	278
දුකඩසමුදයෙ අඤ්ඤාණං	6	දෙ	
දුකඩසමුපපාදං	286	දෙණියො	398
දුකඩස්ස	112, 322	දෙමතස්සෙති	38, 170, 174
දුකඩස්ස උපපාදෙ	272	දෙවචස්සකරණෙති ඩලෙමති	310
දුකඩස්ස ච අතිකතමං	286	දච	
දුකඩස්ස නිරොධො	272	දායං දායං පටිච්ච ඵස්සො	38
දුකඩස්ස නිස්සරණං	10, 8, 16	දායං නිසයිතො බොයං	
දුකඩස්සන්තකරො	286	කච්චාත ලොකො	28
දුකඩා	264	දභිහෙන ආරොහන්ති	294
දුකඩාචකතනා	270	දොපි චස්සාති තිට්ඨමානො	148
දුකඩානුපතීනා	270	ධ	
දුකඨි	434	ධනුග්ගහා	410
දුකනුපතීසා	50	ධමමං	28, 278
දුකනුපසමගාමිතං	286	ධමමං පරියාපුණිකා	188
දුකෙඛ අඤ්ඤාණං	6	ධමකපිකා	242
දුග්ගතං දුරාපෙතං	288	ධමකපිකො ධමකපිකොති	28
දුග්ගති	144, 236	ධමකපිකො භික්ඛුති	
දුග්ගකිං	398	අලංචචනාය	30, 180
දුට්ඨමුග්ගමණො	398	ධමචකනුපට්ඨිලානො	212
දුතියං කිංතං	322, 422	ධමචර්ජනෙ	226, 232
දුතියො අනෙතා	116	ධමචර්ජිතනා	40
දුග්ගසිකං	420	ධමචර්ජිතිඤ්ඤාණං	92, 94, 194
දුනතිච්චං	350	ධමචජො	336
දුපපඤ්ඤා දුපපඤ්ඤෙති	246, 258	ධමචතණ්හා	6, 380
දුපපඤ්ඤා පුරිසපුග්ගලොති	314	ධමචතේතකො	198
දුපපාධංසියාති	408	ධමමාදායෙ	336
දුපපාරාතං	350	ධමමබාතු	86, 222, 232
දුබ්බවා	310	ධමමතියාමනා	40
දුබ්බණ්ණං	192, 430	ධමමතිමිතො	336
දුමතො	434	ධමමපරියායො	116
දුරාපෙතං	288	ධමමපරියෙසනනා	226
දුස්සපටෙ වා	158	ධමමපරියෙසනා	232
දුස්සිලං	262	ධමමපරිලාභො	226, 232
දුරෙ සන්නිකෙ වා	386	ධමමලාභො	232
දෙ		ධමමචිතයො	34, 78, 198
දෙනතුයෙව මෙ	306	ධමමසමකපෙයා	226, 232
දෙවතානං ජවො	412	ධමමසඤ්ඤාතනා	378
දෙවමනුස්සානං	310	ධමමසඤ්ඤා	232, 378
		ධමමසමාස්සජා වෙදනා	232
		ධමමසුධමමතං	304

බ	පිටියබකා
බමමසොනං	66, 70, 90, 92
බමමසොනං සමාපනො ඉතිපි	124
බමමසා වානුධමමං	
බසාකරෙය්‍යම	52, 64
බමමානුධමමපටිපනො	
තිකබුති	30, 180
බමමාභිතමයො	212
බමමි කථා	426
බමමො ඤාණං	90, 92
බාතු	388, 234
බාතුනාතතං	222, 232
බාතුසොව	240, 258, 260, 262
බිතුයාපි තෙතු	370
බුතවාද	242

න

න උපාදිගති තාබිට්ඨාති	
අතතා මෙති	28
තබ්බිබායං	406
තති	104
තභිතා	28
තභිදුති පුතබ්බවො	266
තදිගා වා සිසසොතාය	
පවාහෙය්‍ය	138, 146
තදිවිදුග්ගං වා	302
ත ධිතාභුතපුබ්බො	292
ත නිබ්බිඤ්ඤාය්‍යං	268
ත නිසායරෙය්‍යං	268
ත නු බො අනොසිං	
අනිතමඤ්ඤං	42
ත නු බො හවිසාමි	
අතාගතමඤ්ඤං	42
තඤ්ඤි	82
ත පඤ්ඤාය්‍යං	276
ත පටිතිසාපේය්‍යං	174
ත පටිතිසාය්‍යං	298
ත පිතාභුතපුබ්බො	290
ත පුතභුතපුබ්බො	292
ත චජ්ඣති	304
ත හගිනීභුතපුබ්බො	292
ත භාතාභුතපුබ්බො	290
ත මාතාභුතපුබ්බො	290
ත මෙයො අතතා	194, 386, 388
තචනං අනුපුබ්බවිහාර	
සමාපනාති	328

න	පිටියබකා
න විවිච්චති	28
නවො භිකු	414, 428
න සජ්ජති	304
න සන්ති භිකු ඔවාදකා	314
න සාරජේය්‍යං	268
න පුකරො සඤ්ඤා	280
තභාරං ජිඤ්ඤා	362
ත නොති තථාගතො	
පරමරණාති	338
තලකලාපියො	180
තලො	368

නා

නාගා	416
නාතිවතනති	144
නාබිට්ඨාති	28
නාතතසඤ්ඤා	322
නාපරං ඉත්තතායාති	34, 80, 130
	190, 374, 386
නාතපසකාරකං	126
නාතාබාහාසු	156
නාතාභාවා විනිකෙවො	152
නාමරුපං	2, 4, 6, 16, 18, 20, 24
	26, 66, 68, 70, 72, 164
	178, 186, 202
නාමරුපජාතිකං	20
නාමරුපනිදුතං	20
නාමරුපනිරොධා විඤ්ඤාණං	
නිරුධොති	164, 180
නාමරුපනිරොධා සලායතන	
නිරුධොති	14, 104, 180
නාමරුපනිරුධො	4
නාමරුපනනිසං වචනීයං	50
නාමරුපපච්චයා	2, 40, 92, 96
නාමරුපපච්චයා විඤ්ඤාණං	122, 180
නාමරුපපච්චයා සලායතනනති	
	10, 162, 180, 182
නාමරුපපභවං	20
නාමරුපසමුදයං	20
නාමරුපසං අවකතනති	162
නාමරුපෙ අසති සලායතනං	
ත නොති	14, 122
නාමරුපෙ අසති විඤ්ඤාණං	
ත නොති	164
නාමරුපෙ සති සලායතනං	
නොති	10

නා	පිට්ඨකය
තාමරුපෙ සඨි විඤ්ඤාණංගොති	162
තාමරුපුපනිසං	50
තාසාය	370
භි	
තිකාමෙති	344
තිකකඛ්ඛා එත්ථ ගොථ	132
තිකකුජ්ජිතං	34
තිකබ්භෙය්‍ය	236
තිකෙබ්භවපි	148
තිකෙබ්භෙය්‍ය	68, 88
තිවං වා අතිවං වාති	376, 386
තිවංතො අග්ගකුට්ඨං	170
තිවංතවකා	302
තිවජ්චිං ඉජ්චිං	398
තිවජ්චිං පුරිසං	392
තිරුජ්ඣමානං තිරුජ්ඣති	28, 300
තිරිං ගතතබ්බං	288
තිත්ථරෙය්‍යාමි	154
තිබ්බසතානි	308
තිබ්බාණෙ ඤාණං	194
තිබ්බාණාය	338
තිබ්බාපෙය්‍ය	236
තිබ්බිවිකිච්ඡා	132
තිබ්බිදා	76
තිබ්බිදානිසා වචනීයං	46
තිබ්බිදාය	30, 836
තිබ්බිදුපනිසං	20
තිබ්බිදුං විරජ්ජති	150, 374, 380
තිබ්බිදෙය්‍යපි	148
තිබ්බෙධිකපඤ්ඤා	66, 70, 90, 92
තිමනතනෙසු	308
තිමනතීනො	348
තිමුග්ගං	398
තීයතො	106, 110
තීරයං	192
තීරොධ්ධමමං	42, 74, 92, 94
තීරොධ්ධමා	42
තීරොධ්ධමාපතති පතනබ්බං	234
තීරොධා	76
තීරොධාය	30, 74, 338
තීරොධො තීරොධොති	14, 18
තිවිසමානා	168
තිවුතසා	38
තිසිද්ධතං	350

භි	පිට්ඨකය
තිසාමා	27
තිසාරණං	8, 264, 272, 274
තිසාරණපඤ්ඤා	298, 416
තිසාරණපරිසෙසනං	206
තිලියා වා	158
නුපපජ්ජමානා	300
නෙ	
තෙකඛමච්ඡද්‍යෙ	238
තෙකඛමච්ඡාතුං	238
තෙකඛමච්ඡපරිසෙසනා	238
තෙකඛමච්ඡපරිලාභො	238
තෙකඛමච්ඡිතකො	236
තෙකඛමච්ඡසකපො	238
තෙකඛමච්ඡඤ්ඤා	238
තෙතං අඤ්ඤාථා සග්ගථ	132
තෙතං මම	386
තෙවසඤ්ඤා තාසඤ්ඤායතන	
ධාතු	234
තෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤායතනං	322
තෙව ගොති ත ත ගොති	
තථාගතො පරමමරණාති	338
තෙසොගමසම්මි	194, 386, 388
නො	
තො නු බොසම්මි	42
තො ඛුසුකං	306
තො පණ්ණිතං	306
තො වුද්ධි	368
තො සකකචං	306
තො සිසං	306
ප	
පංසුං දදෙය්‍ය	140
පංසුකුලිකතතසා	308
පංසුකුලිකො	308, 434
පකපොති	102
පකාසිතො	46
පකාසී සකුණො	196
පකාරිතං	278
පච්චතනං යෙව පරිනිබ්බායති	130
පච්චතනං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාති -	
	108, 304
පච්චතනමෙව ඤාණං	180
පච්චනුගුතං	288

ප	පිටපිඛනා
පව්වනුහොයි	196
පව්වය	66
පව්වයනිරොධං	66
පව්වයනිරොධගාමිනිං	66
පව්වයසමුදයං	66
පව්වදවත්තනි බො ඉදං-- විඤ්ඤාණං	162
පව්වපට්ඨිකං	334
පව්වප්පන්නං අභ්‍යාතං	244
පව්වසත්‍යමයං	350, 418
පච්ඡාබ්‍යාතං	198
පච්ඡාගත්තං	54, 390, 428
පජ්ඣිකාම	366
පජ්‍යා	270
පජ්‍යාපඤ්ඤාපි කෙතු	372
පඤ්ඤාකාමගුණිකො රුහො	154
පඤ්ඤා ව ථාලිපාකසතානි	368
පඤ්ඤානඤ්ඤා අභිඤ්ඤාණං	328, 336
පඤ්ඤාපි වසානි නිට්ඨමානො	148
පඤ්ඤාසිකාපද්‍යනි	262
පඤ්ඤාපි රථසකෙහි	368
පඤ්ඤාපෙති	40, 240
පඤ්ඤාවනො, පඤ්ඤාවනොති-	248, 258
පඤ්ඤාවා පුරිසපුරිසලොකි	316
පඤ්ඤා අත්ථි	314
පඤ්ඤා උදපාදි	14, 16, 18, 164
පඤ්ඤා තත්ථි	314
පඤ්ඤාපිච්ඡානො	192
පඤ්ඤාපිච්ඡානං	326, 336
පඤ්ඤාසම්පි වසානි නිට්ඨමානො	148
පඤ්ඤාසංයෝජනානි	212
පඤ්ඤාසා කාලො	32
පඤ්ඤාසා වෙය්‍යාකරණං	30, 32
පඤ්ඤා	22
පට්ඨිලොකිකාතං	332
පට්ඨිලකෙතා	332
පට්ඨිසසඤ්ඤාතං	322
පට්ඨිවච්ච	236
පට්ඨිවච්චප්පන්නං	42
පට්ඨිවච්චප්පාදා	2, 4, 40
පට්ඨිකාසංයෝජනං	170
පට්ඨිපජ්ජිතබ්බං	298
පට්ඨිපද්‍ය	66, 88
පට්ඨිපනො	30
පට්ඨිසංවේදයෙථ	156, 418
පට්ඨිසලානා වුට්ඨිකො	58, 300

ප	පිටපිඛනා
පට්ඨිසලලිකො	114
පට්ඨිසංකා ත පිවෙය්‍ය	174
පට්ඨිපෙති	40, 240
පඨමං කාතං	320, 328, 336
පඨවිකාපි උත්ථුල්ලනිත්ථුල්ලනං-- කරොථ	190
පඨවි	286
පඨවිකාතු 264, 272, 276, 340, 380, 384	
පඨවිකාතුං අභිනන්දනි	270
පඨවිකාතුං තප්පනනනි	274
පඨවිකාතුං තානිනන්දනි	272
පඨවිකාතුං පට්ඨිවච්ච	264
පඨවිකාතුනිරොධං	274
පඨවිකාතුනිරොධගාමිනිං-- පට්ඨිපදං	274
පඨවිකාතුසමුදයං	274
පඨවිකාතුයා අසාදෙ	164, 268
පඨවිකාතුයා ආදිකවො	268
පඨවිකාතුයා උප්පාදෙ	272
පඨවිකාතුයා නිරොධො	272
පඨවිකාතුයා නිසාරණං	268
පණ්වෙත	198
පණිතං ආවකනි	240
පණිතඤ්ඤාච මෙ දෙනතු	306
පණිතා වෙතතා	240
පණිතා තසා උප්පන්නි	240
පණිතා දිට්ඨි	240
පණිතා පත්තා	240
පණිතා වාචා	240
පණිතා සඤ්ඤා	240
පණිතො පණිඨි	240
පණිතො පුරිසලො	240
පණිතො විතකෙතා	240
පතිකොට්ටසාමි	410
පතිපිංසෙය්‍යං	154
පතිරූපං	434
පතිලෙණිකාමි	410
පතිවට්ටසාමි	410
පතිවිසෙය්‍ය	130
පතිසලාණා වුට්ඨිකො	176, 336
පතිසලලිතසා	422
පනොපි	400, 402
පධානසම්මං	414
පපකාස	346
පපතිසාමි	156
පබ්බජ්‍යා	332

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ප	පිටිමිඛකා
පබ්බජ්ඣාං සමානො	334
පබ්බතං	286
පබ්බතකාන්තපදරසාඛා	50
පබ්බතවිසමං වා	302
පබ්බතසමො	286
පබ්බාජේනති	34
පරංකතං දුක්ඛතති	32, 34
පරං කතං	52
පරං ලොකං	284
පරත්ථං	46
පරපුණ්ණානං	190, 196
පරමාය වණ්ණපොකකරතාය	430
පරමෙත ජවෙන	410
පරමමරණා	192, 236
පරසත්තානං	190, 196
පරස්මා ලොකා	284
පරාභවාය	366
පරාමසති	196
පරුමට්ඨං	148
පරිකල්පං	214, 276, 280, 282
පරිකම්මණං	212
පරිචිතා	410
පරිච්ච	190, 196
පරිඤ්ඤානෙ	154
පරිණෙත්වා	198
පරිත්තං	212, 296
පරිදෙවෙති	38, 174
පරිණිබ්බුතො	294
පරිපාකො	4, 88
පරිපුණ්ණො	436
පරිපුරා	50
පරිපුරෙන්නති	50
පරිභුක්ඛාම	46
පරිභුතරූපං	430
පරිමඤ්ඤා	196
පරිමුත්තො දුක්ඛසමා	272
පරියාදිත්තං	212
පරියාදිත්තවිත්තො	346, 366
පරියාදුතං	214, 276, 280, 282
පරියාපත්තාය	432
පරියාපුණ්ණාති	116
පරියාපුණ්ණිකබ්බං	412
පරියායෙති	84, 86, 88
පරියෙසිතබ්බො	204
පරියෙසමානො	236
පරියෙසනානාතත්තං	226, 232

ප	පිටිමිඛකා
පරියොගාලොකන	90
පරියොදානො	424
පරිවජේත්ය	246
පරිවසති	34
පරිවිමංසමානො	126
පරිවුත්තපරිව්වාසං	34
පරිසුඤා ධම්මදෙසනා	304
පරිසුඤා	424
පරිහානමෙතං	314
පරිලාභනාතත්තං	226, 232
පරෙ	34, 62
පරෙ මෙ ත සග්ගහෙය්ගං	392, 402
පරෙසං ලාභෙන	304
පලිබ්භික්ඛා	138
පලිබ්භෙත්ය	136
පලුභික්ඛන	196
පවත්තයමානො	434
පවනෙ	164
පච්චිකම්මාති	32
පච්චිත්තෙති	246
පච්චිත්තො	46, 308
පච්චෙකස්ස	308
පසඤ්ඤා	426
පසන්නාකාරං	416
පස්සන්නං	278, 288
පස්සන්නං පග්ගරිතං	290
පස්සඤ්ඤාව වදම් පස්සාමිති	3 4
පස්සති ඉමං සද්ධම්මං ඉතිපි	124
පස්සද්ධිතිස්ස වචනීයං	46
පස්සද්ධිපතීසං	50
පභාණා	322
පභිතතො	34, 374
පා	
පාචිතාය වා	160
පාචිකඛා	236, 314
පාණාතිපාතපච්චයා	106
පාණාතිපාතා පච්චිතො	258, 260
පාණාතිපාතීනො	260
පාණාතිපාතීනො පාණාතිපාතීති	258
පාණාතිපාතී	106
පාණිනා	410
පාණිනා පරාමසථ පරිමඤ්ඤා	190
පාණිපෙතං	116, 284
පාදුභාවො	272
පාදෙපි	236

පා	පිට්ඨකයා	පු	පිට්ඨකයා
පානියෙත වා	174	පුත්තමංසාති බාදනා	154
පාපකාමණේරි	404	පුත්තමරණං	278
පාපසිකම්මානා	400	පුත්තසාපි කෙතු	370
පාපිච්ඡා	244, 330	පුප්ප්ප්චෝ	148, 236
පාපිමා	414	පුප්ප්භුතං	166
පාපිමතො මාරසා	344	පුතබ්බවාහිතිබ්බතනියා	22, 102, 158
පාමුල්ලානියා වචනියං	48	පුබ්බකෙහි මනුසොසි	164
පාමුල්ලාපනියා	50	පුබ්බතනං වා පරිබාසියාති	42
පාරදරිකො	398	පුබ්බතතමයං	
පාලිච්චං	4, 66, 68, 88		52, 156, 390, 408, 416
පාවචනෙ	398, 400, 402, 404	පුබ්බාකොපි	276, 278, 284, 288, 292
පාවේයසකා හිකු	288	පුබ්බෙ අනුකුසුතෙසු ධම්මෙසු	
පාසාණසකුරා	218, 424		16, 18, 164
පාසාදිකො	430	පුබ්බෙතිවාසං	192, 324
පාහුතෙයො	108	පුබ්බෙව සමොධා	8, 14, 16, 264
පු		පුරුණං තභරං	164
පිණ්ඩපාතපටිකක නොනා		පුරුණං මයං	164
	54, 390, 428	පුරුණං රුජ්ඛාතිං	164
පිණ්ඩපාතකෙතු	298	පුරුණඤ්ජාසං	166
පිණ්ඩපාතිකතතසා	308	පුරුණමයො	166
පිණ්ඩපාතිකො	308, 434	පුරිසජාමෙත	46, 426
පිතාමහා	346	පුරිසපරකාමෙත	46, 426
පිතුව්ඤ්ජනො	434	පුරිසපුග්ගලො	314
පිතුවිතරෙ	276	පුරිසරූපං වා	158
පිතුවිකෙතු	370	පුරිසවිට්ඨෙත	46, 426
පිතුවරණං	278	පුරිසසා ජවො	412
පිතතං හිඤ්ඤායං	370	පුරිසො	276, 410
පිපාසිකො	170, 186	පුජ්චො	188
පිඤ්ජං	168	පෙ	
පිසුණාචාචා	260	පෙයොලෙත	374
පිසුණාය වාචාය පටිච්චරතො	260	පෙසලෙ	348
පිහසිත්ථ	368	පො	
පි		පොකකරං	412
පිතියා	322	පොකකරණිකමපනං	164
පිතිසුඛං	320, 322, 328, 336, 422	පොකකරණි	212
පිතිතියා වචනියං	46	පොරුණං	412
පිතුවනියා	50	පොරියා වාචාය	432
පු		ඵ	
පුග්ගලවේමනතා	34	ඵරුකාචාචා	260
පුග්ගලා	286	ඵරුකාය වාචාය පටිච්චරතා	260
පුඤ්ඤං	130	ඵරුකො	364
පුඤ්ඤාභිසංඛාරං	130	ඵලං දෙති	368
පුඤ්ඤාපගං	130	ඵලකං	412
පුට්ඨො සමානො	36	ඵලකෙ	158
පුණණා අභිනාදතං	156		

එ	පිටිමකයා
එලිතෙ	412
එසූං 24, 26, 68, 70, 186, 202	
එසූඡාතිකා	20, 82
එසූනානතනං	222, 232
එසූනිදුතා	20, 82
එසූනිරුධා	132
එසූනිරුධා වෙදනා නිරුධො	12
එසූනිරුධො	58
එසූපච්චයා 4, 10, 22, 40, 92	
	66, 112
එසූපච්චයා වෙදනා	182
එසූපභව්‍යා	20, 82
එසූසමුදයා	20, 82
එසූසායතනං	88
එසූසාහාරෙ	152
එසූපභිසා	50
එසූසො ඛො අසති වෙදනා	
ත හොති	12
එසූසො ඛො සති වෙදනා හොති	10
එසූසූ 2, 4, 6, 16, 18, 20, 22, 58	
	66, 90, 178
එසූසූභිසා වචනීයං	48
එඃ	
එඃභිතං එඃභිතෙන	246
එඃලොස	146
එඃලුනතරිකාති විතුදනති	390
එඃඃ	
එඃඃභිබ්බතණ්හා	6, 390
එඃඃභිබ්බවාතු	222
එඃඃභිබ්බසෙච්චතනා	378
එඃඃභිබ්බසෙච්චසු	378
එ	
එලාය	416
එභිභ්වා ව තාමරූපං	38
එභිභ්වා ව සබ්බනිභිතෙතසු	386, 388
එභිභ්වා	194
එහුර්තසුඛාය	310, 424
එහුර්තභිතාය	310
එහුර්තසෙච්ච මෙ දෙනතු	306
එහුතරුති	340

බ	පිටිමකයා
බහුභිකාති	408
බහුදෙව පුච්ඡතුකාමා	32
බහුධාපි හුචා එකො හොථ	190
බහුපුරිසාති කුලාති	408
බහුලිකතා	408, 410
බහුසුතා	242
බහුසුතා බහුසුතෙහි	248
බහුති වසාති	404
බමුසං	344
බා	
බාලසා	38
බාහිරකා	412
බාහුර්කුඤ්ඤං	160, 166
බාමුසිකො	344
බි	
බිලුගතො	350
බිලාලො	418
බභා	
බොධිසත්තසා	8, 144
බොධිසත්තසොච	16, 264
බා	
බාසඤ්ඤාමෙව තානං	98
බානාතිකරුති	236
බාසකතං භගවතා	388
බාසකරමානා	52
බාසකරෙය්‍යං	84
බාසපනතචිතතා	260
බ්‍ර	
බ්‍රහ්මචකකං	44
බ්‍රහ්මචරියං	166
බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං	332
බ්‍රහ්මචරිෂ්පරියොසානං	34, 428
බ්‍රහ්මචරියවාසො	94, 96, 98
බ්‍රහ්මචාරුභිභවතෙන	320
බ්‍රහ්මචාරි	320
බ්‍රහ්මචාරූපඤ්ඤා	320
බ්‍රහ්මඤ්ඤාභං වා 24, 26, 28, 70,-	
	200, 272, 360
බ්‍රහ්මලොකා	196
බ්‍රා	
බ්‍රාහ්මණ්‍යමමතා 24, 26, 200, 360	
බ්‍රාහ්මණා වා	26, 170
බ්‍රාහ්මණෙසු වා බ්‍රාහ්මණ්‍යමමතා	
	26, 28, 272

හ	පිටියකිනා
හගවනතං එව පටිභාතු	38, 126
හගවනොත්තිකා	38, 126, 302
හගවනතමෙව පසෙය්‍යං	334
හගවමපටිසරණං	38, 126, 302
හගවමුලකා	38, 126, 302
හගවතො සාවකසඬෙසා	108
හගිනියාපි හෙතු	370
හගිනීමරණං	278
හඤ්ඤමානෙසු	412
හත්තාභිසාරො	368
හඤ්ඤො වතායං භික්ඛු	318
හබ්බො	410
හබ්බො අනුභවරසං-	
යොගකෙට්ඨකං අධිගමාය	300
හබ්බො නිබ්බාණංය	300
හබ්බො සමබ්බොධාය	300
හයානි	106
හවං	24, 26, 68, 72, 186, 200
හවජාතිකා	58, 80, 128
හවනිදාතා	58, 80, 128
හවනිරුධං	128
හවනිරුධගාමිනියා	88
හවනිරුධං සාරාපගාමිනීපටිපද	128
හවනිරුධං ජාතිනිරුධං	12, 66, 132
හවනිරුධාය	128
හවනිරොධෙ	88
හවනිරුධො	4, 58, 112
හවපච්චයා	2, 4, 40, 92, 94
හවපච්චයා ජාති	8, 182
හවපභවං	58, 80, 128
හවසමුදයා	66, 80, 128
හවිසාමි නුබො අහං-	
අතාගතමිද්ධාතං	42
හවුපතිකා	50
හවෙ	88
හවෙ බො අසති ජාති ත හොති	12
හවෙ බො සති ජාති හොති	8
හවා	2, 4, 16, 18, 58, 90, 92, 96
හවොතිස්ස වචනීයං	48
හා	
හාතුපි හෙතු	370
හාතුමරණං	278

හා	පිටියකිනා
හාතුයාපි හෙතු	273
හාපිතා	408, 410
හාසිතස්ස	192
හි	
හිංකව්ණාපා	416
හික්ඛුං වෙහාසං ගව්ඨනං	400
හික්ඛුනුපයායො	326
හික්ඛුනිගො	328
හික්ඛුභාවාය	34
හික්ඛුසඬෙසාපි	188
හිත්තියා වා	158
හිසමුලාලං	416
හි	
හීයොසොමත්තාය	370
හීයොපි තිට්ඨමානො	148
හු	
හුජ්ඣෙසිති	108
හුත්තාචී	348
හු	
හුතං	74
හුතපුබ්බං	294, 346, 412, 416, 418
හුත්තං	20, 22
හුත්තං වා සත්තං	152
හො	
හොගව්‍යසතං	278
හොජනෙ අමත්තඤ්ඤ	332
ම	
මංසං ඡන්දනි	362
මංසපෙසිං	392
මංසලොභිතං	46, 426
මගධාතං හිරිබ්බජේ	286
මගගමානො	418
මග්ගා මකකමම	334
මබ්බුලිං ඉත්ථිං	398
මච්චුමරණං	4, 66, 68
මජ්ඣන්තිකං සමයං	156, 408
මජ්ඣමං අවිත්ති	240
මජ්ඣමං වෙත්තා	240
මජ්ඣමං තස්ස උපත්ති	240
මජ්ඣමං දිට්ඨි	240
මජ්ඣමං පත්තා	240
මජ්ඣමං වාචා	240

ම	පිටුව
මණ්ඩල සභා	240
මණ්ඩල පනති	240
මණ්ඩල ප්‍රධාන	240
මණ්ඩල විකේත	240
මණ්ඩල බලය දෙසෙති	28
මණ්ඩලය වා	158
මණ්ඩලය	46
මදය වා	154
මධ්‍ය මධ්‍ය සංසඳති	246
මනසිකාරය	6
මනසමිපි නිබ්බිකුති	374
මනාසනතං	6
මනෝ ඉතිපි	148
මනෝද්වර්තන	192, 326
මනෝධාතු	222
මනෝ නිවේවා වා අතිවේවා වා	374
මනෝවිකල්පය	6, 112, 376
මනෝවිකල්පය ධාතු	222
මනෝසංකාරය	62
මනෝසංකල්පනතා	20, 22, 152, 156
මනෝසංකල්පනතා හෙතු	62
මනෝසංකල්පනතා වේදනා	6, 224
	378
මනෝසංකල්පනතා	6, 222, 376, 384
මනෝසංකල්පනතා	326
මනෝසංකල්පනතා වා විකේත	174
මනෝසංකල්පනතා විකේත	308
මනෝසංකල්පනතා	148
මනෝසංකල්පනතා	4, 66, 170,
	416
මනෝසංකල්පනතා	156, 416
මනෝසංකල්පනතා	418
මනෝසංකල්පනතා	138, 146
මනෝසංකල්පනතා	246
මනෝසංකල්පනතා	188
මනෝසංකල්පනතා	212
මනෝසංකල්පනතා	408
මනෝසංකල්පනතා	46
මනෝසංකල්පනතා	190
මනෝසංකල්පනතා	324
මනෝසංකල්පනතා	134
මනෝසංකල්පනතා	286
මනෝසංකල්පනතා	346

ම	පිටුව
මනෝසංකල්පනතා	348
මනෝසංකල්පනතා	220
මනෝසංකල්පනතා	50, 186, 214
මනෝසංකල්පනතා	426
මනෝසංකල්පනතා	46
මනෝසංකල්පනතා	424
මනෝසංකල්පනතා	242
මනෝසංකල්පනතා	406
මනෝසංකල්පනතා	212, 406
මනෝසංකල්පනතා	422
මනෝසංකල්පනතා	220
මනෝසංකල්පනතා	6
මනෝසංකල්පනතා	18
මනෝසංකල්පනතා	138, 144
මනෝසංකල්පනතා	138
මනෝසංකල්පනතා	50
මනෝසංකල්පනතා	284
මනෝසංකල්පනතා	416
මනෝසංකල්පනතා	282
මනෝසංකල්පනතා	280
මනෝසංකල්පනතා	20
මනෝසංකල්පනතා	242
මනෝසංකල්පනතා	324
මනෝසංකල්පනතා	290
මනෝසංකල්පනතා	214
මනෝසංකල්පනතා	424
මනෝසංකල්පනතා	286

ම	පිටුව
මනෝසංකල්පනතා	286
මනෝසංකල්පනතා	296
මනෝසංකල්පනතා	394
මනෝසංකල්පනතා	276
මනෝසංකල්පනතා	358
මනෝසංකල්පනතා	432
මනෝසංකල්පනතා	280
මනෝසංකල්පනතා	370
මනෝසංකල්පනතා	278
මනෝසංකල්පනතා	276
මනෝසංකල්පනතා	276
මනෝසංකල්පනතා	386, 386
මනෝසංකල්පනතා	204
මනෝසංකල්පනතා	188

මා	පිට්ඨකයා	මෙ	පිට්ඨකයා
මාඤ්ච පාපිමා	414	මෙතනං විතතං	408, 410
මාභෙවං අවච	32, 36	මෙතනා වෙතොවිමුතති	408, 410
මාභෙවං අතඤ්ඤ	144	මොසපුරිතා	312, 340
මාභෙවං කසාප (අවච)	32, 34	ය	
මි		යං අතීතං තං පතීතං	436
මිභංගං සතං මිගභුතානං	290	යං අතාගතං තං පටිනිසංධං	436
මිච්ඡා අඤ්චා	262	යං කිංකරි විඤ්ඤාණං	386
මිච්ඡාකම්මතානා	262	යත්තං හි තාම සාවකො	392, 402
මිච්ඡාඤ්ඤාණො	262	යථා අකුසලං	198, 312
මිච්ඡාද්විකම්මසමාදානා	192, 326	යථාකම්මපභෙ	192, 326
මිච්ඡාද්විකා	192, 260, 262, 326	යථාකාමකරණීයො	344
මිච්ඡාපටිපජ්ජති	236	යථාධම්මං	312
මිච්ඡාපටිපදා	8	යථාධම්මං පටිකරොසි	198
මිච්ඡාචායාමා	262	යථා නිත්තං	50
මිච්ඡාචාචා	263	යථා ඛාලං	198
මිච්ඡාවිමුතතිනො	262	යථාභුතං 28, 122, 194, 272, 386, 388	
මිච්ඡාසංකප්පා	262	යථාභුතඤ්ඤාණං	204
මිච්ඡාසතිනො	262	යථාභුතඤ්ඤාණදස්සනුපතීයා	50
මිච්ඡාසමාධිනො	262	යථාභුතඤ්ඤාණදස්සනනතිස්ස	
මිලොකො	348	වචනීයං	48
මු		යථාමුලාං	198
මුඛකො ජානො	336	යනනුතානං	52
මුඛකො නිකම්මනති	396	යමුතා	214
මුඛවණ්ණො	424	යමපච්චයා	62
මුඛෙ පටිසිඤ්ඤා	396	යසසසි	320
මුඤ්ඤාඛම්මජාලානා	144	යා	
මුට්ඨස්සතිනො මුට්ඨස්සනීති	246	යා කාවි වෙදනා	386
මුට්ඨිතා	410	යාකාවි සඤ්ඤා	386
මුත්තං මුත්තෙතන	244	යානීකතා	410
මුද්ධිකො	412	යාවතකො	54, 194
මුද්ධකා	334	යාවදන්ථං භුඤ්ඤානතු වෙච	
මුද්ධකාසු සෙසාසාසු	414	භරනතු ව	398
මුද්ධකථානකප්පාදා	441	යාවදන්ථො	348
මුද්ධමුඛං	418	යාවදෙව මත්තස්සෙති	
මුද්ධාපි තස්ස විපතෙසා	334	සුප්පකාසිතං	166
මුසාවාදපච්චයා	106	යාවමුභවලොකා	190
මුසාවාදපටිවිරතා	258	යාවසුරිසුග්ගමනා	414
මුසාවාදිනො මුසාවාදීති	358	යෙ	
මුසාවාදී	106	යෙ කෙවි සකිංඤ්ඤා	386
මුත්තෙතන අඤ්ඤානති	296, 410	යෙභුගෙසන	28
මුත්තෙතන භිඤ්ඤානති	226	යො	
මු		යොගකෙබ්බමස්ස	344
මුලානි උඤ්ඤාසා	138, 146	යොගො	208
මුලානි පටිසංකප්පා	140	යොජ්ජනං	280
මුලෙ ජ්ඤාසා	138, 146	යොනිසො මතසිකාරා	8, 12, 14
මුලෙ ජේඤ්ඤා	138		16, 18, 162, 164

ර	පිටිකඩකා	ල	පිටිකඩකා
රජකෝ	158	ලව්ණි	414
රජාපථො	332	ලඞ්ඛා ව හිලාතපථවයගෙසජ් -	
රට්ඨපිණ්ඩං	334	පරිකාරං	298
රජියා රජියං	198	ලඞ්ඛා ව විවරං	298
රසතණ්භා	6, 380	ලඞ්ඛා ව පිණ්ඩපාතං	298
රසබාහු	222	ලඞ්ඛා ව තෙතාසනං	298
රසසංකේතනා	378	ලහුකං	296
රසසංකු	378		
රසසම්පන්නො	170	ලා	
රසභි	160	ලාබ්‍යය වා	158
රතොගතො	114	ලාභං	416
		ලාභකාමා	304
රා		ලාභනාතනං	232
රාගානුඞ්ඛංසිතෙන	350	ලාභසකකාරසිලොකො	344, 354
රාසි	286	ලාභසකකාරසිලොකනිරෝධං	362
		ලාභසකකාරසිලොකනිරෝධගාමිනී	
රා		පටිපදං	362
රාකඩනිසිතා	154	ලාභසකකාරසිලොකනමුදයං	362
රාකඩමුලගතො	350	ලාභී	188, 320
රාදනතාතං	278		
රා		ලි	
රූපං	6, 386, 388	ලිච්ඡති	414
රූපං නිව්චං වා අනිව්චං වා	366	ලී	
රූපච්ඡන්ද	226, 230	ලීඛං දෙනති	306
රූපතණ්භා	6, 380, 384	ලො	
රූපබාහු	222	ලොකං	192
රූපපරිගෙසනා	226, 230	ලොකනිරෝධං	28
රූපපරිලාභො	226, 230	ලොකවිදු	108
රූපහවො	4	ලොකසමුදයං	28
රූපසම්භවපො	226, 230	ලොකා	270
රූපසංකේතනා	378 384	ලොකානුකම්පාය	310, 424
රූපසංකු	226, 230, 378, 384	ලොකානුකාර	412
රූපසම්පන්නා වෙදනා	230	ලොකො	168, 264
රූපසම්පන්නා	230	ලොකානුකම්පාය	426
රූපසම්පන්නා නිබ්බිද්ධා	150, 280	ලොකානුකාර	426
		ලොකානුකාරවීරකෙන වා	174
රො		ලොකිතං	288
රොගජාතෙන	350, 418	ලොකිතං ලොකිතෙන	244
රොගව්‍යසනං	278	ව	
රොගානං සීති	272	වචනකම්මො	434
රොගානං වූපසමො	272	වච්ඡිවච්ඡිතෙන	192, 326
රොගිකසායං මනුසායං	294	වච්ඡිකාරො	6, 66, 68, 90
		වච්ඡිකේතනා ගෙතු	62

ව	පිටිබඩකා
වප්පිවරිතං	326
වට්ටිං උපසංඝරෙය්‍ය	136
වට්ටිං ව පටිවට්	136
වඩ්ඪති ආභාය	316
වඩ්ඪති ආරොහපරිණාමෙන	316
වඩ්ඪති මණ්ඩලෙන	316
වඩ්ඪතෙව වණ්ණෙන	316
වණ්ණපොකතිරතාය	430
වණ්ණවාදී	298, 308, 434
වණ්ණසම්පන්නො	170
වණ්ණාය	416
වණ්ණිකො	426
වතතා	434
වත්තකතා	408, 410
වදෙය්‍යං	22
වතපො	246
වතසම්පන්නං	104
විශධම්මං	42, 92, 94
වලිතතවතා	4, 66, 68, 88
වලුරුකුට්	154
වසං වතෙතසි	196
වසාමානසා	350, 418
වසාසතං	296
වසාසතජ්ඣිතො	282
වසාසතමට්ති භිට්ඨිමානො	148
වසාසතාති	392, 404
වසාසතාප්‍රකා	282
වසාසතසා වසාසතසා	
අවට්ඨෙත	280, 282
වසාසතසාසාසාති	404
වසාසතසාසාසාති	392, 402
වා	
වාචාසනාතිකොදකෙන	434
වාචපාතා	160
වාචානපෙ විසොසෙය්‍ය	138, 146
වායොධාතු	264, 272, 340, 380
වායොධාතුං අභිතජ්ඣි	272
වායොධාතුං තප්පජාතාති	274
වායොධාතුං පටිවට්	264
වායොධාතුතිරොධං	274
වායොධාතුතිරොධගාමිති	
පටිපදං	274
වායොධාතුසමුදයං	274
වායොධාතුයා අසාදෙ	264, 268

වා	පිටිබඩකා
වායොධාතුයා ආදීනවො	268
වායොධාතුයා තිරොධො	272
වායොධාතුයා තිසාරණං	268
වාරුරුජ්ඣා	364
වි	
විකාන්ති	348
විකම්පනං	190
විකම්පනං වා විතතං	324
විගතමුතං	156
විවිකිප්පාමි	78, 84
විජ්ජා	12, 14, 16, 18, 130, 164
විජ්ජාවරණසම්පන්නො	108
විජ්ජාපාද	130
විඤ්ඤාණං	2, 4, 6, 8, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 66, 68, 94, 178, 186, 202, 388
විඤ්ඤාණං ඉතිපි	148
විඤ්ඤාණජාතිකං	20
විඤ්ඤාණඤ්චායතනං	322
විඤ්ඤාණඤ්චායතනවාතු	234
විඤ්ඤාණධාතු	380
විඤ්ඤාණභිද්ධතං	20
විඤ්ඤාණතිරොධා	132
විඤ්ඤාණතිරොධා තාමරුපති-	
රොධො	14, 164, 180
විඤ්ඤාණතිරොධො	4, 6, 8, 18, 28, 34
විඤ්ඤාණනාමිකා වට්ඨිතං	50
විඤ්ඤාණපට්ඨයා	2, 4, 40, 92
විඤ්ඤාණපට්ඨයා තාමරුපං	10, 162, 180, 182
විඤ්ඤාණපභවං	20
විඤ්ඤාණසමුදයං	20
විඤ්ඤාණසම්මට්ති නිබ්බිජ්ඣති	150, 380
විඤ්ඤාණාසාරො	22, 156
විඤ්ඤාණපතිතං	50
විඤ්ඤාණෙ අසති	122
විඤ්ඤාණෙ ඛො අසති තාමරුපං	
ත හොති	14, 164
විඤ්ඤාණෙ ඛො සති තාමරුපං	
හොති	10, 162
විඤ්ඤාණෙ සති තාමරුපං හොති	120
විඤ්ඤාණපාසකොති	108
විතතවිවාරාතං	322, 422

වි	පිටුවකි	වි	පිටුවකි
භික්‍ෂුකසංගහන:	422	විවිධ අකුසලෙහි බලවෙති	320
විකට්ඨනනි විරුද්ධනනි	392, 396		328, 336
	398, 400	විවිධව කාමෙහි	320, 328, 336
විජාරිකං	166	විවෙකජං	320, 328, 336
විජාරෙත	192, 212	විසංකප්පනත:	270
විජාරෙත යොජනං	280, 282	විසංකප්පනෙත:	130
විධායමනිකකතනං	386, 388	විසමගතං	236
විතයධරු	242	විසලලන සලලන	348
විනිපාතං	144, 192	විත්‍රභූත	192
විනොදෙති	236	විප්‍රකාශිතාති	98, 100
විපරිනාමකුසුමාභාවා	424	විසෙත සංසදෙති	170
විපරිනාමධම්මං	194, 374	විසෙවිතාති	98, 100
විපමුතත:	270	විසංචාරාය	432
විපසකතාති	424	විශිංසාජනෙද	236
විපථ ඡදිතාති	98, 100	විශිංසාධානුං	236
විභජති	40, 240	විශිංසාපරිසෙසත:	236
විභව්‍යපට්ඨපද	18	විශිංසාපරිද්‍රාහත:	236
විගුහතාය වා	154	විශිංසාවිතකෙත:	236
විමර්ශාදිකතෙත වෙතත:	270	විශිංසාසමිකපෙප:	236
විමුච්චෙය්‍යපි	148	විශිංසාසංකප්ප	236
විමුතතං	190		
විමුතතං වා විතතං	324	වි	
විමුතතසමිං විමුතතමිතිකුසුමං	374	විකට්ඨිකාතං	156
විමුතතනිතිසං වට්ඨනිං	48	විතදෙසං	190
විමුතතපනිකං	50	විතදෙසං වා විතතං	324
විමොක්‍ෂා	84, 198	විතමොක්‍ෂං	190
විරුද්ධයපි	148	විතමොක්‍ෂං වා විතතං	322
විරාගධම්මං	42, 92, 94	විතරුතං	190
විරුහාය	30, 74, 338	විතරුතං වා විතතං	324
විරාගා විමුච්චති	76, 322, 374, 380	විනිසායෙත:	30, 116, 300
විරාගා විරුද්ධති	150	විසතිපි වසාති තිට්ඨමානො	148
විරාගපනික:	50	විසතිවසාසහසාති	294
විරාගොතිසං වට්ඨනිං	48		
විරිසං	210	වූ	
විරිසං අපි	314	වූතතවාදිතො	52, 64
විරිසං අරහථ	46	වූභිං	140, 166
විරිසං තප්පි	314	වූභිංයෙව පාටිකකිං	314
විරිසංසං සංකප්පතං	46, 426	වූභිතං වූතවරිසං	34, 78, 80, 130
විරිසාරහසං	308		188, 374
විරුද්ධං	158	වූ	
විරුද්ධිං	140	වූපකට්ඨං	34, 374
විවච්චං	46	වූපසතාති	106
විවච්චකපෙප	192, 324	වූපසමා	422
විවරති	40, 240	වූපසමෙය්‍ය	133
		වූපසමො	272

වෙ	පිටපිටකයා
වෙදනා 2, 4, 6, 16, 18, 20, 22, 24, 56, 58, 66, 68, 70, 90, 96, 178, 186, 202, 386, 388	
වෙදනාජාතිකා	20, 82
වෙදනාතිසා වවනිතං	48
වෙදනාතාතතතං	224, 232
වෙදනාතිදනා	20, 82
වෙදනාතිරොධා	132
වෙදනාතිරොධා තණතාතිරොධොති	12
වෙදනා තිරොධො	4, 58
වෙදනා පව්වයා 2, 4, 24, 40, 92	94, 112
වෙදනාපව්වයා තණතා	10, 182
වෙදනාපහවා	20, 82
වෙදනාභිතුනතාසා	34, 36
වෙදනාය බො අසති තණතා	12
වෙදනාය බො සති තණතා හොති	10
වෙදනායපි තිබ්බිද්දති	150, 380
වෙදනාසමුදයා	20, 82
වෙදනුපතිතා	50
වෙදසිතං	84, 100, 152
වෙශෙචා	364
වෙපුලං	140
වෙපුලුපතතං	166
වෙපුලො	296
වෙය්‍යාකරණං	22, 192
වෙය්‍යාකරණයමි හඤ්ඤමානෙ	290
වෙය්‍යාකරණාය	84
වෙය්‍යාවචං	428
වෙරමචවාතබ්බතසා	350
වෙරාති	104
වෙසාරජාති	49
වෙහාසං ගව්ඡනති	398, 400, 402
වෙථ	368
වෝ	
වෝතිණෙණ	46
ව්‍ය	
ව්‍යසතං ආපනතං	346
ව්‍යසතං පව්වනුතං	276, 292
ව්‍යා	
ව්‍යාපාදව්ඡ්ඤ	236

ව්‍යා	පිටපිටකයා
ව්‍යාපාදධාතුං	236
ව්‍යාපාදපරිශෙසතා	236
ව්‍යාපාදපරිලාභො	236
ව්‍යාපාදවිතකෙකා	236
ව්‍යාපාදසමකපො	236
ව්‍යාපාදසඤ්ඤ	236
ස	
සමකපාතාතතං	226, 232
සමකමිසාමි	326
සමකසායති	428
සමිතං	42
සමිච්චි ත උපෙති	406
සමිලිබ්බතං	332
සමිතාතව්චෙචා	76
සමිතාදිචා	416
සංසට්ඨසමොධාතා	152
සංවට්ඨකපො	192
සංවට්ඨවිට්ඨකපො	192, 324
සංසයා	246
සංසද්දනති සමෙතති	214, 240, 258
සංසද්දිසු සමිසු	244
සංසද්දිසානති සමෙසානති	244
සංසරතං	276, 278, 284, 288,
සංසාරො	276, 280, 284, 286, 288
සංසිතං	280, 282
සංසිතො	280, 282
සංභාති	4
සංභාරකො	286
සඋතතරං	190
සඋතතරං වා විතතං	324
සඋද්දෙසං	192, 324
සඋද්දයා	46
සඋපතිසං	48
සඋපායාසං	158, 236
සකං කිච්චං	428
සකලිකං සකලිකං කෙරෙය්‍ය	138, 146
සකාය පරිසාය පවිසුඤ්ඤා	188
සකිච්චි අශෙත නිපතති	284
සකිච්චි මුලෙත නිපතති	284
සකිං සකිං පරිමජ්ජෙය්‍ය	280
සකෙත ලාභෙත	304
සකකච්චඤ්ඤව මෙ දෙනතු	306
සකකතො හොති	188
සකකිං වා කරිසාති	892

෧	පිටපතකා
සකාපුතභියපටිකෙසු	418
සභාරචා විහරනී සපපතිකා	342
සග්ගා	192
සඛ්ඛාරනීරොධගාමිනිං	24, 26, 68, 70, 72
සඛ්ඛාරනීරොධගාමිනී පටිපදා	68, 90, 166, 202
සඛ්ඛාරනීරොධං	24, 26, 68, 70, 72, 90, 128, 202
සඛ්ඛාරනීරොධසාරුපගාමිනී	පටිපදා 128
සඛ්ඛාරනීරොධා	34, 66, 132
සඛ්ඛාරනීරොධා විකුසුණ	නිරොධො 14
සඛ්ඛාරනීරොධො	4, 6, 8, 18, 28, 34, 68, 90
සඛ්ඛාරපච්චයා	2, 4, 8, 22, 40, 66, 92, 94, 98
සඛ්ඛාරපච්චයා විකුසුණං	16, 28, 34, 182
සඛ්ඛාර සමුදයං	24, 26, 66, 68, 70, 72, 90, 128, 202
සඛ්ඛාරා	2, 4, 6, 8, 16, 18, 22, 66, 68, 90, 94, 96, 386, 388
සඛ්ඛාරාතිකා වචනීයං	50
සඛ්ඛාරුපතිසං	50
සඛ්ඛාරෙ උපයාපෙති	186
සඛ්ඛාරෙසු අසති විකුසුණං ත	හොති 14, 122
සඛ්ඛාරෙසුපි නිබ්බිඤ්ඤා	150, 380
සඛ්ඛාරෙසු සති විකුසුණං හොති	120
සඛ්ඛිතනං වා විතනං	324
සඛ්ඛිතෙත	374
සඛ්ඛං භිඤ්ඤා	366
සඛ්ඛං භිඤ්ඤායුගං	330
සඛ්ඛාපිං කරිතා	332
සඛ්ඛාපිපි අදිතතා සමපජ්ජලිතා	400, 402
සමජ්ජකතා	70
සජොතිගුතා	400, 402
සජ්ජතං	288
සකෙවතනා	388
සකුප්පමාරිං	434
සකුප්පානි	4, 66
සකුසු	6, 386, 388

෧	පිටපතකා
සකුසුතාතතනං	226, 232
සකුසුමනසිකාරා	422
සකුසුයපි නිබ්බිඤ්ඤා	150, 380
සකුසුචෙදසිතනීරොධං	322
සකුසුචෙදසිතනීරොධානු	234
සකෙසුප්පතං	154
සකෙසුප්පතීයෙසු	134
සකුසුතං	426
සතසකසසිමං	212, 220
සති	210
සතිමා	322
සතො	8, 14, 16, 84, 332
සතතකමමපථං	262
සතතකොලට්ඨිකතීයො	216
සතතකතනුං පරමං	286
සතතකතනුං පරමතා	212
සතතනීකායො	4, 66, 68, 88
සතතමුග්ගමතීයො	220
සතතරතනං	330, 336
සතතරිකුණවඤ්ඤා	92
සතතසතතරිකුණවඤ්ඤා	94
සතතසාසපමතීයො	218
සතතා	4, 22, 240, 258, 260, 262, 268, 270, 278, 284, 288, 406
සතති	410
සතතිසතෙත	156
සතෙතසු භායමානෙසු	340
සජ්ජා	286
සජ්ජා දෙවමනුසාතං	108
සජ්ජා මෙ හතෙත හගවා	334
සජ්ජාරඤ්ඤා චතාහං පසොයාං	334
සජ්ජා සමමුඛිගුණො	46
සද්දරං	46
සද්දරං	158
සදෙවකා	270
සදෙවකෙ	264
සදෙවමනුසාතා	270
සදෙවමනුසාතාය	264
සදෙසං	190
සදෙසං වා විතනං	324
සදුතණ්ණා	6, 380
සදුධානු	222
සදුසකෙවතනා	378
සදුසකුසු	378

ක	පිටපතක	ක	පිටපතක
සද්ද	376	සබෙබ පිණිසාතිකා	288
සඳුමං	66, 70, 90	සබෙබ සංගොපනා	288
සඳුමමපරිපකං	340	සබෙබා අනෙවු වුනොනා හවිසාති	56
සඳුමමසා සීතියා	342	සබ්බපාදනකයා	84
සඳුං අනි	314	සබ්බසෙ	264
සඳුංතියා වචනියං	48	සමඤ්ඤා	294
සඳුං නනි	314	සමඤ්ඤාගාමකා	52
සඳුංපබ්බජනෙත	46	සමඤ්ඤාමමතා	24, 26, 200, 360
සඳුං සඳුංති සඳුං	248, 258	සමඤ්ඤා වා	26, 236, 272
සඳුංවිහාරිං	310	සමඤ්ඤා වා ප්‍රාග්ගාමකා වා	274
සඳුංපතිසා	50	සමඤ්ඤා වා සමඤ්ඤාමමතා	26, 28, 272
සඳුං පුරිසපුරාණලොකි	316	සමතිතතිකා	212
සනිදනං	236	සමනුමොදිංසු	426
සනතං	386 388	සමනතාගතා	192, 310
සනතා විමොක්ඛා	196	සමාදපෙති	432
සනතිසෙ වා	194	සමාදපෙති	328
සනති හිතවු මිවාදකා	316	සමාධිපං	322, 422
සනතුට්ඨා	308	සමාධිසංවත්තනිකෙති	108
සනෙතන විහාරෙන	424	සමාධිසමං	340
සනෙතෙති	432	සමාධිසියා වචනියං	48
සනිදිසිකො	108, 304	සමාධිපතිසං	50
සනිචතං	276, 278, 284, 288	සමාපතති	430
සනිචතං සංසරනං	290	සමාපතති පත්තබ්බා	234
සනිචතනා	284	සමාරකා	276
සනිචිනිත	286	සමාරකෙ	264
සනිසමුලසබ්බපිථෙ	418	සමිතිතං	190
සපතති	400	සමිතිතං වා විතතං	324
සපරිප්පං	236	සමිතිතා සමිතිතෙති සද්ධි	238
සපතියා	342	සමුග්ගානං	406
සපපි සපපිතා	246	සමුච්චෙදමගමා	366
සප්පා	46	සමුතෙතපෙති	432
සබ්බං නනිති	28, 118	සමුතෙතපෙති	328
සබ්බං පුත්‍රතනනි	120	සමුදයං	66, 112, 274
සබ්බං රූපං	386, 388	සමුදයති	120
සබ්බසංපට්ඨං	158	සමුදයො 2, 6, 12, 16, 28, 34, 94, 98	
සබ්බවෙතසා සමනතාගතං	334	සමුදයො සමුදයොති	12, 16
සබ්බමපිති	28, 118	සමුදගතො	38
සබ්බමෙකතනනි	120	සමුදවරති	422
සබ්බවෙදසිතාති	130	සමොහං	199
සබ්බසබ්බාරෙසු	276, 278	සමොහං වා විතතං	324
සබ්බසබ්බාරෙසු නිබ්බිභු	292, 296	සමපජ්ඣාදං	210
සබ්බසඤ්ඤාජනකයා	286	සමපජානමුසා	354
සබ්බෙ අරඤ්ඤා	288	සමපජානො	62, 322
සබ්බෙ තෙව්වරිකා	288	සමපජ්ජිතා	400
සබ්බෙ පංසුකුලිකා	288		

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ස	පිටුබිඳ
සමපරාසිකමි	106
සමපසාදනං	322, 422
සමපහංසෙති	432
සමපහංසෙති	328
සමපසාමානෙත	46
සමපාදෙත්තුං	46
සමප්පාලාපා පටිපිටතා	260
සමප්පාලාපිනො	260
සමප්සො	388
සමච්චං	154
සමච්චමතතා	154
සමච්චුලා	414
සමච්චුලා භික්ඛු	282
සමබ්බො සරාමාසො	332
සමෙබ්බාය	338
සමෙබ්බාපිපරායණො	106, 110
සමහතං	286
සමහවෙසිතං වා	152
සමෙහජ් උදකං	214
සමප්පාසද්දාය 74, 76, 194, 286	386, 388
සමප්පාසද්දාය පසානො	28
සමප්පාසද්දාය සුද්ධිමො	42
සමපසමානො සමපසති	168
සමොඥාථවො	66, 262
සමොකමමතතා	262
සමොක්ඛණිකො	262
සමොද්ධි 28, 66, 68, 90, 166	
සමොද්ධිකමමසමාදා 192, 326	
සමොද්ධිකා 192, 260, 262, 326	
සමොද්ධි සමොද්ධිති 28	
සමො දුක්ඛකකාය 38	
සමොපටිපජ්ජති 238	
සමොපටිපදං 8	
සමොවදමොනො 320	
සමව්වා 66, 262	
සමොවායමා 262	
සමොවායමො 66	
සමොවිමුත්තිනො 262	
සමොසබ්බාපා 262	
සමොසබ්බාපො 66	
සමොසති 66	
සමොසතිනො 262	
සමොසමාධි 66, 68, 90, 166	
සමොසමාධිනො 262	

ස	පිටුබිඳ
සමොසමුක්ඛිකා වතාහං	
පසෙසයා 334	
සමොසමුක්ඛිකා 8, 14, 16, 402	
සමොසමොධි 264	
සමොදනීයං 30, 116, 176, 188, 300	
සමොදි 30, 176	
සමොසාය 340	
සයං කතං 52	
සයං කතං දුක්ඛං 32, 34	
සයං කතාදා පරංකතාදා දුක්ඛනති 32	
සයං කතො හවො 176	
සයං කතො ව පරංකතො ව හවො 176	
සරසිං මහානෙති 416	
සරාගං 190, 196	
සරාගං වා විතතං 324	
සරීරාති අවසිසානති 130	
සවිකාත 236	
සවිකාදානකො කායො 386, 388	
සවිවාරං 320, 328, 336	
සවිතකකං 320, 328, 336	
සසිසකං 398	
සසොකං 158	
සසාමණ්ඩාහවණි 270	
සසාමණ්ඩාහවණිය පජාය 264	
සහබමිමිකො වාදනුපානො භාරයං 52, 64	
සහසං අපට්ඨසබ්බා 170	
සහසමිමි 212, 220	
සලායතනං 2, 4, 6, 16, 18, 20, 22	
24, 26, 66, 68, 70, 72, 90, 96, 164, 186, 202	
සලායතනජාතීකො 20, 58	
සලායතනනිදානො 20, 52	
සලායතනනිරොධා 132	
සලායතනනිරොධා ඵසානිරොධො 12, 164, 180	
සලායතනනිරොධො 4	
සලායතනනිසා වචනීයං 50	
සලායතනපච්චයා 2, 4, 22, 40, 92, 96	
සලායතන පච්චයා ඵසො 10, 162, 180, 181	
සලායතනප්පහවො 20, 58	
සලායතනසමුදයො 20, 58	
සලායතනනුපතීනො 50	

ස	පිටිබලකා	සි	පිටිබලකා
සලායතනෙ බො අසති එසෙය:		සිතං පාත්තකාසි	390
ත හොති 12		සිතස්ස පාතුකල්මය	390
සලායතනෙ බො සති එසෙය:		සිතෙරුපබ්බතරාජා	220
හොති 10		සි	
සලොයතනානි	38	සිසතරං	412
සා		සිසඤ්ඤාව මෙ දෙනතු	306
සාකාරං	192, 324	සිනිහපිස්සනාති	130
සාකුණිකො	392	සිද්ධි	246
සාණාති	336	සිලබ්බතුපාදනං	6
සාණාති පංසුකුලාති		සිසව්ජ්ඣනාතං	288, 290
නිබ්බසනාති	336	සිහනාදෙ	86
සාණො	334	සු	
සාතවං	210	සුකරං	410
සාතරුපං	168	සුකෙකා ධම්මො	366
සාතසහගතා	334	සුකෙති	236
සාධිකපොරිසා	156	සුඛං	264
සාධුජ්ඣිපි	246	සුඛකාමො	156
සාමං	62	සුඛතො අඤ්ඤා	170
සාමඤ්ඤානං 24, 26, 28, 70,	200	සුඛදුක්ඛං	36, 62
	272, 360	සුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී	224
සාමඤ්ඤරං	402	සුඛනාතිස්ස වචනීයං	48
සාමඤ්ඤරිං	402	සුඛචිතාදි	322
සාමිච්චපටිපනො	108	සුඛවෙදනීයං	152
සායං පාතං	368	සුඛා	270
සායනසමයං	58, 176, 408	සුඛානුපතිතා	270
සායනසමයං කපං	30, 116, 300	සුඛාචිකක්ඛනා	270
සාචිකභාසිතා	412	සුඛාවෙදනා	82
සාචිකසුගං	294	සුඛිතං සජ්ජිතං	288
සාවකො	266	සුබ්බං වා	194
සාවකොනිසම්මි	334	සුබ්බමාලා	414
සා වෙදනා සො වෙදිගති	36	සුබ්බමො	20, 22
සාතපාතං පුණ්ණං	282	සුබ්බපතිසො	50
සාසපා	286	සුගතඤ්ඤා වතාහං පසෙසයං	334
සි		සුගති	238
සිකං පච්චකාය	300	සුගතෙ	192
සිකා	208	සුගතො	108, 226
සිකාකාමො වතායං භික්ඛු	318	සුඤ්ඤාපටිසංසුඛතා	412
සිකාපදාති	340	සුඤ්ඤාගාරගතො	350
සිකාච්චබ්බං	298	සුඤ්ඤා අරියසාවකො	386
සිකානිතා	410	සුතෙන අව්වාචදනෙන	310
සිඛනිතිකසතස්සාපි	356	සුතතකං	346
සිඛනිතිකස්සාපි	356	සුතතනා	412
සිඛනාචකෙන සිඛනාචකං	198	සුදිට්ඨා	106, 108, 260
		සුඤ්ඤාගාරං භාසිස්සති	310

සූ	පිටිවිචිතා
සුපටිපනේනා	108
සුපාටිවිචිතනා	86
සුපාටිවිචිතො	106, 108
සුපාටිවිචිතනා	436
සුපාටි ජියාති	408
සුපටියානං මහුසානං	294
සුභවානු	234
සුභාසිතං	426
සුලෙඨ වා	158
සුරා පිපාසිතා	174
සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාන	
පට්ටියා	108
සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා	108
සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා	
පට්ටිරතා	258
සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාසි	108
සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාසිනො	258
සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨාසිති	258
සුරා පිතං	426
සුලහරාපො	290
සුචණ්ණෙච්ඡණ්ණපට්ටුරාය	354
සුචණ්ණනිකබ්බතසාපි	356
සුචණ්ණනිකබ්බසාපි	356
සුචණ්ණපානියාපි	354
සුචණ්ණ	192
සුචිකාලිතං චිකාලොත්තා	116
සුචිත්තනං	388
සුසමාරභා	408, 410
සුසමුභතා	424
සුසසුභිසානන්	412
සූ	
සුකරාතං සතං සුකරභුතාතං	290
සුචකො	396
සුචිසරං	350
සුචියො සිසෙ පට්ටිසිනා	396
සුචිලොමං පුට්ඨං	394, 396
සෙ	
සෙබං	560
සෙබාය	70
සෙබාය විජ්ජාය	90, 92
සෙබාය විජ්ජාය නිමනනාගතො	
ඉතිපි	124

සෙ	පිටිවිචිතා
සෙබෙන	66, 90
සෙබෙන සුභේත	92
සෙබෙන සුභේත නිමනනාගතො	
ඉතිපි	124
සෙබො	74
සෙනාසතහෙතු	298
සෙය්‍යං කපොසානති	414
සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ	190
සෙය්‍යථාපි උදකෙ	190
සෙය්‍යථාපි පකිති සතුණො	190
සෙය්‍යථාපි පඨවියං	190
සෙය්‍යපිදා	214
සෙය්‍යාසු	414
සො	
සොකපට්ටෙවද්දකබ්බෙදෙතසසු-	
පායාසා	2, 58, 102, 424
සො කරොති	34
සො කරොති සො පට්ටිසංවෙදෙති	116
සොකෙති	38, 174
සොණභාය	416
සොණබ්බාසු	154
සොතං	170, 412
සොතවානු	196, 222, 324, 426
සොතවිසුද්ධං	6, 376
සොතවිසුද්ධං භවානු	222
සොතසල්ඨසාප්පා	6
සොතසල්ඨසාප්පා වෙදනා	378
සොතසල්ඨපි නිබ්බිදෙති	374
සොතසල්ඨසො	6, 222, 376, 384
සොතාපතනිය බේගති	106
සොතාපනො	106, 110
සොතායතනං	6
සො පට්ටිසංවෙදිතෙති	34
සොඡිතසා	264
සොමනසාදෙමනසානං	322
සො සුදං අට්ටසාරං කරොති	396
සොකබ්බානො	46
සොකබ්බානො භගවතා ධම්මො	
	108, 304

ක	පිටිකිකා	කි	පිටිකිකා
කතෙච්චි	236	කිතවිජිකං	246
කප්පිකං වා	158	කිතා වෙතතා	240
කා		කිතා තසා උපතති	240
කානිකෙව පාටිකිකා	314	කිතා දිට්ඨි	240
කායකි අභාය	314	කිතා පඤ්ඤා	240
කායකි අරොහපරිණාමෙත	314	කිතාධිමුතතිකතා	240
කායකි මණ්ඩලෙන	314	කිතායාචතතති	350
කායතෙව විණෙණත	314	කිතායාචතතා	330
කි		කිතා වාචා	240
කිතාය	314	කිතා සංකප්පා	240
කිරි අත්ථි	314	කිතා පඤ්ඤි	240
කිරි නත්ථි	314	කිතො පුග්ගලො	240
කිරිමනා කිරිමනෙති	248, 258	කිතො විතකෙකා	240
කිරිමා පුරිසපුග්ගලොති	316		
කිරොතතපං	334	කො	
කි		කොති ව ත කොති ව තථාගතො	
කිතං අච්ඡන්ති	240	පරමමරණාති	338
කිතං වා පඤ්ඤං වා	194, 386, 388	කොති තථාගතො පරමමරණාති	336

ශ්‍රේණිපත්‍රය ERRATA

පිටුව	පෙළ	අශුද්ධ	ශුද්ධ
7	11	සිරුරෙහි ගැටීමෙන් වන වේදනා ය	දිවෙහි ගැටීමෙන් වන වේදනා- ය, සිරුරෙහි ගැටීමෙන් වන වේදනා ය,
8	16	විපසිසුතතං	විපසිසුතතං
27	26	සඛාරනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාව	සඛාරනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව
27	40	ජරාමරණ දනිද්ද.	ජරාමරණ දනිත්
32	5	වේය්‍යකරණායාහි	වේය්‍යකරණායාහි
32	15, 25	පරංකතං	පරංකතං (අඩොලිපිය “1. පරංකතං” යනු “1. පරංකතං - කන්ථි.” හි විය යුතු.)
32	17, 26	අපරංකාරං	අපරංකාරං (අඩොලිපිය “2. අපරංකාරං” යනු “2. අපරංකාරං-කන්ථි.” හි විය යුතු.)
34	4	වේදනාභිභූතාකා	වේදනාභිභූතාකා.
35	31	පිරිවෙසෙත්තෙමි	පිරිවෙසෙත්තෙමි
39	34	ප්‍රතිණ	ප්‍රතිණ
42	23	හවිසානිති	හවිසානිති ⁵
51	24	යථාභූතඥතදශීතය	යථාභූතඥතදශීතය
59	14	කොට	කොට
67	18	සමාසමාසය	සමාසමාසය
69	23	ජරාමරණනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපදාවයි.	ජරාමරණනිරෝධගාමිනී ප්‍රති- පදාව යි.
72	11	මුහුර්තා ව	මුහුර්තා වා
75	32	නිරෝධයෙන් යමක්	නිරෝධයෙන් යමක්
76	22	නිරෝධමමයා	නිරෝධමමයා
77	36	සඛාරානුබවමි	සඛාරානුබවමි
77	42	උපදාන	උපදාන
80	28	නි,	නිං
83	8	භේ	භේ
83	9, 10	වේදනාව කාරණ කොට ඇත. වේදනාව ජාති කොට ඇත. වේදනාව ප්‍රභව කොට ඇතැයි	තණහාව කාරණ කොට ඇත, තණහාව ජාති කොට ඇත, තණහාව ප්‍රභව කොට ඇතැයි
83	18	විචාරණත්තානු	විචාරණත්තානු
83	31	සපයියෙන් කාරණ	සපයිය කාරණ කොට
84	3	වේය්‍යකරණාය	වේය්‍යකරණාය
86	30	අඤ්ඤාමඤ්ඤාති	අඤ්ඤාමඤ්ඤාති
86	33	පරියායෙහි	පරියායෙහි
88	3	ඵකමන්ථං	ඵකමන්ථං
89	11, 12	පිටු රැදවලකුදකුද	පිටු රැදවලකුද
91	18	අනුචයෙහි	අනුචයෙහි
92	20	සුණංථ	සුණංථ

* මෙම පොතෙහි පිටු, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පිටුව	පෙළ	අශ්‍රිත	ශ්‍රිත
93	12	දෙණුවන	දෙණුවන
100	29	විඤ්ඤාණං	විඤ්ඤාණං
104	10	ආරම්භණමෙතං	ආරම්භණමෙතං
104	11	ආරම්භණ	ආරම්භණ
104	27	ජාතිජරාණමරණං	ජාතිජරාමරණං
105	22, 23	කල ගතිය	කල) ගතිය
107	6	භාග්‍යවතුන්	භාග්‍යවතුන්
108	27	ඉමස්සුප්පාද	ඉමස්සුප්පාද
109	25	පුණ්‍යකෞතුහල	පුණ්‍යකෞතුහල
110	28	අවේච්චප්පසාදෙන	අවේච්චප්පසාදෙන
111	35	ආයාසිකාතනඝීලයෙන්	ආයාසිකාතනඝීලයෙන්
113	21	සප්‍රභව්‍යන්	සප්‍රභව්‍යන්
125	17	තිථිපිකප්‍රභූ	තිථිපිකප්‍රභූ
127	12	ආත්තාහ. වහන්ස,	ආත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිහිට කොට ආත්තාහ. වහන්ස,
127	20, 21, 22, 35, 36, 37	කීමෙන්	කීමක්
128	27	අච්ඡානිදාන	අච්ඡානිදාන
129	12, 13, 14, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32	කීමෙන්	කීමක්
130	8	අප්‍රඤ්ඤානිකාරං	අප්‍රඤ්ඤානිකාරං
137	26	උද්දාන	උද්දාන
140	19	තරුණ	තරුණ
151	32	පරාමිතිය	පරාමිතිය
124	6	කතාරාසෙකො	කතාරාසෙකො
155	25	දත්තේ	දත්තේ
160	30	ආපසම්	ආපසම්
166	25	කම්මාසදම්මං	කම්මාසදම්මං
169	5	භාග්‍යවතුන්	භාග්‍යවතුන්
110	16, 17	තෙ ත පරිච්ඡව්‍යානති	යෙ දුකං වර්ගස්සනති, තෙ ත පරිච්ඡව්‍යානති
171	27	පියයුතෑවි	පියසෑවි
184	11	අභමෙත	අභමෙතං
185	24	ආකාරපරිච්ඡිකායෙන්	ආකාරපරිච්ඡිකායෙන්
186	11	සම්මපරෙතො	සම්මපරෙතො
190	22	විතතනති	විතතනති
191	11	අසුරු	අසුරු
195	16	පෙරලෙකපුසු	පෙරලෙකපුසු
195	17	අත්මය	ආත්මය
196	28	ජනනො	ජනනො
198	12	සමකතො	සමකතො
200	7	මුහුණ	මුහුණ
200	10	මුහුණෙසු	මුහුණෙසු
201	26	දනිද	දනිත් ද
203	31	විශිෂ්ටඥානායන්	විශිෂ්ටඥානායන්

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 11 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පිටුව	පෙළ	ශුද්ධ	අශුද්ධ
214	20	උදකථුසිතානි	උදකථුසිතානි
214	29	උදකථුසිකානි	උදකථුසිතානි
216	33	අපමනතානි	අපමනතානි
222-256	1	අභිසම්මසංයුතතං	බාතුසංයුතතං
223-255	1	අභිසම්මසංයුතතය	බාතුසංයුතතය
224	21	විසසතාතතතං	එසසතාතතතං
224	32	මනෙසමථස්ස	මනෙසමථස්සජ්ඣා
226	18	සඛිකපතාතතතං	සඛිකපතාතතතං
228	10	ජ්ඣුතාතතතං	ජ්ඣුතාතතතං
230	14	සඤ්ඤාතාතතතං	සඤ්ඤාතාතතතං
230	35	පරිභෙතාතතතං	පරිභෙතාතාතතතං
231	9	පරියෙඝිෂණතාතාතිය	පරියෙඝිෂණතාතාතිය
232	18	බමමසමථස්ස	බමමසමථස්සජ්ඣා
233	11	පොඨබබ්බාතුච	පොඨබබ්බාතුච
235	20	විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනබාතුචස්	විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනබාතුචස්
236	36	උපපජ්ජති	උපපජ්ජති
238	26	මුහමණො	මුහමණො
239	13	අව්‍යාදපායෙඝිෂණාච	අව්‍යාදපායෙඝිෂණාච
244	37	පච්චුපනතං	පච්චුපනතං
248	13	සිද්ධිං	සිද්ධිං
248	35	දුපපඤ්ඤාති	දුපපඤ්ඤාති
250	5	අඥෙති	අසාඥෙති
250	14	අසඤා	අසාසඤා
250	23	අසාසඤා	අසාසඤා
250	25	පඤ්ඤාචනෙතො	පඤ්ඤාචනෙතො
		පඤ්ඤාචනෙතති	පඤ්ඤාචනෙතති
250	34	සංසඤ්ඤාති	සංසඤ්ඤාති
253	41	පරිපුත්	පිරිපුත්
254	18	අඤාතං	අඤාතං
255	24	වසිත් ම	වසිත් ම
256	32	ඤ්ඤාචනෙතො	පඤ්ඤාචනෙතො
262	6	මච්ඡාචාචා	මච්ඡාචාචා
272	6	දුක්ඛසමා	දුක්ඛසමාති
273	24	ව්‍යපශමයෙක්	ව්‍යපශමයෙක්
273	26	අපොඨාතුචෙති	අපොඨාතුචෙති
275	15	මහණෝ	මහණෝ
279	9	අපරිච්ඡින්නා චූ	අපරිච්ඡින්නා චූ
279	27	බොහෝ ම ය,	බොහෝ ම ය,
279	38	තිස	තිසි
280	15	සංසරතං	සංසරතං
280	22, 24	තිකචු	තිකචු

පිටුව	පෙළ	අශුද්ධ	ශුද්ධ
282	24	එතදවොංවු	එතදවොවුං
284	34	සංසංරො	සංසංරො
287	10	මගත්	මගත්
288	31	අමනෙතයි	අමනෙතයි
294	2	පාවිතවංසොතෙව	පාවිතවංසොතෙව
294	24	කාලකත?	කාලකතා
294	27	සුපපිය	සුපපියා
297	21	ඉපැදල,	ඉපැද
299	35	අසුකතාතෙමණ්ණයට	අසුකතාතෙමණ්ණයට
300	7	මහාකස්සනෙන	මහාකස්සපෙන
300	25	අතපං	අතපං
300	31	සංවතෙතය්‍යනති	සංවතෙතය්‍යනති
301	14, 17, 20, 29, 38	කෙළෙස්	කෙළෙස්
301	25	පණ්ණිය	පිණ්ණිය
302	14	නුපප්ප මානා	නුපප්ප මානා
302	31	භගවතතතතිකා	භගවතෙතතතිකා
302	32	භගවතමඤ්ඤව	භගවතඤ්ඤව
302	83	භික්ඛු	භික්ඛු
303	24	සන්ච්චාදියෙත්)	සන්ච්චාදියෙත්)
304	21	සුඤ්ඤං	සුඤ්ඤං
306	7	ධරෙණ්ණනතිති	ධාරෙණ්ණනතිති
309	24	භාගවත්ත	භාගවත්ත
309	32	ගුණ කියනුයේ	ගුණ කියනුයේ
310	10	වණ්ණවාදිනො	වණ්ණවාදිනො
310	36	භික්ඛුනං	භික්ඛුනං
312	3	සද්ධිං චිත්තං	සද්ධිචිත්තං
312	17	අජාතාථ	අජාතාථ
313	33	යාවඤ්ඤ	යාවඤ්ඤ
314	6	නිසින්නං කො	නිසින්නං කො
315	9	කාසාප	කාසාප
316	16	රතති	රතති
317	22	කුසිත	කුසිත
318	8	ඔවදෙයං	ඔවදෙයං
318	29	හොති	හොති
318	30	ආරඤ්ඤකතතසා	ආරඤ්ඤකතතසා
319	34	ප්‍රච්චිකතත්	ප්‍රච්චිකතත්
320	18	අසතං	අසතං
320	28	සච්චාරං	සච්චාරං
321	8	අසංසංයමි	අසංසංයමි
322	19	චිත්තාමි	චිත්තාමි
323	24	ආකාසකඤ්චායතතය	ආකාසකඤ්චායතතය
324	4	තිරොපබ්බං	තිරොපබ්බං

පිටුව	පෙළ	අශුද්ධ	ශුද්ධ
326	23	හිකඩුනු උපසංයුක්තං	හිකඩුනු පසංයුක්තං
329	25	හිකඩුනු උපසංයුක්තං	හිකඩුනු පසංයුක්තං
329	34	පුඤ්ඤාන	පුඤ්ඤාන
330	33	ඵාසුචිභාරය	ඵාසුචිභාරය
332	31	උද්දාය	උද්දාය
332	31	වජ්ජිනි	වජ්ජිනි
332	32	අභරස්මා	අභරස්මා
333	12	සුඤ්ඤ	සුඤ්ඤ
334	33	සංඝාටි,	සංඝාටි,
335	28	තො මා	තො මා
336	13	විහාරාමි	විහාරාමි
340	11	අනතරධානං	අනතරධානං
340	28	සංඝ	සංඝ
343	4	ශාසනාන්	ශාසනාන්
344	1	ලාභසංකාරසංයුක්තං	ලාභසංකාරසංයුක්තං
344	22	යථාකාමකාරිණීයො	යථාකාමකාරිණීයො
346	22	උපනතං	උපනතං
349	9	වර්ජිතෙත්	වර්ජිතෙත්
349	10	මිලුකාවත්	මිලුකාවත්
349	39	සිරිසෙකිත්	සුලෙකිත්
349	40	“සිරිය”	“සුල”
350	16	අනග්ගසංඝතං	අනග්ගසංඝතං
350	30	ඉද්දියෙති	ඉද්දියෙති
353	1	253	353
358	10	පජාතිසංඝාම	පජාතිසංඝාම
360	35	අයසමනො	අයසමනො
362	18	පනායසමනො	පනායසමනො
362	34	වච්චං	වච්චං
364	26	වෙනොවිච්ඡිකති	වෙනොවිච්ඡිකති
369	10	දරුණිය	දරුණිය
370	22	ලාභසංකාරසංයුක්තං	ලාභසංකාරසංයුක්තං
370	27	434-439	334-339
374	15	සමපනාතිවං	සමපනාතිවං
376	14	442	342
376	25	443	343
376	3	රුපාදි ආරමභසුත්තං	රුපාදිසුත්තං
378	4	444	344
378	2	වකුත්තමසසපාය	වකුත්තමසසපාය
379	36	ධම්මසංඥානාවෙතිත්	ධම්මසංඥානාවෙතිත්
384	13	සංඝසමපාය	සංඝසමපාය
390	19	පඤ්ඤා	පඤ්ඤා

පිටුව	පෙල	අශුද්ධ	ශුද්ධ
393	40	කෙබඳු	මෙබඳු
396	5	සුවිලෝමං	සුවිලෝමං
396	27	සිබ්බියති	සිබ්බියති
401	6	තොමෝ	තොමෝ
401	15	ගිජ්ජිතිණියෝ	ගිජ්ජිතිණියෝ
493	8	විපාකාවශෙෂත්	විපාකාවශෙෂයෙන්
403	26	භාගවතුන්හෙන්සේ	භාගවතුන් වහන්සේ
410	16	අමනුසො	අමනුසො
410	24	ආගවේෂය	ආගවේෂය
410	25	කතතරාතං	කතතරාතං
411	29	දුක්	දුක්ඛ
414	25	අයසමා	අයසමා
416	14	පසනතාකාරං	පසනතාකාරං
419	39	ශාකපුත්‍රයෙමිසි	ශාකපුත්‍රියයෙමි සි
421	7	ශාකපුත්‍ර	ශාකපුත්‍රිය